

*Hargita megye  
oktatási intézményei -  
nevelés és kulturális örökség*

Csíkszereda, 2021



Ezen kiadvány  
Hargita Megye Tanácsa



**Hargita Megye Tanfelügyelősége**

**és a Serenitas Egyesület**  
támogatásával készült.

*Közreműködtek e könyv kiadásában:*

Bartolf Hedwig (koordinátor)

Dáné Szilárd

Panaite Aurora-Antonia

Sipos István

**ISBN 978-973-0-35121-7**

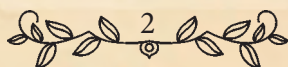
*Készült az:*

**F&F INTERNATIONAL**

Kiadó és nyomdában

Gyergyószentmiklós

*Felelős vezető:* Ambrus Enikő, igazgató





Egy olyan kiadványt tartanak a kezükben, amely események, adatok, képek, leírások, vélemények gyűjteménye, és rengeteg olyan adatot tartalmaz, amellyel még soha nem találkoztak ebben a formában. Ezek az információk a mai Hargita megyei oktatást tükrözik. Elolvasva vagy böngészve megtudhatják, mekkora jelentősége van az iskolának a település, a diákok, a tanárok és a szülők életében. Az iskola mindig szükségyszerűség volt, szerepe évről évre, évtizedről évtizedre és évszázadról évszázadra nőtt.

A tanintézmények író és szerkesztő csapatai és a Hargita Megyei Tanfelügyelőség koordináló csoportja a rendelkezésre álló meghatározott időn belül megpróbált áttekintést készíteni a megye oktatásáról. A tanintézményektől kapott bemutató anyagokat adott esetben átdolgoztuk és adaptáltuk, így a könyv összefüggő és egyértelmű nyelvezetű lett. Hasznos tudnivalókat találunk benne nemcsak az épületek állapotáról és számáról, de a gyerekekről is, akik benépesítik, tisztelik, ihletik és életet varázsolnak beléjük. Vajon mit jelentene egy gyönyörű, modern berendezésű, gyermek nélküli iskola? Mit jelentene egy kellemes környezettel rendelkező óvoda, az óvodások kristályos hangja nélkül? Mit jelentene egy jó hírű középiskola hozzáértő tanárok és jó képességű, szorgalmas diákok nélkül? Tudják a választ: semmit. Minden értelmetlen lenne. Ezért szeretnénk, ha ez a könyv ösztönzőleg hatna a tanulásra, az életre, az oktatásra, a kultúrára, az értékek megőrzésére és az emberek tisztületére.

Kötelességünk az iskola szerepének a megismerése és megbecsülése, a művelt társadalom, az élet minden területén becsületes emberek, maradandó értékek megteremtése, és a gyermekek fejlődését elősegítő feltételek biztosítása. A könyvben bemutatkozó iskolák, óvodák, és más oktatási intézmények mindent megtesznek e célok elérése érdekében. Újdonságokat és részleteket tudnak meg a mai oktatási hálózat összes iskolájáról, ha kíváncsiságuk és idejük engedi, hogy erre a kiadványra figyeljenek, és azt fogják tapasztalni, hogy a mindenkori hatóságok, az ősök, a tanárok, a vezetők és a szülők minden erőfeszítése nem volt hiábavaló. Érdeemes befektetni gyermekeink jövőjébe!

*Demeter Levente, főtanfelügyelő*

*Cristinel Fănel Glodeanu,  
főtanfelügyelő-helyettes*





Az „öreg hölgy”, az a metafora, amelyet Georgeta Bucur igazgató használ az iskolájára, nemcsak egy Hargita megyei iskolára vonatkozik, hanem mindegyikre. Jelenti az általános iskolákat, a középiskolákat, az óvodákat, az iskolai sportklubokat, az inkluzív iskolákat, a Tanulók házait, a magániskolákat, mindazokat az intézményeket, amelyek szervezik a diákok és az óvodások oktatását, a tanárok képzését és a gyermekeknek és tanároknak szóló tanácsadást. Mennyit látott az Öreg Hölgy az évek során! Mennyit és mennyit tudna nekünk mesélni! Mennyi mindent nem mondott el, de talán megérné, hogy elmondja!

Ezúttal azt mutatjuk be, mi a legfontosabb az iskoláink megismeréséhez, mesélünk a tudás pezsgéséről, és arról a helyről, ahol ezer és ezer gyermek és fiatal töltötte, tölti életének jelentős részét. Az a hely, melyet ezen vidék gyerekei látogatnak, ami az elkövetkező években is tele lesz élettel, ahol számtalan eseményre kerül sor, s amely embereket és álmodókat alkotó műhely.

Évszázadokon keresztül az iskola volt a személyiségek formálódásának helyszíne, itt életek alakultak, sorsok dőltek el. Kár lenne nem megállni egy pillanatra, leülni és elgondolkodni: honnan jöttünk, kik vagyunk, és merre tartunk. Ez a célja ennek a könyvnek: pillanatképet mutatni az iskolai életről a 2020–2021-es tanévben a múlt feledése nélkül és a jövőre való gondolkodással. Ez a kép, ahogy a tanintézmények bemutatták nekünk, köszönjük nyitottságukat, őszinteségüket és együttműködésüket.

Ezt a könyvet, nagy komolysággal és önzetlenséggel, 137 tanintézmény készítette el, tanfelügyelők, igazgatók és tanárok szíves közreműködésével. Azért tettük ezt, hogy az Öreg Hölgy mindig élő maradjon emlékeinkben, és hogy a jövő nemzedékei ismerjék meg, milyen zavaros vagy csendes szakaszokat élt át, hogy össze tudják hasonlítani azt, ami volt, ami van, és ami jönni fog.

*Bartolf Hedwig, kiadvány-koordinátor*





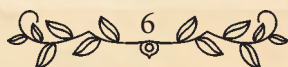
## Tartalomjegyzék



Sorsz.	Tanintézmény neve	Oldalszám
1	Andrei Şaguna Általános Iskola, Maroshévíz	9
2	Áprily Lajos Általános Iskola, Parajd	11
3	Benedek Elek Általános Iskola, Szentábrahám	13
4	Bányai János Szakközépiskola, Székelyudvarhely	15
5	Benedek Elek Pedagógiai Líceum, Székelyudvarhely	17
6	Berde Mózes Unitárius Gimnázium, Székelykeresztúr	20
7	Bethlen Gábor Általános Iskola, Székelyudvarhely	23
8	Bethlen Gábor Általános Iskola, Gyergyószárhegy	26
9	O. C. Tăslăuanu Általános Iskola, Bélbor	28
10	Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium, Székelyudvarhely	29
11	Batthyány Ignác Szakközépiskola, Gyergyószentmiklós	33
12	Dr. Boga Alajos Általános Iskola, Csíkközmás	35
13	Dr. Lukács Mihály Általános Iskola, Kászonalvíz	36
14	Általános Iskola, Bögöz	38
15	Általános Iskola, Nagyalambfalva	40
16	Csillagvár Napközi Otthon, Székelyudvarhely	41
17	Fülöp Áron Általános Iskola, Felsőboldogfalva	43
18	Zimmethausen Szakközépiskola, Borszék	46
19	Márton Áron Általános Iskola, Fenyéd	47
20	Kriza János Általános Iskola, Kápolnásfalva	48
21	Mártonffy György Általános Iskola, Csíkkarcfalva	52
22	Mártonfi János Általános Iskola, Szentegyháza	53
23	Kájoni János Általános Iskola, Csíkcsicsó	55
24	Gál Sándor Általános Iskola, Csíkszentgyörgy	57
25	Köllő Miklós Általános Iskola, Gyergyócsomafalva	58
26	Szakközépiskola, Gyergyóholló	60
27	Szakközépiskola, Korond	61
28	Csipike Óvoda, Csíkszereda	64
29	János Zsigmond Általános Iskola, Székelyderzs	65
30	Domokos Pál Péter Általános Iskola, Gyimesfelsőlok	66
31	Mihai Eminescu Főgimnázium, Maroshévíz	67
32	Eötvös József Szakközépiskola, Székelyudvarhely	69
33	Ficánka Napköziotthon, Székelyudvarhely	71
34	Elekes Vencel Általános Iskola, Gyergyóújfalu	73
35	Fogarasy Mihály Általános Iskola, Gyergyószentmiklós	76
36	Fráter György Általános Iskola, Gyergyóremete	78
37	Gábor Áron Szakközépiskola, Szentegyháza	80
38	Nyirő József Általános Iskola, Csíkszépvíz	82
39	Dumitru Gafton Általános Iskola, Galócás	84



<i>Sorsz.</i>	<i>Tanintézmény neve</i>	<i>Oldalszám</i>
40	Geo Bogza Általános Iskola, Balánbánya	85
41	Octavian Goga Főgimnázium, Csíkszereda	86
42	Aranyalma Óvoda, Csíkszereda	88
43	Eszterlanc Napköziotthon, Székelyudvarhely	89
44	A 01165. számú Katonai Egység Óvodája, Székelyudvarhely	90
45	A 01788. számú Katonai Egység keretében működő Manócskák Óvoda, Gyimesfelsőlók	91
46	Imets Fülöp Jákó Általános Iskola, Nagytusnád	91
47	Jókai Mór Általános Iskola, Tusnádfürdő	93
48	József Attila Általános Iskola, Csíkszereda	93
49	Jósika Miklós Általános Iskola, Etéd	98
50	Joannes Kajoni Szakközépiskola, Csíkszereda	100
51	Kemény János Gimnázium, Maroshévíz	103
52	Kipi-Kopi Óvoda, Székelyudvarhely	104
53	Kis herceg Óvoda, Csíkszereda	105
54	Kós Károly Általános Iskola, Gyergyószentmiklós	107
55	Kós Károly Szakközépiskola, Csíkszereda	108
56	Kós Károly Szakközépiskola, Székelyudvarhely	111
57	Székely Mózes Általános Iskola, Lövete	112
58	Fogarasy Mihály Szakközépiskola, Gyergyószentmiklós	114
59	Kiss Ferenc Általános Iskola, Csíkmadaras	117
60	Cserei Mihály Általános Iskola, Csíkrákos	119
61	Marin Preda Gimnázium, Székelyudvarhely	120
62	Román Viktor Általános Iskola, Homoródszentmárton	122
63	Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda	123
64	Dávid Ferenc Általános Iskola, Homoródalmás	126
65	Majláth Gusztáv Károly Általános Iskola, Gyimesközéplek	127
66	Micimackó Napköziotthon, Csíkszereda	129
67	Miron Cristea Általános Iskola, Maroshévíz	131
68	Móra Ferenc Általános Iskola, Székelyudvarhely	133
69	Nagy Imre Általános Iskola, Csíkszereda	135
70	Nagy István Művészeti Középiskola, Csíkszereda	136
71	Napocska Óvoda, Csíkszereda	138
72	Nardini Napköziotthon, Székelyudvarhely	139
73	Nyirő József Általános Iskola, Máréfalva	140
74	Orbán Balázs Gimnázium, Székelykeresztúr	140
75	Kelemen Imre Általános Iskola, Oklánd	142
76	Orbán Balázs Általános Iskola, Székelyudvarhely	143
77	Dr. Palló Imre Művészeti Középiskola, Székelyudvarhely	145
78	Márton Ferenc Általános Iskola, Csíkbánkfalva	147







Sorsz.	Tanintézmény neve	Oldalszám
79	Márton Ferenc Általános Iskola, Csíkpálfalva	148
80	Petőfi Sándor Szakközépiskola, Csíkdánfalva	149
81	Arany János Általános Iskola, Csíkszentmihály	151
82	Nagy István Általános Iskola, Csíkmindszent	153
83	Petőfi Sándor Általános Iskola, Csíkszereda	154
84	Petőfi Sándor Általános Iskola, Székelykeresztúr	156
85	Petőfi Sándor Általános Iskola, Oroszhegy	159
86	Puskás Tivadar Szakközépiskola, Gyergyóditró	163
87	Liviu Rebreanu Szakközépiskola, Balánbánya	164
88	Liviu Rebreanu Általános Iskola, Csíkszereda	167
89	Általános Iskola, Románandrásfalva	169
90	Salamon Ernő Gimnázium, Gyergyószentmiklós	171
91	Vitos Mózes Általános Iskola, Csíkszentkirály	174
92	Márton Áron Általános Iskola, Csíkszentdomokos	175
93	Tivai Nagy Imre Szakközépiskola, Csíkszentmárton	179
94	Endes József Általános Iskola, Csíkszentsimon	181
95	Sfântu Andrei Általános Iskola, Salamás	183
96	Bem József Általános Iskola, Újszékely	185
97	Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium, Csíkszereda	187
98	Sfântu Nicolae Gimnázium, Gyergyószentmiklós	189
99	Sfântu Ilie Általános Iskola, Maroshévíz	191
100	Siklódi Lőrinc Általános Iskola, Gyergyóditró	193
101	Marosi Gergely Általános Iskola, Siménfalva	196
102	Sövér Elek Szakközépiskola, Gyergyóalfalu	197
103	Miron Cristea Gimnázium, Gyergyóvárhegy	200
104	Székely Károly Szakközépiskola, Csíkszereda	202
105	Szent Anna Speciális Szakiskola, Csíkszereda	206
106	Árpádházi Szent Erzsébet Római Katolikus Teológiai Gimnázium, Gyimesfelsőlók	207
107	Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely	208
108	Tamási Áron Általános Iskola, Farkaslaka	212
109	O. C. Tâslăuanu Gimnázium, Maroshévíz	214
110	Bálint Vilmos Általános Iskola, Csíkszenttamás	217
111	Tompa László Általános Iskola, Székelyudvarhely	220
112	Általános Iskola, Gyergyótölgyes	223
113	Teodor Chindea Általános Iskola, Gyergyóvasláb	224
114	Toró Tibor Általános Iskola, Kányád	225
115	Általános Iskola, Hidegség	226
116	Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola, Székelyvarság	226
117	Vaskertes Általános Iskola, Gyergyószentmiklós	227





<i>Sorsz.</i>	<i>Tanintézmény neve</i>	<i>Oldalszám</i>
118	Venczel József Szakközépiskola, Csíkszereda	230
119	Vitézke Óvoda, Maroshévíz	231
120	Villanytelep Óvoda, Székelyudvarhely	232
121	Xantus János Általános Iskola, Csíkszereda	233
122	Dr. P. Boros Fortunát Elméleti Középiskola, Zeteleaka	235
123	Zeyk Domokos Szakközépiskola, Székelykeresztúr	237
124	Zöld Péter Általános Iskola, Madéfalva	239
125	Zsibongó Napköziotthon, Székelyudvarhely	239
126	Louis Pasteur Egészségügyi Posztliceum, Csíkszereda	241
127	F.E.G. „Education” V. Szintű Felsőfokú Egészségügyi Szakképzés, Székelyudvarhely	241
128	Iskolás Sportklub, Gyergyószentmiklós	242
129	Iskolás Sportklub, Székelyudvarhely	245
130	Iskolás Sportklub, Maroshévíz	246
131	Iskolás Sportklub, Csíkszereda	247
132	Inkluzív Oktatási Központ, Oklánd	248
133	Inkluzív Oktatási Központ, Bélbor	249
134	Hargita Megyei Nevelési Tanácsadó- és Erőforrásközpont	250
135	Gyermekek Háza, Csíkszereda	251
136	Cimbora Gyerekek Klubja, Székelyudvarhely	252
137	Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, Csíkszereda	254
138	Hargita Megyei Tanfelügyelőség	255
	A tanintézményeket bemutató anyagok készítői	259

# Andrei Şaguna Általános Iskola

Maroshévíz

1.



Az Andrei Şaguna Általános Iskola Hargita megye északi részén, a megyeszékhelytől (Csík-szeredától) 100 km-re, Maros megye határán, Maroshévízen működik. Méltánytalan lenne meg ne említeni a másik helyszíne történetének egy részét, mely a Völgy negyedben található, a városközponttól körülbelül 4 km-re, a Borszék fele vezető úton.

A Maroshévíz-Völgy 2-es számú Általános Iskola, ahogy az elején nevezték, saját épülettel rendelkezik, melyet 1900 körül építettek, gazdag helyi lakosok és Urmánczy gróf hozzájárulásával. Az épület fából készült, és három tanteremmel rendelkezett.

Kezdetben két iskolaépület volt, az egyik kb. 3 km-re a jelenlegi székhelytől, Székpaták felé, más néven a Felsővölgyi Iskola, amelyben 3 elemi osztály és egy tanító tevékenykedett. Később a falu központjában lévő épületet új épületrésszel bővítik. Ily módon létrejön az 1-es sz. Elemi Iskola I.–IV. osztállyal, amely így működik kb. 1945-ig, ezt követően kialakul a felső tagozatos oktatás is. Az iskola tovább fejlődik, így 1965-ben új épületet hoztak létre, amelyben az óvoda működik.

1994-ben átadásra került az új, modern épület, 4 tanteremmel és laboratóriummal ellátva, ahol a felső tagozat kapott helyet.

A 4-es számú maroshévízi Călimănel Általános Iskola 1923. szeptember 1-jén kezdi el működését. Az iskolának nincs saját épülete, az órák egy bérelt házban zajlanak, mely Ioan Fârţului lakos tulajdona, a Kelemen-patakon, a Balázs malma közelében, 1,5 km-re a 15-ös országúttól. Az I–IV. osztály ugyanabban a tanteremben működött. Az V–VII. osztály tanulói számára az 1-es sz. Központi Elemi Iskolában biztosítottak helyet.

1927 őszén megkezdődik a Călimănel-i iskola saját helyiségeinek építése a Gura Călimănelului-nál, az országút közelében. 1927 őszén csak egy tanterem épült, ami kívülről vakolatlan maradt. 1935. szeptember 1-jén folytatják az iskola építési munkálatait, amelyeket 1934-ben kezdtek el. Az új iskola felavatására 1936. október 25-én került sor.

1940. szeptember 11-én az iskolát egy magyar katonai parancsnok vette át, kijelentve, hogy ez a legszebb iskola „Szatmártól kezdve, idáig...”. Az iskola újjáépítésére 1962–1963 között került sor, amikor az épületet emelettel bővítették.



2005. január 1-től, a Hargita megyei oktatás szerkezeti átalakítását követően, az 1. számú Általános Iskolához hozzárendelték a Călimănel-i Általános Iskola I–VIII. osztályát mint alegységet.

2008 nyarán a Călimănel negyedben található egységet teljesen felújították, és az adminisztratív központ is oda költözött. Ugyanakkor az iskola felvette az Andrei Şaguna Általános Iskola nevet Erdély híres metropolitája után.

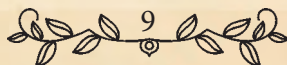
A 2012–2013-as tanévtől az intézmény átvette a Dumbrava Minunată és a Dealului óvodákat.

## Az iskola jelenlegi helyzete

Az iskola 4 helyszínen működik a helység különböző negyedeiben, egymástól viszonylag nagy távolságra. Ezen belül 9 óvodai csoport, 6 elemi osztály, 5 felső tagozatos osztály működik, amelyből egy osztály összevont oktatással, 2 speciális integrált oktatással, sajátos nevelési igényű tanulók számára és a Második esély azon személyek számára, akiknek nem sikerült befejezniük az általános iskolát. Jelenleg 322 tanulót oktatnak itt, 33 szakképzett, nagyrészt I. fokozattal rendelkező tanár vezetésével.

## Az egység sajátosságai

Az iskola fő tevékenysége, hogy minőségi oktatást nyújtson az óvodásoknak, az alsó és felső tagozatos, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók számára és az elemi iskolát be nem fejező felnőtteknek a Második esély program keretében, tiszteletben tartva a hatályos iskolai tanterveket. Ez egy mozaikiskola, befogadó, nyitott a közösség számára.





Küldetése, hogy minden gyermek számára oktatást nyújtson együttműködésen, hatékony kommunikáción és tolerancián keresztül, tiszteletben tartva az egyéni és interkulturális értékeket a hallgatóközpontú oktatási kínálat révén.

### **Eredmények**

Az oktatási folyamat mind az iskolában, mind a tanórákon kívül tanárok, diákok, szülők bevonásával zajlik, együttműködésre, kommunikációra, bizalomra és tiszteletre alapozva. Ezért eredményes nálunk az oktatás. Iskolánk két Comenius program kidolgozásában vett részt, továbbá 2017 és 2019 között kezdeményeztük és koordináltuk a határokon átnyúló „Hai să dăm mâna cu mâna, hai la Toplița Română!” projekt tevékenységeit, amely interkulturális oktatást és európai elveket népszerűsít a Moldovai Köztársasággal partnerségben, ugyanakkor részt vettünk egy hasonló projektben, amelyet a Hargita Megyei Pedagógusok Szövetsége bonyolít „A román nyelv és kultúra nagykövetei” megnevezéssel. A környezeti és a környezetvédelmi nevelés területén egy civil szervezettel együttműködve egy olyan projektben is részt vettünk, amelynek eredményeként parkot létesítettünk az óvodások számára. Az óvodások és a diákok számos versenyen vettek részt, többek között a művészeti alkotás regionális vetélkedőjén, „Gyermek-gyermekkor” integrált tevékenységek nemzetközi versenyén, Tim-Tim – Timmy, ProEducation, a SNAC különböző versenyein, Fesztivál – énekversenyeken, „Fehér virágok”, Barátság Olimpia, „Egység gondolatban és érzésekben” verseny, „Az élettel védem az életet!”, „Te is menthetsz egy életet”, „Légy intelligens a matematikában!”, Ortografie.ro, „Cambridge English Penfriends”, Iskolaszínházi Fesztivál, Színházi Fesztivál, „Vallomások az életről és a művészetről”, „Kis kertészek”, számos sportversenyen, de az iskolai olimpiászokon is a román nyelv és irodalom, a polgári nevelés és a technológiai oktatás terén is, nagyon jó eredményeket elérve.

### **Kiemelkedő személyiségek az Andrei Șaguna Általános Iskola tanulói közül:**

A lista nagyon hosszú lenne, mert sok figyelemre méltó ember, politikus, tanár, ügyvéd, tiszt, orvos hagyta el iskolánkat, de csak néhányat említünk meg: Olariu Dumitru – mérnök, Maroshévíz polgármestere, Carol Schnakovski – tanár, orvos mérnök, a bákói Vasile Alecsandri Egyetem rektora, Mircea Moldovan – a bukaresti törvényszék bírója, Vodă Andrei – a Román Földrajzi Társaság

Hargita Megyei Tagozatának elnöke, városi önkormányzati képviselő, Marian Olaru – a Călimănel Társadalmi–Oktatási Központ alapító tagja.

### **Gondolatok az iskoláról...**

A maroshévízi Andrei Șaguna Általános Iskola olyan professzionális, elkötelezett, nagylelkű tanárokkal rendelkező iskola, akik számára a diákok mindennél fontosabbak. Nem kötelességünknek, hanem küldetésünknek és hivatásunknak tartjuk a jellemek formálását. Mivel tanárnak lenni soha nem lehet kötelesség vagy tartozás, mindennek természetesen kell jönnie, alakulnia, és amit szenvedéllyel és szeretetből csinálunk, részünké válik... Őszintén mondhatom, hogy az iskolám az otthonom. A kollégáim a családom. A tanítványaim a gyermekeim. A szüleik a partnereim a munkámban. Több mint felét az életemnek ebben az iskolában töltöttem, 28 évet, így ezen a helyen nőttem fel, alakultam, fejlődtem, éretté váltam és öregedtem meg, és különleges emberekkel, csodálatos gyerekekkel találkoztam. Örülök, hogy volt lehetőségem megismerni őket, és büszke vagyok rá, hogy én is részese lehetek az iskola történetének, amelyet képviselek. - *Nemțoc Mirela, igazgató*

Az Andrei Șaguna Általános Iskolának mélyebb jelentése van, túlrad az intézmény határain, és összefonódik az élettel. A fejlődés iránti és az önmagát túlhaladó vágy elsősorban a tanulók igénye kell legyen, belülről kell jönnie, a cél megértéséből, amit a tevékenység érdekében követ és az áldozat jelentőségének megértéséből, amit érte tesz. Ezt próbáljuk megtenni. Ezek a célok, amelyekre törekszünk. - *Bucur Carmen, tanár*

Az adatokon és számokon túl az iskola lelkét a diákok és tanárok képezik, akik ismeretlenek egy olyan egyenletben, amelynek eredménye a képzés. A tanuló eleinte azért jön ebbe az iskolába, mert muszáj, majd idővel azért, mert felfedezi, milyen jól érzi itt magát. A tanárok a gyerekek számára tanítók is, de elsősorban szülők. Ők az elsők, akikhez a rászoruló fordulnak, és akiktől figyelmet, gondoskodást és oktatást kapnak. A tanár az a személy, aki egy bonyolult, de csábító univerzumban végigvezeti őket, aki példaképet mutat, és segít a diáknak felfedezni és önmagát megismerni. - *Căliman Ileana, szülő*

Ez egy iskola, ahol nagy részét az életemnek töltöttem. Az emlékek, történetek, kollégák, mind



közel állnak hozzám. Semmi sem hasonlítható egy közösség melegéhez, akár diákok, kollégák vagy tanárokról legyen szó. És ezeken túl ... „az ember megszenteli a helyet”. A maroshévízi Andrei Şaguna Általános Iskola egy ilyen áldott hely. - *Míndru Simion, nyugdíjas tanár, igazgató*

Egy fontos dolog, amit iskolánk népszerűsít az a tény, hogy megtanulhassuk, mi is a demokrácia, nemcsak hazafias eszményként, hanem élet- és gondolkodásmódként, szabadon megválasztani, hogy mivé akarunk válni. Nekünk, a hallgatóknak, segítenek kiválasztani és megtervezni a másokkal együttműködve elvégzendő munkát. Így ismerjük

meg munkánk célját, a megvalósításához követhető lépéseket. Büszke vagyok arra, hogy ennek az iskolának a tanulója vagyok, és ilyen tanáraink vannak. Iskolánk himnusza megragadja a lelket, de annak ereje is, ezért ezzel fejezném be, felidézve ennek néhány sorát: Andrei Şaguna az az iskola, ahová mindig szívesen visszatérsz. / Bármelyik részébe. Călimănel vagy Vale, kedves emberek várnak rád a küszöbön/ Nem vagyunk zsenik, de nem is akármilyenek, egyszerű gyerekek vagyunk/ Csak egyek vagyunk, Andrei Şaguna / Szeretnek bennünket és boldogok vagyunk!” - *Kecseti Nicola, VII. osztály*

## Áprily Lajos Általános Iskola

2.

Parajd



**Alárendelt tanintézmények:** Parajdi Óvoda, Székely Mózes Általános Iskola és Óvoda, Felsőfalva, Sükösd Ferenc Általános Iskola és Óvoda, Alsófalva, Békástanyai Iskola és Óvoda



### Elérhetőség

**Cím:** Áprily Lajos Általános Iskola, Parajd, Hargita megye, Piac utca, 9. szám

Tel: 0266/240013, e-mail: sc.aprilylajos@isjhr.ro

### Az iskoláról

Kezdetben az iskola a református egyházközség részét képezte. Sajnálatos módon az alapításról nem maradt fenn írásos dokumentum. Egy 1709-es okirat azonban már említette az oskolamester nevét. Mária Terézia rendelete alapján a Sóbánya Hivatal köteles volt támogatni a római katolikus plébániát. Továbbá egy katolikus iskola is létesült, mivel a hivatalnokok katolikusok voltak.

1886-ban a kornak megfelelő iskolát építtetett a községi iskolaszék, melyben az oktatást az állam vette át 1897-ben. Öt évtizeddel később az álla-

mosítás megszüntette a felekezeti iskolákat. 1990. október 21-én az iskola felvette Áprily Lajos költő nevét – az iskola hivatalos neve: Áprily Lajos Általános Iskola lett.



Áprily Lajos, családi nevén Jékely (Brassó, 1887. nov. 14. – 1967. aug. 6., Budapest) – híres költő, műfordító. A költő gyermekéveinek egy részét Parajdon töltötte. Verseiben a környező hegyek, völgyek és patakok szépsége központi szerepet tölt be. Költészetében örök nyomot hagynak a parajdi gyermekélmények.

### Iskolarendszer

A községben 12 épület szolgálja az oktatást: Parajdon 6, Alsófalván 2, Felsőfalván 3 és Békástanyán 1 épület.

A 2020–2021-es tanévben 793 diákunk tanul a község iskoláiban a következő eloszlásban: Parajdon 402, Felsőfalván 195, Alsófalván 176, Békástanyán 20 diák részesül oktatásban. Parajdon 17 osztályban és 5 óvodai csoportban, Alsófalván 9 osztályban és 2 óvodai csoportban, Felsőfalván 9



osztályban és 2 óvodai csoportban, Békástanyán 1 osztályban és 1 óvodai csoportban zajlik az oktatás. Ennek köszönhetően az idei tanévben 66 pedagógus alkotja a nevelő testületet. Minden tantárgyat megfelelő végzettséggel rendelkező kolléga tanít. Továbbá munkájukat iskolapszichológus is segíti.

### Felszereltségünk

Parajdon tárgyi feltételrendszerünk jó: egy jól ellátott könyvtár, egy tágas tornaterem és jól felszerelt szaktantermek (informatika, fizika, kémia, média) szolgálják a diákok igényeit. A tagiskolák tárgyi feltételrendszere szintén megfelelő. Ennek értelmében minden osztálynak saját tanterme van, szaktantermekkel, könyvtárral ellátva. Felsőszófalván a tornaórák az iskola sporttermében vannak megtartva, Alsószófalván tornaterem hiányában a tornaórák lebonyolítása nehézkes. Az iskolák tárgyi és szemléltető eszközökkel való ellátottsága jó. Mindezek mellett iskolabuszszal biztosítjuk a tanulók szállítását.



### Nevelési tevékenység

Iskolánkban gazdag iskolán kívüli tevékenység zajlik. A tanulóink lelkesen vesznek részt a különféle tevékenységekben. Az iskolát szolgáló intézménynek tekintjük, amely a gyermekekért van. Ebből adódóan arra törekszünk, hogy olyan optimális iskolai légkört teremtsünk, ahol jól érzi magát a gyermek és a felnőtt egyaránt, ahol a társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten és megbecsülésen alapulnak.

Nyitott iskola vagyunk, nem hagyjuk figyelmen kívül a környezet érték közvetítő, szocializáló hatásait, ezért partnerként kezeljük a családot, a gyereket, a szülőt. A gyermekközpontú iskolai tevékenység a sokoldalú személyiségfejlesztést szolgálja, melynek legfontosabb célkitűzése a diákok elindítása az élethosszig tartó tanulás útján.

*Kiss Odette, nyugalmazott angol – franciatanár*  
1979-ben frissen végzett angol–francia szakos tanárként és nagyvárosi lányként betoppantam egy telje-

sen új világba, falura, új emberek közé, új környezetbe.

Kellemes meglepetésemre olyan munkaközösségbe kerültem, ahol a tisztelet és a megbecsülés voltak a jelszavak. Évek során egy kiváló szakemberekből álló közösség tagja voltam.

Hogyan jellemezném a kollegáimat? Jól felkészültek, lelkesek, odaadók. Ez tükröződött az eredményekben minden téren, a tanulók felkészültségében, sport és kulturális életükben, a falu életében.

Éveken át a parajdi iskola példakép és ösztönző volt a Hargita megyei iskolahálózatban.

Pár pontba foglalva élményeimet:

Szeretetteljes gyerekek, akik ma is mint felnőttek szívesen emlékeznek közös éveinkre és hálájukat fejezik ki.

Kiváló kollégák, akik szívvel-lélekkel szerveztek és részt vettek a sokféle rendezvényen és foglalkozáson.

Odaadó szülők, akik mindig partnerek voltak és támogattak.

Hálás vagyok a sorsnak a 36 eredményteljes és gyönyörű évről, amelyet a parajdi iskolában töltöttem.

*Horváth Anna Liliom, VIII. osztályos tanuló:*

Az iskola számomra egy hely, ahol egyszerre fejlődhetünk és szakadhatunk ki saját megszokott környezetünkől.

Az Áprily Lajos Általános Iskola tanulójaként megvannak a saját elképzeléseim az iskolámról. Nem igazán különbözik a többitől, mégis van egy egyedi hangulata. Ez talán a mi iskolánk névadójának köszönhető, Áprily Lajos költőnek.

Az iskolában a tanítás szerintem megfelelő, a szabályok minden diák számára érthetőek. A tanárok igyekeznek minél jobb hangulatot teremteni. Az iskolán kívüli rendezvények évről évre biztosítják a diákok szórakoztatását.

Az iskolában remek, hogy van tornaterem, így lehetőségünk szerint akár különböző sporteseményeket is tarthatunk. Az udvar tágas, elég helyünk van a pihenéshez és a kicsiknek a szabadtéri játékokhoz.

Szerintem a legjobb az iskolai év vége, amikor a nyolcadikosok kerülnek középpontba. Az iskola biztonságos légkörét az is bizonyítja, hogy diákjai közül néhányan visszatérnek tanárként.

*I.K.T., kétgyermekes édesanya:*

Szülőként bátran elmondhatom, hogy a parajdi Áprily Lajos Általános Iskola színvonalas oktatást biztosít a diákjainak. A pedagógusok számára nemcsak az oktatás fontos, hanem a gyermeki lélek nevelése és ápolása is.



A tanulók korszerűsített, gazdagon felszerelt tantermekben tanulhatnak, ahol minden lehetőség biztosított az eredményes oktató-nevelő munka megvalósításához. A fiatalabb pedagógusok az új, korszerű ismereteket, módszereket képviselik, az idősebb pedagógusok a több évtizedes tapasztalataikat adják át a diákoknak.

Gyerekeim az óvodás évek alatt rengeteg élménnyel gazdagodtak. A színes termek, a játékok otthonos és barátságos környezetet biztosítanak a gyerekeknek. Az óvónőkből szeretet és kedvesség árad. Kisiskolás lányom is minden nap újabb és újabb élménnyel gazdagodik. Számára élményszerű az ismeretszerzés, szívacsként szívja magába a sok információt. Hiszem azt, hogy az érzelmi biztonság, amely őket körülveszi az osztályközösségben olyan ajándék, amely meghatározó tényező lesz az életükben.

A kapcsolattartás az iskola és a szülők között jól működik. Az iskola figyel a szülők és diákok igényeire, illetve a szülőbizottság is igyekszik támogatni az iskolát. Bizalommal fordulhatunk egymáshoz megoldást keresve a felmerülő problémákra. A szülői közösség összetartását a minden évben sikeresen megrendezett jótékonybálok is bizonyítja. A bál bevételét a gyerekek javára fordítják.

Szülőként számomra fontos, hogy a gyermekem olyan környezetben legyen, ahova örömmel megy, és mosolyogva tér haza, ahol a tudás mellett a szeretet és megértés várja a diákokat. Örülök, hogy a lányaim ebben az intézményben tanulnak, ahol valódi értékeket közvetítenek és erősítenek a gyerekekben, és ahol minden feltétel biztosított a kiegyensúlyozott személyiség fejlődéséhez.

*Néma Judit-Eszter, magyartanár*

Az Áprily Lajos Általános Iskola pedagógusaiként úgy érezzük, hogy oktatási programunkat Áprily Lajos irodalmi hagyatékának ápolása jegyében érdemes végezni. A személyes tapasztalatom, hogy a parajdi diákok nagyon kooperatívan és szép eredményekkel vállalnak részt ebben a kultúraöröző munkában. Ennek keretében kaptak helyet a Vers vagy Te is szavalóversenyek, az Áprily Lajos Emlékünnepélyek, a március 15-ei ünnepélyek, az Álom a vár alatt drámajátékok előadásai. Számos diánk jelesen szerepel néptánc csoport, gitárkar, fúvószenekari csoport tagjaként.

Jól képzett oktatóink közt sikeres az együttműködés az intézmény falai közötti és azon kívüli tevékenységeink során egyaránt. Az évről évre elért eredmények a Nemzetközi Töltött Káposzta Fesztivál alkalmával a szülők támogatása nélkül azonban nem jöhetne létre. Intézményünkben jól működik a tanuló-szülő-tanár hármass pillér a nemes oktatói cél érdekében (ld. karácsonyi jótékonybálok és Egymillió csillag adománygyűjtő akciók sikerei).

A tanulás örömeért szintén hasznos közös programunk az időszakos Sóder iskolaújság szerkesztése – nagyobb diákokból verbuvált „újságíró” csapattal, továbbá testvériskolai – erdei iskolai táborokban való részvétel (Visegrád, Kalibáskő). Mindezek mellett évente számos más vetélkedőn is jeleskednek diákjaink biológia, környezetismeret, természettudományok, irodalom, néprajz területről, testnevelésből, atlétikából egyaránt.

Az oktatási intézmény épületeinek évről évre szépülő arculata nagy mértékben fokozza mind a pedagógusok, mind a diákok meglegedettségét.

## Benedek Elek Általános Iskola

*Szentábrahám*



3.

1990-ben az iskola a Benedek Elek nevet vette fel abból a megfontolásból, hogy személyében olyan erkölcsi értékek hordozóját tiszteljük, amelyek birtoklása nélkül ma sem képzelhetjük el a jövőt.

Vallotta, hogy saját népünk szeretete teljesebbé válik a mások iránti megbecsülés és szeretet által. Nemzedékek sokaságát tanította mindarra, ami igazságos és becsületes, amiért élni érdemes és szép.

Iskolánknak alapítványa van, amely szintén a nagy mesemondóról kapta nevét.

A szentábrahámi iskola oktatástörténetét évszázadokban mérhetjük. Eddig ismert első írásos említését az 1672. július 3-án Szentgericén megtartott zsinat jegyzőkönyvében találjuk. Az 1912-es statisztikai kimutatás szerint Szentábrahámon egyetlen írástudatlan sem volt, ami ritkaságnak számított akkor egész Erdélyben. A jelenlegi iskola épülete 1966-ban épült. Intézményünkhöz a szentábrahámi iskolán kívül négy óvoda, három alsótagozatos iskola, valamint a gagyi felső tagozat tartozik.





Hat faluból (Csekefalva, Szentábrahám, Magyarandrásfalva, Gagy, Kismedesér, Firtosmartonos) és két tanyáról (Solymos-Láz, Medeséri-Láz) évente átlagosan háromszáztizenöt tanuló és óvodást iskolázunk be.

A gyerekeket harmincegy szakképzett pedagógus neveli, oktatja. A betanító lelkészek száma három és unitárius felekezetűek.

Az iskola adminisztratív személyzete egy titkárnőből és egy könyvelőnőből, valamint egy iskolai mediátorból áll. Alkalmazásban van egy sofőr, egy munkás és öt takarító, arányosan felosztva az egyes struktúrákhoz.

A közelmúltban felújították a központi iskolát, és új tetőszerkezetet kapott minden intézmény, a belső illemhelyek is elkészültek.

Testvériskolai kapcsolatunk van a magyarországi répcelaki és a ladánybenei általános iskolákkal.

A folyamatosan modernizálódó iskolaépületekben, jól szervezett oktatási és nevelési program keretében történik a tevékenység többségben hátrányos környezetből származó gyerekekkel. Az iskola autóbusszal, modern informatika-szaktanteremmel, tízezer kötet feletti könyvtárral rendelkezik, tanulóink számára a sportolási lehetőség is biztosított.

Aki belép a szentábrahámi Benedek Elek Iskolába, megtapasztalhatja, hogy az iskolai élet külsőségeiben és tartalmában egyaránt jelen van a névadó szellemisége. Tanítványainkkal szinte egyszerre nőttek fel a közösen ültetett gyönyörű fenyők, a fehérkergű sudár nyírfák, díszcserjék.

Iskolai kirándulásaink során bejárjuk Erdély szép tájait, felkeressük műemlékeinket, tisztelettel adózunk nagy szellemi elődjeknek.

Hagyományos történelmi emléknapiaink, műsoros estjeink, farsangi multságok, gyermeknapjatek teszik feledhetetlenné az iskolai éveket.

Benedek Elek emlékére 1994 óta évente mesemondó versenyt szervezünk, amelyen Székelykeresztúr körzet iskoláinak legjobb mesemondói találkoznak. Rendezvényünket az alsó, felső és gimnáziumi tagozatos diákoknak szervezzük.



Nyertesei az országos vetélkedőn vehetnek részt.

Egykori tanítványaink becsületes, dolgozó felnőttekké váltak. Van köztük sok szakmunkás, tanító, tanár, mérnök, műépítész, orvos, lelkész, egyetemi tanár, művész és tudományos kutató is. Tudásuk alapjait ebben az iskolában szerezték.

*Dr. Rezi Elek főjegyző, teológiai tanár, az iskolánk egykori tanulója, a 325 éves oktatás tiszteletére iskolánknak a következőket írta: Jó néhány évtizeddel ezelőtt kissé bátortalan, félénk típusú gyermekként, szorongó lélekkel indultam a csíki utcából, édesapám bátorító, biztató szavai után, édesanyám kezébe riadt lélekkel kapaszkodva az iskolába. Az ünnepélyes megnyitó után, elengedve édesanyám kezét, bevonulva az osztályba, megkezdtem azt az életformát, amely Székelykeresztúron, Kolozsváron, az angliai Manchesteren át hosszúnak, de áldásosnak mondható. Szeretettel és megbecsüléssel emlékezem ma egykori tanító nénimre, tanító bácsimra, tanárimra, tanárnőimre, mert családom és lelkésem mellett ők tanítottak meg a kimondott és leírt magyar szó szépségére. Megnyugtató számomra, hogy a szülőföld és az iskola mindig visszavárt és visszavár. Igyekeztem és igyekezni fogok hírnevét emelni, csöndesen kínálgató értékeit tudatosítani... Kérem Istent, hogy szülőfalum iskolája a szeretet és hűség további táplálója legyen, s minden végzős diákja találjon az életben kedvességre és jóindulatra Istennél és az embereknél! A szeretet és hűség töltsen be a diákok, szülők, a tanárok életét, hogy a szentábrahámi Alma Mater betölthesse azt a hivatását, amelyre egykoron – egyik 17. században tartott egyházi zsinatunkon – rendeltetett. Isten áldása kísérje az iskolába bejövőket, valamint a szeretettel és hűséggel töltekezett elmenőket. (Kolozsvár, 2000. április 27.)*

*Demeter-Zsigmond Ibolya, muzeológus, több könyv szerzője, így ír egykori iskolájáról: Büszkék vagyunk és felnézünk rá. Már kezdetektől meghatározta ennek a falunak az életét, és nem csak azért, mert neves és felelősségteljes tanítók fáradoztak*



dolgos hétköznapjaikban az iskolapadokat egymás után átadó nemzedékek oktatásán és nevelésén, hanem azért is, mert mindig voltak, akik a lángot nem engedték kialudni, és tanulni vágyásukkal, igyekezetükkel kiemelték falujukat a névtelen kisszerűségből. (Székelykeresztúr, 2000. május 8.)

A tantárgyversenyek, versmondó és színjátszó találkozók, sportvetélkedők eredményei azt bizonyítják, hogy ma is hasznos és boldogító a szentábrahámi Benedek Elek Iskolában tanulni.

4.

## Bányai János Szakközépiskola

Székelyudvarhely



„...az iparos pályán való boldoguláshoz...a nyers erő nem elég.

A kéz erejének értelmi műveltséggel kell párosulnia.” (Spaller József)



Székelyföld és Erdély gazdasági felzárkóztatását leginkább az iskolák, főleg az ipari jellegű iskolák biztosították. Fő cél volt: itthon képezni mesterembereket, itthon biztosítani kereseti lehetőséget. 1893-ban alakult meg a székelyudvarhelyi Kő- és Agyagipari Szakiskola, melynek tanárai (Hargita (Scheffler) Nándor,

Maráth József, Pillich Lajos, Harmath Ödön, Kóbori Ferenc, Spaller József és mások) nemcsak a szakmai képzés úttörő munkáját vállalták, hanem fontos szerepet játszottak a kor mentalitásának alakításában is. Sok jó hírű mesterembert és művészi tehetséggel megáldott tanulót segítettek munkához, hírnévhez. A szakiskola történetének legfényesebb napjára 1900. június 9-án került sor, amikor is József főherceg és magas kísérete meglátogatta a tanintézményt. Az iskola 1899–1900-as Értésítőjéből megtudhatjuk, hogy „A műhelymunkálatok, a berendezés, az intézetben talált példás rend és tisztaság Ö Fenségeinek és kíséretének a legnagyobb tetszését érdemelte ki; kegyesen fogadta azt a művészi kivitelű színes engobokkal festett és egy márványból készült szenteltvíz-tartót”, amit emlékképpen az intézet vezetőségétől kapott. Hargita Nándor tanár-igazgató összehasonlította a francia, valamint a hazai iparoktatási rendszereket, és a következőket állapította

meg: „szerény nézetem,... hogy a szakiskolában ne neveljünk strikte iparos segédet, hanem amennyiben az lehetséges ügyes tervezőket, hogy hazánk iparát művészeti irányba terelhessük”. Művei között megemlíthető a Székelyudvarhelyen emelt millenniumi emlékmű (1897), a Homoródkarácsonyfalvának tervezett Erzsébet-emlékmű, a Halmágy község részére készített Erzsébet királyné mellszobor, az Udvarhely vármegye székházába elhelyezett stilizált székelykapu.

A néhai szakiskola igazi gazdálkodó szellemű intézmény volt. Gyakran olvassuk az iskolai értesítőkben, hogy rendelésre dolgoztak. Elsősorban kályhacsempéket, dísztalakat, virágvázakokat, faldíszeket (Tamási Áron Gimnázium, Polgármesteri Hivatal) készítettek. A szorgalmas munka meghozta az eredményt: a város és környéke az iskolától vásárolt művészi kivitelű tárgyakat (gyümölcstál a Kabdebó család tulajdonában, dísztányér: Sebesült oroszlán – ott volt a milánói kiállításon), rendelt temetkezési emlékműveket (a református temetőben Kassay Albert iskolaorvos emlékműve), szép kályhákat. Az élet szinte minden területéhez kapcsolható az iskola munkája.

Az iskola jeles személyiségei: Hargita Nándor, Spaller József („Neveljünk művelt iparosokat, akik feladataiknak magaslátára emelkedvén finomult ízléssel és szakbeli jártassággal úttörői, előharcosai legyenek a magyar ipar felvirágoztatásának”), Petrányi Miklós, Strohoffer Béla, dr. Bányai János





(aki küzdött a tanintézet élén az „*intelligens vezető iparosok*” képzéséért, az anyagi támogatás elnyeréséért, az iskola léteért.) Az iskola diákjai közül megemlíthetők: Bánszky Sándor, Csiszér János (Zsákodi), Orbán Antal, Rápolthy Lajos, Siklódy Lőrinc, Nagy Zoltán, Kiss Károly.

Az 1948-as közoktatási törvény nyomán műszaki középiskolává alakított tanintézet csak felső tagozattal rendelkezett, az 1948-49-es tanévben csak villamos-, gép- és faipari szakosztállyal, az 1949-50-es tanévtől már építészeti szakosztállyal is. A városban tovább folytatódott a szakoktatás, amely szakképzett munkaerőt biztosított az ipar számára. Az iskola neve többször is változott: Székelyudvarhelyi Fémipari Szakiskola (1951–1955), Székelyudvarhelyi Fém- és Faipari Tanonciskola (1955–1957), Székelyudvarhelyi Szakmai Iskola (1957–1965), Székelyudvarhelyi Szakiskola (1965–1974). Ezek az átminősítések, névcserek nem érintették a tanintézet jellegét, amely önálló működése ideje alatt (1950–1974) mindvégig bizonyos szakmák számára szakképzett munkaerőt nevelt. A fémiparon a géplakatos osztályok mellett megjelentek az esztergályosok, a fémforgácsolók. A faipar számára asztalosokat és kárpitásokat képeztek. Az 1950-es évek végétől bevezették a háztartási (szakács, cukrász) ismeretek tanítását. A következő évtizedben textilipari-készruhagyártó, illetve villamossági-villanyszerelő szakkal bővült az iskola profilja. 1957-ig az iskola összes diákja ösztöndíjban részesült. 1965-ig 1390 ifjú hagyta el a tanintézetet, és szakképzett munkásként tudott elhelyezkedni az ipari vállalatoknál. A fő munkaadók között szerepelt a székelyudvarhelyi Helyi Ipari Vállalat, valamint a Bútorgyár. Az 1972–73-as tanévvel Korondon indult, mint kirendelt részlege az iskolának, a keramikus osztály. Az elméleti szakoktatás céljaira a tanintézetnek rendelkezésére állott 7 tanterem és 11 műhely az iskola Petőfi utcai épületében, amelyek mellett a műhelygyakorlat fennakadás nélküli biztosítása érdekében még használtak a városban 2 asztalos és 1 agyagipari műhelyt is. Az 1960-as évek végén az ipari szakoktatásba bekapcsolódott a város 1966-tól működő közgazdasági szakközépiskolája, amely 1969-ben könyvelési és igazgatási, ügyviteli szakosztályai mellett liceális szinten újtjára indított egy fémforgácsoló osztályt is. 1974-ben megszüntetik az iskola közgazdasági jellegét, összevonják a helyi szakiskolával, és az eddig különálló épületben működő két iskolát leköltöztetik a Budvár utca 8. szám alatt épített új iskolaépületébe, létrehozva a székelyudvarhelyi Fémipari Iskola-

központnak nevezett, liceális és szakiskolás osztályokkal rendelkező, ipari szakoktatási intézményt. Az új tanintézetben az első tanévben az oktatás 10 tanteremben, két laboratóriumban, egy szakteremben és nyolc iskolai műhelyben folyt, 47 személyt számláló tantestület segítségével. A diáklétszám már ekkor 1000 fölött volt. A tanintézet szakosztályaiban kb. tíz különféle szakmát felölelve, több iparág (fém-, fa-, elektromos-, építő-, textil) részére neveltek és nevelnek szakképzett munkaerőt.

1990 őszétől új nevet vett fel az iskola: Dr. Bányai János Ipari Iskolaközpont. A tanintézet igyekszik alkalmazkodni az új követelményekhez, a kor igényelte változásokhoz, biztosítani ezáltal nem csak egyszerűen létét, de továbbvinni azt az iparoktatási hagyományt is, amelyet elődei kezdtek el.

Az iskola jelenlegi neve: Bányai János Szakközépiskola.



A tanintézmény profilja az elektrotechnika-elektronika, fodrászat, sport, fa- és fémiparhoz kapcsolódik. Az ipar egyre nagyobb igényeit próbálja kielégíteni jól képzett, szakközépiskolát végzett szakemberekkel: szakmunkásokkal és technikusokkal. Az oktatási intézmény célja általános műveltségű, az európai elvárásoknak megfelelő szakmai tudással és képesítéssel felruházott fiatalokat nevelni. Az iskola felöleli a régiókban hagyományos és gyakorolt mesterségek, valamint a mostan divatosabbá váló szakmák széles skáláját, minden oktatási szinten, ezáltal rugalmasan igazodva a munkaerőpiac igényeihez. A tanulók az alábbi szakmákban szerezhethetnek szakképesítést: számítógépezés, CNC gépezés, villanyszerelő, fodrász, kozmetikus, asztalos, marós, gyalus és



vésős, valamint itt található Székelyföld egyetlen sportosztálya. A végzősöknek jó esélye van az elhelyezkedésre, hisz a tanított szakmák megválasztása a vállalkozók elvárásaira és a térség munkaerő-szükségleteire épül.

A tanulók számos kulturális-művészeti, tudományos rendezvényen vehetnek részt, megismerhetik a testvériskolákat (Miskolcon, Fertődön, Hódmezővásárhelyen). Megyei és országos szakmai versenyekről jó eredményekkel díjazottan tértek haza a tanulók. Az iskolában a diákok elsajátítják azokat a műszaki alapkészségeket, amelyek szükségesek a rajzok elkészítéséhez, az anyagok és az új technológiák ismeretéhez, tervek kivitelezéséhez, valamint a továbbtanuláshoz, hiszen egyre több új anyag, technológia és eljárás kezd feltűnni a piacon, az elavult hálózatok helyett pedig újakat kell tervezni.

A tantermek mellett a tanintézménynek van 3 informatika szakterme, 120 férőhelyes bentlakása, sportterme, étkezdéje, könyvtára, szaklaborjai, díszterme, valamint tanműhelyei. Az iskolában működik az Imecs Alapítvány, számos projektben vesz részt az iskola (ROSE, Phare, REGIO, Rákó-

czy Szövetség diákutaztatási programjai/pályázatai, Határtalanul). Megemlíthetők a tantestületi kirándulások, amelyek mind belföldön, mind külföldön megszervezésre kerültek.

Szeretnénk elérni, hogy a szakképzés ismét visszakapja az őt megillető társadalmi és anyagi megbecsülést. Hisszük, hogy értéket csak minőségi munkával lehet előállítani, és az országnak nagy szüksége van jó szakemberekre. A mi iskolánk olyan szakembereket képez, akik nem csak képletesen, de valóságban is építenek, alkotnak. Szeretnénk megérni, hogy iskolánk neve idővel egyet jelentsen a megbízható, igényes szakembereket képző iskolával, s hogy az itt végzettek büszkén mondhassák: a Bányaiba jártam.



## Benedek Elek Pedagógiai Líceum

### Székelyudvarhely

5.



Székelyudvarhely belvárosában, a helybeliek által csak Patkóként emlegetett Márton Áron téren, a Mária Valéria impozáns műemlék épülete és a mögötte levő modern iskola ad otthont a Benedek Elek Pedagógiai Líceumnak. Az intézmény majdnem egy évszázada biztosítja a középfokú pedagógusképzést, amihez szervesen kapcsolódik az elemi gyakorlóiskola, illetve az V–VIII. osztályos felső tagozat. A vokacionális tanító- és óvóképző osztály mellett a XXI. század igényeihez alkalmazkodva több elméleti szakkal is bővítette az iskola oktatási kínálatát. Jelenleg a természettudomány-kétnyelvű szakot választhatják a középiskolai tanulmányaikat nálunk folytató diákok.

Iskolánk története a XX. század első harmadában kezdődik. Az 1670-től működő székelyudvarhelyi Református Kollégium történetében alapvető fordulat következett be 1927-ben. A kedvezőtlen körülmények miatt az egyházi és kollégiumi előjárók úgy határoztak, hogy a működését ideiglenesen felfüggesztő református kollégium helyére áthelyezik a nagyenyedi református tanítónőképzőt. Ezzel a döntéssel vette

kezdét a napjainkban is működő középfokú pedagógusképzés Székelyudvarhelyen. 1940–1948 között az intézményben párhuzamosan működött az újraindult kollégium és a tanítónőképzés.

Az egyházi oktatási intézmények 1948-as államosítása következtében az iskolát állami tanítónőképzővé alakították, amely a korábbi épületegyüttes egy részében működött. Az 1954–55-ös tanévtől megszüntették Székelykeresztúron a tanítóképzőt, így ennek fiútanítványai az immár koedukálttá váló udvarhelyi képzőben folytathatták tanulmányaikat. Az egykori református kollégium jogutódjaként 1970-ben rangos eseménysorozat keretében ünnepelték meg az iskola fennállásának 300. évfordulóját.

A kommunizmus évtizedeiben gyakran változott a képzés időtartama és az iskola intézményi szerkezete. 1971–1978 között háztartástan-oktató mesterképző indult a pedagógiai líceumban, 1974-ben Csíkszeredából ide helyezték át az óvónőképzést. 1980-tól az intézmény kereteiben gyakorló óvodát is működtetek, ugyanakkor továbbképző központ funkciója is lett az intézménynek. Az 1980-as években több lépés-



ben visszakerült a pedagógiai líceum ügykezelésébe az egykori református ókollégium épületszárnya is.

Az 1989-es események nyomán új fejezet kezdődött a Tanítóképző életében is. 1990. december 8-án az intézmény felvette Benedek Elek író nevét, és akkor leplezték le a névadó mellszobrát is, amely azóta is az iskola előtti (jelenleg a Baczkamadarasi Kis Gerely Református Kollégium előtti) teret díszíti. A pedagógusképzés iránti érdeklődés iránti igényt jelezte, hogy az 1990–1991-es tanévre 5 párhuzamos osztályba hirdettek felvételit, a 210 meghirdetett helyre 730-an felvételiztek.

A XXI. század elején számos kihívással szembeült a pedagógusképző középiskola. 2002-ben ugyan egy új iskolaépülettel gyarapodott, viszont a 2005–2006-os tanévben, amikor a működésének addig helyet adó kollégiumi épületet visszaszolgáltatták az egyháznak, a Benedek Elek Tanítóképző szorongatott helyzetbe került, a kiköltöztetés veszélye fenyegette. Ingatlanproblémái miatt az akkori döntéshozók komolyan fontolgatták a Képző beolvasztásának lehetőségét a Református Kollégiumba. Ekkor került újból napirendre a Képző ügykezelésében levő, de az 1990-es évek végétől folyamatosan romló és balesetveszélyessé vált Mária Valéria épület felújításának szükségessége. A helyzetet tovább bonyolította, hogy a tanügyminisztérium néhány évig országos szinten nem engedélyezte pedagógiai profilú osztályok indítását. Az iskola oktatási kínálata átalakult, akkor egyedülálló képzési formák indultak: az elemi tagozaton step by step rendszerű alternatív oktatás, a közép-

iskolai tagozaton társadalomtudományok–intenzív angol és természettudomány–kétnyelvű angol szakok indultak.

A 2010-es évek kezdetén stabilizálódott az intézmény helyzete. A többéves huzavona után a teljesen felújított Mária Valéria épületben és a 2002-ben épült iskolaépületben zajlik a Benedek Elek Pedagógiai Líceum működése. A 2020–2021-es tanévben e két épületben 462 pedás diák tanul. 42 pedagógus, 7 pedagógiai kisegítő, illetve 5 kisegítő személyzet segíti őket a mindennapi oktató-nevelő munkában. Az iskola felszereltségének része az idegen nyelvi, a természettudományi, valamint a számítástechnikai szakterem.

Az elemi tagozat a step by step alternatív rendszerével egyedülálló a városban. Jól felszerelt osztálytermekben működnek, ahol az alternatív oktatásnak megfelelő korszerű bútorzat és didaktikai eszközök ideálisak arra, hogy optimális körülmények között működhessen az oktatás és nevelés. Az elemi osztályokban két-két tanító vezeti a tevékenységeket, a gyermekek 5–6 fős csoportokban, központokban végzik feladataikat. Ilyen körülmények között a pedagógus könnyebben oda tud figyelni az egyéni sajátosságokra. A gyermekek napi programja délután folytatódik, ismételnék, elvégzik írásbeli feladataikat, a tanítók értékelik a munkájukat.

Az V–VIII-as tagozaton évfolyamonként egy osztály működik, míg a középiskolában az újraindított óvo-tanítóképző, illetve természettudomány–kétnyelvű angol szakon tanulnak a diákok. Lelkiismer-





tes munka, pozitív hozzáállás, kíváncsiság, kitartás jellemzi a mindennapi tevékenységüket. Évről évre számos országos és határon túli versenyeken bizonyítanak az itt tanulók, kitűnő eredményeikkel öregbítik az iskola hírnevét. Az országos érettségi statisztikában ugyancsak a Benedek Elek Pedagógiai Líceum az, ahol a mutatók a lista élére irányítják a figyelmet. A diákok 98 %-a valamelyik felsőoktatási intézményben tanul tovább.

Intézményünk számos kulturális rendezvénynek ad otthont, melynek helyszínéül az iskola tetőtere szolgál. Minden korosztály megtalálja a neki való előadást, emlékműsort, megemlékezést, amelyben részt vállalhat, pedagógusaink ugyanis nagy hangsúlyt fektetnek az ilyen jellegű tevékenységekre is. Ugyanez a tér tornateremként is funkcionál, ugyanakkor a különböző sport- és szabadtéri események lebonyolítására egy felújított salakpálya is az intézmény rendelkezésére áll.

Iskolánk örök alapelve a minőségi, eredményes és hatékony oktatás biztosítása. 2006 óta kéttannyelvű tagozatos osztályok keretében oktatjuk az angol nyelvet. Számos sikeres nyelvvizsgázó diákot készítettünk fel a tanórák keretén belül a cambridge-i közép- és felsőfokú nyelvvizsgákra. 2019-től iskolánk akkreditált cambridge-i felkészítő és vizsgáztató központ.

Intézményünk múltját, jelenét befolyásolja a közvélekedés is, a külső megítélés. Az alábbiakban a jelenlegi és nyugdíjba vonult intézvényvezető, tanár, szülő, illetve diák véleménye olvasható.

„2020-ban, egy rendhagyó tanévben a Benedek Elek Pedagógiai Líceum új vezetőjének lenni nem csak megtiszteltetés, hanem kihívás is. A legnagyobb feladat követni azt a célt, amelyet elődeink kijelöltek: Benedek Elek Testamentumában megfogalmazott hitvallását mindig szem előtt tartani, szellemiségét megőrizni és továbbadni a következő nemzedéknek. Csak abban tudunk maradandót alkotni, amiben hiszünk, amit szeretünk. Mi hiszünk a gyermeki lélek tisztaságában, a szülők odaadó hozzáállásában, önmagunkban, hogy a bennünk lévő fény ragyogása írja az előttünk levő utat, így nem téveszthetjük el a célt. Most nagy erő kell ahhoz, hogy a nehézségeket elegánsan elfogadjuk, és apró lépésenként megküzdjünk az aktuális helyzetekkel. Ebben segítenek Weöres Sándor sorai:

„Egyetlen parancs van, a többi csak tanács:  
Igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni,  
hogy mindennek javára legyél.  
Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás:  
Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.”  
(*Sebestyén Jolán, igazgató*)

„Az oktatás történetében mindig előkelő helyet foglalt el a pedagógusképzés – erdélyiesen a tanító- és az óvónőképzés. Egy ilyen iskolában tanulni rangot jelentett a diák számára, büszkeséget, elégedettséget a szülők számára, elismerést az oktató számára. Nem volt -nincs- ez másképp ma sem, s csak az intézmény oktatóitól függ, hogy így legyen ez a jövőben is a Benedek Elekben. Iskolánk beszédes példája annak, hogy nem a falak, nem a pompás épület tesz nagygyá, vonzóvá egy oktatási intézményt, de sokkal inkább, ha szerényebb körülmények között is működik, az a humánus szellem, az a diák-tanár közötti emberi kapcsolat, az a tanulócentrikus attitűd, amely jellemzi ma is a Benedek Elek Pedagógiai Líceumot. Habár a közelmúltban, hol más iskola terjeszkedési szándékából, hol az oktatásstratégia helytelen megítélése következtében veszélybe került az iskola fennmaradása, a Benedek Elek Pedagógiai Líceum kiállta az idők próbáját, s igyekszünk a diákság és a szülők meglegedésére tovább vinni azt a nimbuszt, melyek elődeink hagytak ránk íratlan testamentumként.” (*Bálint Mihály, nyugdíjas igazgató*)

„A mai napig meleg szívvel gondolok az alma mater falai között eltöltött diákeveimre (1957–1970), hiszen egykori tanárain szeretete, türelme és fáradhatatlansága kitörölhetetlen nyomot hagyott a lelkemben. Ebből az időszakból hozom magammal – édesanyám sok szép szava mellett – a versek szeretetét, a miértek keresésének fontosságát, a szépre és jóra való törekvést. Tanítóként (1978–2009) az a felemelő érzés, büszkeség, felelősség és kihívás vitt előre, amit a volt tanárain előtti megfelelni akarás diktált. Küzdelmesen szép évek voltak a bemutató órák felfokozott izgalmával, a vakációkban való szemináriumok vezetésével... Egy olyan közösség tagja lehettem, ahol odaadással készültünk az órákra, tartottuk a felkészítőket a kicsi tanító néniknek és ahol elhivatottabbá váltam a teremtett világ értékei iránt.” (*Daradics Erzsébet, nyugdíjas tanítónő*)

„Két lánygyermekemnek adatott meg a lehetőség, hogy a székelyudvarhelyi Benedek Elek Pedagógiai Líceum diákja legyen. Nagyobb lányom a természettudományok-intenzív angol szakon végzett, reálprofilon. A kisebb lányom a pedagógia szakon járt négy évvel később.

Szülőként nyugodt voltam, mert bentlakó gyerekeim szívesen jártak iskolába, nem félttem attól, hogy elcsavarogják a tanulási időt. Tanáraik és osztályfőnökeik odafigyelésének köszönhetően nem voltak nehézségeik a beilleszkedéssel. A pedagógu-



sokhoz és intézményvezetőkhez bátran fordulhat-  
tak, mikor gondjaik adódtak. Bátorításra és segítő  
szándékra találtak a problémáik, illetve kezdemé-  
nyezéseik megoldásában. Véleményem szerint ta-  
nulóközpontú szemléletben folyik az oktatás az  
intézményben. A líceum munkaközössége mindent  
megtett, hogy nemcsak a tanulás, hanem a nevelés  
is magas fokon történjen: határon innen és határon  
túli versenyekre nevezhetek be osztályfőnöki segít-  
séggel, nyelvvizsgázhattak a lelkiismeretes felkészí-  
tő tanáraik irányításával, színvonalas gólyabálokon  
vehettek részt kilencedikesként, majd szervezhettek  
végzősként. Gyönyörű előadásokat láthattunk a di-  
ákok és tanáraik lelkiismeretes munkáját bizonyí-  
tandó.” (Csender Erika, szülő)

„Nyolcadikosként nagyra nyílt szemekkel áll-  
tam a hatalmas sárga épület előtt a Márton Áron  
tér 2. szám alatt. Diákok serege özönlött ki a kapun  
nevetgélve, egymásba karolva, mosolyogva, míg fi-  
gyeltem a nagy emblémát: Benedek Elek Pedagógiai  
Líceum. Felcsillant a szemem, így bennebb merész-

kedtem az udvarra, ahol a nagy körtefa alatt játszo-  
tak a kisebbek, a padokon diákok beszélgettek, a ta-  
nárok is élvezték a napsütést, sőt még az épületben  
is zajlott az élet. Jóleső érzéssel töltött el nézni ezt az  
összképet. Kicsiket, nagyokat, tanárokat egyaránt, a  
napsütötte udvart, a hatalmas épületeket, olyan volt,  
mint egy vár és benne egy hatalmas család. Mai na-  
pig ilyen az összkép nálunk, de most már belülről  
élhetem meg ezeket a pillanatokot. Büszkeséggel tölt  
el, hogy ennek a nagy családnak a részese lehetek, és  
hogy pedásként tapasztalhatom meg a középiskolás  
életet.” (Péter Boróka, diák)

Az iskola kimagasló verseny- és vizsgaeredmé-  
nyei, a különböző oktatási rangsorokban elért ran-  
gos helyezései, valamint a szomszédos és távolabbi  
megyéből nálunk tanulók száma arra enged követ-  
keztetni, hogy a Benedek Elek Pedagógiai Líceum a  
körülményektől függetlenül sikerrel alkalmazkodik a  
változó kihívásokhoz, teljesíti hivatását, ami messze-  
menően indokolja létjogosultságát Székelyudvarhely  
és Hargita megye oktatási kínálatában.

## Berde Mózes Unitárius Gimnázium

6.

Székelykeresztúr



### Az iskola névadásáról

A Berde Mózes Unitárius Gimnázium Székely-  
keresztúr legnagyobb történelmi múlttal rendelkező  
iskolája. Az Unitárius Egyház zsinata által 1793-ban  
alapított gimnázium gyökerei az 1568-ban már létező  
keresztúri unitárius elemi iskolához nyúlnak vissza.  
Az évszázadok során az intézmény különféle hivata-  
los neveket viselt. A romániai kommunista rendszer  
bukása után újjáalakulhattak azok az egyházi alapítá-  
sú iskolák, amelyek tevékenységét az állam 1948-ban  
betiltotta. Amint az intézmény visszanyerte jogi sze-  
mélyiségét, az iskola vezetőtanácsa úgy döntött, hogy  
az unitárius egyház kiemelkedő egyéniségének, az  
iskola egykori tanulójának, Berde Mózesnek a nevé-  
t kapja. Az ügyvédként és politikusként tevékenykedő  
neves adományozót az egyháztörténet „az unitárius  
jótévedők fejedelmeként” tartja számon. A székelyke-  
resztúri unitárius iskola hivatalosan 2008 óta viseli a  
Berde Mózes Unitárius Gimnázium nevet.

### Az iskola rövid története, neves végzettjei, ki- emelkedő vezetői

Egy regionális érdeklődésre igényt tartó közép-  
iskola felállításának gondolatát először Homoród-

szentmártoni Bíró Sámuel, az Unitárius Egyház első  
főgondnoka fogalmazta meg egy az egyházi főható-  
ságnak címzett levelében a XVIII. század elején. Egy  
székelyföldi iskola alapításának elsődleges célja a  
székelyföldi unitárius közösség felemelése volt okta-  
tás és a nevelés által. A főgondnok javaslata a Habs-  
burg uralom idején a politikum unitárius felekezet-  
tel szembeni ellenszenvé miatt nem valósulhatott  
meg. Végül, a politikai helyzet pozitív alakulásának  
következtében, az Unitárius Egyház zsinata 1793.  
július 10-én döntött arról, hogy Székelykeresztúron  
egy középfokú tanoda állíttasson fel. Az első idő-  
szakban Szabó Sámuel igazgató, bár sok nehézséggel  
szembesült, sikeresen megépítette az első szobákat,  
amelyekben elkezdődhetett a tanítás. Az építkezés  
első lépéseit az unitárius és más felekezetű közössé-  
gek önzetlen adományai segítségével sikerült meg-  
valósítani. Koronka József, az iskola második igaz-  
gatója idején megkezdődött egy új kő- és téglapépület  
megépítése, mely 1826-ban fejeződött be.

Az utolsó erdélyi polihisztorként ismert Brassai  
Sámuel unitárius gondolkodó 1841-ben tett javasla-  
tára, az általános oktatási reformkezdeményezések  
során az egyház zsinata bevezette az anyanyelvi taní-



tást az iskolákba. Ebben az időszakban a kereszteri gimnázium diáklétszáma elérte a mintegy 180 főt, melyet Erdély több régiójából érkező tanulni vágyó ifjú tett ki. Az iskola tevékenysége az 1848/1849-es forradalom ideje alatt szünetelt, mert a tanulók közül többen részt vettek a Bem József vezette harcokban. Az iskola egykori diákjait az erdélyi forradalom vezéregyéniségei között találhatjuk, például Berde Mózes politikust, Simén Domokos lelkész-tanárt vagy Jakab Elek történész-akadémikust. Az oktatást 1850-ben 88 tanulóval kezdte újra az intézmény. Az osztrák abszolutizmus intézkedései nyomán országoszerre, így Keresztúron is bevezették a kötelező német nyelvű oktatást.

A közvetlen következő időszaktól megemlíthetjük Kriza János püspököt, aki az iskola volt diákjaként, püspöksége ideje alatt a kereszteri unitárius iskola-ügy fontos támogatója volt. Nem hagyhatjuk ki ugyanakkor ifj. John Fretwell brit származású unitárius adományozó nevét sem, aki az 1875 júliusában tett székelykereszteri látogatása után Angliában jelentős adománygyűjtő akciót szervezett az iskola épületének bővítése és fejlesztése támogatására. Az intézmény fokozatos fejlődése miatt a XIX. század végéig a „Mussis et virtutibus” mottóval fémjelzett iskola túlszűfoltta vált. Következésképpen az iskola kezdeményezésére az egyház úgy döntött, hogy egy új, a század végi követelményeknek megfelelő épületet épít.

1912-ben az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa az iskola szomszédságában új földterületet vásárolt, melyen megkezdődött egy új épület építése. E jelentős fejlesztés Pákei Lajos kolozsvári építész tervei alapján, Pap Mózes igazgató vezetésével alig két év alatt el is készült. E nagyszabású fejlesztéssel, a tanulócsoporthoz számának 8 osztályra növelésével, illetve új tanári

állások létrehozásával az iskola főgimnáziumi rangra emelkedett, és az 1915–1916. tanévben megszervezésre kerülhetett az első érettségi vizsga.

1940 és 1948 között az intézmény a Bárány Orbán Balázs Unitárius Gimnázium nevet viselte. Bár a régi épület 1944–1945-ben egy második emelettel bővült, az 1948-as romániai „oktatási reform” eredményeként a kommunista államhatalom megszüntette az egyházi iskolák működését. A kényszerű államosítás folyamatát követően az épületeket és a könyvtárat a román állam lefoglalta, és az oktatást teljesen átalakította. A korábbi tanárokat elbocsájtották, és igyekeztek minden olyan elemet eltávolítani az iskolából, amely az intézményt korábbi, a kommunizmus előtti egyházi jellegére emlékeztetett. Az iskola 150 éves egyházi hagyománya a kommunizmus 45 éve során megalázó és fájdalmas száműzetést szenvedett.

Az iskola támogatására tett számos felajánlás közül kiemelkedik a Berde Mózes jogász és politikus végrendeletében említett pénzadomány. Az iskola névadója a végrendeletének hasábjain meghagyott ösztöndíjjal, új tanári szék felállítását támogató alappal és a legendás Berde-cipó alapítvánnyal írta be magát az iskola történetébe. Utóbbi alapítvány az erdélyi unitárius iskolák 200 szegénysorsú diákjának biztosított naponta egy meleg cipót. Sajnos az adományokból származó segélyalapok a kommunizmus hatalomra kerülésével egyidőben meghúsultak.

A kommunista rendszer bukását követően az unitárius egyház zsinata az új romániai törvények értelmében 1992 decemberében lehetőséget kapott arra, hogy az 1993–1994-es tanévtől kezdődően újra megnyissa a 1948-ban bezárt iskolákat. A posztkommunista időszakban a székelykereszteri unitárius gimnázium első osztályai áldott emlékü néhai Fekete

János igazgató vezetésével indultak el. Az intézmény kezdetben csak négy középiskolai osztállyal indult újra, majd a további ciklusok felállítását követően 2008. május 17-én az iskola hivatalosan is felvette a Berde Mózes Unitárius Gimnázium nevet.

Az újraalapítás utáni évtizedekben az intézmény jelentős fejlődési szakaszokon ment keresztül. Az első szakaszban a teológiai profilú középiskolai osztályokkal párhuzamosan elindultak a természettudomány profilú osztályok. Varró Margit igazgató vezetése alatt, aki 2004-ben lett az intézmény vezetője visszatért az iskola adminisztráció-





jába a bentlakás és az étkeзде, új tanári kar szerveződött, 2006–2018 között újraindult az általános és a gimnáziumi ciklus, végül az elmúlt időszakban az óvodai tagozat elindulásával négy ciklusra bővült az intézmény. Magyarország kormányának fejlesztési programjának köszönhetően valósult meg egy új, korszerű épület felépítése az óvodai ciklus számára.

### **Az oktatási intézmény jelenlegi helyzete**

A Berde Mózes Unitárius Gimnázium ma egy magyar tannyelvű, négy ciklusú, negyvenfős tanári karral és négyszázkilencven fős diákközösséggel rendelkező államilag támogatott oktatási intézmény, amely a diákokat az óvodától a középiskoláig kíséri el. A tágas tantermeket jól felszerelt laboratóriumok egészítik ki. Az általános iskolai csoportok tantermei, az étkeзде és a bentlakás az iskola régebbi épületében kapnak helyet. A második épületben található az igazgatóság, a titkárság, az intézmény adminisztrációja, az iskola díszterme, a felújított 18 000 kötetet tartalmazó iskolai könyvtár, valamint az informatika, biológia, kémia, fizika, földrajz, történelem és idegennyelv szaktermek. Ebben az épületben, valamint ennek udvarán található a sportbázis is: tornaterem, salakpálya, műfüves pálya és egy gazdag parkszerű herbárium. A harmadik épületet az óvodai ciklus gyermekeire vonatkozó legújabb előírások és követelmények szerint tervezték, tágas csoporttermekkel, korszerű étkezdével, játszóházzal és egy újszerű játszótérrel.

**A tanintézet sajátosságai:** A Székelyföld egyik alapértéke az oktatás.

Intézményünk értéke az infrastrukturális adottságok mellett az oktatási és tanórán kívüli programok változatos kínálatában rejlik. A programkínálatot az évek során a sajátos értékek és a szerzett tapasztalatok alapján építettük fel. Valamennyi unitárius alapítású erdélyi iskola jelmondata a latin *Musis et Virtutibus*. A múzsák és erények jegyében alapított iskola mottója általánosan fejezi ki az iskolaalapító felekezeti évszázadok során szem előtt tartott célját: a népnevelést, illetve mindazok támogatását, akik nyitottak az isteni teremtetést a természettudományok, a történelem, a kultúra és a vallás tényleges együttműködésén keresztül megismerni.

Az unitárius iskola a keresztény kultúra alapértékein, a család és a hagyományos közösségi modellek értékein alapszik. Az intézmény büszke az országos és nemzetközi intézményekkel és alapítványokkal fenntartott kiváló partnerségi programokra. Oktatási és nevelési programjaink révén

támogatjuk az egész életen át tartó tanulást, illetve a tanulók közösségi akciókban és az önkéntes programokban való részvételét. Az oktatási kínálatunkban fontos szerepet kapnak az önismereti jellegű tevékenységek és a különböző művészeti ágak. Ezen a téren iskolánk komoly eredményeket tud felmutatni: színjátszócsoporthoz, iskolai kórus, néptáncscsoport, népművészet, iskolai zenekar stb. Fontosak számunkra a természetjárások, a természetvédelmi programok, csemeteültetési és madárvédelmi akciók, iskolai parkrendezés, a városi temető gondozása, hulladékgyűjtés, stb. Meggyőződésünk szerint az itt felsorolt tevékenységek szervezésével valósítjuk meg a környezettiszteltetire való nevelést.



Hisszük, hogy az esélyegyenlőség az oktatásban, a kölcsönös tisztelet és a tanulók közötti konstruktív együttműködés az életképes intézményi közösség alapvető értékeit képezik. A hátrányos helyzetű tanulókat ösztöndíjjal és az anyagi támogatás különféle formáival segítjük, egy több szinten összehangolt rendszeren keresztül, amely a felvállalt értékek megvalósítását hivatott ösztönözni. Arra törekszünk, hogy a tanuló, a tanár és a szülő között a lehető leghatékonyabb együttműködés valósulhasson meg. A kötelező tanórák mellett lehetőséget kínálunk az idegen nyelvek és a digitális kompetenciák szakszerű elmélyítésére az iskolánk keretei közt elérhető ECDL és ECL programok révén, részt veszünk az Európai Unió által finanszírozott partnerségi programokban, Erasmus+ projektekben. A diákok heti programjában fellelhetőek a vallásos tartalmú tevékenységek és a különféle templomi szertartásos ünnepi programok is. A rendszeres hittanórák mellett a diákok korosztályuknak megfelelő liturgikus eseményeken vesznek részt. Ezen alkalmak keretében az érintett témákat ökumenikus szellemben közelítjük meg, az önismeretre, a toleráns magatartás gyakorlására, a közösségi felelősségre és általában a tanulásra való nyitottságra összpontosítunk.



# Bethlen Gábor Általános Iskola

Székelyudvarhely

7.



Mottó:  
„Nem mindig lehet megtenni, amit kell, de mindig meg kell tenni, amit lehet.”  
(Bethlen Gábor)

Bethlen Gábor, Erdély fejedelme iskolánk névadója. Bethlen Gábor számos alkalommal bizonyította elkötelezettségét az erdélyi oktatás ügye mellett.

Felismerte azt, hogy a kis országnak azért fontos a tudás minél magasabb szintre emelése, mert szakértelemmel sokszor pótolni lehet a belső erőforrásokat és hiányzó anyagi eszközöket. Arra törekedett, hogy minél több ifjú tanulhasson, nem csupán nemesek, hanem jobbágyok is. Megtiltotta a jobbágyfiúk iskoláztatásának akadályozását, lehetővé tette akár külföldi továbbtanulásukat is. Udvarának szolgálatában egyfelől egykori ösztöndíjasait állította, másfelől arra törekedett, hogy a királyi Magyarország jó tollú íróit és tudósait maga köré gyűjtse. Szívesen adott diplomáciai megbízásokat nagyműveltségű értelmiségieknek, íróknak.

Különösen szoros szálak fűzték a székelyekhez. A Dévától nyugatra található Marosillyén született, de Gyergyószárhegyen nevelkedett. Gyermekkorában, majd katonáskodó ifjúként megismerhette a szilaj,

büszke, állhatatos és szorgalmas székelyeket. Udvarhelyszék települései sokat köszönhetnek Bethlen Gábornak. Bethlen 1619-ben rendelkezett Udvarhely kiváltságos mezőváros adómentességéről is. Négy évszázaddal ezelőtt egy olyan utat jelölt meg az erdélyi magyarság és székelység számára, amely ma is követhető. Ezért nevét büszkén vállaljuk.

## Iskolánk története

Iskolánk épület nélkül, 1978-ban kezdte meg működését. A jelenlegi iskolaépületet a még akkor nem túl népes diáksereg az 1979-es tanévben vehette birtokba, félkész állapotban. A következő években a „hazafias munkának”, melyet ma önkéntességnek neveznénk, köszönhetően lassan elfogadható alakot öltött az iskola és környéke. Időközben rohamosan növekedett a tanulói létszám. Először két, majd háromváltásos tanítási rendszert vezettek be. Az iskola megteremtette saját hírnevét: a nagyméretű, országos és nemzetközi résztvevőket idevonzó rendezvények, a tantárgyversenyeken szerzett kimagasló eredmények önmagukért beszélnek. Az 1989 decemberében bekövetkezett rendszerváltás után gyökeres változások történtek az iskola életében. Az 1990. február 3-án tartott tanári ülés döntött arról, hogy az iskola a Bethlen Gábor nevet vegye fel. A névválasztás Király László igazgató nevéhez fűződött. Az ezredforduló utáni években a két (ritkább esetben a három) osztály vált jellemzővé évfolyamonként. Az 500 körüli létszám az előkészítő osztályok 2012-től való indulásával alakult ki. Örömmel és megelégedettséggel számolhatunk be az iskolaépület felújításáról, amely 2014 októbere és 2015 májusa között valósult meg. Az osztálytermek projektorokkal és okostáblákkal, szemléltető eszközökkel és új bútorokkal várják tanulóinkat. A minőségi sportolást vadonatúj műgyep-burkolatú pálya teszi lehetővé. Az informatika szakterem modern eszközei is a tanulás új módszereit teszik elérhetővé. Az utóbbi évek során a tantestület is átalakult. A pedagógusok az újszerű kihívásokra felkészülten, tapasztalattal és szakmai ismeretekkel felvértezve végzik tevékenységüket.

## Az iskola jelenlegi helyzete

Intézményünkben a tanulói létszám 505. Az iskolában csak szakképzett tanárok dolgoznak, a nem címzetes tanárok száma három. A beiskolázási számok kiszámíthatósága a közeljövőben is elsődleges prio-





ritás marad. Ehhez szükséges a pedagógusok magas képzettségének, igényes, szakmailag kifogásolhatatlan tevékenységének fenntartása. Az iskolai környezet átalakítása, az infrastruktúra modernizálása, az osztályterem XXI. századi elvárásoknak megfelelő felszerelése legfontosabb céljaink közé tartozik. A közeljövőben az összes osztályterem interaktív táblával történő ellátása az egyik legfontosabb prioritásunk. Jelenleg 11 interaktív táblát használunk, a többi 7 teremben projektor található. A tornaterem és a könyvtár állapota nem megfelelő, ezért szükségessé vált a felújítása. A székelődudvarhelyi Polgármesteri Hivatal által nyert pályázat során több mint 2 millió lejes fejlesztésre kerül sor. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló programra vonatkozó szerződést megkötötték, a kivitelezés reményeink szerint 2020-ban megvalósul. Az új, korszerű tornateremben öltözőket, zuhanyzókat, tanári szobákat alakítanak ki, és a létesítményt sporteszközökkel, bútorzattal látják el. Az új könyvtárpépület vonzó külsővel fog rendelkezni, a belső terek és felszerelések lehetővé fogják tenni a csoportos és egyéni tevékenységek lebonyolítását. Mit szeretnénk az elkövetkezőkben? Az iskola jövőképe és küldetése a közösségben ezt pontosan meghatározza.

### **Iskolánk jövőképe**

Arra törekszünk, hogy a társadalomba olyan jól felkészült, tenni akaró és hatékony végzősöket bocsássunk ki, akik sikeresen be tudnak illeszkedni a közösségbe. Ezért hisszük, hogy kulcsfontosságú a tanulók kezdeményező készségének, kreativitásának, kifejező készségének fejlesztése, illetve egy egészséges életmódszemlélet kialakítása. Ugyanakkor azt szeretnénk, ha iskolánk tanulói megértenék, hogy életcéljuk egy aktív, családi körben megélt életviteli mód kell hogy legyen. A boldogság, a siker és a szülőföld alapvető értékeket képviselnek tanulóink nevelésében.

### **Iskolánk küldetése a közösségben**

Egy minőségi, a tanuló személyiségének harmonikus fejlesztésén alapuló oktató-nevelő tevékenység biztosítása közösségünk számára. Egy ösztönző tanulási- és munkakörnyezet kialakítása, valamint a minden tantárgyra kiterjedő, kiemelkedő teljesítményszint nyújtását lehetővé tevő feltételek megteremtése. A mások iránti és a hagyományos értékekkel szembeni tisztelet fontosságának, valamint az ökológiai egyensúly helyreállításába való aktív bekapcsolódás szükségességének népszerűsítése diákjaink körében. Iskolákban kiemelt szerepet kap az olvasóvá nevelés is.

### **Neves egykori diákok**

A teljesség igénye nélkül, iskolánk egykori tanulója volt: Antal Lóránt, szenátor; Arros Orsolya, az RMDSZ Udvarhelyszéki Nőszervezetének elnöke; Ágoston Attila, az Amerikai Kézilabdaszövetség volt elnökségi tagja; Balázs Ödön, fotóművész; Farkas Wellmann Éva, költő; Gálfi Árpád, Székelyudvarhely polgármestere; Kányádi Szilárd, rendező, a Csíki Játékszín volt igazgatója; Katona Zoltán, újságíró; Kovács Annamária színművésznő; Magyarai Tekla, színművésznő, újságíró; Magyarai Hunor, fotóművész; Murányi Sándor Olivér, író; Nagy Éva fuvolaművész; Nagy Koppány-Zsolt, író; Ványolós Endre, műépítész.

### **Eredményeink**

Magasabb szinten is ismertté vált tanulóink és tanáraink kitűnő teljesítménye: tanítványainkat országos és megyei versenyeken is több alkalommal díjazták. Iskolánk eredményei számokban: tantárgyversenyeken 34 országos, megyei versenyeken 48 első díjjal, sportversenyeken 9 országos, 20 megyei, valamint 46 megyeközi első helyezettel büszkélkedhetünk. Fontos mérce a VIII. osztályos tanulók országos értékelésén elért eredményei és a középiskolai felvételi. A legtöbb évben nagyon jól szerepeltek végzős tanulóink, büszkeségre okot adó helyezést érve el Hargita megye iskoláinak ragsorában, számos tanulóink tanult és tanul Székelyudvarhely legjobb osztályaiban.

### **Gondolatok iskolánkról**

A Bethlen Gábor Általános Iskola 42 éves története során a sport, a népi kultúra, a matematika- és anyanyelvoktatás fellelőként került a köztudatba. Az elmúlt két évtized során profilváltás történt. A sport-hagyományokra támaszkodva az egészséges életmód, a természetjárás, a környezeti nevelés és a honismeret irányába toledott el érdeklődési körünk. A népi kultúra művelése a népdal, a néptánc, a furulya, a népmese, valamint a Gyöngyharmat-kórus által mindennapjaink része maradt. A nyelvtanulás, az irodalom, a digitális oktatás is az események homlokterébe kerültek. Fő célunk a VIII. osztályos tanulók sikeres felvételije. 11 tantermünkben interaktív tábla, a többi teremben videoprojektor segíti a tanítás folyamatát. A 2015-re elkészült, teljesen felújított főépület korszerű és esztétikus környezetet biztosít. A 2020 során folytatódó építkezés a tornaterem és a könyvtár átépítését és felszerelését teszi lehetővé. Testvériskolai kapcsolatot ápolunk a törökbálinti Zimándy Ignác Általános Iskolával. Kapcsolatunkat a rengeteg közös élmény és emlék viszi tovább 2020 után is. *(Lukács Barna, igazgató)*



A hozzánk közel álló Bethlen Gábor Általános Iskola nemcsak a gyermekeim iskolája, hanem az enyém is. Hiszen diákként én is ebben az intézményben tanultam. Felejthetetlen, szép, emlékekkel teli éveket töltöttem az intézmény falai között. Néhány csínytevésünket, a tanítási órákat még most is fel tudom idézni. Amióta a gyermekeim járnak ide, az iskola átalakuláson ment keresztül. Nemcsak az épület, a tantermek, az ablakok újultak meg, az iskola technikai felszereltsége is szembetűnő. Minden tanteremben helyet kaptak a modern eszközök: számítógép, kivetítő, több teremben interaktív tábla. Örülök, hogy a gyerekeimnek megadatott a sok új lehetőség, a kornak megfelelő eszközökkel, módszerekkel való tanulás. A tanárok és diákok összehangolt munkáját dicsérik az elért eredmények. Én nagyon hálás vagyok a tanároknak az oktató-nevelő munkájukért, a példamutatásért. Úgy gondolom, hogy az iskolában kifejtett munka hozzájárult a gyermekeim testi, lelki, szellemi fejlődéséhez. És nem utolsó sorban annak örülök, hogy az iskola számukra az a hely, ahová szívesen jártak/járnak, ahol jól érezték/érezik magukat. (Szász-Bencze Edit, szülő)

Remélni sem mertem, hogy egyszer én is a Bethlen Gábor iskolába járhatok, itt taníthatok. Volt egy évünk, amikor reggel négyen (a három tanuló gyermekemmel) jöttünk be a kapun. Felemelő érzés volt.

Már csak a kicsivel lépjük át reggelente a küszöböt, de változatlanul jól eső érzéssel. Egyfajta beteljesülést, biztonságot jelent az iskola falai közt lenni. Minden itt töltött nap új kihívást, jóféle izgalmat jelent: egy sereg kíváncsi gyerek okozta váratlan helyzetek, megoldásra váró feladatok. Ettől szép és változatos a hivatásunk. Örülök, hogy aktív tagja lehetek egy új nemzedékeket útba indító csapatnak. Remélem, mindannyian szeretettel gondolkodnak majd vissza iskolájukra és a benne átélt élménytel diákévekre. (Fekete Réka, tanítónő)

A Bethlen Gáborban töltött 8 év életem legmeghatározóbb 8 éve volt. Itt diáknak lenni nevelő, fejlesztő, de ugyanakkor szórakoztató szerep volt egy fiatal életében. Rengeteg történelmi és osztály-, közösségépítő kirándulás, diáktanács és különböző rendezvények, programok gazdagították a diákok által szürke iskolai napoknak nevezett nem is olyan szürke Bethlen Gábor-os életet. Szívesen emlékszem a programokra, ahol, amellet, hogy kirándultunk, megtanultunk környezetet védeni a Kis Természetvédőkkel, templomokat és múzeumokat látogattunk és tanultunk. Diák és tanár karöltve dolgozott az iskola fejlesztésén, programok szervezésén. Maradandó emlék és kapcsolat marad a törökbálinti testvériskola és az ott töltött napok. Sikereket és emlékeket magunkkal hordozva mindig boldogan fogunk emlékezni a régi, jó iskolánkra. (Fekete Krisztina, iskolánk volt diákja)

**ALAPÍTÁSÁNAK ÉVE 1978. SEPTEMBER 15.**

**NEVEL**

6-OS SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA 1978-1990  
BETHLEN GÁBOR ÁLTALÁNOS ISKOLA 1990 ÓTA

**ÉPÜLETEI VOLTAK**

3-AS SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA - BETHLENFALVA  
MEZŐGAZDASÁGI GÉPÁLLOMÁS ÉRTÉKESÍTÉS  
HABERSTRUNGFALVA  
5-OS SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA - KADICSFALVA

**LEGJET**

LEGNAGYOBB TANULÓ LÉTSZÁM 2300  
A LEGNAGYOBB PEDAGÓGUS LÉTSZÁM 115  
LEGTÖBB OSZTÁLY 10  
HÁROM VÁLTOZÁBAN FOLYÓ OKTATÁS

**MUNKAKÖZÖSSÉGE**



**VEZETŐI**

TÓRÓ ANOS 1978-1984	HOLLÓSY ESTER 1982-1988	LUKÁCS BARNABÁS 2003-2007
KIRÁLY LÁSZLÓ 1981-1989	SZÁSZ FRANCISZKA 1988-1989	LÁZLÓ KRISTINA 2007-2014
SZÁSZ FRANCISZKA 1989-1990	BIRÓ ANIBÁLY LENKE 1989-1991	KOVÁCS ZOLTÁN 2014-2015, 2017-
KIRÁLY LÁSZLÓ 1990-2007	ANDRÁS KATALIN 1990-1991	
LUKÁCS BARNABÁS 2007-	LACÁNVI ÉVA 1991-1996	
	LŐRINCZ MÁRIA 1996-2002	

**TESTVÉR- ÉS PARTNERISKOLÁT**

ZRÁNDY KINÁCS ÁLTALÁNOS ISKOLA - TÖRÖKBÁLINT  
SZÜTT JÓZSEF ÁLTALÁNOS ISKOLA - KISKUNHALAS 1992-2002  
CÉVÁRSI ÁLTALÁNOS ISKOLA  
SCOLA GENERALA NR. 1 ONESTI

**SZERVEZTE**

BETHLEN GÁBOR NAPOK  
ORBÁN BALÁZS NYOMDOKORAI  
TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI VETÉLKEDŐ  
KIS TERMÉSZETVÉDŐK  
ERDEI ISKOLA  
RÚTORFESTŐ TÁBOR  
KIS TÖRTÉNELEM, KIS GYERMEKREK

**A MI ISKOLÁNK**



**BETHLEN GÁBOR ÁLTALÁNOS ISKOLA**

**JÓ, MERT**

KORSZERŰ A FELSZERELTSÉGE  
GYERMEKCENTRIKUS  
ÖSSZETARTÓ A KÖZÖSSÉGE  
OTTHONOS  
ITT A TUDÁS ÉRTÉK  
ITT FONTOS AZ OLVASÁS  
ESEMÉNYDŰS GYERMEKPROGRAMOK VANNAK  
SOK AZ INTERAKTÍV FOGLALKOZÁS  
ERŐS KÉPZÉST BIZTOSÍT  
ITT FONTOSAK A HAGYOMÁNYAINK  
ITT KÖRNYEZETTUDATOS NEVELÉS FOLYIK  
ITT FONTOS A SPORT  
KIVÁLÓ PEDAGÓGUSAI VANNAK

**DÍJAI SZÁMOKBAN**

TANTÁRGYVERSENYEKEN

**40** MEGYEI ELSŐ DÍJ

**32** ORSZÁGOS DÍJ

**8** ORSZÁGOS DÍJ

**18** MEGYÉK KÖZTI VERSENY

**46** MEGYEI ELSŐ DÍJ

[www.bethlen-gabor.ro](http://www.bethlen-gabor.ro)



**GAZDAGABB ÁLTALUK**

BETHLEN GÁBOR EMLÉKNAP  
GÓLYARÉL  
ESEKÉPESZAPAT  
CNYINGHARMAT KÓRUS  
OLVASÓÓR  
PRO SCHOLAE DÍJ  
(ÉVOLTAM ELSŐ DÍJ)  
BETHLEN GÁBOR JUTALOM KIRÁNDULÁS  
OLVASNI JÓ - JUTALOM KIRÁNDULÁS  
BETHLEN GÁBOR KUPA  
ÜVEGECYEN TŰL - MISEMONDÓ VERSENY  
OLVASNI JÓ! - OLVASÁSNÉPSZERŰSÍTŐ VERSENY  
VIDÁM VERSEK VERSEMNDŐ VERSENY  
KÁNTÁDE SÁNDOR VERSEMNDŐ VERSENY  
JÁTSSZUNK MATEKTI - MATEKTÁBOR  
FARSANGI BÁL  
NÉPDALVERSENY  
MÁRCIUS 15. EMLÉKNÉP

**ISKOLAÜJSÁGA**








Iskolánk a Bethlen Gábor nevet 1990. február 27-e óta viseli. Nevét az 1580-ban született Bethlen Gáborról kapta, aki a szárhegyi Lázár grófok kastélyában nevelkedett, majd 1613-ban Erdély fejedelme lett.

A feljegyzések igazolják, hogy Szárhegy mint önálló község már Béla király idejében, 1235-ben önálló plébániával rendelkezett. Feltételezhető, hogy már ettől kezdődően működött a parochiális oktatás.

1642-től a ferences szerzetesek telepedtek le Szárhegyre, és a zárdaiskolában tanítottak. Itt munkálkodott Kájoni János is, a híres orgonaépítő, aki a kolostort az 1670-es években újjáépítette.

A falusi iskolán kívül a zárdá mellett is működött a ferencesek iskolája, amely 1908-ban fejezte be működését.

A parochiális iskolában 1868 előtt egy tanteremben egy kántortanító végezte a tanítást. 1869-ben a plébánia szomszédságában felépült a község költségén egy emeletes iskola, ahol három tanterem volt, két tanítói lakással.

A felszegi iskola, ma Felső Népiskola 1890-ben épült, földszintes kőépület, egy tágas tanteremmel és tanítói lakással.

Az alszegi iskola, ma Alsó Népiskola, 1893-ban épült, szintén földszintes kőépület, 1 tanteremmel és tanítói lakással.

1948-ban a tanügyi reform, az iskolák államosítása révén bevezették az ingyenes oktatást. 1948 előtt községünkben egy óvoda működött 30 gyerekkel. 1948 után 16 tanerőre szaporodott az oktatók száma. Az 1957–58-as tanévben mezőgazdasági szakiskola létesült 3 évfolyammal. Ez 6 évig működött.

A jelenlegi központi iskola emeletes épülete 1966–1967-ben épült, ebben tanulnak az V–VIII. osztályok.

A tanítás Szárhegy községben 6 épületben folyik: Központi Iskola, I–IV. osztály, Központi Iskola, V–VIII. osztály, Felső Népiskola – Felszegi falurészben, Alsó Népiskola – az Alszegi részben, Guzsalvas óvoda és a Rügyecske Napköziotthon.

Jelenleg iskolánkban 356 gyerek van beírva, összesen 18 csoport vagy osztály. Ez a következőképpen oszlik meg: 4 óvodai csoport, 7 alsó tago-

zatos csoport, 7 felső tagozatos osztály.

A 2020–21-es tanévben iskolánkban 29 pedagógus tanít: 5 óvónő, 6 tanító, 18 tanár.

Iskolánkban rengeteg iskolán kívüli tevékenységet szerveztünk, amíg a körülmények azt lehetővé tették. A sportélet is nagyon virágzó, az elmúlt tanévben a focicsapataink érték el kiváló eredményeket, azelőtt a lány kézilabdacsapat jutott el az országos döntőbe, és meg is nyerte a falusi iskolák versenyét.

Hagyomány a mi iskolánkban, hogy minden gyerek ajándékot kap Mikulás alkalmával, amelyet az iskolánk egyesülete és a Polgármesteri Hivatal pályázata által sikerül megvalósítani.

Megemlékeztünk egyházi és hivatalos ünnepeinkről is, karácsonyi előadás és hangverseny, kórustalálkozókon is részt vesz rendszeresen iskolánk kórusa. Hagyományossá vált a szülők farsangi bálja, a néptáncoktatás óvodás kortól kezdődően.

Gyalogtúra, biciklitúra, táborozás Ivóban és Zánkán, a testvértelepülésekkel is jó kapcsolatot ápolunk, hogy csak egy néhányat említsek a tevékenységekből.

Iskolánk részt vett az ERASMUS+ projektekben is, pályázatokat nyertünk, ahol 5 ország részvételével 250 gyerek és tanár bevonásával terveztük a tevékenységeket. Sajnos a vírushelyzetre való tekintettel egyelőre várakozunk.

## Vélemények az iskoláról

A szárhegyi iskolában egy nagyon jó pedagógusközösséggel találkozunk, akik profi szinten végzik munkájukat. Ezt mutatják az országos felméréseken elért eredmények, meg a versenyeken, olimpiászokon való részvételek eredményei.

Iskolánkban a hangulat baráti, családi. Beiskolázunk gyerekeket a Kájoni János otthonból. Roma gyerekeink is vannak. Igyekszünk egyenlő esélyeket kínálni minden gyerek számára.

Jó a kapcsolatunk a Polgármesteri Hivatallal, Szülőbizottsággal, Közbirtokossággal, egyéb intézményekkel, egyesületekkel, akik támogatják iskolánkat.

A gyereklétszám sajnos évről évre csökken, hamarosan nem lesznek párhuzamos osztályok a felső tagozaton.



A sikereink, eredményeink eléréséhez nagyban hozzájárult az iskola kiegészítő személyzetének minőségi, pontos háttérmunkája is. *(Ferencz Piroska, igazgató)*

*Czibalmos-Kozma Árpád*, nyugalmazott testnevelő tanár vagyok. A 43 év pedagógiai pályafutásom alatt az utolsó 12, amit a gyergyószárhegyi Bethlen Gábor Általános Iskolánál töltöttem, volt a legszebb, legaktívabb, legtermékenyebb. Ezt azért mondhatom el, mert itt adódtak azok a feltételek, lehetőségek, amelyek mind a szakterületem, mind a pedagógusi munkám kiteljesüléséhez vezettek. 2004 és 2016 között dolgoztam Szárhegyen mint testnevelő tanár és iskolaigazgató. Nagyon jó kapcsolatunk volt a helyi önkormányzattal, a tanfelügyelőséggel és a szülőbizottsággal. Egy nagyon jó pedagógusi közösséggel találkoztam Szárhegyen, akik hamar befogadtak, akikkel kellemes volt dolgozni, mindenki igyekezett a szakterületén minőségi munkát végezni. Ennek az eredményét igazolta a tanulók továbbtanulási statisztikája, valamint a különböző iskolai versenyeken, tantárgyolimpiáson elért eredményeik is. Meg kell említenem a kézilabdás lányok I. helyezését az Sport Olimpiász országos döntőjén. E rövid leírás igazolja az első mondatomban tett kijelentésemet, vagyis hogy értékes, hasznos, kellemes időszakot töltöttem a szárhegyi Bethlen Gábor Általános Iskolánál.

*Barabás Erzsébet, magyar szakos tanár*

Véleményem szerint a vidéki iskolák között a szárhegyi iskola egy jól felszerelt, kényelmes iskola, amely minden feltételt megteremt ahhoz, hogy a diákok kellő módon fejlődhessenek. Huszonéves szárhegyi tapasztalatom alapján úgy gondolom, hogy iskolánkban minden szakterületen nagyon jól képzett, felelősségteljes, hivatását komolyan tekintő szakemberek voltak és vannak, diákjaink pedig egészséges, szép, vidám gyerekek, akik szófogadók, és általában nagyon könnyen, zökkenőmentesen tudunk dolgozni velük. Diákjaink általában jól szerepelnek a nyolcadik osztályt befejező megmérettéseken, tantárgyversenyeken vagy más vetélkedőkön, általában minden tantárgyból van megyeire, országosra, sőt néha nemzetközi szintre jutó diákunk is. De a tanulás mellett úgy gondolom, hogy minden területen kapnak ízelítőt, amit majd középiskolás korukban tovább fejleszthetnek: sport, túrázás, zene, néptánc, színjátszás, kézműves foglalkozás vagy más kulturális rendezvényeken való részvétel, melyekből nagyon sok hagyományossá vált iskolánkban. Rengeteg iskolán kívüli tevékenységünk van, melyek szervezésében és lebonyolításában minden pedagógus részt vesz, a közösségen belül pedig jó egyetértés és kellemes hangulat van. Én magam a szárhegyi iskola legértékesebb erényének tartom a kellemes, családi légkört, amelyben naponta feszültségmentesen végezhetjük szolgáltatunkat.





# O. C. Tăslăuanu Általános Iskola

9.

Bélbor



*Mottó:* „Az oktatás egyszerűen a társadalom lelke, amely egyik generációról a másikra száll”

G.K.Chesterton



A legrégebbi okirat szerint a tanítás 1790-től kezdődött Bélborban, a helyi román-ortodox felekezeti iskolában. Nicolae Albu, Az erdélyi román oktatás története 1800-ig című kötetében megemlíti, hogy „A balázsfalvi püspökség levéltárában több, iskolával rendelkező helység neve jelenik meg II. József korából (1780–1790), ezek között van Békás, Bélbor, Gyergyóholló”.

1857-ben Bélborban megépült az első, saját helyiségekkel rendelkező, görög-katolikus román tanyelvű felekezeti iskola, melynek első tanítója Vasile Budurlean volt.

1936-ban új iskolát építettek, 5 tanteremmel, laboratóriummal, iskolai könyvtárral, kétszobás igazgatói lakással, az épület alagsorában bentlakással és raktárakkal. 1968-ban megkezdték az V–X. osztályok számára az iskola építését.

Az iskola szellemi védnöke Octavian Codru Tăslăuanu publicista és író Bélborban született, 1876. február 1-jén, Ioan Tăslăuanu lelkész és Anisia Tăslăuanu fiaként. A 100/1990 számú törvény alapján, amellyel javaslatot tettek az iskola elnevezésére a környék kulturális-tudományos személyisége után, 1993 óta az 1. számú Általános Iskola megkapta annak nevét, aki „élő láng volt”, aki a legnemesebb érzések szolgálatában égett: Octavian Codru Tăslăuanu-ét.

A bélbori O.C.Tăslăuanu Általános Iskolába jelenleg 202 tanuló jár. A 117-es szám alatt található épületben a felső tagozatos osztályok tanulnak. 3 alegység tartozik hozzá, a 127-es szám alatti épület-

ben működő Elemi Iskola, a Suseni utcai Elemi Iskola és Rakottyástelepi Elemi Iskola, ahol az óvodások és elemisták tanulnak. A tantestület húsz szakképzett tanárból áll, közülük tizenkilenc főállású, akik mindegyike érdekelt a folyamatos önfejlesztésben. Bár az idő vasfoga rányomta a bélyegét néhány épületre, mégis megőriztük őket, és évről évre apró, de biztos lépésekkel korszerűsítjük őket. A tanárok motivációja és tartós erőfeszítései miatt minden tanévben egységünk jó és nagyon jó eredményeket ért el a különböző versenyeken, az iskolai olimpiászokon, az évvégi vizsgákon, ennek következtében végzőseink gimnáziumba és szakoktatásba való beilleszkedése 100%-os.

Iskolánk padjaiból a társadalom számára fontos emberek kerültek ki, akik közül megemlíthetjük Ignác huși püspököt, akit 2018-ban a falu díszpolgárának választottak. 1976. július 7-én született Bélborban, Gheorghe és Ana fiaként. Általános iskolai tanulmányait 1991-ben végezte el szülőfalujában, majd a maroshévízi Mihai Eminescu Főgimnázium tanulója 1991–1992 között. Ezután a gyulafehérvári ortodox szemináriumba jár 1997-ig, végül pedig a gyulafehérvári ortodox teológián végzett 2001-ben. 2011. október 24-én az Ortodox Egyház Szent Zsinatának ülésén megválasztották a spanyolországi és portugáliai román ortodox püspökség segédpüspökének. A püspökszentelésre 2011. december 11-én került sor Párizsban. 2017. október 5-én szavazattöbbséggel, a Huși Egyházmegye püspökévé választották.

Tanárként, aki az iskola padjaiban követtem, irányítottam lépéseit a fejlődés útján, megtiszteltetés számomra, hogy elmondhatom, hogy az oktatás, a fegyelem és az akaraterő révén már kiskorától kezdve kialakult intelligenciája és erkölcsi érzéke arra készítette őt, hogy Goethe szavaival élve „A lehető legmagasabbra emelje létének piramisát.” - *Mărioara Angelica Stan, tanár*

A továbbiakban bemutatunk néhány őszinte valamást iskolánkról.

„Azt mondják, hogy egy iskola értékét az általa kialakított emberi értékek adják, és hogy ez valójában a tanárok munkájának eredménye. Az iskola, az egyház mellett, a román társadalom egyik alappillére. A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem végzőseként boldog voltam, hogy hazatérhettem szülőfalumba mint tanár. Most, idős koromban, biztosan ki-



jelenthetem, hogy energiám nagy részét az iskolának adtam, előbb tanárként, majd igazgatóként. Tudtam, hogy ahhoz, hogy jó tanár legyél, szenvedélyed kell legyen a tanított tárgy, szigorú és együttérző kell legyél a tanítványaiddal szemben. Ezért soha nem tértem el ettől a felfogástól. Az iskola volt a második otthonom, és megértettem, ha testtel, lélekkel szenteled magad a tanításnak, akkor itt a hegyek között is növelni tudod a román nemzet emberi értékeit. A bélbori iskola igazi embereket adott társadalmunknak. Az iskola tanulói közül jelenleg sokan mérnökök, ügyvédek, rangos kutatók, orvosok, tanárok, szakképzett gazdák. Azoknak, akik most ebben az intézményben dolgoznak, nehéz küldetésük van, amely türelmet, hozzáértést, odaadást és áldozatot igényel, de sok szeretetet is az általuk irányított gyermekek iránt. Ne hagyjátok kialudni a tudás fátylóját, sem a nyelvet, sem a hagyományokat, sem a hitet. Legyetek az iskola lelke, és akkor mindig szem előtt fogjátok tartani, hogy megtiszteltetés a nevelés, és hogy küldetésetek van átadni a gyerekeknek az élet szeretetét és a győzelem iránti vágyat.” - *Vasile D. Stan*, nyugalmazott tanár és igazgató 1978–2008 között

Tanár lelkéből, tanároknak ...

„Az iskolámban – azért hívom így, mert 48 évig éltem itt, diákként és tanárként – a jelenben és a múltban is élek. Most a jelenlegi diákokkal és tanárokkal, a múltban azokkal, akik itt alapozták meg életüket ebben az iskolában. Nekik köszönhetem, hogy tanár lettem, a szülőknek, a csodálatos jellemcsiszoló tanároknak, akikre a ma és a jövő társadalmának szüksége van. A változás feladata iskolánk tanáira is hárult, akik természetesen viszonyultak e feladathoz, hozzáértéssel, rugalmassággal, a megújulásra való nyitottsággal, anélkül, hogy tanítványaik érezték volna nehézségeiket. Pesszágusuk és fáradhatatlan önfejlesztési

törekvésük meghozta gyümölcsét a fiatalabb generációk kialakításában. Egy nemzet jövője nagymértékben függ az oktatás minőségétől, az oktatás minősége pedig elsősorban a szolgálatában állóktól, az ők vállukon van a tudás fényének édes terhe.” - *Maria Stan*, általános iskolai tanár

„Nagyon nehéz néhány szóval felmérni mindazt, amit a tanár fogalma és a bélbori iskola jelent a mai társadalomban, de a hálának nagynak kell lennie, ha ennek a szakmának a küldetését nézzük. A szülők tisztelete ma azokra irányul, akik megértik, hogy az oktatás a művészet rangjára emelkedik, hogy jól taníthassák gyermekeinket, hogy mindig ajándékozni tudjanak a túlsorduló lelkükből, szakmai felkészültségükkel, szellemi eleganciájukkal és erkölcsükkel. Ilyen a bélbori O.C.Tăslăuanu Általános Iskola.” - *Stoica Cosmina-Mariana*, szülő

„Csak csodálatos dolgokat tudok mondani az iskolámról. Az első barátoktól és a kollégákkal való édes emlékektől kezdve a ragyogó elméig mindent megad nekem az iskola. Itt teszem le tanulásom alapjait kollégáimmal és tanáraimmal. Büszke vagyok arra, hogy ennek az iskolának a tanulója vagyok, ahonnan sok híres ember indult. Remélem, hogy én is büszkén viszem tovább ennek az iskolának a nevét.” - *Anghel Ioan Adrian*, tanuló

Tehát, figyelembe véve az iskola történetét, valamint közösségünk oktatási, képzési folyamatában résztvevőinek a kijelentéseit, azt mondhatom, hogy „az ember megszenteli a helyet”, és én az elkövetkező generációk számára továbbra is égve tartom a tudás fátylóját. Ennek az iskolának a padjaiban kezdtem a képzésemet, és itt is szeretném befejezni. - *Mihaela Vilcan*, igazgató-tanár

## Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium

10.

*Székelyudvarhely*



### Történelmi háttér

1670. Lázongó, vészterhes év. Tavasszal I. Rákóczi Ferenc vezetésével Sárospatakon kirobban a Habsburg-ellenes felkelés, majd ősszel tárgyalni kezdik a Wesselényi-féle összeesküvés fő vádlottainak hűtlenségi perét. Egy hónappal később meghal Comenius, a modern pedagógia atyja. Számunkra azonban 1670 valami más okból jelentős. Gróf Bethlen János, a protestáns erdélyi főnemesség képviselője, a frankfurti

egyetem végzettje, Erdély kancellárja, Udvarhelyszék főkapitánya ezer aranyat adományozott a székelyudvarhelyi triviális iskola gimnáziumi rangra emelésére. Ezzel pedig elindult történelmi útjára az iskola.

1670 és 1900 között a kollégiumnak 43 gondnoka volt, ebből 15 az alapító Bethlen család tagja, a 43. pedig Ugron János, Udvarhely megye alispánja. A tizenöt Bethlen mindegyike adományozó, mecénás. Közülük kettő a leginkább említésre méltó: az egyik gróf Beth-



len Dávid, aki 1716-ban ajándékozott egy nagy pecsét-nyomót a kollégium számára, amelynek lapjába egy rózsabokor van bevésve és körül e szavak: „Per spinas ad Rosas”. Ezeket köríti egy szájában könyvet tartó kígyó, s kereken ez az írat van: „Sigillum gymnazii ref. Bethleniano – Udvarhelyensis.” A mellékelt címer az új épület belsejében, a földszinti oszlopfőkön több helyen is még látható.

A másik jeles személyiség id. gróf Bethlen János, aki 1848-ban a székelység egyik vezető egyénisége volt.

A XVIII. században neves külföldi tanárokat hívnak meg, így a kollégium az akkori iskolák legnevezebbjei közé tartozott. Mindezek közül Baczkamadarasi Kis Gergely emelkedik ki törhetetlen hitével, szervezői képességével és emberi nagyságával. Iskolánk második alapítójaként tartjuk őt számon. Az akkori épületet kibővített egy 45 szobás épületszárnyal, és az ő nevéhez fűződik a református templom építése is. A templom fedélzetén színes cserepekből kirakott „K.G. 1781” az ő emlékének tiszteleg. A XIX. század utolsó negyedében a tanulói létszám gyarapodásával a kollégium épülete ismét szűknek bizonyul. Újra megindul a gyűjtés. Székelyudvarhely lakossága szívesen hozzájárul a kiadásokhoz. Felvetődött az új épületszárny felépítésének a gondolata, azonban az épületnek egy második emelettel való bővítése mellett döntenek. Így 1886–1887 között kívül-belül átalakítják az iskolaépületet. Eltűnnek a padlásszobák, csengettyűház, nagyobbítják az ablakokat. Így nyeri el az iskola a ma is látható alakját.

Kis Gergely újításainak továbbvivője Gönczi Lajos, az új iskola épületének megálmodója és kivitelezője. Az épület elkészítésekor a református egyház modern bécsi tanszereket és felszereléseket hozatott, amit a ma embere is viszonylag korszerűnek tekinthet és csodálhat. Az oktató-nevelő munkát az első világháború zavarja meg. Az 1927-es tanévvel új fejezet kezdődik az iskola történetében. A Kolozsváron tartott egyházkerületi közgyűlés úgy határozott, hogy a kollégium – főgimnázium működését bizonytalan időre felfüggeszti, és helyébe Nagyenyedről áthelyezi az ott 1917-ben létesült református tanítóképzőt. 1948-ig az iskola megőrzi felekezeti jellegét és a református szellemiségét. 1948-tól kezdve mint állami tanítóképző működik tovább, átvészelve a kommunizmus nemzetsorvasztó viharait, amelyek már – már teljesen megszüntették a magyar osztályokat. Ettől a veszélytől az 1989-es események mentették meg az intézetet, ahol jelen pillanatban is magyar nyelven folyik tovább az oktatás, a magyar tanulóifjúság számára. Az 1989-es fordulat lehetőséget adott arra is, hogy az iskolák kiléphessenek a korábbi névtelenségből és felvegyék valamely híres személyiség nevét. Az 1994-ben újraindult

és a 2001-től önállósult Református Gimnázium 2002. október 25–27. közötti névadó ünnepély alkalmával a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Gimnázium nevet vette fel, tisztelegve az egykori híres iskola- és templomépítő személyisége előtt.



### Iskolánk nagyjai

*Szigethi Gyula Mihály (1759–1837) – helytörténetíró*

*Baczkamadarasi Kis Gergely (1737–1787) – iskola- és templomépítő*

*Szakács Mózes (1828–1894) – lapszerkesztő (Udvarhelyi Híradó), pedagógiai író*

*Gönczi Lajos (1852–1929) – természettudományi- és irodalomtörténet-író*

*Haáz F. Rezső (1883–1958) – etnográfus, képzőművész*

*Haáz Sándor (1912–2007) – koreográfus, etnográfus*

*Orbán Balázs (1829–1890) – író, néprajzi gyűjtő, fotográfus, „a legnagyobb székely”*

*Benedek Elek (1859–1929) – író, újságíró, szerkesztő*

*Fülöp Áron (1861–1920) – székely költő*

*Seprődi János (1874–1923) – zenetudós, -író, népdalgyűjtő*

*Ravasz László (1882–1975) – egyházi író*

*Rajk László (1909–1949) – politikus*

*Palló Imre (1891–1978) – dal- és operaénekes*

*Csanádi György (1895–1952) – költő, hírlapíró, a székely himnusz szövegének szerzője*

*Dávid Gyula (1928–) – irodalomtörténész, újságíró, szerkesztő, műfordító*

*Dr. Dávid László (1932–2007) – lelkes, művészet-történész*

*Kányádi Sándor (1929–2018) – költő, műfordító*

### Az intézmény sajátossága

Mi mindannyian, akik az udvarhelyi Refiben dolgozunk, hisszük azt, hogy a személyes kapcsolatok révén a diákok jobban, nagyobb biztonságban érzik



magukat az iskola falain belül, erősebb az intézményhez való kötődésük. Büszkék vagyunk arra a családi hangulatra, mely ott lebeg a sulis falain belül, és amelyet meg- valamint átélni lehet, elmesélni nem. Célunk a diákok keresztyén szellemben való nevelése, célunk harmonikus személyiségek kialakítása, célunk az iskolához, a városhoz, a hazához, az egyházhoz kötődő, önálló tanulásra képes tanulók nevelése. Intézményi létünk alfája és ómegája a keresztyén szellemiség. A Belvárosi Református Templom nemcsak fizikailag áll közel hozzánk, hanem lelkiekben is. Hétfőként ide járunk áhítatra, szeptemberben itt kezdjük a tanévet, júniusban itt zárjuk. Egyházi ünnepeinket szintén a magunk arcára formáljuk: adventben pl. szeretethetet tartunk, karácsonyi vásárt szervezünk, farsangkor együtt mulat tanár és szülő. Mindezek eredménye, hogy úgy tekintünk egymásra, mint egy nagy család tagjaira.

### **Intézményünk jelenlegi helyzete számokban**

Óvoda: 4 csoport / Elemi tagozat: 10 osztály / Általános iskolai tagozat: 8 osztály / Gimnáziumi tagozat: 8 osztály.



A gimnáziumi tagozaton az osztályok elosztása szakáguk szerint a következő: Teológia-intenzív angol / Társadalomtudomány-intenzív angol, valamint Természet-tudomány / Matematika-informatika.

Jelenleg 803 gyerek-diák tanul iskolánkban, a tanári-tanítói közösség 53 tagból áll, akiknek a munkáját egy 11 fős kiegészítő személyzet támogatja. A napközi személyzete 7 óvónóból és egy 5 fős lelkes kiegészítő személyzetből áll. Az adminisztrációhoz 8 fő tartozik (titkárok, könyvelő, laboráns, adminisztrátor, rendszergazda, nevelők).

### **Tanulási eredmények**

Iskolánk átmenési átlagai a 2019/2020-as tanévben a következők:

Érettségi: A nyári vizsgaidőszak átmenési átlaga az 82,14%-os volt, ezzel a város harmadik legsikeresebb iskolája voltunk. Az átmenő jegyek átlaga az óvások előtt 7,7 volt, a legmagasabb átlag 8,91. Ezt sikerült szépíteni az őszi vizsgaidőszakban, amikor a 11 beiratkozó diák közül hétnek sikerült elérnie az átmenő osztályzatot, így az érettségi átlag 92,98%-ra nőtt.

Képességvizsga: A három vizsgatantárgy átlaga a 2019–2020-as vizsgaidőszakban 7,35 volt. Beiratkozó tanulók száma: 57. Ezzel az eredménnyel negyedik voltunk a városban.

### **Anyagi háttér**

Iskolánk – amellet, hogy egyházi jelleggel bír – épületei az erdélyi Református Egyházkerület tulajdonát képezik. Ebből adódóan többlet lehetőségei vannak a fejlesztésre, egyházi és állami támogatásokban is részesül. A magyar állam több mint 100 millió forinttal patronálta az intézményt az elmúlt időszakban, valamint az Erdélyi Református Egyházkerület is jelentős összeggel hozzájárult az épület rendbetételéhez, a felszerelések bővítéséhez. Ugyanakkor nem feledkezhetünk meg a lelkes amerikai támogatóinkról, erdélyi kötődésű magánszemélyekről sem. Viszonylag jól felszerelt iskola a miénk, a 2007–2020 közti időszakban sikerült felújítani az épületeket kívülről tetőtől talpig, a konyhát, az étkezdét, a laboratóriumokat, a tornatermet, a bentlakás fürdőit. Mindezek pályázati támogatásból valósulhattak meg. Terveink körzött szerepel (az anyagi háttér már biztosított) egy új iskolatömb felépítése, mely magába foglal egy tornacsarnokot és 13 osztálytermet.

### **Gondolatok a Baczkamadarasi Kis Gergely Kolégiumról**

Emlékező kegyelettel idézem meg iskolánk alapítóját, gróf Bethlen Jánost, aki 350 évvel ezelőtt, elhunyt leánya hozományáról a következők szerint rendelkezett: „Én, Bethlen János, szemem előtt viselvén, hogy az Isten a világi mulandó jókban csak sáfárrá tett, keresztyén kötelességemnek megakarván vékony tehetőségem szerént felelni, testamentumomba hattam volt az udvarhelyi orthodoxa scholának 1000 aranyat.” Az Istenbe vetett hit csodás megnyilvánulása. Ezt kell szem előtt tartanunk, hogy a családért, az egyházért, a hazáért, a népért felelős ifjakat neveljünk. Ennek megvalósulásáért, Isten áldását kérem a tanárok és diákok közös munkájára. - Tőkés Zsolt, iskolaigazgató



18 évvel ezelőtt, amikor átléptem a Kolozsvári Református Kollégium küszöbét nem gondoltam volna, hogy a kollégium mint intézmény ekkora hatást gyakorol az életemre. Immáron 6 éve a székelyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Kollégium falai között érzem, tapasztalom ugyanazt. Az iskolának „lelke” van. Lehet, hogy nem létezik sehol tökéletes iskola, de olyan igen, ahová szívesen megy be az ember, tanárként, diákként, ahol a tanítás nem is munka, sokkal inkább alkotás és kihívás. Kihívás minden erővel azon lenni, hogy az iskolában az erdélyi magyar szellemi és vallási örökség megmaradjon. Törekedni arra, hogy a nemzeti identitás hitben és kultúrában egyaránt, a diákok értékrendjébe beilleszkedjen, mindezt úgy, hogy aki egykoron majd kilép innen, magával vihesse ezt az örökségcsomagot, igazi „művészet”. Lehet, hogy nem létezik tökéletes iskola, de jó olyan iskolába belépni, ahol közösségépítés folyik, ahol az iskola valóban a pedagógusok és diákok közös világa, ahol nem csupán tudásátadás van, hanem tudatosságra való nevelés is. Isten áldásában megerősödve, maradjon a „kicsit több” iskolája továbbra is a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium.  
- Szász Lóránt-Levente, óraadó tanár



### Emlékezés

Hadd legyenek még egyszer fiatal, átélője a 90-es évek eseményeinek! Lázás, fergegetes évek voltak az iskolák életében is, sok változással, reménnyel. Ünnepként élhettük meg a nagy eseményt, mely szerint az Erdélyi Református Egyházkerület székelyudvarhelyi iskolája visszatért jogos tulajdonosa birtokába. Az újrainduló iskolai közösség tanárként részese voltam a lelkes tervezgetéseknek, elképzeléseknek, munkának. Mozgalmas, eseménydús évek voltak az indulás évei. Mozaikdarabkákból épült fel a református oktatás és az iskolai élet. Köszönjük, hogy az indulás éveiben diákjainknak és szüleiknek volt bizalma a vallásos képzés iránt. Beindultak az első osztályaink; szerények, kedvesek, bizalmas közössége tanároknak, diákoknak. Az őszi lombhullatásban jó volt visszaemlékezni, felidézni az iskola különös szellemiségét, jó volt Refis tanárnak

lenni... s valahányszor elsétálok előtte mindig úgy érzem, hogy „itt hagytam egy darabot” az életemből. Megérte. - *Sándor Judit*, nyugalmazott tanárnő

Szülővé válni csodálatos dolog, kihívás és nagy felelősség is egyben. Döntések sorozatát kell hoznod, amíg elindítod gyermeked a számára kijelölt úton, aztán ezeket megkérdőjelezed: vajon jól döntöttem-e? Számomra az egyik legfontosabb döntés az iskola kiválasztása volt, ahol gyermekeim tanulhatnak, felkészülhetnek az életre. Jól tudjuk, hogy a család mellett mennyire fontos szerep jut egy gyermek életében az iskolának. Fontos volt, hogy olyan iskolába irányítsam őket, ahol nemcsak töméntelen tudást szereznek, hanem a keresztyén értékrend szellemében nevelik őket, ahol tanítóik, tanáraik, osztályfőnökeik a lelkiségnek ugyanolyan fontos szerepet tulajdonítanak, mint a tudásnak. A Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégiumra esett a választás, és nem bántuk meg, jól döntöttünk, úgy érzem. Az iskolában a hitnek, a tudásnak, a hagyományok ápolásának, az egymásra való odafigyelésnek ugyanolyan fontos szerep jut. Itt a gyermekeim megkapják azt a pluszt, amire vágytam. Olyan közösségbe kerültek itt, amelynek családias a hangulata. Az iskolai közös programok, az ünnepnapok megtartása, megünneplése, a testvérosztályi kapcsolatok mind közelebb hozzák őket társaikhoz, és arra tanítanak, nevelnek, hogy ne csak saját magam előrehaladtával legyek elfoglalva, hanem figyeljek oda másokra, segítsen társaimat, és járjunk együtt ezen a közös úton Istennel. - *Dénes Andrea*, szülő

Az iskola fogalma mást-mást jelent szülőnek, tanárnak, tanulónak, de még a takarítóknak is. A Refi minden diákja életében, gondolkodásában, érzésvilágában egyedi helyet foglal el; kinek nyűg, kinek pezsgés. Megcsendül az iskolacsengő, beözönlik a diáksereg, odabent meglepetések, titkok, labirintusok, megválaszolatlan kérdések, nem várt válaszok, poénonok, heccelődések sora, unalmas-izgalmas pillanatok, idegenek, barátok fogadnak. Jókora lecsó, nemde? Az iskola egyedi lelkületét, másságát emeli ki a bentlakás színes világa, a kórus és a zenekar hangja, a diáktanács mozgalmassága, a kosárcsapat kitaratása, a cserkészek tevékenysége, a különleges emberi kapcsolatok és még folytathatnám a sort.

Megkondul a kisharang a belső udvaron, búcsúztatunk, búcsúzkodunk. Négy, nyolc vagy akár tizenkét év alatt nem értettük meg, csak éltünk a lecsóban. Ha kilépünk a felnőtt életbe, ezekbe a tapasztalatokba kapaszkodhatunk, hogy bátran jöhessen rá a többi „magától”. - *Iszlai Virág Júlia*, XII. B





COLEGIUL TEHNIC  
**BATTHÁNYI GYÖRGY**  
TECHNICAI KOLLEGIUM

**MISIUNEA**  
Școala urmărește să asigure premisele necesare dezvoltării unui sistem de învățământ profesional modern, de calitate, deschis, devenind astfel partener social responsabil pentru comunitatea locală și furnizor de servicii educaționale de calitate, în care tânărul va fi permanent și direct implicat în construirea propriului traseu de dezvoltare profesională.

**VIZIUNEA**  
"Școala de azi viitorul de mâine."  
Szent-Györgyi Albert

**JÖVŐKÉP**  
"Olyan a jövő, amilyen a ma iskolája."  
Szent-Györgyi Albert

**VISION**  
Future is the way schools are today.  
Szent-Györgyi Albert

**KÜLDETÉS**  
Az Iskola-megteremtve egy modern, nyitott és minőségi szakoktatás feltételeit - a helyi közösség felelős társadalmi partnerévé válik, valamint olyan minőségi szakoktatást biztosító szolgáltatóvá, melyben a fiatal állandó és közvetlen módon vesz részt saját pályájának építésében.

**MISSION**  
The school aims to provide the facilities necessary for a modern professional educational system ensuring quality and openness, and becoming thus a responsible social partner for the local community. An additional objective is to be a supplier of quality educational services in which the young students would be permanently and directly involved to build their own professional development.

A Batthyány Ignác Szakközépiskola Gyergyószentmiklós egyik legrégebbi hagyományokkal rendelkező iskolája. A város Gyilkostó felé vezető útján található, kellemes környezetben. Fenyvesek ölelésében, nyugodt, békés körülmények között tanulhatnak diákjaink.

Az intézmény hosszú ideig a város központjában, a Római Katolikus Templom szomszédságában működött. Ezt a területet Batthyány Ignác erdélyi püspök közbenjárására adományozták iskola építésére. 1790-ben így már megkezdődött az oktatás. Mindez köszönhető a felvilágosult szellemű, az oktatást pártoló püspöknek. Ő is az iskolánk által képviselt cél szellemében gondolkodott, hiszen aki iskolát épít, az a jövőnek dolgozik. Kezdetben az intézmény fiúiskolaként működött, majd elemi iskola lett. 1984-től vált mezőgazdasági és ipari szakgázatúvá.

Iskolánk 2000-ben vette fel az erdélyi püspök nevét. Ekkor választottuk mottónknak Szent-Györgyi István szavait: „Olyan a jövő, amilyen a ma iskolája.” Ennek szellemében dolgozik közösségünk azóta is. A következő években gyökeres változá-

sok következtek be, lehetőségünk adódott, hogy új épületbe költözhessünk. Az építkezés 2004-ben kezdődött el, és a 2006–2007-es tanévben már az új épületben kezdtük el a tanévet. Ebben az épületben európai színvonalú körülményeket biztosítunk diákjainknak. Tágas, világos, gyermekbarát tantermek, modern eszközökkel felszerelt szaktermek segítik felkészülni a tanulókat. Nagy hangsúlyt fektetünk a szakoktatásra, de az általános műveltség elsajátítását is biztosítják felkészült tanáraink.

Az építkezés a jövőben is folytatódik. Már megkezdtük a szaktantárgyak oktatását egy újabb épületben, a kiválóan felszerelt tanműhelyeinkben. Terveink szerint a jövőben épül egy tornaterem, bentlakás, könyvtár is.

A Batthyány Ignác Szakközépiskola azokat a diákokat várja, akik az általános műveltség megszerzése mellett egy mesterséget szeretnének elsajátítani.

Pillanatnyilag iskolánkban 32 osztály működik 720 tanulóval. Líceumi oktatásban 487, szakoktatásban 233 tanuló.

Az épületekben található termek száma és elnevezése:

COLEGIUL TEHNIC BATTHÁNYI GYÖRGY TECHNICAI KOLLEGIUM		SCHEMA CU REPARTIȚIA SPAȚIILOR A TERMEK BEOSZTASA	
Parter Földszint	1. Cabinet de limba și literatură română Román kabinet	3. Cabinet de matematică Matematika kabinet	4. Cabinet de matematică Matematika kabinet
	2. Sală de clasă Oktályterem	11. Cabinet Soos - Uliane Társadalomtudományok kabinet	14. Cabinet de limba și literatură maghiară Magyar kabinet
	12. Sală de clasă Oktályterem	13. Cabinet de limba și literatură maghiară-Limbă străină Magyar / Idegen nyelv kabinet	15. Laborator Firmă de Exercițiu Tán-Cég
Etajaj I. Emelet	11. Cabinet Soos - Uliane Társadalomtudományok kabinet	16. Cabinet de biologie Biológia kabinet	17. Cabinet de geografie Földrajz kabinet
	12. Sală de clasă Oktályterem	21. Laborator de informatică informatika laboratórium	22. Laborator multimedia Laborator multimedia
	13. Cabinet de limba și literatură maghiară-Limbă străină Magyar / Idegen nyelv kabinet	23. Sală festivă Nagyterem	Cancelaria (Sală profesională) Tanári
Etajaj II. Emelet	21. Laborator de informatică informatika laboratórium	3. Cabinet de Limba Română Román kabinet	4. Laborator Tehnologic Turism și Alimentație Publică Technologia Laboratorium Turistica și
	22. Laborator multimedia Laborator multimedia	2. Cabinet de economie Közgazdasági kabinet	3. Cabinet de Limba Română Román kabinet
	23. Sală festivă Nagyterem	3. Cabinet de Limba Română Román kabinet	4. Laborator Tehnologic Turism și Alimentație Publică Technologia Laboratorium Turistica și
Corpur B Épület	1. Laborator Tehnologic pentru Activități Economice Technologia Laboratorium Gazdasági tevékenységek	3. Cabinet de Limba Română Román kabinet	4. Laborator Tehnologic Turism și Alimentație Publică Technologia Laboratorium Turistica și
	2. Cabinet de economie Közgazdasági kabinet	3. Cabinet de Limba Română Román kabinet	4. Laborator Tehnologic Turism și Alimentație Publică Technologia Laboratorium Turistica și
	3. Laborator Tehnologic Comerț și Servicii Technologia Laboratorium Comerț și Serviciile	3. Cabinet de Limba Română Román kabinet	4. Laborator Tehnologic Turism și Alimentație Publică Technologia Laboratorium Turistica și

### C Épület

Terem megnevezése	Termek száma
Hálóterem	32
Ebédlő	1
Konyha	1
Mosoda	1
Könyvtár	1



Az idők folyamán iskolánk egy jól összehangolt tanári közösség, jól felkészült végzősök, jó szakemberek és reális lehetőségekkel rendelkező diákok által nyert elismerést.

A diákok iskolánkba áramlása folyamatos a felkínált szakok változatossága révén, válaszként a megye társadalmi és gazdasági életének kihívásaira.

Iskolai egységünk évente beiskoláz több mint 700 tanulót nappali tagozaton és igény szerint: szolgáltatások, természeti források és környezetvédelem, technikai és turisztikai, közéleti, kereskedelmi szakokon. Beiratkozási kínálatunk szoros kapcsolatban áll a változó piaci igényekkel, figyelembe véve a munkaerő piac elvárásait. Ily módon vált erősségünk az a rugalmasság, amely alapja végzőseink szakmai és társadalmi beilleszkedésének.

Jelen pillanatban intézményünk kínálatpalettáján a következő oktatási szintek és szakképesítések találhatók:

1. szint:

Szakterület: Turizmus és vendéglátás / Vendéglátóipari dolgozó

Szakterület: Kereskedelem / Kereskedelmi dolgozó

Szakterület: Az emberi test esztétikája és higiénia / Esztétika és higiéniai dolgozó

2. szint:

Szakterület: Turizmus és vendéglátás / Pincér

Szakterület: Kereskedelem / Kereskedő

Szakterület: Turizmus és vendéglátás / Szakács

3. szint:

Szakterület- Szolgáltatások:

- Számviteli technikus
- Turisztikai technikus
- Rendezvényszervező
- Kereskedelmi technikus
- Gasztronómus

Szakterület: Természeti források és környezetvédelem:

- Élelmiszeripari termékelemző technikus
- Állategészségügyi technikus

Szakterület: Műszaki: Szövegszerkesztő és képválgó operatőr

Figyelembe véve Románia EU-ba való integrációját, az ifúság műszaki és szakmai képzése figyelembe kell vegye az alapvető képességek-kompetenciák elsajátítását számítástechnika, kommunikáció, változásokhoz való alkalmazkodás területén.

Ezt a célt szolgálja a számvitel szakképesítéssel kapcsolatban létrehozott két gyakorló cég, valamint ezen tevékenységek bővítésére, fejlesztésére irányuló tevékenységek, egy új gyakorló cég létrehozása a turizmus és vendéglátás szakon belül.

Ezáltal lehetővé válik az iskolából a munkahe-lyre való könnyebb átlépés, illetve beilleszkedés a jelenlegi diákok, jövőbeli szakemberek számára.

Ezen feltételek mellett intézményünk erőfeszíté-éseket tett és tesz a jövőben is azzal a céllal, hogy biztosítsa a szükséges anyagi és emberi erőforrásokat a tevékenységek hatékony végzéséhez, partnerkapcsolatok kialakítására a munkáltatókkal, ezáltal megvalósítva intézményünk elsődleges célkitűz-ését: a végzős diákok társadalmi – szakmai integrá-ciójának elősegítését.

Vidéki diákjai számára intézményünk szállás-lehetőséget biztosít az intézmény bentlakásában, az intézmény étterme pedig étkezési lehetőséget bizto-sít diáknak, tanárnak egyaránt.

A képességek elsajátításáról 53 tanár gondos-kodik, akik legfontosabb feladatuknak tartják az anyagi-didaktikai bázis fejlesztését, személyes to-vábbképzésüket a hatékonyabb tevékenységvégzés céljából.

Folyamatban van egy sportbázis megvalósítá-sa, amely tornatermet, kézilabdapályát, futballpá-lyát foglal magába.

Intézményünk különböző programokban és európai projektekben vesz részt – mint például a Leonardo program – amely egy kurrikulum meg-valósítását célozza meg a vendéglátás területén, és amelyet intézményünk próbál ki első alkalommal.

Testvériskolai kapcsolatot működtetünk a he-vesi Eötvös József Szakközépiskolával, a gyöngyösi Vak Bottyán János Műszaki és Közgazdasági Szak-középiskolával, valamint a békési Farkas Gyula Köz-oktatási Intézménnyel Magyarországról.







Csíkkozmás Alcsík egyik jelentős települése, elnevezését a falu templomának egyik védőszentjéről, Szent Kozmáról kapta. A falu az Alcsíki-medence dél-keleti sarkában, a Nyerges-tető lábánál található, Csíkszeredától 22, Tusnádfürdőtől 10 km-re.



Csíkkozmáson már 4 évszázada tart az oktató-nevelő tevékenység, hisz a Domus Historia alapján a településen az első nyilvántartott iskola 1636-ban létesült. Az iskola első tanítója a szárhegyi születésű János deák volt.

1875-ben épül fel a mai alsó tagozatú iskola, mely katolikus népiskolaként működött. 1930-ban létesül állami iskola egy magánházban, majd 1936-ban felépül az új iskola, mely 3 tanerővel működik. Ekkor indul be az óvodai oktatás is.

1950-től Általános Iskola néven működik, később I–VIII. osztályos Általános Iskolává alakul.

Iskolánk, falunk híres szülöttének, Dr. Boga Alajosnak a nevét viseli, mely nevet 2000. október 20-án vette fel az iskola.

Boga Alajos Csíkkozmáson született 1886. február 18-án, 1910-ben szentelték pappá, 1914-ben filozófiából szerzett doktorátust. Az I. világháború éveiben tábori lelkész; ezt a szolgálatot olyan magas fokon látta el, hogy kitüntetésben részesült, megkapta a Nagy ezüst és Kis ezüst vitézségi érmet. Ezután tanárként, majd iskolaigazgatóként tevékenykedett, később 1933-tól egyházmegyei főtanfelügyelő.

Márton Áron püspök letartóztatása után, mint általános helynök, ő vette át az egyházmegye kormányzását. 1950-ben letartóztatták, a vácărești börtönbe szállították, majd Máramaroszigetre, itt is szenvedett vértanúhalált 1954. szeptember 14-én.

Élete, munkássága példaértékű számunkra, és az iskola büszkén viseli a nevét.



Tanintézményünkben három szinten működik az oktató-nevelő tevékenység (óvoda, általános iskola alsó és felső tagozata), négy különböző épületben és két településen, Csíkkozmáson és Csíklázárfalván. Az épületek, a csíkkozmási óvoda épületét kivéve (mely vadonatúj) régi épületek, vastag téglafalakkal. Karbantartásuk folyamatos munkát igényel, minden évben belső felújítási/javítási munkálatok folynak. Az épületekről összességében elmondható, hogy jó állapotban vannak.

Iskolánkban jelen tanévben (2020–2021) összesen 310 diák van beírva. Ebből Csíklázárfalván, ahol óvodai és elemi oktatás folyik 3 tanerővel, az óvodások létszáma 17, míg az elemi oktatásban 43 tanulót számlálunk. Az elemi oktatás összevont osztályokkal zajlik (előkészítő és I. osztály, valamint III. és IV. osztály párhuzamosan), mivel kevesebb a gyermek ezen a településen.

Csíkkozmáson összesen négy óvodai csoportunk van 61 óvodással, elemi tagozaton öt osztályunk van, összesen 108 gyerekkel, az V–VIII. osztályban pedig 58 diák tanul.

Az iskola alkalmazottainak száma 34, ebből 9 kisegítő személyzet (könyvelő, titkár, takarítók, mesterek, kazánfűtők) és 25 pedagógus.



Iskolánkban működik még a Második esély országos program, ahová azok a gyermekek/felnőttek iratkoznak be és tanulnak, akiknek nincs semmilyen fajta iskolai végzettsége, nem tudnak írni, olvasni, és akik 4 félév folyamán sajátítják el az írás-olvasás-számolás alapjait, 2 év után pedig egy vizsga letétele után szereznek négy osztály elvégzéséről szóló elismervényt. Ez az osztályunk most a 3. félévben jár, és összesen 23 tanulót számlál.

Intézményünkbe 61,94 százalékban roma származású tanulók járnak. Csíkközváson nagyobb a roma tanulók száma, itt 69,60 százalékot tesz ki. Ebből is adódik az országos értékeléseken elért gyengébb eredmény, hisz nagyon nehéz az ezekből a közösségekből származó gyerekek nevelése, oktatása. Sokan csak azért járatják gyerekeiket iskolába, hogy megkapják az állam által nyújtott szociális segítséget, nem azért, hogy a gyerekek fejlődjenek az oktatás során.

„A régi időkben, 1990 előtt, nehéz volt minden, a változás után azonban hangsúlyosabbá váltak a keresztény értékek az oktatás folyamatában, az oktatás minősége és színvonala is sokat emelkedett, mivel nem a politika diktálja már azokat. Az intézmény is nagyon sokat fejlődött/modernizálódott, amelyet a központilag leosztott pénzek tettek lehetővé.” – *Balácsi Imre nyugalmazott tanár, igazgató*

„Az iskolában felszerelt épületek és nagy, tágas

udvarok, zöldövezetek állnak a gyerekek rendelkezésére.” – *Potyó Márta, szülő*

„14 évvel ezelőtt kezdtem a csíkközvási iskolában tanítani, meglátásom szerint az intézményben tanuló diákokat oktató, nevelő pedagógusok szakmailag nagyon jól felkészültek, ugyanakkor jellemző a tantestületre az együttműködés, kollegialitás, a problémákra való odafigyelés, a kölcsönös segítségnyújtás. Az intézményben sokrétű nevelési tevékenység zajlik. Rendszeresen megszervezésre kerülnek az ünnepi műsorok, szereplések, kirándulások, különböző témájú foglalkozások, összejövetelek, amelyek a tárgyi tudás megszerzése mellett a gyerekek közösségbe való beilleszkedését, viselkedési szokásaik fejlődését is elősegítik.” – *Birtalan Réka, magyar szakos tanárnő*

„A mi iskolánk egy nagyon jó hely szuper tanárokkal. Élvezetesebb az órák, és szünetben nagyon jókat lehet játszani.” – *Borbély Bórika, V. osztályos tanuló*

„Az iskolánkban minden katedrán szakos tanár tanítja a gyerekeket, minőségi oktatás folyik. A tanárok, tanítók és óvónők egyaránt empátiával, szeretettel nevelik a gyerekeket, az oktatás folyamatához iskolánkban a feltételek biztosítottak.” – *Csillag Ottó, igazgató*

## Dr. Lukács Mihály Általános Iskola

13.

Kászonaltnéz



A Keleti-Kárpátok egyik legkisebb medencéjében húzódik meg Kászón, a Csíki-havasok déli végződésénél, Kézdivásárhelytől északra, 700 m tengerszint fölötti magasságon, Hargita megye délkeleti csücskében, Kovászna és Bákó megyékkel határolva.

Az 1614-es regestrumban, Imper Falva 26 lófőjének neve között találjuk Czyky Istvan Deak nevét is, mellette a Schola mester bejegyzéssel, mely a kászoni oktatásra vonatkozó első írásos emlék.

Tudomány s erény díszére – áll a felirat a Kászoni-medence legrégebbi oktatási intézményének homlokzatán. 1874-ben elődeink ennyire tömören fogalmazták meg a hivatását: az ismeretek, az egymással összefüggő igazságok rendszerének és az emberek tetteinek jobbá tétele díszére emelték az iskolát nem csekély áldozat és kemény munka árán.

Iskolánk jövőképét a bejárati székelly kapura vésett József Attila-idézet fogalmazza meg:

„Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”

Mert igazából:

„Nagy dolgokat tenni nem tudunk, csak kicsiket, nagy szeretettel.” (*Teréz Anya*)

Iskolánk erősségei/büszkeségei a SWOT-elemzés alapján a következők:

- a tanárok megfelelő szakmai és módszertani felkészültséggel rendelkeznek

- az oktatási munka színvonalát bizonyítja, hogy évek óta végzettjeink nagy számban a környék legjobb középiskoláiba nyertek felvételt

- az iskola működtetése a nevelési és anyagi háttérért felelős tényezők közötti jó együttműködésen alapszik

- egységeink a gyerekek életkori adottságainak és igényeinek megfelelő szabadidős tevékenységet, tanórán kívüli foglalkozásokat kínálnak

- iskolánk nagyon sok nevelési projektben vett



részt kitűnő eredményekkel

- tanulóink nagyon jó eredményeket értek el tantárgy- és sportversenyeken, öregbítve ezzel intézményünk hírnevét

- sikerült az oktatás és nevelés számára megfelelően felszerelt iskolákat kialakítani.

A község összlakossága a 2020. évben 3114 fő volt, az iskolaköteles gyerekek száma pedig 497 fő.

A 2020–2021-es tanévben 498 gyerek tanult egységeinkben: 128 fő óvodában, 209 fő elemi iskolában és 161 fő V–VIII. osztályban.



A gyerekek csak VIII. osztály után tanulnak más településeken.

Az 56 alkalmazottból 40 fő oktató munkát végez: 6 óvónő, 15 tanító és 19 tanár. Közülük 12 első didaktikai fokozattal, 5 második didaktikai fokozattal és 18 véglegesítő vizsgával rendelkezik.

A gazdaságilag hátrányosnak tekinthető családi háttérrel rendelkező tanulók száma a térség/Hargita megye településeivel összehasonlítva nagyinak mondható.

Ma a Kászoni-medencében egy jogi személyiséggel rendelkező iskola működik, melyet kilenc alegység alkot.

A központi iskola 1990 augusztusa óta Dr. Lukács Mihály, a csíki oktatásért oly nagy áldozatot hozó pap-tanár nevét viseli.

A kászoni plébánián fellelhető adatok szerint Dr. Lukács Mihály Kászonzsófaluban született 1678. július 25-én, szülei Lukács Gergely és Veress Anna. Az apa nevét, Georgius Lukács néven az 1702. évi regestrumba a felsőfalvi primipili, azaz lófők közé jegyezték be. Ezt azért is kell hangsúlyoznom, mert több helyen Dr. Lukács Mihály szülőfalujaként Kászonzsófalut nevezik meg. 1700–1702 között Szombathelyen a Pázmeneumban filozófiát tanult, teológiai tanulmányait a Szent Adalbert Szemináriumban végezte. Bécsben doktorált. 1730. január 17-én halt meg a szülői háznál.

Végrendelete 1725-ben keletkezett, melyben alapítványt hozott létre a szegény sorsú diákok megsegítésére, ő alapította Csíksomlyón az első bentlakásos gimnáziumot.

Az alapítvány nagyságát akkor tudjuk igazán érzékelni, ha figyelembe vesszük, hogy korabeli feljegyzések szerint 1721-ben tíz magyar forintért egy pár igavonó ökröt és a gazdálkodáshoz szükséges forgószert: szekeret, ekét, taligát stb. lehetett vásárolni. Dr. Lukács Mihály 12.000 magyar forinttal ajándékozta meg a szegény sorsú, tanulni vágyó székely fiatalokat. Az alapítvány vagyonát 1929-ben vette el a román állam.

2014-ben ünnepeltük a kászoni oktatás első írásos emlékének 400. évfordulóját. A ma megszerezhető tudás a múlt tapasztalatainak összegzése, nagy felfedezések, élettapasztalatok ötvöződnek benne. Aki viszont ma a múltból tanul, az az értékek átmentésével a jövőt teszi gazdagabbá.

Ssz.	Helység	Intézmény neve	Óvodás	E-IV osztály	V-VIII osztály	Összesen
1.	Kászonzsófalu	Csipkerózsika Óvoda	32	0	0	32
2.	Kászonzsófalu	Dr. Lukács Mihály Iskola	0	66	95	161
3.	Kászonzsófalu	3. számú Óvoda	32	0	0	32
4.	Kászonzsófalu	4. számú Iskola	0	57	41	98
5.	Kászonzsófalu	Hófehérke Óvoda	43	0	0	43
6.	Kászonzsófalu	Tuzson János Iskola	0	42	25	67
7.	Kászonzsófalu	Dr. Kovács Irén Óvoda	21	0	0	21
8.	Kászonzsófalu	Dr. Pataki József Iskola	0	38	0	38
9.	Impér-Doboly	5-ös számú Elemi Iskola	0	6	0	6
ÖSSZESEN			128	209	161	498



# Általános Iskola

14.

Bögöz



A Bögözi Általános Iskola Bögöz község teljes iskolahálózatát összefogja, amely a tudás és művelődés terén az első lépéseket megpróbálja biztosítani a község gyermekei számára. Az itteni közösség nemcsak történelmi múltjára, hanem iskolájára is büszkeséggel tekint, hiszen az iskola több évszázada a tudás és kultúra bölcsője, melyet mint legértékesebb hagyományt adott tovább nemzedékről nemzedékre.

A bögözi oktatás kezdete összekapcsolódik a reformáció elterjedésével, valamint a népiskolai hálózat kiépülésével Udvarhelyszéken. A bögözi iskola alapítására vonatkozó legkorábbi írásos adatunk 1633-ból való, amikor is egy jegyzőkönyvben mint bögözi scholamestert Enyedi János deák nevét említik. Neveléstörténeti szakirodalmunk szerint a falusi iskolamesterség a XVI–XVIII. századokban átmeneti foglalkozásnak számított, pénzszerzési lehetőség az erdélyi kollégiumok diákjai számára, akik azonban néhány évi tanítás után (három évnél hosszabb ideig nem taníthatott egy diák egy faluban) folytatták tanulmányaikat. Egy ilyen diák lehetett Enyedi János is, akiről nevén és funkcióján kívül mást nem tudunk.

Az első iskolaépület a mai református parókia helyén állt, amely magába foglalta a tantermet és a kántortanítói lakást is, de az 1870-es évekre annyira tönkrement, hogy az Iskolaszék elhatározta egy új iskolaépület építését.

A dualizmus kori gazdasági, társadalmi feltételek kedvezően hatottak a bögözi iskola XIX–XX. századfordulós időszakára is, mivel nagy változásokra került sor mind a tanulók s a tanerők, mind

az épületek tekintetében. Már a század elején a tanulók létszáma elérte a 200-at, három-, majd négytanerős lett az iskola, a kötelező 4 elemi osztály után V. és VI. is indult. 1912-ben új iskolaépülettel gazdagodik a bögözi oktatás, felépül a ma is használatos új iskolaépület, melyhez 5 tanterem, igazgatói lakás és melléképületek is tartoztak. Ezt az épületet bővítették az 1970-es években, amikor I–X. osztály működött a bögözi iskolában.

Az agyagfalvi oktatás kezdete is a XVI. századra vezethető vissza, az agyagfalvi iskola első ismert tanítója is (neve alapján ítélve) diák-iskolamester lehetett, Pál Deák, 1638-ban, kinek nevét régi levéltári adatok őrizték meg. A tanítás 1872-ig a kántortanító lakásán folyt, ebben az évben felépül az Agyagfalvi Református Egyházközösség támogatásával az új iskolaépület, amelyben két tanerős I–IV. osztályos iskola működött.



A vágási iskola első írásos említése 1786-ból való, de mivel a környék jeles iskoláiban jelen vannak a dobói és vágási diákok nevei is már a XVII. századtól kezdődően, feltételezhető, hogy jóval korábban tehető a vágási iskola alapítása. 1889-ben megépült a ma is használatos új iskolaépület, amely egy két tanerős, 160–170 iskolás gyerek oktatása, nevelése számára biztosított megfelelő körülményeket és amelyben jelenleg a Vágási Márton Áron Általános Iskola működik.

A község kisebb települései is arra törekedtek, hogy gyermekeik számára biztosítsák legalább az elemi oktatást minden faluban, így Bétában, Mátisfalván, Székelymagyaróson és Décsfalván is működött elemi tagozatos iskola.



Jelenleg a község tanintézményeiben 350–400 gyerek tanul óvodás kortól VIII. osztályig. Óvoda a község négy településén – Bögözben, Agyagfalván, Bétában és Dobóban – működik, Agyagfalván az egyik csoport napközis programot biztosít a gyerekek számára. A 2020–2021-es tanév során 5 óvodai és egy napközis csoportban 100 gyerek tevékenységét irányítják szakképzett óvónőink. Elemi tagozaton 150 diák koptatja az iskola padjait, elsajátítva a betűvetés, az írás–olvasás alapjait, a számok csodálatos világával ismerkedve. Elemi tagozatos osztályok működnek Bögözben (előkészítőtől IV.-ig), Agyagfalván (előkészítőtől IV.-ig), Bétában (II-III. összevont osztály), Dobóban (előkészítő osztály). Felső tagozaton 116 tanuló jár a bögözi, az agyagfalvi és a vágási iskolák osztályaiba. A községben tanító szakképzett pedagógusok legjobb tudásuk szerint nevelik, oktatják a rájuk bízott gyerekeket, melyet diákjaink helyi, országos vagy akár nemzetközi versenyeken elért eredményei is tükröznek. Diákjaink többsége a székelyudvarhelyi középiskolákban folytatja tovább tanulmányait.

#### **Az iskolaigazgató bevallása szerint:**

Intézményünk mind a pedagógusok, a kisegítő személyzet, mind a diákok, illetve szülők számára egy kellemes, barátságos környezetet biztosít. Nagyon fontos szempontnak tartjuk a kötelező tananyag oktatása mellett a diákok egységes közösségbe való nevelését, a faluhoz kötődő népi hagyományok ápolását, az egészségre nevelést és nem utolsósorban minden diákunk tehetségének a kiaknázását mind a tudományok, mind a művészetek, illetve a sport világában. Ezen szempontokat figyelembe véve szervezünk helyi, körzeti vetélkedőket, illetve eredményesen részt veszünk nemzetközi versenyeken, kulturális-ifjúsági táborokban. Jelentősen segíti tevékenységünket és lehetőségeinket a szerbiai és magyarországi testvériskolai kapcsolat, amelyet már 15 éve ápolunk. Iskolánk egyik fő törekvése, hogy minden diák találjon számára érdekes és hasznos tevékenységet az iskolában eltöltött idő során, örömmel vegyen részt az iskolai s az iskolán kívüli tevékenységeken. Íme egy hatodikos tanulónk véleménye az iskoláról: „Nagyon sok iskolán kívüli tevékenységet szerveznek, ugyanakkor nagyon sok versenyre viszi az iskola tanulóit. Szeretem a szüneteket is, mivel a szép udvaron mindenki el tudja ütni az idejét valamilyen. Az osztályközösségek is jók. Én szeretek ebbe az iskolába járni.” Iskolánk számára fontos, hogy

volt pedagógusainkkal a kapcsolat megmaradjon, ezért rendezvényeinkre rendszeresen meghívjuk őket. „Egy olyan nyugdíjasként, aki gyakran bejár az iskolába helyettesíteni és így nyomon követheti az ott folyó tevékenységet, a bögözi iskolában egy olyan nevelőtestület munkáját követhetem, ahol jól felkészült, lelkes, tehetséges tanítók, tanárok végzik oktató-nevelő tevékenységüket, ahol mindenki szívügyének tekinti a rábízott gyermekek sorsát”.



Ahhoz, hogy az iskolai tevékenység eredményes legyen szükség van a szülők segítségére is, ezért az iskola másik fontos célja a szülőkkel való kapcsolat minél szorosabbra fűzése. „Háromgyermekes szülőként nyilvánítok véleményt az agyagfalvi oktatásról, ahol megtapasztalhattam az óvodai, napközis, elemi és felső tagozatos osztályokban folyó munkamorált és körülményeket. 15 éves tapasztalattal mondhatom, hogy óriási fejlődésen mentek át a tanintézmény épületei óvodától iskoláig, igazi összefogás árán, ami az iskola vezetősége, a helyi önkormányzat és a szülők áldozatos munkáján alapult, hogy gyermekeink korszerű, meleg, otthonos, egészséges környezetben tanulhassanak. Teljes megalégedettséggel alkothatok véleményt az oktatás minőségéről, ami megállhatja helyét bárhol az országban, képzett, lelkiismeretes pedagógusok odaadó munkája segíti gyermekeinket a fejlődésben. Ezennel szeretnék köszönetet is mondani az iskola vezetőségének és a pedagógusoknak munkájukért.



# Általános Iskola

Nagygalambfalva

15.



Mottó: Innen csak indulni lehet, s aki indul, visszajöhet. (Kányádi Sándor)

A Nagygalambfalvi Általános Iskola intézménye több mint félévezrednyi oktatás bölcsője. A tudásszomj megtestesítője az a tanulni, haladni akaró közösség, amely iskolánk padjaiból indult el, hogy becsületes gazdálkodó, szakember vagy akár nevelő, orvos, vezető válhasson belőle. A második évezred közepén már iskola működik a faluban. Erről tanúskodnak az Európa különböző egyetemeire járó galambfalvi diákok matrikulái, de legfőképp az a későbbi levéltári bejegyzés, amely már iskolamestert is említ Galambfalván 1566-ban: *Én galambfalwy Paal dyak ki vagyok itt galambfalwy mester*. Neveztek állami, elemi s még népiskolának is az idők forгатagában, s lett egyházi, majd általános iskola. A régmúlt századok működő intézményeinek létét főleg egyházi írásos emlékek támasztják alá a XV. századdal kezdődően. Feltehetőleg az egyház mellett működő iskolák az első tanintézmények a falvakban, ezzel hozható kapcsolatba a fent említett 1566. évi bejegyzés is.

A XVIII. század közepétől részletes iskolamesteri névsorokat olvashatunk, de szó esik a jegyzőkönyvekben felújított épületekről, tanítói lakásról, iskolakertről is. Így épülhetett később az első kőiskola 1846-ban a református egyház irányításával, majd községi iskola címen a ma is álló „nagy iskola” 1886-ban. A múlt század eleji intézményállamosítás miatt az egyház kéttantermes felekezeti iskolát kényszerül építeni és működtetni. A folyamatosan növekedő gyermeklétszám miatt a meglévő régi, állami iskolát többször kibővítették, de az oktatás így is több helyszínre kényszerült szakadni, szükség volt az egyházi iskola és a kultúrotthon termeire is.

Az új, nyolctantermes iskola felépítése halaszthatatlanná válik a nyolcvanas évek kezdetén. 1981-gyel kezdődően indulnak el a ma is használatban lévő iskola építési munkálatai. A szűkös helyi és megyei pénzforrások kiegészítője volt a megfizethetetlen közösségi összefogás és közmunka, amelyről bizonyosságot tett a falu minden lakója. Az 1984. szeptember 15-én első alkalommal megszólaló csengő jelentette a fáradtságos munka befejezését. A



galambfalvi oktatás mai napig ebben és a korábban „nagy iskolának” nevezett épületekben folyik. Jelenleg átfogó felújítási és modernizálási munkálatok zajlanak, ezek befejeztével 2021-ben fogja felvenni Kányádi Sándor nevét.

Intézményünkben falunk szülötte, Kányádi Sándor költő szellemisége különös jelentőséggel bír. Falunk méltán büszke világirodalmi rangú költőjére, ezt igazolja az évente születésnapján megszervezésre kerülő „Fától fáig, verstől versig” versmondó verseny. Bár versenyként hirdetjük, a találkozás fontosságát helyezzük előtérbe: találkozás a verssel, Kányádi világával, egymással, önmagunkkal. Ugyanakkor az ide látogatók megismerik Galambfalva kincseit: a református templom híres középkori freskóit, a költő házát és síremlékét, az öreg kutat az utca szádán ... és nem utolsó sorban a vendégszerető helyi közösséget. 2020-ban a verseny a világhálón zajlott több mint 500 résztvevővel.

2016-ban ünnepeltük az iskola első írásos említésének 450. évfordulóját. Az ünnepi alkalomra évkönyvet jelentettünk meg Memento 450 címmel, és kopjafát állítottunk a néhai pedagógusok emlékére.

2019 nyarán, Kányádi Sándor halálának első évfordulóján, avattuk a költő mellszobrát az iskola udvarán.

Iskolánk diákja volt Feleky Miklós (1818–1902) színész, színházigazgató is, aki játékaival nemcsak az erdélyi közönséget, hanem a pesti színházlátogatókat is elkápráztatta. Ő lett a nagygalambfalvi Feleki Miklós Művelődési Ház névadója.

A Nagygalambfalvi Általános Iskolában előkészítő osztálytól a nyolcadikig egy rend osztályban 165 gyerek tanul. Tagintézményeink a nagygalambfalvi Rigófütyi Óvoda és a kisgalambfalvi Vékás Do-

mokos Elemi Iskola. Az óvoda egy 2018-ban átadott tágas, modern épületben működik 51 gyerekekkel 2 csoportban, melyek közül az egyik napközis.

Kisgalambfalván 20 óvodás és 34 kisiskolás tanul a Vékás Domokosról, az utolsó kolozsvári magyar konzulról elnevezett iskolában. Nyolcadikos végzőseink mind továbbtanulnak a közeli közép- és szakiskolákban.

Munkaközösségünk legnagyobb kihívásai: lépéstartás a városi iskolákkal és a roma közösség integrálása.

Azért jó a nagygalambfalvi iskolába járni, mert nagyon jól felszerelt az iskola, kedvesek és jól tanítanak a tanárok, jó az osztályközösség. *(VI. osztályos tanuló)*

Ha egy kulcsszó kellene, akkor talán ez lenne: igazi közösség. Számomra a jó iskola ezt jelenti, túl minden szakmai felkészültségen és oktatási színvonalon. Olyan közösséget, amelynek bármelyik tagjával találkozom ma, 22 év elteltével, ugyanúgy tudok örvendeni, legyen az tanár vagy osztálytárs. Még soha nem éreztem, hogy nekem ne örvendene valaki. *(Nagy Gábor, református lelkipásztor, iskolánk volt diákja)*

Az iskola úgy pördült elém, / mint csípőre tett kezű pedellus. / (...) két szunnyadó hársfa árnya ölelt magába, / (...) így ölel azóta is, / így pántlikázza rám az örömet/ a gyermeklármas zsenge tavaszokban, / ha csendül a dal, és forog a piros-fekete tánc, / istenem, be járnám ma is! *(Derzsi Pál, nyugdíjas tanító, az iskola udvarán álló évfordulós kopjafa faragója)*

## Csillagvár Napközi Otthon

Székelyudvarhely

16.



A Csillagvár Napköziotthon 1975 és 1979 között épült, nevét 25 éves születésnapján, 2000. június 2-án kapta. A Tábor negyed tetején áll, a Függetlenség sugárút 37. szám alatt, udvaráról belátjuk a várost és a környéket. Maga az épület a múlt rendszernek a minimalista stílusában épült, de a környezete csodás, udvara nagy, lehetőséget teremtve nemcsak szabad játékra, hanem kinti oktató-nevelő jellegű tevékenységekre egyaránt. Termei tágasak, napfényesek, melyeket igyekszünk folyamatosan korszerűsíteni, modernizálni.

A napköziben 8 vegyes korosztályú csoport van, 200 óvodással, amelyből egy csoport a step by step alternatív pedagógia elvei alapján működik. Szakképzett pedagógusok gondoskodnak arról, hogy a gyermekek biztonságban és szeretetteljes környezetben nevelkedhessenek. A csoportokat vezető óvónőknek szabad döntésük van a stílus megválasztásában, így nagyon színes a kínálatunk, a step by step mellett van hagyományőrző és művészetekre alapozó is.



Tudatában vagyunk annak, hogy mennyire fontos az óvoda légköre, amely fogadja az ide belépőket, ennek megfelelően alakítjuk környezetünket, viselkedésünket, a nevelési stílusunkat is. Nevelési koncepciónk rugalmas, a gyermekek és szülők igényeihez igazodik.

Legfontosabb célunknak azt tekintjük, hogy biztonságot nyújtsunk a gyerekeknek, bizalmat nyerjünk a szülők részéről.

Céljaink és feladataink közé tartozik, hogy egészséges életpéldát, jól érthető mintát mutassunk a gyerekeknek egy élhető, természetközeli, szeretetteljes világkép kialakításához, őseink hitére, hagyatékára támaszkodva, mely alkalmazható a jelenkor modern körülményei között, az ősi erkölcs átültetése a mindennapjainkba. Így aztán nem korlátozzuk be a működésünket, hanem a régit az újjal, a hagyományosat a modernnel ötvözzük. Csak tiszta forrásból igyekszünk meríteni, szépérzéküket, ízlés- és erkölcsvilágukat fejleszteni, de úgy gondoljuk, hogy a modern megoldások ezt nem akadályozzák.

Változatos programokat szervezünk: a hagyományörző csoport népdal- és népmesemondó találkozót szervez hosszú évek óta hagyományos festett bútoraival és népművészeti tárgyakkal ékesített csoportjában, valamint bútorfestő táborokat is szervezett. Egy másik csoport évente megrendezi

a városi szintű karácsonyi munkadélelőttöt, a harmadik csodálatos festményeivel ékesíti a napközit. Megrendezésre került már egy Versűnnep is a kedvenc gyermekversek költeményeiből, de szervezünk teljes intézményszintű projekteket is.

Nagyon fontos számunkra a Föld egészsége, a természetszeretet kialakítása, ezért állandó kapcsolatot tartunk természetvédő egyesületekkel, és számos ilyen jellegű tevékenységsorozatot bonyolítottunk le közösen: Föld napja, Madarak és fák napja.

Napközinknek van egy Babóca tankertje, ahol a gyerekekkel közösen kerti tevékenységeket végzünk egész évben, meg is kóstoljuk munkánk gyümölcseit. Ezen tevékenységek tökéletesítésének érdekében kapcsolatot tartunk az anyaországi Iskolakertekért Alapítvánnyal, ahol részt vettünk képzésen, és el is nyerte a Babóca kertünk a legszebb hobbikert díját. Meg szeretnénk mutatni a kertet mint élményt, kikapcsolódást, felfedezést, örömet nyújtó közeget gyerekek és felnőttek számára egyaránt. Ezáltal a gyerekeket nyitottabbá tenni a természetre, annak éves ritmusára, hatásainak befogadására, működésének megértésére. Népszerűsíteni a kertészkedést mint a természetet és az emberi kultúrát szervesen összekapcsoló tevékenységet, amit az élménypedagógia, valamint a kert-pedagógia által valósítunk meg.





Napközink óvónőinek egy csoportja a gyerekek szórakoztatására bábkört hozott létre, akik saját előadásaikkal kedveskednek a gyerekeknek, ráadásul a bábokat is a lelkes pedagógusok készítik, horgolják, varrják.

Alakult egy Csörgő-Börgő elnevezésű zenekar, mely minden lehetőséget megragad, hogy a gyerekeket szórakoztassa, minőségi zenei élményt biztosítson ünnepi és hétköznapi alkalmakkor egyaránt. Városi és megyén túli helyszíneken is többször felléptek jó hírnevüknek köszönhetően.

A megengedés és a lehetőségek mentén igyekszünk nevelni a gyermekeket, a tiltás helyett az iránymutatást, az egészséges szabálykövetést alkalmazzuk. Lehetőséget biztosítunk az egyéniség és a kreativitás megmutatására és fejlesztésére. Mindezeket csak a szülők bevonásával lehetséges megvalósítani, igyekszünk a hatékony együttnevelésre, a családoknak is átadjuk, sugalljuk a nevelési elveinket. Ennek megvalósításához lehetőségeket teremtünk, hogy részt vegyenek a napközi életé-

ben. Néhány éve hagyományossá tettük a szülői bál megszervezését, ahol a pedagógusközösség színvonalas előadásokkal kedveskedik a szülőknek, mindig is hagyomány volt a közös tevékenységek, munkadélutánok, ünnepek szervezése, ahová nagy örömmel jönnek és aktívan részt vesznek. Néhány éve bevezettük az ünnepélyes óvodaszintű évről-évre rendezvényt, a csodaszép udvarunkon, ahol a gyerekek is megmutathatják tehetségüket, de nem csupán szereplésről, hanem a gyerekek és családok szórakoztatásáról, együtt ünnepléséről is szól ez az alkalom, így szeretnénk igazi szeretetközösséget kovácsolni szülő és gyermekközösségünkben.

Mert,

„Ez az a hely, ahol a játéka a főszerep,

Ez az a hely, amit még a felnőtt is szeret,

Csak egy pillanat, s ha itt belépsz, máris gyerekké válsz,

És a választékban mindent megtalálsz...”

(*Buborék együttes-Játéksziget*)

## Fülöp Áron Általános Iskola

### Felsőboldogfalva

17.



Fülöp Áron portréja,  
rajzolta iskolánk diákja: Egyed Anita

Felsőboldogfalva Székelyudvarhelytől délre fekszik. A község lakóinak régi vágya teljesült, amikor 1983-ban elkészült az iskola új, jelenlegi épülete. Az 1989-es változások után az iskola pedagógusai részéről megfogalmazódott az igény: hasznos lenne az iskolát egy jeles személyiségről elnevezni. A gondolatot tett követte, a felsőboldogfalvi általános iskola 1993-ban felvette a község neves szülöttjének, Fülöp Áronnak a nevét.

Fülöp Áron 1861. március 21-én született Felsőboldogfalván, gazdálkodó család sarjaként. Elemi iskoláit Boldogasszonyfalván végzi, majd 1871-ben a székelyudvarhelyi Református Kollégium diákja lesz. Már kollégiumi diákként bontogatja írói szárnyait. 1881-ben 61 forintot nyer egy Hunyadi Jánosról szóló díszbeszéddel. 1893-tól a Szatmári Hírlap felelős szerkesztője. Számára azonban a kisvárosi élet nem kielégítő, így 1895 februárjában Budapestre költözik.

1905 áprilisában a képviselőház könyvtárosává nevezik ki, írogatni kezdi a Csaba (Attila harmadik fia) eposzát. Munkáját siker koronázza. Irodalmi tevékenységéről elismerően nyilatkozik a Petőfi Társaság és a Kisfaludy Társaság is. 1917. január 29-én végleg hazaköltözik Felsőboldogfalvára.

1920. október 20-án halt meg. Hitvese felsőboldogfalvi kúriájuk kertjébe temettette, sírkövére, férje kívánságához híven, ezt vésette: „Az utolsó hegedős”.

Az iskola története Felsőboldogfalván is összefonódik a település történetével.

A település első lakói valószínűleg Budvár fennhatósága alá tartoztak, hiszen Czibrefalva a Borzakó alatt terült el, de hivatalosan csak az 1331–37-es pápai tizedjegyzék említi VILLA MARIAE néven mint önálló egyházmegyét. A János Zsigmond fejedelem által készített 1567-es kapuösszeíráskor már Felseo Boldogasszonyfalva néven szerepel, de az 1602-es Bástaféle jegyzékben FELSŐBOLDOGASSZONYFALVA mellett még Czibrefalva neve is fellelhető. A Székely Oklevéltár II. kötetének 119. lapján hiteles adatot találunk arra vonatkozóan, hogy már 1592-ben iskola működött, iskolamester élt a településen. Az itt lakók már akkor is fontosnak tartották gyermekeik taníttatását, ezt bizonyítja a következő bejegyzés is: „Mihalj Deak, Bodoghazonjfalwi Schola Mester...”



Egy másik feljegyzés szerint 1698-ban is iskolát építenek, mert valószínűleg a régi épület a tűz martaléka lett. A falu lakói 1876-ban közmunkával építették fel az egytantermes és kétszoba-konyhás tanítói lakást, amelyet 1877-ben át is adtak rendelkezésükre. Az iskola mostani épületének a terve 1978-ban fogant meg Luka Vilmos polgármester idején, s hat év kellett, hogy elkészüljön. Jelentős szerepe volt ebben Kuti Lázárnak, az akkori polgármesternek és Lázár Árpád alpolgármesternek. Az épület a lakosság önadójából, közmunkával épült. Az állami támogatás elenyészően kevés volt, de Ubornyai Mihály, Székelyudvarhely polgármestere a peremközségnek számító Felsőboldogfalva iskolaépítését munkagéppekkel, építőanyaggal támogatta. 1983-ra készült el az új épület, ahol tizenegy falu gyermekei szereztek és szerzik meg ma is az általános műveltség alapjait. Az 1989 decemberében bekövetkezett fordulat jelentős változást hozott az iskola életében. Fülöp Áron nevének felvétele kötelezettséget jelentett, hagyományokat teremtett és újított fel, kemény munkára serkentett tanárt és diákot.

Felsőboldogfalván a Fülöp Áron Általános Iskolába és a hozzá tartozó alegységekbe a 2020–2021-es tanévben 366 gyermek van beíratva összesen 22 csoportba. Felsőboldogfalván óvoda és napközi működik, valamint előkészítő osztálytól nyolcadikig helyben tanulhatnak a gyerekek. A központi épület 2018-ban külsőleg megújult, korszerű szigetelést kapott, az osztálytermek modern digitális eszközökkel vannak felszerelve.

A gyerekek óvodai és iskolai tanításáról összesen 34 pedagógus gondoskodik.

A községhez az alábbi falvak tartoznak, melyek közül több helyen működik óvoda és elemi tagozat: Árvátfalva, Bikafalva (óvoda és elemi iskola), Farcád (óvoda és elemi iskola), Hodgya (óvoda és elemi iskola), Ócfalva, Patakfalva (óvoda és elemi iskola), Sándortelke, Sükő, Székelylengyelfalva (Waldorf elemi iskola), Telekfalva (óvoda). A gyerekek óvodába, iskolába szállítása három iskolabusz segítségével történik.

Elmondhatjuk, hogy a mai követelményeknek megfelelően felújított iskolaépületek és a nagy tapasztalattal rendelkező tantestület a felnövekvő nemzedék szellemi, lelki gyarapodását szolgálják.

A felsőboldogfalvi Fülöp Áron Általános Iskola és a Fülöp Áron Közművelődési Egyesület minden évben megrendezi az 1996-ban útjára indított gyermekszínijátzó seregszemlét. Huszonnegyedik éve több száz gyermeket láttunk vendégül a Játsszunk Együtt! Gyermekszínijátzó Fesztiválunkon. A ren-

dezvényünk célja: a tiszta, szép magyar beszéd iránti igény felélesztése és ébrentartása, anyanyelvünk ápolása a magyar népi játék, mesejáték, színjáték, versösszeállítás, próza, líra, dráma, oratórium, pódiumjáték, groteszk stb. ismert és kikísérletezendő eszközeivel.

Az iskola diákjainak száma évről évre növekszik, ezt erősíti a Székelylengyelfalván újraindult iskola is, ahol 2019-ben elkezdődött a waldorf alternatív oktatás, ami jelenleg két csoporttal működik.

Diákjaink az elmúlt években számos megyei, országos és nemzetközi versenyen is eredményesen szerepeltek. Mindezek tudatában bizalommal és reménnyel tekintünk a jövő kihívásai felé.

### **Gondolatok az iskoláról**

*Tamás Zoltán, igazgató*

Benedek Elek írta iskolánk névadójáról, Fülöp Áronról: „Embernek is, költőnek is megmaradt az, aminek indult: székely embernek, székely költőnek. Az ő fajához való hűsége vigasztalása lehet mindazoknak, akiknek lelke el-elborul az ellenkezőknek láttán.” A 31 év igazgatóságom alatt lelkes munkaközösségünk ebben a szellemben végezte lelkiismeretes munkáját a 11 falu minden iskolájában és óvodájában. Kányádi Sándorral vallottuk azt, ami a bejárati székelykapura van vésve: „Innen csak indulni lehet, s aki indul, visszajöhet”. Köszönettel tartozom mindenkinek.

*Farkas Balázs, diák*

Kisgyermekkorom óta járok a felsőboldogfalvi Fülöp Áron Általános Iskolába, sokat tapasztaltam és sok élményben volt már részem szülőfalum intézménye által, többször fogalmazódott meg bennem konkrét vélemény a helyi tanulmányaim kapcsán.

Gyakran éreztem a tanárok odafigyelését, kedvességét, és őszintén örülök, hogy foglalkoznak tanulóikkal, megpróbálnak minél többet átadni, és a tanórákon általában kellemes, figyelemfelkeltő hangulatot teremtenek. Szerintem kiemelkedő falusi szinten a tanárok odaadása. Természetesen vannak lehangoló, negatív pillanatok is az iskola életében, mint akármelyik másik településen, de örülök, hogy nem ezek dominálnak, és egy megfelelő, hasznos és segítőkész lehetőséget kapunk arra, hogy fejlődjünk, és érett, tudatosabb emberként lépünk tovább helyi tanulmányainkat befejezve. Az intézmény felszereltsége korszerű, ez elmúlt években több TV, vetítőkészülék került beszerzésre, amelyek mind a tanítási módszerek lehetőségeit bővítik, illetve hasznosak a tanulók és tanárok számára is. Örülök, hogy az iskola be tudta szerezni a szükséges



elektronikai készülékeket, ezáltal fejlettebbé téve az intézményt. Összességében úgy gondolom, hogy a felsőboldogfalvi iskola fejlődőképes, minden évben meg is látszanak a fejlődés és a munka nyomai, illetve kellemes hangulatot és jó lehetőségeket kínál a diákoknak és tanároknak egyaránt.

*Kapusi Hajnal, tanárnő*

Az iskolánkat kivételesen jó munkalétkör jellemzi, amely, a pedagógusi elhivatottság mellett, nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a hétköznapi élet jó kedvvel menjünk munkába. E jó munkalétkör két pillére egyrészt az igényességre és hozzáértésre, nagy vezetői tapasztalatra alapozott szervezethez, rend, másrészt pedig a bizalom a munkatársak iránt. Ennek köszönhetően a munkaközösség tagjai fokozott felelősséggel végzik munkájukat, a kölcsönös jóindulat és segítőkészség pozitívan befolyásolja az oktató-nevelő tevékenység hatékonyságát. Ez érezhetően kihat a gyerekekre is, a visszajelzések azt mutatják, hogy otthon érzik magukat iskolájukban.

*Péter Erzsébet, nyugdíjas tanítónő*

A felsőboldogfalvi tanítói pályám 25 éves szakasza alatt a szimultán oktatás során Gárdonyi Géza „Lámpásaként” több generációt vezettem el a betűvetés tudományába. Tanulóimmal rendszeresen látogattuk az iskolai könyvtárat. Érdeklődéssel olvastuk a meséket, kisregényeket, verseket, mert kitartó törekvésem az olvasóvá nevelés volt. Tanórak után sok mesejátékot tanultunk, melyeket önmagunk és a szülők szórakoztatására mutattunk be. A Benedek Elek Tanítóképző végzős diákjai évenként az osztatlan tanítás pedagógiai gyakorlatait itt végezték. Megelégedéssel tölt el, hogy ennek a pedagógiai közösségnek aktív részese lehettem.

*Antal Enikő, szülő*

Szülőként vagyok kapcsolatban a felsőboldogfalvi Fülöp Áron Általános Iskolával. Most már tizenegyedik éve jár folyamatosan valamelyik gyerekünk ebbe az iskolába. A kisebbik gyerekünk még második osztályos, tehát még néhány évig kapcsolatunk lesz az iskolával. Amit a legjobban tudok értékelni az iskolában mint szülő az az, hogy megszerették a gyerekekkel az iskolába járást. Szívesen mennek iskolába. Ez nagyon fontos, mert gyerekként elég sok időt töltenek a padban. S ha szeretik az iskolát, akkor a tanulást is megszeretik. Hálás vagyok a tanító néniknek, tanároknak a türelméért, munkájáért, amivel kinyitották a világot a gyerekek előtt, ahogyan kísérték őket a tudás gyarapításának útján. A gyerekek jól megalapozott tudással mehetnek felsőbb osztályokba. Merem állítani, hogy a diákok felkészültsége megállja a helyét a középiskolákban is. Természetesen a diák fejlődéséhez három tényező szükséges: tanár-diák-szülő összefogása. De azt hiszem, az iskola, a tanárok az ő részüket teljes mértékben biztosítják: nyitottak és segítőkészek, elkötelezetten viszonyulnak a tanítás-tanulási folyamathoz, igyekeznek megfelelni a mai modern iskola elvárásainak is. A mindennapi tanulás mellett fontosnak tartja az iskola a közösségi, érzelmi nevelést, valamint a környezettudatosságra, a hagyományok tiszteletére, hagyományörzésre, nemzeti öntudatra való nevelést. Ezekhez hozzájárulnak a különböző iskolán kívüli tevékenységek is. Amit még fontosnak tartok, az a családi hangulat, ami várja a diákot ebben az iskolában. Minden tanító, tanár személyesen ismer minden gyereket. Ismeri a családi körülményeit, tudja, kit miben kell jobban támogatni. A gyerek biztonságban érzi magát ebben az iskolában.







„Nem építhetjük mindig a jövőt az ifúságnak, de az ifúságot építhetjük a jövőnek.”

*Franklin Delano Roosevelt*

A Zimmethausen Szakközépiskola Borszék egyetlen olyan intézménye, amely átfogó oktatást biztosít magyar és román tagozaton óvodás kortól az általános iskoláig, illetve magyar tanítási nyelven a líceum elvégzéséig.

### ...intézmény és történelem...

Iskolánk születési évének 1852-t tekintjük, amit a borszéki plébánia története is tanúsít. Hogy előtte létezett-e az oktatásnak valamilyen formája vagy sem, nem tudhatjuk pontosan, hiszen írásos emlékeink nincsenek. Az oktatásnak helyet adó első épület 1911-ben nyitja meg kapuit négy tanteremmel, egy tanári szobával, valamint egy, az igazgatónak szánt szolgálati lakással. A lakosság száma gyarapodik, így az iskola épületét is bővíteni kell, 1956-ra már 11 tanteremmel, tanári szobával, fizika és kémia laboratóriummal, valamint központosított víz- és fűtésrendszerrel fogadja a tanulni vágyó diákokat. 15 év elteltével, 1971-ben az épület egy új emelettel, ezáltal 6 tanteremmel bővül, melyet 1974-ben egy iskolaműhely és a Kerek sportpálya is kiegészít.

### ...név és hírnév...

2005-ben iskolánk, Zimmethausen Antal tiszteletére, felveszi a Zimmethausen Iskolaközpont nevet. Zimmethausen Antal településünk alapítója, bécsi geológus 1804-ben haszonbérleti szerződést kötött Ditró és Gyergyószárhegy községekkel, így rakva le egy ásványvíz-palackozó üzem alapkövét, valamint indítja el a település fürdőéletét.

A Sziléziából, Lengyelországból, Stájerországból és Bajorországból érkező és letelepedő munkások multikulturális településsé varázsolták Borszéket.

A történelem változó szeszélyei fürdővárosunkat sem kerülték el, a különböző rendszerek különböző oktatási nyelveket hoztak magukkal. Napjainkban az oktatás két nyelven, magyarul és románul zajlik. Lévén, hogy a település lakói többségben magyarok, a román tanítási nyelven okuló diákok szimultán osztályokban tanulnak.

### ... a helyet az ember szenteli meg...

Az idők során kiváló személyiségek működtek közre intézményünk hírnevének öregbítésében. Az iskolavezetést Móga László után – aki nem kevesebb mint 28 éven keresztül tett eleget ennek a nem könnyű feladatnak – Farkas Aladár, majd Ballai Erzsébet, 1989-től 27 évig Kovács Julianna, 2016-tól pedig Ferenczy József-Tihamér végzi.

Intézményünk a 27 főből álló lelkes, szakmailag felkészült és különböző fokozatokkal rendelkező tanári testülettel biztosítja a színvonalas oktatást. A több mint 20 osztályt tanító pedagógusok a diákokat támogatva, bátorítva, készségeiket fejlesztve végzik munkájukat határtalan türelemmel, tapintattal és odafigyeléssel. Erről tesznek tanúbizonyságot az általános iskolás diákok eredményei, melyeket a különböző megyei, országos, sőt nemzetközi versenyeken értek el.

Mindig fontosnak tartottuk egy, a diákok számára barátságos, támogató, inspiráló tanulási környezet kialakítását. Ennek érdekében az óvodai oktatás külön épületben zajlik, valamint iskolánk 12 tanteremmel, 9 szakteremmel, 4 laboratóriummal és 12.000 kötetet számláló könyvtárral áll a diákok rendelkezésére.

Intézményünk azon kevesek közé tartozik, amely a Lego több lépcsős oktatási módszerét már alkalmazza. A 2019-es tanévtől egy felszerelt Lego-Smart terem segíti az oktatási folyamatot okostáblával, 25 tablettel, 15 LegoMats és 5 LegoStoryStarter oktatási csomaggal. Ezen tanulási eszközök segítségével egy korszerű oktatási kínálatot biztosítunk.

Ezen kívül a középiskolások egy felszerelt műhelyben gyakorolhatják, szakoktatásunknak meg-



felelően, a turizmus és gasztronómia szakterületeken megszerzett tudásukat. Városunk turisztikai potenciálját tekintve reális igény van a közétkeztetésben elhelyezkedni vágyó szakemberekre.

Mindemellett fontosnak tartjuk, hogy tanulóink sokoldalúan fejleszthessék magukat, ezért több iskolán kívüli tevékenységet is biztosítunk számukra. Együttműködünk az Iskolás Alapítvánnyal,

Népi Művészeti Iskolával, a Tanulók Háza szobrászat körével, a városi Kamenitzky Könyvtárral, valamint a Czifrasarok Néptáncgyűttessel.

Küldetésünk olyan szakemberek képzése, akik helyt állnak majd a XXI. század munkaerő piacán, jelmondatunk: Legyünk a XXI. század tartópillérei!



## Márton Áron Általános Iskola

19.

Fenyéd



A Nagyküküllő folyó bal partján fekszik Fenyéd község, amelyhez hozzátartozik Küküllőkeményfalva is. Már 1866-ban írásos bizonyíték utal arra, hogy a fenyédi „néposkolában” 25 fiú és 23 lány tanult.

Először a templom felé vezető sziklás kapaszkodó út mellett épült fel az iskola 1886 körül, majd később, 1910-ben a faluközösség felépítette a belső felekezeti iskolát, amely épület jelenleg az óvodának ad helyet.

1951 tavaszára épül fel közös munkával az új iskola, ahol három tanteremben tanulnak a falu első I–IV. osztályos pionírjai, majd 1959-től bővül az épület, és megalakul az I–VIII. osztályos Általános Iskola. A belső iskolát átalakítják óvodává.

Számos sport- és kultúrvetélkedőkön vettek részt az akkori tanulók, kézilabdacsapata is volt az iskolának. A népművészet ápolása mindig fontos volt, a tanulók naplóborítókat, asztalterítőket, drapériákat hímeztek.

Akkor még számszerűen is szépen gyarapodott az iskolában tanulók létszáma, amely az 1989-es rendszerváltás után kezdett csökkenni. A város közelsége, valamint a fokozatosan megbomlott stabil

tantestület hatására több gyereket is a városi iskolákba írtak. Ezért összevont osztályok alakultak ki, amelyet nehezen tudunk ismét külön választani.

Napjainkban azt mondhatjuk, egyre több szülő gondolja azt, hogy itthon üljön iskolapadba a gyereke, ne terhelje ingázással, és ezért nekünk, pedagógusoknak, az önkormányzatnak is igyekeznünk kell a megfelelő feltételeket megteremteni az itthon tanulásra. Elhivatott, kitartó tantestületre van szükség. Az óvoda jövőre már szép, új épületben várja a gyerekeket, de fontos céljaink közé tartozik az iskola stabilitása is.

A fenyédi Márton Áron Általános Iskolában, amely 2013-ban kapta a nevét, jelenleg 74 elemi tagozatos, valamint 40 általános iskolai gyerek tanul.

Az óvodánk 2002-ben vette fel a Cseteték Óvoda nevet, ahol a két csoportban összesen 33 gyerek jár, egyik csoport napközis programmal. A küküllőkeményfalvi elemi iskolában 17 gyerek tanul két összevont osztályban, valamint 10 óvodás gyerek csoportban.

A két óvodában összesen 4 óvónő, a két iskolában 6 tanítónő, valamint az V–VIII. osztályok-



ban 9 tanár oktatja, neveli a gyerekeket. A kisegítő személyzethez tartozik egy titkárnő, egy könyvelő, egy karbantartó és három takarító. A működéshez

szükséges feltételeket a polgármesteri hivatal biztosítja az iskolának, valamint az óvodánk alapítványa is fontos segítség.



## Kriza János Általános Iskola

20.

Kápolnásfalu



Írásos emlékek alapján Kápolnásfaluban az első iskola római katolikus volt, amely 1758-ban már két tanerővel működött, és Szentegyházasfalu anyaegyházközség irányítása és vezetése alá tartozott. 1838-tól önálló egyházközségi iskolaként működött, ahol az oktatást a kántortanító és egy segédtanító végezte. A különválás után sokáig csak az elemi osztályok működtek Kápolnáson, a felső tagozatos gyerekek Szentegyházán folytatták tanulmányaikat. Az 1838-as önállósuláskor szolgáló Varga Sándor plébános feljegyzései szerint idejövetelekor már működött itt iskola, de az oktatás nem

volt kielégítő, lemaradás és tudatlanság uralkodott. Varga Sándor újjászervezte az oktatást, rendezte az iskola fenntartásának anyagi alapjait, és 1839-ben egy kántortanítóval és egy segédtanítóval már jól működött az iskola.

1948-tól állami iskola lett. 1978-ban új iskola-épületet kapott az intézmény. Ebben az egy épületben működött az iskola és az óvoda egészen 2020-ig, amikor pályázati úton sikerült egy modern, a mai pedagógiai követelményeknek megfelelő óvodai és napközis épülettel bővíteni a faluközösség oktatási intézményét.

Az iskola 1991-ben vette fel a Kriza János nevet. A Vadrózsák szerzőjének nevével jelezni akartuk, hogy a faluban még élő népszokásokat, népi hagyományokat megőrizzük és tovább adjuk a fiatal nemzedékeknek, megóvva ezeket így a feledés homályától. Iskolai hitvallásunkat is e szellemiség jegyében fogalmazzuk meg:

Tudjuk, hogy a népi a maga egyszerűségében, tisztaságában és alkotóerejében felülmúlhatatlan, hogy évszázadok során alkotóerejének eredményeként felbecsülhetetlen értékű szellemi és használati tárgyi javakat hozott létre, hogy naptári napokhoz,



nevekhez és alkotó, teremtő munkához már ősmagyarjaink életében hihetetlen szépségű hagyományok és szokások tapadtak, s ezek évszázadok során színesebbé tették a népeletet, hogy irodalmunk és művészetünk nagyjai igazán maradandót csak akkor alkottak, ha műveik megalkotásához, lelki ihletettségükhöz a tiszta forrásból merítettek.

Látjuk, hogy mindezen népi szellemi és tárgyi alkotásokat a modern világ lerombolja, avatatlan kezek tárgyainkat elherdálják, hagyományainkat és szokásainkat a szellemi (környezeti) szennyeződés elfeledteti, és szomorúan tapasztaljuk, hogy a XX. századvég – XXI. századelő gyermeke és ifjúsága ezeket már csak megsárgult lapokról ismeri, festői szépségeit már képtelen értékeln.

Hisszük, hogy e lejtőn lefelé iskolánk névadó ünnepélye 1991-ben az első megállót jelentette, s a Kriza János név mementóként hat, hogy ha gyermekeink lelkébe a népelet iránti szeretet és tisztelet cseppjeit belopjuk, a folyamat leáll, majd ellenkező, felfelé mutató úton indul el, hogy a még fertőzetlen gyermeki elme és lélek befogadja őseink káprázatos bölcsességét, s annak intelmei, tanításai és életerkölcse életelemévé válik, hogy megismertette a fiatal nemzedékkel népünk igazi múltját, ráérezthetjük jelenünk gyötrelmes vergődésére, és ily irányba haladva tovább, homályos jövőjére, hogy gyermekeinkben megvan még a hajdani népelet szépségei iránti fogékonyság, s azt kellőképpen kamatoztatva, a múlt ismeretének birtokában, népi szellemiségünk felélesztését célzó munkánk eredményes lesz, és bízunk abban, hogy gyermekeinkben tudatosítani lehet azt az örök igazságot, mely szerint csak annak a népnek van jelene, és lesz jövője, amelyik ismeri és értékeli múltját.

Tanintézményünk három oktatási szintet foglal magába. Az óvodában 97 gyerek játszva tanul öt csoportban, nyolc szakképzett óvónő irányításával. Az alsó tagozaton öt osztály működik, 112 gyerekkel és öt szakképzett pedagógussal. A felső tagozatra 93 gyerek jár, négy osztályba. A tizenhárom felső tagozaton tanító pedagógus mind szakképzett. Az oktató-nevelői tevékenység munkáját kisegítő személyzet egy könyvelőből, egy titkárból, három takarítónőből és egy karbantartó munkásból áll.

Intézményünk egy nagyon jól ellátott könyvtárral rendelkezik (több mint 13000 kötet). Könyvtármányunkat folyamatosan bővítjük az újonnan megjelent kiadványokkal. Öröndetes tény, hogy a könyvtárat nemcsak a gyerekek, hanem a szülők is szívesen látogatják. Egy jól felszerelt informatikai terem biztosítja a mai oktatási követelményeknek

megfelelő hátteret. Itt készül iskolaújságunk is, mely a Kriza Gyöngye nevet viseli.

A mi intézményünkbe érdemes járni, mert az iskola jó anyagi felszereltsége mellett jól felkészült pedagógusok biztosítják a továbbtanuláshoz a feltételeket. A tanulás mellett a szórakoztató kapcsolódásra is hangsúlyt fektetünk. Az érdeklődők néptáncscsoportban, színjátszó csoportban vehetnek részt. A barkácsolást kedvelőknek játszóházat szervezünk. Tanulóink körzeti és megyei versenyeken, rendezvényeken mutatják be tudásukat, ügyességüket. Tanév végén a jól elvégzett munka jutalmául kirándulásokat szervezünk.

A tanulópopuláció iskolai teljesítményével mind a szülők, mind a pedagógusok elégedettek, ugyanis beiskolázási problémával az intézmény nem küszködik. Ez egyfelől a község etnikai összetételének, másfelől a szülők iskolával szembeni attitűdjének tudható be. Az etnikai megosztás szerint a tanulók 94%-a magyar családokból származik, s csupán 6%-a roma származású. Óralátogatás szórványos hiányáról csak azon roma családok gyermekei esetében beszélhetünk, akik szezonális munkák miatt vagy költözködő vagy külföldi életvitelt választanak, s ilyen esetben a gyerekek is követik a családot. Az állandó kápolnási tartózkodású roma családok gyerekei többnyire rendszeresen látogatják az iskolai tevékenységeket. Az „igazolatlan órák” jelensége iskolánkban ismeretlen jelenség. Való igaz, hogy a szülői hozzáállás serkentése e vonatkozásban nem kevés munkát igényelt a tantestület részéről. Szintén ismeretlen jelenség a lemorzsolódás: a beiratkozott gyerekek mind elvégzik a 8. osztályt, azonban a középiskolai, szakiskolai tanulmányaikat az otthoni vagy a külföldi munka csábítása miatt néhányan elhagyják. A jó képességű tanulók a megye elit iskoláiban folytatják tanulmányaikat, olyanokban, mint a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium és a Benedek Elek Pedagógiai Líceum. A '90-es évek után ugrásszerűen megnőtt a pedagógiai tanulmányokat végzetek száma, akik ma óvopedagógusként, tanítóként tevékenykednek szerte az országban, de van orvos, sőt pilóta volt diákunk is.

Kápolnás faluközösségének és iskolájának kiemelkedő személyisége Lőrincz György prózaíró, esszéíró és szociográfiai publicista. Kápolnásfaluban született 1946-ban, földműves családban. Általános iskolai tanulmányait szülőfalujában, a középiskolát Szentkeresztbányán végezte. Helyettes tanárként, műszaki vezetőként, majd művelődési szakirányí-



tóként dolgozott, de mindvégig hű maradt hivatásához, az íráshoz. Művei társadalomregények: a székelység sorsát, közelmúltját tárják fel. Ábrázolásmódja eredeti, a székely nép gondolkodására és nyelvének tömör kifejező erejére támaszkodó stílus, amely senkihez nem teszi hasonlatossá. Mondatai rövidek, világosak, s így kifejezőerejük alkalmassá válik a székely lelki világ és életfilozófia hű visszaadásához.

Öt évtizedes írói pályáját regények, novelláskötetek, riportok, szociográfiai riportok, tanulmányok, publicisztikai írások fémjelzik (*A hallgatás csöndje; Bukás; Kiment a fény a szememből; Pusztulás; A szív hangjai, A várakozás balladája; Bécs fölött a Hargitát stb.*)

Írói és irodalomszervezői tevékenységéért több díjban részesült, és 2016-ban írói munkásságáért Megkapta a *Magyar Arany Érdemkereszt* kitüntetését.

A kápolnási iskolához fűződik Balázs Irén tanítónő neve és egész pályafutása. A ma 94 éves Irénke tanító néni szülőfalujában végezte általános iskolai tanulmányait, majd 1948 őszén, a Református Tanítóképző elvégzése után megkezdte tanítói tevékenységét, ugyancsak szülőfalujában. 1959 szeptemberében az akkori hatalom, indoklás nélkül, eltiltotta a tanítástól, majd ugyancsak indoklás nélkül 1961 májusában újra elkezdhetett tanítani. Nyugdíjazásáig a tanítói munkáját mindvégig a hivatástudat, az elkötelezettség, a becsületesség jellemezte.

Igazgatóhelyettesként, kultúrigazgatóként, tanácselnökként, nőszövetségi elnökként nemcsak az iskolát, de az egész faluközösséget szolgálta. Kitartó és következetes munkájának, valamint a jó szervező tevékenységének köszönhetően elérte, hogy már a 60-as

években minden iskolás lánynak volt piros bogos szóttes székelyruhája, a fiúknak pedig fehér posztó székelyharisnya székelyinggel és fekete posztó lájbival.

Legnagyobb, elvitathatatlan érdeme a helyi falumúzeum népművészeti darabjainak felkutatása, rendszerezése, majd a létrejött *Tájház* berendezése. A gyűjtőmunkával egyidőben a falu történetének leírását is elkezdte, majd Kápolnásfalú monográfiájaként adta közre. Rendkívül értékes munkájáért *Kápolnásfalúért Érdemérem* kitüntetését kapott.

Egy másik kiemelkedő személyisége és külön színfoltja a kápolnási oktató-nevelői életnek Both Rákhel tanítónő, aki a fiatal pedagógusok példaképe volt mindvégig, hisz „szigorú szeretettel tanított”. Küsmődön született 1934-ben, és a székelyudvarhelyi Pedagógiai Leányiskola elvégzése után, 1953-ban kezdte meg tanítói munkásságát. 1956-ban Kápolnásfaluba került, ahol nyugdíjazásáig tanított. A 41 tanév alatt kiváló pedagógiai adottsággal, kitartó és következetes munkával, becsületes helytállással tanította a rábízott osztályok tanulóit. Nagy vonzalmat érzett a kulturális tevékenységek szervezése iránt, és e tevékenysége sokrétű volt: a tanulókkal való szereplés, a felnőttek színjátszó csoportjának vezetése, valamint az iskolai és községi könyvtárosi tevékenysége. Számára az oktató-nevelői tevékenység csak akkor volt teljes és elfogadható, ha tanítványait, valamint a felnőtt szereplőit kulturális rendezvényeken szerepeltethette. Könyvtárosi munkáját 1980-ban országos első díjjal jutalmazták. A közösség szolgálatában kifejtett tevékenységéért *Kápolnásfalúért Érdemérem* kitüntetésben részesült. 2013-ban távozott az élők sorából.





## Gondolatok, vélemények az iskoláról:

*Deák Szabolcs, V. osztályos tanuló:*

A családom után a legnagyobb biztonságot az iskola jelenti számomra. Szeretek iskolába járni, mert tágas, világos és jól felszerelt tantermeink vannak, mindig rend és tisztaság fogad. Minden nap tele van új és egyre érdekesebb kihívásokkal. Az iskolában találkozom minden nap az osztálytársaimmal és barátaimmal, akiknek társaságában jól érzem magam, mert szerintem egy remek közösség. Nagyon szeretem az iskola által szervezett tevékenységeket, versenyeket. Úgy gondolom, hogy az ebben az iskolában szerzett tudás és az itt átélt élmények egész életemen végigkísérnek.

*Balázs Enikő, tanítónő:*

A Kriza János Általános Iskola a kezdet és a vég a tanítói pályafutásomban.

Ez az iskola jelenti számomra azt a „tűzhelyet”, ahol több mint négy évtizede alkotó munkát végezhetek. Nemcsak teret biztosított, hanem szellemiséget is mutatott.

Jelent jó munkaközösséget, eredményes munkát, kudarcot, erőfeletti küzdelmet, mindennapi csodát, meglepetést.

Jelent tíz generáció kisgyereket, ugyanannyi tisztelettudó szülőt, ezernyi azonnali sikert és ugyanannyi csak évtizedek múlva megmutatkozó eredményt.

Jelent egy nagy faluközösséget, ahol ma is jól érzem magam.

*Both-Bartalis Terézia, nyugalmazott tanár:*

Az embereszmény megvalósításának fő eszköze és színtere az iskola, ahol nemzedékek hosszú sora merít a tudás kiapadhatatlan forrásából.

A Kápolnásfalusi Kriza János Általános Iskola valóságos Alma Mater a szó legnemesebb értelmében. Az iskola pedagógusai tudásuk legjavát adják a tanulók oktatásában, az értelmi intelligencia mellett az érzelmi intelligencia megalapozása is fontos szerepet játszik munkájukban.

Példaértékű az iskolában uralkodó szeretetteljes hangulat, a pedagógusok megértéssel, türelemmel fordulnak a gyermekek felé, s a lehetőségek szerint megoldják a problémáikat.

Nagyszerű nevelő hatása van a környezetnek, ez az iskola napsugaras, virágos folyosóival, szépen díszített osztálytermeivel nevel ízlésre, rendre, a tisztaság, a szépség megbecsülésére.

Az iskola vezetősége, az igazgatónő mindent megtesz az oktatás egyre magasabb szintre emeléséért, a magyar népi kultúra átadásáért, megőrzéséért.

Büszke vagyok arra, hogy tanára lehettem ennek az iskolának.

*Elekes Hajnalka, szülő:*

Abban a szerencsében volt részem, hogy hármas szerepkörben ismerhettem meg szülőfalum alma materét: mint diák, mint volt pedagógus és jelenleg mint szülő. Így teljes képet kaphattam erről az intézményről. Háromgyermekes szülőként eddig az elemi, illetve az óvodai oktatás életébe nyerhettem bepillantást. Elmondhatom, hogy az intézmény nagy hangsúlyt fektet az alapos elméleti tudás elsajátítására, szakképzett, lelkiismeretes pedagógusaival. Az elméleti tudás mellett az iskolán kívüli tevékenységek is fontosak: a különböző versenyeken való részvétel, melyeken a tanulók kiemelkedő eredményeket érnek el. Az iskola számos színvonalas rendezvényt is szervez, így fejlesztve a gyermekek művészi készségeit, szociális érzékenységét. Kiemelkedő ugyanakkor az iskolavezetés is: az intézményben rend, fegyelem uralkodik, jó a kapcsolat más helyi és megyei intézményekkel, az iskola és napközi épülete, felszereltsége korszerű. Gyermekeim szeretnek iskolába, napközibe járni, én pedig örömmel segítem szülőként őket és pedagógusaikat a tanulási tevékenységben.

*Bálint Irma, iskolaigazgató:*

A 28 évnyi igazgatói tevékenységem során az elődeim példáját követve, becsülettel, helyállással, kitartással kívántam szolgálni a közösséget. Iskolánk küldetéséeként fogalmaztam meg, hogy munkánk által tanulóink elsajátítsák azt az alapismertet, melynek birtokában egy felsőbb tanintézmény diákjai lehessenek, fejlődjék személyiségük, hogy egészséges felnőtté váljanak, és őrizzék meg identitásukat elődeik szellemi és tárgyi értékeinek megismerése, megőrzése és értékelése által.

Ugyanakkor az iskolát olyan műhellyé formáltam, ahol csiszolódik a tanulók értelme, formálódik etikai és erkölcsi arcukat, hogy a jövő jó szakemberei és megbízható állampolgárai legyenek.

Hiszem, hogy iskolánk egy olyan intézmény, amely megfelelő tanulási/tanítási környezetet biztosít mind a tanulóknak, mind a pedagógusoknak.





Karcfalván az oktatás kezdetei a középkorra nyúlnak vissza. Az iskola létrehozását megelőzően a plébánosok végzik a gyerekek oktatását. 1585-ben egy oklevélben már megemlítik „Nagy Boldog aszszonyi mester” Lőrinc deákot, aki Fábián plébánossal együtt dolgozik. Egy 1614-ben készült összeírásban Karcfalván már két deák szerepel.

1859–60-as iskolai évben csak 18 fiú és 16 lány iskolalátogatót tartanak számon. 1868-ban elfogadott Eötvös-féle népiskolai törvény új alapokra helyezte az elemi oktatást. Ehhez alkalmazkodott a karcfalvi felekezeti iskola is. Ekkor külön iskola indul Jenőfalván. Egy 1689-ben kelt jegyzőkönyv szerint Karcfalván már iskolaház létezik. A XVIII. század elején Mártonffy György püspök, a falu szülöttje felkarolja és szorgalmazza a felekezeti oktatás fellendítését. Kötelezi az egyházközséget képzett tanító alkalmazására, megfelelő iskolaépület tartására és gondozására, másrészt utasítja a szülőket a gyerekek iskoláztatására. Az oktatás célja akkor a gyerekek írás-olvasásra és jó erkölcsre való nevelése volt.

1874-ben megalakul az iskolaszék, melynek elnöke a helyi plébános, fő feladata pedig a nagyfokú hiányzások felszámolása és az iskolával kapcsolatos kérdések rendezése. Kötelezővé válik a hatosztályos képzés. 1881-ben az 5204 hívet számláló egyház-

községben 539 iskolakötelest tartanak nyilván. A tanítók Karcfalván Spaller József, Jenőfalván pedig Veress Péter és Ferencz József voltak.

Orbán Balázs a Székelyföld leírásában azt írja már a 19. században, hogy ez a falu olyan fejlődésnek indult, amely várossá válásához vezethet. Az első világháború után az oktatás is jelentős változásokon ment keresztül. Karcfalván is kezdetét veszi a felekezeti oktatás kálváriája. A polgári iskolát a község nem tudta fenntartani, így 1928-ban kénytelen volt bezárni. Az 1948-as tanügyi reform megszüntette a felekezeti iskolákat, kizárólagossá tette az állami oktatást. Bevezették a hétosztályos, magyar tannyelvű elemi iskolát Karcfalván is. Az 1974–75-ös tanévtől líceumi osztály is létesül, mechanikai szakágazattal, tanulói traktorokhoz való alkatrészeket készítenek. 1990 őszétől az iskolában inasképző autószerelő és kovács szak indul. 2000-ben a Nagyboldogasszony Napok keretében, a falu nagy szülöttének, Mártonffy György római-katolikus püspöknek a nevét vette fel az iskola. *(Pál-Antal Sándor: Karcfalva múltjából, Alutus nyomda, Csíkszereda, 2001., 71-74. o.)*

Jelenleg az intézmény 20 osztállyal rendelkezik. Az intézmény alegységei a jenőfalvi Elemi Iskola 4 osztállyal, a jenőfalvi Tapsifüles Óvoda, ahol egy óvodai csoport és egy napközis csoport működik, vala-





mint a karcfalvi Kincskereső Óvoda két óvodai csoporttal. A 2020–21-es tanévben az iskolánknak 336 tanulója és 38 alkalmazottja van. Az iskola életéhez szervesen hozzátartoznak a sporttevékenységek, különösen a jégkorong. Az iskola udvarán 1984-ben készült, lelátóval ellátott jégpálya helyén ma a Székelyföldi Jégkorong Akadémiának helyet adó létesítmény áll. A felcsíki jégkorongozó gyerekek közül sokan az iskolánkban tanulnak Domokostól Madéfalváig. Jelenleg intézményünkben 78 gyerek jégkorongozik, 12-en gyorskorcsolyáznak és 4-en műkorcsolyáznak.

### Hírességek, akik itt tanultak:

Mártonffy György, aki 1713-tól Erdély katolikus püspöke volt. (Karcfalva, 1663. – Gyulafehérvár, 1721.)

Gidró Bonifác István (Karcfalva, 1869. – Győr, 1958.) bencés szerzetes, mennyiségtan- és természettanár Esztergomban, Komáromban gimnáziumi igazgató, 1940-től tihanyi apát

Pál Antal Sándor (1939. –) történész, levéltáros, 2010-től a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, 2002-ben Pauler Gyula-díjban részesült, 2020-ban pedig a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét kapta meg.

dr. Zágonyi Elemér (1941. –) gyógyszerész, gyógyszerészeti szakíró, gyógyszer-szabadalmak szerzője

dr. Marosfői László állatorvos, az Összehasonlító Hisztopatológiai Atlasz társszerzője

dr. Szentgyörgyi László epidemiológus

Ádám Gyula (Karcfalva, 1961. –) fotóművész, a Magyar Művészetért díjban, a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjében, valamint a Magyar Művészeti Akadémia Film- és Fotóművészeti Tagozatának Szóts István-díjában 2019-ben részesült.

Kelemen Hunor (Karcfalva, 1967. –) író, politikus

*Fülöp László, nyugdíjas igazgató:* A karcfalvi iskola jó anyagi adottsággal és szellemi bázissal rendelkező intézmény. Egy olyan időszakban voltam az intézmény vezetője, amikor közel 40 évig stabil tanári kar tevékenykedett Karcfalván. A tanerők stabilitása meghatározó tényező az iskola életében. Minden feltétel ma is adott ahhoz, hogy színvonalas, tartalmas oktatói- nevelői munkát fejtsenek ki a pedagógusok, hiszen a tanítandó gyerekek jó képességekkel rendelkeznek, és adott a szülői támogatás is.

*Mészáros Melinda, szülő:* A Mártonffy György Általános Iskola tevékenységét, pedagógusainak munkásságát több szemszögből is láthatom és figyelemmel követhetem, hiszen két gyerekünk ebben az intézményben tanul: előkészítő, illetve 8. osztályban. Az iskola felszereltsége minden elvárásunknak megfelel, az oktatás szervezeten zajlik, a jó szülő-tanár, tanító kapcsolat kialakítására, ápolására nagy hangsúlyt fektetnek, támogatják diákjaikat a különböző sportok gyakorlásában, valamint az iskolán kívüli hangszertanulásban. Összességében a karcfalvi iskolába szívesen mennek gyerekeink, tanulásukat segítik, a fejlődéshez való lehetőségük adott.

*Antal Apor, 8. osztályos tanuló:* Én azért szeretem az iskolámat, mert nagyon erős és összetartó közösség jöhetett létre tanárok és diákok között is. Az iskolában a diákok semmiben nem szenvednek hiányt.

## Mártonffi János Általános Iskola

22.

### Szentegyháza



Szentegyháza a legmagasabban fekvő magyar kisváros a Hargita hegy lábánál 859 m tengerszint feletti átlagos magasságban. A várost átszeli mintegy hat km-es szakaszon a Kis-Homoród patak, útjával meghatározva a város fekvési irányát.

Iskolánk a 13A országút mentén található, amely összeköti Csíkszereda és Székelyudvarhely városokat. A Mártonffi János Általános Iskola helységünk legrégebbi iskolája, amelyben az oktatás magyar nyelven történik. Intézményünkben négy épületben zajlik az oktató-nevelő tevékenység: óvodai szint külön épületben a főépület közelében; az elemi oktatás két másik épületben 2 km

távolságra egymástól; az V-VIII-as oktatás pedig a főépületben történik.

### Történelmi áttekintés

Iskolánk története a XVIII. században kezdődik, 1746-ban, amikor az intézményt a Római Katolikus Egyház működtette. Ezt bizonyítja egy Vizitációs jegyzőkönyv, ami az szentegyházaskfalvi egyház levéltárában található. A tanulók abban az időben még különböző ideiglenes helyiségekben tanultak 1881-ig, amikor felépítik a templommal átellenben lévő iskolát, amelyben napjainkban is elemi oktatás folyik. 1937-ben egy újabb épülettel



bővül az iskola, amelyben felsőtagozatos oktatást és szakoktatást folytattak. Az 1959–1960-as tanévben a szakoktatást áthelyezik egy új épületbe, a szentkeresztbányai vasüzem közelébe, ami ma a Gábor Áron Szakközépiskola nevet viseli. Iskolánk harmadik épülete elemi osztályok részére épült 2 km-re a főépülettől 1951-ben.



1991-ben az intézmény *1-es számú I-VIII. osztályos Mártonffi János Iskola*, majd 1993-tól a *Mártonffi János Általános Iskola* nevet viseli. A 2003–2004-es tanévben az iskola egy tornateremmel is bővült, 2012-ben az intézményhez csatolják a *Nárcisz Napközotthont*.

**Iskolánk jelmondata:** „Ha összejövünk, az a kezdet, ha összetartunk, az a haladás, ha összefogunk, az a siker.” (*Henry Ford*)

#### **Az iskola küldetése:**

A Mártonffi János Iskola célja olyan iskolává lenni, amely tiszteli és őrzi a helyi közösség hagyományait. Ugyanakkor európai szellemiségű iskolává lenni, amely a nevelésre mint alkotó és egyedi folyamatra tekint, amely minden tanuló sajátja.

#### **Csapatmunkában:**

Sokszínű, személyre szabott, stimuláló oktatást biztosítunk, amely önfegyelmet, önállóságot, kritikus szemléletet és kreativitást eredményez,

Tiszteletben tartjuk a diákok egyediségét,

Pozitív morális értékeken alapuló tanulási környezetet biztosítunk, ahol tanulóink egyéni képes-



ségeikhez mérten fejleszthetik készségeiket, képességeiket a társadalom elvárásainak megfelelően,

Demokratikus elveket és értékrendet képviselünk, a helyi közösséggel együttműködve népszerűsítjük oktatási irányelveinket.

#### **Intézményünk struktúrája, felépítése a 2020–2021-es tanévben:**

- óvodai szint: 7 csoport hosszú programmal (137 gyerek), 2 csoport rövid programmal (42 gyerek)

- alsó tagozat: 10 osztály (185 gyerek)

- felső tagozat: 8 osztály (161 gyerek). Összesen 524 gyerek.

Nagyon sok tehetséges diákunk van, akik részt vesznek különböző országos és nemzetközi versenyeken. Mi kötelességünknek érezzük, hogy támogassuk őket, hogy még jobban teljesítsenek. Minden évben a tanárok által létrehozott Kis Nárcisz Egyesület, valamint a Mártonffi János Egyesület támogatásával a tanulók számos projektben vesznek részt a szentegyházi önkormányzat, a megyei önkormányzat, illetve magyarországi és szerbiai tanügyi intézmények partnerségében. Kiemelkedő népszerűségnek örvend többek közt a *Szüreti mulatság* és a *Csemeteültetés a Hargitán* című projektünk.

Intézményünk tanügyi személyzete stabil, 75%-ban címzetes tanerőkből áll. A nevelő testület mindennapjait a folyamatos kommunikáció és kölcsönös tisztelet jellemzi. Aktívan részt vállalnak az iskolán kívüli tevékenységekben, nyitottak a szakmai továbbképzések, valamint a tanügyi reformok iránt. Tanerőink fontosnak tartják a modern módszerek alkalmazását, színes, aktivizáló eljárásokkal fejlesztik a tanulók képességeit és készségeit. A személyes kapcsolatok együttműködésen, nyitottságon, összefogáson alapulnak, ahogyan ezt Fekete-Bartos Kinga igazgató is vallja: „*Iskolánkban nagyon jó szakmai légkör uralkodik. A munkaközösség főbb jellemzői az együttműködés, a csoportmunka, a kölcsönös tisztelet, a gyermekek iránti szeretet, a barátság tisztelete, a szabad megnyilvánulás, és sok-sok szeretet.*”





Végh Albert, nyugdíjas tanár is hangsúlyozza, hogy az iskolánkat a csapatmunka erőssége jellemzi: Az iskola mai tantestületét egy kicsit a mi korunk tantestületének követőinek, örököseinek tekintem, elismerve magasabb fokú pszicho-pedagógiai felkészültségét. Talán ők tanítványaink tanítványai, és annyira jól sikerültek, hogy büszke lehetek rájuk. És végül boldog vagyok, hogy láthatom még, tudják mi a teendőjük a helység és népe érdekében.

Tamás Éva-Rita, matematikatanár így nyilatkozik: Korábban arra vágytam, hogy elmenjek ebből az iskolából. Hiányzott az, amiért én pedagógus lettem: a lehetőség, hogy végzettségemnek és legjobb tudásomnak megfelelően harmonikus környezetben oktassam és neveljem a diákokat. Most, amikor már mindez adott a Szentegyházi Mártonffi János Általános Iskolában, az a legfőbb vágyam, hogy még nagyon sokáig itt maradhassak, oktatni, nevelni a jövő nemzedéket.

Diákjaink elégedettsége a legfontosabb számunkra, Tamás László így nyilatkozik: A Szentegyházi Mártonffi János Általános Iskola VIII.-os tanulója vagyok. Nagyon szeretem ezt az iskolát. Minden megvan benne, amire nekünk, diákoknak szükségünk van. Tanulhatunk, sportolhatunk. Tanárainktól a kötelező tananyag elsajátításán kívül nagyon sok új és érdekes dolgot tanulunk meg. Minden tanár szigorú, de jól végzi a dolgát, fegyelmet és tanulást vár el tőlünk. Így, VIII. osztály végén a tanulók nagy része jó iskolába jut tovább.

Végül, de nem utolsó sorban, iskolánk joggal büszkélkedhet a **Gyermekfilharmóniával**, amely több mint 35 évvel ezelőtt létesült az iskola tehetséges diákjaiból. 1983 óta a Fili 140 gyerekkel lép színpadra az erdélyi nagyvárosokban, 1990-től minden nyáron külföldi koncertkörútra kerül sor, 2017-ben még Kanadába is eljutottak tanulónk.



## Kájoni János Általános Iskola

23.

Csikcsicsó



A Kájoni János Általános Iskola 1991. június 16-án vette fel a nagy műveltséggel rendelkező zenész, orgonakészítő, nyomdász, krónikáíró, pedagógus és nem utolsó sorban csíksomlyói ferences szerzetes nevét, aki a tudását Székelyföld szellemi fejlődésének szentelte, egész életében a nép műveléséért, haladásáért küzdött. Azóta is iskolánk Kájoni szellemében próbál a mindennapokban a gyerekek neveléséhez, oktatásához hozzájárulni: legyenek érdeklődő, környezetüket, hagyományai-

kat tisztelő gyerekek, akikből a szülőfalujukért, közösségükért tenni akaró felnőttek lesznek.

A csikcsicsói oktatásról az első írásos emlék 1728-ból származik, amikor a faluban római katolikus felekezeti oktatás folyt. Egy 1765-ös feljegyzés szerint a község egy egytermes iskolaépülettel rendelkezett. 1847-ben épült a kéttantermes iskola épülete, mely száz éven át helyet adott a csicsói felekezeti oktatásnak. Az épületet 1948-ban államosították, és továbbra is oktatás folyt benne az



állami iskola keretében. Jelenleg újra az egyház tulajdonában van az épület. Az állami iskolai oktatás 1927-ben veszi kezdetét. 1936-ban felépült a közbirtokosság segítségével az állami iskola épülete, amely jelenleg is az intézmény központi épülete, a felsőtagozatos diákok számára ad helyet. 1964-ben, a lebontott községháza helyén, egy új épület készült el, jelenleg itt tanulnak az elemi osztályos gyerekek. Az óvoda 1938-ban létesült, mely jelenleg az iskola tagintézményeként, Pillangó Óvoda néven működik a régebben Mezőgazdasági Termelő Szövetkezet székházként szolgáló épületben. 2010-től az óvodában napközis csoport is működik. Az 1970-es évek elején a tanulók létszáma 270 körül volt, majd a 80-as évek közepén ez 385-re nőtt. 2010-től az iskolában tanulók létszáma 310–320 között mozgott.



Jelen pillanatban intézményünkben három óvodai csoport, egy napközis csoport, öt alsó tagozatos és öt felső tagozatos iskolai osztály működik két VIII. osztállyal. Az óvodában, napköziben az egy csoportba járó gyerekek száma 21–25 között van, míg az iskolai osztályokban a gyereklétszám 17–28 között változik. A tanintézményben 24 pedagógus tanít: 5 óvónő, 5 tanítónő, 14 tanár. A pedagógusok közül mindannyian szakképzettek, húszan rendelkeznek címzetes állással.

A csíkcsicsói Polgármesteri Hivatallal együtt közeli terveink között szerepel, hogy a központi épületet egy új épületszárnyal bővítsük, melynek köszönhetően az alsó tagozat osztályai a következő tanévben az új helyre fognak költözni. A projekt keretén belül a régi épületszárnyat is teljesen felújítják, és elektronikai, valamint más felszerelésekkel is gazdagodni fog. Nagy álmunk egy könyvtárterem, aminek szintén helye lesz az új épületben. Új óvoda is épülni fog a jövő évben, amire nagy szükség van, hiszen a jelenlegi épületben szűkösen férnek a gyerekek.

Iskolánk lassan 30 éve testvériskolai kapcsolatot ápol a magyarországi Bogyiszlói Általános

Iskolával, amely révén számos, máig is élő szoros baráti kapcsolat alakult ki.

Az iskola szülői bizottsága rendszeresen szervez farsangi bált a szülőknek, de a karácsonyi szeretetsomagok gyűjtése, adományozása is már hagyománnyá vált.

Büszkék vagyunk minden tanulónkra. Vannak különösen tehetséges tanulóink, akik szavalásban, színjátásban, népdaléneklésben megyei és országos versenyekről hoznak díjakat: Fodor Szilvia, Biró Boglárka, Szabó Zsuzsanna, Becze Gellért, Becze Krisztina, Kósa Melánia, Fenegyerekek Színjátszóköri Tóth Andrea tanárnő vezetésével.

### **Miért jó a csicsói iskolában tanulni, dolgozni?**

Holló Edit igazgató véleménye: Egy jó pedagógusközösséggel, egy jó szülői csapattal, érdeklődő gyerekekkel, tanintézményéért tenni akaró faluvezetőséggel könnyű iskolát vezetni. Jó érezni a bizalmat, tiszteletet, tenniakarást minden irányból – azt gondolom, ez tud a haladás, fejlődés útján előrevinni. Pedagógus kollégáim fiatalos lendülettel, az újra való nyitottsággal teszik a mindennapi dolgukat, kapcsolódnak be az iskolai rendezvényekbe. Tenni akaró szülőbizottság segíti a munkánkat, jó tudni, hogy számíthatunk rájuk. A falu vezetősége kiemelten kezeli az intézményünk jólétét, igazi támogatóink, akár csak a közbirtokosság és az egyház.

*Puskai Melinda szülő, Szabó Puskai Márton és Panna édesanyja:* Azért szeretnek a gyerekeim a csicsói iskolába járni, mert jó a hangulat. A gyerekek kis közösségben, szakmailag felkészült tanároktól tanulhatnak, egymást segítve. A tanítási órák izgalmasak és játékosak, a gyerekek nincsenek leterhelve, mégis mindent tudnak. A tanítók/tanárok igyekeznek mindenkire odafigyelni és segíteni. A tanítási órákon kívül sok szakmai program zajlik, és jól átgondolt iskolán kívüli tevékenységek segítik a gyerekek fejlődését. A csicsói iskolába járni jó!

*Szabó Zsuzsanna, VIII. osztályos tanuló véleménye:* A csíkcsicsói Kájoni János Általános Iskola mindig is egy meghatározó név lesz a falubeliek életében, mint ahogy az enyémben is az. Itt tanultuk meg az alapokat, a rendet és a fegyelmet. A sokszínű és változatos, izgalmas órák sosem maradhattak ki. A komoly, de egyben játékos feladatok mindig fontosak voltak számunkra, hisz a mi javunkat szolgálták. Az a légkör, amelyben ott éltünk tele volt vidámsággal, odaadással, figyelemmel. A temérdek verseny, melyeken az évek alatt



részt vehettünk sosem felejtődik el. A sok izgalom, készülés fárasztó volt, végül a sok munka gyümölcse felemelő érzéssel töltött el. Számptalan díjjal tértünk vissza az iskolába, ahol mindig csillogó szemekkel, büszke tekintetekkel vártak. Ne felejtjük el ugyanakkor a sok-sok kirándulást sem, táborát és miégymást, amely az iskola keretein belül, de mégis iskolán kívüli tevékenység volt. Itt tapasztalatokat, új barátokat szerezhetünk és az együtt töltött idő perceit gyarapíthatjuk. Nem tudnék olyan eseményt, utazást megemlíteni, ahol nem éreztük volna jól magunkat, amelyről nem úgy tértünk volna vissza, hogy „Ide még el akarok menni!”, „Velük még találkozni akarok!” és társai. Mindig is boldogan léptük át a küszöböt, annak reményében, hogy egy újabb csodálatos napot élhetünk itt meg, és sosem csalódtunk.

*Tóth Andrea, magyar szakos tanárnő szerint:* 2015-ben kerültem magyar szakos tanárként a csicsói Kájoni János Általános Iskolába. Kellemes csalódásban volt részem, hiszen egy technikailag nagyon jól felszerelt iskolába kerültem, ahol fontos

a pontosság, rend és fegyelem. Az iskola tanárai is próbálnak lépést tartani a korszerű oktatással. Sok melegsívű, nyitott, jóézésű, jó képességű diákkal találkoztam. A tanulók olyan családokból származnak, akik őrzik a hagyományt és a szokásokat, ők is szívesen viszik ezeket tovább. Örömmel töltöttek el a jó eredmények tantárgyversenyeken, szavalóversenyeken, a Simonyi Zsigmond Helyesírású Versenyen, a színjátszókör díjai különböző országos fesztiválokön. Munkámat segíti, támogatja az iskola igazgatósága, a polgármesteri hivatal, kollégáim és diákjaim szülei, családja. Kollégáimmal célunk erősíteni diákjaink önbizalmát, hitét, hogy a falusi diák is képes kitűnni, eredményeket, célt elérni, ha van kitartása, akarata, szorgalma. Arra törekszünk, hogy tanulóink olyan szilárd alapot kapjanak, amelyekre a továbbiakban építeni tudnak.

*Forrásanyag: Szabó Kálmán – Múltidéző, Státus Kiadó, 2013*

24.

## Gál Sándor Általános Iskola

Csíkszentgyörgy



Csíkszentgyörgy község Csíkszeredától 22 km-re délkeletre, a Fiság völgyében, az Alcsiki-medencében fekszik. Hargita megye egyik legnagyobb községe, terület (240 km<sup>2</sup>), valamint népességszám szempontjából (megközelítőleg 5000 lakos). A község bonyolultságát fokozza, hogy 10 faluból tevődik össze, amelyek különböznek egymástól lélekszám, településszerkezet és hagyományok tekintetében is. Jelenleg két különálló tanintézmény működik a községben, a csíkszentgyörgyi Gál Sándor Általános Iskola és a csíkbánkfalvi Márton Ferenc Általános Iskola.



Iskolánk 1990-ben felvette a csíkszentgyörgyi születésű, 1848–49-es forradalom és szabadságharcos honvéd, Gál Sándor nevét.

A csíkszentgyörgyi Gál Sándor Általános Iskola vonzáskörzete Csíkmenaságra, Pottyandra, Me-

naság Újfalura, Egerszékre, valamint a Csíkszentgyörgy középső és felső tízeseire terjed ki. A falvak közötti távolságok, valamint Csíkszentgyörgy szalagtelkes jellege miatt az iskolahálózat is összetett és szerteágazó egységekből tevődött össze. Az utóbbi évtized gyereklétszámának folyamatos apadása iskolánkat több alkalommal az iskolahálózat újragondolására, valamint a kisebb egységek bezárására vagy összevonására kényszerítette. Jelen pillanatban négy különálló épületben zajlik az oktatási-nevelői munka mintegy 350 diákkal, 40 kolléga közreműködésével.

A csíkszentgyörgyi Gál Sándor Általános Iskola központi épülete 1980-ban épült szocreál stílusban, mely az utóbbi években megújult, hangulatos arculatot vett magára. Itt jelenleg 9 évfolyamon 175 diák tanul.

A csíkmenaságon működő iskola a valamikori Xántus Keresztes Általános Iskola, amely 1990-ben vette fel az egykori királybíró, Xántus Keresztes nevét. Ez az intézmény 2005-ben elvesztette az önállóságát, azóta a csíkszentgyörgyi Gál Sándor Általános Iskolával összevonva, jelenleg 4 elemi és 3 felsőtagozatos osztállyal, mintegy 95 diákkal működik.

A csíkszentgyörgyi Háromtízési óvoda, amelyet 2016-ban újítottak fel, 2020-ban vette fel a csíkszentgyörgyi tízes nevét, amikor a felső- és az





alsószentgyörgyi óvodai csoportok egyesítésével 3 korcsoport működése vált lehetségessé, mintegy 55 óvodással.

A menasági óvoda épületében jelenleg két vegyes csoport tevékenykedik 25 óvodáskorú gyerekkel.

A jövő kihívása a fogyatkozó gyereklétszám mellett egy modern iskola kialakítása, megőrizve a Fiság völgye falvainak sajátosságait.

25.

## Köllő Miklós Általános Iskola

*Gyergyócsomafalva*



Gyergyócsomafalva Erdélyben, Hargita megye középső részén, Gyergyószentmiklóstól 9 km-re fekszik. A község lakossága a legutóbbi, 2011-es népszámlálási adatok alapján 4334 fő, melynek 99,7%-a magyar nemzetiségű.

Iskolánk története háromévszázados múltra tekint vissza. 1730-tól a településnek kántortanítója van, és a falu az egyház segítségével felépítette a papi és mesteri házakat, sőt a mester udvarán egy kis iskolát is, ahol 1730-ban kezdődött az oktatás. 1820-ban a Maros partján levő kántorális telken új iskola épült két tanteremmel, 1912-ben felépítik a ma is álló Maros-parti iskolát, amely egyházi iskolaként működött, majd 1924-ben államosították. 1929-ben párhuzamos osztályokat indítanak, így a Szászfaluban újabb iskolát kell építeni, 1930. szeptember 28-án átadják a Szilágyi iskolát két osztályteremmel. 1937-ben felépül a Fa iskola, szintén a Szászfaluban két tanteremmel. 1955-ben felépítik a Somlyóvölgyi iskolát két tanteremmel. 1955-ben a központban újabb iskola épült négy tanteremmel.

1982-ben épült fel a 16 tantermes központi iskola, kora legmodernebb felszerelésével, korszerű szakteremmel az V–VIII. osztályos diákok számára. A fizika-, biológia- és kémialaboratóriumok mellett az épületben helyet kapott az informatika-, vallás-, román-, magyar és földrajzterem is. A díszterem a

különféle megemlékezéseknek, rendezvényeknek ad otthont. Az udvaron egy modern tornaterem és egy műgyepes futballpálya kínál teret a különféle sportolási lehetőségeknek. Nem jelent különösebb technikai problémát a 2020-as év nagy kihívása, az online-tanítás sem, hiszen minden tanterem fel van szerelve kamerával, így az otthon lévő tanulók is csatlakozhatnak az osztálytermekben folyó órákra.

Jelenleg 8 épület áll a diákok és a pedagógusok rendelkezésére. Az utóbbi években az egyes épületekben jelentős felújítás folyt.

Iskolánk 1990. március 15-én felvette a csomafalvi születésű szobrászművész, Köllő Miklós nevét, aki korának egyik kiemelkedő alkotója volt. Leghíresebb szobrai a kiskunfélegyházi Petőfi, az egykor Marosvásárhelyen álló Kossuth Lajos, a Hősök terén megtekinthető IV. Béla, a Parlamentben található Mária Terézia és Szent István, valamint a madéfalvi Siculicidium emlékmű tetején lévő turulmadár. A szobrászművész családfája és a tevékenységét bemutató kisebb kiállítás az iskola előcsarnokában tekinthető meg.

A 2020–21-es tanévben a gyergyócsomafalvi iskolahálózathoz tartozó egységek: Köllő Miklós Általános Iskola, V–VIII. osztály, Köllő Miklós Általános Iskola, előkészítő –IV. osztály, Szilágyi Iskola, előkészítő–IV. osztály, Fa Iskola előkészítő–IV. osztály, Csalóka Óvoda, Csalóka Napköziotthon, Bó-





bita Óvoda. Összesen 422 gyerek jár óvodába és iskolába, 40 pedagógus tanít óvodától VIII. osztályig, továbbá egy nevelési tanácsadó, fejlesztőpedagógus és logopédus vesz részt a pedagógiai munkában.

Iskolánk kapui nyitva állnak mindazok számára, akiknek igényük van arra, hogy egy közösség aktív tagjává váljanak, akikben él a nemzeti elkötelezettség, nyitottak a környezettudatos életvitelre, és támogatják a helyi hagyományokat, keresztény értékeket. Pedagógusaink fontosnak tartják, hogy felismerjék és fejlesszék a tanulók különféle adottságait és képességeit, tudatosítsák a tisztességes, becsületes munka értékét annak érdekében, hogy a gyerekek jól érvényesülhessenek a gyorsan változó világban.

Tevékenységeink egy részét a nemzeti öntudat erősítésének jegyében szervezzük. Így minden évben kisebb-nagyobb rendezvényekkel emlékezünk meg a székely és a magyar kultúra napjáról, az aradi 13 vértanú kivégzéséről, a magyar nyelv napjáról, 1848. március 15-ről, a magyar költészet napjáról, a nemzeti összetartozás napjáról, de megünnepeljük a román kultúra napját, részt veszünk vallási, környezetvédelmi és sporteseményeken is.

Iskolánk tanulói évente szépen szerepelnek a tantárgyversenyeken, szavaló- és olvasóversenyeken, sportrendezvényeken, néptáncaikkal a környék rendezvényeit színesítik. Okleveleik, díjaik, rajzaik az iskola falait díszítik, az írássok pedig a helyi önkormányzat lapjában vagy az iskola újságjában, a Tízóraiban jelennek meg. A tanulók gyakran jelentkeznek mese- vagy novellairó pályázatra is. Testvériskolai kapcsolataink: Vasile Lucaciu Általános Iskola Nagyváradon, Szent Imre Általános Iskola Erdőbényén, Árpád Fejedelem Általános Iskola Ráckevén, Széchenyi István Általános Iskola Dányon.

Az évek során Csomafalváról induló nevezetesebb személyiségek: Köllő Miklós szobrászművész, Borsos Tamás, Marosvásárhely polgármestere, Köllő Ignác, alispán, Fehér Ignác, pedagógus, iskolaalapító, Dr. Madarász Anton, Magyar Akadémia tagja, Dr. Czirják Árpád, pápai prelátus, Borsos Géza, tanár, parlamenti képviselő, Dr. Haba Mihály, egyetemi oktató, Dr. Szász Lőrinc, egyetemi oktató, Dr. Székely Ferenc, egyetemi oktató, Dr. Bege Antal, egyetemi oktató, Dr. Ambrus Ágnes, egyetemi oktató, Köllő Margit, textilművész, grafikus, Borsos Gábor, festőművész, Köllő Miklós, építész, műemlékrestaurátor, egyetemi oktató, a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja, Csata Ernő, költő, Rokaly József, történelemtanár, szakíró, Dr. Csata Zsombor, közgazdász, egyetemi oktató, Dr. Lukács Edit, egyetemi oktató.

*Köllő Miklós, műépítész*

Furcsa, de szerettem iskolába járni. I–IV. osztályban kedveltem a mindig mosolygó tanító nénit, Sajter Gizellát, aki például úgy vett rá a szépírássra, hogy békén hagyta csúnya ákombákjaimat, és észre sem vettem, csak ő hívta fel a figyelmem negyedikes koromban, hogy lám-lám, milyen szép lett a kézírásom.



Felső tagozaton a kedvenc tanárom Harrach Albert volt, aki gondolkodásra kényszerített, összefüggéseiben tanítva a történelmet. Fotózni is tanított, de elsősorban a könyv szeretetére. Nyaranta pár fős országos kirándulásokat szervezett, előtte alaposan fel kellett készülni a meglátogatandó helyek történetéből. Meghatározóak voltak ezek a kirándulások életemben, középiskolás és egyetemi nyaraimnak is részévé váltak. Pál Ibolya tanárnő zeneóráit is szerettem. Tagja voltam az énekkarnak és a furulyakörnek, ahol rendkívül kitartóan, rendszeresen és szervezeten foglalkozott velünk. Utólag végtelenül hálás vagyok belénk fektetett munkáért. Számomra szinte hihetetlen, hogy az akkori foglalkozásnak köszönhetően később a Lyceum Consort régizene együttesben játszhattam, így az Öllerer Ágnes által vezetett bukaresti együttes tagjaként a román rádiózenekarral együttműködve a zenekari árok másik oldaláról, belülről is megérezhettem, milyen egy koncert. Balogh Ákos tanár úr szervezte az iskola focicsapatát, néha én védtem a kapuban. Harmadikos-hatodikos korom között hokiztam is. Semmiképp sem voltam a csapat erőssége, cserekapusként jutottam néha szóhoz. De Kercsó Árpád kemény edzéseinek köszönhetően még a katonaságnál sem akadtak hosszútávfutási vagy egyéb erőnléti problémáim. És ami még fontosabb, a szigorúan megkövetelt taktikai fegyelem mellett Kercsó Árpád gondolkodni tanított, rövid idő alatt döntést hozni, csapatban gondolkodni, nem egyénileg. Azóta alig volt korcsolya a lábamon, de mindig csapatban gondolkodtam, az egyetemi évek alatt is így tanultam. Úgy látom, a nyolcvanas évek elejére Borsos Géza iskolaigazgatónak sikerült egy haladó szellemű, lelkes tanári gárdát összehoznia. A cserkészmozgalomban való részvétel Antal Teréz tanárnő, iskolaigazgató nevéhez köthető. Úgy tartom, eredményes iskoláról



beszélünk, végzettjei nagy számban továbbtanultak. Amikor a 2000-es évek elején hazaköltöztem Csomafalvára, nem volt kétségem afelől, hogy gyerekeimet ebbe az iskolába íratom be, és nem viszem el a divatosabb városi iskolákba. Sőt, nagyobbik gyerekem épp a Szilágyi iskolába járta az I–IV. osztályt. A kisebbik gyerekem most hetedikes, a két nagyobb pedig innen jutott be a csíkszeredai Márton Áron Gimnáziumba, az általuk választott szakra. Mégiscsak tud valamit ez az iskola.

*Szilágyi Zita, tanár*

Már egyszer tanítványaim feltették nekem a kérdést, milyen volt csomafalvi diáknak lenni. Akkor is és ma is két meghatározó emlék jut eszembe. Az egyik az, hogy nagyon büszke voltam már akkor a „városi szintű” iskolának számító emeletes, szép, modern és új épületre, jól felszerelt kabinetekkel, mely érzés azóta sem változott. Éppen ezért tartom fontosnak hangsúlyozni a jelenlegi diákoknak, hogy legyenek ők is büszkéek, és minden erejükkel becsül-

jék meg azt a helyet, ahol napjaik nagy részét töltik. És mivel egy épület, intézmény nem létezik emberek, emberi kapcsolatok nélkül, eszembe jut nagyon sok jól képzett és lelkiismeretes tanárom, akik miatt is választottam ezt a pályát. Ami még emlékeimből előjön az, hogy tanulni kellett, sokat, és akkoriban nagyon irigyeltem a tanárokat. Azt gondoltam bejönnek az órára, leadják az anyagot, számonkérnek és azzal kimennek az osztályteremből. Ma már tanárként elmondhatom, hogy nem ennyiből áll pedagógusnak lenni. A látszat mögött rengeteg otthoni készülés, határidős, adminisztratív és bürokratikus munka áll, de leginkább nagymértékű elhivatottság, felelősségtudat a ránk bízott ifjúság iránt. Úgy gondolom, egy pedagógus nem téved, ha minden tétét, szavát a gyermek iránti nagyfokú felelősség határozza meg. Végezetül szerettem diák lenni egy jó hírnevű és jól felszerelt iskolában, szakképzett – zömében csomafalvi – pedagógusokkal, és szeretek ma tanár lenni a tanulni vágyó, jószándékú tanítványok miatt.

## Szakközépiskola

26.

*Gyergyóholló*



Amikor a Kis-Beszterce völgyében folytatott oktatásról beszélünk, két dologra kell felfigyelnünk: a folytonosságra és a multikulturalitásra. Gyergyóhollói oktatási és nevelési rendszere szoros kapcsolatban állt az egyházzal.

Az iskola főépülete a közösség segítségével fejeződött be az 1972–1973-as tanév során. A Hollósarkán található Általános Iskola épülete a legújabb, amelyet 2012-ben avattak fel. Líceumi oktatásról az 1980–1981-es évek kezdete óta beszélhetünk, amikor megalakult az erdészeti szakképzés. 1991-től a két évig tartó kiegészítő oktatás indult el, majd 1992–1993-ban az első líceumi osztály esti tagozattal. 1994–1995-ben megszületett az első nappali tagozatos líceumi osztály. Az iskola első neve Gyergyóhollói Agrár Líceum, majd 1998-ban kapta a Gyergyóhollói Mezőgazdasági

Szakközépiskola nevet, nappali és esti évfolyamokkal. 2012-től viseli mai nevét: Gyergyóhollói Szakközépiskola. A líceum szakosodási lehetőségei változtak, mivel mindig figyelembe vették a gazdasági tényezőket és a gyerekek érdeklődési körét. Az iskola diákjai a következő szakmákban kaphattak megfelelő elméleti és gyakorlati tudást: topográfus technikus, zootechnikus, közgazdasági technikus, erdészeti technikus, számítástechnikus, agrotechnikus és kereskedelmi tevékenységek technikus. A 2012–2013-as tanév során korszerű elméleti osztályok is létrejöttek: természettudományi és társadalomtudomány osztályok.

A gazdaságilag hátrányos helyzetű térség, a fiatalok városba és külföldre vándorlása a térség elnéptelenedéséhez is vezetett. A gyereklétszám csökkent, a 2008–2009-es tanév 829 tanulójaéhoz képest mára (2020–2021 tanév) csupán 402 maradt. Jelen pillanatban 20 osztály van, kezdve az óvodai oktatástól egészen a posztlíceumi oktatásig. Jelenleg 41 alkalmazott dolgozik, ebből 29 tanár. A 29 tanár közül 22 rendelkezik I. fokozattal. Az oktatási folyamat fejlesztése érdekében az iskola a következőkkel rendelkezik: 3 iskolai kisbusszal, 89 számítógéppel, irodával és laboratóriummal, dokumentációs központtal, 13429 kötet könyvvel, tornateremmel, felügyeleti rendszerekkel, plazmatévékkel és írás-

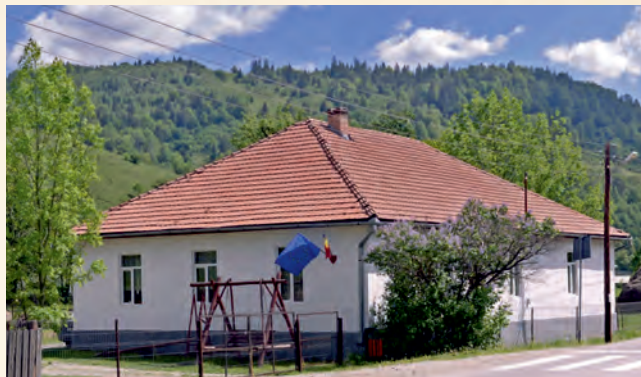


vetítőikkel. Az iskola sajátosságai közé tartozik az is, hogy gyakorlati partnerségek is létrejöttek. Hiszünk az egész életen át tartó tanulásban, ezért pályázunk, részt veszünk országos és nemzetközi projektekben: Erasmus +, VET vagy mobilitás, Confucius, New Targets Horizons. Mindezek újdonságokat hoznak a Gyergyóhollói Szakközépiskola diákjainak életébe.



„Ismét a kilencedik osztályban látom magam, kiborulva, hogy szüleim nem engedtek egy nagyobb, híresebb város iskolájába. És el kell ismer-nem, hogy a kétségek iskolai tanulmányaim során végigkísértek. Még akkor is, amikor beiratkoztam és részt vettem az országos tantárgyversenyeken (biológiaiából a 9., román nyelv és irodalomból a 11. és 12. osztályban) ... az oktatás fényén túl, a Gyergyóhollói Szakközépiskola valami olyat kínál, amit manapság egyre ritkább megtalálni máshol: lelki meleget, megértést és együttérzést tanítványai problémái iránt, támogatást és motivációt, bizalmat a lehetőségeinkben és ösztönzést az életünk kihívásaira. Minden biztató szó és minden kritika, minden siker és kudarc szilárd köve volt az emberi létünk alapjainak,

amelyek segítségével azzá az emberré váltam, aki ma vagyok. Nem gondolom, hogy az iskola tökéletes-sé tett engem, messze nem ez a célja, de egy olyan emberré formált, aki képes fejlődni, vágyakozva ki-használni a lehetőségeit, és még a határait is átlépni ...” - *Andrei Pascariu, rezidens orvos*



„Amikor eljutottam az egyetemre, olyan helyzetbe kerültem, amely kinyitotta a szemem. Minden egyetemi társam jól ismert iskolából származott, és olyan beszélgetések folytak, mint „A biológiát X-szel tanultad?” Én voltam a tanára az egyetemen. „Mindig elmondtam nekik, hogy egy Borszék melletti szakközépiskolában végeztem tanulmányaimat, és ez általában elég volt, senkinek nem volt más kérdése. Egyik csütörtökön, amikor biológiakurzusunk volt, megismétlődött ugyanaz a kérdés és részemről nyilván ugyanaz a válasz. A tanár azonban meglepett amikor megkérdezte: „A Gyergyóhollói Szakközépiskola? Nagyon jó tanítványai vannak annak az iskolának.” Akkor még nem is tudtam mit mondani, ő volt az első egyetemi tanár, aki tudott arról az iskoláról, amelyben én is tanultam.” - *Timea Kristea, biológus*

27.

## Szakközépiskola

Korond



Korond és környéke gazdasági és társadalmi életét, az iskolaalapítás kezdeteit döntő mértékben meghatározta a tájegység legfontosabb ásványkincse, a só. A sókitermelés, szállítás, árusítás, a pénzügyi műveletek nyilvántartása bizonyos iskolázottságot követelt. A gazdasági háttér nélkül nem alakulhatott volna ki az az iskolahálózat, amely Korond, a Sóvidék szellemi életét meghatározta. A székelyföldi iskolázás kezdeteiről nagyon keveset tudunk, de nagyon valószínű, hogy a nagyobb plébániák mellett iskolák is működtek. A reformáció időszaka mély nyomokat hagyott az iskolatörténetben is. Egy-egy településen két-három felekezet iskolája működött,

így Korondon is századokon át egymás mellett létezett a római katolikus és az unitárius felekezeti iskola. Az iskolák zömét a falu közössége tartotta fenn és a lelkésznek rendelte alá.

A korondi iskoláról az eddigi feltárások szerint az első fennmaradt írásos emlék 1696. március 9-i keltezésű, amelyet György József igazgató 1994 őszén talált meg az énlaki unitárius egyház levéltárában Farkas László korondi és Dancs Lajos énlaki unitárius lelkészek segítségével.

A korondi római katolikus iskoláról 1716-ból van az első adatunk Altarjai Tamási Gergely iskolamester idejéből (1716–1730). Az ellenreformáció





idején a korondi unitáriusok hosszas pereskedés után nemcsak templomukat, hanem iskolájukat is elveszítették. Egy 1720. május 21-i jegyzőkönyv rögzíti a fenti tényt, mely szerint az iskolát átadták a katolikusoknak, de időszakonként használhatták az unitáriusok is. Valószínűnek tűnik, hogy ez az iskola a jelenlegi római katolikus templom északi bejáratánál ma is létező, cinteremnek nevezett kőépület volt. Az unitáriusok saját iskolájukat 1762-ben tudták újraindítani. A falu lakói vállalták a nehéz terheket, s a XVIII. században az iskolák mellett már a tanítók számára is biztosítottak lakást (classis). A scolaházak leírását a vizitációs jegyzőkönyvek őrizték meg. A székely falvak világához az iskolamester is szervesen hozzátartozott. A tanítót Szent Mihály (szeptember 29.) vagy Szent György napján (április 24.) választották egy, majd esetleg két-három évre. A tanító is egyházi személynek számított, tevékenységét mindig az egyháznak és a lelkésznek rendelték alá. A korondi tanítók a székelyudvarhelyi római katolikus gimnáziumból, a székelykeresztúri és kolozsvári unitárius kollégiumokból kerültek ki. A falu tanítója nem csak a gyermekek oktatásával foglalkozott, hanem a jegyzői és kántori teendőket is ellátta, sőt esketett és keresztelt is szükség esetén a távollévő pap helyett. A tanítók munkájáról, szakmai felkészültségéről, a faluhoz, a gyerekekhez fűződő viszonyáról az évente tartott vizitációk jegyzőkönyvei számolnak be. A tanítót a kepe egyharmada illette meg, jövedelmének nagy része az egyházi föld használatából származott, ami Korondon 4–5 hold földnek felelt meg.

A szegénység, a nehéz gazdasági körülmények eleve meghatározták az iskolák látogatottságát. A mai értelemben vett iskolai tanév fogalma ismeretlen volt. A tanítás téli és nyári félévre oszlott. A váltás időpontja általában Virágvasárnapra esett, ilyenkor tartották a vizsgákat, amelyek az egyházi és a világi előljárók előtti ünnepélyes szereplések voltak. A gyerekek előmenetele, a továbbtanulás mindig az

oktatás tartalmának függvényében alakult. Az iskolát nem osztották osztályokra, hanem tantárgyak szerint csoportosították. A tananyag rendszerint katekizmusból és bibliai történetekből állt. Ennek rendelték alá az írás-olvasás megtanítását is. Az elemi fokú oktatás anyanyelven folyt, de a XVII–XVIII. században a szülők maguk kérték a latin nyelv tanítását, ugyanis az a továbbtanulás feltétele volt.

Az iskolai élet javításában, az anyanyelvi oktatás általánosításában fontos szerepe volt az 1841. augusztus 22–28. között Korondon tartott unitárius zsinatnak. A zsinat határozatai között szerepel egy széki iskolai felügyelőség felállítása, új iskolák építése a kormányzék segítségével, fiúk, lányok iskolába járatása, a gyermekeiket iskolába nem járató szülők megbüntetése, bizottságok létrehozása, kézikönyvek szerkesztése. Megszavazzák az iskolák működéséhez való anyagi hozzájárulásokat (büntetésekből és mindenki hozzájárulásából). Fontos mozzanat az anyanyelvű oktatás bevezetéséről szóló határozat. A jegyzőkönyvben egyebek között az áll: „minden tárgy magyar nyelven tanítassék, mégpedig az 1841–42-dik iskolai éven elkezdve”. Ezen a zsinaton olyan jeles személyiségek vettek részt, mint Brassai Sámuel és Kriza János.

A XIX. század végén bővül az iskolaépület, gyorsodik az osztályok és a tanulók száma. Míg az 1903-04-es tanévben az állami iskolában 2 tanító 90 gyermeket oktat, addig az 1913–14-es iskolai évben 4 tanítóról és 282 növendékről szól a kimutatás. A két világháború között bővül az iskolahálózat, fokozatosan kiteljesedik a hatosztályos állami oktatás. 1927-ben igénylik a hatodik tanítói állást, s 1928-ban a hetediket. 1926-ban például az I–IV. osztályban négy nevelő 184 gyermeket tanít, míg a 61 felsőtagozatos képzésével egyetlen tanító foglalkozik. E korszak és különösen a 30-as évek hangulatáról vegyes érzelmekkel nyilatkoznak a még élő egykori tanítványok. A román közoktatásügyi minisztérium által elrendelt román nyelvű iskolát kellett működtetni. Az ide kihelyezett kultúrznás tanítók, akik egyetlen szót sem tudtak magyarul, többnyire veréssel értették meg magukat. A legkegyetlenebb és leghírhedtebb volt Bota Ioan igazgató-tanító (1932–1937), aki elrendelte, hogy az iskola udvarán, egymás közt is csak románul beszéljenek a gyermekek.

A II. világháború új törést okozott az oktatásban is. A nyomor, az árvaság új terhekkal nehezdedtek gyermekekre, szülőkre egyaránt. Az 1948-as oktatási reform némi változást idézett elő. Fokozatosan megoldódik a pedagógus ellátás, az oktatás anyagi körülményei is javulnak. Az 1950-es években még a negye-



dik osztály végzettjeinek mintegy fele folytatja a felső tagozatot. Lassan kiteljesedik a hét-, majd 1964-től a nyolcosztályos oktatás. 1962. szeptember 15-én beindul a Korondi Vegyes Középiskola. Működésének tíz esztendeje alatt 147 növendék szerzett érettségi oklevelet. Közülük több mint 50 %-a folytatta a felsőfokú tanulmányait. Az 1970-es évektől 1989-ig tízosztályos iskolaként működött az intézmény.

### A korondi oktatás a rendszerváltás után

1990 őszétől 19 évi szünet után újraindult a középiskola. A kötelező 9. és 10. osztályosok folytatták tanulmányaikat, gimnáziumban, míg a 8. osztály végzettjeinek új lehetőségeket kínáltak fel: egy filológia (humán) és egy matematika-fizika (reál) osztályt indítottak. Az 1999–2000-es tanévtől szakágazatot változtattak, áttérve a turisztika-közélemezés szakosodásra. A szakközépiskolában, az érettségi oklevél mellett, technikai szakoklevelet is nyernek a végzősök különböző szakterületeken (az utóbbi években a turisztikai technikai képzettséget szereztek a végzőseink).

A líceumi oktatással párhuzamosan beindult a szakmunkásképzés is a nyolc osztály utáni kétéves inasiskola formájában. Itt évente 2–3 osztályt indítottak többféle sóvidéki hiányszakmákban. Az inasiskola megszüntetése után a szakiskolai oktatást is felfüggesztették rövid időre, de a 2011-es Tanügyi Törvény alkalmazásaként 2014-től újból működik a szakiskolai képzés. Az intézmény szakiskolai szinten nyújthat élelmiszeripari képzést (pékárami, illetve tejfeldolgozás szakokon), kereskedelmi képzést (bolti eladó), illetve faipari képzést is.

A 2000-es évek második felétől az iskolahálózat újraszervezésével a Korondi Szakközépiskolának (akkor még Korondi Iskolaközpont néven) lettek alárendelve jogilag a korondi óvodák, az általános

iskola, illetve a községhez tartozó tanyasi általános iskolák, illetve óvodák is. Az átszervezések következtében napjainkban a megye vidéki iskolái közül a Korondi Szakközépiskola rendelkezik a legnagyobb gyereklétszámmal, 2014 után minden évben meghaladta a diákok száma a 800-at. Az oktatás összesen kilenc alegységben, illetve épületben zajlik.

A gyerekekkel, illetve diákokkal a 2019–2020-as tanévben 63 pedagógus foglalkozott, akik közül mindenki rendelkezett felsőfokú végzettséggel (14 óvónő, 15 tanító, 34 tanár).

A vizsgákra való részvétel, illetve az eredmények folyamatos javuló tendenciát mutatnak. Annak ellenére, hogy a vidéki szakközépiskolák számára az érettségi komoly próbatételt jelent, elmondhatjuk, hogy diákjaink többnyire a megye hasonló profilú intézményeivel legalább azonos szinten teljesítenek az érettségi vizsgákon:

Vizsgaidőszak	Ideai diák	Korábban végzett diák	Összesítve
Június-július	15,38%	28,57%	20%
Augusztus-szeptember	16,66%	40%	23,52%
Összesítve-2020	30,76%	57,14%	40%

A VIII. osztályokban végzett tanulók a legtöbb esetben bejutnak abba az oktatási intézménybe, ahová szeretnének:



### A Korondi Szakközépiskola alárendelt egységei a 2019–2020-as tanévben:

	Összesen		Korond		Pálpatyáni Ált. Isk.		Fenyőközi Ált. Iskola		Atyhai Elemi Isk.	
	Lét-Szám	Oszt. szám	Lét-szám	Oszt. szám	Lét-szám	Oszt. szám	Lét-Szám	Oszt. szám	Lét-szám	Oszt. szám
Óvoda	217	11	189	8	14	1	10	1	4	1
Központi Óvoda	...	...	78	3	...	...	...	...	...	...
Törségi Óvoda	...	...	52	2	...	...	...	...	...	...
Korondi Napköziotthon	...	...	58	3	...	...	...	...	...	...
Elemi	320	15	280	11	17	2	13	1	10	1
Felső tagozat	175	11	143	7	21	2	11	2	...	...
Líceum (IX–XII)	73	4	73	4	...	...	...	...	...	...
Szakiskola (IX–XI)	48	3	48	3	...	...	...	...	...	...
Összesen (településsenként)			733	33	52	5	34	4	14	2
Összesen (intézmény)	833	44								



Az intézmény tevékenyen részt vesz a különböző projektekben és pályázatokban, amelyek közül a legjelentősebbek: Határtalanul pályázat (tatabányai, zalaszentgróti, egri partneriskolák), Erasmus+ projekt egy portugáliai intézménnyel, ahol a 10. osztályos líceumos diákok három hetes szakmai gyakorlatot végeztek (Setubal városa), ROSE projekt, amelynek célja az érettségi eredményeink javítása.

Az intézmény munkaközössége igyekszik segíteni a hátrányos helyzetben lévő gyerekeken: szociálisan rászorulókon, illetve a sajátos nevelési igényű tanulókon. Ebben segítségünkre van a több éve mű-

ködő partnerségi megállapodás a Gyulafehérvári Caritas Egyesülettel, amely foglalkoztató központot működtet és a meleg ebédet biztosít a rászoruló gyerekeknek a Korondi Általános Iskola épületében.

A 2019–2020-as tanévtől kezdődően a Korondi Szakközépiskola főépülete teljes felújításon esett át, hasonló projekt van szerződötési fázisban a Korondi Általános Iskola és Pálpataki Általános Iskola épületei esetén is, illetve korszerű óvoda- és napköziotthon is épül Korondon. Mindegyik esetében a pályázó intézmény Korond Község Polgármesteri Hivatala.

28.

## Csipike Óvoda

Csíkszereda



A Csipike napköziotthon 1973-ban alakult, a Petőfi u. 39 szám alatti ingatlan adott helyet neki. Az épületnek óriási, évtizedes fákkal benőtt udvara biztosított egy álmvilágot az odajáró gyerekeknek, nagyon sok generációnak, akik ma is nosztalgiával gondolnak az itt eltöltött évekre. A napköziotthon a Csipike nevet 1991. június 8-án vette fel, az első óvoda volt, aki nevet kapott. A névadó ünnepségen jelen volt Fodor Sándor, a Csipike írója, aki a következőket írta az óvoda Emlékkönyvébe: „Megtisztelő, hogy éppen én írhatom az első sorokat az immár Csipike óvodában – napköziben az emlékkönyben. Kívánom, hogy Csipike mindig büszke legyen óvodája növendékeire (most az lesz, hogy elmondom neki, mit láttam) – az Aprónép pedig mennél tovább szeresse a mesét, Csipikét – és tudjon társalogni a virágokkal – fákkal – madarakkal.”

Sajnos, 2004-ben az épület állaga miatt ki kellett költözni belőle, előbb a Liviu Rebreanu iskolába, majd 1 év múlva a Székely Károly Szakközépiskola bentlakásának földszintjére, ahol újból ki kellett alakítani, berendezni az óvodát. Jelenleg 2 jól felszerelt épületben működik a Csipike óvoda, 6 csoportban 210 gyerek jár, 6 csoport napközis programmal működik, 4 csoport rövid programmal, amelyből 2 csoportban Waldorf alternatív oktatás zajlik. Az oktató-nevelő munkát 16 óvónő biztosítja. Óvodánk erőssége a művészeti nevelés, a festés, a festőklubot még 1973-ban Márton Árpád művész úr indította el, és a mai napig alkalmazzuk a tőle tanultakat. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, jól felszerelt tornaterem áll a gyerekek rendelkezésére. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyereknek esélyt adjunk, az évek során több sérült gyerek is járt intézményünkben, ahol kiemelt figyelmet kaptak.



Nagyon büszkék vagyunk a több mint 15 éve tartó kapcsolatunkra a Providentia Idősek Klubjával, az évente több alkalommal megszervezett találkozók idősekre és gyerekekre egyaránt jó hatással vannak.

A már említett emlékkönyben egy nyugdíjas találkozó alkalmából óvodánk első igazgatónője, a már 80-as éveiben járó Márton Erzsébet így ír: „Nagy élmény újra itt lenni. Nagyra értékelem ezt a vidám, fiatalos, színvonalas tevékenységet. Nagyon tetszik ez az összhang, „egy vonaton ültök”, ami látszik az egész intézeten. Hálásan köszönöm, hogy tovább vizitek azt, amit mi annak idején elkezdtünk”.

Fodor Tünde igazgatónő így nyilatkozik: 30 éve a Csipike óvodában dolgozom, ez az óvoda a második otthonom. Igazgatóként igyekszem elődeim szemléletét, nyitottságát, kezdeményezőképességét továbbvinni, megtenni mindent az óvodánkba járó gyerekek érdekében.





A János Zsigmond Általános Iskola egyike Hargita megye legkisebb tanintézményeinek. Ennek egyik oka, hogy Székelyderzs és a hozzá tartozó Székelymuzsna is a legkisebb községek közé tartoznak. A falut a 137A és a 133 megyei utakon lehet megközelíteni, Székelyudvarhely irányából. A község 1036 lelket számlál, és az itt lakó családok többsége mezőgazdasággal, állattenyésztéssel foglalkozik, sokan igencsak szerény körülmények között élnek.

A derzsi iskoláról fennmaradt első írásos emlék az 1751-es évre datálható. Bár az unitárius parókián őrzött dokumentumokban ez az évszám található, szinte biztos, hogy már korábban is folyt a településen valamilyen intézményesített oktatás. Bár a székelymuzsnai diákok napjainkban már Derzsből folytatják felső tagozaton tanulmányaikat, az 1910–1970-es évek között Muzsnában is kijárhatták a nyolc osztályt.

A szocializmus évei alatt, a megnövekedett gyermeklétszám miatt, új iskolaépületre volt szükség. Az új iskola felépítéséhez szükséges pénzeszeget Hargita Megye Tanácsa, a Hargita Megyei Tanfelügyelőség és a helyi lakosok biztosították. Az építkezés önkéntes munkával zajlott, egy helyi építőmester felügyeletével. Az új épület ünnepélyes átadására 1981-ben került sor, napjainkban is itt zajlik az oktatás. Az iskolában nyolc olyan osz-

tályterem kapott helyet, amelyekben ideális körülmények között folyhat a tanítás. 2001-ben újabb mérföldkőhöz érkezett az intézmény, felvette a János Zsigmond nevet. A névadási ünnepségen jelen voltak a falu elöljáróságai, parlamenti képviselők, tanfelügyelőségi küldöttek és más jeles személyek határon innen és túl. Az épületet 2007–2008 között renoválták, a felújításra fordított összeg meghaladta a 432 millió lejt. Ezt a költséget a román kormány fedezte.

Az évek folyamán az iskolából kikerültek tanítók, tanárok, orvosok, mérnökök, papok, jogászok, akikre méltán büszke az intézmény és a falu egyaránt.

Jelenleg a János Zsigmond Általános Iskola intézményéhez a következő oktatási egységek tartoznak:

Székelymuzsnai Elemi Iskola

Székelymuzsnai Óvoda

Székelyderzsi Óvoda

János Zsigmond Általános Iskola

A székelyderzsi óvoda a helyi kultúrotthon egyik szárnyában működik, amely rendelkezik saját udvarral. A székelymuzsnai iskola és óvoda külön épületben működik egy közös udvaron. Ez a két épület és udvar a székelymuzsnai református egyház tulajdona, amelyért az iskola havonta bért fizet. A muzsnai diákok napi szinten az iskola mikrobuszával ingáznak Székelymuzsna és Székelyderzs között.

Jelenleg az iskola személyzete a következő tagokból áll: 2 óvónő, 3 tanítónő, 7 tanár, 1 titkárkönyvelő, 1 sofőr, 1 karbantartó és 2 takarító.

*Dénes Attila igazgató* szerint: nagyon szép épülettel, tágas osztálytermekkel rendelkezünk, minden épületünkhöz nagy udvar és játszótér tartozik. Minden adott a gyerekek testi, lelki, szociális és egészséges fejlődéséhez. Szomorú, hogy évről évre egyre több diákot visznek el más iskolába tanulni, ezzel intézményünk működése veszélybe sodródik.

## A beiskolázás a 2020–2021 es tanévre a következőképpen néz ki:

Település	Óvoda			Összes óvodás	Elemi osztályok					Össz elemi	Felső tagozat				Össz V–VIII.	Össz tanuló	Össz gyerek
	Kicsi csop	Közép csop	Nagy csop		Elők.	I	II	III	IV		V	VI	VII	VIII			
Derzs	9	2	11	22	5	16	5	5	2	33	10	5	6	5	26	59	81
Muzsna	6	4	4	14	7	-	3	3	6	19						19	33
Össz:				36						52					26	78	114



# Domokos Pál Péter Általános Iskola

30.

Gyimesfelsőlok



A tanintézmény Domokos Pál Péter (1901–1992) Széchenyi-díjas magyartanár, történész, néprajzkutató, a csángók történetének, kultúrájának kutatója, nevét viseli. Az iskola székhelye Gyimesfelsőlokon található. Négy alintézmény tartozik hozzá: a tatrosforrasi, nyíresalji, ugrapataki és a központi iskola. A Gyimes völgyére jellemző földrajzi elhelyezkedésnek köszönhetően az alintézmények közötti távolságok eléggé nagyok.

Az intézmény öt különálló épületben működik:

A Tatrosforráson működő tagintézményben három tanító és egy óvónő vezetésével zajlik az oktatás. Hálózati víz, felújított mosdók, sportcsarnok, internet és telefon áll az itt dolgozók, ill. tanulók rendelkezésére. Saját hőközpontot is kiépítettünk.

Nyíresalján két elemi osztály, valamint egy óvodai csoport található. Az épület földszinti része, amely az elemi iskolának ad otthont, internet-, illetve telefonvonallal ellátott. Az emeleti részen az óvodai csoport működik. Az épület hálózati vízvezetékre lett csatolva, saját hőközponttal, mosdókkal, tornateremmel és tanári szobával rendelkezik. Az itt tanuló diákok és tanerők igénybe vehetik a falu könyvtárát, amely ebben az épületben található.

Az Ugrapataki Általános Iskola ugyancsak két elemi osztálynak és egy óvodai csoportnak ad otthont. Az épület ivóvíz-, internet- és telefonhálózattal rendelkezik. A tantermek mellett tágas mosdók, folyósók és a tanári szoba található.

Az intézmény központi székhelyén négy elemi és négy felsőtagozatos osztály működik. Ez az épület ad otthont a titkárságnak, a könyvelőségnek, valamint az igazgatói irodának. Külsőjét nézve ez a legkorszerűbb épülete az intézménynek. Az elmúlt évek befektetéseinek köszönhetően megújultak a mosdók, az osztálytermek és a hőközpont. Az udva-

ron egy kisebb focipálya is épült. A víz-, internet- és telefonhálózathoz való csatlakozás is biztosított. Az óvodai csoportszobák és a tornaterem a szemközti épületben található. Mivel ezt az épületet nemrég újították fel, a legújabb követelményeknek megfelelően van berendezve. Nagyobb rendezvények vagy tevékenységeik lebonyolításához a diákok és tanerők igénybe vehetik a község kultúrotthonát.

Jelenleg 297 diák és óvodáskorú gyermek jár a Domokos Pál Péter Általános Iskolába, akiket 28 pedagógus nevel.

A kisérettségin elért eredmények azt mutatják, hogy iskolánk jó helyezést ért el a hasonló tanintézmények sorában. Az elmúlt évek átmenési aránya több mint 48 %. Diákjaink nevei fellelhetők a megye legjobb gimnáziumaiba sikeresen felvételizők listáin. A szakiskolák adnak otthont azon diákjainknak, akik a gyakorlati képességeiket szeretnék fejleszteni a nyolcadik osztály befejezése után. Eredményképpen az oktatási folyamatból való kimaradás aránya szinte nulla.

A helyi közvélemény általában jól viszonyul a Domokos Pál Péter Általános Iskolához.

Az intézmény vezetője nyilatkozatában arról számol be, hogy elégedett az alkalmazottak munkájával, az elért eredményekkel, valamint a diákok tanuláshoz való hozzáállásával. A szülőkkel való kapcsolattartást is nagyon jónak minősíti.



Iskolánk volt diákja szeretettel gondol vissza azokra a projektekre, amelyeken részt vett és a 11 év alatt összegyűjtött tapasztalatokra, emlékekre, amelyeket ennek a közösségnek tagjaként élhetett meg. Beismeri, hogy sikeres felvételije a megye egyik legjobb iskolájába az itteni tanárok erőfeszítéseinek is köszönhető.



A megkérdezett tanerők beszámolóí szerint munkájuk megsegítésére szolgál az intézményvezető hozzáállása a megoldandó problémák kezelésében. Az oktató-nevelő folyamat céljai elérése érdekében elsődleges a korszerű eszközök biztosítása, valamint a csapatszellem kialakítása.

A nyugdíjazott munkatársak szívesen emlékeznek vissza az intézményben eltöltött munkáévekre.

Visszavonulásuk után is meghívást kapnak az intézmény által szervezett rendezvényekre, és el is fogadják ezeket a meghívásokat.

A diákok szülei is elégedettek mind az elért eredményekkel, mind az összes tanítási szinten folyó munkával.

31.

## Mihai Eminescu Főgimnázium

Maroshévíz



A maroshévízi Mihai Eminescu Főgimnázium nagy hagyománnyal rendelkező iskola, melyet a maroshévízi Sfântu Ilie Kolostor Ipari Iskolaként létesített 1925-ben. Az 1948–1976 közötti időszakban az intézmény Vegyes Szakiskolaként működött, majd 1976-ban Szakközépiskola lett, 1990-től Mihai Eminescu Gimnázium néven folytatta működését, majd 1997-ben Mihai Eminescu Főgimnáziummá alakult.

Az iskola névválasztását a román líra és kultúra gényusa határozta meg. Kulturális és szellemi interferenciák között létező intézményünk a nemzeti sajátosság egységesítését kifejező Eminescu-modellt választotta.

A maroshévízi Mihai Eminescu Főgimnázium a város és a környék – Galócás, Salamás, Bélbor, Várhegy, Gyergyótölgyes, Holló – diákjainak képzését biztosítja. Mivel Maroshévíz Maros megye határához közel helyezkedik el, így a szomszédos megye Csobotány, Göde, Gödemesterháza, Palota-Ilva, Ratosnya településeinek diákjait is beiskolázza. Iskolánk közel fele vidékről származik.

### Iskolánk mostani felépítése:

Jelenleg az intézmény vokacionális, technológiai és posztliceális szakirányban képezi a diákokat, gimnáziumi, szakiskolai és posztliceális szinten:

a) gimnáziumi oktatás:

-vokacionális szakirány – pedagógiai szakágazatban óvónő-tanítónő szak;

-technológia szakirány – szolgáltatások szakágazatban gazdasági technikus szak;

-technológiai szakirány - technikai szakágazatban elektromos berendezések technikus, automatizálási technikus szak;

b) Posztliceális képzés: általános egészségügyi asszisztens szak;

c) Szakiskolai képzés: mechanika és kereskedelem szakok.

A 2020–2021-es tanévben az intézmény 421 diákja 19 osztályban tanul, amelyből 13 líceumi osztály, 3 szakiskola és 3 posztliceális osztály:

IX.A, X.A, XI.A, XII.A – pedagógiai szakágazatban, óvónő-tanítónő szakképzés;

IX.B, X.B, XI.B, XII.B – szolgáltatások szakágazatban, gazdasági technikus képzés;

IX.C, X.C, XI.C, XII.C – technikai szakágazatban, elektromos berendezések technikus, automatizálási technikus;

IX.D1, X.D, XI.D – 3 éves szakiskola, mechanika - lakatos;

IX.D2 – 3 éves szakiskola, kereskedelmi eladó;

XII. esti tagozat – technikai szakágazatban – karbantartási és javítási technikus;

I.A, II.A, III.A, posztliceum – általános egészségügyi asszisztens.

### Humán erőforrás:

Az intézménynek 36 alkalmazottja van, valamint 22 óraadója:

- didaktikai személyzet: 20 címzetes tanár, 2 szakképzett helyettesítő tanár. A tanári fokozatok megoszlása: 1 doktorátus, 15 I-es fokozat, 6 II-es fokozat.

- didaktikai kisegítő személyzet száma 6;

- nem didaktikai személyzet: 8.

Az óraadó tanárokból legtöbben a posztliceális osztályokban dolgoznak.

### Anyagi feltételek:

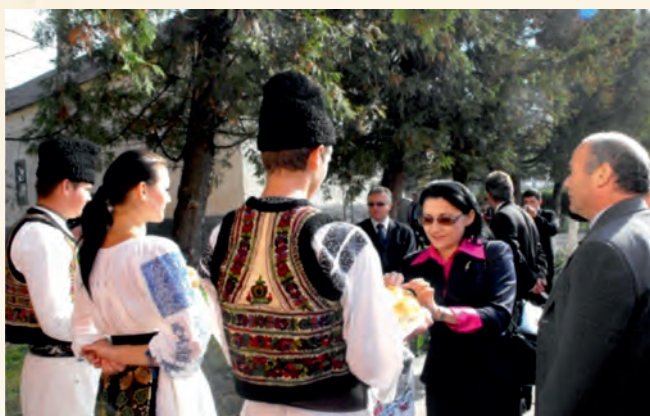
Az intézmény 6 épületében tantermek, szaktermek, laboratóriumok, módszertani szaktermek, számítástechnikai szaktermek, iskolaműhelyek, könyvtár, olvasóterem, tornaterem és bentlakás biztosítják az oktatás anyagi feltételeit a következőképpen: 10 tanterem, 6 szakterem (1 román nyelv, 1 vallás, 1 angol nyelv, 1 társadalomtudományok, 1 földrajz, 1 matematika), 2 számítástechnikai te-



rem, a posztliceális oktatást szolgáló 3 gyakorló szakterem, 3 laboratórium (kémia, fizika, biológia), 4 technikai laboratórium (1 elektrotechnika, 1 mechanika, 1 automatizálás, 1 fagegmunkáló), 1 elektrotechnikai-automatizálási tanműhely, 1 lakossági tanműhely, 1 építkezési tanműhely, 1 sportterem, 1 sportpálya.

Az iskola képzésrendszeréhez tartozó minden szakterem a szakmáknak megfelelő berendezéssel van ellátva: számítógépek, kivetítő, vetítővászon, interaktív tábla, az egyes szakmák képzéséhez szükséges modern felszerelések.

A 2009–2010-es tanévtől kezdődően az intézmény 1 új épülettel, 6 osztályteremmel, mellékhelyiségekkel bővült, amelyeket 2010-ben avatott fel a Tanügyminisztérium.



Az iskola könyvtárában több mint 16.237 szépirodalmi és szakirodalmi kötet található. A könyvtárat az évek során korszerűsítettük, átalakítottuk, olvasóteremmel láttuk el, így jelenleg számítógépekkel, nyomtatóval, internetszolgáltatással rendelkezik, ami biztosítja egyben a könyvek nyilvántartásának informatikai programmal történő kezelését is.

A korszerűsítés során az iskola tornaterme új padlózatot kapott, és a mellékhelyiségek és öltözők feljavítása is megtörtént.

Az iskolaműhelyeket a PHARE RO 2004–2006. pályázat keretében újították fel.

### Európai pályázatok/programok:

Felsorolunk néhány európai alapokból elnyert pályázatot, amelyek nagy hatással voltak az intézmény fejlődésére, és amelyek kivitelezéséhez az iskola vezetősége jelentősen hozzájárult:



1. PHARE - RO, 2004–2006. Program – Társadalmi-gazdasági kohéziót szolgáló program, szakoktatási területe
2. LEONARDO DA VINCI pályázat – Élethosszig tartó tanulás
3. „EUROSCOALA” pályázat
4. Multimédia – internet szakterem berendezését segítő pályázat
5. Erasmus+ pályázat – Az európai iskolák pedagógiai gyakorlata
6. Rose program





### Versenyek, tantárgyversenyek eredményei:

2018–2019-as tanév

Megyei szakasz: 8 diák – I. díj; 5 diák – II. díj;  
6 diák – III. díj; 9 diák – dicséret

Országos szakasz: - Pedagógia/Pszichológia  
tantárgyverseny – Különdíj

- Országos verseny – Román kultúra és spiritu-  
alitás – Különdíj

- Technológiai tantárgyverseny – elektrotech-  
nika – Dicséret

- Alkalmazott matematikai verseny – Különdíj

- Technológiai tantárgyverseny – gazdasági

szakterület – Résztvevő

- Országos verseny – Válassz! Ez a jogod –  
Résztvevő

2017–2018-as tanév

Megyei szakasz: 5 diák – I. díj; 5 diák – II. díj;  
6 diák – III. díj; 6 diák - dicséret

Az országos szakaszon részt vettek: 5 diák a  
Pedagógia/Pszichológia, Román nyelv és irodalom,  
Technológiai – elektrotechnika tantárgyversenyen,  
Válassz! Ez a jogod – versenyen és Esszéírások an-  
gol nyelven.

## Eötvös József Szakközépiskola

Székelyudvarhely

32.



Az iskola a város központi részén helyezkedik el, a „Székelytámadt” vár területén. Az egykor itt lévő kolostort próbálta várrá alakítani Báthori István erdélyi vajda. Az építkezések 1490–92 között lehettek. A mai állapotban látható várat János Zsigmond fejedelem építtette 1562–1565 között az el-  
lene fellázadt székelyek megfékezésére, és így több évtizeden át a fejedelmi elnyomó hatalom támaszaként szolgált. Az 1562-es székely felkelés után ez a vár – ettől kezdve „Székelytámadt vár” gúnyneven – próbálta féken tartani az ősi szabadságukat követelő székelyeket.



A Meixner Károly budapesti műépítész tervei szerint épült iskolát 1891-ben adták át rendeltetésének. 1918-ig a Magyar Királyi Főreáliskola, majd 1938-ig a Kő- és Agyagipari Szakközépiskola működött falai között.

Intézményünk tulajdonképpen elődje, a Kertészeti Műszaki Középiskola 1948-ban jött létre, amely az 1954–55-ös tanévtől átalakult Gyümölcs-  
termesztési Műszaki Középiskolává. Ez később egybeolvadt a Mezőgazdasági Könyvelési Műszaki Középiskolával.

Az intézmény 1998-ban vette fel báró Eötvös József nevét, aki népiskolák létesítését szorgalmazta, ő hagyta jóvá az iskola építését is.

Középszintű iskolánk a rendszerváltás után is megtartotta főbb oktatási szakterületeit, a tanulók létszáma pedig 500 körül alakul. Az oktató-nevelő tevékenység 41 tanerő (tanár, mérnök és oktatómester) irányításával történik, 20 fős kiegészítő személyzettel. Az elméleti és gyakorlati oktatást szolgálja a 17 tanterem, a 11 szaklaboratórium, az autószerelő műhely és a tangazdaság. A képzés szakközépszintű és szakmunkásképző szinten zajlik. A 2020–2021-es tanévben 10 szakiskolai és 9 líceumi osztályunk van. Szakjaink a következők: szállítási technikus, mechatronikai technikus, állategészségügyi technikus, élelmiszer-ellenőrzési technikus, autószerelő, pékipari termékek készítője, kertész, faluturizmus, autóbádogos és -festő, mezőgazdasági gépészmérnök. 2017-től újra bekapcsolódtunk a Második esély programba. Ennek keretében lehetőséget biztosítunk a gimnáziumi tanulmányok elvégzésére azoknak a személyeknek, akik kimaradtak az oktatási rendszerből.

Az intézmény keretében hivatásos sofőriskola is működik. A tanulók B kategóriájú gépjárművezetői jogosítványt szerezhetnek. Az iskola két alkalommal kapcsolódott be a Phare programba, amellyel sikerült gazdagítani az anyagi felszereltséget. Két sikeres pályázattal a Bethlen Gábor Alap támogatásával 2017–2018-ban felújítottuk az autós műhelyt és az iskola farmját.

Iskolaalapítványunk több nyertes pályázata segíti a kollégiumi tanulóink lakhatási feltételeit, ösztöndíjakkal támogatja, jutalmazza az éltanulókat.

Végzős diákjaink közül néhányan tovább folytatják tanulmányaikat felsőfokú tanintézmények-



ben, legtöbbször viszont az iskola elvégzése után képzésüknek megfelelő szakterületen helyezkedik el.



A jövőben az autós, az élelmiszeripari és a mezőgazdasági szakmák fogják képezni iskolánk alappillért. A szaktantárgyak oktatásához elengedhetetlenek az egyes szakterületekhez tartozó felszerelések. Próbálunk minden lehetőséget kihasználni, helyi és állami forrásokat találni, valamint pályázatok útján fejleszteni az iskola épületét, a szaklaboratóriumokat és azok eszközökkel való ellátását.



Tanulóink a minisztérium, tanfelügyelőség által szervezett szakmai vetélkedőkön rendszeresen és eredményesen vesznek részt.

Meglátásaink szerint a tanulóévek során végzett gyakorlati munka, a szakmai versenyek nagy mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a szakmát tanuló diákjaink el tudjanak helyezkedni, munkát találjanak különböző szakterületeken vagy saját vállalkozást indítsanak.

#### **Vélemények az iskoláról:**

*Balázs Andrea–Diána, XII.B osztályos tanuló:*  
„Az Eötvös József Szakközépiskola igencsak pozí-

tív családias volt a számomra, ugyanis sosem gondoltam volna, hogy ennyi szeretetteljes tanár és diák van ebben az iskolában. Nagyon tudom értékelni azt, hogy mindenki mellé maximálisan odaállnak, és akármilyen gondunk vagy kérdésünk van, mindig akad olyan, akinek a segítségével tudunk haladni mind a tanulásban, mind az életben. Négy év leforgása alatt sikerült megismerem az iskolát és kiismerni a tanári kart. Magamnak ennél jobbat nem is tudnék kívánni. Nagyon sok olyan programon, versenyen, illetve rendezvényen vettem részt, ami örök emlék marad és tudom, hogy ezt is az iskolámnak köszönhetem. Teljes mértékben tudom azt mondani, hogy mindenkinek ilyen középiskolai éveket kívánok, mint amit a „Mező” nyújtott nekem.”

*Szász Zoltán, iskolánk volt igazgatója, jelenlegi fizika szakos tanára:*

Tanári pályámat az Eötvös József Szakközépiskolában (volt Mezőgazdasági Szakközépiskola) kezdtem. Azt is mondhatnám, hogy életem nagy részét ebben az intézményben töltöttem, közel negyven éve tanítok itt. Az iskola nem tantermek, bútorok, eszközök sokasága. Az iskola egy közösség, létét a benne tanuló diákok és az őket oktató tanárok határozzák meg. Iskolánk a szakképzésben mindig kiemelkedő szerepet vállalt. Az oktatott szakmákkal (könyvelés, mezőgépezés, élelmiszeripar, kertészet, fémforgácsolás, később szállítás és autószerelés) a térség szakemberellátását biztosította. Jól esik tapasztalni, hogy diákjaink nemcsak önerejüknek tulajdonítják sikereiket, elismerik, hogy iskolájuknak, tanáraiknak is érdemük van céljaik megvalósításában. Tanári pályánknak nemcsak a tanítás-tanulás a feladata, hanem a nevelés is. A buktatók és nehézségek ellenére vagy ezeknek köszönhetően a nevelő munka szép és nemes, ha hiszünk benne és szeretettel végezzük. Örömmel tölt el, hogy iskolánk végzettjei megállják helyüket az életben. Becsülettel szolgálják közösségüket.

*Nagy Sarolta, az iskola szülőbizottságának elnöke:*

Mindig szeretettel gondolok erre az iskolára mint volt diák, sok szép emlék fűz hozzá, ez gyermekem mostani iskolája is. Általános, középfokú műveltséget, és az emelt szintű szakképzés különböző formáját nyújtotta és nyújtja a diákjainak, hallgatóinak. Tanári kara odaadó, gondoskodó, harcol a diákok jogaiért és az iskoláért. Szeretném, hogyha ez az iskola fennmaradna mint iskola, tanintézmény az utókornak, és még sok jó szakember kerülne ki a társadalomba, mint ahogy az eddigi években is volt.





*Helység:* Székelyudvarhely, Rákóczi Ferenc út 40. szám, Hargita megye, 535600, Románia

*Főépület:* Rákóczi Ferenc út 40. szám: 4 magyar csoport, 2 román csoport.

*Csereháti Tagóvoda,* Kuvar utca 98. szám: 1 magyar csoport, 1 Tipegő csoport

*Budvár Roma Tagóvoda,* Budvár utca 2. szám: 2 roma csoport (rövid program)

*Szent Ferenc SNI csoport*

*Telefon/ fax: 0266 211587,*

*e-mail: ficanka@yahoo.com, ficankanapkozi@gmail.com*

*Facebook: FicankaFicanka, www.ficanka.webnode.ro*

*Tevékenységi kör:* óvodás korú gyermekek oktatása, nevelése, fejlesztése

*Nyelvi oktatás:* magyar és román nyelven

*Gyereklétszám:* 190 gyerek

*Csoportok:* 11

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni.

A pedagógusnak új művészetet kell megtanulnia, azt, hogy a gyermek segítőtársa és vezetője legyen, és elvezesse őt azokhoz az eszközökhöz, amelyre akkori fejlődése fokán szüksége van.”

*Maria Montessori*

Napköziotthonunk 1970-től működik Székelyudvarhelyen, 1990-től folyamatosan fejlesztjük kisebb-nagyobb nehézségekbe ütközve. Napköziotthonunkban 11 csoportban 18 óvodapedagógus, valamint 6 kisegítő személyzet, 2 adminisztrációs személyzet, illetve egy egészségügyi asszisztens végzi 190 kisgyerek nevelését, gondozását.

Multikulturális nevelést folytatunk, ugyanis 6 magyar, 2 román és 2 roma csoporttal rendelkezünk, valamint 2018 óta egy halmozottan sérült gyerekeket nevelő csoporttal is működünk.

Nemhogy megyesinten, de országszinten is élen járunk, hiszen nálunk indult az első óvodai tipegő csoport, hogy megoldást nyújtson a két és három év közötti gyermekek szüleinek. Kisdiednevelőkkel munkaterv szerinti foglalkozást, illetve folytonosságot kínál a gyermekek szocializációs folyamatában.

Ugyanakkor megyesinten első óvoda vagyunk és voltunk még 2013-ban, amikor intézményünk európai uniós programhoz csatlakozott, akkor még

anno Comenius program néven. Azóta is egyetlen olyan óvoda vagyunk a megyében, akiknek folyamatosan uniós programjai vannak.



*Folyamatosan több EU-s pályázatban vettünk is részt.*

1. 2013–2015 COMENIUS- EMAIL Projekt- Egészségtudatos Magatartás Alakításának Intézményi Lehetőségei

2. 2016–2018 ERASMUS+ HELP Projekt- Határtalan Egészségnevelés Lehetőségei Program

3. 2016–2018 ERASMUS+

Zenei készségfejlesztés a hagyományaink által határon innen és túl

4. 2017–2019 ERASMUS + CSEPP Projekt- Családdal Együtt Példával Program

5. 2018–2020 ERASMUS + MESE Projekt- Mesével Együtt Segítsük az Egészséget

6. 2018–2020 ERASMUS + KÖSZI Projekt- Korszerű Ön- és Szervezetfejlesztési Innováció

7. 2018–2020 ERASMUS +

Aranyhajszál Meseprogram az Óperenciás tengeren innen és túl

2013-ban hívták fel a figyelmünket az óvodák számára nyitott pályázatokra, egy pécsi óvoda kérését fel bennünket látva a közös gondolkodás, közös munka lehetőségét.

Végiggondoltuk, hogy mi az óvodánk erőssége, mire van szükségünk, és nekivágtunk. Azóta már több nemzetközi együttműködésben is résztvet-



tünk, amelyekbe be tudtuk vonni a legkisebbeket és szüleiket is.

### **Intézményünk nagyon sokat nyert a pályázatoknak köszönhetően.**

A mi óvodánk városszéli óvoda, eléggé perifériára szorulunk, ezért mindig is nagyon fontos volt, hogy ide vonzzuk a gyerekeket. Folyamatosan olyan programokat szervezünk, és olyan újításokat próbálunk meg bevezetni, amelyekkel felhívhatjuk a szülők figyelmét arra, hogy érdemes ide beíratniuk a gyerekeket. Ez természetesen plusz feladatokat jelent az óvónőknek, hiszen sokkal több helyre kell elvinni a gyerekeket, több az intézményen belüli szervezést, és a csoportokban is számos tevékenységet valósítanak meg, de mindez rengeteg hozadékkal is jár, és elmondhatjuk, hogy a nemzetközi tapasztalatok az intézményünk jó hírnevéhez is hozzájárultak.

### **Nagyon sokat fejlődtek pedagógusaink.**

Elsajátították a projektszemléletben való gondolkodást és azt, hogy milyen fontos az együttműködés, tehát volt egy nagyon erős csapatformáló ereje mindennek.

Az elején természetesen meg kellett tanulnunk a partnerekkel együtt dolgozni, meg kellett határoznunk a felelősségi köröket, és nagyon sokféle tanulási folyamatban vettünk részt.

Mostanra mindez teljesen letisztult, és ennek köszönhetően gördülékenyen tudjuk megvalósítani a projekteket. Sokat fejlődtek a pedagógusaink módszertanilag, számos jó gyakorlatot vettünk át a partnereinktől, és most már tudatosan készülünk arra, hogy ki tudjuk használni a nemzetközi együttműködésekben rejlő lehetőségeket.

**Mindig sikerként élem meg, ha a mi példánkból kiindulva másik óvoda is gondolkodik rajta, hogy pályázni szeretne, és részt is vesz nemzetközi együttműködésekben. Úgy tapasztalom, az óvodák nehezebben kapcsolódnak be ilyen programokba, de látva a jó példát, talán többen felismerik a lehetőséget.**

Óvodánk épülete (foglalkoztató termék, ebédlő, hálók) tágas, gyepes, zajmentes udvara (udvari játékok, homokozók) a gyerekek mozgás és játékgényét elégíti ki.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozására törekszünk, szem előtt tartva az egészséges életmód kialakítását, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítását, az érzelmi fejlesztést. Óvodai nevelésünk a családdal együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Intézményünk 2007-ben kapta a Ficánka nevet, Ariel, a kis hableány barátjáról, Ficánkáról. Ugyancsak 2007-ben alapítottuk egyesületünket: Ficánka és barátai-t.

Nevelési célunk a családdal együttműködve, partneri viszonyban olyan gyermekközpontú nevelés biztosítása, amely elősegíti az óvodás korú gyermek testi, lelki és szellemi fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, figyelembe véve minden gyermek egyéni adottságait, képességeit.

### **Nevelési elveink:**

A családban és az óvodában nevelkedő gyermekért mind a két környezet felelős.

Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, a jó partnerkapcsolatban valósul meg. Alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

### **Napközi otthonunk nyitott:**

- elsősorban a szülők számára (az óvoda-család kapcsolatában)

- óvodán belül a gyermekcsoportok között az átjárás biztosítása (az érdekes tevékenységekben, a vegyes összetételű csoportokban)

- ahol előzetes bejelentés után az érdekeltek bárkikor betekinhetnek óvodai életünkbe

A sokszínű nevelési programmal működő óvodánk jellemzői:

- gyermekközpontúság (személyközpontú szemlélet)

- játékközpontúság

- nyitottság

- sokszínű nevelési gyakorlat

- „Ép testben, ép lélek” program keretén belül egészséges életmódra nevelés partnerséggel, a szülőkkel

- hagyományápolás

Olyan óvoda, ahol a gyermek, szülő, pedagógus, hallgató egyaránt jól érzi magát, ahol: „A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.”

A Ficánka Napközi több éve foglalkozik tehetséggondozással, ebben a tanévben hivatalosan székelvényföldi Tehetségponttá nyilvánították bennünket.

Munkánkat a Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács és a Határon túli Tehetségsegítő Tanácsok, tehetségfejlesztő szervezetek és közösségek támogatják.

Feladatunk közé tartozik a tehetséges gyermekek felfedezése, azonosítása és adatbázisba rögzítése. Ezzel lehetőséget biztosítunk, a tehetséges gyermekek felfedeződjének.



### Tehetséggondozói tevékenység bemutatása

Óvodánkban két tehetséggondozó programot működtetünk közel 5 éve

1. „Ép testben, ép lélek!” Tehetséggondozás az egészség szolgálatában

2. „Nézzétek, milyen ügyes vagyok!” – Hagyományéltetés az óvodában

A tehetséggondozó műhely értéke felbecsülhetetlen, hisz a rohanó világban sokszor felfedezhetlenné válhat a gyermekben bujkáló tehetség.

Óvodai alapozó munkánkban úgy érezzük, hogy igaz, amire Kodály Zoltán figyelmeztetett:

„Az óvoda már valóságos véres élet. Ami sebet kap ott valaki, gyakran holtái sem heveri ki.

S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik.”

#### Programunk legfontosabb célkitűzései:

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése

- személyiségük optimális fejlesztése

- felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló képességeket

- népművészetünk, népdalkincsünk, népszokásaink megőrzésével fejlesszük a komplex tehetségek kibontakozását kiválóan kreatív tehetségigéretes gyermekek további gondozása a tehetséggondozó műhely keretében

- a tehetséges gyereket elindíthatjuk a művészet, sport felé

A tehetséggondozó műhely és program az említett célok eléréséhez segített hozzá minket.

Az előző években kiválasztottuk a tehetséggyanús gyerekeket, a csoportból kiemelve foglalkoztunk velük. Napjainkban már saját csoportjukban találunk rá megfelelő alkalmat, hogy továbbfejlesz-

szük, így a többi gyerek sem érzi a megkülönböztetést. Több programot felkínálunk a gyerekeknek, szülőknek, kiaknázva a belső motiváltságukat.

Csoportszobáinkban több fejlesztő központ található: zeneközpont, művészeti központ, tudományos központ, építőjáték központ, mozgásközpont. A szülők tájékoztatása, segítése és bevonása is kiemelt feladatunk.

**Célunk:** támogatni és segítséget nyújtani a kiválóan kreatív tehetséggyanús gyermekek szüleinek. A szülők partnerként vehetnek részt a tehetségcsoport munkájában. Hiszünk abban, hogy a 3–6 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A terv az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyerek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a néphagyományápolással, a természetszeretettel.

Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelmdús élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Ismeretei bővülésével később érti meg, dolgozza fel, amit kapott, és közben van, hova visszakapcsolnia azokat. Erkölcsei, esztétikai értékrendszere kialakul, a szükségletek további cselekvésre készítetik. Felnőtt korában a néphagyomány-ápolás igénye már mint magasabb rendű szükséglet jelenik meg.

„Minden jó játék valami módon az életre készít fel: olyan képességeket fejleszt ki a gyermekben, amiknek esetleg öreg koráig hasznát veheti. De ami a legfontosabb a jövőt illetően: minden játék megköveteli a testi vagy szellemi nekirugaszkodást, a győzelmi vágyat, s vele együtt azt is, hogy semmiféle vereséget ne fogadjunk el véglegesnek.” (Varga Domokos: *Kölyökkóstolgotó*)

## Elekes Vencel Általános Iskola

### Gyergyóújfalu

34.



Arra a kérdésre, hogy mikortól is létezik iskola és oktatás Gyergyóújfaluban, nagyon nehéz választ adni, csakis hozzávetőlegesen lehet, mert pontos információkkal senki nem tud szolgálni. A fellelhető forrásokból azonban valamennyire lehet következtetni.

Bajkó Péter, a falu nagy szülötte, aki honvédszázados és falubíró is volt, ezt írja *Feljegyzéseiben*: „Újfalunak a XIV–XV. századokban temploma és iskolája volt”. Ugyanakkor Dénes Dávid plébános, aki szintén a falu szülötte, a következőket jegyezte le: „a falunak már 1567-ben virágzó plébániája volt”. A falu családnév anyaga is erre utal,

elterjedt családnév a Deák, de erre enged következtetni az itt megírt első székely Falutörvény is, 1581-ből. Ezek azért fontos információk, mert azt bizonyítják, hogy a XV–XVI. században már írástudó emberek lakták a falut.

A XVI. század végének és a XVII. század elejének történelmi viszontagságai (a székelységnek János Zsigmonddal, a Báthoryakkal való küzdelmei, a véres farsang, a törökök, az aszály, a pestis stb.) megtizedelték a falu lakosságát, mégis Bethlen Gábor fejedelem idejében a kultúra, a műveltség és az oktatás fellendüléséről és virágzásáról beszélhetünk.





Az oktatással kapcsolatos legrégebbi feljegyzés és említés az 1638-as évre vezethető vissza, amely Stephanus Litteraturáról, az első hivatalosan okleveles tanítóról ír. Az 1600-as évek elejétől az 1900-as évek végéig folyamatosan cserélődtek a tanítók, az úgynevezett „schola mesterek”. Ezekben az években már a vallásos jellegű oktatás mellett, ha kezdetleges formában is, de létezett világi-népi oktatás is. Az 1700-as évek végére, az 1800-as évek elejére az újfalvi iskolának száznál több tanulója volt.

Farkas Aladár és Janitsek Jenő Gyergyóújfalu története és névnyaga című monográfiájában is található hiteles adatokat az oktatásról. Megtudhatjuk például, hogy 1818-ban a tanító Csató Gáspár, a kántortanító pedig Barabás József volt. Az 1872-es közoktatási törvény hatályba lépésével megkezdődött a hat osztályos oktatás, ekkor a két kántortanító mellé harmadikat is alkalmaztak.

A XIX. század utolsó negyedében a következő tanárok tanítottak Újfaluban: Szabó Imre (természettan, számtan, földrajz), Csergő Gyula (beszéd és értelemgyakorlat), Gál Gergely (olvasatás, nyelvtan, olvasmánytárgyalás), Ferencz Balázs (számtan), Simon Ádám (írás-olvasás), Borbáth János (számtan), László Antal (történelem) és Tamás István (hittan).

1896-ban már 591 tanköteles gyerek volt Újfaluban, és ez a nagy gyereklétszám új iskolaépület létesítését tette szükségsszerűvé. Addig a templommal átellenben volt a kántori lak és az iskola is, de iskolaként használták időközönként a régi katonai őrségházat is (ebből később a községháza lesz).

A ma is használatban lévő iskolaépület építését 1879-ben kezdték el Bálint Károly egyházmegyei főtanfelügyelő és Csergő Gyula közjegyző, valamint Ferenczi Károly esperes kerületi jegyző és Both Ferenc gyergyói esperes javaslatára. 1891-re véglegesen felépült. Nehezen sikerült felépíteniük az új iskolaépületet, de a három tanteremből, egy tanítói, egy iskolaszolgái lakásból, valamint egy irodahelyiségből álló épület mégis lehetőséget teremtett az oktatás jobb lebonyolítására.

A gyergyóújfalvi templom (Forrás: [www.suseni.ro](http://www.suseni.ro))



Az iskolát a falu lakóinak adományából tartották fenn. A századfordulón a falu lakóinak többsége már írástudó volt. A XIX. század végétől óvoda működött: Kisdédóvó néven. De a központi iskola mellett a század elején már Marosfalván is működött I–IV. osztályos iskola, ami 1965-ben újjáépült. Libán telepen is működött I–IV. osztály, de a gyermekhiányra való tekintettel 2005-ben megszűnt.

1964-ben új iskola épült Gyergyóújfaluban, amelyet 2002-ben egy hat tantermes iskolarésszel bővítettek. 1981-ben épült a tornaterem.

Az 1989-es rendszerváltás után az újfalviak az elsők között voltak, akik az iskolának nevet adtak: Melles Géza iskolaigazgatónak és az akkori tanerőknek köszönhetően az iskolánk 1990. december 21-én felvette az Elekes Vencel Általános Iskola nevet. A névadó ünnepségen a méltató beszédet Páll Vilmos, szintén újfalvi származású Gyergyószentmiklóson tevékenykedő tanító tanár tartotta. A névadás főként Elekes Vencel műgyűjtő munkásságának köszönhető, aki több száz művész több mint 300 képét gyűjtötte össze, főleg Székelyföldön. Elekes Vencel lelkében már nagyon korán megfogant a népköltészet és népművészetek iránti érdeklődés. Pál Vilmos tanár úr szerint: „lakása a művészetek kelet-európai központja”, Bajna György újságíró pedig a „XX.



század Kolumbuszá”-nak nevezi Elekes Vencelt. Az iskola ma már 31 éve büszkén viseli magán Elekes Vencel nevét.

2011-től a tekerőpataki Tarisznyás Márton Általános Iskolát és a kilyénfalvi Elemi Iskolát hozzászátolják az újfalvi iskolához.

Jelenleg az Elekes Vencel Általános Iskolában előkészítő osztálytól nyolcadik osztályig minden korcsoport megtalálható. Az iskolának három alegysége van. Két alegységben óvodai és elemi oktatás folyik: a marosfalvi Elemi Iskolában és a kilyénfalvi Elemi Iskolában, a harmadik alegységben, a tekerőpataki Tarisznyás Márton Általános Iskolában az óvodás csoportoktól egészen VIII. osztályig minden évfolyam megtalálható.

A fejlesztő-nevelő tevékenység tíz nemrég felújított és modernizált épületben zajlik köszönhetően az iskola vezetőségének és a helyi polgármesteri hivatalnak. Említésre méltóak a modern gépekkel felszerelt informatikai laborok, de ugyanakkor korszerű felszereltségű földrajz, biológia, fizika, kémia szaktantermekkel rendelkeznek az iskolák.



Pedagógusaink – 9 óvónő, 15 tanító, 23 tanár – nagy szeretettel és odaadással foglalkoznak minden diákkal, értékelve bennük az embert, formálják, alakítják jellemét, bővítik ismereteit egy jobb és szebb jövő érdekében. Jelenleg óvodai szinten 134 óvodás van beírva, az elemi szinten 211 tanuló és a felső tagozaton pedig 166 tanuló. Az oktató-nevelő tevékenységek gördülékeny lezajlását a kiegészítő személyzet (14 személy) segíti.

Az iskola jelenlegi igazgatója Elekes-Köllő Tibor egyes fokozattal rendelkező matematika–informatika szakos tanár, aki a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen végezte tanulmányait. Az iskola aligazgatója Simon Katalin szintén egyes fokozattal rendelkező román–angol szakos tanár, aki a vásárhelyi Petru Maior Egyetemen végezte tanulmányait, és a brassói Transilvania Egyetemen szerezte meg angoltól a mesteri diplomáját.

Az iskola évről évre sok színes programot szervez diákjainak, mint például a minden évben megrendezésre kerülő „Iskolanap”, amikor a diákok különböző

vetélkedőkön, versenyeken, ügyességi játékokban mérhetik össze tudásukat, ügyességüket, kreativitásukat. Hagyományosan ugyanakkor minden évben megszervezésre kerül a karácsonyi szavalóverseny, a farsangi karnevál és a különböző szereplések, fellépések is.

2006-ban alakult meg a Katorzsa egyesület, amely folyamatosan segíti az iskolai tevékenységeket. Ugyanakkor különböző pályázatok leadását is megkönnyíti, mint például didaktikai eszközök beszerzése (konyhai felszerelések, vasalók, vésők, vegyszerek, sportfelszerelések, biológia és földrajz szakterem), események, kirándulások stb.

Ezen kívül az iskolának van egy kiváló focicsapata, amely rendszeresen képviselteti magát országos megmérettetéseken is, ugyanakkor minden évben megszervezésre kerül a Katorzsa kupa is, amelynek az Elekes Vencel Általános Iskola ad otthont.

Az iskola több testvériskolai kapcsolatot is ápol. Harminc éve elmúlt, hogy fennáll az újfalvi iskola testvérkapcsolata a magyarországi mendei Géza Fejedelem Általános Iskolával, valamint tizenegy éve tart a tekerőpataki iskola testvériskolai kapcsolata az újpesti Szent János Apostol Általános Iskolával. Mindkét testvériskolai kapcsolat nagyon gördülékenyen működik, évente találkoznak a két iskola diákjai és pedagógusai, ez a találkozás mindig tartalmas és építő jellegű mindannyiunk számára.

Iskolánk diákjai szeretnek iskolába jönni, hisz közösségünk szeretetre és barátságra, az egymás iránti tiszteletre, kölcsönös bizalomra alapszik. Iskolánkban minden lehetőség adott arra, hogy diákjaink maximális teljesítményt tudjanak nyújtani. Az általános iskola elvégzése után is helyállnak a középiskolában, továbbtanulásuk igen eredményes, sokan végeznek felsőfokú iskolát.



„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, és megtalálja a munkát, amit szeretni fog.” (Szent-Györgyi Albert)



# Fogarasy Mihály Általános Iskola

35.

Gyergyószentmiklós



Iskolánk 1990-ben, Fogarasy Mihály Gyergyószentmiklóson született erdélyi püspökről kapta a nevét. Igyekszünk méltó utódai lenni a nagy püspöknek, aki sokat tett az iskolák ügyéért, szülővárosában Lánynevelő Intézetet alapított, szülőháza udvarán Szegényotthont építtetett beteg és idős emberek számára, amely ma is működik.

Az évek során az iskola épülete teljes felújításon esett át, egy új emelettel és egy tornateremmel gazdagodott.

Az iskola tovább bővült, hiszen 2012 szeptemberében az intézményhez csatolták a 11-es Százszorszép, illetve a Csodavilág Napköziotthonokat. A napközi épületében sikerült kialakítani egy EU-s normáknak megfelelő konyhát és étkezőt, ahol a napközis és a step by step osztályos gyerekek étkeznek.

Jelenleg a Fogarasy Mihály Iskola a város legnagyobb általános iskolája.

Munkánkat nevelési tanácsadó, fejlesztő pedagógus, illetve logopédus segíti.

Az újra való nyitottság jegyében vezettük be, 2000-ben a step by step alternatív módszert.

Gyermekközpontú, változatos programokat kínáló, barátságos környezetet nyújtó iskolaként ismernek minket, ami annak köszönhető, hogy egy összetartó, munkáját hivatásnak tekintő tantestülettel büszkélkedhetünk.

Iskolánkban családias hangulatot próbálunk teremteni, ahol fontos a szeretet, a türelem, az egymásra való odafigyelés, a szülővel, gyermekekkel való pozitív viszony kialakítása.

Az első osztályokban tanítók nagy gondot fordítanak arra, hogy megkönnyítsék az óvodából az iskolába való átmenetet. A zökkenőmentes beilleszkedés azért fontos, mert a gyermek egész iskolai és későbbi életének is meghatározó tényezője lehet. A gyermekek nevelése érdekében nélkülözhetetlen-

nek tartjuk a család és az iskola jó együttműködését, amelynek az őszinteségre, a kölcsönös bizalomra, egymást tiszteletben tartó partneri kapcsolatokra kell épülnie.

Pedagógusaink arra törekednek, hogy ne csak tudást, hanem minél több élményt nyújtsanak tanítványaiknak. Nagy hangsúlyt fektetünk a nemzeti öntudat ébrentartására, a hagyományok ápolására, illetve az érzelmi intelligencia fejlesztésére, hiszen jól tudjuk, hogy csak így válhatnak a ma tanulói a holnap kiegyensúlyozott, sikeres, a közösségért tenni akaró felnőtteivé.



Ennek érdekében temérdek színes programot szervezünk, ezzel is szélesítve a diákok érdeklődési körét. Valljuk, hogy minden gyermek egy csiszolatlan gyémánt, rajtunk, felnőtteken áll, hogy sikerül-e belőlük igazi kincset faragni.

Minden tevékenységünkben szem előtt tartjuk Kodály Zoltán szavait:

„Csak boldog gyermekből lehet boldog felnőtt, s csak ezekből lehet boldog ország.”

## Információk az intézményről

Osztályterem száma	30
Óvodai terem száma	9
Informatikai szakterem	1
Sportterem	1
Sportpálya	1
Pszichológiai szakterem	1
Logopédiai szakterem	1

Óvoda: 190 gyermek – 9 csoport

Alsó tagozat (előkészítő–IV.): 408 tanuló – 16 osztály

Felső tagozat (V–VIII.): 327 tanuló – 12 osztály

Összesen: 927 gyermek/tanuló

Pedagógusok száma: 68

Didaktikai kisegítők száma: 6

Kisegítő személyzet száma: 18





### Eredményeink

Nyolcadik osztályosaink a képességfelmérő vizsgákon szép eredményeket értek el, 2020-ban az átmenési százalék román nyelv és irodalomból 77,33%, magyar nyelv és irodalomból 94,66%, matematikából pedig 86,66% volt.

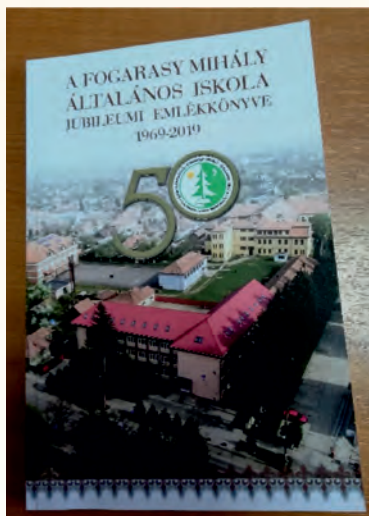
### Sikeresen pályázunk pénzalapok lehívásában is:

A Csodavilág napköziotthonunk óvónői a Romániai Magyar Pedagógus Szövetséggel karöltve játszóteret valósítottak meg a napközi udvarán.

A Megyei Önkormányzat Ifjúsági tevékenységet támogató programján keresztül minden évben sikeresen pályáztunk a Gyémántcsiszoló projektünk megvalósításához.

2019-ben a Betlehen Gábor Alapkezelő ZRT-nél sikeresen pályáztunk oktatási programok és hangszerek vásárlására az elemi osztályosok részére, illetve új számítógépeket szereztünk be az informatika szakterembe.

Részt vettünk a Romániai Kaufland által meghirdetett Kaufland Olimpia Versenyen, ahol országos III. helyezést értünk el, így 22 000 euró jutalomban részesültünk. Így került laptop, okostévé és internet az iskola minden tantermébe.



A Polgár-Társ Alapítvány által meghirdetett Zöld övezetek program keretében 10 654 lej vissza nem térítendő támogatást nyertünk az iskola udvarának felújítására.

A 2018–2019 tanévben az iskola 50 éves évfordulójának tiszteletére egy kiadványt jelentettünk meg A Fogarasy Mihály Általános Iskola Jubileumi Emlékkönyve címmel.

Büszkék vagyunk tanulóinknak a különböző versenyeken elért kimagasló eredményeire, sportolóink országos sikereire, az iskola kórusára, a citerakörre, színjátzóinkra, valamint a Nagyszünet című iskolaújságunkra.

### Vélemények az iskoláról

Mivel ennek az iskolának a diákja voltam tapasztalatból mondhatom, hogy olyan pedagógusok tanítottak itt az évek során, akiknek tudása és emberi tartása tiszteletet parancsol.



Generációk sokasága nőtt fel iskolánk falai között, akik megőrizték azokat az értékeket, amiket az iskola nyújtott számukra, amik elég stabilnak, jó alapot nyújtnak bizonyultak, és ami miatt nyugodt lelkiismerettel bízzák ránk gyermekeiket, unokáikat. Mik is azok az értékek, amiket iskolánk közvetít?

A bizalomteli, biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör, hiszen az iskola a gyermek és pedagógus közös alkotóműhelye, melyben mindkét félnek jól kell éreznie magát.

A világ változik. Egy iskola csak akkor tud a változó világ igényeinek megfelelni, ha tradícióit ápolja, de ugyanakkor folyamatosan képes a megújulásra is. Én ilyen iskolának látom a Fogarasy Mihály Általános Iskolát. *(Lázár Nóra, igazgatóhelyettes)*

Kilenc hosszú éve járok a Fogarasy Mihály nevű általános iskolába. Kisiskolás koromban a tanító néni igyekezett jó osztályközösséggé alakítani minket. Később minden évben a „Gyémántcsiszoló” győztesei lettünk. Iskolám megtanított arra is, hogy a tanárok sem mindenhatók, ők is emberek, van gyenge pontjuk, hibázhatnak. Segített abban, hogy csapatban tudjak dolgozni, segített szocializálódni, barátokat szerezni. Örülök, hogy abban az iskolában tanulhattam, ahol a szüleim is. *(Benedek Dorka, VIII.A)*

Az Iskola hangulatára jellemző volt a kollegialitás. Nemcsak tanár és tanár, diák és diák között, hanem a tanárok stábjá és a diákok közössége között is kialakult valamiféle láthatatlan kötelék, amely több volt az alá- és fölérendeltnek ilyenkor szokásos kapcsolatánál. Tanáraink kinyitották előttünk a világegyetemet. Megtanultuk, hogy a Földön akkoriban 5 milliárd ember él, de megtanultunk odafigyelni a környezetünkben levő harmincra. Harc, tudomány, anyanyelv, nemzet, haza, emberség és emberiség. Ezt írták a szívünkbe a Fogarasyban eltöltött nyolc év alatt. Köszönet érte az egész Stábnak. Úgy gondolom, életünk/életem esélye volt, hogy az Iskolában tanulhattunk/tanulhattam. Remélem, legalább részben tudtunk élni vele. *(Ósz Előd református lelkész, az iskola egykori diákja)*



A Fogarasy Mihály Általános Iskola mind felszereltségét, mind hangulatát és szellemiségét tekintve korszerű, gyermekközpontú intézmény. Diákjai különböző körülmények között élő, különböző ütemben fejlődő, a világot is különbözőképpen látó gyerekek, akik különböző élmények, sikerek és nehézségek során igyekeznek gondolkodó, kreatív, bátor, tudatos és önálló egyéniségekké, ezzel együtt pedig közösségeik tevékeny, hasznos, felelős tagjaivá válni. Izgalmas és kihívásokkal teli felfedezőútkjukon irányjelzőként és támogatóként kíséri őket egy dinamikus, nyitott, minden szempontból heterogén pedagógusközösség, akik nem a kőbe véssett igazságok, hanem a folytonos párbeszéd és kísérletezés hívei, segítik, motiválják és kiegészítik egymást, míg meg nem találják az optimális megoldásokat, valamint az egyensúlyt a hagyomány és újítás, a rend és szabadság, illetve a reális és ideális életre nevelés tengelyén. (Bartalis Boróka, magyartanár)

Az 1989-es események az én életemben is változást hoztak, mert megpályázhattam egy gyergyószentmiklósi katedrát. Nem volt nehéz a döntés: az 1-es számú Általános Iskolát választottam (a mostani Fogarasy Mihály Iskola) amelynek szellemiségébe gyermekeim révén – akik már ekkor az iskola tanulói voltak – sikerült bepillantást nyernem. 1990. szeptember elsején úgy léptem be új munkahelyemre, mintha már régóta e tantestület tagja lettem volna. Első perctől kezdve otthon éreztem magam. 2009 őszétől lettem nyugdíjas. De ez csak fizikailag jelentett megváltást az iskolától. Lelkileg továbbra is a közösséghez tartozónak érzem magam. És ezzel többen vagyunk így „sorstársaim” közül. Talán rendhagyónak számít, hogy iskolánk volt pedagógusai közül heten rendszeresen találkozunk. Találkozásainkba belefér-

nek a vidám pillanatok, de a mindennapi gondjaink megosztása is. Iskolánkhoz való kötődésünket a mai vezetőség, tantestület is erősíti. Minden év decemberében szeretettel meghívunk, várnak egy kis karácsonyi előzetesre, és mi szívesen megyünk. (Somodi Enikő, nyugalmazott magyartanár)

Első osztályos tanuló szüleiként ötödik éve vagyunk kapcsolatban az intézménnyel és mind az óvodai, mind az iskolai képzéssel maradéktalanul elégedettek vagyunk. Amellett, hogy a gyerekek jól érzik magukat, szülőként fontos számunkra, hogy az intézmény számos vetélkedőre és versenyre készíti fel őket, akár egészen óvodás kortól. Innen élményekkel és általában nagyon jó eredményekkel térnek haza, ez pedig megerősít bennünket abban, hogy a mi gyerekeink is jó kezekben vannak. Az intézmény kommunikációjában megnyerő, hogy naprakész, nyitott és nem csak a szülőkhöz, hanem mindig a gyerekekhez is szól. Töb-  
bek között, ebben a járványügyi helyzetben is nagy segítség volt számunkra, hogy időben tájékoztattak bennünket az intézményt érintő hivatalos intézkedésekről. Folyamatosan törekszik arra, hogy a szélsőségeket közelebb hozza egymáshoz: kicsiket a nagyokhoz (évnnyitó ünnepség alkalmával a nagyok kísérték ki a kicsiket, majd tüzték fel nekik az iskola jelvényét), tanárokat a szülőkhöz (évente megrendezésre kerül a Szülői Farsangi Bál, ahol szülők és pedagógusok kötetlenül beszélgethetnek egymással). Ez az attitűd egy nagy család érzetét kelti, ahol gyerekek, szülők és pedagógusok biztonságban és jól érezhetik magukat. Szülőként bármit is tapasztalunk, a legjobb mércét mégis saját gyermekeink viszonyulása jelenti. Mindkét lányunk szívesen megy minden reggel óvodába, ill. iskolába, és délután vidáman térnek haza, várva a következő tanítási napot. (Györfy Eszter és László, szülők)

## Fráter György Általános Iskola

36.

Gyergyóremete



A gyergyóremetei iskoláról való első feljegyzés 1763-ból való, amikor a falu plébánosa Csörgő Ferenc egy triviális iskoláról tesz említést, amelyik a templom mellett működött. A tanítás német nyelven folyt. Mivel az iskola az egyháztól függött, a plébános egyúttal iskolaigazgató is volt. A tanító mellett a kántor is részt vett az oktatásban.

1818-ban említik Laczkó József tanító és Deák Ádám kántortanító nevét. A tanulók száma ekkor 160 volt. A reformkorban, 1826-ban az iskolaépü-

letet újraépítik, amely három tanteremből és egy tanítói lakásból állt. 1874-ben iskola létesül Csutakfalván. Az első években egy magánháznál folyt a tanítás. 1877-ben egy helyi lakostól megvásárolt telken felépült az iskola. A századfordulón a remetei iskolások súlyos gondja volt a tanterem- és tanítóhiány. Ez a helyzet kihatott a gyermekek iskolalátogatására. 1895-ben az 1237 tanköteles gyermekből csak 962 járt iskolába. A község elöljárósága az iskolák helyzetének javítása érdekében az oktatási mi-



nisztériumhoz fordult. Az évekig tartó panasz végül eredményt hozott. Egy-egy négy osztályos iskola létesült Bernádban és Alszegeben, a Hadnagydombján.



A remetei oktatás helyzete gyökeresen megváltozott a két világháború között.

1941-ben, a községtől 8 km-re levő Kicsibükk szórványtelepen is iskola létesül. Ekkor a gyermekek oktatását 20 pedagógus végzi, amelyek közül 6 Csutakfalván és 1 az Eszenyőben tanít.

1948-ban az oktatás államosítása során a magániskolák és a történelmi egyházak oktatási intézményei állami tulajdonba kerülnek. Mégis az általános iskolák kötelezővé tételével nőtt a tanulók létszáma és az iskola anyagi bázisa valamelyest szélesedett.



1949-ben a Martonka nevű szórványtelepülésen, 1953-ban Csutakfalva felső részén létesült I–IV. osztályos iskola. A Tejporgyár felépülése 1954-ben és a helység e részének infrastrukturális fejlődése lehetővé tette 1956-ban egy újabb elemi iskola működését.

A remetei oktatás történetében jelentős minőségi változást hozott az 1962–63-as tanév. Füstös Károly igazgatósága alatt ekkorra készült el az új kétemeletes iskolaépület és indult be a középiskolai oktatás. Az 1973-ig működő gimnáziumban mintegy 140 tanuló végzett, és jelentős részük az ország különböző felsőfokú intézményeiben tanul tovább.

Az 1960–1980-as évek az oktatás anyagi-didaktikai bővítésének kora. Természetesen nem hall-

gatható el '80-tól az iskolák túlzott alárendelése a politikumnak (a földrajz, történelem, állampolgári nevelés és osztályfőnöki órák román nyelven tartása). Az ateizmus erőltetése pedig valóságos éket vert az iskola, egyház és szülői közösségek közé.

A 1989-es változás új perspektívákat nyitott a remetei iskola fejlesztésében. 1991-ben a központi általános iskola felvette a Fráter György, 1996-ban a csutakfalvi általános iskola pedig a Balás Jenő nevet. Mindkét iskola korszerű irodatechnikai felszereléssel, könyvtárral gazdagodott. Külföldi kapcsolatok jöttek létre – mindkét iskola támogatója az Avully svájci község.

A közel ezer remetei óvodást és iskolás gyermeket ma mintegy hatvantagegy pedagógusközösség oktatja. 1998-ban a Fráter György Iskola megkapta a reprezentatív iskola címet, ami nemcsak növeli az intézmény tekintélyét, hanem egy lépés az iskolai autonómia kiszélesítésében. (Laczkó-Szentmiklósi Endre, történelem szakos tanár)

A gyergyóremetei oktatás több mint kétszázötven éves múlttal tekint vissza, de a település legnagyobb iskolaépülete alig több mint ötven éves: 1961–1962-ben épült. Azóta több átalakításon, felújításon esett át a központi iskolának is nevezett épület, amely 2012-ben újabb tantermekkel bővült. Az intézménynek a 2020–2021-es tanévben 668 tanulója van. Az oktatói-nevelői munka a község több pontján, több épületben folyik – a központban három épületben (a központi épület, vaskapus iskola, régi napközi épülete), a templomtéri iskolában, az alszegei óvodában, a tulamarosi napköziotthon és óvoda épületében, Csutakfalván a Balás Jenő Általános Iskolában, a csutakfalvi Községi Ház épületében működő óvoda és napköziotthon –, amelyeket intézményesen a Fráter György Általános Iskola tömörít egygé.







A Gábor Áron Szakközépiskola a Hargita-hegység lábánál, a 850 m magasságban fekvő, kb. 7000 lélekszámú Szentegyháza városában található. Közigazgatásilag Hargita megye része, Csíkszereda és Székelyudvarhely megyei jogú városok között helyezkedik el.

A településhez tartozik Szentegyháza, Homoródfürdő és Lövétebánya. Iskolánkba a Kis-Homoród mentéről jönnek diákok: Szentegyházáról, Kápolnásfaluból, Lövétéről, Homoródalmásról, Karácsonyfalváról és Oklándról.

A szentegyházi középiskolai oktatás az 1957–1958-as tanévvel kezdődött. 1972-ben az általános műveltségi tantárgyakat oktató iskola kohászati szakközépiskolává alakult, és a Kohóipari Minisztérium támogatását élvezte. Párhuzamosan működött két-három középiskolai és egy-két szakiskolás osztály.

1990. június 1-jén Gábor Áronnak, a 48-as szabadságharc hősének a nevét vette fel az iskola, aki a helyi mesterekhez folyamodott, hogy megöntsék a tűzérés számára szükséges ágyúkat.

A 2012–2013-as tanévtől három tanintézményt vontak össze: a 16 osztállyal, 290 diákkal rendelkező Gábor Áron Szakközépiskolát, a 17 osztállyal, 326 tanulóval rendelkező Tamási Áron Általános Iskolát, illetve a 6 csoporttal működő, 120-as létszámú Hófehérke Napköziotthonot. Így egy nagy iskolaközponttá vált, ahol az óvodától a középiskoláig 736 diák tanul.

A 2-es számú Általános Iskolában 1852 óta folyik az oktatás. 1923-ig egyházi iskola volt, majd államosítják. Az általános iskola és az gimnázium 1972-ig együvé tartozott. 1990-ben felveszi a Tamási Áron Általános Iskola nevet. Abban az időben három épület, 27 osztály és 700 diák, valamint 30 tanár tartozott az intézményhez.

1948-ban a Vasüzem támogatásával jött létre a szentegyházi óvoda, amely 2005. január 1-jétől önálló intézménnyé vált a napközivel együtt. A 7 csoportból 4 napközis, magyar tannyelvű csoport, valamint három óvodai csoport, melyből kettő magyar, egy pedig román tannyelvű volt.

### Az intézmény jelenlegi helyzete

A Gábor Áron Szakközépiskola mint jogi személy és a hozzácsatolt két intézmény a 2020–2021-es tanév elején a következő adatokkal rendelkezik: az iskola előtti oktatásban 119 gyermek részesül, ide tartozik az óvoda és napközi összesen 6 csoportja. A Tamási Áron Általános Iskolában (mint második intézményben) 10 elemi osztály és 8 általános iskolai osztály működik összesen 327 diákkal, a középiskolában pedig 8 osztály 178 diákkal.

Az iskolai személyzet megoszlása a következő: összesen 74-en vagyunk, ebből 53 pedagógus, 15 nem oktatással foglalkozó dolgozó, valamint 8 kiegészítő alkalmazott.





Az utóbbi időben nagy erőfeszítésbe került előteremteni az alapszükségeket a műszaki, valamint a turizmus és vendéglátás szakterületén. A tanulók szakmai gyakorlatának megszervezésében az iskolai műhelyek mellett fontos szerepet kap az a 15 gazdasági szereplő, akikkel az iskolánk szoros partnerkapcsolatot ápol.

### **A 2019–2020-as tanév első félévében elért eredmények**

Különböző versenyeken vettük részt: a tantárgyversenyek helyi, körzeti, megyei szakaszain. A Ciripelő népdaléneklő, mesemondó, szavalóverseny, melyen díjakat és dicséretet szereztünk (I–IV., V–VIII. osztályosok), a műanyag kupakgyűjtési verseny (I–IV. osztály), Orbán Balázs nyomában elnevezésű megyei verseny (I–IV. osztályosok), Élhetőbb bolygót unokáinknak megyei verseny (I–IV. osztályosok számára), Mesék szárnyán verseny, Ady Endre élete és munkássága témájú megyei verseny (IX–XII. osztályok), Simonyi Zsigmond helyesírási verseny (V–VIII. osztályosok), földrajz-biológia verseny: Élet a földön (VII. osztály), Mesterségek éjszakája (III. éves szakiskolás osztály), zene- és rajzverseny (V–VIII. osztályok), tantárgyversenyek (V–VIII. osztály), Zrínyi Ilona matematika verseny, matematika tantárgyverseny (V–VIII. osztály), Bolyai matematika verseny (V–VIII. osztály), fizika tantárgyverseny (VII–VIII. osztály). A középiskolai osztályok a Határtalanul program keretén belül magyarországi iskolákkal ápolnak jó kapcsolatot: két mátészalkai és egy szerencsi középiskolával.



### **Anyagi helyzet**

Az oktatási, tanulási, értékelési folyamatot nagymértékben befolyásolja az iskola taneszközökkel való felszereltsége. A mi iskolánk az országos átlaghoz viszonyítva jó helyzetben van. A Gábor Áron Szakközépiskola és a csatolt intézmények felszereltsége a következő: 43 osztályterem, 4 laboratórium, 2 informatika szakterem, 1 tornaterem, 2 sportpálya, 7 műhely, egy öntöde, amelyet már nem működtetünk, egy autóvezetést szimuláló terem, díszterem, pszichológia terem, egy dokumentációs központ, két iskolai könyvtár, a bentlakás épülete, étkezdé, továbbá melléképületek: titkárság, tanárik, és nem utolsósorban a múzeumok: néprajzi múzeum, mesterségek múzeuma, iskolamúzeum.

### **Iskolánk jeles egyéniségei**

Rangsorolás- és a teljesség igénye nélkül említünk néhány neves személyiséget, akik pályafutásukat itt alapozták meg: Lőrincz György író, Svella Károly fogtechnikus, Egyed Imre egyetemi tanár és orvos, Herceg Mihály tanár, Simó András orvos, Máthé D. Olga ügyvéd, Sata Árpád színész, Lázár Zoltán mérnök, Mihály Árpád mérnök, Mihály Albert-Török vasipari szakember, Kovács Margit tanár, Tankó Zoltán tanár, Mihály Margit orvos, Mihály Árpád tanár, Máthé Lajos villanyszerelő, György Márton fémgorgácsoló szakember, Silye Ferenc öntőmérnök, Egyed Gábor nyugalmazott plébános, Szeles Bálint vaskohászati almérnök, György-Mihály Levente plébános, Szentes Antal politikus, Benedek László politikus, Derzsi Dező színész, Lázár Imre mérnök, Szabó László fémgorgácsoló, Both Tibor kohóipari mérnök, Herceg Mihály orvos, Sándor Lajos politikus, Sándor Csaba orvos, dr. Demeter Csanád tanár-történész, Herceg Zoltán orvos, Tankó Levente orvos.

1982-ben első osztályos diákként léptem át először a Tamási Áron Általános Iskola kapuját. 1995 szeptemberében kihelyezett tanítóként ugyanolyan izgatott voltam, mint egy iskolába induló kisdíák. 2017 óta vagyok az intézmény vezetője, amely életem részévé vált. Az iskola munkaközössége a tanulókkal és szülőkkel együtt vallja, hogy nagyot alkotni csak összefogva, közösen lehet. Azon fáradozom, hogy a tanárok és diákok egyaránt szívesen jöjjenek nap mint nap iskolába, ahol a közös munka örömforrás, ahol együtt győzzük le a nehézségeket, együtt örvendünk a sikernek. Iskolánk óriási változásokon megy át. De a két alappillér az, ami állandó: a diák és a tanár. A cél sem változik. Pozitívan gondolkodó, a



társadalom számára értékes emberek nevelése a célunk. Meggyőződésem, hogy iskolánk értékteremtő és kultúrateremtő intézmény, nem csupán szolgáltató központ. Elődeinktől kapott örökségünket féltve őrizzük. Örökös célkitűzéseink közé tartozik a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, történelmünk és hagyományaink megismertetése és őrzése. Továbbá igyekszük olyan példaképeket állítani diákjaink elé, mint a székely ágyúöntő mester, Gábor Áron és az életével irányt mutató Tamási Áron írónk, akik szelleme megerősíti diákjainkban a szülőföld iránti szeretetet. - *Tankó Csilla, intézményvezető*

### Az iskolámról

1973-ban léptem be először a Gábor Áron Szakközépiskola kapuján, és nyugdíjazásomig (2006) ennek a közösségnek tagja voltam. Az itt töltött különleges pillanatokat máig őrzöm: a diákokkal való munkának, a nehézségek legyőzésének, a tartó munka gyümölcsének szép emlékét. A négy évtizednyi tanári pálya még nem ért véget, mert megkértek, hogy néhány osztályban tanítsam a szeretett tantárgyamat, a matematikát. A közösséget tartottam mindig az iskola erősségének, a kollégák közötti, tanár-diák, illetve a tanár-szülő közötti kiegyensúlyozott viszonyt. Ezek az irányvonalak máig megmaradtak, a jelenlegi vezetőség is teljes erejéből próbálja megtartani ezt az irányt: az értékközvetítő szerepet és a jövő felé irányultságot. Azt hiszem, hogy ebben a törekvésükben segíteni tudom őket. - *Vass Mária, nyugalmazott matematikatanár*

### Szívélyes gondolatok

A Gábor Áron Szakközépiskolában minden szinten folyik oktatás az óvodától a középiskoláig különböző színvonalú osztályokkal és diákokkal. Ez a sokféleség a diákok felkészítésében úgy nyilvánul meg,

hogy az évről évre más középiskolákba bejutó diákok semmivel sincsenek hátrányban, mint a megye más településeiről származó tanulók. Diákjaink a tanítók, tanárok, mesterek irányításával számtalan versenyen vesznek részt jó eredményekkel. Körzeti, megyei, sőt országos tantárgyversenyeken is megállják helyüket. A tanárok igazi hivatása, hogy felkészítsék a térség diákjait arra, hogy megvalósítsák álmaikat, megállják helyüket a társadalomban és jövőbeli munkahelyükön. Minél inkább megtalálják saját útjukat, annál nagyobb a mi örömünk: a becsülettel végzett munka sosem hiábavaló. - *Csergő Ildikó, tanár*

A középiskolás éveimben minden más volt: diákok, iskola egyaránt. A IX–X. osztályt 1984–1986 között végeztem, és mély nyomot hagytak bennem ezek az évek, a tanáraink, az osztályhangulat. Bár más világ volt, például kötelező volt az egyenruha és a hajpánt viselete, mindannyian céltudatosak voltunk. Öt osztály volt évfolyamonként. Féltünk a tanárainktól, jobban tiszteltük őket. A mai iskolában nincs egyenruha, a tanár-diák viszony pedig közvetlenebb. Ami tetszik az, ahogyan egyes tanárok figyelnek és törődnek a diákokkal, illetve az iskola erőfeszítése, hogy lépést tartson a fejlődő, mozgásban levő világgal. - *György Hajnal, szülő*

Büszkén vallom, hogy a Gábor Áron Szakközépiskola diákja vagyok. Csak jó véleménnyel vagyok az iskoláról. Jó a diákközösség, tehetséges, jól felkészült tanáraink vannak. Már kialakult a baráti köröm. Együtt tanulunk, ugyanakkor a szabadidőnket is tartalmasan töltjük. Szeretek iskolába járni, hiszen minden diák életében fontos szerepet tölt be az iskola, a munka, a tanulás és az életre való felkészülés. - *Lőrincz Tünde Andrea, XII. osztályos tanuló*

## Nyíró József Általános Iskola

38.

Csíkszépvíz



Immáron 168 éve, hogy először becsengettek Szépvízen az iskolába. Szépvíz község iskolájáról és annak részletesebb leírásáról a Gyulafehérvári Érseki Levéltárban található 1869-ben készült vizitációs jegyzőkönyvben találunk jelentést.

A jegyzőkönyvből a következőket tudjuk meg a Szépvízen található iskoláról:

Szépvíz község egyházi iskoláját 1852-ben építették fel a falu közepén (nem messze a Szent László

templomtól). Az iskola megépítése előtt a szépvízi gyerekek a csíkszentmiklósi egyházi iskolába, valamint az örmény iskolába jártak tanulni.

Az iskola létrehozását Sánta Imre, akkori csíkszentmiklósi plébános szorgalmazta és felügyelte.

Ezidőtájt az iskola épülete két helyiségből állt, amely a tanulók oktatására szolgált, ellátva padokkal, asztalokkal, kályhákkal, valamint a falon táblákkal. A két épületrész között volt a tanító lakása. A



korabeli jegyzőkönyv említést tesz még egy, az iskola tetején elhelyezett tíz font súlyú kis harangról is (ennek ma már nyoma sincs).

Az iskolában nem csupán télen zajlott oktatás, hanem egészen június végéig. A vizitáció döbbenetes adatokat is közöl az iskolaképes gyerekek számáról: 225 fiú és 152 leány, azonban ezek közül csupán 32 fiú és 15 leány járt rendszeresen iskolába.

Az 1900-as évek elejére a régi iskolaépület már kicsinek bizonyult, ezért a község előljárósága az 1901. április 1-én kelt jegyzőkönyve szerint egy új iskolaépület építését vette tervbe. Több évi keserves kínlődés után végül a község 1906-ban a Pujikál-féle telekre egy új iskolaépület felépítését kezdte el, melyben helyet kapott négy osztályterem, egy nagyterem, két iskolaszolgái szoba konyhával, kamarával és pincével. 1907 őszére át is adták a község és az iskolások számára.

Az iskola tannyelve a magyar volt már a kezdetektől. Az évek során többször változott az iskola neve: 1945-ben Egységes Gimnázium, később 10 osztályos Általános Iskola. Ma Nyíró József nevét viseli. A névadás története nagyon egyszerű: az 1990-es évek elején minden iskola nevet választott. Az akkori igazgatónőre és magyarszakos tanárnőre, Bíró Lujzára is nagy nyomás nehezedett, aki végül kedvenc íróját, Nyíró Józsefet választotta, mert szerinte senki sem fejezi ki olyan szépen egy iskola életét, jövőjét, mint Nyíró József: „Mehetünk nyugodtan, mert az én utamnak vége úgyszem léssen. Sok kocsi elporlik alattam, de én addig meg nem állhatok, míg az én testem is valamivel magasabbra nem emeli ezt a földet.”

Internátus is működött valamikor az iskolában a kósteleki, gyepecei, ajnádi tanulók részére.

1954-ig csak tanítók dolgoztak a szépvízi iskolánál. Nagy Sándor földrajz-geológia szakos tanár volt

az első, aki szaktanárként érkezett az iskolába (Miklós Géza volt iskolaigazgató feljegyzései alapján), őt követte Puskás Attila biológia szakos tanár, akik nem csak tanárként voltak jelen a közösségben, hanem kulturális tevékenységek szervezésében (színjátszó kör) is közreműködtek.

Az 50-es évek végén – a 60-as években gyakori volt a szaktanárhiány az iskolában, de idővel ez a probléma megoldódott, és az iskola biztosítani tudta a szakoktatást. Ennek is köszönhető, hogy az iskola padjaiból olyan tanulók kerültek ki, akik az élet szerteágazó területein helyt tudtak állni. Orvosok, mérnökök, ügyvédek, közigazdászok, tanárok, tisztviselők, nagyszerű szakmunkások lettek azokból, akik a szépvízi iskolából indultak felsőbb oktatási intézményekbe oklevelet szerezni.

Az itt dolgozó pedagógusok között nagyon jó az együttműködés, kölcsönös érdeklődés és segítség, jó barátság, valamint jó munkahangulat uralkodott és uralkodik ma is közöttük.

2017-ben hármas évfordulót ünnepelt az iskola:

- a szépvízi oktatás 165. évfordulóját;
- a ma is álló épület fennállásának 110 éves évfordulóját;
- az iskola névadásának 25. évfordulóját.

Ebből az alkalomból egy évkönyvet is megjelentetett az iskola, melynek ajánlóját Kenéz Szilárda jelenlegi igazgató egy Szentgyörgyi Albert idézettel zárja:

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen a tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni, amit csinál, és megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog.”

Iskolánk egész közössége ezen fáradozik.

*Tamás Tünde, tanár*







„Olyan család vagyunk, amely nem vesz el és nem öregszik meg, de a türelemmel és alapossggal végzett munka érzését átadja a jövő generációinak.”

Jó, ha nem felejtjük el azt a forrást, ahonnan indultunk, és mindig térjünk vissza hozzá, jó, ha nem felejtjük el a történelmet, mert amikor meg akarjuk tudni, hogy kik vagyunk, honnan jövünk és merre tartunk, ha kérdezzük, válaszol nekünk.

Galócás községben a régi dokumentumok 1768-ban említenek először iskolát. A román oktatás kezdetei 1906-hoz kapcsolódnak. 1937-ben a község lakóinak segítségével felépítették az oktatás új hajlékát, az 1-es számú Általános Iskolát (I–VIII. osztály). Az 1999–2000-es tanévben az iskola neve Dumitru Gafton Általános Iskolára változott, annak a tanárnak a neve után, aki ebben az iskolában kezdte apostolkodását. Dumitru Gafton az első világháború idején tábori pap lett, majd képviselő és Maros megyei szenátor.

Jelenleg öt épületben folyik az oktató tevékenység, ebből kettő a központban, három pedig a település más részein található. A Dumitru Gafton Általános Iskolához három alintézmény tartozik: a Pîrau alegység, szimultán osztállyal, egy óvodai csoporttal, a Prichindel Óvoda napközis programmal és egy Óvoda rendes programmal.

Az iskolaépület tágas, van benne 5 csoportszoba, 11 tanterem, fizika/kémia laboratórium, a közelmúltban 20 számítógéppel és interaktív táblával felszerelt számítógépterem, multimédia terem, könyvtár, tornaterem és egy multifunkcionális sportpálya is tartozik hozzá. Az oktató tevékenységet 22 tanár végzi, három óvodai csoportban, öt elemi és négy általános iskolai felső tagozatos osztályban. Hogy ma mind az öt épület rendelkezik egészségügyi- és tűzbiztonsági engedéllyel, az az évek során elvégzett felújítási és rehabilitációs munkáknak köszönhető. Így nagyon jó feltételeket teremtetek az oktatási folyamat lebonyolításához.

*Groza Ileana, igazgató* – Úgy érzem, kapcsolódom ehhez a kimondhatatlan földrajzi térhez, amely örökre rányomta bélyegét a lelkemre, és úgy gondolom, hogy az iskola az az intézmény, amely a közösség szolgálatában áll, és valóban olyan helynek kell lennie, amely előrelépést generál, kompetencián, kommunikáción, hatékony irányításon, kreativitáson, humanizmuson alapul. Ilyen iskola volt – és úgy gondoljuk, hogy ma is az – a Dumitru Gafton Általános Iskola, mely nevezetes intézmény, jól körülhatárolható státussal és tevékenységgel.

*Antal Monica* – Iskolánk dinamikusan fejlődő iskola, ezt bizonyítják az elmúlt évek eredményei, a kitüntetések, díjak, stb. Végzősei, tanárok, mérnökök, orvosok, közgazdászok, ügyvédek stb. az intézménynek, tanárainak és diákjainak különleges helyet biztosítanak Galócás jelenlegi és jövőbeli történelmében.

*Diák* – Mindig büszke leszek, ha azt mondom, hogy a Dumitru Gafton Általános Iskola tanulója voltam. Ez az iskola a legjobb hely, ahol tanulni lehet, és mindig hiányozni fog minden, amit itt átéltem.

*Szülő* – Köszönjük a tanároknak azt a szorgalmat és komolyságot, amelyet a munkájuk során tanúsítottak az oktatás színvonalaért, de a galócási iskola mai kinézetéért is.







Balánbányán, a földrajzilag elszigetelt városban található Geo Bogza Általános Iskola olyan, mint az itteni emberek, akik minden akadály ellenére elérték, hogy a város áttörjön a hegyeken és összekapcsolódjon a világgal, olyan, mint a hegy, amelynek tövében áll, csiszolt, de egyre erősebb az idő múlásával, és olyan, mint a fény a hozzá tartozók lelkében.

Az 1971-ben felavatott balánbányai 2-es számú Általános Iskola egy épületből állt, amelyben 8 tanterem és 2 laboratórium volt. A nagyszámú, bányában dolgozó munkás miatt, akik az ország minden részéről érkeztek, nem volt elégséges az iskolai helyek száma, és az iskola folyamatosan bővült. Ma az iskolának két nagy épülete van.

1998. április 30-án az iskola a Geo Bogza nevet kapta, azé az íróét, aki a *Cartea Oltului* című könyvében a bányaváros életéről is tudósított.

Iskolánk a 90-es évekig a megye egyik legnagyobb iskolája volt 2000 tanulóval, akik több mint 60 pedagógus segítségével román és magyar nyelven tanultak.

A város fő gazdasági tevékenysége, a bányászat átalakulása a lakosság, valamint a diákok és a tanárok számának folyamatos csökkenéséhez vezetett.

Intézményünkben jelenleg 250 diák tanul, 8 alsótagozatos és 7 felsőtagozatos román tannyelvű osztályban, 25 tanár irányításával.

Az iskolánk rendelkezik könyvtárral, dokumentációs és információs központtal, játékkönyvtárral,

három zuhanyzós tornateremmel, számítógépteremmel, beltéri és kültéri videokamerákkal, gázfűtéssel, internettel, új bútorokkal, videoprojektorokkal.

A diákok versenyeken és tantárgyversenyeken, fesztiválokon és országos értékeléseken elért eredményei nagyon jók.

Az idők során ez az iskola olyan embereket nevelt, akik hozzájárultak a helyi közösség fejlődéséhez. Munkások, bányászok, tanárok, a város két polgármestere, iskolaigazgatók, papok, egészségügyi személyzet, ügyvédek, sportolók végeztek itt. Országunk egyik leghíresebb személyisége a sport világából származik, Ioan Timaru, a román jégkorong-válogatott csapatkapitánya, ma a város díszpolgára.

Egy másik terület, amellyel iskolánk büszkélkedhet, bekapcsolódása számos projektbe. Szinte lehetetlen bemutatni az iskola által lebonyolított összes projektet.

2016-ban, az új intézményfejlesztési tervben, a legmerészebb stratégiai cél az iskola európai dimenziójának fejlesztése volt, az Erasmus + programon keresztül. Akkor nehéznek tűnt e célt elérni, de tudtuk, hogy ez a legnagyobb lehetőség az iskola által nyújtott oktatási szolgáltatások minőségének növelésére, nagyszerű lehetőség a diákok és a tanárok számára.

Az „Engagement Equals Inclusion For All” volt az első stratégiai partnerségi projekt, amelyet az Erasmus + program (2016–2019) finanszírozott belga, Egyesült Királyságbeli és lengyel partnerekkel. Ezen projekt által 25 diák és 3 tanár az iskolánkból részt vehetett a partneriskolák tanulási tevékenységeiben.

A tapasztalatcseré tovább erősítette azt a meggyőződést, hogy bárhol is legyenek, a gyerekeknek ugyanazok az aggodalmaik, érdekeik, szenvedélyeik, örömeik, és ami őket leginkább összeköti, az az Európához való tartozás.

Két másik, az Erasmus + program által finanszírozott projekt, a KA101 tengely, az iskolai oktatásban következett: „A tanárok felkészültek és elkötelezettek egy olyan európai iskola iránt,





amelyben a gyerekek boldogok, barátságosak és megbecsültek' (2017–2019) és „A digitális tanulás növeli az esélyegyenlőséget és a sikert ... Mindkettő még folyamatban van. Mit jelent ez? 24 tanári mobilitást az Európai Unió országaiban zajló képzéseken, új lehetőségeket a digitális készségek fejlesztése szempontjából, nyitottságot a folyamatos tanulásra a diákok érdekében. A Geo Bogza Általános Iskola tanárai azonnal felhasználhatták tapasztalataikat az online tanításban.

Minden tevékenység az iskola küldetésének teljesítésére irányult: az oktatás biztosítása mindenki számára, az esélyegyenlőség, az egyéni értékek, az elfogadás, az együttműködés, az interkulturalitás, az iskola, a család és a közösség közötti partnerség előmozdítása egészséges, biztonságos oktatási környezetben.

Minden erőfeszítés és odaadás, szakmaiság és áldozat, amelyet egy teljes csapat, a Geo Bogza Általános Iskola szolgálatába állított, egy olyan befogadó oktatás előmozdítására irányult, amelyben minden gyermeket elismernek, megbecsülnek és motiválnak.

#### **A Geo Bogza Általános Iskola az a hely:**

... amelyhez nagy örömmel térnek vissza. Örülök, hogy a fiamnak jól képzett tanárokkal volt alkalma találkozni ebben az iskolában, akik hajlandók együttműködni a szülőkkel. *(Ioan Ciobotă, szülő)*

... ahol a gyerekek úgy érzik magukat, mint egy nagy családban. *(Tănasă Alain, szülő)*

... ahol sok odaadással és türelemmel növelik az önbizalmat, segítenek felfedezni és feltalálni önmagukat. Ösztönöznek arra, hogy nyisd ki az őrzött ajtókat, és járj magabiztosan a járatlan utakon. *(Gall Magdalena, tanár)*

... lehetőséget adott arra, hogy sikeres karriert építsünk, szakmailag fejlődjünk ... Az iskola küldetése szerint minden gyermeket megbecsülnek, de az érzés ugyanaz a tanárok számára is. *(Nechifor Minodora, tanár)*

... amelyben sokat tanulhat, amelyben minden tanár és diák kiváló tulajdonságokkal rendelkezik. Nem számít, milyen etnikum, vallás, bőrszín, ez az iskola örömmel fogadja Önt, és megígérem, hogy beleszokik. *(Pipirigeanu Rareș, diák)*

... ahol főiskola után tanítottam: az első osztályok, az első osztályfőnökség, az első órák magyar nyelven tanuló diákokkal, kegyelemmel és szerénységgel megáldott, tehetséges tanárokkal. Alapelvek, amelyek vezéreltek: a türelem a legnagyobb erény, és amikor a gyermek hibázott, akkor dolgozott. Kihívások: hideg, tantermi írásvetítő, első színes tévé. Örömök: nagyon jó tanulók a tantárgyversenyeken, torna, régizene, iskolai táborok. És... kollégák, egy gyönyörű család, akik mindig hiányoznak. *(Elena Soare, nyugdíjas tanár, volt igazgató)*

## **Octavian Goga Főgimnázium**

41.

*CsíkSZereda*



Az Octavian Goga Főgimnázium az 1971-ben alakult 2-es számú általános műveltségi iskola pedagógiai programját viszi tovább, amely 1974-ben a 2-es számú Reál–Humán Líceum elnevezést kapta, majd 1977-ben átalakult 3-as számú Ipari Líceummá. 1990-ben vette fel az Octavian Goga Gimnázium nevet, amelyben már a román oktatási rendszer fontos és újító célkitűzéseinek megfelelően oktatott, és 1999-ben elnyerte az Octavian Goga Főgimnázium elnevezést.

1971-től kezdve napjainkig az Octavian Goga Főgimnázium az oktatás szentélye, ahol a belépők átalakultak, a nem látók látni kezdtek, akik nem hallottak, kezdtek hallani, a megbilincselte lelkek megteltek szeretettel. Ennek a templomnak az oltáránál szolgálunk mi tanárok, nevelők, akik azt választottuk, hogy sorsokat, életeteket változtassunk meg, akiknek az a hivatásunk, hogy társadalmi, kulturális származástól, eredettől függetlenül minőségi oktatást-nevelést és

esélyegyenlőséget biztosítsunk minden gyereknek.

Az Octavian Goga Főgimnázium a megyeszékhely két kizárólag román tannyelven oktató iskoláinak egyike, amelyre a sokszínűség jellemző. Iskolánk oktató-nevelő tevékenysége három szinten működik: elemi, általános iskolai és középiskolai oktatás. Jelen pillanatban csak nappali oktatás zajlik, elméleti tagozaton, a középiskolai szinten reál és humán osztályok működnek az alábbi szakokon: matematika–informatika, természettudományok, filológia, társadalomtudományok. Az idei tanévben az Octavian Goga Főgimnáziumban, amely állami közoktatási intézmény, 764 diák tanul, 32 osztályban.

Az iskolaépület felülete 9109 négyzetméter, ez nyolc épületet foglal magába: oktatási tereket, sporttermet, kollégiumot, ebédlőt, kazánházat és mosodát. Az oktatási felületen 32 osztályterem, 8 szakterem van, valamint kiegészítő oktatási helyiségek, mint a



könyvtár és az olvasóterem, az orvosi rendelő, a pszichopedagógiai szakterem, a tornaterem, a szabadtéri osztályterem, a csillagászati terem, valamint az Orion Cserkészcsapatnak fenntartott kabinetek. A berendezések közül megemlítjük az asztali számítógépeket, a videoprojektorokat, a fénymásolókat, néhány interaktív táblát, új tantermi bútorokat, a kollégium új bútorzatát, az iskolai könyvtárban található 19800 kötetet, valamint a fizika, kémia és biológia szaktermekben található szakberendezéseket.

Az iskola menedzserei és 46 tanára együtt irányítják és fejtik ki az oktatási tevékenységet, céljuk a minőségi oktatás, a szülők fele nyitás, akik megbízható partnereket találnak bennük, és akikkel bátran együttműködhetnek a gyerekeik fejlődése érdekében, a társadalom fele pedig azt, hogy ennek az intézménynek a kapuján olyan jól felkészült emberek lépnek ki az életbe, akik az alapos képzés mellett helyes értékrendszerral is rendelkeznek.

#### **Ennek értelmében, nevelési programunk irányelvei a következők:**

A hagyományok, népszokások, népviselet, népi kultúra előtérbe helyezése, amelyek egy nép identitásának vitathatatlan és sajátos értékei;

Az érdeklődés felkeltése és serkentése a kultúra, tudomány és sport értékei fele;

Egy környezetvédelmi és társadalmi komponenseket magába foglaló fenntartható életmód promoválása;

Az oktatási projektek részét képező tevékenységekben a lelkes diákok, az elkötelezett pedagógusok és a segítőkész szülők együttes erőfeszítésével az a cél, hogy hozzájáruljunk az emberi méltóság megőrzésé-

hez, valamint olyan erős személyiségek kialakításához, akik képesek az önálló kritikai gondolkodásra. A projektek közül kiemelkednek: „Az iskolai múzeum – Az őseink – Gyökerek”, „Lapok a történelemből, a kultúrából, a természetből, szavak, amelyek építenek”, „ECO-sapiens – gondolkozzunk ECO-logikusan és cselekedjünk ECO-nomikusan!”, „Rajtad a hangsúly!”, „LOGOS” – Akadémiai szónoklatok versenye és a „La francophonie avant toute chose” elnevezésű országos vetélkedő megszervezése.

Az európai és kormányzati projektek jóvoltából, valamint a csíkszeredai és a Hargita megyei önkormányzatok által támogatott pályázatok révén iskolánk környezete évről évre megújul, fejlődik az infrastruktúrája. Másrészt a nagyon jó tanulmányi és versenyeredmények, a záróvizsgákon és a különféle megmérettetéseken, tantárgyversenyeken elért nagyon jó eredmények szintén hozzájárulnak az intézményünk fejlődéséhez és a hírnevének öregbítéséhez. Bátran kijelenthetjük, hogy a Hargita megyei iskolák szintjén iskolánk előkelő helyet foglal el annak ellenére, hogy a középiskolai felvételi semmilyen szelekciót nem biztosít. Mi az az iskola vagyunk, ahol minden tanuló megtalálja a helyét, ahol szabadon megszólalhatnak és kiteljesíthetik a készségeiket és képességeiket.

Az évek során büszkén vettük tudomásul, hogy a mi iskolánk az a pont, ahonnan elindulva sok végzős generáció megtalálta a helyét a civil román társadalom élén, de sokan az iskola vagy az ország hírére eljuttatták határokon túli nevezetes intézményekbe is. Iskolánk végzősei közül kerültek ki híres személyiségek a tudomány, kultúra, társadalom, sport (regionális, országos vagy nemzetközi mezőnyben) területén: színészek,

médiaszakemberek, kutatók, egyetemi tanárok, politikusok, IT szakértők, művészek, sportolók, többszörös országos és nemzetközi bajnokok.

#### **Az alábbiakban diákok, szülők és tanárok iskolánkkal kapcsolatos gondolatait közöljük:**

Az Octavian Goga Főgimnázium nem csak egy oktatási intézmény, annál sokkal több, egy olyan közösség, ahova ha egy-





szer bejutottál, nem akarsz eljönni onnan, nem tudsz megválni tőle. Egy olyan hely, ahol az oktatók, tanárok nem csak MÉLTÓ KÖVETENDŐ PÉLDÁK a diákok számára, hanem mérföldkövek is a tanulók életében. Nem egyszer történt meg, hogy az iskola tanárai segítők jobbot nyújtottak, és mindent meettek annak érdekében, hogy a bajba jutott tanulókat átsegítsék a nehézségeken. A tantestület emberi minőségéről sokat lehetne írni, beszélni, de a szöveg keretei nem engedik. Ami viszont a szakmai minőséget illeti, csak egy dolgot kell tennünk, vegyük bármelyik évfolyamot és hasonlítsuk össze a bejutási jegyet és az érettségi vizsga eredményeit, akár egyénileg, akár egész évfolyamra vonatkoztatva. Ezek a jegyek, átlagok MINDENT elmondanak a lényegről. – Ft. Păncescu Ionel-Gheorghe

Alan Blum szerint a nevelés kilábalás a sötétségből a fény fele, és az iskolai tanórák fontos fejezetet jelentenek abban a könyvben, amely a mi történetünket írja le, egy olyan fejezet, amelyet rendkívüli, jól felkészült, avatott, aranyszívű emberek írtak – a tanárok. Ők a mi vezetőink a felnőttkor fele vivő úton, akik a tanulmányi évek alatt tanácsot és segítséget adnak nekünk. Az Octavian Goga Főgimnázium tanárainak odaadó munkája és a diákok kitartása az évek során kiemelkedő eredményeket és jó teljesítményt hozott. Mivel életem egyik legfontosabb szakasza volt, és a világvágy idején kellett megbirkóznom a nyolcadikos záróvizsgálattal, hatalmas izgalmat éltem át. A kedvezőtlen körülmények ellenére tanáraink mellettünk voltak minden lépésünkben, irányítottak, felkészítettek a vizsgára, így sikeresen vizsgáztam, és a legjobb (kitűnő) minősítést szereztem meg.

Az iskola barátságos környezet kell hogy legyen, az érés és szocializáció tere, a második otthonunk, ahol megnyílik a jövő kapuja, segítséget kapunk, hogy megtaláljuk a hivatásunkat. A Főgimnázium, amelynek a tanulója vagyok, összesíti mindezeket az elvárásokat, tulajdonságokat, ezért én nagyon büszke vagyok, hogy ennek a tanintézménynek a tanulója lehetek. - Asandei Ioana – IX. A osztályos tanuló

Első pillanattól, ahogy beléptem az Octavian Goga Főgimnázium közösségébe, nagyon motiválva éreztem magam, mivel a szervezeti kultúrája igazi értékekre épül: kiválóság, kreativitás, bátorság, tisztelet, becsület és optimizmus. Ezen értékek a diákok lehetőségeinek maximális kiteljesedését szolgálják.

Az Octavian Goga Főgimnázium egy kitűnő iskola, ahol a tanárok és diákok úgy tekintenek minden kockázatra, mint ami esély a fejlődésre, ugyanakkor a nehéz pillanatok nem elbátortalanítják őket, hanem újabb kihívásokat jelentenek. A kölcsönös tisztelet elengedhetetlen a tanulók fejlődésében, az iskola egész közössége együtt munkálkodik a diákok boldogulásáért. A tanárok, diákok és szülők együttműködő partnerek az oktatási-nevelési tevékenységben, kölcsönösen segítik egymást és együttműködnek a tanulók fejlődésének érdekében. Ez az iskola folyamatosan keresi a lehetőségeket, hogy minél jobban nyisson a közösség fele és azt is, hogy jól alkalmazkodjon a kortárs társadalom elvárásaihoz. Ez az a hely, ahol nagyon szívesen dolgozom, szeretem a munkám, és megvan minden támogatásom, lehetőségem, hogy szakmailag fejlődhessek.

42.

## Aranyalma Óvoda

Csíkszereda



Az intézmény megnevezése: Aranyalma Óvoda  
Az intézmény címe: Csíkszereda, 530170,  
Gyermek sétány, 6. szám  
Telefon- fax: 0266 313016, E-mail: gr.aranyalma@  
eduhr.ro, aranyalmaovi@yahoo.com

Beiskolázott gyermekek száma: 251  
Az oktatás nyelve: magyar és román  
Óvodavezető: Miklós Réka

Az Aranyalma Óvoda története évtizedekkel ez előtt kezdődött, 1968-ban, illetve 1972-ben, amikor a 2-es számú Napköziotthon megnyitotta kapuit Csík-



szereda Tudor negyedében, és amikor a 4-es számú Óvoda első csoportjait indította.

A Csíkszeredai Önkormányzat által fenntartott és 2009-ben egyesített intézmény mára 251 férőhelyessé vált. Aranyalma Óvodánk kilenc magyar tannyelvű - nyolc hosszú programos és egy rövid programos csoporttal -, valamint két román tannyelvű, vegyes ill. hosszú programos csoporttal működik. 2020-ban az épület az Önkormányzat felújítási-hőenergetikai projektjének köszönhetően új arculatot nyert.

Óvodai programunk, a lépésről lépésre (eredeti nevén: step by step) gyermekközpontú pedagógiai program, amelyet az 1990-es években az Open Society Institute irányításával amerikai szakemberek dolgoztak ki. A program küldetése egy új pedagógiai szellemiség elterjesztése, amelynek középpontjában a gyermek áll; annak az elvnek az érvényesítése, hogy „Minden ember egyszeri és megismételhetetlen egyéniség”.

Az Aranyalma Óvoda munkáját segíti a Szív Egyesület, hathatós támogatást nyújtva a gyermekek óvodai életének tartalmasabbá tételéhez.

43.

## Eszterlanc Napköziotthon

Székelyudvarhely



*Tagóvoda:* Szombatfalvi óvoda

*Cím:* Székelyudvarhely, 535600, Nicolae Bălcescu u. 2. sz., Hargita megye, Románia

*Telefon/fax:* 0040 266 214482, e-mail: gr.eszterlanc@eduhr.ro

*Személyzet létszáma:* Óvodapedagógusok száma: 21, Kisegítő személyzet-könyvelő, titkár, gondnok: 2, Szakácsnő: 3, Kisdiednevelő: 2, Dajka: 8

*Csoportok száma:* 11

*Eszterlanc óvoda:* 8 óvodás, 1 tipegő csoport

*Szombatfalvi tagóvoda:* 2 vegyes csoport

*Gyermeklétszám:* 275

*Oktatás nyelve:* magyar

A székelyudvarhelyi Eszterlanc Napköziotthon 1975-ben 15-ös számú Napköziotthonként nyitotta meg kapuját. A 240 napközis és 100 férőhelyes bölcsődei épület az ipari zónában helyezkedik el, távol lakónegyedektől, a város zajától. Kezdetben az épület a mellette működő Cérnagyár tulajdona volt, majd a városi tanács tulajdonába helyezték át. A 90-es évek elején megszűnik a bölcsődei részleg, helyén a 4-es számú óvoda kezdi meg működését, 2 csoporttal. 2003-ban az óvoda működése megszűnik a gyermeklétszám csökkenése következtében. 2000-ben a napközi felvette az Eszterlanc nevet, és bejegyezték az Eszterlanc Alapítványt. Környéke csendes, parkosított. Tágas, füves udvara, biztonságos játékaik, virágos és veteményeskertje akár az oktatás-nevelés helyszínéül is használható. A



napköziotthon 2017 szeptemberétől bővült egy 2 vegyes csoportos tagóvoddal, a Szombatfalvi tagóvoddal, így jelenleg két különálló egységben 11 napközis csoporttal működik, ahol 21 szakképesített óvónő végzi a nevelő-oktató tevékenységet. 2015 novemberétől tipegő csoporttal bővült az Eszterlanc óvoda, amelyhez a személyzetet Székelyudvarhely Város Önkormányzata biztosítja. Jól felszerelt kabinetekben, kihelyezett gyógypedagógus-logopédus és pszichológus szakemberek járulnak hozzá a gyerekek speciális fejlesztéséhez. A gyermekek egészségére a védőnő vigyáz fel. Sókuckó kialakításával az igazi sóbarlangok klímáját „hozzuk el” a gyermekek egészségének védelme, megőrzése érdekében. A szobában a relatív magas páratartalom és a párolgó sós oldat jótékony hatását igyekszünk kihasználni az oktatási-nevelési folyamat ideje alatt. Az Eszterlanc Napköziotthon évekig az új didaktikai módszerek, alternatívák sokaságában tobzódott, amíg megtalálta és kialakította sajátos, egyéni arculatát.

A pedagógiai alapelvek, a célok az útkeresés időszakában is ugyanazok voltak: szeretetteljes, biztonságot sugalló, megértő, érzelmekben gazdag





légkörben harmonikus személyiség kialakítása, olyan értelmi, szociális-érzelmi és fizikai képességek fejlesztése, amelyek segítik a gyermeket eligazodni ebben a felgyorsult világban. Gyermekközpontú, néphagyományőrző, de a változásokkal lépést tartani képes napköziként jellemezhető óvoda, melyben az óvodapedagógusok nem zárkóznak el az alternatív step by step program alkalmazásától sem, újkeletű módszerek megismerését és alkalmazását is szorgalmazták (pl. Magyar-féle Mozgáskotta módszer, Kett-módszer, Mesét másként...). A városi és körzeti óvodai rendezvényeken résztvevőkként és szervezőkként is jelen vagyunk. Testvéróvodai kapcsolatok: Benedek Elek óvoda, Tatabánya, Magyarország, Manócska Napköziotthon, Kézdivásárhely, Kovászna megye, Románia. A testvéróvodai kapcsolatok révén folyamatos közös szakmai megbeszéléseket, kirándulásokat szervezünk a határon innen és túl. Közös cél olyan óvoda működtetése, ahova a gyerekek szívesen jönnek, ahol érzik, hogy szeretik őket, figyelnek rájuk, ahol fontosak, ahol lehetőség nyílik alkotni, felfedezni, ahol mindig van valaki, aki választ ad kérdéseikre, ahol a szülőt a gyermekek nevelésében partnerként kezelik. Az óvodai nevelési tervünk az Óvodai ne-

velés országos alapprogramjának elvei alapján készült. Magában foglalja a nevelőtestület eddigi jól bevált gyakorlatát, a lépésről lépésre óvodai program rendszerét, az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel c. program egyes elemeit, a Magyar-féle Mozgáskotta módszer elemeit.

#### **Vélemények:**

Hogy mit jelenthet számomra az Eszterlanc napköziotthon? Egy csapatot, illatot, gyerekzsivajt, folyamatos kihívást. A folyamatos megújulás utáni vágyat, az átruházott staféta továbbvitelét. *(Koncz Melinda, óvodavezető)*

Ebben az óvodában szerettem volna dolgozni, amióta csak megkaptam az óvodapedagógusi oklevelemet. A napköziotthon tágas udvara, a sok-sok magas fával, virágokkal, növényekkel, madarakkal, az otthonos csoport termei, a népi lakberendezést a modernnel ötvöző belseje és az intézmény néphagyományőrző irányultsága fogott meg elsősorban. Az intézményben dolgozó óvodapedagógusi csapat összetartása pedig kiemelkedő számomra. *(Orosz Pál Imola Ildikó, óvónő)*

8 évvel ezelőtt ebben az időszakban a kisfiamért aggódtam, aki akkor töltötte első napjait az Eszterlanc Napközi falai között. Ő bent sírt, én kint, és minden este azért fohászkodtam, hogy másnap könnyebben menjen az elválás. Ijesztő és szokatlan volt számára belépni az akkor hatalmasnak tűnő vaskapun. Aztán múltak az évek, Zétény nőtt, a kapu egyre kisebb lett, szerette az óvodát, szerette Kati és Zsóka óvó néniket, a dadákat, akiket azóta is hálás szívvel emlegetünk... *(Bán Kata, volt szülő)*

## **A 01165. számú Katonai Egység Óvodája**

44.

*Székelyudvarhely*



Az óvodát 2002-ben hozták létre a Honvédelmi Minisztérium leirata alapján, amely jóváhagyta az óvoda működését a katonaság alkalmazottainak érdekét szem előtt tartva. 2002. december 2-án kezdte meg tevékenységét a székelyudvarhelyi Bethlen Gábor utca 1. szám alatti Katonai Otthonban. A Hargita megyei magánóvodák hálózatának része, egészségügyi jóváhagyással rendelkezik. 2011-ben akkreditálták, az A.R.A.C.I.P a 2016–2017-es tan-

évben ellenőrizte. Az óvodában egy vegyes csoport működik, a gyermekek száma ingadozik a katonaság alkalmazottainak függvényében. A 2020–2021-es tanévben 9 óvodásunk van, 2 óvónőnk és 1 szakácsnőnk.

Óvodánk a 01165. számú katonai egység mellett működik. Az épület csatlakozik a nyilvános ivóvíz- és csatornahálózathoz. A víz-, a szennyvíz-, a szemét-, az elektromos energia-számlákat a ka-



tonai egység fizeti. A bútorok a gyermekek életkorának megfelelőek. Az óvoda egy internethez csatlakoztatott számítógéppel, könyvekkel, szemléltető rajzokkal és játékokkal rendelkezik. A vezetőség fő feladata a gyermekek minőségi oktatásának és nevelésének biztosítása. Az óvodai program alkalmazkodik a helyőrségben és a helyőrségen kívül

dolgozó szülők programjához és igényeihez. Különleges alkalmakkor, pl. riadó és lögyakorlatok esetén, amikor a szülők munkaideje kihúzódik, a gyerekek bent is aludhatnak. A működési költségeket (dologi, személyi) a katonai egység költségvetéséből biztosítják. Óvodánk tandíjmentes.

## A 01788. számú Katonai Egység keretében működő Manócskák Óvoda

45.

Gyimesfelsőlok



Az óvodát 2002-ben hozták létre a Honvédelmi Minisztérium leirata alapján, amely jóváhagyta az óvoda működését a katonaság alkalmazottainak érdekét szem előtt tartva.

A napközis programmal működő óvoda létrehozása alternatív megoldást jelentett azon szülők számára, akik a katonai egységben napi 8 órát dolgoztak, így számukra nem felelt meg az addig létező hagyományos óvodai oktatás.

Az óvoda 2003. január 1-jén kezdte meg tevékenységét a 01159. számú katonai egység keretén belül. 2003. augusztus 1-jén az óvodát a 01788. számú katonai egységhez csatolták, székhelye a Gyimesfelsőlok, Fő út 153. sz. alatti 1-es villa emeletén található. Az óvoda működéséhez szükséges épület a Honvédelmi Minisztérium tulajdonában van. Egészségügyi engedéllyel rendelkezik, 2011-ben akkreditálták, 2016-ban pedig az ARACIP is ellenőrizte, értékelte.

Az óvodán belül egy vegyes csoport működik, a gyermekek száma ingadozik a katonaság alkal-

mazottainak függvényében. A 2020–2021-es tanévben 13 óvodásunk van, 1 óvónőnk és 1 dadánk.

Az épületet nemrégiben újították fel kívül és belül. Az épület csatlakozik a nyilvános ivóvíz- és csatornahálózathoz. A víz-, a szennyvíz-, a szemét-, az elektromos energia-számlákat a katonai egység fizeti. A bútorok a gyermekek életkorának megfelelőek. Az óvoda egy internethez csatlakoztatott számítógéppel, könyvekkel, szemléltető rajzokkal és játékokkal rendelkezik. A vezetőség fő feladata a gyermekek minőségi oktatásának és nevelésének biztosítása. Az óvodai program alkalmazkodik a helyőrségben és a helyőrségen kívül dolgozó szülők programjához és igényeihez. Különleges alkalmakkor, pl. riadó és lögyakorlatok esetén, amikor a szülők munkaideje kihúzódik, a gyerekek bent is aludhatnak. A működési költségeket (dologi, személyi) a katonai egység költségvetéséből biztosítják. Óvodánk tandíjmentes.

## Imets Fülöp Jákó Általános Iskola

46.

Tusnád



Mottónk: „Az iskola dicsőségét nem a nagy létszám, hanem a szorgalmasan tanuló és erkölcsös, becsületes diákság jelenti.”

*Imets Fülöp Jákó*

Iskolánk Nagytusnád híres pedagógus szülöténének, Imets Fülöp Jákónak (1837–1912) a nevét 2000-ben vette fel. Kanonok, tanár, gimnáziumi igazgató, könyvtáralapító, író, műfordító, magyarságtudós volt egyszemélyben. Tanárként odafigyelt a színvonalas tanításra, a szemléltető eszközök használatával gondolkodtatni tanított. A Csíksomlyói Római Katolikus Gimnázium igazgatójaként

az addig négy osztályos iskolát főgimnáziumi rangra emelte, ami nyolc gimnáziumi évet jelentett, és érettségit biztosított a végzősöknek. A tiszteletadás gesztusa mellett a választást alátámasztja az az emberi igényünk is, hogy nevelői tevékenységünknek segítőtje és példaképe legyen. Imets Fülöp Jákó munkásságával, életvitelével, sokoldalú alkotói emberi magatartásával, gyermekszeretetével olyan egyéniség volt, aki örök példa lehet minden generációnak. Ő a cselekvő keresztény jellem példája. Nemcsak példakép, hanem mérce, mely életünket, mindennapjainkat, de ünnepeinket is minősíti.





### Iskolatörténet

A településen eleinte egyházi iskola működött, hogy mikortól számíthatjuk meglétét, nem tudjuk. Tusnád önálló plébániává 1726-ban vált Verebes filiával együtt, melynek következménye lehetett az önálló iskolaalapítás is. Azt tudjuk, hogy 1731–1848 között a Csíksomlyói Római Katolikus Gimnázium 82 tanulója Tusnádról és Ve-

rebesről származik. Közülük 27-en érettségiztek a székelyudvarhelyi jezsuita gimnáziumban.

Az 1829-ből fennmaradt csíkverebesi születésű Kovács Miklós püspök látogatási jegyzőkönyvéből tudjuk, hogy az 1822. szeptember 11-én pusztító tűzvész az iskolaépületet is megrongálta. Ennek tulajdonítható, hogy az iskolát csak 90 fiúgyermek látogatja, holott az iskolaköteles gyermekek száma 250 körüli, nem beszélve a tűzvész miatt új otthont, új települést alapító újtusnádi családok gyermekeiről. A püspök biztosította az iskolaépület rendbetételéhez szükséges anyagi háttérrel, és külön terem kialakítását lányok és fiúk számára. Az általános iskolai tankötelezettség bevezetése, valamint a lakosság létszámának gyarapodása szükségessé tette egy nagyobb befogadóképességű iskolaépület építését, melyet 1874–1877 között, szinte önerőből, kalákamunkával három év alatt építettek fel. Ebben az időszakban épült az újtusnádi iskola is, ehhez épült közösségi összefogással 2002-ben az újtusnádi felső tagozat épülete. A rendszerváltás után rövid



ideig Kós Károly nevét viselte az újtusnádi iskola, melyet 2013-ban a nagytusnádi iskolával egyesítették. Legújabb és legmodernebb alegységünk a 2018-ban elkészült újtusnádi óvoda épülete.

### Intézményünk jelenlegi helyzete:

Nagytusnádon található a főépület, alsó és felső tagozattal, illetve külön épületben az óvodai tevékenység is biztosított.

Újtusnádon óvodai, alsó és felső tagozatos oktatás zajlik külön épületekben. A felső tagozaton 3 osztály működik, a nyolcadikosok Nagytusnádon tanulnak.

Mindkét helyszínen van tornaterem, sportpálya, könyvtár, informatikaterem, ezen kívül számos kémia, fizika, biológia, földrajz szemléltető eszköz segíti munkánkat.

Tanintézetünkben a 2020–2021-es tanévben 259 gyermek tanul, 55 óvodás, 108 alsó tagozatos, 96 felső tagozatos. Urkon Erzsébet igazgatónő irányításával nevelői-oktatói tevékenységet 22 pedagógus folytat, mindezt a munkát 8 kisegítő személy is segíti.

### Jellegzetességeink:

Az iskola életének megszervezését mindig kihívás elé állítja az Újtusnádon és Nagytusnádon több helyszínen folytatott iskolai tevékenység. A vezetőség és tantestület mindezekből előnyt kövacsolva munkálkodik. A különböző alegységek egyéni arculatának a megtapasztalása, a kapcsolattartás, a sokszínű tevékenységek, a közös programok gyermeknek és felnőttnek egyaránt épülésére válik. Ennek egyik legszebb formája az évről évre megszervezett Iskolanapok, melyet egy közös kirándulás koronáz meg.

### Eredmények és vélemények:

A rendszeresen megtartott rendezvények, a kialakult szokások erősítik az iskolához való tartozás érzését a különböző településekről származó diákokban. Mindezek hozzájárulnak, hogy oktatói-nevelői munkánk és diákjaink tanulási tevékenysége sikeres legyen. Iskolánkban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a gyerekek korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb feladat. Iskolánkat elvégző diákjaink vizsgaeredményei, de leginkább későbbi, akár felnőttként megfogalmazott visszajelzései is mutatják, hogy biztos alapokkal indultak céljaik felé. Diákjainknak drukkolunk és büszkéek vagyunk rájuk.



## Jókai Mór Általános Iskola

47.

Tusnádfürdő



1990-től iskolánk a neves magyar író és újságíró, Jókai Mór nevét viseli, aki 1853-ban ellátogatott a Tusnádfürdő közelében elhelyezkedő Szent Anna-tóhoz, illetve a Csomád-hegységbe.

Tusnádfürdő városában az iskola mindig is fontos szerepet játszott a lakók életében, már 1852-ben említést tesznek róla, miszerint akkoriban a Schweiz villa adott neki otthont egészen 1929-ig. Ezt követően az iskola különböző helyi villákban működött, majd az 1974-es évtől a jelenlegi épületben folyik az oktatás.

Jelenleg nyolc osztály tanul az iskola épületé-

ben, 125 tanulóval, az óvoda épületében pedig két csoport működik, összesen 36 óvodással. Iskolánkban 17 tanár, 2 kisegítő didaktikai személyzet és 3 nem didaktikai személyzet dolgozik. Az iskola két oktatási egységből áll: a Jókai Mór Általános Iskolából és a Szivárvány Óvodából; mindkettő a Polgármesteri Hivatalhoz tartozik, amely – a román állammal együtt – biztosítja az intézmény működésének feltételeit.

A Jókai Mór Általános Iskola biztosítja a szükséges környezetet a tanulók számára az előkészítő osztályoktól a 8. osztályig, ugyanakkor stabil alapokra helyezi a képzésüket. Miután intézményünkben befejezte tanulmányait, a legtöbb tanulónk középiskolában vagy szakiskolában folytatja tanulmányait, sőt, a későbbiekben akár egyetemen is.

Az évek során néhány volt diákunk tanárként tért vissza iskolánkba, és ily módon lehetőségük nyílt eleget tenni iskolánk jövőképeinek és küldetésének, nevezetesen: „Érezd jól magad az iskoládban!” Az iskola diákjai és szülei is ugyanazon a véleményen vannak.

## József Attila Általános Iskola

48.

CsíkSZereda



Miron Cristea utca 1. szám, CsíkSZereda

*Iskolamottó:*

„Ahol a szabadság a rend, mindig érzem a végtelent.” (József Attila)

*Iskolajelkép:* Vadalmafa

**Tanintézményünk rövid története:**

„Iskolánk történetét mi írjuk, mi alakítjuk!” – mondotta intézményalapító igazgatónk, Borbáth Erzsébet az 1990. március 2-án megtartott iskolaalapító és névadó beszédében. Talán ez az, ami a legjobban jellemzi iskolánk történetét, múltját, közössége alakulását, s talán ez határozza meg a jelenét és jövőjét is. A csíkSZeredai József Attila Általános Iskola alapítása a város és a térség tanintézményei 1989 utáni alapítás- és névadástörténetének különleges színtartója.

Az 1989-es kommunistaellenes fordulatot követően az egykori vegyes tannyelvű 11-es számú

általános iskola magyar tagozata, néhai László Pál polgármester támogatásával már 1990. január 25-én birtokba vette a decemberi események következtében kifosztott és feldúlt megyei pártkabinet épületét.

„1990. január 25-én elkezdődött az az iskola-teremtő munka, amelynek nyomán szülők, pedagógusok és gyermekek tanulásra alkalmas helyre, szeretetre épülő, izgalmas, ismereteket nyújtó, képességfejlesztő, újító szellemű, családias hangulatú iskolává varázsolták a volt pártkabinet épületét. Olyan egyéni, sajátos arculatú iskola jött létre, és jegyezte el magát a sorssal, amely nemcsak felvette József Attila költő nevét, hanem tudatosan követi ta-





nításait, élteti szellemiségét, költészetének szellemében él, alkot, játszik, dolgozik.” (Borbáth Erzsébet: A névadás felelőssége, Köszöntőbeszéd helyett a József Attila Általános Iskola 25. születésnapjára – részlet)

1990. február 9-én a tantestület összes tagjának aláírásával kérvényezték a város vezetésétől József Attila költő nevének felvételét, és az iskola cégtáblájára történő felíratását. „Iskola két hét alatt” – írta Borbély László újságíró a Hargita Népe 1990. február 24-i kiadásában. Innen tudhatjuk meg, hogy az új épületben, a már József Attila nevét viselő 8-as számú Általános Iskolában már február 1-jén elindult az oktatás hat elemi tagozatos osztállyal, majd február 12-én „teljes gőzzel beindult az iskola”. A volt megyei pártkabinet épületében nyolc osztályteremben két váltásban, 16 osztályban, összesen 490 diák oktatását indították el. 1990. március 2-án tartották az iskola hivatalos alapítási és névadási ünnepélyét, amely a kommunista propaganda és elnyomás helyszínékként is értelmezhető volt megyei pártkabinet dísztermében zajlott világi és egyházi előljárók, szülők és diákok jelenlétében. Ezáltal a csíkszeredai József Attila Általános Iskola a város és a tágabb értelemben vett térség első magyar tannyelvű és magyar nevű tanintézményeként vonult be a romániai magyar kisebbség oktatástörténetébe.

**Nem térünk ki a kor kihívásai elől!** – fogalmazták meg tanintézményünk egykori pedagógusai és diákjai. Iskolánk fontos küldetésének számított már az első, az 1990–1991-es tanévtől kezdődően, hogy az oktatási-nevelési ajánlatát a közösség oktatási szükségletei alapján sajátos, kreatív, felelősségteljes megoldásokkal határozta meg; tantestülete, a szülők és a közösség előljáróinak támogatásával nyitott volt az új, a korszerű, a gyermekközpontú változások irányába.

„Volt Csíkszeredában, a 90-es években egy iskola, amelyet csángó iskolának, igazgatónőjét csángó anyukának is neveztek. Történt ez azért, mert 1990 és 1998 között az iskolába azokat a messzi, moldvai csángó falvakból jött gyerekeket is befogadták, akiknek akkor egyetlen lehetőségük arra, hogy anyanyelvükön, magyar nyelven tanuljanak, a székelyföldi oktatás volt.” (Borbáth Erzsébet: Volt egyszer egy iskola – részlet.)

Tanintézményünkben 1990 ősztől harminc moldvai csángó magyar tanulóval indult el az első csángómagyar oktatási program, amelynek irányítója Borbáth Erzsébet magyar szakos tanár, tanintézményvezető volt, fontos segítői pedig Kurta Terézia, matematika szakos, Mihály Etelka, biológia szakos pedagógusok voltak. Az 1990 és 1998 között mű-

ködő oktatási programot több száz moldvai csángó magyar diák végezte el, köztük olyanok is, mint Ian-cu Laura, József Attila-díjas magyar író, költő, néprajzkutató vagy Diósi (Gábor) Felicia írónő.

„Megalakulása óta a csíkszeredai József Attila Általános Iskola pedagógusközössége méltán hívta fel magára a figyelmet több ízben is. Nemrég újabb ötlettel hozakodtak elő, melynek megvalósítása szülők és gyerekek érdekeit fogja szolgálni...” – írta a Hargita Népe 1991. január 10-i kiadásában Takács Éva újságíró/szülő.



Az 1991–1992-es tanévvvel kezdődően a városban és a térségben elsőként indított iskolánk általános iskolai tagozaton, György Emőke matematika szakos tanár kezdeményezésére matematika-informatika emelt szintű, tehetségfejlesztő oktatási programot, amelynek keretén belül nem csak matematikából tanulhattak a programba bekapcsolódó diákok, hanem az „egyre inkább teret hódító és szükségessé váló” számítástechnika világába is alapos belátást nyerhettek. A 90-es évek végéig működő oktatási program keretén belül szervezett számítástechnikai foglalkozások az iskola díszterme mögötti, egykori vetítőteremben, korszerű IBM számítógépekkel berendezett új informatikaszakteremben zajlottak.

Ugyancsak ebben az időszakban kollégáink kezdeményezésére további tehetségápoló jellegű programok indultak, önképző körök, tanórán kívüli tevékenységek jöttek létre. Ebben az időszakban alapította Mihály Etelka biológia szakos munkatársunk az iskola Harmatfű nevű ökokörét. A közel két évtizeden át működő kör keretén belül józsefes diákok százainak neveltetésébe, a tapasztalatalapú oktatás módszereivel ültette el az egészségi nevelés és a környezettudatos magatartás ismereteit kollégánk, akinek tanítványai közül számos orvos, állatorvos, biológus, kutató vagy más egészségügyi dolgozó került ki az évek során. Ennek az időszaknak a kezdeményezései közé tartozott a Fekete Gyula testne-



velő tanár által kezdeményezett Alfa Sportszövetség is, amely az iskolai sport, különösen a labdajátékok, az asztalitenisz, illetve a téli sportok népszerűsítését tűzte ki célul, de általánosan az egészséges életmódra és a sportolás szeretetére nevelte iskolánk tanítványait. Számos eredményes sportoló volt tanítványa iskolánknak, közöttük Tófalvi Éva, közismert biatlonista is.

Időközben a Miron Cristea utca 1. szám alatti iskolaépület körüli iskolaudvar rendezésére, modernizálására is sor került. Az iskolaépület bal oldalán ebben az időszakban hozták létre a kis kültéri kosárpályát, rendezték az iskola első, illetve hátsó udvarát, valamint folytonos kerítéssel sikerült körülvenni az iskola udvarát. A számítástechnika szakterem létrehozását követően ebben az időszakban modernizálták első alkalommal a tanintézmény dísztermét is. Ugyancsak a kilencvenes évek első éveiben sikerült telekkönyveztetni az iskola épületét a város nevére. A volt pártkabinet épületegyüttesének többi ingatlanját (az étkezdét és a volt szállodát) kormányhatározat révén az újonnan létrejött ortodox püspökségnek adományozták.

Egyetlen iskola sem térhet ki a kor kihívásai elől. A jövő embere az önálló gondolkodásra képes, a világra nyitott tanulók sorából kerül ki. A József Attila Általános Iskola is felismerte ezt a kihívást, és az 1999–2000-es tanévtől egy új módszerrel működő első osztályt is indított, a step by step osztályt. Tanintézményünk immár több mint 20 éve otthona ennek az oktatási alternatívának.

Kezdeményezésünk sikerült! Sikerült, mert jó és tanulni vágyó gyerekekkel, bölcs és szakmájuknak élő nevelőtestülettel, valamint segítőkész, emberséges szülőkkel voltunk körülvéve. (György Emőke, kezdeményező igazgató: Egy újabb korszak – részlet)

A 21. század első esztendői jelentős változásokat hoztak tanintézményünk életében ingatlan és intézményfejlődési tekintetben. György Emőke igazgató vezetése idején az iskolaépület előterében alakított ki két irodát, ezáltal további tantermek létrehozásának lehetőségét oldotta meg.

Ferencz-Salamon Alpár igazgató tevékenységének első időszakában sikerült beépíteni a tanintézmény tetőterét, illetve lebonyolítani az első komolyabb jellegű ingatlanfejlesztést. A tetőtéri beruházással egybekötött, 2005 és 2007 között zajló felújítási munkálatok eredményeként sikerült kialakítani az iskola tetőterében 5 új osztálytermet, amely lehetővé tette az oktatás egy váltásban történő megszervezését. Ugyancsak ennek a beruház-

zásnak köszönhetően sikerült felújítani a díszterem villanyhálózatát, illetve az iskola összes mellékhelyiségét. Ebben az időszakban két ízben is építettek az iskola udvarára játszóteret. Ugyancsak ennek az időszaknak a nagyon fontos tanórán kívüli megvalósításai a diákéletet működtető, mozgató Leonardo da Vinci Diáktársaság létrehozása Ferencz S. Alpár történelemtanár által, az iskolaújságok (SulilapJa, majd SuliRikkancs) újraalapítása, a sulirádió létrehozása, illetve a Jocóka angyalai karitatív akció kezdeményezése.

2008 nyara egy újabb kihívás elé állította közösségünket. A korábban a művészeti szakközépiskolába olvasztott, egykori 10-es számú, majd Ady Endre nevét viselő Általános Iskola megmaradt tagozatait, a Testvériség sugárút 20. szám alatti iskolaépülettel, illetve az akkor éppen kivitelezés alatt álló sportcsarnokkal együtt tanintézményünkhöz csatolták. Ezáltal 2008 szeptemberétől tanintézményünk egy újabb oktatási hellyel, illetve létszámban közel 250 diákkal bővült. Fontos kihívásunk a „felső épület” és udvarának, oktatási tereinek modernizálása, oktatási ajánlatának bővítése, a gyermeklétszámok stabilizálása lett. Ennek eredményeként sikerült 2010 őszére beüzemelni az időközben befejezett sportcsarnokot, és teljesen felújítani a Tudor-negyedi iskolaépület udvarát, sportpályáját. Ezáltal a megye egyik legkorszerűbb iskolai sportbázisát sikerült létrehozni.

2009-ben közösségünk egy újabb oktatási-nevelési szükséglete fogalmazódott meg előttünk kihívásként. A térségünk autizmussal élő gyermekeinek szülei által létrehozott Authelp Egyesület vezetőinek a kezdeményezésére megalapítottuk az iskolánk keretén belül működő, autizmussal élő gyermekek fejlesztését intézményes keretek között lehetővé tevő Puzzle Központunkat. „A Puzzle központ a gyerekekért van, immár több mint 10 éve, de nem csak az autista gyerekekért. Itt és általuk mindannyian meg tudjuk tapasztalni, hogy mennyire különbözőek vagyunk, mennyire színes társadalmunk. Ez így van jól, közösségünk ettől erősebb, különlegesebb. 2009-től tanintézményünk valóban egy befogadó iskola, elmondhatjuk, hogy minden gyermek iskolája. (Ferencz-Salamon Alpár, volt igazgató)

Időközben Lőrincz Juli kollégánk igazgatósága időszakában (2010–2016) felfrissült a Miron Cristea utcai épületünk arculata, felújították az udvarát, újabb általános modernizáláson esett át a díszterem, következetesen folytatódta az iskolaépületek termeinek felújítási, modernizálási, felszereltség-kor-



szerűsítési munkálatai. Ugyancsak ebben az időszakban alapította újra Kovács István tanító bácsi az iskola elemis diákjait tömörítő énekkarát, a Csicssergőket, illetve alapították meg az iskolánk pedagógusaiból álló Zenebona Tanoda együttest.

2016-tól kezdődően tanintézményünk két számítástechnika szaktermét, illetve ugyancsak két természettudományok foglalkoztatóját sikerült teljes mértékben felújítani, felszerelni szülői és megyei-helyi önkormányzati támogatással. 2018-tól egy újabb kezdeményezéssel járultunk hozzá az iskola, és egyben a város és a térség oktatási ajánlatának bővítéséhez. Ferencz S. Alpár igazgató, Borcsa Tímea és Derzsi Élthes Piroska tanítók közös kezdeményezésére a Montessori pedagógia alkalmazásával és adaptálásával működő előkészítő osztályok elindítását tettük lehetővé. 2020-ban a városi önkormányzat támogatásával sikerült elindítani a Testvériség sugárút 20. szám alatti épületünk energetikai általános felújítását. Ebben az időszakban pedagógusaink innovatív jellegű Erasmus+ projektek keretén belül magyarországi, olaszországi és finnországi tanulmányi utakon vehettek részt. Rendezvényeink révén tanintézményünk az oktatási-nevelési paradigmaváltás szükségességéről szóló párbeszéd egyik fontos helyszínévé vált.

Az évtized végére érkezve, 2020-ban, tanintézményünk fennállásának 30. évfordulóján elmondhatjuk, hogy iskolánk egy felszereltségében, anyagi bázisában korszerű, pedagógusai képesítését tekintve nyitott és fejlődő szemléletű, kreatív, az alternatív pedagógiákban és modern oktatási módszerekben jártas, képzett, intézményi küldetésünk megvalósítása tekintetében egy befogadó, gyermekközpontú szemléletű tanintézmény, amely a közösségi összetartás erejével képes a változó világ által teremtett nevelési-oktatási akadályok hatékony leküzdésére.

#### **Az iskola számadatai:**

Osztályok/csoportok száma: 34 osztály és 4 speciális integrált oktatású csoport.

Diáklétszám: összesen 757 tanuló

Elemi tagozat- Hagyományos osztályok: 12

Elemi tagozat- Montessori adaptálású hagyományos osztály: 2

Elemi tagozat- step by step alternatíva osztályok: 5

Felső tagozatos osztályok: 15

Speciális integrált csoportok- Puzzle Fejlesztő Központ csoportjai: 4

Pedagógusok száma:

Elemi szinten oktatók száma: 24

Felső tagozatos tanárok száma: 28

Speciális integrált csoportokban oktatók száma: 7

Kisegítő didaktikai személyzet: 6 fő

Titkárság – 2 személy, könyvelő, könyvtáros, rendszergazda, gondnok.

Nem-didaktikai személyzet: 12 személy (takarítók, karbantartók)

Más személyzeti kategóriák: - iskolaorvosi asszisztens, iskolai nevelési tanácsadó, logopédus

#### **Kiemelkedő személyiségek:**

Volt tanítványaink – munkások, tanárok, tanítók, óvónők, orvosok, nővérek, mezőgazdászok, állattartók, pékek, takarítók, eladók, írók, költők, rendőrök, pedagógusok, katonák, gyógyszerészek, vállalkozók, tolmácsok, nyelvészek, jogászok, közigazgatásban dolgozók, árukihordók, kutatók, gépkocsivezetők, szociális munkások, politikusok, mérnökök, közigazdászok, újságírók, szerkesztők, dizájnerek, szabadúszók, irodai dolgozók, színészek, pszichológusok, terapeuták, képzőművészek, táncművészek, erdészek, sportolók, önkéntesek, középiskolás és főiskolás diákok, apukák és anyukák, volt, jelenlegi és jövőbeli tanítványaink szülei – mind közösségükért érző, közösségi érdekekben aktívan szerepet vállaló, felelősségteljes, szorgos, becsületes, tisztességes emberek. Ezért számunkra mindannyian kiemelkedő személyiségei tanintézményünknek.

#### **Vélemények az iskoláról:**

Az első nap, amikor beléptem az iskolánk kapuján, kedves arcok mosolyogtak vissza rám. Úgy éreztem, jó helyen járok, és ez az érzés a mai napig nem változott. Idővel megismertem a tantestületet, amely magasan képzett, szakmailag jól felkészült pedagógusokból áll, akik mély erkölcsi szabályok szerint, szeretettel segítik a tanulókat képességeik kibontakozásában. Figyelnek minden gyerekre, mindenik tanuló fontos számukra. A tehetséggondozás és a felzárkóztatás egyaránt megjelenik a munkájukban. Nagy örömmel tölt el, hogy olyan közösség tagja lehetek, akik számára a legfontosabb a gyermekközpontú oktató-nevelői munka. Olyan környezetbe kerültem, ahová az ember boldogan indul el reggelente, és ahonnan mosolyogva tér haza. Számomra nemcsak egy munkahely, hanem egy nagy család, amelyben a gyerekek, pedagógusok, szülők egyaránt támogatják, segítik egymást. Tizenkét év távlatából látni vélem az itt folyó oktatás szellemiségét. A legfontosabb ezek közül ta-



lán az, hogy életre nevelünk a szó legnemesebb és leggyakorlatiasabb értelmében. Azt gondolom, az iskolába zajló tevékenységünk bámulatos kiegyensúlyozottsággal ötvözi a konzervatív és a liberális értékeket, hagyományaink megtartása mellett a pedagógusaink számára fontos az új pedagógiai módszerek alkalmazása is. Nem térünk ki a kor kihívásai elől, ezáltal minden feltétel adott a gyermekek kiegyensúlyozott személyiségfejlődéséhez egy olyan közösségben, „ahol a szabadság a rend.” (József Attila) - *(Kedves Tihamér, igazgató)*

Sokat nem kell gondolkodnom azon, hogy mit is jelent számomra az általános iskolám, mivel az érzések még erősen élnek bennem, bármennyi idő is telt el. Számomra a legértékesebb a mi kis iskolánkban az, hogy sikerült kialakítani egy közösséget, melyre 8 évig és még tovább is úgy tekinthettünk, mint egy második családra, s ezáltal az iskolakapukon belül is teljesen otthon érezhettük magunkat. Ez volt az a hely, ahol az első igazi barátainkat szereztük, ahol élhettük gyerekes mindennapjainkat, ahol folyamatosan átalakultunk, bővültünk és kibontakoztunk; itt ismertük meg először a szerelmet, a sikert és a kudarcot. Itt ismerkedtem meg a legelső felnőttel, ki legbelül gyerek volt, akárcsak mi, és ki amellet, hogy osztályfőnökünk volt, igazi barátunkká vált, nyitott volt az újdonságok felé, velünk együtt hokizott, focizott, kosarazott, és mindent megtett az érdekünkben... Általában azt mondják, hogy az ember személyiségének végleges kialakulásában a gimnáziumi és az egyetemi időszaknak van jelentős szerepe, viszont biztosra elmondhatom, hogy az én személyiségem itt, a József Attila Általános Iskolában körvonalazódott... *(Szikszai Péter, végzős diák 2003-ban)*

Eljátszom a – különben nem túl eredeti – gondolattal: mit vinnék magammal innen, a József Attila Általános Iskolából? A nevét mindenképp. Mindent, amit e név itt jelent: a rend szabadságát és a szabadság rendjét, főhajtást a költészet hatalma előtt, a „Mindenséggel mérd magad!” olykor elérhetetlenül nagyravágyó, olykor fájdalmasan kínzó parancsát. És elvinném az ünnepek előtti, csodavárásból és szépségvágyból töltekező nyüzsgést, s a látszatszerűségbe bújó hétköznapiakat is. Az ezekből születő alkotásokat: Sulilapocskát és Többsincs Vetélkedőt, nyugdíjas búcsúztatóra készült előadásokat és falragaszokat, könnyeket és szívből jövő kacagásokat... És nem hagynám a

„gondolj-rám-virág” illatát sem, az igazságomban erősítő, hogy mégis érdemes, a vigaszt, hogy nem vagyok egyedül, hogy tartozom valahová, valakikhez. És magammal vinném tanítványaim tekintetét, mely kötelez: tartozom a világnak ezzel: „tanítani.” *(Bogács Nóra Ágnes)*

Mindent, az életem értelmét, a munkámat, a hobbimat, a családomat. Igen, a családomat is, mert a gyermekeim kirepülése után a legszívesebben minden percemet a Harmatfű örökösökkel az iskolában töltöttem volna. Soha nem fogom elfelejteni a 90-es évek euforikus hangulatát, az iskolaalapítással járó fáradtságot nem ismerő csapatmunkát, az udvarrendezést, a parkosítást, a biológia szakterem kiképzését, a csángó gyermekeket, akiknek osztályfőnökségét mindig elvállaltam, az erdei iskolákat... Az iskolával együtt nőtt, terebélyesedett az én szakmai- pedagógiai tevékenységem is: a tanórák összekapcsolása a természet- és környezetvédelmi tevékenységekkel, az elsősegélynyújtó felkészítőkkal, versenyekkel, melyek rendszeresek és eredményesek voltak. Nyugdíjasként visszagondolva az eltelt évekre, ha belebetegedtem is a nagy igyekezetembe, úgy érzem megérte: igazgatóimmal, kollégáimmal együtt hozzájárulhattam egy gyermekközpontú, sajátos arculatú kiváló iskola kiteljesedéséhez. *(Mihály Etelka, nyugalmazott pedagógus)*

Az iskola mást jelent, ha diákja az ember, mást, ha tanára, és ismét mást, ha szülőként viszonyul hozzá. Diákként nem tudom összehasonlítani más iskolákkal, mert nem voltam diákja. Tanárként – hisz tanár vagyok én is – távolról, kissé irigykedve figyeltem a benne zajló életet. Örömmel vettem részt a Többsincs vetélkedőkön, ahol igazi gyermeknek érezhettem magam, sok más kollégámmal együtt, s hálás voltam, hogy ilyen találékony, kreatív, humorral bőven megáldott emberek megtisztelnak a társaságukkal. Szülőként, aki gyermekét erre az iskolára bízta, részt veszek immár „teljes jogú tagként” az életében. Szülői értekezletek, szülői-tanári bulik, sátoros kirándulások, nagy együttjátások, együtt-tanulások, régi-új barátok – ez nekem a József Attila Iskola ma. Bíztam abban, hogy jó döntés lesz ide jönni, és nem csalódtam. *(Lajos Katalin, szülő)*





Az etédi oktatás kezdetét 1598-tól számítjuk, amikor egy oklevélben megemlíti Péter Deákot mint etédi tanítót. A község minden falujában a XVII. századtól már említést tesznek egyházi iskolákról, feljegyzik a tanítók nevét, kik egyúttal kántorok is voltak, részletes leírást közölnek a gyereklétszámról, az oktató fizetéséről. 1846-ban Udvarhelyszéken elsőként a falvak közül Etéden kisdedővő létesül. 1888-ban pedig az etédi új, díszes iskolát építik fel, mert a régi már nem felelt meg az elvárásoknak. 1895-ben leányiskolát létesítenek, mely később, 1901. szeptember 16-án beolvad az újonnan létesült állami iskolába. A lelkes tanítók a vármegye egyik első iskolájává emelték az etédi iskolát.

A XX. században a község területén több iskola-épületben zajlott oktatás. Iskola működött: Énlakán, Siklódon, Kőrispatakon, Küsmödon és Etéden. Az 1970-es és '80-as években, amikor X. osztályig lehetett a községben tanulni, a gyerekek összlétszáma meghaladta az 900 főt, a pedagógusok száma pedig a 50 főt.

Az 1970-es években a Kendi Kandida által adományozott Dömény-kertbe építik fel azt az iskolát, ahol ma is folyik az oktatás. A tanintézet az 1989-es változás után felvette Jósika Miklósnak a nevét, akit a modern magyar regény megteremtőjeként ismerünk. Jósika Miklós a napóleoni háborúk idejében Etéden katonáskodott, ő volt az egyedüli magyar az császári katonák közül, akik Etéden állomásoztak.

Jelenleg a tanítás Küsmödon két épületben, Etéden két épületben, Kőrispatakon pedig egy épületben zajlik.

## A 2020–2021-es tanév adatai:

Az óvodákba 104 gyerek jár, 5 csoportban, 5 óvónő irányításával (Etéd és Kőrispatak 2 csoport, Küsmöd vegyes csoport).

Elemi iskolásaink (előkészítő–IV. osztály) létszáma 203, 11 osztályteremben, 11 tanító irányításával zajlik az oktatás (Etéd: 6 osztály, Kőrispatak: 3, Küsmöd: 2).

Az V–VIII. osztályba 113 tanuló jár, 6 osztályteremben, 15 szakos tanár segítségével gyarapítják tudásukat, formálják önmagukat (Etéd: 4 osztály, Kőrispatakon: 2 osztály).

Adminisztratív személyzet: 1 titkárnő, 1 könyvelő, 1 iskolai mediátor

Kisegítő személyzet: 4 takarítónő, 2 karbantartó munkás, 1 iskolabusz sofőr



Az iskolai könyvtár ideiglenesen működik 14500 kötettel.

Az iskola épületei jó állapotban vannak, elkészült a füves sportpálya, valamint a központifűtés-rendszer Etéden és Kőrispatakon.

Testvériskolai kapcsolatot ápolunk a magyarországi Páduai Szent Antal Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskolával (Piliscsaba), a szlovákiai komáromi Marianum Egyházi Iskolaközponttal, a horvátországi Laskói Általános Iskolával, az ukrain Akliegyi Iskolaközponttal és a szerbiai József Attila Általános Iskolával (Bácskertes).

Tanulóink rendszeresen részt vesznek a tantárgyversenyeken és a község kulturális életébe is bekapcsolódnak. Kiemelnénk, hogy tanulóinkat rendszeresen díjazták az évek során a versenyeken elért nagyon jó eredményeikért. Végzős diákjaink neves iskolákban folytatják tovább tanulmányaikat, a tanárok lelkiismeretes és eredményes munkájának köszönhetően.

A község pedagógusai 2015-ben létrehozták az Etéd Község Gyerekeiért Egyesületet, mely az évek során temérdek pályázaton vett részt, és ezáltal segítette a diákokat, az iskolát. Minden évben a legnagyobb előrehaladást mutató végzős diák Etédéről és Kőrispatakról az egyesülettől pénzbeli jutalmat is kap.

## Gondolatok az etédi iskoláról

Az Etéd községi oktatás több százéves múltat tekint vissza, így emberek sokaságának biztosított olyan miliót, ahol elsajátíthatták az írás-olvasás rejtelmét. Jelenleg Keresztúr fiúszék legnépesebb községi iskolájának számít, hiszen diáklétszáma meghaladja a 420 főt. Sajnos az utóbbi években Etéd községben is egyre csökken a gyereklétszám, így



lassan megszűnnek a kis falusi iskolák (Siklód és Énlaka). E két említett faluból az iskolabusz szállítja be a gyerekeket a legközelebbi oktatási intézménybe. Célunk minőségi oktatást nyújtani, fejleszteni egyesületünk révén is az oktatást, segíteni tehetséges diákjainkat. Mottónk: „Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk!” Reméljük, hogy a mai rohanó világban célunk sikerülni fog, és az oktatási intézményeink által tudjuk biztosítani azt az oktatást, mellyel majd továbbléphetnek a diákjaink. – *Tiboldi Sándor, igazgató*



Fontosnak tartom elkülöníteni a formát és a tartalmat. A forma, amiben működött, a tartalom, ahogyan működött az oktató-nevelő tevékenység. A most létező tíz tantermes iskolát 1974–1978 között építették, nagyrészt közmunkával. Tanulók, tanerők egyaránt kivették részüket, a téglavetéstől az ablakpucolásig. Az új épületbe 1978 decemberében költöztünk be. Volt egy időszak amikor tízosztályos intézményként működtünk. A rendszerváltás után, 2000–2002 között a „holland barátok” wc-t, zuhanyzót csatoltak az épülethez, a kanalizálást is megoldva. Iskolapadokkal, számítógépekkel láttak el. Ennek köszönhetően a megyében elsők között lett informatikai laborunk. 1989 előtt végrehajtottuk a kapott feladatokat. Nem sok kezdeményezésre volt lehetőség. Megénekeljük Romániát – tánccal, dallal, szavalatokkal, részt vettünk tantárgyversenyeken, vakációban kirándulásokat szerveztünk, gyalogtúrázunk. Az 1989-es rendszerváltás megnyitotta a zsilipet. Felszabadult a belénk fojtott tenniakarás. 1998 meghatározó dátum iskolánk életében. Akkor lett 400 éves az írott dokumentumok szerint. A 400 éves évfordulós ünnepséget 1999 júniusában tartottuk, amely egyben falutalálkozó is volt. Ez alkalomból kiadták A 400 éves iskola emlékkönyvét, és az iskola épülete előtt elhelyezték a Tanítók Emlékfáját, ezzel róva le a mindenkori nevelők iránti kegyeletünket, tiszteletünket. A szavaló-, mesemondó versenyeknek, a különböző tantárgy-, és sportversenyeknek, színjátszó fesztiválnak elmaradhatatlan résztvevői voltak tanulóink. Évente szervez-

tek karnevált és karácsonyi ünnepséget. – *Menyhárt Tünde, nyugdíjas pedagógus*

Nekem az iskola nagyon sok jót – de rosszat is – adott. Egy olyan családot, amit soha nem fogok elfelejteni. Igen, számomra az osztályom egy család, aminek nap mint nap tagja lehetek. A nyolc év alatt, amit leginkább megtanultam, az az, hogy harcoljunk, álljunk ki magunkért, de ha valami nem úgy sikerült, ahogyan szeretttük volna, akkor tudjunk túl lépni rajta, fogadjuk el, hogy mindig nem lehetünk nyertesek. Emlékszem ötödikben, félve léptem be az iskola kapuján. Félttem az új tanároktól, az új osztálytársaktól, az új iskolától. A tanárok szigorú nézése megrémített. Aztán, amikor megismerkedtem az új helyzettel, már nem volt annyira idegen. Az iskola összekovácsolt bennünket, egy csodálatos csoporttá alakított. Az iskola egy kedves, befogadó közösség. A tanárok neveltek fel. Megtanították, hogy a világban hogyan éljünk helyesen, hogyan tanuljunk meg tájékozódni, idegen helyen megszólalni, és azt, hogy leginkább becsületesek legyünk, és ne legyünk hazugok. Nem tudom annyira hangsúlyozni, annyiszor elmondani, hogy az iskola, ez a tanintézmény nekem a második otthonom. Mert a napom nagy részét ott töltöm, és ott vannak a barátaim is. Egy olyan hely, ami megtanít a pontos idő betartására, hogy majd a leendő munkahelyünkön is pontosak legyünk, és ne szállingózzuk majd össze-vissza. Köszönöm, hogy iskolába járhatok, köszönöm, hogy tanulhatok, hogy tanítanak, köszönöm, hogy egy családba tartozhatok, hogy szereztem barátokat. Ezekért a tanárainknak, az iskolámnak tartozom köszönettel. – *Major Fanni, diák, VIII. osztály*

Büszkék vagyunk, hogy ilyen iskola van Etéden, hogy ilyen intézményt teremtettek meg ősünk kemény, áldozatos munkával. Az utóbbi időben igazán meggyőződhattünk az iskola fontosságáról, amikor gyermekeink a négy fal között, otthonukba szorulva kellett a tananyagot elsajátítsák. Fontos a „köz-munka”, a hármas kommunikáció megerősítése a pedagógus-szülő-gyerek közt, ahol mind a három láncszem nagyon fontos annak érdekében, hogy gyermekeink fejlődése harmonikus, nyomon követhető, egészséges ütemű legyen. Úgy gondolom, hogy az etédi Jósika Miklós Általános Iskolában adott minden tárgyi és szellemi eszköz ahhoz, hogy gyermekeink tehetségükhöz mértén fejlődjenek. Rugalmassággal, odaadással, önkritikával, megértéssel, de legfőképpen szeretettel érhetünk el fejlődést. – *Nagy Éva, szülő*



Ahhoz, hogy valaki jól végezze munkáját, hivatását, először véleményünk szerint meg kell fogalmazni ars poeticáját. Azt, hogy mit gondol szakmájáról, hivatásáról, hogy mi a célja vele, mit akar, mit szeretne elérni. Az etédi Jósika Miklós Általános Iskola pedagógusi közösségének célja ugyanaz. Olyan diákok, fiatalok kezét engedni el VIII. osztály végén, kik megtalálják helyüket a nagyvilágban. Olyan tanulókat nevelni, kik értékesnek tartják magukat. Olyan készségeket fejleszteni, melyek hozzásegítik majd a diákokat ahhoz, hogy a számukra legmegfelelőbb munkát elvégezzék, hogy hasznos tagjai legyenek a társadalomnak. A település, melyben tanítunk, a „világ végétől” 8 kilométerre található. Kerültek ki iskolánk tanulói közül az elmúlt években is olyan diákok, kik továbbtanulva jó szakemberek, magánvállalkozók, mérnökök, informatikusok, ápolók, pedagógusok vagy orvosok lettek. Büszkék

vagyunk rájuk, hiszen ők a példák arra, hogy a továbbtanulás nem függ a szülőfalu nagyságától. Diákjaink között ugyanakkor sok a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, kiket nehéz napról napra motiválni akár az iskolába járásra is. Nagyon sokan lesznek iskolakerülők V–VIII. osztályos korukban. Céljaink közé tartozik ezt a folyamatot megállítani. Ugyanakkor tudjuk azt is, és látjuk, hogy nem csak rajtunk múlik mindez. Hiszen a nevelés, az oktatás a gyermek, a szülő és a pedagógus közös tevékenysége. Több mint 440 éves múltja van iskolánknak. Így egy olyan településen taníthatunk, amelynek lakói régen felismerték az oktatás, a nevelés fontosságát. Mi is mindannyian, az etédi Jósika Miklós Általános Iskola pedagógusai, arra törekszünk, hogy méltók legyünk a „tanítók fájához”. – *Kiss-Márton Rozália, magyartanár*

50.

## Joannes Kajoni Szakközépiskola

Csíkszereda



Az 1970-ben Gyergyószentmiklóson létrehozott kereskedelmi szakiskolát, mely később Gazdasági Szakközépiskolává alakult át, 1985-ben Csíkszeredába költöztették, majd 1986-ban 2. sz. Ipari Középiskola néven abban az épületben lelt otthonra, ahol ma is működik. Az 1993–1994-es tanévtől kezdve az ipari és gazdasági profilok szétváltak, két önálló középiskola alakult, és a gazdasági szakközépiskola a csíkszeredai Joannes Kajoni Gazdasági Igazgatási és Szolgáltatási Iskolaközpont nevet vette fel. Az iskola a nevét Joannes Kajoni ferences szerzetesről kapta, aki a XVII. század kiemelkedő személyisége volt, és aki a zene, az idegen nyelvek, a történelem és a botanika területén is maradandót alkotott. Az ő nevéhez fűződik a Csíksomlyón 1675-ben megalapított ferences nyomda. Az Iskolaközpont az elmúlt évek során Hargita megye egyik legnagyobb lélekszámmal rendelkező iskolája volt, magába foglalva a szolgáltatások területének teljes szintű középiskolai képzését: a szakiskolát, a szakközépiskolát és a technikumot. Az iskola neve 2013. január elsejétől Joannes Kajoni Szakközépiskolára változott. A középiskola jelenleg a 3-as szintű (szakiskolai), 4-es szintű (szakliceumi) és 5-ös szintű (középiskola utáni technikum) szakirányú szakképzést nyújt.

Szakiskolában a turisztikai és közétkeztetési területen a szakács, cukrász és pincér szakmák elsajátítását biztosítja az iskola, kereskedelmi téren a kereskedő-eladó szakmát oktatja, az emberi test esztétikája és



higiéniája terén pedig a fodrász-manikűrös-pedikűrös szakmában kapnak képzést a tanulók.

A szolgáltatási szakágazatú szakliceumi szinten az iskola diákjai a következő szakképzéseket sajátíthatják el: gazdasági tevékenységek technikus, adminisztratív technikus, kereskedelmi technikus, beszerzési és szerződéskezelés technikus, valamint a turizmus és közétkeztetéshez kötődően a turisztikai technikus, gasztronómiai technikus és szállodatechnikus. A turisztikai szakterületeken intenzív angol és német nyelvoktatásban vesznek részt a diákok.

A középiskola utáni technikus oktatás gazdasági és idegenforgalmi téren biztosít szakemberképzést, itt az üzleti tevékenység technikus és menedzser asszisztens, illetve az utazási iroda-idegenvezető szakmára készítik fel a hallgatókat.





A 2020–2021-es tanévben a szakközépiskolában 25 osztály működik, a tanulói létszám pedig 669. A tantestületet 49 tanár alkotja, kiknek munkáját a 8 fős kisegítő személyzet és 9 fős takarító személyzet segíti.

Az intézmény két épülettel rendelkezik, amelyek Csíkszereda Önkormányzata tulajdonában vannak. Az A épület 1971-ben készült el, tizenkét tanterem iskolaként. Később néhány felület tanteremmé történő átalakításával létrejött 16 tanterem, egy informatikai labor, nyelvkabin, pszichológiai kabinet, kémiai labor, diáktanácsi iroda, valamint egy 70 férőhelyes multimédia terem. Helyet kapott itt még 6 irodahelyiség, az iskolai könyvtár, két tanári, a levéltár, 3 raktár és 5 vizesblokk. Mivel a középiskola ECDL tesztközpont is, sok tanuló vizsgázik sikeresen és megszerzi az ECDL licenct.

Bentlakásnak épült 1973-ban az iskola B épülete, amelyet később szintén oktatási felületté alakították át, 5 műhellyel, két felszolgáló helyiséggel, ételkészítő laboratóriummal, gyakorló- és projekteremmel, 7 tanteremmel, egy tanárrival, valamint fürdők, tárolók és mosókonyha kialakításával. Ez az épület bekerült a PHARE 0108.1 rehabilitációs programba, amelynek eredményeként 8 tanterem, cukrászati és konyhai laboratóriumok, felszolgáló gyakorlótermek, valamint manikűr- és fodrászati szakműhelyek jöttek létre. A két épület egy valódi iskolai campus területén helyezkedik el, több oktatási intézménnyel közösen.

A Joannes Kajoni szakközépiskola kétnyelvű iskola, minden oktatási szintjén vannak román és magyar tannyelvű osztályok. A diákok itt olyan családi környezetet találnak, amelyben kölcsönös tisztelet uralkodik, jól érzik magukat és a kommunikációs akadályok soha nem képeztek igazi problémákat. Az iskolának multikulturális, többnyelvű szervezeti kultúrája van, itt az ökumenikus szellem épp oly értékes dolog, mint a tolerancia és a kölcsönös tisztelet.

Az iskola küldetése a diákok egyéni tulajdonságainak és képességeinek azonosítása és fejlesztése. Az iskola számára nem az a legfontosabb, hogy a jelenben ki milyen tanuló, hanem hogy ki hová fejlődhet a jövőben. Ennek alapján képesek lesznek a diákok a számukra legmegfelelőbb jövőt választani és alkalmazkodni a dinamikus változó társadalomhoz.

A Joannes Kajoni Szakközépiskola minőségi gazdasági oktatást kíván biztosítani összhangban az Európai Unió normáival, célja a gazdasági, kereske-

delemi, idegenforgalomi területek legjobb jövőbeni szakembereinek képzése, és ezáltal továbbra is helyt állni az ország szakközépiskoláinak élmezőnyében. A Joannes Kajoni Szakközépiskola egész tevékenysége révén olyan szakmai, társadalmi és multikulturális jellegű egyéni értékek felépítését tűzte ki célul, melyek alapján határozottan tudnak majd tájékozódni diákjai a jövőbeni karrierjük során.



A Joannes Kajoni Szakközépiskola vezető helyet foglal el a megye szakközépiskoláinak rangsorában, hiszen évek óta első helyen áll az érettségi vizsgaeredmények alapján, és a diákok által elért eredmények egyértelműen tükrözik az iskola emberi erőforrásainak minőségét is. A szakmai kompetencia bizonyítvány megszerzéséhez szükséges vizsgákon is folyamatosan jó eredményeket értek el a végzős tanulók. Az iskola tanulói sikeresen vettek részt az ország egyetemei által szervezett számos gazdasági és szakmai versenyeken is. Az intézmény célja, hogy rangos iskolává váljon, országos és európai szinten is. Az európai szintű szakképzés biztosítása, az oktatási tevékenység korszerűsítése és a folyamatos fejlődés érdekében a középiskola különös hangsúlyt fektet a nemzetközi projektek és az európai partneriségek megvalósítására.

A Joannes Kajoni Szakközépiskola 2018-ban elnyerte az Európai Iskola címet a tanügyminisztérium által szervezett versenyen. Ez a cím bizonyítja az iskola gazdag tapasztalatát a nemzetközi projektek lebonyolításában, és elismeri a tanulók számára nyújtott oktatás minőségének javításával kapcsolatos állandó törekvést.

A 2009 és 2014 közötti időszakban a diákoknak évente lehetőségük volt gyakorlati képzésben részt venni Németországban és Észak-Írországban, Leonardo da Vinci mobilitási projektek alapján.

Az európai projektek hagyománya a 2016–2018-as években folytatódott az Európai tapasztalatok a szolgáltatások területén – Gyakorlati tanulás című projekt megvalósításával, amelyben az iskola 45 tanulója szakmai gyakorlaton vett részt Walesben, mely során a szolgáltatások területére jellemző gyakorlati készségek fejlesztésére és javítására, valamint a multikulturalizmus koncepció fejlesztése került sor.

A következő fontos program, amelyben az iskola részt vett, a stratégiai partnerség kétéves Erasmus + projektje, Vállalkozás határok nélkül (2018–2020),



egy olyan projekt, amelyben a középiskola partnerei Magyarország, Szicília, Portugália és Ciprus.



A PLUS az ERASMUS+ projektek a középiskolás fiatalok számára azt is jelentik, hogy a legfontosabb európai értékek mellett az iskola egyenlő esélyeket, befogadó és megkülönböztetéstől mentes, minőségi oktatást kínál, ugyanakkor nyitott a megismerés új távlatai fele is. A projektek elősegítették a diákközpontú oktatást, valamint a gazdasági szereplők és más partnerek aktív, felelősségteljes és szervezett bevonását a képzési folyamatokba. A más kulturális környezetben szerzett tapasztalatok ösztönzik a diákokat, és toleránsabbá teszik őket, segítenek jobban alkalmazkodni a jövőbeni munkájukhoz, legyen az itthon vagy külföldön.

A fokozott mobilitás elősegíti és támogatja az Európai Unió polgárai közötti megértést és tiszteletet, és később hozzájárul a munkavállalók fokozott mobilitásához és ezáltal az európai munkaerőpiac nagyobb rugalmasságához. A hallgatók mobilitásba való bevonása hozzájárul a társadalmi kohézióhoz és a kölcsönös megértéshez egy egyre multikulturálisabb és több nemzetiségű társadalomban.

A Joannes Kajoni Szakközépiskola 2018-ban elnyerte az az Európai Parlament Nagykövet Iskolája címet az EPAS program sikeres megvalósításáért, amely program célja az Európáról és az európai parlamenti demokráciáról szóló ismeretek bővítése a fiatalok körében.

Az iskola számos Határtalanul! projekten vett részt a magyarországi iskolákkal együttműködésben, mely programok egy, a gyökereit és értékeit is-

merő és tisztelő közösségbe kovácsolják a két ország diákjait.



Valódi és hatékony partnerség alakult ki az iskola és a helyi közösség gazdasági egységei között, mely létfontosságú az elméleti és gyakorlati oktatás közötti egyensúly számára. Az iskola és a család közötti együttműködés is hatékony és eredményes kommunikációval valósul meg.

### **Számos tanár és diák emlékszik és beszél szeretettel és tisztelettel jelenlegi vagy egykori iskolájáról:**

- Sok kedves élményem kötődik a Kájoniban eltöltött időkhöz. A pályafutásom során talán a legmelegebb, legsegítőkésebb tanulóközösséggel dolgozhattam együtt. A közösen kitalált és levezetett programok voltak az igazi élmények: a Kájoni Napok, a szülői farsangi bál, a ballagások, a diáktanács tevékenységei, a testvériskolákkal való kapcsolattartás stb. *(György Emőke Gabriella, nyugdíjas tanár, az iskola igazgatója 2007. szeptember 1.–2012. augusztus 31. között).*

- Tudni kell a Kájoniról, hogy akkoriban a megye legjobb szakközépiskolája volt, nem tudom, hogy most ez változott-e, de szerintem nem. Ez a színvonal ma is látszik, nézzünk csak körül a közintézmények és bankok, illetve cégek alkalmazottai között, igencsak szép arány jön ki a vendiákokból. Amikor XII. végén kiengedtek minket az iskola kapuin, feltarisznyáltak kedves tanáraink, amely tarisznából mind a mai napig szépen el lehet édegelni... Ha diákként nem is tudtuk felfogni, de felnőttként igenis rájövünk nap mint nap, hogy akkor és ott, abban az iskolában nemcsak oktatás folyt, hanem nevelés is, és nevelni hiteles tanáraink saját példájukkal tudtak. Köszönet és hála ezért! *(Szőcs Szilveszter, vendiák)*

- A Joannes Kajoni Szakközépiskola egy támogató és elfogadó közösség, mely számára fontos, hogy hatékony rendszerben, interaktív órákon fejlődjenek a diákok és a tudás megszerzésének új útjait keresve készüljenek fel az egymást követő generációkat a felnőtt életre. Az általános műveltséget biztosító tantárgyak támpontot nyújtanak a lényeglátásban, az emberi gondolat-és lelkivilág megismerésében, míg a gazdasági szaktantárgyak célja a mindennapokban használható gazdasági-pénzügyi készségek kialakítása, az egyensúly kialakítása és megtartása, nemcsak a pénzügyekben, de az életben is. *(Sükösd Annamária, közgazdász tanár).*





A maroshévízi Kemény János Gimnázium 2003 szeptemberében létesült. Jogelődje az 1990-ben alakult 6-os számú iskola és az 1993-tól a Kemény János nevet viselő általános iskola. Az intézmény az 1870-től működő magyar nyelvű oktatás folytatója.

2019. október 18-án iskolánk egy új napközis óvodaépülettel bővült, amit a Kárpát-medencei óvodaprogramon keresztül a Romániai Magyar Pedagógus Szövetség építtetett.

Az iskola Kemény János marosvécsi báró nevét viseli, aki az erdélyi magyar irodalom jeles képviselője, a magyar színházas és az erdélyi Helikon íróinak pártfogója volt. A napközis óvodát Napsugárnak hívják, megfogalmazva azt a reményt, hogy a magyar oktatás „napsugara” lesz.



Az iskola a 2020–2021-es tanévben: 1 napközis, 1 óvodás csoporttal (39 óvodással), 5 elemi, 4 felső tagozatos, 4 liceumi osztállyal, 180 tanulóval működik. A pedagógusok száma 26, ebből 3 óvónő, 5 tanító és 18 tanár. A kiszolgáló személyzet száma 9.

2007-ben egy új tornatermet építettünk és egy iskolásokat szállító kisbuszt kaptunk. Az iskolában van 15 tanterem/szakterem, közöttük egy fizika, egy kémia laboratórium, informatika szakterem, díszterem, könyvtár. A Napsugár óvodának 3 csoportterme, 1 multifunkcionális terme, orvosi rendelője, ebédlője, 2 hálószobája van.

Intézményünk vonzáskörébe helyi és környékbeli magyar gyerekek tartoznak, az óvodástól az érettségizőkig. Magas színvonalú oktatást, színes nevelői tevékenységet kínálunk. Iskolai felszereltségünket külső, megpályázott forrásokból állandóan bővítjük. A diákok helytállnak az országos felméréseken, az iskolai tantárgyversenyeken is jól teljesítenek.

Az igazgató (*Deme Gabriella*) véleménye az intézményről: „Gyökereket adunk diákjainknak, megtanítjuk hagyományainkat, átadjuk anyanyel-



vünk kincseit, a magyar kultúra értékeit. De szárnyakat is adunk nekik: idegen nyelvek elsajátításával, számítástechnikai ismeretek átadásával, színes nevelői tevékenységek: megemlékezések, sport- és tantárgyversenyek, emlékezetes iskolanapok, kirándulások színes élményével.”

Egy diák (*Strasser Ingrid, XII. osztályos*) véleménye: „A Kemény János Gimnázium minden magyar ember számára fontos szereppel bír, lehetőséget nyújt a magyar gyerekeknek az anyanyelven való tanulásra. A diákok ezáltal büszkén mondhatják, hogy magyarul tanulhatnak minden számukra fontos tantárgyat, és a legmegfelelőbb környezetben tölthetik iskolás éveiket. Elsajátítanak olyan ismereteket, amely életük során a hasznukra válik.”

Egy aktív pedagógus (*Rabya Edith*) véleménye: „Az iskolában dinamikus pedagóguscsoport dolgozik, fontos nekünk a korszerű, időszerű, de ugyanakkor időtálló értékteremtés. Tudjuk, milyen felbecsülhetetlen érték minden diák, s hogy a színvonalas nevelés, oktatás feltétele a folyamatos átalakulás.”

Egy nyugdíjas pedagógus (*Újfalvi Anna*) véleménye: „A Kemény János Gimnázium álmaim megvalósításának helye volt. Egy csodálatos világ, ahol a boldog gyermekzsivaj teret biztosított a szeretetnek, bizalomnak, együttműködésnek, létrehozva az örök, igaz emberi kapcsolatok összefonódását. Helyet adott arra a nagy felelősségteljes munkára, hogy gyermeki lelkek formálását, alakítását válthattam valóra. Emlékét örökre őrzöm szívemben.”

Egy szülő (*Csűrös Emese Noémi*) véleménye: „A Kemény János Gimnáziumban minden diákra külön figyelmet szentelnek, megértően viszonyulnak a szülő, illetve a diák problémáihoz, jól működik a szülő-tanár-igazgató kapcsolat. Az iskolában odafigyelnek a minőségi oktatásra, didaktikai eszközökkel jól felszerelték a tantermek.”





Óvodánk az 1952-ben hivatalosan megalakult Bethlenfalvi (előbb 4. sz., majd 6. sz.) Óvoda, az 1973-ban alapított 12. sz. napköziotthon és a 2001-ben bezűntetett 8. sz. Bethlen negyedi napköziotthon közös utódja – Székelyudvarhely észak-keleti peremzónáján helyezkedik el:



A Kipi-Kopi Napközi Otthon új főépülete – a Bethlenfalvi út 134. sz., valamint a Bethlenfalvi tagóvodája a Termés utca 1 sz. alatt szolgálja a környék kisgyerekes családait. Intézményünk két épületben, 13 csoportban – 270 kisgyerekekkel – melyből 10 hosszú/napközis, valamint 3 rövid programú – 7 alternatív (4 lépésről lépésre, 3 Waldorf), 4 hagyományos és 1 tipegő – rendszerint korosztály szerinti elosztásban működik (kivételet képezhetnek az alternatív és a rövid programú csoportok). Közvetlen vonzáskörzete a Bethlen II és III lakótelep, a bethlenfalvi rész és Kadicsfalva, de a szomszédos falvakból is minden tanévben íratnak be gyereket napközis csoportjainkba.

A „Kipi-Kopi” név felidézheti az óvodába igyekvő hároméves csöppségek apró cipőinek kopogását vagy a nagyobb gyerekek szorgoskodó, kopácsoló óvodai tevékenységét, cselekvő, alkotó fejlődését. Valójában azonban egy csodálatos képes mesekönyv-sorozat – Marék Veronika Kippkopp gesztenye-fiújának története és a sajátos, vadgesztenyefákkal szegélyezett udvarunk ihlette a névválasztást. A mesehős Kippkopp önmaga megismerésén, majd a környező világ felfedezésén keresztül eljut ahhoz a felismeréshez, hogy az élettársak, boldog családi közösség és biztonságot nyújtó otthon megteremtése által nyer élete igazi értelmet. S ez az üzenet egyszerű, mindennapi dolgok, események természetes, közvetlen leírása mögött rejtőzik, szemet-szívet gyönyörködtető mesekönyvek lapjain. Minden ősszel, amikor sűrűn potyognak köztünk a gesztenyeburokból kipattanó „kipikopik”, életre hívjuk a mesék hőseit és velük együtt, újra meg újra elindulunk az önmagunk és környezetünk felfedezésének, a személyiség fejlődésének, fejlesztésének útján.

Székelyudvarhely, Bethlenfalvi út 134.sz., Termés u. 1.sz.  
Tel., fax: 0266-217850, email: gr.kipikopi@eduh.ro, kipikopi@sigmasoft.ro

**Csoportjaink többnyire a Kippkopp mesék szereplőinek nevét viselik:**

Mogyoró Bogyó Levél Csigabiga Virág



Kippkopp Tiptopp Katica Cinke



Gomba Bóbita Pitypang Pipacs



csoportjai.

A rendszeres hagyományápoló – kézműves, természet- és környezetbarát, valamint az egészséges életmód – szabadtéri mozgás-programjainkat a szülők és pedagógusok közössége által létrehozott KIPÍ-KOPI „Neveljünk együtt!” Egyesület segíti.

### **Pedagógiai alapelveink:**

#### **A JÓ ÓVODA**

- nagy gondot fordít a gyermeki énkép megerősítésére, az igazi egyéniségek alapozó nevelésére.
- az általa közvetített műveltség tartalmak részei az egyetemes emberi értékeknek s alapjai, kiindulópontjai a majdani felnőtt műveltségének.
- pozitív érzelmekkel teli, befogadó és elfogadó felnőtt-közösséggel, egészséges, esztétikus, ingergazdag környezettel várja a gyermekeket.
- figyel a szülőkre, a családra, és együttes nevelést megvalósító partner-kapcsolatra törekszik (szülőpedagógusok–nevelők–szakemberek közös igyekezetével), amelyben a gyermek érdekei elsőlegesek.

**Célunk** egy olyan óvoda működtetése, amely családias, otthonos légkörben biztosítja gyerekeink számára az optimális fejlesztés, fejlődés feltételeit, lehetőségeit:



- ahová jó megérkezni, mert tudjuk, hogy várnak;
- ahol jó lenni, mert fontosak vagyunk;
- ahol jó alkotni, felfedezni, mert bíznak bennünk;
- ahol lehet hibázni, s a hibát javítani;
- ahol kérdezhetünk, és mindig van valaki, aki választ ad, aki figyel ránk, mert fontos neki, hogy jól érezzük magunkat.

### Jeligénk:

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud:

játékot, zenét, örömet.

De hogy mit fogad el: azt bízunk rá!

Csak az a lelki táplálék válik javára,  
amit maga is kíván.”

Kodály Zoltán, 1937



53.

## Kis herceg Óvoda

Csíkszereda



Csíkszereda, Lendület sétány 1. szám

Tel/fax: 0266-317295

e-mail: [gr.kisherceg@eduhr.ro](mailto:gr.kisherceg@eduhr.ro),

[kishercegovoda@gmail.com](mailto:kishercegovoda@gmail.com)

Honlap: [www.kishercegovoda.ro](http://www.kishercegovoda.ro)

Alapítási okirat száma: 7/ 1976. szeptember 26.,  
illetve a bővítés okirata: Csíkszereda Önkormányza-  
tának 160/27.07. 2015. számú Határozata.

Tannyelv szerint: román és magyar tagozatok

Beiskolázási szintek: óvodás szint és óvodáskor  
előtti szint

Tanrendi besorolás szerint: korai nevelés hosszú-  
távú programmal és speciális tanrendű normál óvo-  
dai programmal működő tagozatok

Használt oktatási programok szerint: nemzeti  
alaptanterv és program, illetve lépésről lépésre alter-  
natív program, mindkét tannyelven, valamint speci-  
ális oktatás programja, magyar nyelven.

Működtetett csoporttípusok: hagyományos, ho-  
mogén kis-, közép -, nagycsoportok, vegyes kor-  
osztályú, hagyományos, illetve lépésről lépésre al-

ternatív programmal működő csoportok, mindkét  
tannyelven, óvodáskor előtti közép- és nagycsoport-  
ok, magyar tannyelven, speciális tanrendű, vegyes,  
normál programú csoport, magyar tannyelven

Befogadóképesség: 392 gyermek, amiből: 98  
gyermek román tagozaton; 246 magyar tagozaton;  
30 gyermek az óvodáskor előtti tagozaton, 6 gyer-  
mek speciális oktatás tagozaton

Az óvoda logója: két különböző méretű, egymás  
kezét fogó csillag

Az óvoda specifikus jeleként egy sálat használ-  
unk, a kisherceg színeiben: világos sárga alapon,  
világos kék színű nyomattal az óvoda logója, illetve  
színek cseréjével, a Cimborá Tagóvoda számára.

Kitűzőként pedig az óvoda logóját használjuk,  
kerek kisméretű felületre nyomtatva.

A bejárati fal festmény, a Kis herceg történe-  
tének illusztrációjával egyik büszkeségünk, Csillag  
István és Rapolszky Imola festőművészek munkája.

Kiadványunk: a Kis herceg-lap, közel 20 éve je-  
lenik meg évente egyszer. Borítója Berszán Márkos  
Zsolt képzőművész munkája, aki az óvoda volt ta-  
nítványa. Az óvoda büszkén jelenti meg a kiadvá-  
nyát évről évre ezzel a borítóval.

Óvodanapok: minden esztendő május havának  
utolsó hetén

Testvéróvodák: „Belvárosi Óvoda” Makó, Ma-  
gyarország, „Festetics Karolina Központi Óvo-  
da” Kaposvár, Magyarország, „29. számú Óvoda”,  
Brassó, Románia



### Az óvoda rövid története

Az alapítás éve 1976. Akkor készült el az épület – a korra jellemző tipikus óvodaépület – rendelkezése szerint is napköziotthonnak. Az akkor épült új lakótelep és az édesanyák „muszáj” munkába járása hívta életre. Azóta működik óvodáskorú gyermekek tanintézményeként, akkor 360 főre tervezve, azóta ugyanaz a felület 160 főre engedélyezve.

2015-ben új tagóvodával bővült a Kis herceg Óvoda, a csíkszeredai Cimborá Óvodával. Így tizenhét csoportteremmel rendelkezik.

2016-ban és 2017-ben újabb részlegekkel növekedett a nevelési ajánlatunk, mégpedig két óvodáskor-előtti csoport és egy speciális oktatással dolgozó csoport létesült a Cimborá Tagóvoda székhelyén.

Huszonnyolc óvodapedagógus és huszonhárom tagú kiegészítőszemélyzet dolgozik óvodánkban a tizenhét csoportba beírt háromszázötvenkét óvodáskorú, negyven óvodáskor előtti és hat speciális tanrenddel működő csoportba beírt gyerekekkel, tehát közel négyszáz gyereket nevel az óvoda, ebben a tanévben is.

1998 tavaszán nevet választottunk és adtunk óvodánknak, olyant, ami szerintünk leginkább megfelel neki: A kisherceg figurájának és magának az irodalmi műnek az általánostól eltérő volta, más-sága csak egyike a névválasztás okainak. Exupéry kis hercegét felnőt, gyermek egyaránt szereti. Üzenete szól a felnőtthöz, akár szülő, nagyszülő vagy nevelő és a gyermekhez, legyen az az óvodásunk vagy a már „megnőt” volt óvodás.

A Cimborá Óvoda nevet, amelyet a nagy mesemondónktól, Benedek Elektől ihletődve kapta tagóvodánk, büszkén viseli továbbra is.

Nevelési eszménk, már az 1993–1994-es tanévtől: „... szeretetben, szeretettel, szeretetért...”. Mi is valljuk, hogy: „A mindenkori kisgyermek és a mindenkori bennünk élő gyermek szomjas a szeretetre.”

Munkánkat, minden itt dolgozó munkatárs számára és minden itt nevelődő kisgyermek számára az óvoda választott jelmondata határozza meg: „A nevelés szeretetet jelent, semmi egyebet” (Fröbel). Ezt, a „Montessori” pedagógia alapelveiből kölcsönzött pedagógiai-didaktikai eljárásokkal szeretnénk megvalósítani.

Szociális funkciót is ellátó tanintézményünk a kötelező nemzeti alaptantervet, valamint a lépésről lépésre alternatív pedagógiai programot alkalmazva működik, az óvodáskor előtti tagozatunk a korai nevelés programjának alapján, a speciális tanrendű csoportunk pedig a csoport specialitását meghatározó nevelési program alapján.



Már valóban történelem az, hogy a mi óvodánkban indult elsőként előkészítő csoport, az ún. „0.” évfolyam magyarországi és németországi minta alapján. Büszkék vagyunk az akkori kezdeményezésünkre, hiszen pár év múlva nálunk is életre hívták ezeket a csoportokat minden óvodában, belátva ennek fontosságát.

Kiemelkedő rendezvényeink közül a minden esztendő május havának utolsó hetén megrendezett Kis herceg Óvodanapot említjük meg. Ez a program az óvoda fennállásának 25. évfordulóján indult. Már közel 20 esztendeje minden évben megjelenik az óvoda saját publikációja, a Kis herceg-lap.

Jó, ha elmondjuk azt is, ha magunkról beszélünk, hogy 2018-ban Erasmus+ projektben vettünk részt, és hogy 2020-ban mindkét óvodaépületünk teljes felújításban részesült európai, illetve nemzetközi alapokból.

### Vélemények:

*Silló Margit, nyugdíjas óvodapedagógus:* „A második otthonommá vált a mostani Kis herceg Óvoda, a korabeli 20. számú Napközi, hisz 39 szolgálati év nem kevés egyazon intézménynél. Együtt indult a napközi és az én pályafutásom, 1976-ban.

Sok mindent megértem és megéltem. Minden emlék az idő múlásával megszeli, a szép élmények még szebbé válnak. Csak hátalattal szívvel tudok gondolni az elmúlt évtizedekre. Mennyi örömben volt részem és mennyi sok szeretetet kaptam a gyermekektől, szülőktől és a kolleganőktől. Összetartó közösség voltunk, osztoztunk örömben és bánatban is. Röviden így tudnám összegezni: Jót tenni jó! Ott lehetett jót tenni jól és jót kapni jól megannyi alkalommal! Megérte a 39 évet a Kis hercegnél tölteni!”

*Miklós Magdolna Mónika, szülő* – „Gyerme- kem nagyon szerette ezt az óvodát, tudtam, hogy a legjobb intézményben van az iskolai továbblépés tekintetében. A Kis herceg Óvoda mindent megtes-



tesít, ami ahhoz kell, hogy egy lélekben és testben is egészséges, boldog, kiegyensúlyozott kisgyerek ki lépve az óvodából élményekkel és tapasztalatokkal felvértezve, magabiztosan kezdje az iskolát.”

*Pál Judit gyakorló óvodapedagógus* – „Sok minden megfogalmazódik egy óvónőben mikor azt kérdezik, mit jelent számára az óvoda.... Talán a legelső, ami eszembe jut, hogy a legszerencsésebbek közé tartozunk, mert mi mindennap gyerekekké válunk, amikor belépünk az óvodánk, a csoportszobánk ajtaján. Amikor megérkezek az óvodába, megszűnik a külvilág és újra érzem a gyerekkor varázslatát, és máris tudom, miért is jó óvónőnek lenni...”

Az óvoda számomra már egy második otthon jelent. A hivatásunk nehéz, de ugyanakkor gyönyörű. Egyik napunk sem egyforma, mindig történik valami új, valami érdekes, valami más. A mindennapokra elhasznált energiát rögtön pótolja a sok csillogó szempár, a rengeteg szeretet a gyermekek részéről. Hiszem, hogy amikor a jó Isten az óvónőt „teremtette”, fontos terve volt vele. Ez röviden az óvoda, ilyen a Kis hercegben.”

*Kedves Ildikó óvodavezető:* „Én soha nem dolgoztam más óvodában. Óvodapedagógusi munkám egésze a csíkszeredai Kis herceg Óvodához kötődik. Majdnem fél évszázadnyi idő ez. A Kis herceg Óvoda tehát az életem része. Szeretem ezt az óvodát. És dicsérni tudom mindenért, ami volt, amilyen most és amilyen reményeink szerint lenni fog. A kommunizmus éveit is beleértve sokféle irányítást, megannyi nehézséget és felszámolási veszélyeztetettséget megélt, és túlélő maradt. Azt gondolom, hogy mindig, minden kihívásnak eleget tudott tenni és bátran, kitartóan tudta teljesíteni azt, amire hivatott volt alapítása óta, hogy jogi személyiségű tanintézményként teljesítse a kötelességét az óvodáskorú és -szintű nevelésben. Ebben a pillanatban városunk legnagyobb kapacitású, kizárólag korai fejlesztésben működő intézménye a Kis herceg Óvoda, változatos nevelési ajánlatával, a 2020-ban teljesen feljavított infrastruktúrájával, meghatározó önállóan működő tanintézménye volt és marad Csíkszereda városának.”

## Kós Károly Általános Iskola

*Gyergyószentmiklós*

54.



A 2-es sz. Általános Iskola 1936–1937-ben épült mint a körzet első iskolája. A város építette saját költségvetéséből, a városi mérnöki hivatal irányításával, László Antal mérnök vezetésével. Más közintézmény nem járult hozzá az iskola építéséhez.

Az 1967–1968-as években bővült az iskola, a régi épülethez toldották a hátsó 2 emeletes új részt, és ezáltal ezt az iskolát alszegi emeletes iskolaként ismerik.

1990 novemberében az iskola nevet választott, nevet kapott. A 90-es év eseményei késztettek arra, hogy olyan magyar személyiség nevét adjuk az iskolának, akinek egész élete, munkássága, emberi magatartása példa lehet nemcsak az erdélyi magyarságnak, hanem minden itt lakó nép számára. Így esett a választás Kós Károlyra, akinek sokoldalú egyénisége ismert a közéletből és a romániai magyar irodalom-

ból is: regényíró, irodalomszervező, tervező, építész, grafikus, könyvillusztrátor volt egy személyben. Azóta iskolánk neve bekerült a köztudatba, elfogadott lett, és büszkén viseli ezt a nevet, egy olyan nemes ember nevét, aki már sok évtizeddel ezelőtt Európában álmodta azt a tájat, azt a vidéket, amelyet oly nagyon szeretett, s aki 90 éves korában azt nyilatkozta, hogy élete a „legszebb élet, amit magamnak el tudtam képzelni”.

Jelenleg az iskolánk nagyon jól felszerelt, korszerű didaktikai és segédanyagokkal rendelkezik, amelyek nagy mértékben elősegítik a mindennapi oktatói-nevelői munkánkat. Az iskolánkban jelenleg 16 tágas, világos tanterem van, amelyből 7 szaktanterem, ezen kívül tornaterem, öltözők, könyvtár áll a tanulók rendelkezésére. Az I–IV. osztályok tantermeiben egy-egy számítógép is található. Ugyanakkor nagy, védett udvar, sportpálya teszi kellemessé a kinti környezetet és a tanulók kikapcsolódását. Az iskola fűtését saját kazánház biztosítja.

Nevelőközösségünk összességében magas szakmai felkészültséggel rendelkezik, a kitartó munka, a gyermekekkel való állandó törődés jellemzi a mun-



kánkat. Törekszünk tanítványaink felemelésére, versenyképessé tételére. Iskolánkban családias légkör uralkodik, igyekszünk megértéssel és szeretettel körülvenni a gyerekeket, azonosulunk problémáikkal, mindennapi gondjaikkal.

A szülők az iskolától elsősorban a középiskolai továbbtanulásra való jó felkészítést várják el. Tanulóink többsége mind a szülői igények, mind képességeik és teljesítményük alapján alkalmas a gimnáziumi tanulmányokra. Az itt végzett diákok arról győznek meg bennünket, hogy megállják helyüket az általuk választott középiskolában.

Eredményeink, amelyekre büszkék vagyunk, a jól felkészült tanárok, gyermekeink és a szülők közös érdeme. Iskolánk falai között végzett tanulóink a gyakorlati életben helytálló polgárok, további tanulmányok elvégzését követően pedig jó szakemberekké válnak.

Iskolánk nevelői Kós Károly örökségének a felvállalói. Közös jelmondatunk: „Dolgozni kell, ha élni akarunk, s mert akarunk élni, dolgozni fogunk.”

55.

## Kós Károly Szakközépiskola

Csíkszereda



**„Kőből, fából házat... Igékből várat.”**

Kós Károly szavait idézi iskolánk mottója, ezt a gondolatot viheti magával minden nálunk végzett tanuló a képzeletbeli tarisznyájában az itt szerzett tudás, tapasztalat és rengeteg életre szóló élmény mellett. A csíkszeredai Építőipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző 2002-ben vette fel Erdély nagy polihisztorának nevét. Kós Károly kiváló építész, grafikus, író, nagyon sokoldalú személyiség, aki munkásságával, életvitelével, emberi magatartásával, szülőföldhöz való ragaszkodásával örökre példa marad számunkra.

Iskolánkat 1968-tól tartják számon, amikor Csíkszeredában létrehozták az első építőipari szakosztályokat. Rövidesen felépült az „építészetinek” ismert iskolaközpont, az akkori 2-es számú Ipari Líceum. Az 1980-as évek végén ebbe az iskolába helyezték át a kereskedelmi szakoktatást is. Az 1989-es fordulat után a kereskedelmi osztályok száma egyre nőtt az építőipari osztályok rovására. Ez vezetett ahhoz, hogy kérni kellett a két fő beiskolázási terület szétválasztását, ami az 1994–1995-ös tanév

kezdetével megtörtént. A kereskedelmi szakképzés folytathatta útját, az építőipari szakképzés pedig újjászületett. A szétválasztásnak köszönhető, hogy ma a megyeközpontban létezik építőipari szakmunkásképzés (kőműves, ács, víz-gáz szerelő, szigetelő), szakközépiskolai szinten építőipari technikus, építőipari műszaki rajzoló képzés, posztliceális oktatásban pedig földmérő-kataszteri technikus képzés. Időközben, 1999-től környezetvédő technikus képzés, a 2010–2011-es tanévtől pedig építészeti-formatervező technikus képzést is indítottunk, amelyek az iskolánk által kínált képzések bővítését jelentették, és új szint hoztak az iskola életébe.

Az intézmény jól felszerelt építőipari, környezetvédelmi, valamint rajz szaktermekkel, 2008-tól pedig két bentlakásépülettel, étkezdével, tornateremmel is rendelkezik. Sajnos az elmúlt években a tanműhelyek kisebb helyre szorultak, de ez a probléma is megoldódni látszik, ugyanis 2020 nyarán elkezdődött az új tanműhely építése. Ugyanakkor kezdtek el az iskola épületének teljes felújítását is





Európai Unió támogatásból, Csíkszereda Város Önkormányzatának hozzájárulásával.

Jelenleg 30 címzetes, valamint 20 óraadó tanár folytatja itt tevékenységét. A 2020–21-es tanévben 19 osztályba összesen 509 tanuló iratkozott be.

**Az iskolánkba jelentkező tanulók a következő szakok közül választhatnak:**

Szakközépiskola: építőipari és épületgépészeti műszaki rajzoló, építőipari technikus, környezetvédelmi technikus, építészeti és formatervezői műszaki rajzoló

Shakiskola: víz-gáz szerelő, kőműves, ács-épületasztalos-parkettázó, szigetelő

Posztliceum: kataszteri-topográfus technikus



### Eredmények:

Az iskola tanulói rendszeresen részt vesznek különböző versenyeken, általában jó eredménnyel. A szakközépiskolás tanulók természetesen a saját szakjuknak megfelelő területeken teljesítenek a legjobban. Az építőipari műszaki rajzoló a tantárgyversenyeken jeleskednek: 2017-ben, valamint 2019-ben országos I. helyezést, 2018-ban III. helyezést értek el.

A környezetvédelem szakos tanulók az országos tantárgyversenyek mellett több szakmai konferencián és versenyen is képviselik az iskolát. Ilyen például a Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciája (TUDEK), valamint a tovább jutóknak a Kárpát-medencei szintű Tudományos Diákkörök Országos Konferenciája (TUDOK), ahol 2004 óta a környezetvédelemmel és biológiával kapcsolatos szekciókban nagyon szép eredményeket tudhatunk magunkénak. Az utóbbi 5 év legjobb eredményei: TUDEK 2015. II. hely, 2016. dicséret, 2017. I. hely, 2018. II. hely, TUDOK 2018. II. hely, 2019. II. helyezés. Hasonló kiváló eredményeket sikerült szerezni az elmúlt években a *Regionális Környezetvédelmi Diákkonferencián* (2019. II., III. hely), a *Természet Világa Esszépályázaton* (2016., 2017. III. hely, 2018. II. helyezés) *Csűrös István Emlékversenyen* (2016., II. hely, 2017., 2019. I. hely, 2018. III. hely), a Magyar Tudományos Akadémián megszervezett Posztversenyen (2016. I. helyezés, 2017-ben II. helyezés)

Az architektúrárs tanulók több éve már, hogy aktív résztvevői mind az országhatáron belül, mind a külföldön szervezett programoknak, ezek közül is a legjelentősebb a *Nemzetközi Építészeti Diákkonferencia*, ahol tanulóink kiemelkedően szerepelnek évről évre. (2018. különdíj, 2019. I. helyezés)

A szakiskolás tanulóink is megállják helyüket, ha szakmai versenyről van szó, így például a Szakma Sztár versenyen 2019-ben iskolánk két tanulójának sikerült kijutni a Budapesten szervezett döntőre, ahol a víz-gáz szerelő szakon első, kőműves szakon harmadik helyet szereztek.

### Pályázatok:

Az iskolában folyó tevékenységeket pályázatok segítségével próbáljuk színesebbé, gazdagabbá tenni. A továbbiakban, a teljesség igénye nélkül, az utóbbi öt év legjelentősebb pályázatait foglaltuk össze, amelyek három fő területen valósultak meg.

A felszereltség bővítését elősegítő pályázataink közül kiemelkedik 2015-ben a Magyar Kormány Miniszterelnökségének Nemzetpolitikai Államtitkárságától, a Bethlen Gábor Alapkezelőn keresztül nyert 14 millió forintos tanműhely felszerelésre irányuló támogatás. Egy évvel később az ács-asztalos műhely 6,82 millió forint értékű bútortároló géppel gazdagodott. 2016 márciusában iskolánk a Kaufland Olimpiáson nyert 20 000 eurót az iskola felszerelésére. A környezetvédelmi labor eszköztárát Hargita Megye Önkormányzatának támogatásával sikerült bővíteni több alkalommal is.



Az iskolai élet gazdagabbá tételét segítik a *Határtalanul!* pályázatok. A 2015–16-os tanévben hét, a 2016–17-esben öt, a 2017–18-asban, illetve a 2018–19-esben nyolc-nyolc, a 2019–2020-asban egy Határtalanul! pályázatban vett részt iskolánk. Szintén ezt a területet célozza meg számos olyan rendezvényünk, amelyek a városi, valamint a megyei önkormányzat támogatásával jönnek létre évről évre: gólyabálók, nagykorúsítási ünnepségek, képzőművészeti kiállítások, szaktáborok, erdei iskolák stb. Az érettségire készülők tevékenységét felkészítőkkal, szakmai táborokkal segítették a Megyei Önkormányzatnál nyert pályázatok, illetve a ROSE-projekt.



A harmadik terület, amelyre pályázataink irányulnak, a tanulók külföldi képzése és a szakmai tapasztalatszerzés. Az elmúlt években a környezetvédelmi technikus tanulók három alkalommal vehettek részt háromhetes szakmai gyakorlaton Portugáliában, Lisszabonban az Erasmus+ projektnek köszönhetően. (2015., 2017., 2019.). Az építőipari technikusok egy csapata, valamint ács és kőműves tanulók 2018-ban Németországban, Cottbusban szerezhetek szakmai tapasztalatot.

### **Vélemények:**

... mert amíg ember lesz e Földön építeni fog, így hát az építőipari szakközépiskolára, az iskolánk által kínált szakoktatásra mindig szükség lesz. Ha pedig azt nézzük, hogy az iskola nem csak tanít, hanem nevel is, akkor a mi iskolánk által kínált környezetvédő, valamint a tehetség alapú építészeti és formatervező szakok az iskola kínálatát teljessé teszik. Szakmát tanítunk és nevelünk. Nevelünk a szépre, a jóra, a környezetünk megóvására, hogy utódainkra egy élhető Földet hagyjunk örökségül. ... És az eltelt időszak azt eredményezte, hogy a szakmunkásképző egyre nagyobb fontosságot nyer. Szükség lesz a jó építőipari szakmunkásokra, a kőművesekre, ácsokra, szerelőkre, hogy lakásaink felépülhessenek, hogy a jól végzett munkájuk által iskolánk jó híre bejárja a világot. - *Szén János, iskolaigazgató*

1994-ben új építészeti iskolát hoztunk létre, mert úgy láttuk biztosíthatónak az építőipari szakmák színvonalas oktatását. Részesem lehettem a kezdet nehézségeinek, de örömeinek is. Nem volt könnyű dolgunk, de kis csapatunk sikerrel vette az akadályokat, lelkesedéssel, szívvel, lélekkel. Egy iskola sosem „érkezik meg”, az élet új meg új kihívásokkal szembesített, szembesít bennünket. Igyekeztünk rugalmasan alkalmazkodni a szüntelenül változó körülményeihez, a munkaerőpiac elvárásaihoz. Úgy érzem, ez sikerült. Az évek során nevelőtestületünk mind számszerűen, mind szakmai színvonalban évről évre gyarapodott. Úgy gondolom, hogy iskolánkban magas színvonalú oktatás folyik, és úgy érzem, diákjaink szerint jó az iskola közösségéhez tartozni. Remélem ez a továbbiakban is így lesz. Ezt kívánom szeretett iskolámnak. - *Benkő Éva, nyugdíjas iskolaigazgató*

Közel húsz éve vagyok a csíkszeredai Kós Károly Szakközépiskola tanári közösségének része, úgynevezett kósos tanár. Végigkísértem négy generáció felnőtté válását, részese voltam számos ünneplésnek, izgalmas versenyek résztvevőinek szemében láthattam a győztes ragyogást, jó és kevésbé jó történések vidítottak vagy szomorítottak, megoldásra váró feladatok építő kihívás elé állítottak. A „lapos-kalapos Kós” több száz

tanulójával – ma már társadalmat építő felelősségteljes építészmérnökök, környezetvédők, tanárok, orvosok, gyógyszerész, színész, informatikus szakmában dolgozók, vízgázszerelők, parkettázók, ácsok, ápolók – együtt mondhatom, hogy mindannyiunkat alakított iskolánk. Emberformáló hely ez, személyiségalkító kohó, ahol a tanár legjobb képessége szerint formálja a rábízottakat tudásának átadásával, együttérzéssel, lelket simogató jó szóval, érzelmi támogatással, olykor szülőt helyettesítő bátorítással. S közben mi, tanárok is formálódunk, hogy midannyiunkon beteljesedjenek iskolánk névadójának szavai, (...) lesznek, akik utánam jönnek, az én maradékaim. (...) Az én munkámat folytatják ők és az én életem örökkévaló lesz bennük”. (Kós Károly: Régi Kalotaszeg, építészeti tanulmány, 1911.). - *Bilibok Julianna, angol-vallás szakos tanár*

Mint szülő, aki aktívan részt vesz a Kós Károly Szakközépiskola életében, mondhatom, hogy az idősebb pedagógusok tapasztalatával és a fiatal tanárok elképzelésével ez a tanintézet egy gyakorlatiasabb megközelítést követ az oktatásban. A környezetvédelmi, az építőipari és az architektúra líceumi osztályoknál a tanítás sok szempontból eltér a hagyományostól, kísérletekre, a természetben tett rövidebb-hosszabb terepgyakorlatokra, valóságos munkára alapoz, vagyis tanulni-látni-tapasztalni. Ugyanakkor a szakiskolában próbálnak a megszokottak mellett új szakmákat tanítani, így tartva a lépést a modern építkezések szakember igényével. Hosszú az út, sok a tennivaló, de a túlszűfolt tananyagból, ha a diákok hozzáállása is megfelelő, az iskola tanárai meg tudják tanítani azt, ami igazán fontos egy szakközépiskolát végző ifjú szakembernek: praktikusan uralni a szakmát, nem csak elméletben... - *István Róbert, a szülői bizottság elnöke*

Kisiskolás koromban nem nagyon hallottam a Kós Károly Szakközépiskoláról, de amikor kilencedik osztály előtt elkezdtem nézelődni megfelelő iskola után, a Kós volt az első, amit számításba vettem. Későbbiekben, ahogyan megtudtam, hogy sikerült bejutnom, akkor már teljesen pezsegtem az örömtől. Alig vártam, hogy végre először láthassam az iskolát. Egyszerűen nem tudnám szavakba írni, hogy mennyire szuper és jó iskola. A tanárok és tanítási módszereik kiválóak, a diákoktól nem elveszik a kedvet a tanulástól, hanem éppen ellenkezőleg: felkeltik az érdeklődést és tanulásra buzdítanak. Sosem válik unalmassá, mert mindig előállnak valami érdekességgel és izgalmassal. Nagyon jól érzem magam itt, és alig várom, hogy további újdonságokkal lepjenek meg a tanárok. - *Bors Konrád-Antal, X. C osztályos tanuló, Diáktanács elnök.*





### Múlt és jelen a jövő tükrében

„Kőből, fából házat..., igékből várat” Kós Károly

#### Múlt

Iskolánkat, a Kós Károly Szakközépiskolát már a kezdet kezdetén azzal a céllal alapították, hogy megfeleljen Székelyudvarhely társadalmi-gazdasági igényeinek. Megépült ugyanis a város legnagyobb ipari vállalata, a Matrica gyár, az akkori idők egyik legkorszerűbb, matricákat és öntvényekből készült alkatrészeket gyártó üzeme.

A Matrica gyár akkori vezetősége – élén Fábíán István igazgatóval – egy új tanintézmény létrehozásával képzelte el a gyár számára a versenyképes szakember-utánpótlás biztosítását.

Az elképzelést hamarosan tettek is követték, és 1976. október 14-én megjelent az a Minisztertanácsi határozat, amely lehetővé tette az első „alapkövek” le-tételét.

1976–1977-es tanévvel kezdődően létrejött az új iskola, akkor még 2-es számú Ipari Szakiskola néven, mivel az új intézmény nem rendelkezett önálló infrastruktúrával (nem volt saját épülete, bentlakása, tanműhelye, étkezdéje), ezért az oktatás ideiglenesen az 1-es számú Ipari Szakközépiskolában (ma Bányai János Szakközépiskola) kezdődött el.

Új reményekkel felvértezve, egy fiatalosan gondolkodó, lelkes tanári csapatnak is köszönhetően 1977-ben a régi Ferenczy-kertben kezdődött el az építkezés. A tanszemélyzet és diákok fizikai munkájának is köszönhetően 1981 decemberére iskolánk elnyerte a mai formáját (tanműhely, iskolaépület, bentlakás, étkezdé, sportterem), és készen állt a Matrica gyár által támasztott szakmai kihívásoknak eleget tenni.

Az 1982–83-as tanévben a gyár elvárásainak megfelelően az iskolában mechanika, fémforgácsoló és öntő szakok indultak, ezáltal iskolánk hosszú távon tudta biztosítani olyan szakemberek képzését, akik évtizedeken át meghatározták a város mechanikai emberi erőforrását.

Az 1989-es rendszerváltás az iskola életében is változást hozott, a fémipar és gépipar hanyatlása arra kényszerítette az akkori iskola vezetőségét, hogy a város igényeinek megfelelően új célokat találjanak az iskola számára. Így az 1994-95-ös tanévben az újrakezdést, a jövőt, két gazdasági (könyvelő) osztály jelentette, melyek fokozatosan kiszorították az elektrotechnika és gépgyártáshoz kapcsolódó osztályokat.

A közgazdaság fele való orientálódással párhuzamosan már az 1990–1991-es tanévben elindult a segédprogramozói technikus (posztliceális) képzés, mely által az iskolát korszerű informatikai laborral szerelték fel, ennek köszönhetően az 1997–98-as tanévben egy informatika osztály is indulhatott.

Az 1992–1993-as tanévben Székelyudvarhely középiskolái közül elsőként indult el az V–VIII. osztályok gimnáziumi oktatása, amely bő tíz évig – a megyei diáklétszám rohamos csökkenéséig – a 2005–2006-os tanévig fennmaradt.

Iskolánk egyik legnagyobb ünnepének tartjuk számon az 1994. május 27-i névadó ünnepséget, amikor az intézmény felvette a „Kós Károly” nevet. Az ünnep fényét emelte az erre az alkalomra készített piros, fekete, világoskék színekben pompázó iskolazászló, valamint a híres székelyudvarhelyi festőművész, Maszelka János Kós Károlyról alkotott portréja is.

#### Jelen

„Megtanultam megelégedni azzal, amit a sors számomra juttatott: az egészséget, a családomat és az Úristennek azt a sok-sok szépségét, amit az emberek nem tudnak elrontani és megcsúfolni, s ami ingyen ajándékként jut minden embernek, csak a szemét kell kinyitni a látásra, fülét a hallásra és lelkét a befogadásra.” (Kós Károly)

A Kós Károly Szakközépiskola nem csak szellemileg újul meg időről időre, de „fizikailag” is igyekszik a XXI. század kihívásainak megfelelni. A közelmúlt vezetőinek köszönhetően (Pálhegyi Pál és Végh Jenő igazgatók irányításával) 2008-ban kez-



dődött el az a teljes körű épületfelújítás, amelynek eredményeként 2015-ben Székelyudvarhely egyik legmodernebb, legfelszereltebb, leginnovatívabb intézményével büszkélkedhetünk.

2016-ban iskolánk alapításának 40 éves jubileumi ünnepségének keretein belül Kós Károly Napokat tartottunk, hazai és határon túli vendégeinkkel közösen osztoztunk az ünnep méltóságteljes, megihitt pillanataiban, melyet színielőadás, közösségépítő feladatok, szavalatok és a színvonalas ünnepi záróműsor varázsolt örömtelivé, emlékezetessé.

A városban egyedülként intézményünk biztosítja a gazdasági-turisztikai szakoktatást, ezáltal ellátva Székelyudvarhelyt és környékét megfelelően képzett, jól felkészült szakemberekkel.

Napjainkban 18 osztállyal működik az iskola (12 líceumi és 6 szakosztály), ahol 42 pedagógus és 19 kisegítő személyzet teremti meg a közel 500 tanuló számára a minőségi oktatás feltételeit.

A líceumi osztályoknak köszönhetően (gazdasági, turisztikai, kereskedelmi, közigazgatási és rendezvényszervező) diákjainknak a sikeres érettségi elvégzése után lehetőségük adódik a továbbtanulásra, főképp gazdasági vagy turisztikai szakképzést biztosító egyetemeken (FSEGA, Sapientia stb.) fejlesztik tovább ismereteiket.

A szakosztályokból (pincér, szakács, raktáros és kereskedő) olyan tanulók kerülnek ki, akik a város és környéke számára hosszú távon szakmai megoldást, utánpótlást jelentenek a kereskedelmi egy-

ségek, az üzletláncok és a vendéglátóipar zökkenőmentes működésében.

Iskolánk nemcsak a diákok szakmai oktatását kíséri figyelemmel, de nagy hangsúlyt fektet a kulturális-művészeti és sporttevékenységekre is. A diákok az iskolai színjátszás, az irodalmi vetélkedők, a néptáncsoport, az iskolakórus tevékenysége által kipróbálhatják magukat, megvillanthatják tehetségüket, valamint a sportvetélkedőkön (futball, kézilabda, kosárlabda) való részvétellel öregbítik iskolánk hírnevét.

### Jövő

„Jöhetnek utánam fiatalok, és folytathatják munkámat, járhatják az utat, amit én is segítettem törni hittel, jóakarattal népünkért, magyarságunkért, fiainkért.” (Kós Károly)

Iskolánk gazdag múltja és jelene kijelöli a jövő elvárásait, követelményeit, céljait: a fentiekben idézett Kós Károly-i szellemiség továbbadását. E szellemiség időntúli üzenete az eljövendő fiatal nemzedékekért vállalt áldozatkész, kitartó és nemes küzdelem.

A Kós Károly Szakközépiskolának továbbra is fő célja, hogy odaadó tanárokkal, tehetséges szakemberekkel, korszerűen felszerelt iskolaépülettel (modern bentlakás, étkezdé, tágas tornaterem, műgyepes kültéri pálya) várja az itt tanulni vágyó ifjúságot, és választ adjon a változó idők kihívásaira.

## Székely Mózes Általános Iskola

57.

Lövété



A lövétei egyházi oktatás kezdetéről nem rendelkezünk egyértelmű adatokkal, viszont feltételezhetjük, hogy a többi székelyföldi településhez hasonlóan már a XVII. század első felében működött katolikus iskola a helyi plébánia mellett.

1886-ban Lönhárt Ferenc, Erdély római katolikus püspöke egyházlátogatást tartott a községben, és a nagy gyereklétszám miatt elrendelte, hogy egy új, korszerű iskolát építsenek Lövétén. Két év múlva már át is adták a katolikus népiskola épületét.

A XX. században a község területén több iskolaépületben zajlott oktatás, jellemző volt a tanyai oktatási intézmények fenntartása. Iskola működött: Lövétén, Szentkeresztbányán, Kirulyfördön, Kalibáskőn, Kirulysarkán, Vészmezőn, Lövétébányán, Pósfaluban. Az 1970-es években, amikor X. osztályig lehetett a községben tanulni, a gyerekek összlétszáma meghaladta az ezer főt, a pedagógusok száma pedig a 40 főt.

A rendszerváltás után vette fel az iskola Székely Mózes (1550–1603), egykori székely származ-



zású erdélyi fejedelem nevét, aki Lövétén birtokkal és vashámmal rendelkezett.

Jelenleg a tanítás három épületben zajlik, ebből kettő a központi iskolában és egy (óvoda) Pósfaluban.

#### **A 2020–2021-es tanév adatai:**

Az óvodába 91 gyerek jár, 4 csoportban, 4 óvónő irányításával.

Elemi iskolásaink (előkészítő-IV. osztály) létszáma 134, 6 osztályteremben, 6 tanító irányításával.

Az V-VIII. osztályba 105 tanuló jár, 5 osztályteremben, 13 szakos tanár segítségével gyarapítják tudásukat, formálják önmagukat.

Adminisztratív személyzet: 1 titkárnő/adminisztrátor, 1 könyvelő

Kisegítő személyzet: 3 takarítónő, 1 karbantartó munkás, 1 iskolabusz sofőr

Az iskolai könyvtár ideiglenesen működik 18 777 kötettel.

Az iskola épületei fel vannak újítva, elkészült a központifűtés-rendszer, befejeződött a műfüves sportpálya elkészítése, folyamatban van a területrendezés.

2006-tól testvériskolai kapcsolatot ápolunk a magyarországi Szentistvántelepi Iskolával (Budakalász), 2014-től pedig a Kiskunlacháza – Áporka Általános Iskolával, 2019-től a Mezőcsáti Egressy Béni Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolával.

Tanulóink rendszeresen részt vesznek a tantárgyversenyeken és a község kulturális életében. Kiemelnénk, hogy kétszer is díjazták Bukarestben iskolánkat, felkészítő pedagógusainkat és tanulóinkat a nemzetközi matematika versenyen elért nagyon jó eredményeikért. Végzős diákjaink neves iskolákban folytatják tovább tanulmányaikat, a szaktanárok lelkiismeretes munkájának köszönhetően.

Parlagi Endre, Lövéte díszpolgára 2000-ben megalapította a Lövétei Magyar Diák-díjat, amelyet magyar nyelv és irodalomból, magyar történelemből, Lövéte népismeretéből a legnagyobb előrehaladást mutató végzős diák kapja minden tanévben.

#### **Gondolatok a lövétei iskoláról**

A lövétei oktatás többszáz éves múltra tekint vissza, így generációk sokaságának biztosított olyan környezetet, ahol megtanulhatták az írás-olvasás rejtelmeit. Jelenleg a Homoród mente legnépesebb községi iskolájának számít, hiszen diáklétszáma meghaladja a 300 főt. Sajnos az utóbbi években Lövétén is egyre csökken a gyereklétszám, így lassan eltűnnek a párhuzamos osztályok. Mindezek ellenére szorgalmas és tudásvágytól hajtott tanulók

járnak az iskolába, akik aktívan részt vesznek mind az iskola, mind a község kulturális életében. A mai bizonytalan és felgyorsult világban az iskola szerepe felértékelődik, hiszen olyan képzést, tudást kell hogy biztosítson a tanulók számára, ami megalapozza a feltételeket a továbbtanuláshoz, később a mindennapi megélhetéshez. Ehhez az oktatási tevékenységhez szeretnék mindenkinek kitartást és jó egészséget kívánni! - *Demeter Csanád, igazgató*

A Székely Mózses Általános Iskola VIII. osztályába járok Lövétén. Az eddigi évek során rengeteg élményben lehetett részünk az iskola által megszervezett eseményeken, mint: a változatos tanórák, az iskolai versenyek, maszkabál, pityókabál, kirándulások... Az elmúlt évek alatt sokat szépült az iskolánk kívül-belül. Sor került az I-IV. osztályos iskolaépület felújítására, a műfüves sportpálya létrehozására, új járdák kialakítására. Iskolánk a katolikus egyházzal is szoros kapcsolatot ápol, a vallástanárnővel együtt számos egyházi programban vettünk részt, mint például adventi éneklések, karácsonyi színjáték. Ezen kívül a diákok járhatnak délutáni programokra, ami a táncoktatást, rajzkört, furulyázást és a kézműves foglalkozásokat foglalja magába. A folyamatos fejlődésben fontos szerepet játszik a közösség összetartó ereje, a tanárok kitartó munkája és a diákok lelkesedése. - *András Szandra, VIII. osztály*

Az én iskolám. Azért az enyém, mert életemnek 64 évéből 51 évet itt, ebben az iskolában éltem, töltöttem. Ebben, mint óvodás, ebben, mint kisiskolás, ebben, mint nagyobb iskolás és ebben, mint tanítónő. Mindig szeretett iskolámként emlegetem. Volt óvó nénim, tanítóim és tanáraink itt pallérozták szigorú, de hasznos szabályok szerint tudásomat, hogy felnőve szívesen térjek vissza csupán 5 év, tanítóképzőben eltöltött idő után. Itt voltam egy időben pionír és KISZ-tag, hittanórára járó szorgalmas gyerek. Az akkori tanítási és nevelési szabályok szigorúak, következetesek voltak, tudásomat gyarapították, emberségemet formálták. A tanítói pályán eltöltött közel 40 év is gyönyörű volt. A több mint 400 tanuló, akiknek csillogó szemei, érdeklődő tekintetei, öleléseik bearanyozták az életemet. Hálás vagyok nekik, de nem utolsósorban a sok szeretett munkatársamnak, akikkel annyi szép évet töltöttem. Pályafutásom egyik legnagyobb sikerélményének tartom, amikor egyik volt tanítványom harmadik osztályban egyik napról a másikra olvasni kezdett.

Köszönöm neked, iskolám! - *Márton Margit, nyugdíjas tanítónő*





A lövétei iskola szép, csendes, rendezett környezetben van, amelynek megőrzésére tanítják a gyerekeket. Az intézmény gyermekcentrikus, falai között a hagyományos értelemben vett iskolában érezheti magát az a gyermek, aki ide jár. Számos programot, szabadidős foglalkozási lehetőséget biztosítanak, így a tanulók sok területen kipróbálhatják magukat. Rengeteg tanulmányi- és sportversenyen vesznek részt, amelyeken szép eredményeket érnek el. Az iskola nagyon jól felszerelt, az oktatás magas színvonalon folyik, a diákok biztos alapokat kapnak a továbbtanuláshoz. A tantestület szakmailag jól felkészült pedagógusokból áll, akik mély erkölcsi szabályok szerint, szeretettel segítik a tanulókat képességeik kibontakozásában. A tehetséggondozás és a felzárkóztatás egyaránt megjelenik a munkájukban. Az egyéni haladás lehetősége is megvalósul a tanórákon; a tehetségesebbek gyorsabb tempóban, a gyengébb képességűek lassabban haladhatnak. Szeretetteljes, családias a légkör, jó a kapcsolat a szülők és pedagógusok között. Én személy szerint nagyon örülök, hogy mindhárom gyermekem ebben az iskolában járt és tanulhatott. - *András Enikő, szülő*

A lövétei Székely Mózes Általános Iskola tanítói szemmel nézve egy olyan intézmény, amely a szakmában kiteljesedést nyújt. Bár a gyerekek létszáma évről évre csökkenő tendenciát mutat, még mindig rendelkezünk egy olyan tanulói alappal, amely megengedi azt, hogy a mindennapi munkában mindenféle modern oktatási módszert, eszközt kipróbálhassunk. Ehhez tartozik természetesen az is, hogy az utóbbi években infrastruktúra terén is előrelépés történt iskolánkban: felújított osztálytermek, új illemhelyek, új fűtésrendszer, burkolt udvar, játszótér, műfüves sportpálya szolgálja a gyerekek iskolai kényelmét.

Osztályaink létszáma megfelelő a hatékony tanításhoz, bár az sajnálatos, hogy nagyon kevés évfolyamon vannak már párhuzamos osztályok. Az osztálytermek felszereltsége még nem fed le minden elvárást, ám ezt a tanító kollégák megpróbálják saját forrásaik útján fejleszteni, hogy hangulatos, dekoratív termekben várják a tanulókat. A tanítói közösségen belül egészséges légkör uralkodik, megbízunk egymásban, segítjük egymást ötletekkel, tapasztalatainkkal. Ismerjük egymás szakmai gondjait, sikereit, szinte név szerint ismerünk minden tanulót. Nemegyszer együtt nevezünk be továbbképzőkre, amelyek eredményeit megosztjuk egymással. A lövétei iskolás gyerekek szülei is pozitívan állnak a mindennapi iskolához. Szívesen vesznek részt közös programokban, receptívek a segítségnyújtás terén, de ugyanakkor megfogalmazzák az esetleges hiányokat is. Jó képességű, elhanyagolható számú hátrányos gyerekekkel dolgozhatunk, egyelőre olyan viselkedésmintával, amit otthonról hoznak, és a felnőttek, oktatók iránti tiszteletet is feltételezi. Egy szóval: jó Lövétén tanítónak lenni! - *Mag Ottilia, tanító Lövétén 25 éve*

## Fogarasy Mihály Szakközépiskola

58.

Gyergyószentmiklós



Iskolánk nevét Fogarasy Mihály püspökről kapta, aki 1876-ban saját vagyonából építtette az épületet, ezzel is támogatta a népiskolákat és a lánynevelést. Az évek során több nevet is viselt: Ipari Iskolaközpont, Gépgyártó Iskolaközpont, majd pár éve vette fel mostani nevét.

1876–1948 között katolikus lányiskolaként Fogarasy Leánynevelő Intézet néven működött. 1950-ben történt meg a szakoktatás intézményes és infrastrukturális megszervezése. Akkor kapta meg az intézmény a két évvel korábban államosí-

tott Fogarasy Leánynevelő Intézet épületét, ahol ideiglenesen a néptanács (polgármesteri hivatal) is működött. Saját erőből sikerült műhelyeket, tornatermet, konyhát és bentlakást építeni. A fontosabb szakok a famegmunkálás, kőműves, esztergályos, fémmegmunkálás voltak, de számos más szakot is oktattak. 1971-ben beindult a szakközépiskolai oktatás. 1950 és 1989 között több mint 20000 szakember került ki az iskola padjaiból.

Az 1989-es fordulat után az oktatási kínálat fokozatosan átalakult, a szakiskolában az autósze-



relés, a szakképzésben a számítógéptechnika került előtérbe. A diáklétszám fokozatosan csökkent, amiben szerepet játszott a kivándorlás és a demográfiai hanyatlás is. 2006-ban az épület visszakerült a katolikus egyház tulajdonába, így természetes volt a vallásos képzés újraindítása. 2006-ban indult az első teológiai osztály, a teológiai képzés szerves része lett az iskolai életnek.

Az EU-hoz való csatlakozás megnyitotta az uniós források lehetőségét, amelyhez a magyarországi támogatások is társultak. Ezekből sikerült külföldi gyakorlatokat és fejlesztéseket megvalósítani. Legutóbb CNC-géppel gazdagodott iskolánk.

Az iskolánk sajátossága, hogy tanintézményünkben 2006 óta megtalálható a három oktatási irányvonal közül kettő: a vokacionális és technológiai irányvonal. Az oktatás két nyelven történik.

Technológiai képzés zajlik szakiskolai szinten (hármasszint), szakközépiskolai szinten nappali és esti tagozaton (négyesszint) és posztliceális szinten (ötösszint). A 2020–2021-es tanévben a következő szakok indultak: szakiskolai szinten autószerelő, ipari gépszerelő, általános asztalos, ács-asztalos-parcellázó szakok, szakközépiskolai szinten mechatronikai technikus szak nappali tagozaton és javító-karbantartó gépészmérnök szak esti tagozaton, posztliceális szinten pedig adatkezelő programozó osztály. Vokacionális szinten iskolánkban római-katolikus teológia szakon zajlik képzés. A 2020–2021-es tanévben nappali tagozaton öt líceumi, nyolc szakiskolai osztály, esti tagozaton pedig négy líceumi osztály, illetve egy posztliceumi osztály indult.

Iskolánkban jelenleg 315 diák tanul, 35 tanár és 7 mester irányítása alatt.

Az oktatás zavartalan működését szaktermek, laborok és tanműhelyek biztosítják. 2 informatika,

1 biológia-földrajz, 1 román, 1 magyar, 1 angol, 1 faipari, 2 gépészeti, 1 pszichológia és 1 rajz szakteremmel valamint fizika és kémia laboratóriummal rendelkezünk. A gyakorlati szakoktatás elmélyítésére biztosítottak a következő tanműhelyek: CNC, mechatronikai, villamossági, autószerelő, asztalos, hegesztő, szövő és 2 általános lakatos tanműhely. Ezen kívül iskolánkban működik: bentlakás, konyha és étkezdé, könyvtár, tornaterem és az iskolai rendezvények színhelye, a díszterem.

Iskolánk fejlesztéséhez, felszereltségéhez és az oktatás jobbá tételéhez hozzájárul az Edutechnika Egyesület, amely 2002-ben jött létre, mint a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Szakközépiskola (akkoriban Gépgyártóipari Iskolaközpont) mellett működő civil szervezet. Célja az intézményben zajló szakoktatás fejlesztésének támogatása különös hangsúlyt fektetve az anyanyelvi szakoktatásra, a műszaki oktatás fejlesztése eszközbeszerzési pályázatok megírása/lebonyolítása által, továbbá technikai továbbképzések és tanfolyamok szervezése, testvériskolák közötti tanulócsoporthoz cserekirándulásainak szervezése, oktatók továbbképzésének támogatása.

Mivel intézményünk történelmi épületben működik, megvannak a hiányosságai, sok szempontból felújításra szorul. Az elmúlt években több ízben is végeztek javításokat az épületen pályázati források segítségével. Az idei tanévben elkezdődik egy nagy horderejű felújítás a magyar kormány jóvoltából, ami az iskola főépületét érinti.

Diákjaink kiemelkedő eredményeket értek el különböző versenyeken, vetélkedőkön. Szakmai versenyeken megyei első díjat hoztak minden szakterületről. Ugyanakkor országos dicsőreget, illetve második helyezést is értek el az utóbbi években. Általános műveltségi és környezetvédelmi







versenyeken is szép eredményeket értek el. Helyi szavaló-, rajz- és matematika versenyeken vettek részt. Megyei második helyezést értek el az Ady Endre irodalmi vetélkedőn, második és harmadik díjat hoztak TUDEK-ről, első díjat a magyarországi TUDOK-ról. Az Ökomaraton és a Csűrös környezetvédelmi vetélkedőkön első helyezést értek el.

Kimagasló sportolóink eredményei közt megemlíthetjük Lázár Kaint, akik U 21-es válogatott tagja volt, valamint Forika Szabolcsot, aki sífutóként részt vett világbajnokságon, Európa Kupán, ifjúsági olimpián (FOTE), Kontinentális Kupán, valamint országos versenyeken.

Az elmúlt évekhez képest a 2019–2020-as tanév érettségi eredményei pozitív irányba változtak. Az elmúlt évek során több sajátos nevelési igényű gyermek is megfordult a Fogarasy Szakközépiskolában, akik sikeresen illeszkedtek be a közösségbe, és végezték el az iskolát intézményünkben.

Számos szakirányú és kulturális jellegű pályázata volt az iskolának: a Határtalanul, Leonardo, illetve Erasmus+ pályázatok.

Határtalanul pályázataink a következő magyarországi települések testvériskolaival: Budapest-Csepel, Győr, Debrecen, Tokaj, Kiskunfélegyháza, Szombathely, Tatabánya;

A Leonardo da Vinci pályázatok: Magyarország–Csepel, Budapest; felnőtt pályázat mérnök tanároknak és diák pályázat Németországban, Lipcsében; egy csoport Portugália–Montijo, egy csoport Németország – Lipcse;



Erasmus pályázatok: konzorciós pályázat: Szentegyháza–Udvarhely–Gyergyószentmiklós; két csoport Portugália–Montijo; két csoport Lengyelország– Wrocław; Lengyelország–Wrocław; Spanyolország–Granada;

Iskolánk végzettjei között vannak polgármesterek, ügyvédek, papok, egyetemi oktatók, tanárok, mérnökök és számos vállalkozó, akik a város gazdasági életének meghatározó egyéniségei. A tudásukat szülőföldjükön kamatoztató, közösségükért munkálkodó szakmunkások, hagyományörző kézművesek, politikusok, mérnökök, tanítók, tanárok, informatikusok, egyházi emberek, szociális munkások, történészek, egészségügyi dolgozók, zenészek: Nagy Zoltán (polgármester), Bagossy testvérek (zenészek), Ferencz Emese (egyetemi tanár), András Hunor (bankár), Ferenczi Attila (aligazgató), Kopacz Zoltán (vállalkozó), Sándor Szilveszter (kézműves csokoládékészítő mester), Galló Róbert (vállalkozó), Kovács József (pap) stb.

#### Véleményezések:

Iskolánk célja, hogy diákjainak olyan szakképzést biztosítson, amellyel könnyen elhelyezkedhetnek a munkapiacra. Diákjaink iskolai műhelyeinkben és partner cégeknél gyakorlatoznak, ahol lehetőség van az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására. Iskolánk műhelyeit egyrészt pályázatok, másrészt önrész finanszírozásával sikerült modern technológiával ellátni. Örvendünk, hogy nagyon sok diákunkból lett kiváló szakember vagy sikeres vállalkozó. *(Benedicsics Jenő, igazgató)*

36 évvel ezelőtt léptem át munkahelyemként szolgáló, kedvenc iskolám küszöbét, mint mérnök-tanár. A többszöri névváltoztatáson áteső tanintézményre már-már úgy tekintek, mint második otthonomra. Az évek során sok minden megváltozott, és akárcsak egy családban, itt is átéltem hideget, meleget egyaránt, de a majdnem négy évtizedes tevékenységem önmagáért beszél, mert szeretek ide bejönni. Szeretem, amit csinálok, kedvesnek tűnnek a néha dohos illatú öreg falak, elfelejtem a saját gondjaimat, bajaimat a kollégákkal való találkozás pillanatában és a diákokkal végzett munkám során. Büszke vagyok a szellemiségére, múltjára, hagyományaira, és ugyanakkor örömmel tölt el a fejlődése, gyarapodása. Soha nem merült fel bennem egy új munkahely gondolata, és kijelenthetem, hogy életem részévé vált a számomra majdnem ideálisnak tűnő, történelmi jelentőségű



Fogarasy Mihály Szakközépiskola – a SZAKI.  
(Nagy Zsuzsánna, mérnök-tanár)

Sokszínű iskola – így él emlékeimben ez a tantézmény, amelyben 37 évet tevékenykedtem mérnök-tanárként. Sokszínű iskola, amely második otthont biztosított mindannyiunk számára – diákok, pedagógusok, alkalmazottak – etnikai, társadalmi, felekezeti hovatartozástól függetlenül. Egy nagy család, amely megtanított arra, hogy a másik szavát nem elég meghallani, azt érteni kell, hogy a gyengébbet, az elesettet nem sajnálni, hanem segíteni kell. Együtt tanultuk meg a máságra elfogadását, a másik nézeteinek tiszteletben tartását, kultúrájának megismerését – meglátni és tisztelni a másikban az EMBERT. Nem egy „elitiskola”, ahol az átlagosnál jobb tárgyi és egzisztenciális feltételek között lehetne dolgozni, de szerencsére az egymásra figyelés, a gondoskodás, a szeretet és a hit abban, hogy a becsülettel végzett munka meghozza gyümölcsét, olyan közösséggé formált, amelyben hátrányos helyzetű tanulók, jól szituált családok gyermekei, pedagógusok és alkalmazottak együtt munkálkodnak a közös cél elérése érdekében. (Palavits Rozália, nyugdíjas mérnök-tanár)

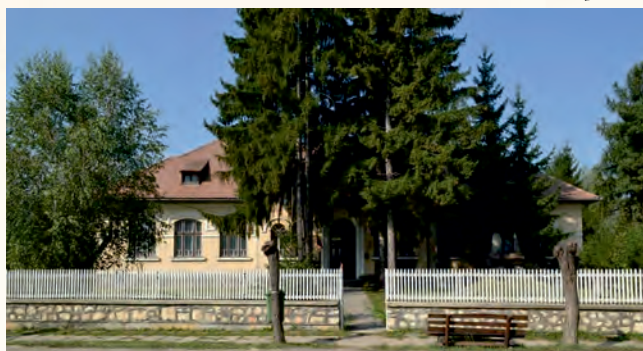
Szülőként nehéz döntés előtt álltam, amikor nyolcadik végén az iskola kiválasztására került a sor. Végül e mellett az iskola mellett döntöttünk, és nem bántuk meg. Azt tapasztaltam, hogy a tanárok arra törekedtek, hogy megtalálják minden gyermekben a sajátos értékeket és egyénileg is fejlesztik őket. Az iskola által szervezett programok és karitatív tevékenységek hozzájárultak gyermekem lelki életének gazdagodásához és személyiségének fejlesztéséhez. Ez az iskola biztos alapokat, motivációt adott gyermekem további tanulmányaihoz, aki most harmadéves egyetemista. (Kosztai Emese, Koszti Róbert 2018-ban végzett diák édesanyja)

Számomra az iskolai napok jó hangulatban telnek, mert a Suli Rádió működésén dolgozom, és kiválaszthatom, hogy milyen zene szól szünetben. Elvégeztem a hároméves autószerelő szakiskolát, ahol a szakma alapjait elsajátíthattam. Jó lehetőségnek tartom, hogy visszairatkozhattam líceumi osztályba és érettségizhetek. Így több lehetőség nyílik számomra az iskola elvégzése után. (Tamás Andor, XII. osztály, mechatronika szak)

## Kiss Ferenc Általános Iskola

59.

Csíkmadaras



Csíkmadaras Erdély keleti részén a Csíki mendedében fekszik. Keleten a Csíki-havasok hegylánca, míg nyugaton a székelyek szent hegye, az 1801 méter magas Madarasi Hargita őrökdi felelte. A települést a Madaras-pataka és az Olt folyó gazdagítja, teszi élhetőbbé. Az 1962-ben elveszített községi státuszát 2002-ben kapta vissza. Azóta jelentős fejlődésen ment keresztül.

A madarasi iskolát írásos dokumentumban először 1742-ben említik. Kezdetben az oktatás a kántori lak egyik szobájában, majd az emeletes egyházi iskola megépüléséig magánháznál zajlott. 1930–

1937 között felépült a jelenlegi iskola. A Kiss Ferenc nevet 1993-ban kapta az intézmény. Kiss Ferenc, az iskola névadója Madarason született, az 1848–49-es szabadságharcban honvédtiszt, ezen kívül katonai szakíró volt. Az intézményhez tartozik a Cinege óvoda, az elemi iskola és a felső tagozat. Az óvoda négy csoporttal működik, hetvennyolc gyermekkel és hét óvónővel. Az elemi iskola öt osztályában nyolcvannyalc gyermek tanul, öt pedagógus vezetésével. A felső tagozat négy osztályába hetvennyolc gyermek jár, akiket tizenkét tanár tanít. Ezek a tagozatok három különböző épületben működnek. A legújabb épület az elemi iskoláé, amely 2016-ban épült, és modern bútorzattal, informatikai eszközökkel van felszerelve. A fenntartható fejlődés fontos a közösségnek, ennek szellemében épült az After School, ahol a gyermekek és a pedagógusok iskolán kívüli tevékenységeket folytatnak. Iskolánk tanulói minden műveltségi területen adódó iskolai és iskolán kívüli tevékenységbe kapcsolódnak be, és kiváló eredményeket érnek el.



A gyermekek bekapcsolódnak az iskola tánc- és zenei csoportjába, valamint különböző kulturális programokba. A sport sem marad ki a tanulók életéből, egyik legkedveltebb sportágunk a teremhoki, de sok gyermek vesz részt a futball-, jégkorong-, korcsolya- és úszásoktatáson is.

Az intézmény számos oktatói, nevelési, országosan és uniós szinten támogatott projektben vesz részt. Ezekkel a támogatásokkal kiegészítjük az iskola anyagi bázisát.

A szomszédos városok viszonylag távol vannak Madarastól. Gyergyószentmiklós 39 km-re, míg Csíkszereda 18 km-re fekszik. Ezek a távolságok kedvező körülményeket biztosítottak annak, hogy erős helyi oktatás alakuljon ki. Iskolánk a történelem során kitermelte a saját pedagógusközösségét, sőt, bőven juttatott értékes szakembereket a régió más településeinek is. A helyi vállalkozások tulajdonosai és dolgozói is az iskola végzősei közül kerültek ki. Tudásukkal, munkájukkal alapját képezik a település fenntartható fejlődésének.

2017-ben kaptam intézményvezetői megbízást. Közszerelői tapasztalattal a hátam mögött ismerem a közösséget, közülük való vagyok. Célként tűztem ki iskolánk küldetésének meghatározását, céljaink pontos megfogalmazását, ezek megvalósítását, tevékenységeink átláthatóságát, egy olyan oktató-nevelő munka feltételeinek a megteremtését, ami a gyermekeink kellő felkészültségét eredményezi. Elődeinktől kaptuk hagyatékul ezt a feladatot, ezt az értéket, nem tékozolhatjuk el. Iskolánk jó iskola, tele tehetséges, egészséges, jó képességekkel rendelkező gyermekekkel, jól képzett pedagógusokkal. A



jó iskola az, amelyben jól érzi magát a diák, jól érzi magát a pedagógus, és jól érzi magát a szülő is. A jó iskola fenntartója nem csak a tantestület. Ha az iskola fenntartása a pedagógusokra szűkül, félszárnyú madárhoz lesz hasonló. A diákok, pedagógusok és a szülők az összetartozást érezve, az egymásra utalt-ságot megtapasztalva teremtik meg és élik meg a jó iskolát. Egy iskola csak akkor tud eredményes munkát végezni, ha jól működik a szülő-pedagógus-iskola kapcsolat. Az iskola a közösségé, a fenntartása, fejlesztése közösségi ügy. Kiemelten fontos a helyi önkormányzattal való kiegyensúlyozott kapcsolat. Mindezt szem előtt tartva dolgozunk, és közös erővel visszük előre iskolánkat. (Bíró Éva iskolavezető)

Bálint Emma óvónő vagyok, harmincnégy év pedagógiai tevékenységgel. Szerencsésnek mondom magam, mert Csíkmadarason születtem, itt szereztem az első óvodai élményeket, pozitív megerősítéseket, sok-sok szeretetet. A madarasi iskolában tanultam betűvetést, számolást, emberséget s még sok mást, aminek később hasznát is vettem. Hát csoda-e, ha a székelyudvarhelyi Pedagógiai Líceum elvégzése után visszavágytam ide a kapott talentumaimat kamatoztatni. Nagyon jó és érdekes, hogy én mindenkint ismerem a községben, minden gyereknek tudom az őseit, a szüleit, a nagyszüleit. Így sokkal könnyebb megértenem és elfogadnom az egyéniségüket, viselkedésüket. Szeretettel és odaadással végzem a munkám, ugyanúgy, mint pedagógustársaim. Úgy érzem, Csíkmadarason tanítani, tanulni és élni jó. Összetartó, az emberi értékeket felismerő és értékelő közösségben élhetek és ezért hálás vagyok a sorsnak!

Ingázó tanárként kihívás Madarason tanítani, mert egy szerves közösség él a településen. Jellemző, hogy tisztelettel fordulnak a helyiek a szaktanárok fele. A szülők és a gyerekek készségesen működnek együtt az iskolai és az iskolán kívüli tevékenységekben. A tanintézmény aktívan támogatja a tanárok továbbképzését. Például a COVID-19 járványt megelőző időszakban már lehetőséget kaptunk arra, hogy mint innovatív oktatási módszert elsajátítsuk az online tanításhoz szükséges alapokat. Ebből adóan gördülékenyen vettük az akadályt, amikor távoktatásra kényszerült az intézmény. Noha megvalósítható az online- tanítás, illetve tanulás, mégis mindannyian - gyerekek, szülők, pedagógusok egyetértünk abban, hogy a hagyományos oktatás hatékonyabb és kellemesebb a távoktatásnál. Vad Katalin – Incze Réka, tanárok





Nem hivatalos adatok szerint már 1580-ban működött iskola Csíkrákoson. Ezt bizonyítja az a tény, hogy az 1630–1663 között megjelent első Csíki magyar énekeskönyvet a rákosi Réti János kántor és oskolamester írta csíkszentkirályi társával. Ezt a könyvet Kájoni János is használta mint forrást (Jancsó Benedek kódex – a felfedező nevééről). Csíkrákos Göröcsfalvával együtt alkot egy községet. A Kisasszony egyházmegye irattára szerint 1712-től kezdve működött Rákoson egyházi magániskola. A tanítást az iskolamester és egyben kántor végezte. A göröcsfalvi anyaiskola épületében 2 scholamester foglalkozott a négy falu (Rákos, Göröcsfalva, Vacsárcsi és Madéfalva) gyermekeivel. Ezt az épületet 1803–1805 között építették.

1914-ben a csíkrákosi származású Császár Nándor tanfelügyelő támogatásával, a csíkrákosi Császár László tanár által adományozott helyen hozzákezdtek az állami iskola építéséhez. Egy év alatt felépül az iskola, és 1915 augusztusában már át is adták az épületet. 1916-tól itt folyik az oktató-nevelői munka. Akkor az iskola hatosztályos volt, mellette működött a gazdasági ismétlőiskola – kétéves tanfolyammal.

A II. világháború után, '44 őszén egy istállóvá züllesztett épületben ismét beindul a négyosztályos iskola és óvoda. 1950-ben bentlakás is létesült 75 tanuló részére (étkeztetés, hálótermek, délutáni tanulás).

Ebből az iskolából indult Sárosi Bálint (sz. Csíkrákos, 1925. január 1.) Széchenyi-díjas magyar népzenekutató, a zenetudományok akadémiai dok-

tora, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia Zenei Alkotóművészeti Osztályának rendes tagja.

Az 1764-es Madéfalvi veszedelem nagy alakja, Zöld Péter, aki a bújdosó székelyeket Moldovába vezette, szintén Rákoson tanult.

1990. április 1-jén iskolánk felveszi a Cserei Mihály Általános Iskola nevet. Cserei Mihály falunk nagy szülőtte, Erdély történetírója, ki megírta Erdély történetét, a XVII. század utolsó negyedének, a XVIII. század elejének ezt a fontos történeti forrását és irodalmi remekét. Iskolánkhoz tartozik a Gyöngyvirág Óvoda, amely a Főút mentén, szép új épületben kapott helyet. Göröcsfalván működik az Elemi Iskola, két osztállyal, jelenleg 30 tanulóval. Az óvodában két csoport működik, egy normál és egy napközis csoport, három óvónő vezetésével. Csíkrákoson, a főépületben tanul három elemi osztály (35 tanuló) és az V–VIII-as osztályok (60 tanuló).

Iskolánkban jól képzett, összeforrott pedagógusgárda dolgozik. Célunk, hogy tanítványainknak a lehető legjobb képzést nyújtsuk, ugyanakkor célunk, hogy gyermekek, szülők, a faluközösség is magáénak érezze az iskolát. Fontosnak tartjuk tanítványainkat támogatni értelmi-érzelmi fejlődésükben. Egymás iránti tiszteletre, elfogadásra, hagyományaink megőrzésére, továbbadására neveljük őket. Hisszük, hogy a jó iskola a jövő nemzedék, a faluközösség megtartó ereje.







Marin Preda, a háború utáni időszak közismert román írója, a Cartea Românească kiadó igazgatója a kommunista rezsim közellenfele volt. Utolsó regénye, a „Cel mai iubit dintre

pământeni”, a kommunizmus durva kritikája, közvetlenül ez lehetett az oka az író hirtelen halálának a regény megjelenésének évében. Iskolás korában nagyon ragaszkodott a könyvekhez, és egy könyvárus beíratta az abrudbányai Tanítóképzőbe, ahol tízesel nyert meg egy ösztöndíjpályázatot. 1939 őszén áthelyezték a kereszturni-udvarhelyi Tanítóképzőbe egy évre, ez idő alatt különös érdeklődést mutatott a történelem és román nyelv iránt. Itt kezdett el írni, és az iskolában zajló Irodalmi társaság találkozóin felfigyelt rá Justin Salantiu tanár úr, aki előre látta, hogy: „híres író lesz belőle”. Ezt az erdélyi időszakot idézi fel a „Viața ca o pradă” és a „Cel mai iubit dintre pământeni” című regényeiben.

A Marin Preda Gimnázium egy különleges iskola, speciális múltját a környezete határozza meg, mivel 50 km-es körzetben ez az egyetlen iskola, ahol az oktatás román nyelven folyik, így alappillére a székelyudvarhelyi és a környékbeli román közösségnek. Egy olyan helyen működő iskola, ahol találkozhatnak különböző nyelvi, szakmai, vallási és etnikai nézetek. Így az iskola megpróbált egy olyan oktatási rendszert kiépíteni, amely megfelel a szülők és a diákok elvárásainak egyaránt. Kiváló általános és szakmai képzést biztosít mindazok számára, akik tevékenységüket a nyitottságra és átláthatóságra alapozva román nyelven szeretnének tanulni szem előtt tartva a megértést, értékeik megőrzését, a kommunikáció iránti érdeklődésüket és alkalmazkodásukat mindahhoz, ami a hely specifikusságát képezi.

Ez az oktatási intézmény 330 diáknak ad otthont, 19 osztály keretén belül, 32 szakavatott tanár irányítása alatt. Új épület lévén, a berendezése és a jó felszereltsége ösztönzi az oktatói-nevelői folyamat működését 25 teremben, szakteremben, tornateremben, könyvtárban, Mozaik Központban, beleértve a zöld övezeteket is. Ezek a termek mindegyike rendelkezik azokkal az eszközökkel, melyek elengedhetetlen feltételei a modern oktatásnak: 43 vi-



lágghálóhoz csatlakoztatott számítógép, 4500 példányos könyvtárolomány, videoprojektorok, filmfelvevő kamerák, interaktív táblák és hangosító berendezés.

A Marin Preda Gimnáziumnak, speciális státuszának köszönhetően, komplex működési szerkezete van. Megalakulása óta három oktatási ciklus létezett (elemi, felső tagozat, líceumi) és több ágazat és szak. 2000 óta az iskola két ágazattal működik: elméleti és vokacionális ágazatokkal.

A mi iskolánk alapítója és aktív tagja az Országos Tanítóképzők és Kollégiumok Egyesületének. A tanítóképzős diákok beiskolázásával, 25 éve tanítókat, óvónőket, szabadidős tevékenység-szervezőket képzünk, akik vagy folytatják tanulmányaikat felsőoktatási intézményekben, vagy képesítésüknek megfelelő funkciókat látnak el állami vagy magánintézményekben, központokban.

Az érettségi vizsga átmenési aránya az utóbbi 5 évben 100% a tanító-óvónőképző osztályokban, 80% a szabadidős tevékenység-szervező osztályokban és 65 % fölötti a természettudomány osztályban. A mi líceumunk diákjai kiváló eredményeket értek el különböző tantárgyversenyek országos szakaszain: I. és II. díj a pedagógia tantárgyversenyen, I., II. és III. díj az Animátorok Tantárgyversenyén, III. díj a katolikus vallás tantárgyversenyen, dicséret a történelem tantárgyversenyen stb.

Olyan végzőseink vannak, akik elsőként jutottak be különböző egyetemekre, tízes átlaggal jutottak be felsőoktatási intézményekbe vagy évfolyamelsőként végeztek.

Egy szabadidős tevékenység dokumentációs központja vagyunk, iskolánk úttörő ezen szak országos olimpiásza szervezésében, az „Animátorok Olimpiásza” néven, amelyet tanítóképzők számára rendeznek. Továbbképző központ tanárok számára





is az iskolánk, az Országos Tanítóképzők és Kollégiumok Egyesülete közreműködésével. (facebook: Liceul Marin Preda Odorhei és Olimpiada Animatorilor, [www.ancpl.ro](http://www.ancpl.ro))

A Szent József házzal való partnerségben, amely 150 hátrányos helyzetű gyerekek ad otthont, nagy mértékben hozzájárulunk a tanulók felzárkóztatásához, a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

Mivel fiatal az iskola, személyiségeink maguk a gyerekek, mindazok, akik átélik a mindennapok nehézségeit.

Megalakulásától kezdve, 1990-től a gimnáziumot a következő igazgatók vezették: Colceriu Cornel, Vieri Mihai, Mănăsoi Stana, Mátyás Constanța, Nuț Ștefan. Aligazgatók: Cezar Eugenia, Ghiță Apostol, Șerban Florin, Vaipan Renilda, Axinte Simona.

Megtisztelő, hogy ezt a gimnáziumot vezethetem a csapattal közösen, akikkel igyekszünk jobbak lenni és jobbat tenni. Tenni a közösségért és minden gyerekért, függetlenül attól, hogy városi, környékbeli vagy az ország más részéből való, ahogyan tette diákként Marin Preda is. Az iskolák városában, egy festői megyében, ahol a Szent József házzal együtt él az iskola. - *Nuț Ștefan, igazgató*

A Marin Preda Gimnázium egy békés oázis, egy kis interkulturális örökség, melynek koordinátái a tanulók és a tanárok, akik az ország különböző részeiből származnak, így lehetővé teszik az észak és dél találkozását, a hegyek és völgyek összeolvadását. Itt lettem címzetes tanár, itt fejleszttem magam a nagyszerű kollégáimmal és a nyitott lelkű gyerekekkel együtt. Iskolánk nem tökéletes, de folyamatosan fejlődik és nő a benne levő emberek törekvéseivel együtt. Egy olyan hely, ahol a pedagógusok elhivatottsága a tanulók jó eredményeihez vezet, az iskolán kívüli tevékenységek pedig nevelő-oktató jellegükből kifolyólag sikeresek. A tanulók jó szívvel jönnek iskolába, és végül emberséges emberek lesznek. Iskolánk a szeretet nyelvét gyakorolja, hisz ahol szeretet nincs, ott semmi sincs. - *Ciocola Mălina- Anastazia, tanítónő*

Az érzelmek és a fantasztikus emberek a gimnáziumi évek legkifejezőbb szavai. Az iskolám egy olyan hely, ahol át tudom adni magam a tanulásnak és fejlődésnek, ahol a barátságok fontos szerepet töltenek be. Iskolánk kellemes környezetet biztosít, biztonságot ad és legkedvezőbb hely a tanuláshoz. Modern technológiai felszereltsége mellett művészi nevelése is sokszínű. Fialat fényképészként mindig értékeltem az iskolánk kulturális programokon való részvételét. Minden osztályterem különleges, hozzáillő mottóval van megszemélyesítve. A főbejáratnál olvasható jelszó mellett van egy Pozitív Sarok, egy olyan menedék, ami csupa pozitív energiával tölt fel mindenkit. - *Țerbea Valentin, tanuló*



1998-ban, miután befejeződtek a gimnázium építkezési munkálatai, beköltöztünk egy, a pedagógusi tevékenységünk elvégzéséhez alkalmas épületbe. A szülők támogattak, segítettek és biztattak. Nem felejttem Mareș Gheorghe tiszteles igyekezetét, jóindulatát, küzdelmét és meggyőző erejét. Ő volt az, aki mindig mellettünk állt. Jelenleg tanulóink egy elismert iskolában tanulnak, kitűnő eredményekkel. 42 év tanügyi tevékenység, 10 generáció után, büszke vagyok az elért eredményeimre, amelyeket a diákjaimmal és kollégáimmal együtt értünk el, az iskolára, ahol egy ideig aligazgatónként is tevékenykedtem. Szeretettel végeztem a hivatásomat, tisztelet azoknak a szülőknek, akik rám bízta gyerekeiket, hogy úgy neveljem őket, hogy megállják helyüket bárhol a nagyvilágban. - *Cezar Eugenia, nyugdíjas tanítónő*

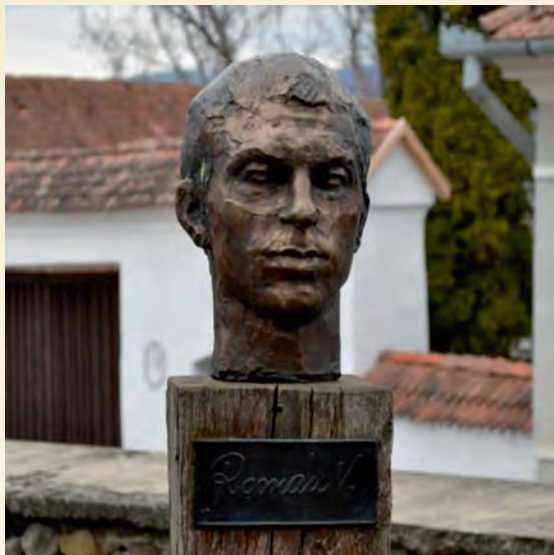
Elvagyok ragadtatva az iskolától, amelyre rábízta gyereket, hogy folytassa az otthon elkezdett nevelést, segítse az érzelmi, szociális és kulturális fejlődését. A Marin Preda Gimnázium interkulturális, nyitott és barátságos, amely igazi otthon minden gyerek számára. A jól képzett, komoly és kreatív tanárok, akik mindent megtesznek a gyerekek érdekében, az iskola nyitott terei, a tágas udvara lehetőséget ad arra, hogy egyedivé tegye ezt az intézményt. - *Axinte Simona, szülő*



# Román Viktor Általános Iskola

62.

Homoródszentmárton



Községünk iskolája 1996 óta büszkén viseli Román Viktor nevét, akiről Bodor Klára tanítónő így írt: „1937 március 12-én a falu csendjét a Rákóczi-induló pattogó zenéje szakította meg. Így adta hírül Román Ferenc, hogy családjában csoda történt, megszületett második gyermeke, egy kisfiú. Ez a fiú Román Viktor volt. A Jóisten a térdére ültette, telerakta mindkét kezét kincsekkel. A kisfiú ezekkel a kincsekkel önzetlenül bánt, nem tartotta meg magának, hanem szétszórta, hadd csillogjanak e szürke hétköznapi nagyvilágban. Szétszórta Szentmártontól Vásárhelyig, Vásárhelytől Bukarestig, Bukaresttől Párizsig.”

Román Viktor a XX. század egyik legnagyobb szobrászművésze volt, akit a szülőföldje ihletett, soha nem felejtette el, hogy honnan indult. „Még a franciát is nagyon székelyesen beszélem” – vallotta büszkén magáról, és utolsó kívánsága az volt, hogy a temetésén a cigányzenészek húzzák a magyar nótát.

Sikeres életútjának egyik bizonyítéka az a 22 monumentális térszobra, amely Franciaországban őrzi emlékét. Szobrai szellemünket éltető kulturális hagyaték, mert ő nemcsak szobrász volt, hanem egy nagy gondolkodó is, aki a világ súlyát hordta vállain, méltósággal teli hosszú csöndben.

Intézményünk küldetése szorosan kapcsolódik névadója személyiségéhez:

„Iskolánk ajtaja nyitva áll minden gyereknek, függetlenül vallási és nemzetiségi hovatartozásától, mert a tanulás nem kiváltság egyeseknek, hanem mindenkinek joga.”

Iskolánk küldetését a jó értelemben vett sokszínűsége miatt fogalmazzuk meg, hiszen a község 12 faluból áll: Homoródszentmárton, Homoródszentpál, Homoródadásfalva, Homoródkeményfalva, Gyepes, Homoródremete, Bágy, Homoródszentpéter, Kénos, Lókod, Recsenyéd, Városfalva, amelyek közösségei nagyon változatosak mind nemzetiségi, mind felekezeti hovatartozás szempontjából. Nem beszélve a hagyományokról, amelyeket minden kis közösség külön igyekszik fenntartani, ápolni és továbbadni.

200–300 éve annak, hogy nagyrészt az unitárius egyház minden kis faluban iskolát alapított. Az első írott bejegyzés a szentmártoni iskola létezéséről 1721-ből való, a homoródszentpáli László Gyula Általános Iskola létezéséről pedig 1764-ből. Az 1923-ban megjelent törvény következményeként megszűntek a felekezeti iskolák, román állami iskolává alakultak, majd 1945 után újra magyar tanyelvű iskolák lettek.

Kis falvaink közösségei szomorúan figyelték a fiatalok elvándorlását, az egyre kevesebb gyerek születését, amelynek következménye iskoláink megszűnése volt. Ma már csak 6 faluban működik tanintézmény az alábbi gyereklétszámmal:

Falu	Óvodás	Alsó tagozatos	Felső tagozatos
Szentmárton	22	51	50
Szentpál	15	17	40
Abásfalva	19	34	-
Keményfalva	10	17	-
Szentpéter	21	18	-
Városfalva	-	16	-
<b>Összesen</b>	<b>87</b>	<b>153</b>	<b>90</b>

A tanintézmények hiánya miatt 128 gyermek ingázásra kényszerül, köztük sok óvodás és alsó tagozatos kisgyerek, akik szállítását a tulajdonunkban levő két iskolabusz biztosítja naponta 280 km-t megtéve.

Ha az oktatási körülmények nem is felelnek meg teljesen a XXI. századi standardoknak, gyerekeinket családi hangulatú, jól berendezett, benti mosdókkal és központi fűtéssel ellátott barátságos épületek várják. Pedagógusaink szakképzettsége, tapasztalata, kedvessége pótol mindent, és így gyerekeink, a VIII. osztály elvégzése után megállják helyüket az életben – mert nekünk minden gyerek számít.

Szinte minden épületben internetcsatlakozási lehetőség, számítógép/laptop, fénymásoló, vetítő,



a két felsőtagozatos iskolában számítástechnikai terem, Szentmártonban pedig interaktív tábla áll a tanulók rendelkezésére.



Diákjaink évek óta sikeresen vesznek részt különböző versenyeken, mint: román, fizika, kémia, szavalás, népdal, természetjárás és az „Adj király katonát” verseny.

A tanulás mellett lehetőséget biztosítunk, hogy tehetségüket bizonyíthassák tanórán kívüli tevékenységeken: színvonalas kézilabda/labdarúgó vétékdedőkön, a karácsonyi ünnepi műsorokon, már-

cus 15-i megemlékezéseken, farsang alkalmával, különböző kézműves foglalkozásokon stb. A szentpáli és szentmártoni iskolákban néptáncoktatás is működik. Szentpálon a „Csillagvirág” néptánc csoport több mint 10 éves múltra tekint vissza.

Évek óta az I–IV. osztályos diákoknak színház-bérletük van, amely keretében évente 3–4 előadást nézhetnek meg Székelyudvarhelyen. Mellette iskoláinkban rendszeresen szervezünk bábelőadásokat.

Szinte minden évben a legtöbb osztálynak tanulmányi kirándulásokat szervezünk, ahol a gyerekek szintén bővíthetik ismereteiket.

*Továbbtanulás iskolánk elvégzése után:*

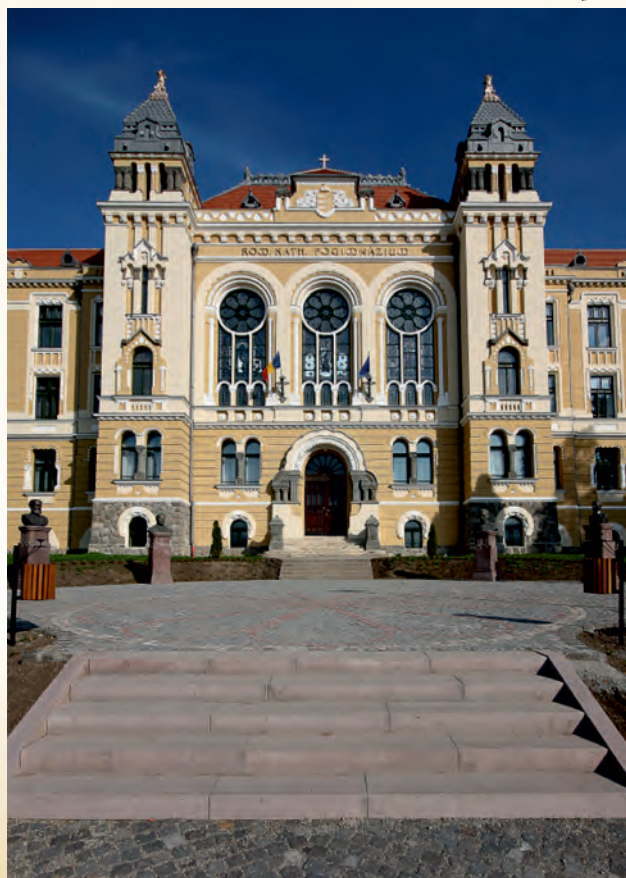
Középiskolában			Szakiskolában	Nem folytatja tanulmányait
Elméleti	Technikai	Vokacionális		
5 %	35 %	10 %	35 %	15 %

Intézményünk a Nagy-Homoród csendes völgyében helyezkedik el, amely nyugodt légkört biztosít gyerekeink és szüleik számára. Bár innen nem kerültek ki nagy számban híres emberek, mégis büszkén őrizzük iskoláink szellemiségét, és megpróbáljuk továbbadni azt, amit őseink ránk hagytak.

## Márton Áron Főgimnázium

*Csíkszereda*

63.



A Márton Áron Főgimnázium elődje valamikor a XVII. század közepe táján létesült a csíksomlyói ferencesrendi szerzetesek tevékenységének köszönhetően. Ezelőtt két évvel, 2018. október 26-án került sor a Főgimnázium dísztermében az 1968-as tricentenáriumi iskolai ünnepség 50. évfordulójának tiszteletére rendezett megemlékezésre, amelyet a szervezők azért nem nyilvánítottak egyszerűen az iskolaalapítás 350. évfordulójának, mivel a történészek egyöntetű véleménye szerint a csíkszeredai (eredetileg csíksomlyói) iskola ennél sokkal régebbi keletű. A XIX. század végén született döntés az iskola időközben szükségessé vált áthelyezéséről, 1909. május 27-én tették le az új építmény alapkövét, az avatóünnepségre pedig 1911. június 5-én került sor gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök részvételével. Az 1948-ban államosított, jellegéből kiforgatott egykori római katolikus gimnázium a kommunista diktatúra évtizedei alatt többször is nevet változtatott. A XX. század hetvenes-nyolcvanas éveiben országos ismertségre tett szert Matematika–Fizika Líceum néven: az akkori, főleg reál tantárgyakra szakosodott középiskola tanterülete összekapcsolta az oktatás minőségét a hoz-



záférhetőséggel, és egy olyan érdemalapú elitképzést valósított meg, amely a tudományos szempontból legjobb színvonalú képzést ötvözte a legtehetségesebb tanulók kiválasztásával, kimagasló tanulmányi eredményeket érve el. Az iskola a kommunista diktatúra összeomlása után, 1990. május 25-én vette fel a Már-



ton Áron Gimnázium elnevezést, az akkori tantestület szabadon nyilvánított döntésének megfelelően. Márton Áron (1896–1980) gyulafehérvári püspök a Csíkszeredához közeli Csíkszentdomokos szülőtte, a gimnázium tanítványa volt az első világháború előtti években. A kommunizmussal szembeni ellenállás jelképes alakja, történelemformáló személyiség, akinek szenvedéssel teli életútja általános tiszteletnek örvend, felekezeti különbség nélkül, az egész erdélyi magyarság körében. Példamutató életével, erős hitével, kiállásával ma is elismerést és mélyeséges tiszteletet kelt, jelmondata – „Non recuso laborem” (Nem futamodok meg a munkától) ma is sokak számára jelent erkölcsi mércét, iránytűt és bátorítást.

A közelmúltban két éven át, 2010 júniusa és 2012 októbere között zajlottak a több mint százéves épület



felújítási munkálatai, amit Csíkszereda Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának pályázata tett lehetővé az Európai Unió Regionális Operatív Programja keretében. A nagyszabású és sikeres felújítás eredményeképpen sokak véleménye szerint ez lett Erdély egyik legszebb, legjobban felszerelt középiskolája. Az iskolaépület mindig is a csíkszeredai városkép meghatározó eleme volt, méreteivel és szépségével lenyűgöző látványt nyújt: „Amikor iratkozni mentem az édesanyám által kötött falusi gyapjúszvetteremben, sokáig be sem mertem menni a nagytekintélyű gimnázium hatalmas vaskapuján, hanem egy darabig a Coșbuc (ma Márton Áron) utcán fel-alá járkáltam, amíg végül valahogy összeszedtem magam” (Tánczos Vilmos néprajztudós, 2009.).

A névadás 25. évfordulójának tiszteletére rendezett ünnepségen, 2015. május 26-án jelentette be hivatalosan az iskola igazgatója a főgimnáziumi cím elnyerésére összeállított pályázat beadását. A közoktatási miniszter ugyanazon év június 25-én keltezett rendelete értelmében intézményünk hivatalos elnevezése 2015. szeptember 1-től kezdve Márton Áron Főgimnázium (Colegiul Național Márton Áron) lett az addigi Márton Áron Gimnázium (Liceul Teoretic Márton Áron) helyett. A jelenleg érvényes jogszabályok szerint azokat a középiskolákat lehet főgimnáziumoknak nyilvánítani, amelyek tartósan kiemelkedő teljesítményt nyújtanak a tanulmányi eredmények és a nevelés területén, másképpen fogalmazva: kizárólag az ország legjobb gimnáziumai lehetnek főgimnáziumok. Az utóbbi öt évben lezajlott érettségi vizsgák, az egyetemen továbbtanulók arányszáma, valamint a versenyeredmények alapján a közoktatási minisztérium 2020 nyarán megerősítette az iskola főgimnáziumi státuszát és elnevezését.

A Márton Áron Főgimnázium az erdélyi magyar értelmiség utánpótlásának egyik fellegetvára volt és maradt, ez az alapvető küldetése lényegében nem változott a történelem folyamán. Az 1990 és 2020 közötti időszakban kis híján hatezer (pontosan 5879) diák végezte el tanulmányait a Márton Áron Főgimnáziumban 207 végzős osztályában. Az utolsó három évtizedben évente átlagosan 184 fiatal ballagott ki, egy évfolyam 6 osztályt foglalt magába, a ballagó osztályok létszáma 28 diák volt. Gyakorlatilag a végzősök száz százaléka vette sikerrel az érettségi vizsgát, és több mint kilencven százalékuk folytatta tanulmányait a felsőoktatásban. A harminc év alatt 670 diák vett részt a tantárgyversenyek országos döntőjén, húsz tantárgyból, ami éves átlagban 22 tanulót jelent. Az iskolának jelenleg 24 osztályba szerveződött közel



700 diákja van, kiegyensúlyozott, korszerű, befogadó pedagógiai program és beiskolázási politika jellemzi. Évente hat kilencedik osztály indul, összesen 168 helyvel, egy-egy filológia és társadalomtudomány, illetve két-két természettudományok és matematika-informatika osztály (a matematika–informatika szakra felvett tanulók beiratkozáskor választhatnak – a bejutás sorrendje szerint – az intenzív informatika vagy a matematika–informatika intenzív angol nyelv osztály között). A jelenlegi tantestület tehetségét, elhivatottságát és szakmai tapasztalatát mutatja, hogy a tanárok nyolcvan százaléka I. didaktikai fokozattal rendelkezik, hatan pedig a doktori cím birtokosai.

A Márton Áron Főgimnázium elfogadó és befogadó, senkit ki nem rekesztő intézmény, amely tárt karokkal várja a tanulni, fejlődni vágyó diákokat. Fő célkitűzése a nevelés, a személyiségfejlesztés, illetve az ifjú tehetségek segítése, kibontakoztatása, abból kiindulva, hogy mindenki tehetséges valamiben és minden gyerekre szükségünk van küldetésünk eléréséhez. A mai iskola nagy hangsúlyt fektet a tehetséggondozásra, évek óta önálló Tehetségpontként működik és tagja a Tehetségpontok hálózatának, itt rendezték meg többek között 2013 decemberében a Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciája (TUDEK) XII. kiadását, 2014 márciusában pedig a XXIII. Nemzetközi Magyar Matematika Versenyt. Az iskolában működő Dokumentációs és Információs Központ, az ECDL és DSD vizsgaközpont, a különböző szakkörök és önképzőkörök ugyancsak a tehetségsegítést szolgálják. A belső

szervezeti kultúra jellemzői az értékpluralizmus, a világnézeti szabadság és a vallásos hit elfogadása, integrálása az iskola szellemiségébe; a pedagógiai program alapvető célkitűzése a nyitottságra és toleranciára való nevelés, a kirekesztés és előítéletesség elutasítása. A tehetséggondozás, személyiségfejlesztés, a képességek fejlesztése elválaszthatatlan a kreativitástól, az újítás, az alkotás tiszteletétől, de a nevelésben nagy hangsúlyt kap az identitás erősítése, a hagyományok tisztelete, a történelmi folytonosság tudatos ápolása is. Az iskola arculatához hozzátartozik az iskolamúzeum fenntartása, az iskolai jelképek – zászló, himnusz, érettségi tablók – megbecsülése, az iskola színvonalas évkönyvének rendszeres megjelentetése.

A csíkszeredai gimnázium jeles egykori tanítványai közül a teljesség igénye nélkül megemlíthetjük Bálint Lajos gyulafehérvári érseket, Ábrahám Ambrus és Csedő Károly orvos- biológusokat, Domokos Pál Péter és Tánzos Vilmos néprajzkutatókat, Fodor Sándor és Kozma Mária írókat, Székedi Ferenc újságírót, Kiss Elemér matematikust, Kristó András földrajztudóst, Sárosi Bálint zeneszerzőt, Venczel József szociológust, Eigel Ernő matematika szakos tanárt, iskolaigazgatót és Barabási Albert László hálózatkutató fizikust.

Ez utóbbi, 1985-ben érettségizett világhírű volt tanítványunktól származik az alábbi idézet, amely a Behálózva című könyve 2008-as csíkszeredai kiadásának előszavában jelent meg: „Engedtessek meg, hogy az erdélyi kiadást újra dedikáljam: Tanárainknak. Tanárainknak. A valamikori csíkszeredai Matematika–Fizika





Líceum, a mai Márton Áron Gimnázium tanárainak, ahol először ébredtem rá a fizika és a tudomány szépségére, felcsiholván azt a parazsat, amely a mai napig táplál. Ünnepelje tehát ez a könyv mindazokat, akik nélkül reménytelen volna megérteni ezt a hihetetlenül bonyolult, mélységesen behálózott világot.”

A Márton Áron Gimnázium 1991 óta a felekezeti jellegű Segítő Mária Római Katolikus Gimnáziummal osztozik az impozáns iskolaépületen és a közös küldetésen. Varga László iskolaigazgatónak az épület felavatásának századik évfordulóján, 2011. június 5-én tartott ünnepségen elhangzott beszédéből idézünk: „Képletesen szólva, e falak alapjai tulajdonképpen nem a földben nyugszanak, hanem a nyugati típusú

európai keresztény kultúrában és fejlődésben. Ilyen értelemben a Gimnázium meggyőző és szemet-lelket gyönyörködtető bizonyítéka népünk Európához való tartozásának, az egyetemes tudomány, műveltség és művészet igazi értékei iránti elkötelezettségének. A Gimnázium egyszerre forma és tartalom, egyszerre jelkép és funkció, egyszerre értékek kifejezése és forrása, továbbadója. Szülőföldünk szellemi térképén olyan kitüntetett hely ez, ahol minden csapás, minden nehézség és torzulás ellenére majdnem megszakítás nélkül zajlott és zajlik ma is a népünk fennmaradásához és haladásához nélkülözhetetlen kiművelt emberfők képzése és nevelése.”

## Dávid Ferenc Általános Iskola

64.

### Homoródalmás



Homoródalmás községben az elemi népiskolát felekezeti jelleggel évszázadokon át az unitárius egyházközség tartotta fenn, ahol két tanerőt alkalmazott. Az oktatási folyamat kezdeteiről nem maradt fenn írásos emlék. Az tény, hogy az 1700-as évek elején már folyt az oktatás írásos források szerint.

Az iskola névadója, Dávid Ferenc, az unitárius egyház alapítója.

A tanintézményben jelenleg 38 óvodás és 104 iskolás tanul magyar nyelven, mind helybeliek.

Az oktatási tevékenységet két óvónő, négy tanító és tíz tanár végzi.

A 16 pedagógus egy kivétellel szakképesített, és 5 rendelkezik I-es fokozattal.

A pedagógusok mellett egy titkár–könyvelő, egy karbantartó munkás és két takarító dolgozik.

Az óvodai tevékenység két csoportban zajlik, egy-egy óvónő vezetésével. Az előkészítő–VIII. osztályos tanulók oktatására nyolc osztályterem, egy fizi-

ka-kémia laboratórium, egy számítástechnikai terem áll rendelkezésre. Iskolánkban több mint 15 ezer kötettel ellátott könyvtár működik, mellette egy olvasóterem, televízióval és videolejátszóval ellátva. A számítástechnikai teremben a tanulók 17 számítógépen tanulják az alapismereteket, ezeken internetcsatlakozási lehetőség van minden teremben, illetve minden osztály projektorral és televízióval van felszerelve.

Testvériskolai kapcsolatainkat fontosnak tartjuk. Jelenleg a géberjéni Általános Iskolával (Magyarország) van kapcsolatunk, 2005-től beindult a cserétáboroztatási program. Az iskola tanulóinak lehetőséget biztosítunk különböző tanórán kívüli tevékenységek gyakorlására, ki-ki tehetsége, érdeklődése szerint választhat a matematika, színjátszó, fúvószenekar, kézilabda, furulyazenekar, bútorfestés tevékenységek között. Minden évben méltóképpen megemlékezünk az Iskolahét keretén belül az iskola névadójáról. Tehetségkutató versenyünk, a Tátika, az 0–IV. osztályosok gólyabálja, a karácsony, a karnevál, március 15., anyák napja, az év végi szereplés, ballagási ünnepségeink, tantárgyversenyek, szavalóverseny, sportversenyek a hagyományos rendezvényeinkhez tartoznak.





# Majláth Gusztáv Károly Általános Iskola

65.

Gyimesközéplak



A tanintézmény a fiatalság püspökeként emlegett Majláth Gusztáv Károly nevét viseli.

## Iskolatörténet

A gyimesi csángók pásztorok népcsoport volt, akikről még a nagy székely utazó, Orbán Balázs is lejegyezte, hogy nem értékelték nagyra sem az iskolát, sem a tanulást. Az első csángó iskolást Tankó Mihály néven jegyezték be 1777-ben a somlyói gimnázium anyakönyvébe. Gyimesközéplakon az első iskola 1824-ben épült, amit a mai napig tanintézményként használunk. Ebben az iskolában az első kántortanítót Bachman Ignácnak hívták. Ebből az iskolából az első továbbtanuló gyermek borospataki volt, Blága Gábornak hívták. Gábor kitűnő tanuló volt, 1836-ban végzett Somlyón, ezt követően a Szent Ferenc rendben tevékenykedett, majd a teológia elvégzése után pap lett.

1836-ban Blága Imre nevével is találkozunk, aki valószínűleg Gábor kisebb testvére volt. 1840-ben Blága István és Bodor György névre találhatók bejegyzések a somlyói anyakönyvben. Bodor tanulmányai elvégzése után Gyimesfelsőlok jegyzője lett. 1837–38-ban a gyimesi plébános beszámolója alapján a loki iskolába 84 tanuló van beírva, ebből csak 30 van lezárva. Ezek a tanévek 4 hónaposak voltak, december 1-től március végéig tartottak. Az 1900-as évek elejére szűknek bizonyult ez az épület, így a nagylelkű Majláth Gusztáv Károly püspök jóvoltából egy újabb iskolaépület került megépítésre. A fiatalok püspöke 7000 koronát adományozott e célból közösségünknek. A mai napig az iskola központi része ebben az épületben működik.

1948-tól, a tanügyi reform bevezetésétől, az oktatásnak egy teljesen más korszaka kezdődött Gyimesközéplakon is. Államosították a római katolikus egyházi iskolák épületeit, összevonták a már működő állami iskolával és hozzácsatolták a patakokon működő I–IV. osztályos kisiskolákat is. Minden épület egységes irányítás alá került. 1960 szeptemberétől párhuzamos osztályok indultak a központi iskolában, sőt a 60-as évek végétől beindult egy látogatás nélküli tagozat is. 1970-ben az 1900-ban épült iskola bővítésre szorult a nagy gyermeklétszám miatt. Az új épületszárny 5 tantermet, egy műhelyt és egy alagsori raktárhelységet foglal magába.

Intézményünkben ma összesen 24 osztály működik 450 tanulóval. Ebből öt óvodai csoport, 11 elemi osztály és 8 felső tagozatos osztály. A diáksereget 32 pedagógus segíti.

Az iskola infrastrukturális fejlesztése folyamatos, korszerű épületek és technikai eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére. Az oktató-nevelő tevékenység 4 helyen zajlik. A környező falvakban óvodai csoportok és elemi osztályok, míg a központi részen a felső tagozat működik.

Az elmúlt évek eredményeit illetően az országos képességfelmérő vizsgákon tanulóink a középmezőny taborát erősítik. A tanulóink 10%-a felvételt nyer a legjobb középiskolákba, 60–70% különböző szakközépiskolákba, a fennmaradt 20–30% szakiskolai képzésben részesül. Intézményünk a speciális nevelést igénylő gyermekeket hatékonyan integrálja a tömegoktatásban. Hagyományápolás területén nemcsak országos, hanem nemzetközi programokban fo-





lyamatosan részt veszünk. Iskolánkban számos, a mai oktatáspolitikai irányának megfelelő tervet/projektet alkalmazunk.

*Ismertebb személyek, akiket az iskola bocsájtott a tudományok útjára és próbálták szolgálni nemzetünket:*

Veress Péter – gyimesközéploki születésű közgazdász, külkereskedelmi miniszter Magyarországon.

Jánó János – gyimesközéploki születésű színész Temesváron, jelenleg nyugdíjas.

Molnár Gizella – gyimesközéploki születésű színész, Sepsiszentgyörgyön élt.

Tankó Erika – gyimesközéploki születésű színész, kezdetben Temesváron, jelenleg Budapesten él.

Antal Imre – gyimesközéploki születésű tanár és igazgató a megállói iskolában, később a csíkszeredai Márton Áron Gimnáziumban tanított, jelenleg Svédországban él.

Holló Gábor – tanító, kultúrigazgató, a középloki híres kórus megalapítója és vezetője.

Bilibók Béla – tanító, kultúrigazgató.

Holló Barna – képzőművész Nagyváradon.

György Attila – József Attila díjas író, újságíró, jelenleg Csíkszeredában él.

Fülöp Tünde – Atomfizikus, tudományos kutató a göteborgi egyetemen.

Blága Károly – a Népművészet mestere.

Antal Pál – tanár, alias „Csángók Apja”.

Bilibók Géza – katolikus pap, jelenleg Tusnádfürdőn szolgál.

Tankó Gyula – tanár, igazgató, néprajzkutató.

id. Nyika István – ezermester, költő.

Hidegkúti János, Gál Mihály, László Imre, Mihók Péter – jogászok, törvénybírók.

Molnár János – tanító, a csíksomlyói árvaház igazgatója.

Lukács István – agyi idegsejt kutató az oxfordi egyetemen.

Antal Mónika – tüdőgyógyászati szakorvos a csíkszeredai megyei kórházban.

Vitos Etelka – helyi állatorvos.

Az itt felsoroltak csak néhány az ún. „legnagyobbak” közül, akik iskolánkból kerültek ki és váltak példamutatókká. Folytathatnánk a felsorolást azokkal, akik óvónők, tanítók, mérnökök, tanárok, papok, orvosok, politikusok, vállalkozók vagy művészek, és itteni vagy távoli vidéken végzik munkájukat.

Az intézmény vezetősége ma is mindent megtesz annak érdekében, hogy az iskola megtarthassa jó hírnevét a gyimesi iskolák sorában, mind az oktató-nevelő tevékenység minőségének biztosítása, mind a hagyományörzés és továbbadás terén. Értelmileg és

érzelmileg egyaránt egészséges és felelős fiatal generációk oktatásán és nevelésén dolgozunk nap mint nap. Eredményeink tükrében bízunk benne, hogy maradhatunk a kanóc része Gyimes történelmében. *(Tankó Mária-Edit, jelenlegi igazgató)*

A Majláth Gusztáv Károly Általános Iskola egy kedves, ügyes és vidám tanárokkal, diákokkal teli intézmény. Évről évre azt tudom mondani, hogy egységesen fejlődik az iskola.

Büszke vagyok, hogy egy ilyen iskola diákja vagyok. A tanáraink kedvesek, segítőkészek, még akkor is, ha óráikat unjuk vagy éppen rossz jegyeket adnak, esetleg megszólítanak. Minden tanár más és más, de készek segíteni vagy éppen szóba állni velünk szünetekben is. Akármivel fordulhatunk hozzájuk, akár iskolai vagy személyes kérdéssel, problémával, útbaigazítással, ők rendelkezésünkre állnak. Van diák-tanár kapcsolat, ami véleményem szerint nagyon fontos. Gondoskodnak arról, hogy jól érezzük magunkat, ezt különböző kirándulásokkal, iskolai eseményekkel biztosítják. A diákok között is megvan a kapcsolat, és osztályszinten szintén. Fontos, hogy együtt tudjon mindenki dolgozni, mind tanárral, mind diák- vagy osztálytársával. A nagyobb, de akár a kisebb tanulók is tanácsot adnak, segítenek egymásnak. Iskolánkat minden évben képviseljük versenyeken, ahol mindig sikerül jó eredményeket elérni. Büszke vagyok iskolánkra, diákjainkra. Örülök, hogy egy összetartó közösség vagyunk. Szeretek itt tanulni. *(Baliga Romu-áld-András, diák)*

Az iskola volt diákjaként és jelenlegi pedagógusaként azt gondolom, hogy iskolánknak igen nagy szerepe volt és van abban, hogy az itt felnövekvő nemzedékek biztos tudással, megfelelő értékrenddel, erkölcsi tartással léphessenek ki a nagyvilágba, avagy élhessék élhetőbben mindennapjaikat. Pedagógusként a legtöbb, amit adhatunk gyermekeinknek: gyökerek és szárnyak. Alapvető célkitűzésünk hagyományaink ápolása, nemzeti múltunk, történelmünk megismerése, nemzeti öntudatunk erősítése, de ugyanakkor a kor kihívásait figyelembe véve mindennapi munkánk fontos célkitűzése tanítványaink tudásának, képességeinek és egész személyiségüknek a fejlődése és fejlesztése. Az iskola számunkra nemcsak „tankönyv”, hanem „kaland” is. Számos iskolai és iskolán kívüli tevékenység során törekszünk lehetőséget kínálni diákjaink számára, hogy kis szárnyaikat bontogathassák, hogy megismerjék önmagukat, embertársaikat és a világot. Az oktató-nevelő munka számomra nem csak szakma, foglalkozás, hanem hi-



vatás, életre szóló, amit éberséggel kell és lehet igazán megélni. *(Mihók Emőke-Mária, magyar szakos tanár)*

Szüleim és ismerőseim mesélték, hogy már a két világháború között az itt tanító pedagógusok a tanítás mellett színdarabokat tanítottak be, főzőtanfolyamokat szerveztek a falusi embereknek. Az egyik osztályteremben egy állandó színpad volt felszerelve és itt tartották az előadásokat.

A háború után ezek a tevékenységek tovább folytatódtak. Lelkes tanítók, tanárok kerültek az iskolához, akik a tanításon kívül lelkükön viselték a közösség kulturális felemelkedését. Mondhatni az egész Gyimesvölgyében a legösszetartóbb, a legösszeforrottabb nevelői közösség alakult ki.

Általános iskolás tanulóként kerültem egy ilyen kiváló nevelői közösség irányítása alá. Abban az időben (az 1950-es évek vége) Középlokról és általában a Gyimesekről nagyon kevesen tanultak tovább. Többek között Antal Pál (Pali bácsi) volt az a tanár, aki mindent megtett azért, hogy rábeszélje a jobb képességű gyerekek szüleit, de nem csak őket, a továbbtanulásra. Pali bácsi nemcsak a gyerekek továbbtanulását szorgalmazta, hanem a gyimesi emberek munkavállalási problémáit is fáradhatatlanul intézte. Az itteni emberek valóságos ügyintézőjévé vált.

Tanulmányaim elvégzése után visszakerültem régi iskolámba az említett nevelői közösség tagjaként. Eleinte furcsa volt egykori tanárainnal kolléga len-

ni, de ők egyből befogadtak, bátorítottak, segítettek. Így telt el több mint 40 év sikerekkel, néha kudarcokkal tele az ősi iskola falai között, emberpróbáló, személyiségformáló időkben. Az ősi iskola azonban mindig megmutatta Majláth Gusztáv Károly szellemében a helyes utat, a megmaradás, a szülőföldhöz, az anyanyelvhez való ragaszkodás útját. Tankó Gyula iskolaigazgató nyugdíjba vonulása után, 2000-ben iskolaigazgatónak választottak. Ezt a tisztséget nyugdíjba vonulásomig, 2011-ig töltöttem be. Bízom abban, hogy az iskola jelenlegi közössége tovább folytatja ezen szép hagyományokat, és továbbra is községünk szellemi központja marad. *(Blága Tibor, nyugdíjas tanerő, volt igazgató)*

Amikor a gyermekeink életéről és fejlődéséről van szó, akkor minden rezdülésünkkel arra összpontosítunk, hogy számukra minden a leoptimalisabb és a legkedvezőbb legyen. Úgy gondolom, hogy ez az iskola kiváló alapokat, megfelelő motivációt ad a gyermekeink további tanulmányaihoz, ehhez segítséget nyújt a pedagógusok szemlélete, a következetes nevelési módszerek, a pedagógusi munka iránti elkötelezettségük, és a mai világ emberpróbáló körülményeihez való alkalmazkodóképességük, amit nap mint nap használni kell. Köszönjük szépen a Majláth Gusztáv Károly iskola kiváló munkaközösségének, hogy a bennük rejlő értékeket, szeretetet átadják gyermekeinknek. *(Molnár Magdolna, szülő)*

66.

## Micimackó Napköziotthon

Csíkszereda



„Nem elegendő minden egyes ember akarata. Szükséges, hogy mindannyian összességükben akarjanak.”  
*(Koret)*

A Micimackó Napköziotthon a csíkszeredai Jégpálya negyedben található. Két külön épületből tevődik össze. Az új része 1974-ben kimondottan napköziotthonnak épült, míg a régi részét egy 1930-ban épült magánházból alakították át 1977-ben. Régi neve 16-os Számú Napköziotthon.

A tantestület, gyermekek és szülők javaslatára 1998 februárjában tartott farsangi bál alkalmával napközink a Micimackó nevet vette fel.

Mint tagóvoda, 2012. szeptember 1-től a Napraforgó Óvoda hozzánk tartozik. A Napraforgó Óvoda Csíkszereda nyugati részén található. Gál József

bankigazgató életművéhez tartozik az épület, melyet a század legelején az ő kezdeményezésére építettek a szegény gyermekek számára, a Magyar Népi Szövetség szervezésében. 1920-ban általános iskola működik az épületben. 1967-ben a Józsa Béla utca 1-es szám alatti óvoda költözik át, melyet 1972-ben kibővítenek négy csoportra.

Intézményünk jelen pillanatban 233 gyermekkel rendelkező, 10 magyar anyanyelvű, hagyományos, step by step, vegyes csoportos lakótelepi óvoda.

A tantestület, a gyerekek és szülők javaslatára 2005-től a csoportokat mesefigurákról neveztük el: Malacka, Tigris, Kanga, Nyúl, Füles, Bagoly, Zsebiba, Micimackó.

2012 szeptemberétől a Napraforgó óvodai csoportok is nevet kaptak: Napocska, Pillangó, Mazsola.





Intézményünkben 34 személy dolgozik, amelyből a tantestület száma 21, a kisegítő személyzet száma 13.

### Tárgyi feltételek

Korszerűen berendezett, tágas csoportszoba, amely változatosan alakítható, sokféleképpen felhasználható játékterek kialakításában.

A csoportszobákban a természetes anyagok használata dominál, ez mutatkozik a berendezési tárgyak esetében is.

Logopédiai kabinet, fődött tornaterasz, könyvtár, fejlesztő-, szórakoztató-, társas játék-eszköztár

Beruházási projekt: Modern Eu-s konyha, óvoda épületének, csoportszobáinak felújítása

Élősarok – házi kedvencek – terápia gyermekek számára

A dologi- és tárgyi feltételek, a pályázat adta lehetőségek kihasználása, valamint az eszközrendszer javítása érdekében létrehoztuk a Micimackó Egyesületet, melynek hatékony munkájával sikerül a gyermekek részére jobb feltételeket teremteni.

Folyóiratunk, a *Micimackó óvodalapja* évente jelenik meg.

A gyerekek és a pedagógusok az óvoda emblémájával ellátott pólókat viselnek.

Nevelési koncepciónk fő gondolata a *gyermek személyiségfejlesztése meghitt, környezetbarát, családi-as légkörű óvodában.*

A helyi programunk elnevezése, „Összhang”, tükrözi a nevelőtestület által vallott közös gondolkodást értékről, gyermekről, nevelésről, életről. Tükrözi a gyermek személyiségét középpontba állító nevelőmunkát.

A gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki szükségletek szem előtt tartásával egyesíti mindazt, ami **jó** a gyermekek számára.

Ötletekben gazdag,

Sajátosságainak megfelelően önmegvalósításra képes,

Szeretet adására és befogadására fogékony, a másságot tisztelő

Hagyománytisztelő, de mindig megújulni vágyó,

Alapvetően jóérzésű, becsületes,

Nevelési céljaink szerint kiegyensúlyozott, életvidám

Generációt szeretnénk magunk után tudni!

Az óvoda nyitottságából adódóan a szülők folyamatosan tájékozódhatnak a gyermekükkel történt eseményekről, fejlődésükről, lehetőségük van az óvodáról, az óvodapedagógusokról és az óvodai csoportokról véleményt kialakítani. Így neveljük-tanfolyam szülőknél.

### Kulturális élet területén:

Oviszínház, ovimozi, bábelőadás, kézműves foglalkozás, angol nyelv, néptánc

Opciók tevékenység: Mackó kuckó, zeneovi

Egészséges életmód területén:

Ovis torna, korcsolyázás, kirándulások szervezése, sportvetélkedők szülőkkel közösen

Választott tevékenység: *Azzá leszünk, amit eszünk*-egészséges táplálkozás, *Barátom a természet*-környezetvédelem és nevelés

*Hagyományaink, projektjeink:*

Ünnepek, ünnepélyek: Márton napja, Katalin bál, Luca-nap, Mikulás, adventi vásár, karácsony, farsang, húsvét, Nemzeti Ünnepe, anyák napja, gyermeknap, végzősök búcsúja.

Családi gyermeknap az óvoda udvarán – Év végi kerti parti

Tudj meg többet, légy okosabb! „Könyvtől a bábozásig”

Projekt: Micimackó ökoparkja

Micimackó meseládikója

E-mail: [gr.micimacko@eduhr.ro](mailto:gr.micimacko@eduhr.ro),

Tél./Fax: 0266-312221, [www.micimackonapkozi.ro](http://www.micimackonapkozi.ro), Csíkszereda, Jégpálya u. 6.sz.





Bevezetőként a XX. század első felének iskolánkra vonatkozó néhány fontos eseményét elevenítjük fel. Az 1936 áprilisában, az Építészeti Felügyelőség által kiadott dokumentumból megtudhatjuk, hogy jóváhagyták a „Miron Cristea Pátriárka” 1. számú Iskola felépítését. Az 1936. május 14-én keltezett Kultuszminisztériumi leiratból kiderül, hogy a minisztérium jóváhagyta a községi telek átadását a felépítendő elemi iskola számára. Az 1936. június 12-én tartott gyűlés tárgya: a központi Miron Cristea Iskola felépítése.

Az iskola elkészülte után a település legfontosabb elemi iskolájává vált. 1945. szeptember elsejétől az 1948-as tanügyi reformig román tannyelvű Általános Iskolaként működött.

Az 1958-as év minőségi ugrást jelentett a maroshévízi oktatás fejlesztésében azáltal, hogy szeptember 1-én létrehozták a román és magyar tannyelvű Vasile Roaită Gimnáziumot. A középiskola új helyre költöztetése után a meglévő épületekben az I-VIII. osztályok működtek.

Az 1962–1973 közötti időszakban a 8-as számú Általános Iskola a román tagozaton 317, a magyar tagozaton 243 tanulóval működött. 1989 után a magyar tagozat elvált a román tagozattól. 1995-ben a 8. sz. Általános Iskolát Miron Cristearól, Románia első pátriárkájáról nevezték el, aki ezen a tájon született.

1936, illetve 1960 óta, mikortól az iskola a saját épületében működik, az iskola tanulóit főleg négy meghatározó tényező vonzotta:

- a) az anyagi bázis folyamatos fejlődése;
- b) a tantestület szakmai kompetenciájának növekedése;
- c) az oktató-nevelői tevékenységben elért különleges eredmények
- d) az iskola tekintélyének növekedése megyei és országos viszonylatban.

A 2008-as év számos hasznos átalakulást hozott magával, beleértve az iskolaépületek felújítását. Azóta egy 100 férőhelyes előadóteremmel is büszkélkedhetünk.

Az iskola épületében laboratóriumok és szaktermek sora létesült, mint pl.: a fizika-kémia laboratórium, könyvtár, mely jelenleg 16.000 kötetet tartalmaz, matematika szakterem, román nyelv, angol nyelv, valóságoktatás, pszichopedagógiai, zongora, hegedű, képzőművészet szakterem, és A típusú sportterem.

A Miron Cristea Általános Iskolának van egy alegysége: a Moglănești-i Általános Iskola.

1932 - Az iskolának nincs saját helyisége, bérelt házban működik.

1935 - Szeptemberben a maroshévízi polgármesteri hivatal vállalja, hogy megkezdi saját iskolájának építését.

### Az iskola jelenlegi helyzete

2020. október – A Miron Cristea Általános Iskolának 20 osztálya van, ebből 1 vegyes óvodai csoport, 12 elemi osztály, amelyek további programként tartalmazzák a hagyományos oktatást, a második esélyt, a step by step és a zeneoktatást; 7 felső tagozatos osztály, valamint vizuális- és zeneművészeti oktatás (zongora és hegedű). A tanulók száma 363, és 35 szakképzett tanár tanítja őket.

Iskolánkhoz öt épület tartozik, amelyek mind az oktatást szolgálják.

Annak ellenére, hogy az épületek elég régiak, jó állapotban vannak, kezdve a Pátriárka kezdeményezésére megépített 1935-ös épülettől, az 1960-, 1961-, 1962-ben létesült épületekig, amelyeket 2008-ban felújítottak.

### Az iskola sajátosságai

A Miron Cristea iskola az egyetlen iskola a környéken, amely alternatív step by step oktatást és vizuális- és zeneművészeti (zongora és hegedű) programot biztosít.

A hátrányos helyzetű tanulók integrációjára is összpontosítottunk, számos projektben pályázva támogattuk őket, lehetőséget biztosítva nekik a tanulásra a „Második esély” programon keresztül.

### Eredmények

Diákjaink részt vettek országos és nemzetközi versenyeken: PROLECTURA, Jiangsu China International Painting Competition, A szennyezés nem



szórakoztató, Shakespeare School Essay verseny, Little Explorers, Communication Spelling. RO, A kis matematikus, a román kultúra és szellemiség, Krisztus: falum lelke, BOOVIE Filmfesztivál, Válasszon, igaza van, SNAC, iskolai tantárgyversenyeken, megyei, regionális vagy helyi irodalmi alkotás versenyeken, rajz, zene, történelem versenyeken. Büszkék vagyunk arra, hogy 2020-ban részt vehettünk az Oktatásalkotók Országos Versenyén, ahol 5 tanárunk jutott a döntőbe és közülük Ianoși Anda Elena, Bucur Carmen Mariana és Ionescu Doina nyertesek lettek.

Az idők folyamán különféle projektekbe léptünk be, köztük a „Román nyelv és kultúra nagykövetei – 2018” oktatási partnerségi projektbe, a Moldovai Köztársaság-i Telenesti település Lucian Blaga Gimnáziumának diákjaival és tanáraival együtt, az Erdély Kulturális Központ Egyesület égisze alatt szervezett „2018 Centenárium – Románia előrehaladása kultúra, hagyományok és szellemiség által”, az „Erdélyi fiatalok 2018 – Példaképek és perspektívák” és a „Kulturális tapasztalatok a többnemzetiségű közösségekben 2019” elnevezésű projektekbe. Ez utóbbinak az Orizont 2050 Egyesület volt a kezdeményezője.

A Miron Cristea Általános Iskolában eddig 4 Erasmus + stratégiai partnerségi projekt valósult meg: Fenntartható fogyasztás és társadalmi termelés, Munka filmekkel – Mozgó emberek és ötleteik, Okos eszközök iskolákban, Fall For Water.

Iskolánk neves tanulói: Dușa Mircea – polgármester, prefektus, miniszter; Dorneanu Valer – az Alkotmánybíróság elnöke; Plato Stelu – polgármester; Bucur Doru Octavian – tanár, író; Bobric Dumitru – tanár, regionális ellenőr, képviselő; Marc Aurel – tanár, újságíró, levéltáros, publicista; Marc Dorel – néprajzkutató; Dușa Traian – tanár, festő, író, újságíró.

### Emlékek az iskoláról

„A történetek ideje van, az igaz történeteké, azoké, amelyeket átértünk mindnyájan, a magunk módján, az elme sarkaiban rejtett történeteké, amelyekről néha leporoljuk a feledés porát, megpróbálva visszahozni őket a jelenbe.

Volt egyszer egy hely, amely idővel csendessé, otthonossá, kényelmessé változott. De ez még nem minden...

Messziről érződött, hogy a teret lélekkel kell betölteni. És ily módon jelentek meg azok a személyek, akik életet, színt, zeneiséget „leheltek” ebbe a térbe.

A mese varázslatával körülvéve átlépték a küszöböt és felfedezték a gyermekkor titkait, felfedezték a gyanútlan utakat, túljutottak a próbákon és magabiz-

tosan néztek előre, tudva, hogy „az iskola minden, amit látsz és hallasz” (N. Iorga).

Szorongásaink mellett mindnyájan az élet történeteinek oltárán keresztül győzedelmeskedtünk az idő, az elmúlás és a veszteségek terén. Az ember helyet foglal el az időben, és az marad, amit másoknak adott. Hivatottak vagyunk menedéket találni ebben az intézményben, szellemi, kulturális és erkölcsi értékek továbbfejlesztése és kiteljesítése céljából. Ez az iskola egy halhatatlan örökség, amely kiemelkedő egyéniségeket adott számunkra, megőrizve a kulturális értékeket a hagyományok alapján. Az évek elteltével kialakult egy folyamatosan fejlődésben levő intézménykép, amely teret adott egy új közösségnek, és meghatározta annak szellemiségét. - *Anda-Elena Ianoși, igazgató*

Hagyományokkal rendelkező oktatási egység Hargita megye északi részéről. Az évtizedek során értékes végzősöket adott, olyan tanulókat, akik különféle tantárgyakban versenyeket nyertek. Ezt az iskolát, amely méltósággal viseli Románia első pátriárkájának nevét, a kiváló nevelés dobogójára emelte az igazgatóság, amelyet Ianoși Anda Elena tanárnő vezet több mint huszonöt éve. - *Nistea Floarea, tanár*

Sikerek, találkozások különleges emberekkel, különleges pillanatok, kedves és nagylelkű tanárok, kollégáim, saját határait túllépése, hála és tisztelet az útmutatásért és támogatásért, a kollégák, az iskolavezetés és a megyei tanfelügyelőség általi munkám megbecsülése, szakmai képzések elvégzése, komolyság, tartós barátság. Mindez és még sok más számomra azt az iskolát jelenti, ahol felelősségteljesen és szívesen tanítottam a testnevelést. Köszönet mindenkinek! - *Maria Pană, nyugdíjas tanár*





Úgy gondolom, hogy bármelyik szülő örülne annak, ha gyermeke élvezheti az olyan iskola minden előnyét, mint amilyen a Miron Cristea Általános Iskola. A CRED projektcsoport által kitalált elnevezésnél megfelelőbb név nem lehet: „Milyen csodálatos iskola az, amely segít a tanulóknak örömmel tanulni és kulturális látókörüket gazdagítani a különböző világokkal való kapcsolattartás, valamint a tanulási helyzetek révén.” Örülök, hogy a lányomnak is megadatott minden, ami a legkreatívabb és a legösztönzőbb, az ismeretektől kezdve az önbizalomig. Köszönöm mindenkinek a fáradozást, különösen Ianoși Anda Elena igazgatónőnek, a ragyogó tanárnak, de a diákoknak és a szülőknek is. - *Bucur Carmen, Alexia Bucur tanuló édesanyja*

Az egyetlen pillanat, amikor értékelsz valamit az akkor van, amikor hiányzik. Ez akkor is megtörténik, amikor elhagyom azt a helyet, azt az iskolát, ahol emberként fejlődtem, és amely számomra olyan volt, mint egy második otthon. Számomra ez az iskola ugródeszka, egy olyan tér, ahol szabadon elmondhatom véleményemet, és gazdagíthatom ismereteimet. A tanárok minden kérdésemre válaszoltak, de segítettek abban is, hogy egyedül találjak meg válaszokat. Ebben az iskolában megismertem önmagam, mert itt jó emberekkel találkoztam. - *Cotfas Raisa – VIII. osztály*

68.

## Móra Ferenc Általános Iskola

Székelyudvarhely



Mottónk: „A szeretet az élet”. *Móra Ferenc*

Iskolánk új épületét 1996-ban avattuk fel, majd 2000-ben kilépett a számok sorából, a 7-es iskolából Móra Ferenc Általános Iskola lett. Móra Ferenc író választottuk mindannyiunk példaképévé, hiszen az ő szava a legtisztább magyar beszéd, az ő észjárása a legigazibb magyar gondolkodás, és az ő bölcs szeretete a legmélyebb magyar érzés.

A Móra Ferenc Általános Iskolában 593 gyermek oktatásáról gondoskodunk, 13 alsó tagozatos és 11 felső tagozatos osztályban a 24 tantermes iskolában. Jelenleg 40 pedagógus tanít jól felszerelt tantermekben, ahol interaktív tábla, videoprojektor szolgálja a modern oktatást. Iskolánk jól felszerelt sportbázissal rendelkezik, ahol a kézilabda utánpótlás-nevelésről

gondoskodunk szakemberek segítségével.

Célunk, hogy az oktatás gyermekeink számára modern körülmények között, világosan megfogalmazott tartalmakkal, megfelelő eszközökkel, felkészült pedagógusokkal történjen. Szeretetteljes, családi légkörben kívánjuk elérni azt, hogy minden gyermek adottságainak, képességeinek, érdeklődési körének megfelelő tevékenységekben részesüljön.

A Móra Ferenc Általános Iskolában az alapismeretek elsajátításán túl a gyermekek sokoldalú fejlesztésére, ismereteik bővítésére is van lehetőség (*kézműves foglalkozások, néptánc, furulya, bábkör, kórus, kézilabda és kosárlabda kör*). Pályázatok segítségével környezetvédelmi, kulturális, egészséges életmódra való nevelés programokat valósítunk meg.

Az anyanyelvi nehézségekkel küzdő gyermekeinkkel évek óta *logopédus* foglalkozik, fejlesztő *pedagógusok* is segítik a tanulmányi felzárkóztatást. Munkánkat az *iskolapszichológus* is hatékonyan támogatja. A partnerközpontú szemlélet kialakítása is kiemelt törekvésünk közé tartozik: a pedagógusok szülőikkel, diákokkal, az iskola partnerintézményekkel, civil szervezetekkel és az önkormányzattal áll szoros együttműködésben. Szeretnénk diákjainkat örülni tudó, embertársaikat tisztelő, toleráns, a továbbtanulásra képes – akár egy egész életen át – emberré nevelni.

Iskolánk a 2016-os tanévtől a *Boldog Iskola* cím tulajdonosa, ugyanis havonta egy alkalommal „boldogság órákat” tartunk tanulóink érzelmi intelligenciájának fejlesztése céljából. Fő témáink a megbocsátás, a hála, a megküzdési stratégiák, apró örömök stb.



Hagyományos iskolai rendezvényeink az őszi tanulmányi kirándulás, a Mikulásvárás, az adventi koszorúkészítés, az Iskolakarácsony, a farsangi karnevál, a Móra-hét gazdag, változatos programokkal, a Nyílt Nap, a Ki mit tud?, az Anyák napja, Gyermeknap, évnyitó és -záró műsorok.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjába az emberközpontú nevelést állítjuk. Intézményünkben fontos a tudás, a szilárd, biztos ismeretek nyújtása, az egy életen át tartó tanulás megalapozása, kulcskompetenciák fejlesztése, a társadalmilag elfogadott értékek, a hagyományok, a nemzeti kultúra átadása és ápolása. Ennek érdekében iskolán kívüli tevékenységeket szervezünk tanulóink számára, amelyeket pályázatok segítségével valósítunk meg iskolánk alapítványa, a Sikerkulcs Alapítvány által. Kiemelkedő projektjeink:

A ködmön kincsei, Szépteremtő Kaláka, Ide lábam, ne tova, Mátyás király apródjai, Egészség magas fokon, Madárbarát iskola, az Ősz csodái, valamint a Tanulmányi jutalomkirándulás szervezése iskolánk éltanulói számára.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy kialakítsuk tanulóinkban az igényt az egészséges életmód és környezettudatos értékrend iránt. Ennek érdekében különféle projektekben vesznek részt iskolánk tanulói: Az ős csodái – erdei iskola, Kis környezetvédők, Egészség magas fokon, Madarak és fák napja, szelektív hulladékgyűjtés stb.

Pedagógusaink számára fontos a tanulás szeretetének kialakítása, a személyes fejlődésnek, egyéni képességeknek a kibontakoztatása és folyamatos művelése. *Tifán Irén, igazgató*

### Vélemények

A Móra Ferenc Általános Iskola az az iskola, ahol a tanárok, a diákok és a szülők partnerek, ahol a tanárok családias légkörben, jó hangulatban végzik



pedagógusi tevékenységüket, biztosítva számukra a továbbképzés lehetőségét. Mindig számíthatunk egymásra, segítjük egymást. Pedagógusaink hatékonyan együttműködnek a szülőkkel, hiszen mindannyian azt szeretnék, hogy tanulóink tanuljanak, fejlődjenek, valamint egyéniségük tudjon kibontakozni. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk tanulóinknak arra, hogy sportoljanak, megismerjék hagyományainkat, olvassanak sokat... - *Tifán Irén, igazgató*

Nyugdíjas tanárként ma is szívesen gondolok vissza az iskolában eltöltött évekre. Annak idején több helyről kerültünk egy „társaságba”, nem nagyon ismertük egymást, de rövid idő alatt nagyon jó közösséggé váltunk. Nem volt könnyű, négy épületben tanítottunk két-három váltásban. Nagyon vártuk az új iskolaépület elkészültét (még tippversenyt is tartottunk), amelynek akkor még csak az alapjai voltak meg. Amikor sikerült beköltözni, úgy éreztem, ez maga a paradicsom meghódítása. Az iskolában mindig nagyon jó volt a hangulat, ez nem jelenti azt, hogy nem voltak viták, de ezek mindig építő jellegűek voltak. Olyanok voltunk, mint egy nagy család, ahová az ember néha a saját családja elöl is elment feledni a problémákat. Úgy érzem, hogy szerencsés ember vagyok, mert ennek a közösségnek 29 évig a tagja lehettem. - *Mester Zsuzsanna, nyugalmazott pedagógus*

Idén lettem nyolcadikos. Tanáraink voltak azok, akik végigkísértek ezen az úton, támogattak, és ők voltak azok, akik kirántottak a gyerekes merengésből és fennebb emeltek, és egyből felcsillant bennem mindaz, amit az iskola jelent. A szorgalom, a munka, a tenni akarás. Ebben segítettek nagyon sokat a tanáraink, biztosították a tudást, és átsegítettek minden akadályon. Velük egyszerűen megtanultam nevetni, bármilyen nehézségekkel nézek szembe, örülni aprócska dolgoknak és értékelni az ő munkájukat és a sajátomat is. - *Nemes Szironka*

Az iskola a második otthonom. Az a hely, ahol kiélhetem magam szakmailag, segítve vagyok emberileg és befogadva vagyok tanárilag. Örvendek, hogy ennyi lehetőséget adott számomra ez az iskola. - *Balázs Réka, szaktanár*





„... az, hogy a Nagy Imre Általános Iskola húszéves, csak a látszat. Valójában több száz éves gyökerekkel rendelkező patinás hírű intézmény, az oktatás-nevelés közel negyven évtizedes műhelye. (...) ... a Római Katolikus Főgimnázium jogutódja. Valódi alapítói a ferences barátok, a Csíksomlyó lábánál évszázadok óta Istent és bennünket önzetlenül szolgáló szerzetesrend tagjai. (...)

A Nagy Imre iskola tehát nemcsak nevében, hanem szó szerint is a néhány évtizede már alkotói munkássága következtében köztiszteletnek örvendő festőóriás iskolája. Így aztán a mostani nagyimrések az egykori tizenkettes általánosokkal közösen büszkén hirdethetik szerte a világban: Nagy Imrével, a zsögödi festőművésszel egy iskolába jártunk.” [Ráduly Róbert Kálmán, 2011]

A Nagy Imre Általános Iskola a Jégpálya negyedi 9-es számú Általános Iskola és a Taploca utcai 12-es számú Általános Iskola magyar tannyelvű osztályainak egyesüléséből jött létre az 1989-es változások nyomán, 1990 őszén.

Ezzel létrejött Hargita megye legnépesebb általános iskolája: 64 osztályba szervezve több mint 1.700 tanuló tanult az iskolaépülettel még nem rendelkező iskolában.

A tanítás mostoha feltételek mellett zajlott hat különböző helyszínen, három váltásban, jórészt szemléltető eszközök hiányában. Az Iskola közössége hittel és humorral viselte a nehézségeket.

Sántha Jenő tanító javaslatára az Iskola Nagy Imre festőművészt választotta névadójául. Zsigmond Márton képzőművész-rajztanár címet és jelvényt alkotott az iskolának.

Szokatlan gyorsasággal felépült az Iskola épülete László Pál polgármester, Mandel László iskolaigazgató, Orbán László és Téglás Sándor igazgatóhelyettesek, valamint az építkezés vezetőinek és munkásainak köszönhetően.

1991 tavaszán kezdődött el a tanítás a huszonnyolc tantermes, iskolakerttel, tornateremmel még nem rendelkező iskolaépületben.

Az Iskola felszereltsége svéd, német, svájci és francia segélyadományoknak köszönhetően egyre bővült. Az Iskola biológiai tanárai, laboránsai és diákjai fokozatosan kialakították az iskolát övező zöldövezeteket.

Az Iskola vezetőségének merész és kitartó munkája eredményeképpen 1997-re felépült a tornateremnek és további szaktermeknek otthont adó új épületszárny.

Ugyanabban az évben Kacsó Márta zenetanárnő megalkotta az Iskola himnuszát.

2012 és 2020 között – helyszűke miatt – az Iskola egy előkészítő osztálya a Micimackó Napköziotthon Napraforgó épületében, egy másik előkészítő osztálya pedig a Csipike Napköziotthon épületében kapott helyet.

Az iskolaépület 2020-ban nagyszabású felújításon esett át: hőszigetelték az épület falait, tetőterét és alagsorát, felújították a fűtés- és villanyhálózatot, valamint a nyílászárókat, korszerű szellőzőrendszert építettek ki a tornateremben, elektromos energiát és melegvizet előállító napelemrendszerrel, korszerű tűzvédelmi rendszerrel, melegvízhálózattal szerelték fel az iskolát. Az épület folyosóit és lépcsőházait burkolattal látták el.





Tudomásunk szerint – sok évnyi létszámcsökkenés ellenére – jelenleg is a megye legnépesebb általános iskolája vagyunk: 876 tanulóval, 72 munkatárssal rendelkezünk.

Az iskolaépület felszereltsége kiváló: valamennyi tanterem el van látva IKT-eszközökkel. Az Iskola korszerű kiadványokkal jól ellátott könyvtárral, kiváló tankönyhával rendelkezik.

Az Iskola sajátosságai között tartjuk számon az idegennyelv, illetve a választható tantárgyak oktatásának módját az 5–8. osztályokban. Korábban két idegen nyelvet (angol és német nyelvet) tanult minden nagyimrés gimnazista diák. Újabban léteznek két, illetve csak egy idegen nyelvet tanuló osztályok a szülők kívánságának megfelelően.

Az Iskola minden tanévben felkínálja felső tagozatos diákjai számára a lehetőséget, hogy egy adott listáról válasszanak maguknak választható tantárgyat, és az így létrejövő csoportok számára szervezzük meg a tanítást.

Az Iskola fennállása óta mindvégig abban az áldásos helyzetben volt, hogy sereglettek közösségébe a

gyerekek. Az Iskola munkaközössége pedig mindvégig igyekezett meghálálni ezt a bizalmat: legjobb tudásunk szerint oktatjuk–neveljük a ránk bízott gyerekeket, ifjakat; törekszünk olyan feltételeket teremteni az iskolában, illetve olyan foglalkozásokat szervezni, hogy diákjaink szívesen jöjjenek iskolába.

Az Iskola kiváló eredményekkel büszkélkedhet. Évről évre számos tanulója eredményesen vesz részt a tantárgyversenyek és sportvetélkedők megyei fordulóján, országos és/vagy Kárpát-medencei döntőjén. A végzős tanulók rendszeresen nagy számban kiváló eredményt érnek el a záróvizsgán.

*„Lehetetlen lenne itt mindazok nevét és tetteit felsorolni, akiknek munkája öregbítette Iskolánk hírnevét. Küzdelmük, reménységük, emberségük ott lebeg az Iskola légkörében, bennünket pedig, akik még itt vagyunk, arra kötelez, hogy a lehető legjobban igyekezzünk megfelelni az elvállalt megbízatásnak.” [Portik Judith, 2011]*

## Nagy István Művészeti Középiskola

70.

Csíkszereda



Az 1969–1970-es tanévben egy zenetagozatos első és képzőművészeti ötödik osztállyal vette kezdetét a csíkszeredai intézményesített művészeti oktatás. 20 éven át I–VIII. osztályokkal működött a város több oktatási intézményében találva otthonra. 1990-től középiskolai osztályokkal bővült, majd 1993-ban felvette a csíkmindszenti születésű Nagy István festőművész nevét. 2008. augusztus 1-jét piros betűs ünnepként is lehetne számontartani a Nagy István Művészeti Középiskola történetében, hiszen akkor került sor az iskola új épületének az ünnepélyes átadására. Nagy nap volt az, hiszen az évtizedes reménykedések után végre méltó otthonra lelt az iskola munka- és diákközössége.

Intézményünkben átlagosan 100 pedagógus dolgozik, az adminisztratív személyzet tizenöt tagú, és közel 700 diák tanul előkészítő



osztálytól tizenkettedik osztályig. Az elemi zeneosztályosok a zongora, furulya és hegedű hangszereket választhatják. Mindez V. osztálytól a következő szakokkal bővül: brácsa, cselló, nagybőgő, klarinét, fuvola, oboa, ütős hangszerek, IX. osztálytól énekszakkal is. A hangszeres oktatás mellett zeneelméletet tanulnak, kórusra és zenekarra járnak a tanulók.

A képzőművészeti tagozaton V. osztálytól a rajz, a festészet és a szobrászat az alaptantárgyak. A középiskolai osztályokban IX. osztálytól építőművészetet vagy képzőművészetet választhatnak a diákok, majd XI. osztálytól a képzőművészeti szakon belül szakosodhatnak grafika, festészet, textil, szobrászat vagy kerámia szakra.

Egy tanév folyamán a dolgozós hétköznapok mellett jeles napok is színesítik a Nagy István Művészeti Középiskola munka- és diákközösségének életét. Ezeket a jeles napokat már hagyományként is említhetjük, melyek mindenki számára fonto-



sak. Általuk érzik úgy a gyerekek és felnőttek, hogy együvé tartoznak, ezek a tevékenységek felemelő érzést adnak, segítik a közösség kialakítását, az iskolai élet szebbé tételét mindannyiunk számára.

A Nagy István Művészeti Középiskolában mi, pedagógusok szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen a tanév folyamán számos diákunk, annak ellenére, hogy a művészeti értékek elsajátítása többletmunkát és energiabefektetést jelent, kiválóan helytáll több szakterületen is, különböző megmérettetéseken vesznek részt, és méltóképpen képviselik iskolánkat számos versenyen, legyen szó művészeti versenyről, általános műveltségi tantárgyversenyekről vagy sportvetélkedőkről, akár országos, akár nemzetközi viszonylatban.

Ezt, a szívemhez nagyon közel álló iskolát először diákszemmel figyeltem, majd az iskola pedagógusaként, jelenleg a vezetőség tagjaként követem intézményünk lüktetését. Meggyőződésem, és remélem, kollégáim egyöntetű véleménye is az, hogy iskolánk meghatározó szerepet tölt be térségünkben, az itt zajló oktatási-nevelési tevékenységek erősítik mindannyiunkban a képességet és szándékot arra, hogy az értékes dolgokat észrevegyük, kutassunk a felszín alatt és maradandót alkossunk. Az elmúlt fél évszázadban Csíkszeredában is generációk érezhették a művészeti tevékenységek hatásait: a személyiségfejlesztést, a szépre való érzékenységet, az identitástudat erősítését, az egyéni hang megtalálását. A munka- és diákközösség mindennapjai sokszor nem voltak egyszerűek, sőt, viszontagságosnak is nevezhetnék az első 40 évet. De mindig akadtak elkötelezett intézményvezetők, pedagógusok, diákok és szülők, akik túllendítették intézményünket a nehezebb éveken. Tetteik, eredményeik, sikereik, nehézségeik tanulságaiból tudunk inspirálódni, és folytatni az általuk elkezdett történetet, a „művészetis” életérzést hitelesen továbbadni, ami tele van lendülettel, lelkesedéssel, lélekkel. - *Nagy Zsuzsanna, iskolaigazgató*

Egy iskola, ami más, mint a többi, amit nem lehet úgy említeni, mint egy munkahelyet. Ez egy olyan hely, ahol hivatásának él az ember minden nehézség ellenére. Az évek során én soha nem munkába jártam, hanem iskolába mentem. Nekünk, művészetet kedvelő embereknek a művészeti iskola egy kiteljesedést jelent. Művészeti tantárgyakat tanítani megtiszteltetés. Nem mindenkiből lesz zenész, énekes vagy képzőművész, nem is kell, hogy így legyen, de aki itt járt nálunk, azt megérint-

tette a művészet szele, ami végigkíséri élete során. Észrevétlenül formál tanárt, gyermeket egyaránt. Amikor végigsétálunk az iskola falai között lehetetlen nem észrevenni a festményekkel díszített falakat, a gyermekrajzokat, a fülünknek nem parancsolhatunk süketséget az osztályokból kiszivárgó zongoraszó, énekhang hallatán, a szebbnél szebb szobrászati alkotások hűen strázsálnak a fiatal épület folyosóin. Hálás vagyok a sorsnak, hogy ide vezényelt, hiszen itt minden nap tanítani és tanulni lehet, tapasztalatot gyűjteni és azt átadni, fejlődni és kiteljesedni. - *Mihály Melinda, énektanár*

2005-ben a művészeti egyetem elvégzése után itt kezdtem el tanítani, ide jöttem vissza, és a valamikori tanárain egy pillanat alatt kollégáim lettek. Furcsa, de ugyanakkor felemelő érzés volt. 2008-ban költöztünk az új iskolaépületbe. Ez az épület a városközpont impozáns épületeinek egyike. Itt tizenkét évfolyam jár iskolába nap mint nap. Több mint száz kollégával együtt dolgozunk. Zene szól a nap bármely órájában, műalkotások születnek megállás nélkül. Több száz kiállított munka jelzi a rendületlenül alkotni vágyó diákok tehetségét, kreativitását. Több emelet, több tanterem, több szakterem, több diák és tanár. De ugyanaz a hangulat uralkodik most is az iskolában, mint akkor, amikor én is az iskola diákja voltam. Egy nagy család vagyunk, és büszke vagyok ma is, hogy a művésztisek táborába tartozom. Abba a közösségbe, ahol mindenki csak gazdagodik szellemi, kulturális és lelki téren egyaránt: a diák is, a tanár is. Oda térhettem vissza dolgozni és átadni tudásomat, ahonnan én is valamikor elindultam. - *Krizbai Györgyi, rajz- és művészettörténet tanár*

Büszkeséget éreztem, érzek a Nagy István Művészeti Középiskola pedagógusai sokoldalú tevékenysége, tiszteletet parancsoló művészi teljesítménye láttán. Ez a büszkeség csak fokozódik, dicsekvésre készíti a pedagógust, ha az iskola egykori diákjainak csúcsteljesítményeire gondol. Jó érzés azzal dicsekedni, hogy az egykori tanítványok a világ nagyhírű előadóhelyein zenélnek, énekelnek, hogy akár Moszkvában vagy Koreában is megbecsült képzőművészként tevékenykednek.

Úgy érzem, úgy hiszem azonban, hogy az iskola hatása több a csúcsra jutottak életpályájának elindításánál, hiszen az egykori tanítványok döntő többsége nem hivatásos művészként jegyzett ugyan, nem koncertek színpadán, nem kiállítótermekben mutatják meg önmagukat, mégis sikerült



úgy berendezniük az életüket, hogy abban valamilyen szinten helyet kap a művészeti tevékenység is.  
- Túros Endre, nyugalmazott magyartanár

Ez az a hely, ahol csodákat gyártunk. Ahol csodákkal élünk együtt. Ahol szabadon ki tudjuk fejteni magunkat minden szempontból. Azzal, hogy művészeteket tanulunk lehetőségünk adódik más-képpen szemlélni azt, ami körülöttünk van. Megadatik számunkra az a lehetőség, hogy azzal foglalkozhatunk, amit ténylegesen szeretünk csinálni,

és hangsúlyt kap az életünkben a művészet, ami által, a gyakorlati fejlődés mellett, szellemi és lelki gazdagságban is részesülünk. Ez az az iskola, amely megtanít minket egy olyan vizuális látásmódra, egy másféle képfeldolgozásra, mely által teljesen más perspektívából láthatjuk a világot, és ugyanakkor kezünkbe adja az önkifejezés megannyi formáját. Itt akaratlanul is megfertőz minket egy igényesebb élet, egy pontosabb és szebb lét gondolata. - 12. osztályos diákok gondolatai

## Napocska Óvoda

CsíkSZEREDA

71.



„Ha a gyermekek elfogadva és barátságban élnek, megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.” (Dorothy Law Nolte)

A Napocska Napköziotthon a város központjában, egy kiskastély típusú épületben ad helyet hat magyar nyelvű csoportnak a M. Sadoveanu utca 7. szám alatt. A legységünk egy rövid programmal működő óvoda, amely az utca túlsó oldalán, a 6. szám alatt található. Ezen óvoda jogelődje, a Gál Sándor utcai lebontott Csorgói óvoda volt az első kisdudóvá a városban, amelyet a Városi Takarékszövetkezet működtetett.

Nevelési programunk tevékenységközpontú nevelési program, melyben kiemelten hangsúlyos a tevékenyég által szervezett korszerű ismeretelsajátítás integrált és interdiszciplináris foglalkoztatási rendszerben, amelyben a gyermekek számára igyekszünk kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztést biztosítani. Nevelési céljaink elérése érdekében a gyermekek önállóságának-aktivitásának növelését, differenciált fejlesztését kívánjuk biztosítani.

Az óvoda nyitottsága biztosíték arra, hogy eddig elért eredményeink tágabb környezetben is ismertté váltak: óvoda-iskola kapcsolat, gyakor-

ló óvónők fogadása, nyílt napok a szülők számára, bemutató foglalkozások, családi napok, óvodanapok, sport napok, zöld napok, jeles napok ünnepei stb.



Már négy alkalommal szerveztük meg az őszi hagyományörző projekt keretében a Napocska Szüreti Felvonulást a város főterén, ahol a megyeszékhely óvodáinak egy-egy meghívott csoportja, tehát több mint 300 gyermek táncol együtt és élteti a szüreti népi hagyományokat. A Napocska Napok, Sport napok, a Zöld hét és az évvégi hagyományörző népi gyermekjáték műsor évek óta nevelési évünk kiemelkedő részei.

A korszerű technikákat, pedagógiai módszereket, eljárásokat igyekszünk az óvodai életünkbe beépíteni, mellyel színes, vonzó tevékenységeket biztosítunk a gyerekek számára: projekt módszer, kísérletek, múzeumlátogatások, tanulmányi kirándulások, interaktív komplex és integrált foglalkozások, stb. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek jó közérzettel, érzelmileg motiváltan vegyenek részt a tanulási folyamatban, maximális érzelmi biztonságban.

Szoros partneri kapcsolatok kiépítésére törekszünk helyi civilszervezetekkel és más közintézményekkel, hogy oktató-nevelő munkánk még változatosabb és interaktívabb lehessen. Nevelőtestületünk a célok érdekében egységes egészként dolgozik. Pedagógusaink nyitottak, „tanulni kész óvodának” valljuk magunkat, aki a minőséget tudatosan tudja és kívánja kezelni, a folyamatos önfejlesztés és szakmai kooperáció mindennapi munkánk része.



Óvodánknak 17 éve kiemelt nevelési területe az ökológiai nevelés. Zöld óvodaként választott tevékenységeink projektjeit a természetismeret, a környezetvédelem és a környezettudatos életmód területein szervezzük. Minden évben megszervezzük a Zöld napokat, amelyekkel szintén az óvodás gyermekeink környezettudatos attitűdjét szeretnénk megalapozni.

2019-ben a MOL Románia és a Polgár-Társ Alapítvány finanszírozásával, valamint a Zöld Székelyföld Egyesülettel partnerségben a napköziotthon udvarán elkészült a Napocska interaktív ökojátsszótér, és több mint 70 új fával és cserjével gazdagodott az óvodakert. Így „zöld” tevékenységeink méltó helyszínévé avathattuk az óvoda udvarát.

Pedagógiai szemléletünket, a kisgyermekek fejlesztését a következő mottók vezérlik: „A kisgyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk, hanem segítő szeretettel emeljük köré a megfelelő környezetet. Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőttek részéről. Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent, ami-re képes önállóan el is végezzen.” Maria Montessori

Minden gyermek érték számunkra, egyedi, megismételhetetlen, egyéni fejlődési ritmussal, ezért fontos számunkra az individualizált nevelés.

Valljuk, hogy a gyermeket akkor tudjuk leginkább fejlődésének legmagasabb szintjére eljuttatni, ha támogatjuk abban:

- hogy önmaga elégítse ki szükségleteit,
- hogy önmaga bontakoztathassa ki rejtett adottságait,
- hogy önmaga választhasson a felkínált lehetőségek sokaságából,
- hogy önmaga szerkeszthesse meg egyéni programját, s így mintegy önmagát fejleszthesse.

Ezért gondoljuk azt, hogy minden gyermekhez külön „kulcs”, bánásmód szükséges ahhoz, hogy sajátos tempójú és sajátos módú fejlődését elősegíthessük. „Lehet a gyermeket könyvből nevelni, de minden gyermekhez más könyv kell.” (T. Gordon)

Képesek vagyunk folyamatosan megújulni, követjük partnereink igényeit, elvárásait. Eredményeink igazolják, hogy fejlesztő munkánk eredményes. Olyan közösség vagyunk, ahol a minőségbeli tudás mellett fontos a tolerancia és az összetartozás.

## Nardini Napköziotthon

Székelyudvarhely

72.



Nardini Napköziotthonunk 1992 óta működik a város szívében, a Petőfi Sándor utca 3. szám alatt, melyet a Mallersdorfi Ferences Nővérek tartanak fenn.

Az óvoda a családi nevelést kívánja folytatni, és a családdal együttműködve ellátni a hitre nevelés feladatát. A vallásos nevelés hangsúlyosan van jelen a mindennapi óvodai tevékenységekben.

Jelenleg négy vegyes korosztályú csoport (Szent Ferenc, Szent Antal, Szent Miklós, Szent Erzsébet) működik az óvodánkban, összesen 88 gyermekkel. Külön hálósobákban biztosítjuk a gyere-

kek déli pihenését, és egy 73 négyzetméter felületű tornaterem áll rendelkezésünkre. A hasznos felület 1020 négyzetméter.

A gyerekek harmonikus fejlődéséről nyolc szakképzett óvónő, két dada, illetve egy fejlesztő pedagógus gondoskodik. A nevelés során kiemelt figyelmet kap az integrált nevelés, a különbözőségek elfogadása, illetve az egymás tiszteletére való nevelés. Sikeresen integrálunk jelenleg is öt sajátos nevelési igényű gyereket vegyes korosztályú csoportjainkba.

Nevelési elveink sikerességét mi sem bizonyíthatná jobban, hogy visszatérő szülők írták be idén is a 2020–2021-es tanévben a negyedik gyermeküket. Napközink gazdagon felszerelt eszközökkel van ellátva.

Tevékenységünkben nagy hangsúlyt kap az úgynevezett Kett-módszer alkalmazása. A Kett-pedagógia Franz Kett német pedagógus nevéhez fűződik, keresztény értékrenden alapul.

A módszer az élményre fekteti a hangsúlyt, a testi érzékszerveket is bevonja a tanulás folyamatába. A gyerekek számára élményt, örömet jelent ez a



módszer, lecsendesednek, és az agresszív megnyilvánulásaik visszafogottabbakká válnak.

Szeretettel várjuk mindazon családok gyermekeit, akiknek szülei meggyőződéses keresztény életet választanak gyermekeik számára, igénylik és támogatják az óvodánkban folyó nevelő munkát.

*Pál-Katona Katalin-Timea* a nevem, 2014 óta vagyok a Nardini napközitthon munkaközösség tagja mint óvónő. Három gyermek édesanyjaként

nem volt kérdéses számomra, hogy gyermekeim a Nardini napköziben fognak járni, ahol Isten jelenlétében nevelik őket. Egyszerre két óvónő van jelen a csoportokban, a napközi gazdagon felszerelt, igényes beltérek, díszítések biztosítják a harmonikus fejlődésüket. Sok közös programmal vonják be a szülőket a napközi életébe: gyermekek születésnapjának közös ünneplése; családi játékos, alkotó délutánok; bemutató műsorok, közös évvégi kirándulás az iskolába készülő gyerekekkel.

## Nyirő József Általános Iskola

73.

Máréfalva



A hajdani római katolikus, felekezeti „iskolaház” épületét 1882-ben emelte a falu közössége. 2000-ben a helyi önkormányzat elvégezte az épület főjavítását. 2017-ben megvalósult az épület teljes felújítása, amely most a testnevelés órák és sporttevékenységek helyszínéül szolgál.

Az iskola főépülete állami iskolaként épült 1935–1937 között. 1996-ban felvette a Nyirő József nevet, és 2007-ig átalakítások nélkül várta nap mint nap a máréfalvi gyerekeket. 2007-ben állami és megyei támogatások segítségével elkezdődtek az átalakítási és

bővítési munkálatok, amelyek ideje alatt a művelődési ház tetőterében kialakított szobákban folytatták a tanítást. Az épület teljes felújítása 2012-ben fejeződött be. Az óvodás gyerekek külön épületben tanulnak, amelyet a helyi önkormányzat újított fel.

Az iskola igazgatója Bogos Rozália. A 2020–2021-es iskolai évben 253 tanulója van az intézménynek, 0–IV. osztályokban 117, az V–VIII. osztályokban 69 tanuló tanul. Az óvodába 67 gyermek jár.

A szülők kérésére 2011-től napközis csoport is működik az óvodában.

Az intézmény tanszemélyzetét 4 óvónő, 5 tanító és 12 tanár alkotja. A tanszemélyzet munkáját segíti egy mediátor, egy iskolai titkár, egy könyvelő, valamint 4 kiegészítő személyzet.

A VIII. osztályt végzetek Székelyudvarhely, Csíkszereda és Zetelaka középiskolaiban folytatják tanulmányaikat, helyi buszjáratokkal ingáznak vagy a bentlakást választják.

*Elérhetőség:*

scg.nyirojosef@eduhr.ro, www.marefalviiskola.ro

Tel.: 0040-266-245020, Tel.: 0787816500

## Orbán Balázs Gimnázium

74.

Székelykeresztúr



Iskolánk megalapítása 1793-ban történt, amikor a homoródalmási zsinat elhatározta a Népiskola létrejöttét Székelykeresztúron. Több mint 225 éves történelme során sok nevet viselt, többször változott jogi helyzete, de mindig tisztességgel és magas fokú szakmai igényességgel töltötte be oktató-nevelő szerepét. Az unitárius teológiai osztályok beindítását követően 2006-ban az iskola átalakult: létrejött az önálló Unitárius Gimnázium, ennek következtében 2011-ben az Orbán Balázs Gim-

názium új helyre költözött, ahol a líceumi tagozat egy új, modern iskolaépületben kapott helyet.

**Intézményünk jelenleg több helyszínen a következő tagozatokkal működik:**

Óvodai csoport 175 gyermekkel: az Ugri-bugri Óvodában Fiatfalván, ill. a Mesevár Napköziben

Alsó tagozat - step by step rendszerben: 5 osztály, 102 tanulóval

Felső tagozat: 4 osztályban 87 diák



Líceumi tagozat: 8 osztályban 203 diák

Iskolánkban a gyermekközpontúság mellett teljesítményre ösztönző tanulást biztosítunk. Fontosnak tartjuk az alternatív pedagógiai módszerek alkalmazását, törekszünk az újszerűségre. Diákjaink szép eredményeket érnek el a különböző tanulmányi versenyeken, vizsgákon. Igyekszünk megfelelő szintű elméleti oktatást biztosítani, hogy végzőseink helytállhassanak mind továbbtanulásuk során, mind később, felnőtt életükben is.

Báró Orbán Balázs neve, amelyet 1990 óta viselünk, arra is kötelez, hogy a szülőföld iránti szeretetre és a hagyományos értékek tisztelésére neveljük diákjainkat.

### **Gondolatok iskoláról**

Nagy kihívás néhány sorban bemutatni iskolánkat, az Orbán Balázs Gimnáziumot. Elmondhatom, hogy jó iskola a miénk, ahol megtanulhatnak gondolkodni és tanulni a gyerekek. Fontos alapelvünk a gyermekközpontúság: ennek jegyében családi, nyugodt iskolai légkört biztosítunk, pedagógusaink figyelnek a diákokra, tanulóink szívesen járnak az iskolába, gyakran visszatérnek egy-egy rövid látogatás erejéig azután is, hogy elvégezték tanulmányaikat. Tantestületünkben hivatásuk magaslatán álló, felkészült tanárok vannak, akik színvonalas és eredményes nevelés-oktatást biztosítanak, megfelelő szakmai igényességgel. Bízom benne, hogy diákjainknak olyan alapot adunk, amiből a későbbiekben is építhetnek. Nem csak a tudásra gondolok itt, hanem a barátságokra, az erkölcsre, a hitre. Közösségre, ahol közös élményeket élhetnek át, ahová tartozni lehet, ahol számontartjuk, visszavárjuk diákjainkat. Kívánom, hogy minden diákunk megtalálja helyét az OBG csapatában, hogy büszke legyen arra, hogy idetartozik.

„Ha az egyén a közösség javáért dolgozik, felemeli azt, és maga is felemelkedik vele együtt.” (Aharon Appelfeld)

*Dr. Szatmári Ilona, igazgató*

Végzős diákként sok emlékem kapcsolódik ehhez az iskolához. Visszaemlékszem, hogy négy évvel ezelőtt, nyolcadikos koromban számomra nem volt kérdés, hogy hol fogom folytatni tanulmányaimat. Kis gólyaként félve léptem át az iskola kapuját, egyenesen az ismeretlenbe csöppentem. Minden idegen volt, az iskola és a tanárok egyaránt. A barátságos környezet és a tanárok kedvessége, bátorító mosolya hamar feloldotta a feszültséget. Egy hosszú út vette kezdetét, amelynek sajnos hamarosan a végére érünk.

A közös iskolai kirándulások, rendezvények, a versenyek jobban összekovácsoltak bennünket, rengeteg maradandó emlékekkel lettünk gazdagabbak. Örömmel emlékszem a gólyatáborunkra, majd a gólyahét mókáira, az oszink biztató és bátorító szavaira, amikor még félős kilencedikesekként nem tudtuk hogyan viszonyuljunk a dolgokhoz. Aztán a gólyabálon, a diáktanács által

szervezett sütivásárokon, a sóskúti kirándulásokon és az ehhez hasonló eseményeken a tanárok és a diákok együttesen szabadultak fel. Egyik legmeghatározóbb emlékem az iskola által meghirdetett Erasmus program volt. Azon szerencsések közé tartozom, akik e programnak tagjai voltak. Így eljuthattam Debrecenbe és Olaszországba is, rengeteg élménnyel gazdagodtam és csodás embereket ismerhettem meg, ezért örökké hálás leszek.

Hogy mit is adott ez az iskola? Teljesítményvágyat, küzdeni akarást, kitartást, a kudarcokból felállást. Nem volt egyszerű az elmúlt négy év. Voltak nehéz időszakok is, csalódások, de meg kellett állnunk a helyünket, hiszen nem véletlenül ebben az iskolában tanulunk. A tanárok következetessége és kellő szigora mindig jó útra vezetett, hogy kihozzuk magunkból a legjobbat.

Most az utolsó évben nem kis nehézségekkel nézünk szembe. Van bennem izgatottság, félelem és bizonytalanság. De biztos vagyok benne, hogy az elmúlt időszak kemény munkája nem hiábavaló. Mi, diákok, tanáraink segítségével és irányításával azon dolgozunk nap mint nap, hogy a lehető legboldogabban zárjuk életünk ezen szakaszát.

Ha választanom kéne, ismét ezt az iskolát választanám. Tudom, hogy jó kezekben vagyok. Az ősz szimbólumaként emlegetett gesztenyefa levele díszítette négy éven át nyakkendőinket, és ahogy négy évszak kell ahhoz, hogy ezek a levelek csodálatosak legyenek, úgy számunkra, diákok számára is tartalommal, bölcsességgel, tudással és tapasztalással teli négy évre van szükségünk ahhoz, hogy megalapozhassuk jövőnket. Bizton mondhatom, hogy én ilyen négy évre tekintek vissza. Köszönöm, OBG! - *Páll Réka, XII. A osztályos tanuló*

### **A harminckettedik év (Nem lírai rekviem!)**

1990. február elsején léptem be tanárként az Orbán Balázs Gimnázium kapuján. Előtte mindössze egyszer jártam ebben az intézményben, de tanári oklevéllel a kezemben (amelyen már néhány éve megszáradt a tinta) többször gondoltam arra, jó lenne itt dolgozni. Rendszerváltásnak kellett jönnie, hogy ez megvalósulhasson. A kezdők izgalma engem is hatalmába kerített, de hamar el is szállt. Egy olyan munkaközösséget találtam itt, amely rögtön befogadott, feladatokat osztott rám, bizalmába fogadott. Ettől kezdve második otthonom lett az intézmény. A tanítás mellett jöttek a versenyek, rendezvények, emlékműsorok, névadó ünnepség, szoboravató, előadások, testvériskolai találkozók, pályázatok, kirándulások. Sok-sok munka! Honnan az erő, a lendület és a kitartás? A válasz egyszerű: egymásból! Átmentünk embert próbáló időszakon is. Nem tisztem erről beszélni, azt viszont elmondhatom, hogy minket talán jobban próbára tett a sors, mint más intézményeket. De sokunk áldozatos munkájának köszönhetően itt vagyunk, meg-



maradtunk, és van erőnk talpon maradni továbbra is! Nem tartom magam túlságosan érzelmes embernek, ez a kis írás most mégis líraibbra sikeredett a tervezettnél. De lehet-e másképp beszélni egy olyan intézményről, amely nemcsak befogad, hanem kitüntet a bizalmával, s egyben kijelöl egy olyan utat, amelyen érdemes járni? Bízom benne, hogy ebből a szellemiségből mi is át tudunk majd adni valamit az utánunk következőknek. - *Zsigmond Viola, magyartanár*

Hogy mit jelent számomra ez az iskola? Tanárként az egyetlen. Az Egyetlenem. Az Iskolám. Nem a falak: a szellem az, ami páratlanná teszi. Arcok kavalkádja villan felém. Diákarcok, ahogy figyelnek, beszélnek, mondanak okosakat és butuskákat. A füzetek fölé hajolnak, rázzák a kezüket, mert sokat kell írni. Kavargatjuk a krumplitokányt a Sós-kúton, táborozunk. Fergeteges karneválokon körben táncolunk, regutabálon bokrétát tűzünk a fiúk mellé, színpadon állunk, melengeti lelkünket a taps. Sok és sikeres megmérettetés: boldog díjkiosztók, a Duna-tévé stúdiójában Emese álma valóra válik, a szavalókkal hozzuk a díjat, nagydíjat, különdíjat. Összefonjuk a kisujjunkt, hogy szerencsét hozzon. Tanítványversenyeken izzadt kezünket összefogva várjuk az eredményt. Hazafele a Tihi-buszbán énekelünk, maffiázunk. Felvonulunk. Egyszerre lépünk. Összetartozunk. Ballagáson komolyan gondoljuk: Tisztesség adassék...! Negyven év alatt három tanári. Kollégák arca, innen és odaátról. A tízpercek, amikor észrevesszük, hogy már megint a diákokról beszélünk. Nagy nevetések, viták, ugratások és vigasztalások. Együtt töltött szilveszterek, farsangok, kirándulások. Összetartozunk. Nyugdíjas-ként más a kép. Facebook – jelentkezések: Családot alapítottam. Ő a kisfiam. Végeztem az egyetemen. Ledoktoráltam. Magyartanár lettem, orvos, kutató. Születésnapomon a színésznő versenynyertes szavalatával köszönt. Beugranak, csak úgy, egyet dumálni Kanadából, Svájcból, Ausztriából – a világból és itthonról. Az utcán most is kiveszik a kezüket a zsebükből, amikor köszönnek. Rám mosolyognak boltban, orvosi váróban, szerelés közben. Ezekben a mosolyokban és jó szavakban

üzen az iskola: Jól csináltátok! Üzen az Iskolám: tisztesség adatik. - *Ilyés Izabella, nyugalmazott magyartanár*

A székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnáziumot a szó igazi értelmében vett oktatás és nevelés kiemelkedő példájaként említeném. Nagyobbik gyermekem immár 11 éve, a kisebbik 6 éve jár ebbe az intézménybe, amely fejlődési lehetőséget jelent számukra. Mindketten az iskola step by step osztályában kezdték a tanulást. Nagyon meg voltam elégedve a tanítók munkájával, hozzáállásával, akik sokat segítettek. A tanári kar professzionalizmusát emelném ki, de ezen túlmenően nyugodt lélekkel beszélhetek arról az empátiakészségről is, amelyet a sajátos nevelési igényű gyermekek iránt tanúsítanak. Szülőként úgy látom, hogy mind az igazán jól teljesítő diák, mind a tanulási készségekkel kevésbé rendelkezők számára igazi oktatási központot jelent az OBG. Számunkra, szülők számára az is nagyon fontos, hogy visszajelzéseket kapjunk gyermekeink fejlődési szintjéről. Ebben a tekintetben is csak pozitív élményeim vannak az iskolával kapcsolatban, a tanárok mind a gyermekekre, mind a szülőkre egyaránt odafigyelnek. Az iskolai oktatás mellett számos más programot, tevékenységet szerveznek, amelyek szintén gyermekeink fejlődését szolgálják, ezekért is nagyon hálásak vagyunk. De, gondolom, az iskola igazi értékét az ott tanuló diákok által elért eredmények mutatják a legjobban, a különböző versenyek, az érettségi, kisérettségi eredményei, valamint az, hogy hogyan állják meg a helyüket az itt végzetek az egyetemi oktatásban, az életben. A fent említettek ismeretében szülőként ugyan, de diáknyelven kijelenthetem, hogy az OBG szuper hely! Nem csak iskola, de otthon is! - *Orbán Adél, szülő*



## Kelemen Imre Általános Iskola

75.

Oklánd



Oklánd községben az oktatás jelenleg több helyszínen – a község 3 falujában, 5 épületben zajlik, ezért az egyes iskolák, helyszínek történetét külön-külön mutatjuk be. Jelenleg 1 óvoda és 2 összevont elemi osztály működik Homoródkarácsonyfalván, 1 óvoda, 2 elemi osztály és V–VIII. osztályok Oklándon, valamint még 1 óvoda és 1 elemi iskola létezik Homoródújfaluban is.

### Az oklándi oktatás, iskola története:

Az iskola létezéséről legkorábban egy 1744-es okirat tudósít, mely az unitárius egyház levéltárában található. Ez – a régi iskola – a templom mellett állt egészen 1851-ig, és unitárius egyházi-felekezeti iskolaként működött. 1856-ban új iskola építésébe kezdtek, melyet csak 1862-ben fejeztek be, az új épület a Kis-Homoród partján lé-





tesült, két tanteremmel és tanítói lakással rendelkezett. Azonban a mocsaras talaj miatt 1902-ben ezt már le kellett bontani, helyére egy új épületet emeltek, szintén 2 tanteremmel és tanítói lakással is.

1938-ban az épületet két újabb tanteremmel bővítették, 1948 után pedig egyes tantermeket kettéosztottak. 1980-ban az épület egy új laboratóriummal bővült. Az iskola 1994-ben felvette a Kelemen Imre nevet, aki a falu egykori híres unitárius lelkésze volt. Jelenleg az iskola épületében 2 összevont elemi osztály működik, 24 tanulóval, valamint az V–VIII. osztályok is, 49 tanulóval. Az iskola jelenlegi alkalmazottainak száma 26 fő, melyből 21 fő oktató-didaktikai személyzet, 1 könyvelő és 1 titkárnő, 1-1 fő takarító, míg 1 személy karbantartó munkás. A jelenlegi oklándi óvoda az 1909-ben épült, nagyon díszes szolgabírói lakásban működik, egy óvónővel és 18 gyerekkel.

**A homoródkarácsonyfalvi oktatás, iskola története:**  
Homoródkarácsonyfalván jelenleg 2 régi épületben

zajlik az oktatás, az egyikben található az óvoda, 21 gyerekkel, a másikban két összevont elemi osztály működik 36 tanulóval. Az első feljegyzések 1789-ből maradtak fent, szintén az unitárius egyház levéltárában. 1846 után az épületet kibővítették, az iskola 1874-től állami iskolaként működött tovább.

Utána az oktatás egy ideig a községházában zajlott, 1892-ben egy új iskolát építettek, tanítói lakással, 1910 körül pedig még egy újabb épület is létesült. Az óvodai nevelés 1910 körül indult be, előbb a régi községházán, utána hosszú ideig szünetelt, majd újraindult, de kezdetben csak magánházakban.

#### **A homoródújfalvi oktatás, iskola története:**

A feljegyzések szerint 1744-ig nem volt iskolája és tanítója sem a falunak, de az 1789-es unitárius egyházi iratok már egy létező, egyházi iskoláról számolnak be. 1794-ben egy új iskolaépületet emeltek, ezt többször is felújították, majd 1823-ban egy újabbat építettek. 1883-ban az iskola az állam tulajdonába ment át, 1892-ben új épületet készítettek, melyet az árvizek megrongáltak, így az oktatás hosszú ideig bérelt magánházakban zajlott.

Végül 1925-ben a román állam egy új épületet emeltetett, tantermekkel és tanítói lakással, mely épület mindmáig fennáll és használatban van. Az iskola épületében jelenleg egy óvoda is működik, 10 gyerekkel, valamint összevont elemi osztályok, egy tanítóval és 17 gyerekkel.

## **Orbán Balázs Általános Iskola**

*Székelyudvarhely*

76.



Székelyudvarhelyen, a Tábor negyedben található a mi iskolánk, a mai ceruzakertes Orbán Balázs Általános Iskola. Emberi életben mérve a 49 év testes középkor, iskolaszinten viszont zsenge ifjúkorú intézmény. A kommunista rendszerben, az 1970-es években építették az iskolát, amikor Székelyudvarhely lakossága meg-négyszereződött az iparosodási folyamat következtében. Megjegyzendő, hogy volt egy „elődünk”, a valamikori Római Katolikus Népiskola, ami 1948 után a 2-es számú Általános Iskola nevet kapta. Ez az előd a városközpontban működött 7 osztályteremmel, ahol két váltásban jártak a gyermekek tanulni. Nyilván, miután megszületett az igény a bővítésre, a város vezetősége új helyet keresett az új iskolának, és így létesült egy új lakótelepen az új iskola. A Tábor negyedi 2-es számú Általános Iskola.

Az épület 16 tágas, világos osztálytermet foglalt magába, két méretes udvara volt, de sajnos, hiányzott a sportbázisa vagy legalább a méretes tornaterme. A működésbe lépés után hamarosan megjelentek a 42–44-es

létszámú osztályok, akár három váltásban is jártak évekig a tanulók. A helyzet akkor oldódott meg, amikor felépítették a szomszéd negyedben még egy iskolát.

Manapság az U alakú, sok ablakszemes épület büszkén emelkedik a város fölé a Tábor negyedi dombon, lenézve a Nagy-Küküllő két oldalán elterülő városkára. Átellenben látszik a Szejke, ahol iskolánk névadója: Orbán Balázs csendesen pihen a székelykapuk mögött.



*Az iskola épülete a tervrajzokon (1972)*





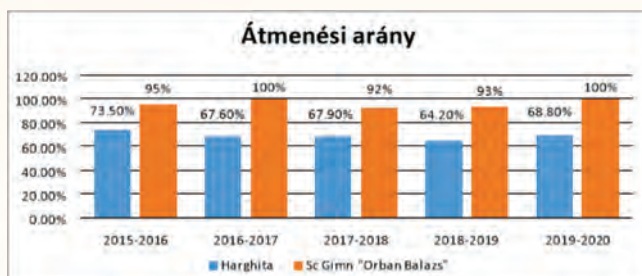
*Az iskola mai szimbóluma, a ceruzakertes kapu*

A 2020–2021-es tanévben iskolánkban alsó és felső tagozaton 538 tanuló tanul. Munkájukat segíti 34 tanerő és 7 kisegítő személy. Minden osztálycsoport rendelkezésre áll a szükséges elektronikai eszköztár: interaktív táblák, videoprojektorok, számítógépek, didaktikai anyagok. Jelen pillanatban épül az iskola melletti sportcsarnok, ami teljessé teszi az igénylistát.

Örömmel mondjuk, hogy eredményeink is azt mutatják, hogy itt működik a valamit valamiért effektus. Az iskola mindent megtesz a haladásért, így tanulóink szép eredményekkel, fejlődéssel köszönnek vissza.

Versenyeken, vetélkedőkön, megmérettetéseken sokszor bebizonyosodik, hogy nagyon jók vagyunk a legjobbak között. Az utóbbi 5 év országos felméréseinek eredményét vizsgálva is kitűnik, hogy jóval a megyei átlag felett teljesítenek diákjaink. Éppen ezért iskolánk arról híres, hogy nagyon hatékony munka folyik itt, a tanulók a mi segítségünkkel elérik a kitűzött céljukat.

A végzős diákjaink középiskolákban való elhelyezkedése is azt mutatja, hogy nem a véletlenre bízunk, hogy a számítógépes rendszer hová osztja a gyermekeinket. Az OB-s diákok pontosan ott fognak tovább tanulni, ahol szeretnének.



Az Orbán Balázs Iskolának van egy mindent felülíró, barátságos munkaszelleme, amivel vizet fakaszt a sziklából és megszelídíti a legféltelenebb csikót is. Ez olyan szívből jön, ami bátorítást, óvást, biztatást sugároz.

G. R. VII. A osztályos tanulóink így nyilatkozik: „Mindig büszkén mondom, hogy OB-s vagyok. Számomra ez az iskola kiváló hely, ahová szívesen járnak

be a diákok reggelente. Jó itt lenni, tanulni, játszani! Mi tagadás, fantasztikus tanító nénim volt, aki nem csak nevelt, hanem szeretett is. Őt váltotta egy vagány oszi, akire fel lehet nézni, ő felkészít az életre is. A tanárokat is említhetem, ők a legjobbak!”

*Egy nyugdíjas tanárunk (Sz. K. I.) a következőket vallotta:* „38 évet töltöttem ebben az iskolában. Számomra ez az iskola a második otthon jelentette, ahová szívesen mentem dolgozni nap mint nap. Itt szülő-tanár-diák kéz a kézben közösen harcolt a közös célért: az érvényesülésért. Itt olyan légkör van, ami összetart, ezáltal megerősít. Még most is nagyon szeretem az iskolát!”

*Egy szülőt (B. A.) is idézük:* „A gyermekem a világ legjobb helyén van. Itt a szakmaiság profizmussal társul, nemcsak oktatnak, hanem hivatással tanítanak, szenvedélyesen dolgoznak, életre szóló kapcsolatokat, kötődéseket alakítanak ki. Játszva tanulnak, és fontosnak tartják megtanítani a gyermekeket játszani. Micsoda mázlink van!”

*Jelenlegi földrajztanárunk N. E. úgy gondolja, hogy pályafutása iskolánkban kicsúcsosodott, hiszen annyi elégtétel éri naponta, hogy öröm számba venni azokat. Lánya is ebben az intézményben járt, szülőként is tudja, hogy miért hálás azóta is: következetesség, odaadás, magas fokú szakmaiság, munkafegyelem, eredményesség jellemzi a pedagógusaink munkáját. Most ő is azon van, hogy földrajztanárként mindent megtegyen a gyermekekért és kollégáiért.*

A fenti sorok nem alaptalanul szólnak pozitívan az iskolai munkánkról. Az iskola *jelenlegi igazgatójának (G. A.)* szíve ügye, hogy az Orbán Balázs Általános Iskola egy kis igazgyöngy legyen Székelyudvarhely oktatási intézményei között. Igazgyöngy, ami az igazi értékeket ápolja, és az igazi utat mutatja meg a fiataloknak. Ahol tanulni jó, játszani élmény, ahol minden nehézség közös összefogással legyőzhető.







## Az intézmény névadója

A székelyudvarhelyi Dr. Palló Imre Művészeti Középiskola 1970 szeptemberében alakult. Névadója a Kossuth-díjas magyar operaénekes, Palló Imre, aki az Udvarhely környéki székelyföldi falucska, Mátisfalva szülőtte. Az 1900-as évek elején Palló Imre a székelyudvarhelyi Református Kollégium növendékeként Dobó Zoltánné ének-zeneszakos tanár keze alatt tanult. Később a kis növendék világhírűvé vált, Kodály Zoltán a magyar népdalok mesterdalmnokának nevezte.



## Az intézmény rövid története

Az Udvarhelyi Híradó már a múlt század elején felvetette egy zeneiskola létesítésének gondolatát, mert a város élénk zenei életének állandó jelleggel képzett szakemberekre és utánpótlásra volt szüksége. (1908. I. 6.)

Az első magán-zeneiskolát a Dobó házaspár tartotta fenn: Dobóné Dimény Mária és férje, Dobó Zoltán 1905-ben kerültek városunkba. A férj tornatanár volt, de jól hegedült és csellózott. 1906–11 között a Reáliskola ének- és zenekarát vezette. Dobóné a Budapesti Zeneakadémián végzett ének- és zongoraszakot. Tanítványai közül Székelyudvarhelyen maradtak zongoratanárként Marát Aranka, Molnár Margit – Tompa László költő felesége – és Szabó Ilus (*Debreczeni Károlyné*).

1921. május 22-én a Székely Közélet egyik cikkében ismét felbukkan a zeneoktatás kérdése: „Zenét tanulók figyelmébe! Zenekonzervatórium létesítése van tervbe véve: az itt felállítandó zeneiskola olyan tantervvel dolgozna, hogy a magasabb nivójú zeneoktatást óhajtok minden zökkenés nélkül léphetnek át Kolozsváron a hasonló iskola magasabb évfolyamára. Jelentkezni: Bányai János Reáliskola igazgatójánál.”

A zeneiskola megalakulása még mindig váratott magára. A háború után sem került sor erre hosszú

ideig, ezért a Művelődési Ház vezetősége pillanatnyi megoldásként zenei köröket szervezett, amelyeknek keretében biztosította a hangszeres oktatást: zongora-, hegedű- és tangóharmonika körök indultak Hadnagy Gabriella, Eröss Júlia, Balázs Ferenc és dr. Káizler László irányításával 1962–1970 között.

Végre 1970. szeptember 1-én megnyitotta kapuit a régóta áhított Zene- és Képzőművészeti Általános Iskola, első osztálytól a zene-, ötödik osztállyal kezdődően a képzőművészeti tagozat. Azonban ebben a formában csak 1974-ig működött, a továbbiakban „szakiskolává” alakult: a tanulók a körzetük szerinti általános iskolába jártak, és a zeneiskola csak a szaktantárgyakat tanította: hangszeroktatás – zeneelmélet; a diákokból zenekart alakítottak, és néhány évig énekkar is működött. Tekintettel arra, hogy a tanulók két váltásban jártak iskolába, a zeneiskola is két váltásban tanított: délelőtt az V–VIII., délután az I–IV. osztályosok részére. Kezdetben nem volt saját épülete, működési helye időnként változott: az első négy évben az elméleti oktatás a mai Tompa László Általános Iskolában, a szakoktatás a Művelődési Házban zajlott. 1974-től az intézmény megkapta a volt Zárda épületét, 1977-től pedig a Kossuth Lajos utca 41. szám alatti épületet, ahol azóta is működik.

Az 1989-es események utáni változások a tanintézményeket is érintették, így a székelyudvarhelyi Zeneiskolát is. Igazgatóként 1990-ben az intézmény élére Bodurian János került, aki 2015 novemberéig látta el ezt a feladatot, azóta Porsche Éva igazgatja az intézményt.

A középiskolai rangot 1992-ben szerezte meg az intézmény, miután tárgyi és személyi feltételei lehetővé tették ezt. A rendszerváltás után rögtön újraindult a 80-as években megszüntetett képzőművészeti szak is. A középiskolává válás évében kapta meg iskolának a valamikori 4-es számú iskola Petőfi utcai épületét. Ettől a perctől kezdve az intézmény infrastruktúrájának fejlesztése két irányban folytatódott: a Petőfi utcai épület adott otthont a közismereti oktatásnak, valamint a képzőművészeti szaknak, míg a régi, Kossuth utcai épület a zeneoktatás „fellegvárává” vált.

Azóta az oktatás I–XII. osztályra terjed ki.

## Az intézmény aktuális helyzete

Az iskola tevékenysége jelenleg három épületben zajlik.

A zenei szakoktatás a Kossuth Lajos utcai A épü-



letben folyik, amely eredetileg Takarékpénztárnak épült, még a XIX. század végén, eklektikus stílusban.

Az A épület alatt egy kb. 100 férőhelyes, multifunkcionális pincegaléria ad helyet audícióknak, kiállításoknak, kisebb együttesek koncertjeinek. Ez az épület folyamatos felújításon megy keresztül, melynek célja a gyakorló- és előadótermek számának növelése.

A B épület (Petőfi Sándor utca 24. sz.), amely 1893-ban épült Kő- és Agyagipari Szakiskolának, most az elméleti, valamint a képzőművészeti szakoktatásnak ad helyet, 25 tanteremben, 5 szakteremben (művészettörténet, földrajz, fizika-kémia, informatikaterem), egy felújított tornateremben, valamint 7 műteremben. A műtermeket mélynyomóprésszel, rajzállványokkal és más, a szaktermeknek megfelelő felszereléssel láttuk el. Ebben az épületben működik az iskola könyvtára is, közel 16.000 kötettel és olvasóteremmel. 2019-ben ugyanebben az épületben sikerült kialakítani egy modern fotólabort a képzőművész tagozat számára.

2005-től az intézmény egy harmadik, C épülettel bővült. A Petőfi utcai épület udvarán található, leromlott állapotban lévő egykori műhelyt sikerült teljes mértékben felújítani és modernizálni. Ilymódon az I–III. osztályok új épületbe költözhetek, amely 8 tanteremmel működik, és külön udvarral rendelkezik. 2011–2012-ben ez az épületszárny kiegészült két újonnan épített tanteremmel, amelyek az előkészítő osztályoknak adnak otthont.

A jelenlegi tanévben 600 diák tanul, 92 pedagógus irányításával.

#### **A tanintézmény sajátosságai**

Iskolánk vokacionális, azaz művészeti szakirányultságú. Zene- és képzőművészeti szakokon folyik az oktatás.

**Zenetagozaton** a következő szakok működnek: zongora, orgona, hegedű, brácsa, cselló, nagybőgő, gitár, fuvola, klarinét, oboa, kürt, trombita, harsona, tuba, ütőhangszerek, magánének (canto).

Iskolánkban három **kórus** működik:

- kicsinyek kórusa (II–IV. osztály)
- felső tagozatosok kórusa (V–VIII. osztály)
- középiskolások ifjúsági kórusa

A **zenekar** mellett számos kamaragyüttes is működik iskolánkban.

Hazai és külföldi versenyeken, fesztiválokon szólistáink, ifjúsági zenekarunk, valamint kórusaink kiemelkedő eredményeket értek el.

**Képzőművészeti tagozaton** három alaptantárgyat oktattunk:

–rajz, festészet, szobrászat, emellett **műépítészet szakon** is tanulhatnak a diákok.

#### **Választható tantárgyak:**

- grafika (tábla-és reklámgrafika)
- szobrászat
- festészet
- kerámia
- textil

Minden szakágzatnak megvannak a maga évről évre visszatérő sajátos rendezvényei: zenei produkciók és kiállítások. Ilyen a mikulási és karácsonyi koncert, a Bárdos Lajos Éneklő Ifjúság elnevezést viselő kórusfesztivál, az évzáró koncert, a kéthetente megrendezett iskolai előadóestek. A képzőművészeknek minden évben van őszi tárlatuk, karácsonyi tárlatuk, mely a karácsonyi hangverseny nyitó akkordja, gyermeknap kiállítás az I. osztályosok munkáiból, valamint év végi tárlatuk, melyen az év termését, a ballagó diákok vizsgamunkáit lehet megtekinteni. Természetesen egyéni vagy csoportos kiállításokra is sor kerül.

A felvételi **szakmai alkalmassági vizsga (tehetségpróba)** alapján történik. Ez tehetségkutatással kezdődik, az elemi és középiskolai ciklusok számára egyaránt, mindkét tagozaton. A tehetségkutatás az I–IV. és az V–VII. osztályosok számára november-decemberben, a középiskolások számára áprilisban zajlik. A felvételi vizsgára a Tanügyminisztérium által meghatározott időpontban kerül sor.

Sikeres VIII. osztály utáni szak- és elméleti felvételi vizsga után négyéves középfokú oktatás következik, melynek során párhuzamos, egymástól független általános műveltségi és szakmai képzést kapnak a tanulók.

**Megszerezhető képesítés:** érettségi, valamint szakképesítő vizsga, amely középfokú végzettséget igénylő munkakörök betöltésére (hivatásos együttesekben, közművelődési és egyéb kulturális területeken), továbbá felsőfokú oktatási intézményekbe történő jelentkezésre jogosít.

#### **Kiemelkedő személyiségek, akik iskolánkban tanultak:**

Képzőművészek:

Prof. Dr. Habil Jakab Csaba DLA egyetemi tanár, architektus

Miklósi Dénes egyetemi tanár, grafikus

Török Ferenc, festőművész

Elekes Gyula, tűzzománc művész

Lakatos Gabriella, grafikusművész

Zenészek:

Puja Andrea, operaénekes

Sándor Árpád, operaénekes

Zerkula György, a Berni Szimfonikusok első hegedűse

Szász Magor, a Berni Szimfonikusok első nagybőgőse

Cári Tibor zeneszerző





A csíkbánkfalvi Márton Ferenc Általános Iskolában, beleértve a hozzá tartozó egységeket, az oktatás öt épületben folyik. Bánkfalván három külön épületben tanulnak az óvodások, az elemi osztályok és a felső tagozatosok. Csinódon két épület van az óvodások és az iskolások számára. A legrégebbi épület 1740-ben épült a székely határország részére. A római katolikus egyház 1842-ben német nyelvű iskolát létesített, majd deákoskolát, innen a tanulók Csíksomlyóra iratkozhattak negyedik osztályba. 1846. február 20-án magyar nyelvű tanítókról is gondoskodnak. Ekkor már az iskola három tannyelvű: német, deák és magyar. 1933-tól két tanteremmel bővítették az épületet. 1948-tól állami oktatás folyik.

2001 decemberében új létesítményt avattunk, azóta az oktatás két épületben folyik, amelyek egymással szemben fekszenek. Iskolánk 1991-ben vette fel a község nagy szülőtte, Márton Ferenc (1884–1940) festőművész, szobrász és grafikus nevét. Az elismert alkotó munkáiban a székely népeletből ihletődött. Mozgalmas, szenvedélyes képeivel tűnt fel. Legnagyobb alkotásai: *Erdőirtás Csíkországban és a Csíki székely gátkötők*.

Jelenleg az iskolában, az öt épületben 12 osztály és 4 óvodai csoport működik, 279 gyermekkel.

A *Határtalanul!* program keretén belül iskolánk tanulói Szeged környékét ismerték meg, diákokkal találkoztak, kapcsolatot teremtettek. Az újpesti önkormányzat támogatása által iskolánk diákjai közösen az ottani gyermekekkel nyaranta Magyarországon táboroztak.

A rendszeres környezetvédelmi pályázatok által iskolánk elnyerte a „Zöld Iskola” minősítést. Évente angoltábort szervezünk a „Care2Travel” egyesülettel közösen, ahol nemcsak iskolánk, de a szomszéd falvak tanulói is részt vesznek. Iskolánk támogatásában,

pályázatokon való részvételében segítségünkre van a Pergőbázis Egyesület és a falu közbirtokossága.

Az iskola felszereltsége, a megvalósított tevékenységek, a pályázatok kihasználása, a különböző versenyeken és a záróvizsgán elért eredmények bizonyítják, hogy sikeres, a mai követelményeknek megfelelő iskola vagyunk.

„Huszedik éve tanítom a matematikát a Márton Ferenc Általános Iskolában, nem csoda, hogy a második otthonomnak tekintem. Az általam tanított V–VIII. osztályok az új épületben járnak. Itt kabinetrendszerben folyik az oktatás, ami hozzájárul ahhoz, hogy minden szaktanár saját ízlése szerint rendezhesse be az osztályát. Minden terem számítógéppel és vetítővel van felszerelve, ami nagyban segíti az oktatást. A kabinetek egy tágas hallból nyílnak, ahol számos rendezvényt meg tudunk szervezni, kezdve a farsangi báltól egészen a nyolcadikosok bankettjéig. Ugyanitt található a nagy kihasználtságú pingpongasztal. Rögtön az épület bejárata mellett van a sportpálya a szünetelő gyerekek örömére. Tudatosan minden úgy van kialakítva, hogy tanár és diák egyaránt otthon érezhesse magát az iskolában” – vallja az iskola *matektanára*.



„Oktató-nevelő munkánk fő célkitűzése névadójának vallomása: kemény, megfeszített munka árán, minden nehézséget elbíró akaraterővel szebbé formálhatjuk életünket. Ebben az időszakban évről évre növekvőben volt a tanulólétszám, amely évente 300–400 között mozgott. Két osztálynak minden évben helyet adott az óvoda épülete. Azonban növekedett az óvodások létszáma is, így a tanulóknak nem volt hely, az iskolaépület szűknek bizonyult. Ekkor indultak a világbanki támogatások. Nekünk ez kapóra jött, megragadtuk az alkalmat, és kértük a világbanki támogatást a régi épületünk bővítésére. Tekintettel arra, hogy az épület műemlékként szerepelt, sok nehézségbe ütköztünk, végül született egy helyes döntés: új épületet építettünk hat osztályteremmel.



A helyszűke megoldásával kabinetrendszerrel bevezettünk be, ezzel úgy érzem sokat javult az oktatás színvonala. Továbbra is pályáztunk, központi és helyi támogatásokból felújítottuk, korszerűsítettük a régi épületet és az óvodát, valamint az iskolakörzethez tartozó csinódi épületet” – tekintett vissza az iskola nyugalmazott magyartanára, egykori igazgatója.

Az iskolát több gyerekén keresztül jól ismerő szülő a következőképpen látja a Márton Ferenc Általános Iskolát:

„Gyermekeim a Márton Ferenc Általános Iskola volt és jelenlegi tanulói. Szülőként elmondhatom, hogy a szeretetteljes légkör, a sikeresség, az egyéni és a csoportos készségek, képességek fejlesztése az iskola alapvető célkitűzései közé tartoznak. A tantestület

arra törekszik, hogy jól felkészült, magabiztos tanulók hagyják el az iskola padjait. Meggyőződéssel állítom, hogy amíg a fent említett célkitűzések megmaradnak, a gyerekek felkészülten fejezik be tanulmányaikat az intézményben.”

A jelenlegi nyolcadikosok képviselője is örömmel beszél a tanintézményben eltöltött 7–8 évről: „Ha az iskoláról kéne véleményt alkotnom, akkor a legelső gondolat, ami eszembe jut az az, hogy egy összetartó, felelősségtudó, erős iskola vagyunk. Nyolc évi kitűnő tanulmányi eredményeimnek tükrében elmondhatom, hogy tanáraink megértéssel, odaadással, biztatással, segítőkészséggel, kitartással, kedvességgel, befogadással, jókedvvel és mérhetetlen szeretettel próbálnak nevelni, oktatni bennünket.”

## Márton Ferenc Általános Iskola

79.

Csíkpálfalva



Csíkpálfalva községhez három település tartozik: Pálfalva, Delne és Csomortán.

A XVII. század elején Delne és Pálfalva települések lakói közösen építették fel iskolájukat Delnén, amely 1880-ig az egyház vezetése alatt, 1909-től pedig mint állami iskola működött. Mivel az egykori iskola 1940-re használhatatlanná vált, ezért ekkor a községházát alakították iskolává. Ebben a korszerűtlen épületben működött az intézmény 1965-ig, amikor a község lakosainak összefogásával felépült a mai isko-

la, majd 1972–1973-ban az óvoda is. A 2017–2018-as tanévre európai uniós támogatás segítségével a faluban új óvoda épült.

Csomortánban 1859-től vannak feljegyzések az oktatásról, kezdetben épület hiányában itt is a községházában zajlott a tanítás. A településen a mai iskola épülete 1909-ben épült fel, melyben I–IV. osztály működött.

Csíkpálfalva lakossága 1870-ben építette az itt található iskolát, a templom melletti térre.



Fotó: Péter Zoltán



Itt kezdetben elemi oktatás működött, majd a tanügyi reform után 1951-től megkezdődött a felső tagozat oktatása is. 1970-ben óvoda épült Pálfalván, 1977-ben pedig sor került az iskola bővítésére.

A pálfalvi oktatás és nevelés területén nagy szerepet játszott Márton Ferenc és felesége, Márton Erzsébet. A tanító házaspár 1949 és 1985 között fáradságot nem ismerve dolgozott a nevelői pályán. Márton Ferenc kiváló pedagógus munkáját tisztelve az iskolánk 2003. november 11-én felvette a nevét.

Jelenleg Csíkpálfalván a Márton Ferenc Általános Iskola központként működik, hozzá tartozik a csíkdélnői alsótagozatos iskola, valamint az óvoda, a csíkcsmortáni alsótagozatos iskola és óvoda, továbbá a pálfalvi óvoda.

A 2020–2021-es tanévben 65 óvodás, 78 alsó tagozatos és 52 felső tagozatos gyermek tanul intézményünkben. Minden településen működik egy-egy óvodai csoport, Delnén I., II., III. és IV. osztály, Csmortánban pedig előkészítő, az V–VIII. osztályosok Pálfalvára járnak iskolába. Az alsó tagozaton az összevont osztályokat 2018-ban sikerült felszámolnunk.

Iskolánkban jól felkészült pedagógusok végzik a nevelői és oktatói munkát, 4 óvónő, 5 tanítónő és 12 tanár. Számos iskolán kívüli tevékenységet kínálunk fel a gyermekek számára, mind a tanév során, mind a vakációk ideje alatt.

2016 és 2019 között intézményünk Erasmus+ projekt keretén belül részt vett a „Vissza a természethez – Határokon átnyúló környezeti nevelés innovatív módon” nevű programban, melynek során kapcsolatot sikerült kiépíteni a felvidéki Marianum Egyházi Iskolaközponttal Komáromból, valamint a magyarországi Magyar Műhely Általános Művelődési Központtal Mezőörsről. Ezen kapcsolatokat a mai napig fenntartjuk és ápoljuk.

Iskolánkban 2014 óta kiemelt hangsúlyt kapott a hagyományörzés, ezen belül a néptánc-, illetve népdaloktatás, a térség népi szokásainak felelevenítése és aktív módon való megélése. Heti rendszerességgel korosztály szerint két csoportban folyik a néptánc-csoport munkája, mindemellett pedig az év során számos rendezvény szervezőjeként gazdagítjuk a község kulturális életét.

Szintén fontos rendezvény az immáron nyolcéves múlttal rendelkező Csíki Versünnep, melynek iskolánk a házigazdája és társszervezője. Ez az esemény minden évben több mint 100 versszerető fiatal mozgat meg a csíki medence környező településeiről.

Iskolánk ugyanakkor olyan nevekkel is büszkélkedhet, mint Ferenczes István Kossuth-díjas magyar költő, író, újságíró, Csíkpálfalva szülöttje, aki elemi iskoláit szülőfalujában végezte.

## Petőfi Sándor Szakközépiskola

80.

Csíkdánfalva



Iskolánk előtt álló, Kosza János műkedvelő szobrász 1957-ben Petőfi Sándorról készített igen jellegzetes és egyedi szobra nagymértékben határozta meg a nevelőtanács névadási döntését. Petőfi Sándor költőnk nevének felvételével egyszerre tisztáztuk iskolánk küldetését, célkitűzését, amit az alábbi idézetben fogalmaztunk meg:

„Emelje ez föl lelkeinket,  
hogymi vagyunk a lámpafény.”

Tettük ezt azért, mert az elmúlt fél évszázad során nemcsak szakembert képeztünk, hanem igyekeztünk nagy elődjeink szellemi hagyatékát továbbadni – Petőfi Sándor lángoló hazaszeretete, Márton Áron töretlen hite képezte azt a szellemi útravalót, amelyet tanulóink magukkal vittek a nagybetűs életbe. Így maradt iskolánk lámpafény a felcsíki medencében.

Csíkdánfalván az oktatás több mint 400 éves múltra tekint vissza. Büszkék vagyunk arra, hogy a

csíkdánfalvi oktatásra vonatkozó első írásos dokumentum 1614-ből származik, hiszen vannak ennél sokkal fiatalabb államok a világon. Ez büszkeséggel kell eltöltsön mindannyiunkat. Ez a több mint 400 éves múlt megmaradásra kötelez minket. Megőrizni és tovább vinni az anyanyelvi oktatást, nemzeti hagyományainkat, nemzeti értékeinket.

Az 1961–1962-es tanévtől kezdődően iskolánk a Vegyes Középiskola elnevezést kapta. Ekkortól működünk középiskolaként. Ebben az időben a középiskola egy intézményként működött az általános iskolával, mai szóval élve tizenkétszintű iskola volt. Ezt a státusát meg is őrizte, az 1978–1990 közötti időszak kivételével, napjainkig.

A helyi közösség mindig fontosnak tartotta, hogy minőségi oktatást biztosítson fiataljai számára, így az 1982-es évtől, felcsíkon elsőként, elindult a napköziotthon, amely folytonosan napjainkig fennmaradt,



sőt az utóbbi években csak napközis csoportok működnek az óvodában.

Amikor lehetőségünk adódott, elindítottuk intézményünkben az alternatív oktatást. 2005 szeptemberétől az elemi oktatásunk step by step rendszerre állt át. Így a gyerekek sokkal több időt töltöttek az iskolában, szakképzett pedagógusok irányítása alatt, másként, modern módszerekkel zajlott az oktatás-nevelés. Sajnos az utóbbi években, a gyereklétszám-csökkenés visszakényszerítette a hagyományos rendszerre.

Iskolánk nevelőközössége alapvető feladatának tekinti a helyi közösség igényeinek való megfelelést. Következésképpen törekszünk arra, hogy diákjainknak olyan felkészítést biztosítsunk, amellyel jól érvényesüljenek kilépve a nagybetűs életbe, tovább tudják képezni magukat, munkahelyet találjanak, hogy beilleszkedhessenek a helyi közösségbe.

Neveléspolitikánkat arra összpontosítjuk, hogy összegegyeztessük a helyi hagyományokat az új társadalmi elvárásokkal. Közvetlen kapcsolatot tartunk a helyi közösséggel, és erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy nevelőközösségünket magasan szakképzett, helyben lakó fiatalokkal egészítsük ki.

Tudatában vagyunk, hogy vidéki középiskola-ként olyan minőségi oktatásra kell törekednünk, ami nem jelent hátrányos helyzetet, hanem esélyegyenlőséget biztosít fiataljainknak. Oktató-nevelői tevékenységünk fő célkitűzése a harmonikus, szabad, önálló és kiegyensúlyozott személyiség nevelése, a tudatos, magabiztos állampolgár kialakítása. Célunk,

hogyan megtartsuk és fejlesszük az intézményünket. Fennmaradásunkban, székelységünk, anyanyelvünk, hagyományaink megőrzésében az oktatás, a nevelés és a személyes példa a legfontosabb tényező.



A tantervi ismereteket magasan szakképzett, fokozati vizsgával rendelkező tanárok tanítják. Az utóbbi időben egyre több azoknak a végzettjeinknek a száma, akik egyetemen, főiskolán tanulnak. Diákjaink jelen vannak tudományos ülésszakokon, versenypályázatokon, s eredményeink létszámunk arányában számottevőek. Mindezek mellett tudatában vagyunk annak, hogy a helyi értékek felkarolása, azok népszerűsítése megélhetési lehetőséget is jelenthet a helyben maradni kívánó fiatalok részére.

Azt is tudjuk, hogy napjainkban mennyire fontos a kitekintés, más országok, más kultúrák ismerete, nyelvek tanulása, kapcsolatteremtés, más országok gazdaságának megismerése. A líceumi oktatásban gazdasági technikust, rendezvényszervezőt és agroturisztikai technikust, a szakiskolában agroturisztikai





dolgozót és hegyvidéki gazdát képezünk, mert meggyőződésünk, hogy az Európai Unióban ez képezi a hegyvidéken élő lakosság jövőjét. Ennek érdekében több nemzetközi pályázatban veszünk részt. Ennek köszönhetően diákjaink az Európai Unió több államában is részt vettek szakmai tapasztalaton, megismerve más országok oktatáspolitikáját, szakmai képzéseit, gazdasági működését, életminőségét. Itt megemlítenénk a Leonardo da Vinci, az Erasmus programokat, de sok lehetőséget kaptunk a magyarországi Határtalanul! program keretén belül is.

Felmérést készítettünk a településén született, nevelkedett és letelepült értelmiségiek számáról, és büszkén vallhatjuk, hogy a megközelítően 2500 lélekszámú település az utóbbi 50 évben csaknem 300 értelmiségit tudhat magáénak. Ez sokatmondó bizonyítéka a település szellemi potenciáljának, a település tudás iránti igényének.

A többszázados Alma Mater mindig üzen valami újat, valami biztatót diákjainak. Ezt bizonyítják

a rendszeresen megszervezett kortárs- és érettségi találkozók, amelyen mindig nagyszámban gyűlnek össze egykori diákjaink.

Voltak nehéz időszakok is. Amikor felsőbb utasításra át kellett alakítani a líceum arcélét, és Agrárpari Szakközépiskolává alakult, megcsappant az érdeklődés. Sok jó tanuló választotta inkább az ingázást vagy a bentlakást, hogy Csíkszeredában folytathassa tanulmányait. A bentlakásra már nem volt szükség, s azt a sok értékes felszerelést, amellyel felszereltük a konyhát és a bentlakást, szét kellett osztani más iskolák között. A továbbjutási eredmények is megcsappantak. De az iskola munkaközösségének mindig volt ereje talpra állni, és az új, mostoha körülmények között is megtalálta a módját, hogy a rábízott tanulóifjúságot olyan szellemben nevelje, amelynek eredményeként meg tudnak maradni embernek, magyarnak, katolikusként, s továbbviszik azt a küzdelmet, amit ősünk vívtak az évszázadok során. – Györgyicze Vilmos, a csíkdánfalvi líceum volt igazgatója

## Arany János Általános Iskola

Csíkszentmihály

81.



Csíkszentmihály Csíkszeredától 13 km-re északra a Rákos-patak völgyében fekszik. Községközpont, Ajnád, Lóvész és Vacsárcsi tartozik hozzá. Nevét a Mihály arkangyal tiszteletére szentelt középkori templomáról kapta. 1332-ben S. Michaele néven említik először. 1694-ben a tatárok betörésekor sokat szenvedett, ekkor pusztult el a szomszédos Cibrefalva, amely ma már csak határrészként szerepel. 1910-ben 2453, 1992-ben 1604 magyar lakosa volt.

### A község oktatási intézményeinek története:

Szentmihályon az elemi népiskola 1903-ban épült, „községi jelleggel bírt”, 1920 óta állami iskolaként működik. Ezt az épületet az 1950-es években két osztályteremmel bővítették, majd az 1970-es években felújították a régi épületszárnyat.

A mai szentmihályi alsótagozatos iskola, nem iskolának, hanem először raktárnak (1950-es évek) épült, de volt benne „bikaistálló” is. Majd itt működött az óvoda 2012-ig, amikor átköltözött az EU-s pályázatból épült új napközis óvodába, s helyébe az elemi iskola 2. osztálya költözött.

Ajnádon az első iskolát 1870-ben építették, a mai kultúrház helyén. A mai iskola épületét az I. világháború előtt építették, az idősök elbeszélése szerint az 1910-es évek elején (nincs pontos adat). 1920-ig ka-

tolikus elemi népiskolaként, majd az 1930-as évektől állami alsótagozatos iskolaként.

Vacsárcsiban az első iskola 1913-ban épült, szintén elemi népiskolaként. Ajnádról és Vacsárcsiból az elemi iskola elvégzése után, V. osztálytól Szentmihályra kellett járjanak a diákok, ami azóta is így működik.

Lóvészén, ahol román a lakosság nagy része, az első iskola 1907-ben létesült, majd a helyére 1929-ben új iskolát emeltek, román tannyelvű oktatással. 1948–1951 között egy másik iskolaépületet építettek, ahol egy ideig bentlakás is volt. A környékről jártak ide a román diákok.

Ezen az iskolaépületeken 2005–2009 között felújításokat, javításokat és bővítéseket végeztek, így korszerű szép oktatási intézménnyé váltak.

### A község mai iskolarendszere

A központi iskola 1993-ban felvette az Arany János Általános Iskola nevet, az akkori magyar szakos igazgató javaslatára és a tanári közösség döntése alapján.

### Humán erőforrás (2020):

Alkalmazottak száma: 43, amelyből 30 pedagógus, 2 kisegítő személyzet és 9 nem didaktikai személyzet. Az intézmény igazgatása: egy igazgató és egy aligazgató. A pedagógusok mind szakképzettek,



13 pedagógus I-es, 10 pedagógus II.-es, 5 véglegesítő fokozattal rendelkezik.

### Oktatási egységeink napjainkban:

A 2020–2021-es tanévben községünk 6 tanintézményében 339 gyerek volt beiskolázva, melyből 90 óvodás, 137 alsó tagozatos és 112 felső tagozatos diák.

### Falurészek szerint:

1. Csíkszentmihály:

- Arany János Általános Iskola – V.–VIII. osztály – magyar tannyelvű
- Elemi Iskola: 0-IV. osztály – magyar tannyelvű
- Babszem Jankó Napközis Óvoda – magyar tannyelvű (2012-ben átadott új épület)

2. Csíkajnád: Óvoda és elemi iskola – magyar tannyelvű

3. Csíkvacsárcsi: Óvoda és elemi iskola – magyar tannyelvű

4. Lóvész: Óvoda, elemi iskola, V–VIII. osztály – román tannyelvű



A csíkszentmihályi Arany János Általános iskolában vezető, pedagógust ugyanaz a cél motivál: közösen munkálkodni egy olyan intézményben, ahol gyermek és kolléga jól érzi magát. Iskolánk pedagógiai jelmondata: „Jó szóval oktasd, játszani is engedd.” (József Attila). Ehhez híven célunk, hogy barátságos, támogató légkört teremtsünk, amelyben a pedagógu-



sok együttműködve dolgozhassanak, s minden diák érezze, hogy törődnek vele. Arra biztatjuk tanulóinkat, hogy a képességeik szerinti legtöbbet hozzák ki magukból. Próbálunk tanulóinknak egy életre szóló útavalót adni, mert valljuk, hogy csak a sokoldalú emberek állják meg helyüket az életben, csak a stabil tudásra lehet a későbbiekben „építkezni”. Ha azt vesszük alapul, hogy elsősorban nem tantárgyakat, hanem gyerekeket tanítunk, s minden tanulónknak más és más a személyisége, szociális háttere, nem mindenkinél érünk el kitűnő tanulmányi eredményeket. Nagy örömünkre szolgál, hogy évről évre több tanulónk képviseli iskolánkat a különböző iskolai versenyeken, tantárgyversenyeken. A reggeli konzultációk, pedagógusaink lelkiismeretes és felelősségteljes munkájának, a tanulók pozitív hozzáállásának köszönhetően sok versenyen, olimpiáson, sport és ügyességi vetélkedőn vettünk részt, jó – és nagyon jó eredményekkel: biológia, fizika, román nyelv és irodalom tantárgyversenyek; balladamondó verseny; történelem vetélkedő – „Március 15”; „Alfa és omega





fizikusok” versenye; matematika versenyek (Felcsíki matematika verseny, Bolyai matematika verseny; Zrínyi matematika verseny; I–IV oszt.; Pál Lajos matematika verseny I–IV. oszt.); helyesírási verseny; „Adj király katonát” ügyességi vetélkedő; földrajz „Terra” verseny; „Sasszem” környezetvédelmi verseny; karácsonyi megyeközi fogalmazás verseny; „Universul cunoașterii prin lectură” román verseny; EKE pályázat által kiírt verseny; sport versenyek (kézilabda; futball; floorball stb.); Ezeken a versenyeken több I., II., III., illetve dicséret díjat hoztak el diákjaink.

Diákjaink jól teljesítenek a képességvizsgákon. Az utóbbi 7–8 évben az átmenési arány 75% fölött van. Diákjaink a csíkszeredai gimnáziumokban és szakközépiskolákban folytatják tanulmányaikat, de Udvarhelyen és Brassóban is tanulnak, főleg a román tagozatunkról. Büszkék vagyunk arra, hogy iskolánk volt diákjai az életben is megállják helyüket mint szülő, szakmunkás, orvos, pedagógus, gyógypedagógus, egészségügyben dolgozó, hivatásos tiszt, mérnök vagy gyógyszerész, és a visszajelzések, találkozók alkalmával kifejezik hálájukat, hogy iskolánk, iskolánk tanulói lehettek.

82.

## Nagy István Általános Iskola

Csíkmindszent



Mindszent iskolája a legrégebbiek közül való Erdélyben. Az iskoláról szóló első írásos feljegyzés egy Báthori Zsigmond fejedelem által 1590. február 1-én Brassóban keltezett oklevélben található, amely megemlíti egy Gergely diáknak nevezett iskolamestert: „Gregorius rector scholae is possessionem sicularis Mindszent.” Az 1930-as években párhuzamosan működött az egyházi iskola és az állami iskola. A felső tagozatos iskola épületét 1937-ben kezdték el építeni, és 1961-ben adták át rendeltetésének. Az alsó tagozat és az óvoda épületét 2020-ban adták át rendeltetésének.

Jelenleg iskolánk egyike Hargita megye legkisebb iskoláinak, tanulóink létszáma nem éri el a 200 főt, évfolyamonként 10–18 tanulóink van. A 2020–2021-es tanévben 30 óvodás, 68 alsó tagozatos és 60 felső tagozatos tanulóink van. A gyerekek oktatásáért-neveléséért 18 szakképzett, tapasztalt pedagógus felel, őket segíti az 5 fős adminisztratív személyzet.

Iskolánkban az oktatási-nevelési tevékenység egy helyszínen, de két épületben zajlik. A felső tagozatos

iskola épületét felújították az elmúlt 15 évben, az alsó tagozat és az óvoda épülete új. A tanítási-nevelési folyamatot segíti a felújított számítógép szakterem, illetve az iskola könyvtárosa. Szabadidőben a gyerekek a nagy, füves iskolaudvaron kapcsolódhatnak ki.

Intézményünket családi környezet és hangulat jellemzi. Az itt végzett oktatói-nevelői munkánk célja, hogy önállósággal bíró, gondolkodó, vállalkozó szellemű, erkölcsi értékeket becsülő, hagyományainkat tisztelő embereket neveljünk. Pedagógusközösségünk törekvése, hogy pontos, fegyelmezett, igényes munkával tökéletesítse az oktatás-nevelés folyamatát, gazdagítsa eszköztárát. Olyan képzést biztosítunk, amelyben a gyerek értelmi és érzelmi fejlődése áll a nevelés középpontjában. A jól megtervezett, rendszeres munkának megvan az eredménye is. Tanulóink nagy szorgalommal és odaadással készülnek és vesznek részt tantárgyversenyeken, körzeti és megyei szakaszokon.







Az első tanévet 1880. november 3-án nyitották meg Lázár Dénes megyei alispán elnöklete alatt, az első igazgató pedig Lakatos Jánosné, Pintye Karolina lett. Az ünnepi beszédek és köszöntő után az iskola megkapta hivatalos nevét: Csíkmegyei Polgári Leányiskola. Az intézmény első épülete az 1848–49-es szabadságharc után felszámolt székely határőrség kaszárnyája volt (a katolikus templom mellett), a mai épületet 1891. augusztus 31-én adták át, és az 1892-es tanévtől napjainkig az iskola ebben az épületben működik. Az építkezés költségeit a Csíki Magánjavak jövedelméből fizették.

Az I. világháború utáni békeszerződések a Leányiskola életében is komoly változásokat hoztak. 1927 nyarán megszüntetik a Polgári Leányiskolát, és mint Petru Rareș algimnázium működik tovább. Fiú–lány vegyes iskolává alakítják, az oktatás nyelve a román.

1945-ben Császár László újraszervezi a leányoktatást, de az 1949-es tanügyi reform újból megszünteti azt, ugyanis Csíksomlyóról beköltözik az 1858-ban alakult Tanítóképző, és ilyen név alatt működik tovább az intézmény. Az 1949–1955-ös időszak a Tanítóképző és gyakorló iskolájának időszaka.

1955-ben megszünt a Tanítóképző, és az intézmény a csíkszeredai 1-es sz. Általános Iskola néven működik tovább. 1966-tól fokozatosan létrehozzák az elemi tagozaton, majd 1985-től a felső tagozaton is a román osztályokat.

Az 1989-es fordulat első következménye az volt, hogy a magyar tanulók, a szülők és a pedagógusok

követelésére megszűnt a vegyes tannyelvű iskola. Újraalakul a magyar tannyelvű 1-es számú Általános Iskola, amely Sándor Dénes igazgató vezetésével 1990. március 14-én felveszi a Petőfi Sándor Általános Iskola nevet.

Az iskola fennállásának 120 éves évfordulója alkalmából Csíkszereda városa a „Pro Urbe” díjat adományozta iskolánknak, a város szellemi arculatának formálásában elért eredményeiért.

2005. november 3-án, az iskola fennállásának 125. évfordulója tiszteletére az iskola homlokzatán márványból készült emléktáblát avattunk. Ugyanakkor a tanári folyosó egyik falán, az iskola mindenkori pedagógusai tiszteletére, Imets László képzőművész bagolyt ábrázoló emlékfalat alakított ki. Időközben, 1998-ban elkészült az iskolazászló is.

Iskolánk nagyon sok híres személyiséget indított el padjaiból. Tudományos kutatók, egyetemi tanárok, pedagógusok, orvosok, technikai szakemberek, politikusok vallhatták, vagy vallják a Petőfi iskolát nevelőjüknek.

Tanintézményünk jelenleg 27 osztállyal működik (évfolyamonként három párhuzamos osztály), ehhez társul még két egység a csíkszeredai börtönben, ahol pedagógusaink oktatják a fogvatartott személyeket. Intézményünkben összesen 693 diák tanul. A diákok nevelését 49 pedagógus és 11 kisegítő személyzet látja el.

Az iskola épületét 2008 és 2010 között átfogó és teljes felújításnak vetették alá, így munkánkat egy patinás, hangulatos épületben tudjuk végezni.







A csíkszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola alapkoncepciójához híven a hagyományok ápolását, a nevelőmunka hatékonyságát célozza meg az oktatás mellett. A mindennapi oktató-nevelő munka szerves része az a gazdag órán kívüli tevékenységeink tárháza, amelynek köszönhetően tanulóink számos projektben vesznek részt, versenyeken próbálják ki szellemi-fizikai erejüket, számos kiváló eredménnyel gazdagítják saját és iskolájuk dicsőséglistáját. A teljeség igénye nélkül említjük az Önkéntességi Projektet, amelybe iskolánk legtöbb osztálya bekapcsolódik, a tanulók számos társas-szociális kompetenciája fejlődik, ugyanakkor a társadalom hátrányos rétegeit (idősek otthona lakói, nevelőotthonok gyerekei, hajléktalanok stb.) megszólítva számukra is az integrálódás lehetőségét biztosítjuk. Iskolánk a Román Madárbarát Egyesület által Természetbarát Iskolává vált egy országos projektnek köszönhetően, tanulóink minden évben lelkesen gondoskodnak kis kétlábú barátaikról a hideg tél minden napján. A szelektív hulladékgazdálkodás az Európai Unió egyik legfontosabb célkitűzése, helyi projektünknek köszönhetően iskolánkban évente két alkalommal szervezünk hulladékgyűjtést, gyakorlati neveléssel biztatjuk tanulóinkat a helyes környezetvédelmi attitűd elsajátítására. A testvériskolai kapcsolatokat célzó projektünk széles körben bevonja tanulóinkat más vidékeken élő társaik megismerésébe, a találkozások örömeinek megtapasztalásába, hosszú távú emberi kapcsolatok – mint érték – kialakításába.

Ugyanakkor iskolánk tanulói számos nemzetközi és országos verseny díjazottjai, öt egymást követő évben érdemelte ki a csíkszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola a Kiválósági Oklevelet a Román Tanügyminisztérium részéről.

*A Nomen est omen* – latin kifejezés jelentése: Nevében a sorsa.

Akinek neve van, az már számontartható, beszélnek róla, sőt előre megírt sorsa van. Így gondolták ezt 140 évvel ezelőtt iskolánk alapítói is, akik megálmodták és létrehozták intézményünket. Polgári Leányisko-

lának nevezték el, és bizalommal útnak indították. A történelem megpróbáltatásainak kitéve, két századfordulót is átlépve, viselte az épület büszkén neveit: *Polgári Leányiskola, Petru Rareș Algimnázium, Tanítóképző, 1. Számú Általános Iskola, Petőfi Sándor Általános Iskola*. Bármilyen nevet kapott az intézmény, mindig hű maradt a Nevében a sorsa kijelentéshez, mindig Iskola maradt. Nem lehet ránézni ódon ablakaira, nem lehet átlépni küszöbét és felmenni kopott lépcsőin anélkül, hogy ne éreznénk: ez az épület Iskola, szellemi műhely, sok ember második otthona volt, most már évszázadokon keresztül. Iskolánk nem csak egy 140 éves intézmény, nem csak egy felújított, hangulatos régi épület, hanem ennél sokkal több: egy közösség! - *László Károly, igazgató*

Mint diák, mint szülő és végül mint tanító kötődöm ehhez az iskolához. Az itt töltött 27 év igazi szakmai elégtétel volt számomra. Egykori tanáraink és a többi kolléga is fenntartás nélkül maguk közé fogadtak. Volt kitől tanulni, példát venni emberségből, szakmaszeretetből. Itt mindig versenyezni kellett, egyre többet bizonyítani, keresni az újat, a jobbat. Ez a törekvés elsősorban a tanítványaim eredményeiben gyümölcsözött. Mindezek mellett arra törekedtem, hogy tanítványaimnak ne csak oktatójuk, nevelőjük legyek, hanem valamivel több, egy velük együtt érző tanítójuk, aki figyelemmel kíséri a gyermeki lelkivilág rezdüléseit. Az elért eredmények nem valósulhattak volna meg a mindenkori szülői közösség messzemenő támogatása nélkül, amit egész pályámon tapasztaltam. Köszönet a kollégáimnak, tanítványaimnak, szüleiknek a szép iskolai napokért, emlékekért. - *Albert Márta, nyugalmazott tanító*

A Petőfi Sándor Általános Iskola egy biztos hely a gyermekeink számára, ahol a családban kapott értékek megerősítésre találnak. Az iskola által képviselt értékrend lelki, szellemi és nemzeti öntudatban biztos alapokat ad az itt tanuló diákoknak. A tanárok többsége lelkiismeretes munkával és kitartással dolgozik a tananyag átadásán, ezáltal mindazok a tanulók, akik





igazán tanulni akarnak, megszerezhetik a továbbtanulásukhoz, az általános műveltségükhöz szükséges tudást. Amit leginkább kiemelnék, hogy a pedagógusok többsége a tananyag átadásán túl odaadással, sok személyes beszélgetés által, tanórák utáni tevékenységgel, szeretettel a mindennapi élet dolgaira is felkészítik gyermekeinket. A közös iskolarendezvények által a diákok többsége megtapasztalja az összetartozás élményét. A „Petőfis csapatszellem” egy közösséget jelent, ahová évek múltán is szívesen visszatérnek a volt diákok. - Nagy Ildikó, szülő

Reggelente alig vártam, hogy mehessek iskolába. Falai közt boldog voltam. Nagyon más lett minden mára.

Itthon ülve felidézem, milyen jó volt nekünk együtt,

Ott, abban az épületben. A sok viccen mennyit derült

És kacagott rég az osztály.

Iskolánk, te oly jó voltál!

Bakcsi Réka, VIII. C osztályos tanuló

84.

## Petőfi Sándor Általános Iskola

Székelykeresztúr



„Dicsőséged, neved maradjon!”

(Petőfi Sándor: Az ember)

Iskolánk múltja a református népiskola történetéhez nyúlik vissza, amelynek pontos alapítási idejét nem ismerjük. A több mint 300 éves, küzdelmes korszaka 1896. szeptember 10-én zárult, és átadta helyét a közben megalakult állami elemi népiskolának. Az öt-tanerős állami iskola egyike lett a millennium évében a Kárpát-medencében megalapított 400 iskolának. 1898-ban a tanítás új iskolai helyiségben, a földszintes tízablakos épületben indult meg. A tanítás mellett a kultúra művelésére is időt fordítottak a tanítók: ifjúsági egyesület alakult dalkörrel, felolvasóestélyt tartottak, énekekkel, versmondásokkal, ismeretterjesztő előadásokkal. 1962-ben az iskola négy tanteremmel bővült, az építés közmunkával zajlott, majd 1969-ig újabb öt teremmel gyarapodott az épület. Ezzel a földszintes iskola emeletessé nőtte ki magát, 1976-ban pedig az iskola új épülettel bővült a Timafalvi utcában. Az 1980-as években a tanulók száma olyannyira megnőtt (948 tanuló), hogy bevezették a kétváltásos oktatást. Az 1989-ben bekövetkezett társadalmi változások új irányt szabtak az iskola életének. 1990. március 15-én ünnepi keretek között az addigi állami elemi, majd 1-es számú Általános Iskola felvette a halhatatlan költő, Petőfi Sándor nevét. Az intézmény előtt található Petőfi szobor, Márkos András szobrászművész alkotása, a székelykeresztúri múzeum jóvoltából került az iskola tulajdonába, és 1992-ben leplezték le. A Petőfi Sándor Általános Iskola - Székelykeresztúr város egyetlen általános iskolája-alegysége 2011-től a Napsugár Napköziotthon. 2016-ban újabb épülettel bővült intézményünk, melyben modern iskolai ebédlő és pszichológiai-, logopédiai-, orvosi szakterem található.

Minőségi oktatás megvalósítása és a tantervben megfogalmazott kompetenciák kialakítása mellett intézményünk a megismerés következő három pillére köré szerveződik: (a) a megismerés eszközeinek elsajátítása, (b) környezetünkhöz való viszonyulás, (c) interperszonális kapcsolatok. A tanterv, amelyből dolgozunk a kötelezően megadott órakerettel, műveltségi területekkel bír, mindezek mellett jelen vannak a helyi igényeket és lehetőségeket figyelembe vevő választható tantárgyak, köri tevékenységek, szabadidős programok, felnőtteket (is) megszólító rendezvények, hagyományos ünnepek, amelyeket saját forgatókönyv, folyamatszabályozás, rítus szerint szervezünk meg. Szervezeti kultúránk meghatározói a petőfis arculatunk összetevői: (1) Jelképként, ráismerési jelként, az összetartozást jelentő felhívásként jelen levő szimbólumaink: az iskola címere, zászlója, irataink fejléce és logója, díszegyenruha nyakkendővel, iskolánk fő színeként, a sötétbordó (2) Tárgyi elemek: kítűzők, szórólapok, zsebnaptárak, meghívók, üdvözlőlapok, plakátok, az anyagi bázis, iskoladíszítés (3) Meghatározott munkastílus, viselkedési jegyek, eredményeink, önkéntesség (4) Médiafelület arculata, kapcsolat a médiával (5) Folytonosság hagyományok révén, rendezvényeink által: gólyabál, adventi várakozás rendezvényei, szülői bál, Petőfi-napok, Petőfi-kupa, játszóház az óvodában (6) Versenyek szervezése, változatos projektek megvalósítása.

A 2016-os év eseményeit, rendezvényeit az iskola 120. évfordulójának jegyében szerveztük, 2020-ban pedig megemlékeztünk az iskola 30 éves névadó ünnepéről. 120 év még egy intézmény életében sem kevés, ez idő alatt mindvégig a nevelés, az oktatás és a kultúra szolgálatában állni és becsülettel, kitartással végezni a feladatokat több mint köteleességteljesítés. Irányjelző az emlékezéshez jeles események megünnepléséhez, napi feladataink magas szintű végzéséhez.

Dr. Simó Ildikó, igazgató





### **Osztályaink, tanulóink, személyzet**

A Petőfi Sándor Általános Iskola Székelykeresztúr egyetlen általános iskolája, 506 magyarul tanuló, 10 román tagozatos tanulóval, 44 pedagógussal, 4 kiegészítő didaktikai személyzettel, 10 nem didaktikai személyzettel, 5 óvodai csoporttal, 12 elemi, 10 gimnáziumi osztállyal.

### **Küldetés**

A 120 év jegyében című jubileumi évkönyvben Dr. Simó Ildikó igazgatónő által megfogalmazott gondolatok ma is iskolánk küldetésének alapjait jelentik: „Minőségi oktatás megvalósítása és a tantervben megfogalmazott kompetenciák kialakítása mellett intézményünk a megismerés három pillére köré szerveződik annak reményében, hogy a jelenkor embere a lehető leggyorsabban megtalálja a konkrét megoldásokat az élet kihívásaira...”

### **Eredményeink**

Tehetség gondozás és felzárkóztatás révén minden tanuló megtalálja azt a területet, ahol kimagasló eredményt tud elérni. Csak az elmúlt tanévben, 2019–2020-ban 1 nemzetközi, 12 országos, 6 regionális, 13 megyei díjjal tüntették ki diákjainkat kulturális, tanulmányi és sportvetélkedőkön. Iskolánkba 15 speciális szükségletű tanuló jár, ők a személyes nevelési tervezéseknek megfelelően sikeresen zárkoznak fel az őket befogadó közösséghez. Erasmus+, regionális, megyei projektjeink révén partnerkapcsolatainkat is kibővítettük, ezáltal lehetőséget teremtve minden tanulónak arra, hogy megmutassa tehetségét, kibővítse ismeretét iskolánk küldetésének jegyében.

*Jakab Enikő, igazgatóhelyettes*

### **Gondolatok az iskoláról**

*„Petőfi iskolája”*

Óvodás koromban gyakran nézegettem az iskola előtti szobrot: ki lehet az a komor bácsi? Biztosan híres lehet, ha ide került... Egy nagyon tehetséges szavalónak képzeltem. Aztán megtudtam, ki ő: Petőfi. Ő is szeretett szavalni, mint én. Magamban ezt az iskolát „Petőfi iskolájának” neveztem el. Apától sok kedves



történetet hallottam, hiszen annak idején ő is ebbe a suliba járt.

Boldog voltam, amikor előkészítőként beléphettem a nehéz iskolakapun. Nagyon jó csapatba kerültem, a tanci rengeteg mókás dolgot talált ki. Egyszer meghívtuk zsűrizni a karbantartó bácsit. Megkóstolta az órán gyúrt süntinket, és mosolyogva azt mondta: kiváló.

A legjobban mégis a szüneteket vártam. Több titkos dolgot is kieszeltünk. Rengeteget fogócskáztunk, a folyosói faburkolat velünk együtt nevetett vagy éppen sírt a sok ütdédstől. Aztán ott voltak az udvaron azok a szép virágok. Igaz, nem mindig voltak olyan egyenesek, a focus labdák nem hagyták békén őket, mindig hozzuk gurultak.

A mi iskolánkban igen színes az élet. Ha éppen nincs vírusveszély, sok a kirándulás, verseny, rendezvény, találkozó, szereplés. Érdekesekek a tanárok, egyik ezért, másik azért. Nagyon szeretem azokat az alkalmakat, amikor az egész iskola összegyűl. Mindenkinek jó kedve kerekedik. Az igazgató néni szépeket mond, a tanítók, tanárok büszkén néznek ránk. Hazafele megállunk Petőfi előtt, vidáman összekacsintunk, búcsút intek neki: nemsokára találkozunk. - *Zsidó Ágota, V. B osztályos tanuló*

### **Mit jelent nekem a székelykeresztúri Petőfi Sándor Általános Iskola?**

Amikor feltették nekem ezt a kérdést, elgondolkoztam. Mit is jelent nekem ez az iskola? Jelenti az állandóságot, ugyanakkor a változást is. Jelenti a valamikori református iskolát, a templommal szembeni szép épületet. Jelenti gyermekeim iskoláját, ahol nagyon jó alapot kaptak a továbbtanuláshoz, amiért mai napig hálás vagyok. Ma pedig jelenti az intézményt, ahová tartozom. Ennek az intézménynek az alegysége a Nap-sugár Napköziotthon, ahol hosszú évek óta óvónőként dolgozom. A csatlakozás után megtapasztalhattuk, hogyan működik egy sokkal nagyobb rendszer, részesei lettünk egy jól működő, jól szervezett, sokrétű tevékenységet folytató oktatási intézmény életének. Részesei lettünk az itt folyó alapos, gondosan megtervezett, hivatástudatból végzett pedagógiai munkának.



Ugyanakkor megőrizhettük saját arculatunkat, az évek folyamán kialakított hagyományainkat, rendezvényeinket, munkamódszerünket. És igen, sok mindenben változást, megújulást hozott az idetartozás. Nagyon jó a kapcsolat az elemi tagozaton tanító pedagógusokkal, közös projektek, rendezvények zajlanak. Kölcsonösen segítjük egymás munkáját, amelynek hasznélvezői az ide járó gyerekek. Így sokkal könnyebb az átmenet az óvodai életből az iskolaiba. A gyerekeknek már ismerős az iskolai környezet, ismerik a pedagógusokat, az itt dolgozókat, hisz sokat járunk ide. A díszteremben tartjuk a rendezvényeinket, sokszor kihasználjuk a könyvtár, a sportcsarnok adta lehetőségeket. Sokkal jobban megismertük a felső tagozaton tanító tanárok munkáját, betekintést nyertünk a szakmai életükbe. A közös ünnepek, rendezvények, pedagógiai tanácsülések, a fokozati vizsgák dolgozatvédelmei közelebb hoztak egymáshoz, megalapozták a kölcsönös tiszteleten és segítségnyújtáson alapuló munkatársi viszonyt. Az iskolához tartozó napköziotthon pedagógusaként elmondhatom, hogy második otthonomként tekintek az óvodára, ahol kiteljesedhettem szakmai szempontból. Ahol egy jól összeszokott, lelkes, magas szakmai tudással és elhivatottsággal dolgozó pedagógus- és munkatársi közösség része lehetek. - *Demeter Ilona, óvónő*

### Emlékszem...

Emlékszem... Emlékszem, az öreg tanú, a vén fenyőfa ott állt 1958 szeptemberében, amikor megkezdtem az első osztályt az akkori 1. számú Általános Iskolában. Emlékszem, az öreg tanú akkor is ott állt, amikor 1989 szeptemberében újra beléptem az iskola kapuján. Tanárként tértem vissza szeretett iskolámba. Mert mindig szerettem iskolába járni tanulóként, tanárként egyaránt. Örömmel tértem vissza, ahol megértő, segítőkész kollégák s néhány egykori kedves tanárom fogadott. Az itt eltöltött húsz éven keresztül sokszor gondoltam, hogy áldás a jelenlétem egykori iskolámban, mivel egész oktató-nevelő munkámmal kifejezhetem köszönetem és tisztelem egykori tanítóim, tanáraink iránt. Ők voltak azok, akik nem csak a tudás ösvényeire



terelgettek, hanem becsületre, őszinteségre, kedvességre, egyszerűségre, együttérzésre neveltek. Úgy érzem, egy folytonosság része lettem, mivel sok tanítványunk is a tanári hivatást választotta. Ez elégedettséggel, boldogsággal tölt el. Hálásan köszönöm! Emlékszem a román órák komolyságára, az érdekes osztályfőnöki órákra, a versenyek és rendezvények izgalmára, a teadélutánok és karneválok vidámságára... Nyugdíjas tanárként én is azt vallom, hogy a gyermekhez a szívén keresztül vezet az út... Igyekeztem szaktanárként becsületesen dolgozni, nevelőként pedig sokszor megértő barátként közelítettem a gyerekekhez. A mai napig jó kapcsolatot fűz nagyon sok egykori tanítványhoz és a kedves szülőkhöz. Szívesen megyek el az osztálytalálkozókra, amelyekre meghívnak. Büszkeséggel emlékszem a névadó ünnepségre, amikor az iskola felvette Petőfi Sándor nevét. Utána reggelente nemcsak a vén fenyő köszöntött bólogatva, hanem a Költő szellemiségét idéző Márkos Albert mellszobra is. Sokszor tréfásan én is köszöntöttem: „Jó reggelt, Sándor!” Aztán egy reggel az öreg tanú már nem integetett kiszáradó ágaival... Ha néha arra járok, s titokban rámosolygok a Költőre, arra gondolok, hogy a két cseperedő fenyő még sokáig lesz tanúja az iskolába betérő vidám gyermekeknek. Jó volt Petőfisnek lenni! - *Márton Magda, nyugdíjas román szakos tanár*

### Az én imádott iskolám

Nagyon boldog voltam és nagy megtiszteltetés számomra, hogy felkértek engem, írjak pár sort a Pe-





tófi Sándor Általános Iskoláról, ahol 1984–1992 között az I–VIII.-as tanulmányaimat végeztem, és ahová a gyerekeim is járnak. Már akkor megyeszinten előkelő iskola volt, mindig megfelelő felkészültségű tanítók, tanárok tanítottak az iskolában, mely a diákok tanulmányi eredményein is meglátszott. Olyan sok diákja volt az iskolának, hogy akkoriban V–VIII. osztályba még délután is jártunk. Különbőféle köröket szerveztek, ugyanígy, mint most. Mai napig nagyon sok jó és szép emlékem van az ott töltött éveimről, és büszke vagyok, hogy ebbe az iskolába járhattam. Az osztálykirándulá-

sokat, a minden ősszel megszervezett sós-kúti kirándulásokat, az énekkarral való fellépéseket sosem feledem. Büszkeséggel s ugyanakkor jó érzéssel tölt el, hogy mi voltunk az első VIII. osztály, akik a Petőfi Sándor Általános Iskolában ballagtunk, és a mi tablónk került fel legelőször az iskola falára. Most már a fiamé is ott van. Imádozt tanítóimra, tanárimra nagy szeretettel gondolok, s annyira jó érzés, hogy egy-egy tanárom még a fiamat is tanította, s remélem, hogy a lányomat is fogja.  
- Gyarmathy Ildikó, IV. osztályos kislány anyukája

## Petőfi Sándor Általános Iskola

85.

Oroszhegy



Az ember szorosan kötődhet faluhoz, városhoz, szülőföldhöz, családhoz. Az iskolához is, mert jelentős mértékben az oktatástól függ érzelmi életének, lelkének, értelmének gazdagsága. Történelmi korok, politikai rendszerek jönnek és mennek, de az iskola marad. Ódon falai között gyakran családok generációi ismerkedhetnek a tudományok, a művészetek és az erkölcs világával.

Büszkén gondolunk arra, hogy falvainknak a XVI. század közepétől iskolája van.

**Iskolatörténet:** A görgényi havasok déli oldalában megbúvó Oroszhegy község falvai – Székelyszentkirály, Székelyszenttamás, Tibód, Ülke és Székelyfancsal – a Görgény-Hargita fennsík meredek-dombos, a Bosnyák és Ballé patakok által jól meghatárolt völgyfőjében kialakult faluközösségek sorsa, élete szorosan összekapcsolódott egymással az évszázadok alatt. Közössé kovácsolta őket az állandó katonáskodás, a rokoni kapcsolatok, az egymás határán való „átjárás”, a jó szomszédolás és egymásrautaltság. Mert így lehetett fent maradni és továbbfejlődni. Egymástól „tanulva” könnyebben élni, tanulni és maradandó közösséget fejleszteni. Ezért egyre szükségszerűbbé vált egy műveltebb, okosabb, önfenntartó közösség megjelenése.

A székely társadalomban jogok és kötelezettsé-

gek rögzítése céljából, a XVI. század végére fontossá vált egy írástudó réteg kialakulása. Az írástudás segített megvédeni a régi szabad székely emberi státust. Az ember nem vált annyira kiszolgáltatottá. Erre már korán megjelent az igény. Az iskola és írásbeliség Székelyföldön jelentős lendületet vett.

Oroszhegyen is van már ebben az időben egy jól képzett írástudó réteg: Kis Pál (született 1546-ban), Balogh György (1591 körül élt), György Lukács diafalvi, Kovács Demeter. Lukács Gergely diafalvi nobilis (született 1592-ben) prókátor pedig gyönyörűen ír, jól fogalmaz és jártas a latin nyelvben. Valószínű, hogy az 1593-ban alakult székelyudvarhelyi gimnáziumban tanult.

Iskolamesterekről Udvarhelyszéken a legrégebbi adat 1566-ból való, ahol megemlíti Galambfalvi Pál Deák nagygalambfalvi mestert. Majd 1592-ben felsőboldogfalvi Mihály deák „schola mester” neve jelenik meg az udvarhelyi törvénykezési jegyzőkönyvekben. 1598-ban az etédi iskolamester Ferenc Deák.

Oroszhegyen az első iskolamester, deák nevével 1591. július 17-én találkozunk egy perben, amikor az 1536-ban Csíkszentmihályon született Máté Deák oroszhegyi prókátorokat fogadott egy peres ügyben. Székelyszentkirályon 1606-ban ismerjük az iskola tanítóját Fülöp János Deák személyében.

A tanítókat régente scholamester, rektor, megyés-mester, megyés deák, tanító, esetleg harangozó névvel illették. Latinul pedig a *ludimagister*, *magister*, *rector scholae*, *instructor*, *esetleg cantor*, *campanator* szóval.

Az iskolamesterek elsődleges feladata nem a tanítás volt kezdetben, hanem az egyházi szolgálat, de a papi és kántori utánpótlás céljából a jobb képességű gyermekek tanítását is vállalták. Később már a jogi és orvosi pályákon érvényesülő diákoknak is ők voltak az elindítói.



Oroszhegy első iskolája a templom cinterme előtti téren volt, 1626-ban, 1683-ban már említik. 1783-ban „trivialis” iskola, amelyben lányok és fiúk tanulnak. A jelenleg óvodai épületet a római katolikus egyház 1810-ben, 1828-ban és 1849-ben meg-meg toldotta egy-egy épületrésszel az egyre gyarapodó faluközösség igényeinek kielégítésére. 1900-ban már az ezeréves jubileumra felépített községházában is folyt az oktatás, egészen 1978-ig, amikor a falu közös erővel felépítette a jelenleg is működő korszerű ötödik iskolaépületet.

#### **Oroszhegy legrégebbi tanítói 1848-ig:**

Máté Deák – 1591,1592 – csíkszentmihályi  
Fülöp János Deák, „Joannes Literati”: 1606 – 1614 – csíkszéki  
Demeter János Deák – 1626 körül  
Fekete István Deák – 1630–1638  
Forró Benedek – 1651  
János Deák ifj. – 1654  
Oroszhegyi Bálint, Balint Deák – 1668, 1682–1700 – oroszhegyi  
Vágási (Mártonfi Mihály) – 1681–1721  
Vágási János – 1721  
Kosztá Balázs – 1727–1731-ig – csíkrákosi  
Mihályfi (Literati) Márton – 1731–1755 – gyergyóújfalusi  
Dobai János – 1743–1802 „ludimagister”, 1755-től kántor – oroszhegyi  
András Ferenc: 1755–1763 – „campanator” – szentkirályi  
Egyed József: 1763–körül – gyergyóújfalusi  
Jakots Tamás: 1782–1809  
Magyari Mihály – 1796–1802 – segédkántor, 1802–1830 kántortanító – oroszhegyi  
Dombi János: 1805–1807 – diafalván „campanator – oroszhegyi”  
Nébel József: 1811–1813 – „campanatoris et Ludimagistri” – karácsonyfalvi  
Székely Ádám: 1818-ig harangozó, segédtanító – peselneki  
Dénes Ferenc: 1818–1821 – diafalvi tanító, harangozó, „excantor” – oroszhegyi (eltetve Oroszhegyen a templomkertben)  
Magyari Ferenc: 1824–1830 segédkántor, 1830–1870 kántortanító – oroszhegyi  
Dobai János: 1832–1838 – segédtanító és harangozó – oroszhegyi  
Bálint Antal: 1840–1863 – segédtanító, „campanator” – oroszhegyi  
Dombi András: 1842–1854, segédkántortanító, harangozó – oroszhegyi

Dombi Sándor: 1848 – tanító – oroszhegyi  
Írott adatok iskolaházakról és iskolamesterekről (a többi falu)

1669. nov.25: „...Zent Tamas megjebeli Schola haz...”  
1683. febr.17. vizitáció, Szenttamás: „...Az Schola haz... kofala egi darab heliet le omlot, kemenie nincz. A hazrol sendelek hulottak le. A haz oldalanak tapasza le hullot...” 18-án a „...Mester haz korul valo fogjatkozasokert” bontetnek Oroszhegyen.  
1683. február 19-én Szentkirályra érkezik a bizottság és megállapítja, hogy a „...Schola haznak tapasza, fedele ros...” 1690-ben pedig a „...Schola haz padlata ros...”

1733., Szenttamás: „...Iskola ház sendejes mind a kettő...”

1733., Szentkirály – „...Mester házához valo szántoföld...”

Székelyfancsalban 1785. márc. 10-én a szentkirályi Berze család ad egy helyet a kápolna szomszédságában „iskola házra” ajándékol. 1795. ápr. 4-én Gróf Batthyányi Ignác püspök megengedi a fancsaliaknak, hogy külön kántortanítót tartsanak.

**Tankönyvek:** Az Udvarhely környéki katolikus iskolák adomány tankönyveket kapnak 1683-ban Somorai Mihálynétól és Antal Jánostól Székelyudvarhelyről. Ez az első hivatalos adat a tankönyvek használatáról.

Ábécéskönyvek:

In.1.classe: Zetelaka, Lövéte, Oroszhegy, Vágás, Szentlélek és Máréfalva

In.2.classe: Farkaslak, Atyha, Korond, Kadicsfalva, Oláhfalu, Szentkirály és Szenttamás

In.3.classe: Karácsonyfalva, Bözöd, Remete, Lengyelfalva és Pálfalva.

1783-ban a Csíki féle ABC-s könyvből tanít Jakots Tamás tanító.

#### **Tanítók 1848-ig: Székelyszentkirály**

Mihály Deák: 1602

Fülöp János Deák: 1606 körül – 1665, “Rector scholae”

Fekete István Deák – 1630–1638

János Deák: 1674–1683 – szentkirályi

Oroszhegyi Bálint: 1683–1700 – „Sz: kirally Schola mester” – oroszhegyi

Mihály Deák: 1718-ig

Fancsali Zsigmond: 1718–1737, „Magister Scholae”, itt van eltetve, sz: 1690 Fancsal, felesége Miklósi Borbála

Becse András: 1725 „ludimagister”, 1726 „componator”

Sándor Ferenc: 1726, „ludimagister”, felesége Gáspár Borbála, 1728 „cantor”

Kiss Máté: 1743–1745 felesége Jakab Katalin



Pálfi János „ludimagistro et cantore”: 1743–1750 – kilyénfalvi, Gyergyószék  
Mártonfi János, „Joannes Literati”: 1745–1758, „ludimagister”  
Bálint Ferenc „magistro”: 1750–1757  
Gál János „campanator”: 1757–1758  
Vass András: 1760 körül „campanator”  
Gál (Gálffy) Elek „cantor”: 1758–1791 – atyhai (martonosi)  
Dombi János: 1809–1947 kántortanító – oroszhegyi (itt van eltemetve)  
Magyari Ferenc: 1815–1822 – harangozó, segéd-tanító – oroszhegyi  
Dénes Ferenc: 1824–1825 harangozó, „excantor” – oroszhegyi  
Bálint Antal: 1826–1839 – segéd-tanító – oroszhegyi  
Dombi J János: 1839–1840 – „campanator” – oroszhegyi  
Székely András: 1841–1857 – „aktuális kántor”  
Magyari F Mihály: 1850 körül – harangozó, segéd-tanító – oroszhegyi  
Székelyszenttamás–Ülke  
János Deák: 1600 körül (1640-ben 80 éves)  
Fekete István Deák: 1627 „mester”  
Kandó Péter Deák – 1629 – ülkei  
Ozsvát Tamás Deák – 1700 – „Szt. Tamási mester”  
Mártonfi János Deák: 1717 körül  
Kosztá Balázs: 1731–1738 – „Magister sen cantor et organista” – csíkrákosi  
Bálintfi Antal: 1739–1755-ben itt van – „ludimagister, cantor, organista” – csíki  
Gál János: 1740 körül – székelyszentléleki  
Mihályfi Sámuel: 1743 – oroszhegyi  
Bálint István: 1748 – „megyés mester”  
Bálintfi Antal: 1741–1755-ben itt van – csíki  
Győrfy Péter: 1760-körül  
Bothár Imre: 1766-ig – „ludimagister” – csíktapolcai  
Major Gábor: 1766–1772 – „cantor” – oroszhegyi  
Egyed József: 1767-ig  
Botár Imre: 1767–1769 – „Ludimagister”, tanító – csíktapolcai  
Gál Péter: 1768–1777 – „ludimagister” – csíksomlyói  
Andrási Mihály: 1768–1777 – „pulsator”  
Mártonfi József: 1778–1790 – „Cantor”  
Orbán Ferenc: 1778–1782 – „pulsator”, harangozó, segéd-tanító  
Bartók Mihály: 1790–1802 – „Ludi Magister”, kántor – szárazpataki  
Szabó Mihály: 1801–1821 – „campanator”  
Deák András: 1803–1827 – „Ludimagister” és kántor – csíkszenttamási  
Bencze István: 1807–1817 – „campanator”

Mátyás Ferenc: 1817 körül – „campanator”  
Székely Ádám: 1817 – „companator” – peselneki  
Kovács Elek: 1821 – „companator” – kászonújfalusi  
Gergely János: 1821–1824 – „companator” – szentkirályi  
Demjén Tamás: 1829 – „cantor”  
Csíki Dávid: 1829–1835 „Cantor”, 1832-ben nősül – miklósvári (1835. jan. 9-én meghalt 27 évesen. Betegség oka: ödéma)  
Nagy Ferenc: 1842 körül, kántortanító  
Székelyfancsal: 1785. márc. 10-én a szentkirályi Berze család ad egy helyet a kápolna szomszédságában „iskola házra” ajándékol. 1795. ápr. 4-én Gróf Batthyányi Ignác püspök megengedi a fanciesliaknak, hogy külön kántortanítót tartsanak.  
Dombi János: 1807–1809 – oroszhegyi  
Székely Ádám: 1819 – harangozó, segéd-tanító – peselneki  
Dénes Ferenc: 1822–1825 – oroszhegyi  
Dombi István: 1826–1831 – oroszhegyi  
Dobai János: 1832 – oroszhegyi  
Hajdó Ferenc: 1858-ig „Cantor”

#### **Jeles diákjai az iskolának:**

\*Oroszhegyi Mihály Deák (1630?–1710) – 1647-ben Kolozsváron végzi felsőbb tanulmányait. Mint költő, iskolamester, licenciátus (világi pap), prókátor tevékenykedett falujában és a környéken.

\*Oroszhegyi Bálint Deák (1653–1743) – Kolozsváron végzi felsőbb tanulmányait 1681-ben. Majd iskolamester, licenciátus tevékenykedett Oroszhegyen és Szentkirályon.

\*Oroszhegyi Balázs (1688–1747) – Nagyszombaton (Buda) végzi felsőbb tanulmányait 1720-ban. Gyulafehérvári székesegyház plébánosa.

\*Dr. Tamási György (1709–1782) – Kolozsváron, majd Nagyszombaton végzi felsőbb tanulmányait. Plébános, kanonok, majd a gyulafehérvári papnevelde igazgatója. Templom, plébániaépítő, alapítványt hozott létre a szegény iskolás gyermekek továbbtanulására.

\*Dr. Szabó János (Román) (1784–1871) bölcséleti és teológiai doktor, minorita rendi tartományi főnök, tanár, intézményigazgató, író.

\*Jánosi Elek (1796–1833) – Kolozsváron, majd Nagyszombaton végzi felsőbb tanulmányait. Plébános, gyulafehérvári és székelyudvarhelyi tanár, a székelyudvarhelyi római katolikus gimnázium igazgatója.

\*Tamási Márton (1809–1870) – Kolozsváron, majd Bécsben a Pázmáneumon végzi felsőbb tanulmányait. Plébános, gimnáziumi tanár.

\*Tamás Márton (1834–1880) – plébános, a



gyulafehérvári teológia vicerektora.

\*Dr. Bálint József (1901–1988) – plébános, a hittudományok doktora, országgyűlési képviselő 1940–1944 között Budapesten.

2011 szeptemberétől jogilag az Oroszhegyen található irányító iskolához tartoznak a közeli falvak: Székelyszentkirály, Tibód, Ülke, Fancsal, Diafalva iskolái és óvodái, így a község 6 falu gyerekeinek nyújt lehetőséget arra, hogy otthonukhoz minél közelebb jó körülmények közt színvonalas oktatásban részesüljenek. Az ingázni kényszerülő gyerekeket az iskola autóbussa hozza iskolába.

Az iskolában szakképzett pedagógusok tanítanak, folyamatosan korszerűsített oktatási eszközökkel, kényelmes, jól felszerelt épületekben folyik az oktatás és nevelés. Mi pedagógusok igyekszünk színvonalas alapfokú oktatást adni, az ismeretek közvetítésével és a személyiség fejlesztésével. Közvetítünk alapvető tudományos ismereteket, erkölcsi, etikai és vallási értékeket, illetve magatartási, viselkedési normákat, modelleket. Egy nagy családként élünk naponta, ahol a nagyobb és kisebb testvérek között kölcsönös odafigyelés, türelem és szeretet győzedelmeskedik. Az elmúlt évek során szép lassan sikerült épületeinket, sportbázisunkat részben kijavítani, modernizálni, bővíteni az oktatáshoz szükséges segéd és szemléltető eszköztárunkat. Pedagógusaink rendszeresen képezik és fejlesztik tudásukat, számos továbbképzőn, pályázaton sajátítják el az új és változatos pedagógiai és módszertani újdonságokat.

Jelenleg 1 igazgató, 1 aligazgató, 37 tanerő, 1 titkár, 1 könyvelő és 11 kiegészítő személyzet gondoskodik 547 gyermek oktatásáról és kényelméről. Összesen 9 épületben folyik az oktatás.

Próbálunk gondoskodni a gyerekek szabadidejének tartalmas eltöltéséről. Elégge mozgalmas életet élünk, színesítve a gyerekek mindennapjait, megszervezésre kerülnek évente: őszi gyalogtúra, az óvodások szüreti bálja, tökjónap, történelmi, egyházi évfordulós megemlékezések, téli, tavaszi ünnepkör körbejárása, anyák napja, barkácsdelutánok szülőknak, iskolásoknak, különböző versenyek, vetélkedők, teadélutánok, bábszínházlátogatások, Kuckó játszóházak.

Tanulóink rendszeresen bekapcsolódnak helyi és más Zrínyi, Kengouru, Színjátzófesztivál, Adj király katonát, Fürkész, tájékoztató, sport, Zöld iskola versenyekbe. Hasonlóan bekapcsolódnak a helyi, községi kulturális tevékenységekbe is.

Sok más lehetőséggel él még az intézményünk: Székelyszentkirályon a VIII. osztályos lányok és fiúk

csipkeverést és fafaragást tanulnak helyi asszonyok és fafaragó szakirányításával. A kötelező órákon kívül színjátszókörön vehetnek részt Székelyszentkirályon az érdeklődők heti rendszerességgel. 1997-ben megalkult az iskolához tartozó Szent István Cserkészcsapat. A világhálóra kapcsolt számítógépek állandóan a tanulók, tanárok rendelkezésére állnak. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás fejlesztésére már óvodás kortól Agora, Tref, Zöld iskola programokba való bekapcsolódás által. A gyerekek fejlődését hangszeres zenei oktatás is elősegíti, hangszeres képzésen vehetnek részt azon tanulók, akik furulya, gitár, hegedű hangszereken való játszást szeretnék elsajátítani helybéli oktatók segítségével. Testi fejlődésük érdekében sporttevékenységekben vehetnek részt, szép sikereket érnek el kézilabdásaink, atlétikásaink. A néptánc kedvelői az Urusos, Szilvamac és Gyöngyszemek csoport tagjaiként gyakorolhatják az udvarhelyszéki lépéseket hetente egy alkalommal. A lelki élet gondozása ifjúsági szentmiséken, lelki napokon, biblia órákon valósul meg.

Számos rangos rendezvény színhelye a tanintézmény: Mesék szárnyán-mesemondó verseny az elemi osztályosoknak, Szavalóverseny a felsőtagozatosoknak, ezenkívül Sportvetélkedők, Adj király katonát, Szilvanapok, Nárcisz fesztivál, Néptánc- és népdal vetélkedő.

Az egész éves komoly munkát a tanév végén az osztályok kirándulással pihenik ki. Ilyenkor ki közeli, ki távoli nevezetességeivel ismerkedik az országnak.

Testvérkapcsolataink: Kárász, Vékény, Deszk, Kápolnásnyék, az egymásrafigyelés jegyében zajlanak.

Alapítványaink: a Szent István Iskola Alapítvány, Oroszhegyi Petőfi Egyesület.

Hogy mit hoz a jövő? – nem tudhatjuk.

A tanár és tanító csak reménykedhet, hogy tanítványai megtalálják azt a foglalatosságot, amiben örömet lelik és sikerre jutnak. Iskolánkban minden tantárgy oktatása fontos, hogy minden gyerek megtalálja a képességeinek megfelelő fejlesztést már az óvodás kortól kezdve. Iskoláink oktatóinak, nevelőinek fő célja, hogy tanulóink megtapasztalhassák és megértsék: a tanulás munka. És a játék is munka, csak örömmel végzett tevékenység. Minden munkánk játékká válhat, ha szeretettel, örömmel végezzük, ha felismerjük erejét, mely által értékes emberekké válunk. Mi mindannyian reménykedünk, hogy tanulóink megértik, hogy rendes, becsületes munkával tudásra tehetnek szert és minden ember annyit ér, amennyit tud.

Jövőbeli tervünk: iskolánk jelenlegi nevét szeretnénk megváltoztatni, falunk híres szülöttéről, Oroszhegyi Mihály Deákról neveznénk el.





Ditró a Gyergyói medence észak-keleti peremén fekszik, a gyergyói medence legészakibb települése. A tőle délre fekvő Szárhegyből vált ki a XV. század végén. Itt található a Puskás Tivadar Szakközépiskola.

1997-től az iskola a híres ditrói mérnök, a telefonhírmondó feltalálója, Puskás Tivadar nevét viseli, majd 2012-ben kapja a ma is használatos megnevezést.

A ditrói elemi oktatás kezdetei a XVI. századra nyúlnak vissza. A XIX. században az elemi oktatás kibővül, új iskolák épülnek, 1872-ben Ditró központjában, 1888-ban a Felszegnek nevezett falurészben. Az 1870-es években Ditróban gyorsütemű fejlődés tapasztalható. Felvetődik a polgári iskolai oktatás bevezetésének a gondolata. 1878-ban meg is indul a polgári iskolai oktatás.

A középiskolai oktatás kezdete az 1956-os évhez fűződik. 1956 decemberében avatják fel ünnepélyesen a ditrói középiskolát. Az ország területi-közigazgatási újjászervezése után, 1968-ban a középiskola a Reál Líceum nevet kapja. 1974-ben Ditróban asztalos- és varrónőképző osztályok indulnak. Szükségessé vált a bentlakás bővítése, műhelyek létesítése. 1979. április 1-től az iskola neve is megváltozik, Ditrói Ipari Líceum néven működik tovább. A líceumi tanulók az elméleti tantárgyak mellett szaktantárgyakat is tanulnak kötelező módon, asztalos, illetve lakatos szakképzést kapnak. Ezzel párhuzamosan az 1980-as tanévtől kezdődően beindul az esti oktatás azon diákok számára, akik a kötelező 10 osztályt elvégezték. Mesteriskola beindítása is engedélyezett 1980-tól. Az 1982–83-as tanévtől kezdődően bútorasztalos-képző szakosztály indul, mely jelenleg is működik.

1985-ben az iskola neve Ditrói Ipari Iskolacsoportra változik. Jelentősen növekszik ezekben az években a tanulólétszám (1985-ben például 18 osztály létezik). Az 1990-es fordulat az oktatás terén nagy változásokat hozott. Újraindul a valamikori reál-humán profilú elméleti oktatás. Az elméleti oktatással párhuzamosan továbbműködik a szakmai oktatás, mesteriskola.

2005-ben újra összezsugorítják a felszegi, orotvai és tilalmasi iskolákat, óvodákat, így jelenleg is a Puskás Tivadar Szakközépiskola, a Csigabiga Óvoda, a dr. Csiby Andor Általános Iskola, az orotvai Általános Iskola és a Tilalmasi Óvoda egy közigazgatási intézményt alkot.

Jelenleg faipari, cukrász-pék, erdész, öntő duális szakiskola és környezetvédelmi technikus szakon működnek osztályok, és 2021-től újraindul az esti osztály is. Ezek a szakok a környező települések diákjait vonzzák, így minden évben iratkoznak orotvai, remetei, szárhegyi, gyergyószentmiklósi, alfalvi, csomafalvi, újfalvi diákok.

A 2020–2021-es tanévben az iskola 349 diákot számlál, ez pontosabban 4 óvodai, 2 elemi (előkészítő–IV. osztály), 2 felső tagozatos (V–VIII. osztály), 3 líceumi, 3 duális képzésű és 1 esti csoportot jelent. A lecsökkent gyereklétszám miatt a dr. Csiby Andor Általános Iskolában és az orotvai Általános Iskolában is vannak összevont, szimultán formában tanuló csoportok. Összesen öt épület ad otthont ezeknek a csoportoknak, kellemes, otthonos környezetet teremtve a gyerekek számára. Az orotvai iskola épülete jelenleg felújítás alatt áll, és hamarosan a líceumi osztályok is új épületbe költözhetnek (a régi bentlakás épülete).

Az elmúlt években az iskola vezetősége nagy hangsúlyt fektetett az oktatási tevékenységekhez szükséges eszközök korszerűsítésére, új eszközök beszerzésére. A tanulók minden évben új tankönyveket kapnak, vannak lappal, vetítővel, korszerű eszközökkel felszerelt laborok, termek, pl. fizika-kémia labor, technológia labor, német szaktanterem, magyar-román terem stb. Továbbá az iskola rendelkezik egy nagyobb előadóteremmel is, ami könyvtárként is működik.

A tanártestület létszáma 36, akik nagy része szakképzett, címzetes pedagógus. A minőségi szakképzés elengedhetetlen része a gyerekek szak-



mai gyakorlata, ami partnerecégek közreműködésével valósul meg. A Gyergyói-medence több neves péksége, gyára, Ditró község közbirtokossága fogadja tanulóinkat szakmai gyakorlatra.

A minőségi oktatás mellett nagy hangsúlyt fektetünk az iskolán kívüli programok megszervezésére is. Minden évben a diákok különböző tevékenységeken vehetnek részt, mint például a Puskás Napok, amely az iskola névadójának születésnapján kerül megrendezésre, továbbá minden évben színes műsorok, hagyományörző napok, versenyek, önkéntes tevékenységek teszik élvezetessé a hétköznapokat, hangolnak rá egy-egy ünnepre, jeles napra. Néhány példa: Román Tábor, a gyerekek román nyelvi készségeinek fejlesztését célozza izgalmas játékokkal, kirándulással egybefonva, Karácsonyfák szépségversenye, az esztétikai érzék fejlesztését célozza, a magyar kultúra napján megrendezett szavalóverseny, tantárgyversenyek, Téli Napok, Szakmák



Éjszakája, ami az iskola szakosztályainak népszerűsítését célozza stb. Mindhárom iskolaegységben (P. T. Szakközépiskola, dr. Csiby Andor Általános Iskola, orotvai Általános Iskola) aktív hagyományörző néptáncsoport működik egy-egy pedagógus vezetésével és táncoktató segítségével, így a tanulók táncaikkal színesebbé, szebbé teszik eseményeink és biztosítják a néphagyományok fennmaradását.

Iskolánk különböző projektekben is részt vesz. Ilyen a Határtalanul program, melynek célja a magyar-magyar kapcsolatok építése, személyes kapcsolatok kialakítása, a határon túli magyar kultúra megismerése. Több csoporttal is sikerült már a magyarországi Mátészalkára, Magyarbánhegyesre, Bátaszékre látogatni, valamint ezeket a csoportokat vendégül látni, fogadni. Továbbá iskolánk az Erasmus+ projektben is részt vesz, így szakközépiskolásaink Portugáliában vagy Lengyelországban szerezhetnek szakmai tudást, tapasztalatot.

Iskolánk arculatát környezettudatosság, a szakmai felkészültség határozza meg. A környezetvédelmi szakon tanuló diákokkal nagy hangsúlyt fektetünk környezetünk tisztaságára, a szelektív hulladékgyűjtésre, az öko-bio életmód népszerűsítésére. Szeretnénk, ha diákjaink élményekkel és pozitív érzésekkel gondolnának az iskolára, hogy az itt tanultakat majd felnőttként tudatosan saját környezetükre is alkalmazni tudják.

## Liviu Rebreanu Szakközépiskola

87.

Balánbánya



AHOL CSALÁDOK ÉLNEK, VANNAK GYEREKEK IS, AHOL VANNAK GYEREKEK OTT LÉTEZNEK ISKOLÁK IS.

A középiskola 1963 szeptemberében kezdte meg tevékenységét, reagálva a terület – a baláni rézbánya – gazdasági és társadalmi dinamikájának

követelményeire és az iskolahálózat fejlesztésére. Akkoriban voltak beiratkozott tanulók, de nem volt iskolaépület. Ezért 1969 szeptemberéig, az iskola tanulói Csíkszeredában tanultak, a mai Octavian Goga Kollégiumban.

A főépületből, bentlakásból, műhelyekből, tornateremből és sportpályából álló infrastruktúra 1969-ben került használatba, 1971-ben pedig az étkezde is funkcionálissá vált.

Az iskola udvara egy gyönyörű park, számos fajta borítja, amelyek között hallani lehet a madarak csicsérgését, és láthatjuk a játékos mókusokat is. Ideális hely a középiskolás tinédzserek számára.

Az intézmény a kis bányavárosban található, amelynek lakossága a 80-as években több mint 15000 volt, ebből 8000 a bányában dolgozott. A középiskola a Bányászati Minisztériumhoz tartozott



és a szakosztályai révén felkészítette a munkaerőt a város egyetlen létező vállalkozására.

A bányai par virágzott és a bányászati profilokat keresték, különösen azért, mert a képzés követően munkahelyeket szereztek. A szállás, az étkezés, az ellátás és az egyenruha szerződéses ösztöndíjjal ingyenes volt a diákok számára. Ezeket a Bányavállalkozás biztosította a Bányászati, Kőolaj- és Földtani Minisztérium speciális alapjaiból az 1989–1990-es tanévig. Ezek mind előnyt jelentettek és az iskolát az egész ország tájáról felkeresték a diákok. Már a működés első évétől (1963–1964) a beiratkozott diákok lakóhelye 11 megyéből származott: Arad, Hunyad, Nagyszeben, Kolozs, Beszterce-Naszód, Maros, Kovászna, Bákó, Neamț, Galați és Harghita, egészen 1989-ig az ország szinte minden megyéjéből beiratkoztak az iskolába, amint az a mellékelt térképen is látható.

Az 1989-es események után, a bányászati politika megváltozott, gyakori szerkezetátalakítások történtek, 2006-ban pedig a bányát bezárták.



Az iskola vezetése lépést tartott a változásokkal, és 1991 óta az iskolát többször átszervezték, új szakterületek létrehozásával, mint például: filológia, matematika–fizika, bánya–elektromechanika, elektronika–bányászati automatika, matematika–informatika, természettudományok, a szakiskolában pedig, villanszerelő és bányamechanikus szakok. A későbbiekben szabászat, ács, pincér, turisztika és közéleti szakokkal is megpróbálkoztak.

Az iskola a 18 év feletti korosztályokat is megcélozta azáltal, hogy 1999-ben létrehozta a középfokú oktatás utáni osztályok vezetői asszisztensi profilját, amelyet 2000-ben kiegészítettek a titkári–gépíró–irodai szakkal.

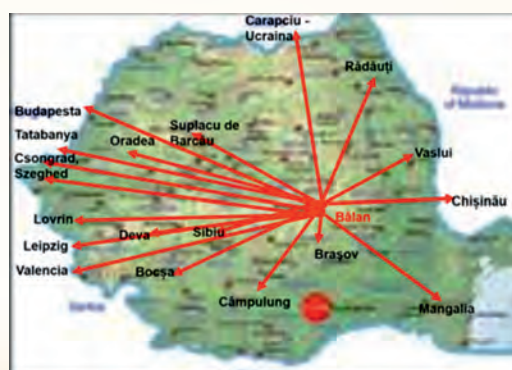
A Liviu Rebreanu Szakközépiskolának, függetlenül attól, hogy milyen nevet viselt, létezése óta, voltak és vannak még ma is vívmányai és kudarcai, voltak fellendülések és stagnálások, sőt regresszióról is beszélhetünk, de ezek a váltakozások nem csak erre a középiskolára jellemzőek, hanem az ország egész oktatási rendszerét jellemzik.

A statisztikák szerint, 1990-ig a beiratkozott diákok száma körülbelül 1000 körül mozgott, a bentlakás és a menza pedig teljes mértékben működőképes volt.

1990 után minőségi növekedés tapasztalható, főleg miután elméleti profilú osztályokat hoztak létre a román tagozaton. A más középiskolákba beiratkozott diákok kezdenek visszatérni a helységbe. Sajnos a magyar tagozat oktatási kínálatát nem sikerült megváltoztatni, a kisebb hallgatói létszám miatt.

Az iskolában végzett tevékenység diákközpontú volt, és az eredmények megerősítik ezt a tevékenységet. A középiskola 50 éves fennállása alatt összehasonlítható eredményeket ért el a megye és az ország számos középiskolájával, kiemelkedve a versenyeken és az iskolai tantárgyversenyeken:

- 79 kimagasló eredmény megyei és országos történelemversenyeken 1988–2020 között;
- 41 megyei és országos technológiai tantárgyversenyeken 2000–2014 között;
- 32 a megyei, zónális és megyék közötti sportversenyeken 2006–2020 között (kézilabda, kosárlabda, női és férfi labdarúgás, asztalitenisz);
- Több mint 100 díj online versenyeken, valamint megyei, országos és nemzetközi irodalmi versenyeken az 1987–2020 közötti időszakban román nyelv és irodalom területén;
- Első hely Európában az önkéntesség nemzetközi versenyén – Pozsony és Prága a 2010-es nemzetközi hozzáférési projekt keretében;
- 13 díj a román kultúra és civilizáció országos versenyén, a sok hónapos, szorgalmas kutatás megvalósulásaként 2006–2011 között.
- Több mint 150 díjat szereztek nemzeti és nemzetközi modern táncversenyeken 2001 és 2018 között;
- Több mint 15 díjat nyertek megyei és országos környezetvédelmi versenyeken és táborokban a 2002–2010 közötti időszakban.



A didaktikai tevékenységgel párhuzamosan az internet bevezetése után az iskolai élet és a helyi jelleg gyökeresen megváltozik, kiszélesedve a látókör és az iskolai élet nemzeti és európai jelleget ölt.



Az intézmény munkaközössége több tucat európai projektet ír, amelyeket többnyire meg is nyernek és amelyekben a célcsoport középiskolásból áll. Segítségükkel mind a tantervi, mind a tanórán kívüli tevékenységeket korszerűsítik. Ezeknek a projekteknek olyan erős hatása van a tanulók oktatásának és személyiségének fejlődésére, hogy nem számszerűsíthetőek.

#### Néhányat említenék a tevékenységekből:

- 2005–2011 között a Békehadtest programon keresztül, amerikai önkéntesek, angol tanárokkal együtt tanítják az angol nyelvet a diákoknak, ami nagymértékben javította az iskola tanulóinak a kommunikációs készségeit;

- 2005-től a Leonardo és az Erasmus projektek révén, a műszaki osztályok diákjainak esélye volt elmélyíteni tanulmányaikat, szakmai gyakorlatukat Németországban, Magyarországon, Spanyolországban, Litvániában, a tanárok pedig Németországban, Portugáliában, Spanyolországban és Olaszországban vehettek részt továbbképző tanfolyamokon.

- A 2002–2006 közötti időszakban az európai projektek műhelyeket biztosítanak a szerelők, az elektrotechnika, a ruházat és a vendéglátás számára, hogy az iskolások a munkaerőpiacon dolgozhassanak, amint elhagyják az iskolát.

- Tudományos és kulturális projektek révén a tanárok diákcsoporthoz együtt kutatási tevékenységet végeznek a kémia és a helytörténet területén. A történeti kutatások eredményei úgy valósulnak meg, hogy 2 könyvet írnak és adnak ki román, magyar, angol, német és francia nyelven. Ezek a könyvek *Balánbánya – múlt, jelen és jövő, és Népi gyógy módok*.

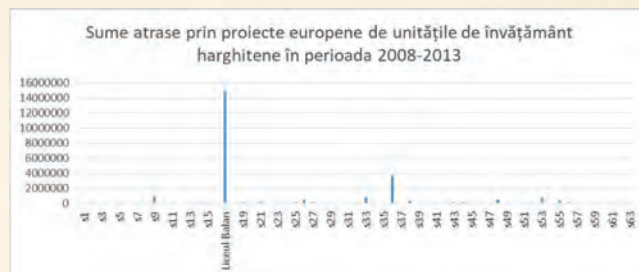
- Kulturális projektek révén, a 2002-es évtől kezdve minden évben több tucat tematikus kirándulás zajlott az országban és külföldön, a partnerriskolák diákjaival együtt, és a 2009-es évtől kezdve nemzetközi tematikus nyári táborokat szerveztek a kőbányai önkormányzat közreműködésével, 10 nap Balánbányán a kőbányai gyerekeknek és 10 nap a Balatonon a baláni gyerekeknek.

A Liviu Rebreanu Szakközépiskola sok példamutató eredménnyel emelkedett ki. Megemlíteném, például, hogy iskolánk, a Gyergyószentmiklósi SC MECATEX SA céggel való partnerséget, amelyen keresztül a műszaki osztályok diákjai megrendelésre gyártottak alkatrészeket. Az említett céggel együttműködve az iskola rendelkezett nyersanyagokkal és tevékenységekkel a műhelyekben, és a diákok megtanulták a munka szigorát és minőségének fontosságát;

- az első olyan középiskola voltunk, amely az EU középiskoláinak mintájára bevezette a biprofil osztályokat mind a műszaki, mind az elméleti oktatásban;

- itt kezdődött a tevékenység Hargita megyében az európai projektek területén, és ezt a tevékenységet a legnagyobb hatékonysággal végeztük.

Az alábbi grafikon a Hargita megyei iskolák által projektekben vonzott összegeket mutatja be, a 2008–2013 közötti időszakban.



A tanulók számának csökkenése következtében 2 struktúrát rendeltek a középiskolához: a Havasigyopár Óvodát, 2013 -ban és az 1-es számú Általános iskolát 2016-ban.

Néhány szó ezekről az intézményekről:

#### 1-es számú Általános Iskola

Ez az első iskola Balánbányán, amelyet a bánya tulajdonosai alapítottak, és amely eleinte kb 45 diákkal működött. 1954 -ben épült az iskola régi szárnya, 1968-ban pedig az „új szárny”, a növekvő létszám miatt.

Jelenleg az iskola 0-VIII. évfolyamon működik magyar nyelven. Ebben az iskolában járt a kiváló fizikus, Barabási Albert-László, aki hálózati elméleti kutatásairól ismert, jelenleg az Északkeleti Egyetem Komplex Hálózatkutató Központjának professzora és igazgatója, a Dana Intézet Szisztematikus Rákbiológiai Központjának társult tagja, a Harvard Egyetem professzora és a budapesti Közép-európai Egyetem Hálózattudományi Központjának professzora.

#### Havasigyopár Óvoda

1980. augusztus 15-én került használatba 8 csoporttal: 6 románnal és 2 magyarral, majd 1981 februárjától napközis csoportok is működtek.

Az óvoda keretében napjainkban is működik egy napközi, 1–3 éves korú gyerekek számára, amelyet a Gyermek Jogait Védő Országos Szervezet és Balánbánya Város Polgármesteri Hivatala finanszíroz.

A Balánbánya önkormányzatával együtt, az iskola vezetése arra törekszik, hogy a gyermekek számára vonzó helyet biztosítson a város óvodásai számára. Ez európai finanszírozás révén valósul



meg. Jelenleg az óvodások, valamint az általános és középiskolás diákok a POCU CREATIV projekt által kínált anyagi támogatásban részesülnek.

### **Benyomások/ Vélemények**

A Liviu Rebreanu Sakközépiskola nagyon jó környezetet biztosít a diákok fejlődéséhez mind oktatási, mind érzelmi szempontból.

Ezen az oktatási intézményen belül a diákoknak lehetőségük nyílik különféle projektekben való részvételre. E projektek egyike az Erasmus, valamint olyan projektek, amelyekből a középiskolások fő nyeresége, hogy a lehető legszebb tegyék a szakma választását. - *Sofia – X. osztályos tanuló*

38 éven át láttam és hozzájárultam a balánbányai középiskola fejlődéséhez. Az iskola számos átalakuláson ment keresztül: név, profil- és szak-

váltás, tanulói létszám, épületek rehabilitációja stb.

Habár a változások egyre gyakoribbak voltak, az eredmények az intézet oktatásának minőségi növekedésében, a tanárok állhatóságában látszottak, így az iskola presztízse országosan és nemzetközileg is érezhető volt. Erre az internet, a projektek, valamint az iskolai kulturális és sporttevékenység révén volt lehetőség.

A középiskolánk kedves, jól képzett emberekre alapozott, akik az évek során karaktereket formáltak, és büszkék lehetünk az eredményeikre. - *Rodica Roman – nyugdíjas tanár és igazgató*

A jó és a rossz egyensúlyával kifejezzük meggyőződésünket, hogy középiskolánknak van értelme, és úgy gondoljuk, hogy a jelenlegi vagy jövőbeli társadalmi-gazdasági viszonyoktól függetlenül továbbra is fenn kell tartania jelenlegi színvonalát.

## **Liviu Rebreanu Általános Iskola**

88.

*Csíkszereda*



*Kik is vagyunk mi?*

Tanárok, gyermekek és szülők, akik a nagy író, Liviu Rebreanu szellemi oltalma alatt csodálatos dolgokat valósítunk meg. Buzdítása által vezérelve – „a léleknek mindig egynek kell lennie a gondolat, a gondolatnak a szóval és a szónak a cselekedettel” – reméljük, hogy a tettek bizonyosságot fognak adni hitünkéről, a tanítók hitéről, amelyet mindenkoron felvállalunk, hogy az iskola szent küldetése... a gyermekek igazságra, jóra és szépre való nevelése.

Visszatekintve nem hagyhatjuk figyelmen kívül az 1974 óta bekövetkezett változásokat, amikor 425 hallgató lépett be az új épületbe, a 9. sz. Általános Iskolába.

Az 1990–1991-es tanévtől kezdődően, a hazánkban bekövetkezett változások eredményeként, a 9. sz. Általános Iskola román tannyelvű iskola lett azáltal, hogy az 1. sz. és a 12. sz. általános iskolák román tagozatait egyesítette.

A több mint 900 tanuló váltásokban tanult, mivel a rendelkezésre álló hely nem bizonyult elegendőnek. Ennek eredményeként 1994-ben az iskola új szárnyal bővült, 9 tanteremmel, így az oktatási és nevelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges feltételek jelentősen javultak.

1995. november 27-én, 110 évvel Liviu Rebreanu születése után, a 9 sz. iskola a nagy író nevét

vette fel, egy olyan nevet, amelynek égisze alatt érvényesült és tekintélyt szerzett, és az itteni oktatás egyik legfontosabb és legelismertebb iskolájává vált.

Különleges pillanat volt az iskola életében az 1998-as

év, amikor befejeződött a tornaterem építése, és engedélyezték az első step by step osztály létrehozását.

2005-ben, amikor az iskola már egy évtizede a Liviu Rebreanu Általános Iskola nevet viselte, nyitott szívvel üdvözlöttük és fogadtuk közénk a hozánk átköltöző 127 óvodást, óvónőikkel együtt.

2015-ben, amikor az iskola már két évtizede a nagy erdélyi író, Liviu Rebreanu, védnöksége alatt állt, november 27-én, sok jó lélek és az iskola barátainak közös erőfeszítése árán, az intézmény ajándékba kapta az író mellszobrát. Az emlékmű felszentelése mint Szent Ünnep él a diákok és a tanárok emlékezetében.

Objektív okokból minden évben csökkent a tanulók száma, így a 2006–2007-es tanévtől kezdve az osztályok száma mind az elemi, mind a felső tagozaton, évfolyamonként két osztályra csökkent.





Jelenleg, iskolánkban 23 osztályban 424 tanuló tanul, 3 oktatási ciklusban:

- óvoda: 4 napközis csoport, 84 gyermekkel, egy 23 gyermekes óvodai csoport;
- elemi: 5 step by step osztály 93 tanulóval és 4 hagyományos osztály 66 tanulóval, 1 második esély típusú szimultán osztály 5 tanulóval;
- felső tagozat: 7 hagyományos oktatási osztály 143 tanulóval és 1 második esély típusú szimultán osztály 10 tanulóval.

Az oktatást 44, 80%-ban I. és II. fokozattal rendelkező hozzáértő tanár biztosítja, akikhez iskolai tanácsadóból, logopédusból és speciális képzésű szakemberekből álló csapat csatlakozik, akik rendhagyó szolgáltatásokat nyújtanak intézményünk minden oktatási szintjén.

Fontosnak bizonyult az idők során az iskola alkalmazottainak azon törekvése, hogy a lehető legtöbbet hozzanak ki az oktatási folyamatból, az oktatás magas színvonalát tartva mindenkori prioritásuknak. Ebben az értelemben az óvodások és az iskolások rendelkezésére áll: 24 tágas, tiszta, barátságos tanterem, 2 laboratórium (fizika-kémia, biológia), számítógépterem állandó internet-hozzáféréssel – ahol a tanulóknak lehetőségük van számítógépeket használni és órán kívül házi feladatokat elkészíteni, pszicho-pedagógiai tanácsadó és segítő iroda, logopédiai iroda, (mindkettő új bútorokkal és felszereléssel ellátva); modern edzőterem; könyvtár, jelentős számú kötettel; orvosi rendelő.

A tanárok kitűntek az osztályban végzett munkájukkal. Az évek során a diákok által elért eredmények az Országos Értékeléseken és az iskolai versenyeken tanúskodnak erről. 2013-tól a képességvizsgákon az átmenési arány a 90% -ot meghaladja, román nyelv és irodalomból pedig 100% -os. Az elért eredményeknek köszönhetően iskolánk elismerést nyert a megyében.

Az 1990–1991-es tanévtől napjainkig az iskola tanulóinak figyelemre méltó eredményeket értek el az Oktatásügyi Minisztérium által elismert iskolai versenyeken és olimpiászokon, kulturális-művészeti és sportversenyeken, ahol évről évre I., II., III. helyezést vagy dicséretet szereztek megyei, de országos, sőt nemzetközi szinten is. Meg kell említenünk a különböző versenyeken elért eredményeket: Biológiai Verseny, országos szakasz – különdíj; „Mihai Eminescu” román nyelv és irodalom olimpiász, országos szakasz – 4 dicséret; Fizika Olimpiász – 2 III. díj, 2 dicséret, egy tiszteletbeli oklevél, és egy bronzérem; Polgári nevelés Olimpiász, országos szakasz–dicséret; Matematika Olimpiász,

országos szakasz – ezüstérem; „Kenguru” Európai Alkalmazott Matematika Verseny – I. díj és egy görögországi kirándulás; „Lectura ca abilitate de viață [Az olvasás mint életképesség]” verseny, országos szakasz – III. díj; Ortodox Vallás Olimpiász, országos szakasz – különdíj; Magyar Általános Iskolák Nemzetközi Matematika Olimpiásza – II. hely; „Cangurul Lingvist” angol verseny, országos szakasz – 2 III. díj.



Az iskola tanárai, az egyéni kezdeményezéseket felkarolva, új didaktikai módszerek segítségével követik minden egyes tanuló fejlődését. Elhivatottságuk híre a megye határait is túllépte, hiszen iskolánk két MERITO díjjal kitüntetett tanárral is büszkélkedhet.

Tudatában annak, hogy a tanulás aktív megismerési folyamat, mely mindenki saját erőfeszítésével valósul meg, számos intézménnyel oktatási partnerséget hoztunk létre: a Hargita Megyei Tanítók Egyesületével, A Felső Maros és Olt Múzeumával, A Hargita Megyei Drogellenes Központtal, a Miron Cristea Kulturális Központtal, a Rebreanu Proeducation Egyesülettel, a Hargita Megyei Tanfelügyelőséggel, és a Kájoni János Megyei Könyvtárral. Ezen projektekben való részvételük által a diákok pozitív képet alakítottak ki önmagukról és önbizalmat nyertek, fejlesztették rajz-, ének-, kommunikációs- stb. készségeiket, csapatban dolgozhattak, tiszteletben tartva mindenikük fantáziáját és alkotó szellemét.

A nagyszabású projektek közül megemlítnék néhányat, amelyek megyeközi és helyi szinten jöttek létre:

2001: „SAMUEL VON BRUKENTHAL - PERSONALITATE ISTORICĂ DE SEAMĂ DIN TRANSILVANIA”, partnerség a nagyszebeni Brukenthal Gimnáziummal, a Resurse pentru Diversitate Etnoculturală Központ anyagi támogatásával.

2004: „EUROPA – FAMILIE DE POPOARE” – partnerség a bákói „Georgeta Mircea Cancicov” Iskolával;

2005: „NOI ȘI EUROPA” – partnerség a brassói 17. sz. Iskolával és a botoșani 8. sz. Iskolával;

2005: „Pentru un mediu curat și sigur” – partnerség a karácsonykői 8. sz. Iskolával;



2006: „Personalități ale literaturii române-Mihai Eminescu și Liviu Rebreanu” – partnerség a nagyszabeni „Mihai Eminescu” Általános Iskolával;

2008–2010: a Mozaic „Comunicare și educație interculturală în comunitățile multietnice” projekt – a Pestalozzi Alapítvány anyagi támogatásával.

„Rebrenienii în sărbătoare” – 2015

„Primul război mondial reflectat în operele lui Liviu Rebreanu” – 2016 „Copilăria-trecut, prezent și viitor – 2017

„Costum popular autentic, pilon de păstrare a identității naționale” – 2018

„Ne jucăm, învățăm, educăm” – 2019

Ugyanakkor, lehetőségünk volt nemzetközi projekteken is részt venni:

„Copii, jucării și jocuri”, szeptember 2003 – augusztus 2006, partnerek: Olaszország (projektvezető) és Ausztria;

„Toate realitățile și visele împreună”, szeptember 2008 – augusztus 2010, partnerek: Olaszország (projektvezető), Törökország, Portugália, Anglia, Spanyolország, Németország és Svédország;

„eCLIL4you – Environment and Language Integrated Paths for Young Learners”, szeptember 2012 – augusztus 2013 – eTwinning projekt, partnerek: Olaszország, Spanyolország, Franciaország, Lengyelország, Finnország, Németország, Görögország, Törökország.

„United in diversity-Europe seen by children” nemzetközi projekt, 02–05. 2016., az Europe Direct Lombardia Központ szervezésében – Olaszország.

JOBS Projekt –University of Teacher Education (PH Zürich) IPE központja, 2016.

„Ambasadorii limbii române” – Moldovai Köztársaság, 2018.

„Change The Human Mindset. The World Is Not Only Ours.”, 2020 – augusztus 2022, partnerek: Németország, Spanyolország, Lengyelország, Törökország.

„Későn jövünk rá, mennyire fontosak a közösség, az iskola, az osztály, a kollégák... túl későn, amikor nem tudunk visszamenni az időben. De vannak emlékeim. És mind ugyanolyan kedvesek nekem, és olyan szépek! Közülük sok, talán azok, amelyek végigvezettek az általam választott életúton, a Liviu Rebreanu Általános Iskolából származnak.”

„Csodálatos és gyermekeink javát szolgálja, hogy felelősséget vállalunk azért, amivé válnak, amit örökségül hagyunk nekik. Ha több szülő szövetkezne a tanárokkal, sok gyermek jövője boldogabb lenne.”

„Szeretném hinni, hogy iskolánk a jövőben is teljesítményközpontú iskola marad, ahol a tanárok a lelkük és tudásuk legjavát adják át diákjaiknak, segítenek megtalálni útjukat az életben, megtanítják őket győzni, kudarcokat legyőzni, önmaguk lenni, eszméiket elérni és gyermekkorukat élvezni.”

## Általános Iskola

Románandrásfalva



(<http://ngmarket.ro/seva/scsacelhr/>)

Románandrásfalva Hargita megye déli részén található, nagyon szép természeti környezetben. Az iskola 1947-ben épült, a tanítás itt román nyelven folyik. Összesen 40 diák tanul itt, óvodától nyolcadik osztályig. A románandrásfalvi általános iskolához négy alegység tartozik.

Hidegkúton óvoda és elemi osztályok működnek, 36 gyerek tanul itt román nyelven. A hidegkúti iskola épülete a legrégebbi a községből, 1900-ban épült.

Nagysolymosban óvoda és elemi osztályok működnek, az oktatás magyar nyelven folyik, 23 gyermekkel.

Kissolymosban az óvoda külön épületben van, kilenc magyarajkú óvodással működik.

A kissolymosi Augusztinovics Pál Általános Iskolában magyar nyelven folyik a tanítás, összesen 57 diákkal az elemi és a felső tagozaton. Az iskola 1936-ban épült. Az intézmény névadója Szentábrahámon született 1763-ban, elemi iskoláit Kissolymosban végezte. Ügyvédnek tanult, 30 évet az erdélyi királyi ítélőtábla mestereként dolgozott. Kötődése Kissolymoshoz és az Unitárius Egyházhoz élete végéig megmaradt. Kívánsága szerint Kissolymosban temették el.

Jelenleg a község tanintézményeiben 4 óvoda-pedagógus, 7 tanító és 11 tanár dolgozik.



A tanintézmények épületei az önkormányzat tulajdonában vannak, rendben tartott jó állapotú iskolák. Mind az öt épület rendelkezik közegészségügyi engedéllyel, a kissolyosi iskolában központifűtés van, a többi iskolát fatüzelésű kandallókkal fűtik. Az elmúlt években az iskolákat felújították, mindenikben van benti mosdó. Az idei évben padokat és bútorzatot cseréltünk.

Tanintézményeinkben román, magyar és roma nemzetiségű gyerekek járnak. Igyekszünk mindenkinek esélyt adni a fejlődésre, továbbtanulásra. Projektekben való részvétel által segítjük a román integrációját és a rászorulókat. Iskolánk jelenleg egy európai unió által finanszírozott projektben vesz részt. Diákjainkból szép számmal jutnak be gimnáziumokba, egy részük egyetemmet végez, a többségük szakmát tanul. - *Kardos Ibolya, igazgató*

Én nagyon szeretek a mi kis falunk iskolájába járni. Iskolába menet nem kell autóba ülnöm, nyugodtan elsétálok. Az iskolában megvan a kis közösségünk, az osztályban jól egyezünk. Szeretek a társaimmal játszani, nevetni és szórakozni. Szünetben a nagyobbakkal beszélgetek. A tanító néni odaadóan tanít minket, én ennek nagyon örvendek. A többi tanárra is felnézek és csodálom munkájukat. Az iskolámban tanultakra nagy szükségem lesz felnőtt koromban is. Ha nagy leszek, szeretnék gyerekekkel dolgozni. - *Kovács Ágota, IV. o.*

Ez az az iskola, ahol pályafutásom kezdtem, helyettesítő tanárként, majd elvégeztem a tanítóképző főiskolát Békéscsabán, és azóta címzetes tanítóként dolgozom itt. Vidéki iskoláról van szó, de én ezt teljesen másképp értelmezem, értékelem, mint sokan mások.

Azért, mert vidéki, nem azt jelenti, hogy menekülni innen, amilyen gyorsan csak lehet, ugyanis a tanulni vágyó, tanulni akaró embernek ugyanolyan lehetőségeket biztosít, mint bármely más iskola. Éveken keresztül volt lehetőségem megfigyelni az oktatási folyamat fejlődését, tapasztalni és tevékenykedni a jobb eredmények elérése érdekében. Persze ehhez szükség van egy olyan munkaközösségre is, amelyben mindenki a közös cél elérése érdekében dolgozik, törekszik. Ez itt megvolt. Olyan kollegákkal volt szerencsém dolgozni, akiket az együttműködés, segítőkészség, a jóindulat, a hivatástudat jellemez, és ami az egyik legfontosabb dolog egy közösség életében, az állandó kommunikáció. Közösen, odaadóan, egymást segítve végeztük munkánkat mind az iskolán belüli, mind az iskolán kívüli tevékenységekben. Ugyancsak odaadással, segítőkészséggel

vett részt mindig mindenki az egyház, a polgármesteri hivatal által szervezett összejöveteleken, rendezvényeken, amelyek a helyi közösség érdekeit szolgálták. A pedagógusok oktató-nevelő munkájának eredménye megmutatkozott a tanulók tanulási eredményeiben is. Minden évben, amikor lehetőség adódott, részt vettünk különböző versenyeken, és több alkalommal nagyon szép eredményekkel tértek haza résztvevőink. A továbbtanulásban is mutatkoztak a szép eredmények, ugyanis az itteni iskolából elszármazott diákok ugyanolyan szépen teljesítettek mind a középiskolában, mind a főiskolán, egyetemen. Büszkék vagyunk arra is, hogy volt diákjaink többsége a mindennapi élet különböző területein is helytállásról, emberségről tesz tanúbizonyságot. Mindvégig nagyon fontos szerepet játszott az iskola vezetősége. Ha csak az utóbbi tíz évet nézem, egy fejlődéssorozaton ment végig intézményünk: központi fűtés beszerelése, informatika terem felújítása, műfüves pálya építése öltözővel ellátva, bútorzat felújítása, internet bevezetése, ami nélkül az oktatás elképzelhetetlen ma már. Pályázatokon keresztül bővítettük mindazon felszereléseket, melyek szükségesek a minőségi oktatás végzéséhez. Különböző projektekre nevezünk be, melyek által a pedagógusok is fejleszthetik magukat, a diákok is értékes tudásanyagra tesznek szert. Végezetül elmondhatom, büszkeséggel tölt el, hogy ennél az iskolánál, ennek a munkaközösségnek lehetek tagja, ilyen csodálatos gyerekekkel körülvéve. - *Barabás Ida, tanítónő*

Románandrásfalvát és annak iskoláját 1969-ben ismertem meg, amikor ide neveztek ki matematikatanárnak. Itt dolgoztam, eleinte mint tanár, majd 1973-tól egészen nyugdíjazásomig mint iskolaigazgató. Ebben az iskolában a tanítás román nyelven folyt és folyik jelenleg is. Itt nagyon jól felkészült, szakképesített pedagógusok tanítottak, de volt, hogy a katedrákat érettségizett emberekkel kellett betölteni. Ezek a helyettesítők mindig szorgalmasan dolgoztak, hogy eleget tudjanak tenni a tanügyi követelményeknek. Az odaadó munkát és szorgalmat bizonyítják az eredmények, sok diák végzett egyetemet, a többiek jó szakemberek lettek. A románandrásfalvi iskola tanára volt Costea Constantin Ion, aki a Hargita Megyei Tanfelügyelőségre került, és évekig főtanfelügyelő-helyettes volt. Ma már kevesebb diák van, mint régebb, mivel a falu közössége elöregedett. Ennek ellenére minőségi oktatás folyik, az aktuális igazgató és csapata mindent megtesz a gyermekek érdekében. - *Pipaş Viorica*



Kétgyermekes büszke anyaként elégedett vagyok, hogy gyermekeim a kissolymosi általános iskolában tanulhatnak. Számomra biztonságot jelent a családi, békés körülmények között zajló oktatás. Nagy biztonság akkor is, amikor egy eléggé bizonytalan helyzet elé állított a világ, amikor külső kényszer nehezedik a szülő, gyerek vállára, amikor új oktatási forma valósul meg. Szülőként úgy érzem, hogy községünk és iskolánk vezetősége ebben a helyzetben is megtalálta az oktatás megfelelő és járható útját. Gyerekeim kisiskolás koruktól számos

helyi és környékbeli megmértetésen vettek részt, amelyekhez minden feltétel adott volt, hogy összemérjék tudásukat más diákokkal. Gyermekeim számos jutalomkönyvet és oklevelet kaptak, online vetélkedőn szerzett díjjal is büszkélkedhettek. Az iskolán kívüli tevékenységekben való részvételükkel falunk és községünk jövőjét, hagyományink életét szolgálják. Öröm és hála érzése tölt el látva haladásukat. Megköszönöm és értékelem szülőként mindazon munkát, amelyet tanítóik/tanáraik nyújtanak számukra. - Kovács Ilona Etelka

90.

## Salamon Ernő Gimnázium

Gyergyószentmiklós



### Iskolánk névadója

Iskolánk egykori diákja, Salamon Ernő költő, riporter, szerkesztő nevét vette fel halálának 25. éves évfordulóján, 1968-ban. Salamon Ernő Gyergyószentmiklóson, szegény zsidó családban született 1912. május 5-én. 17 éves korától közlik a verseit, amelyekben főként a munkástelepen nyomorgó emberek életét szóltatja meg. Bekapcsolódott az illegális proletariátus mozgalmakba, remélve egy lehetséges kiutat népének a szegénység szorongatásából. A kommunista eszmével rokonszenvező költőt többször megfélemlítik. Sorsát nehezíti származása is; a zsidótörvények megjelenése után nem vállalhat hivatalosan semmiféle munkát, verseit sem közölhetik az irodalmi lapok. 1942 tavaszán gyűjtőtáborba internálják, munkaszolgálatosként Ukrajnába kerül, ahol kiújul tifuszos betegsége, és 1943. február 27-én olasz katonák agyonlövik. Életében három kötete jelent meg.

### A Gimnázium rövid története

1908. augusztus 11-én alapították meg hivatalosan a középiskolát, a Magyar Királyi Állami Gimnáziumot. Az ügyintézésben fontos szerepet vállalt Barkóczy Nándor miniszteri osztálytanácsos, Orel

Dezső polgármester és Puskás Adolf főjegyző. Az iskolaépítés 2.000.000 koronába került, amelyből Gyergyószentmiklós Város Tanácsa, Csík Vármegye és a környék adakozói 300.000 koronát adományoztak.

1912-ben fogadták el a nagyszabású épület terveit, amelyeket Orth Ambrus és Somló Emil budapesti építészek készítettek el, a munkálatokat Koch Károly építőmester vezetésével végezték el és 1915-ben fejezték be.

A történelmi események miatt többször változott az iskola jellege és a tanítás nyelve. Az első világháború után román tannyelvű gimnáziumként, a második világháború alatt magyar tannyelvű, majd egyes tannyelvű gimnáziumként működött.

1968-ban a Gimnázium felvette egykori diákja, Salamon Ernő költő nevét.

Az 1977-es tanügyi reform megszüntette a középiskola elméleti reál-humán jellegét, és a Gimnáziumot Ipari Líceummá alakították, meghagyva egyetlen matematika-fizika osztályt. 1990-től a Salamon Ernő Gimnázium önálló magyar tannyelvű iskolaként működik.

A 2001–2003-as esztendőben világbanki támogatással megtörtént az iskola épületének felújítása, majd 2004-ben a bentlakást renoválták. 2005-ben az épület külső megvilágítása készült el, és 2007-ben megépült a sportcsarnok. Az iskola homlokzatát 2011-ben állították vissza eredeti állapotába.

Az iskola udvarán emléktáblát helyeztek el Dr. Jakab Antal és Márton Áron megyéspüspökök emlékére. Dr. Jakab Antal iskolánk tanulója, majd igazgatója is volt, Márton Áron pedig az 1926–1927-es tanévben iskolánkban tanított.

2008-ban jelent meg a Mark House Kiadó gondozásában Rokaly Józsefnek, a Gimnázium történelmettanárának a Gyergyószentmiklósi Gimnázium



Monográfiája című értékes munkája, 2018-ban pedig a tanári közösség egy emlékkönyvben foglalta össze az előző tíz év történéseit, eredményeit.



2016-ban a Gimnázium vallástermét a nagy püspök iránti tiszteletből Márton Áron-teremnek nevezték el, a földrajzterem pedig Eröss Zsolt nevét vette fel, mert ebben a teremben érettségizett a világhírű hegymászó. Itt egy állandó kiállítást létesítettek. 2017-ben pedig megnyitották ünnepélyesen a Gimnázium Iskolamúzeumát. A múzeumi tárgyak tíz év alatt a tanárok, diákok, vendiákok, szülők, környékbeli iskolák adakozásaiból gyűltek össze.

2019-ben Hargita Megye Önkormányzatának segítségével elkészült a Gimnázium zene- és hangfelvétel terme, valamint az iskola zenekarát értékes zenefelszereléssel látták el. 2020-ban az iskolát rácsatlakoztatták a Városi Önkormányzat támogatásával a földgázvezetékre.

### **Aktuális helyzet**

A gimnáziumban évfolyamonként öt párhuzamos szakosztály működik, amelyek közül három reál és kettő humán. Szakosztályaink a következők: intenzív-informatika, matematika-informatika, természettudományok, filológia, társadalomtudományok. A helyek száma egyenlően oszlik meg, vagyis évente 28 tanuló nyerhet felvételt osztályonként.

A gimnázium munkaközössége a következő alkalmazottakból tevődik össze: 31 állandó, 14 betanító-óraadó, szakképzett pedagógus tevékenykedik hat katedrán belül. A kiegészítő személyzet száma jelenleg 22. Szakmailag jól felkészült, gyakorlott tanárok tanítanak iskolánkban. Többségük rendelkezik a legmagasabb pedagógusi minősítésnek számító I-es fokozattal.

A sokirányú, változatos iskolai tevékenységek felújított, korszerű osztálytermekben zajlanak. A termek mellett számos rendezvénynek, tevékenységnek biztosít helyet a tornaterem, a díszterem, a sportcsarnok, az étkezdé, az iskola udvara, a városi Művelődési Ház.

### **Az iskola jellegzetességei**

Az iskola életét, szellemiségét nagyon sok esemény határozza meg. Ezek közül öt jellegzetes rendezvényt emelünk ki, amelyek sajátosan salamonosak, azaz: „salamonikumok”.

A Gólyacsapda a gyergyói középiskolákban egyedülálló rendezvény, amely közel húsz éves múltat tekint vissza. A programot az utóbbi években a Diáktanács szervezi a IX.-es évfolyamnak, október közepén. Célja, hogy az új osztályok, a Gólyabált megelőzően, ismerkedjenek, kiscsoportokban játsszanak, valamint erősödjön bennük az osztályhoz tartozás tudata.

Az Őszi Szavalóversenyt, a gimnázium nagy múltú rendezvényét, 1987-ben Patek Mária és Lakatos Mihály kezdeményezte az „Elhull a virág, eliramlik az élet” – Petőfi-mottóval. A versenyre erdélyi és magyarországi iskolák diákjai is beneveznek. 2015-ig őszi tematikájú versek hangzottak el, 2016 óta az erdélyi irodalom egy-egy jeles képviselője kerül előtérbe.

A románok nagy költőjéről elnevezett Eminescu Versenyt évente, január folyamán rendezik meg, amelyet iskolánk román szakos tanárai szerveznek Straszszer Doinița tanárnő kezdeményezésére. A verseny két részből áll: először az irodalmi verseny zajlik, amelyet Eminescu műveiből készült zenés-verses irodalmi előadás követ.

A „Tarisznyás Márton útján” elnevezésű Hagyományörző Nap iskolánk legnagyobb méretű, közkedvelt rendezvénye. Ez a nap a székely értékeink, kultúránk – hagyományok, zene, ének, tánc, ételek stb. – népszerűsítéséről szól. Főbb mozzanatok: „legszékelyebb osztály” kiválasztása, körtánc, népdallánc, táncbáz, osztálymúzeum, településvetélkedő.

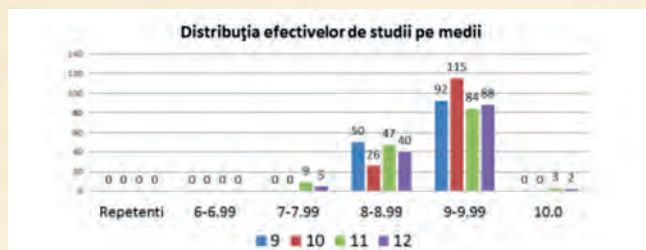
Említésre méltó a Salamon's Jam Orchestra (SJO) elnevezésű Iskolazenekar, amely a gimnázium tanulóiból alakult 2018 tavaszán. Tagjai azok a diákok, akik önerőből, zeneiskolás múltjukból vagy fúvószenekarban szerzett tudásukból adódóan ügyesen zenélnek, nyitottak az együttműködésre és az igényes zene művelésének örömeire. A zenekar már több nagyszerű előadást tudhat maga mögött.

### **Eredmények, projektek**

A salamonos diákok többsége kiemelkedő tanulmányi eredményekkel rendelkezik, sikeresen érettségizik, és továbbtanul valamelyik hazai vagy külföldi egyetemen. A diákok többsége kiválóan teljesít: a 2019–2020-as tanév 563 tanulója közül 163-nak 8-8,99 közötti évi általánosa volt, viszont 384 tanuló 9–10-es médiával végzett. Ugyanakkor az érettségi és a póterettségi eredményeket összevetve, az előző tanévben 96,29%-os volt az átmenési arány, vagyis 135 diákunkból 130-nak sikerült a vizsgája.



A tanév során számos helyi, megyei, országos és nemzetközi versenyen vesznek részt tanulóink, amelyekben kiemelkedő helyezéseket érnek el. Jelentősek a sporteredmények is.



A gimnázium törekszik más tanintézményekkel kapcsolatok kialakítására, ápolására. 1994–2015 között hat magyarországi iskolával sikerült testvériskolai egyezményt aláírni, melyeknek célja: egymás kölcsönös látogatása, megismerése, tapasztalatcsere, közös programokon való részvétel. 2019-ben iskolák közötti együttműködést támogató Erasmus+ pályázatot nyertünk, a program neve MATHS ALIVE. Mint koordinátor, három országgal vagyunk partneri szerződésben (Lengyelország, Portugália és Szlovénia).

### Vallomások az iskoláról

Három éve kissé bizonytalanul léptem át először a hatalmas épület küszöbét, de ma már tudom, hogy életem legszebb időszaka kezdődött el akkor. Olyan lehetőségekkel és élményekkel gazdagodtam itt, melyekre évek múlva is szép emlékként fogok tekinteni, legyen szó a gólyacsapdáról és a gólyabárról, az iskola zenekarának koncertjeiről vagy akár a cserediákprogramokról. A tanulásban pedig végig olyan tanárok vannak segítségünkre, akik a leckék mellett az életre is tanítanak. Bár még nem tudom, merre visz majd az élet, abban biztos vagyok, hogy melegséggel a szívemben fogok visszagondolni „salamonos” éveimre. (Vargyas Boglárka, XI.C osztályos tanuló)

Első találkozásom a Salamon Ernő Gimnáziummal diákként, felejthetetlen élmény: ámulatba ejtő, monumentális épületével, tekintélyt, fegyelmet parancsoló tanáraival. Könnyű volt megszeretni, büszkeség közösségéhez tartozni, kötelesség és felelősség munkával, tudással, eredményekkel jó hírnevét öregbíteni. Ballagó diákként nehéz szívvel búcsúztam tőle, de hosszú évek múltán hihetetlen boldogsággal tértem vissza tanárként biztonságot nyújtó falai közé. Olyan volt ez számomra, mint egy hosszú, világkörüli utazás után hazaérkezni és megtapasztalni, hogy az egykori diák érzései, viszonyulásai, motivációi mit sem változtak „alma mater” iránt. Tanárként is lenyűgöz a város egyik ékesége, reggelente nem munkába, hanem a második

otthonom fele tartok. Értékes, jól felkészült, összetartó közösségének öröm, büszkeség a tagja lenni, gyermekeit nevelni, tanítani felelősség, jó hírre vigyázni, tehetséggel, tudással, munkával eredményeket felmutatni, erkölcsi kötelesség. (Barabás Gyöngyvér, aktív történelem–filozófia szakos tanár)

1990 szeptember elsejétől lettem „salamonos” tanár. A Gimnázium tanári pályám ragyogó színhelye volt. Magyartanári álmaim, vágyaim itt szabadon szárnyalhattak. Sokat közülük sikerült megvalósítanom a tehetséges, lelkes tanulókkal és kollegáimmal együttműködve. (Őszi szavalóverseny, Hagyományörző napok, Stafilocopé iskolaújság, Műértelmező kör, Gyémántcsiszoló iskolaverseny stb.) Boldog, elégedett tanár és ember voltam egy olyan közösségben, ahol a 100 év alatt formálódott szellemi örökséget teljes egészében magaménak éreztem, és arra törekedtem, hogy mindezt átadjam tanítványaimnak. Tanárként és emberként vallom, hogy a hűség, a tiszta erkölcs, tudásvágy, az ősök tisztelete, Istenhit, önbecsülés és mások megbecsülése olyan értékek, amelyek birtokában mindenkor igaz emberré válik a „salamonos” diák és tanár, egyaránt. (Patek Mária Anna, nyugalmazott tanár, volt aligazgató)

Két nagy gyermekem is a Salamon Ernő Gimnázium tanulója volt, akik nagyon szerettek ebbe az iskolába járni. Ezt semmiképp nem gondolom véletlennek, szülőként is nagyon jó érzés volt, hogy egy ilyen kiváló iskola tagjai lehettek, ahol a tanárok többsége tetteivel, cselekedeteivel azon munkálkodik, hogyan tudná a gyerekek szívébe, lelkébe belelopní, megéreztetni, hogy ez az iskola az övék, büszkék lehetnek rá. Úgy érzem, hogy a Salamon Ernő Gimnázium nemcsak egy iskola, ahol lehet tanulgatni, hanem AZ ISKOLA, ahol igazán jól fel lehet készülni az élet további szakaszaira. A diák-tanár-iskolavezetés kiváló és őszinte hármass viszonyon alapul, mindezt bizonyítják a kimagasló szervezésű gólyabálok, az iskola minőségi zenekara, kórusa, a három évtizeden át szervezett őszi szavalóverseny, az Eminescu emléknap, és amire igazán büszkék lehetünk mi gyergyóiak, az egyedülálló, szívet-lelket megmozgató „Hagyományörző napok” rendezvénye. Hiszem, hogy példa lehet sok-sok iskola számára. Záró gondolatként csak javasolni tudom, hogy bárhol is él az eljövendő gimnazista, ne gondolkozzon, hanem válassza a Salamon Ernő Gimnáziumot. (Kopacz Zoltán, szülő)

(Szerkesztőcsapat: Lakatos Mihály igazgató, Ferenczi Attila aligazgató, Barabás Gyöngyvér, Csiki Zoltán, Fazakas Edit, György Éva, Jánosi Emese, Páll Bernadette, Páll Zselyke, Romfeld Katalin, Ţepeş Iuliana, Zoltáni Hajnal tanárok.)



# Vitos Mózes Általános Iskola

91.

Csíkszentkirály



Csíkszentkirály az Alcsíki-medence északi részén fekszik, az Olt folyó két oldalán, hét kilométerre Csíkszeredától. Iskolánk Csíkszentkirály község egyetlen önkormányzati fenntartású intézménye.

Idén 450 éves a szentkirályi oktatás első írásos említése. 450 évvel ezelőtt készült az a latin nyelvű dokumentum, amelyben, Csíkban elsőként, egy csíkszentkirályi iskolamesterről tesznek említést. Az 1571. február 25-én, János Zsigmond erdélyi fejedelem által, Gyalu várában kiállított, a csíkszentkirályi Andrassy és Bors család közötti peres okiratban tanúként említik „Paulum Literatum Rectorem Schole dicte possessionis Zenthkyral” – Pál Deák csíkszentkirályi iskolamestert.

1993-ban az iskola felvette a csíkszentkirályi Vitos Mózes pap és közíró nevét. Iskolánk névadója 1847-ben született Csíkszentkirályon, gyalogkatonarenden levő családból. 1861-ben kerül a csíksomlyói gimnáziumba, ahol nemsokára kitűnik szorgalmával, tudásszomjával és a régi dolgok, írások iránti szenvedélyes érdeklődésével. Gyulafehérváron folytatja tanulmányait. Felsőfokú tanulmányai elvégzése után papi szolgálatot teljesít. 1893-ban Csíkszeredában jelent meg nyomtatásban egy imakönyve, amelynek címe: „Lurdi gyógybalsam, vagyis kilenc napi s más ájtatosságok, imák és énekek”. Sokoldalú közéleti, publicisztikai és más, kinyomtatott vagy kéziratban maradt művei mellett írta meg 34 füzetben (később egy kötetben), 1022 oldalnyi terjedelmű főművét, amelynek címe: Csíkmegyei füzetek. Adatok Csíkmegye leírásához és történetéhez. 1902-ben halt meg, a csíkszentkirályi templomkertben van eltemetve ez a fajáért nemcsak lángolni, de szívósan dolgozni is tudó, népének hi-

báit ismerő s azokat nem takargató derék székely pap. Jelen tanévben iskolánk 83 óvodással és 155 tanulóval, összesen 3 óvodai csoporttal, valamint 9 osztállyal működik. Tanulóink nagy része a faluban él, de vannak olyan tanulóink is, akik Csíkszeredából, illetve a szomszédos falvakból járnak.

Gyerekeink igen különböző családokból származnak, így különböző viselkedési normákat hoznak magukkal, más-más szocializációs folyamaton mennek keresztül. Az oktató-nevelő munkánk két különálló épületben zajlik.

Óvodásaink a Méhecske Óvodába járnak, amely az egykori, 1892-ben épült Népiskola épületében működik. Iskolásaink a templom melletti, 11 tantermes, relatív új, modern mellékhelységgel, vezetékes vízzel, valamint központi fűtéssel ellátott épületben tanulnak.



Az iskola felszereltsége jó, megfelel a kor követelményeinek, a sportterem Alcsík egyik legkitűnőbb ilyen jellegű létesítménye. Az iskola informatika termére kimondottan büszkék vagyunk. Az itt működő korszerű számítógép-hálózat lehetőséget nyújt minden tanulónak a számítástechnika titkaival való megismerkedésre. Talán mondanunk sem kell, hogy napjainkban milyen fontosak az ilyen jellegű ismeretek. Iskolánk pedagógusai jól képzett, több éves gyakorlattal rendelkező nevelők, kiemelkedő pedagógiai képességekkel. Eredményes munkájukat mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a falu jelen nemzedékét is ők tanították, nevelték. A már 20 éves igazgatói munkám alatt igyekeztünk a saját eszközeinkkel tenni azért, hogy gyerekeink kulturált körülmények között tudjanak tanulni. Mindennapi tevékenységeink nagyrészt a nemzeti öntudat erő-



sítésének jegyében szervezzük. Megemlékezünk a magyarság legfontosabb történelmi és kulturális eseményeiről. Nem győzzük eleget hangsúlyozni, hogy milyen fontos az itthonmaradás. Ezenkívül erőteljesen áthatja a közösségünket a vallási nevelés, a környezettudatos magatartás és az egészséges, sportos életforma. Tanulóink jól szerepelnek a tantárgyversenyeken, szavalóversenyeken, sportrendezvényeken, néptáncaikkal a környék rendezvényeit színesítik. Több Erasmus+ pályázatot is nyertünk, amelyekkel jó gyakorlatokat sajátítottunk el és alkalmaztuk iskolánkban, valamint gyerekeink előtt megnyitottuk a nagyvilágot. Testvériskoláink a székelyszentkirályi Szent István Általános Iskola, a berekfürdői Veress Zoltán Általános Iskola és Óvoda, illetve a gödöllői Szent János utcai Mesevár Óvoda.

Köztudott dolog, hogy a jelen körülmények – a törvénykezés, az ország gazdasági állapota, járványügyi nehézségek – nem igazán segítik törekvéseinket. Mégis, megnyugtatóan elmondanám, hogy a felsorolt politikai, gazdasági, illetve szociális tényezők a gyerekekkel való közvetlen munkánkat valójában nem érintik, inkább a mi felkészülésünkre, feladatainkra hatnak ki. Az ábécé mindig ábécé marad, ugyanúgy, mint ahogyan a szorzótábla sem módosul, tehát az ismeretanyag átadása, a szülőkkel való együttműködés nem változhat a mi részünkről. Lehetnek bármilyen gyakori változások az oktatásügyben, törvények módosulhatnak, azért egy igazi pedagógus sokkal hosszabb periódusban gondolkodik, mindig a gyerek érdekeit tartja szem előtt, így a szülőknek nincs okuk aggodalomra. *Szabó-Mező László, iskolaigazgató*

1980-ban helyeztek ki a csíkszentkirályi Vitos Mózes Általános Iskolába címzetes tanárnak, ahol 2017-ig, nyugdíjba vonulásomig dolgoztam. Örömmel tekintek vissza a Csíkszentkirályon eltöltött éveimre. Nagyon sok gyermek végzett egyetemet, akiket tanítottam, de minden tanítványom becsületes, jólképzett felnőtt lett, akik megállták/megállják helyüket a társadalomban és

a családban is. Visszagondolva aktív tanári munkámra, úgy gondolom érdemes volt tanárnak lenni, mert sok mindent megtanítottam a gyermekeknek, és ők is sokat segítettek abban, hogy megszeressem a szakmámat. Megköszönöm a volt tanítványaimnak, hogy most is kapcsolatot tartanak velem, ez teszi szebbé a nyugdíjas éveimet. - *Daró-Márton Vilma, volt matematikatanár*

Megtiszteltetés számomra, hogy hajdani csíkszentkirályi kisdiákként írhatok pár gondolatot szerett iskolámról, mely 1993 óta községünk neves szülőlténe, Vitos Mózesnek nevét viseli. „Boldog idő, szép gyermekkor, jöjj vissza egy szóra!” – ezek azok a gondolatok, melyek elsőként eszembe jutnak, amikor felidézem azokat az éveket, amikor kisgyerekként álmodok, vágyakkal tele elindultunk a tudományok fellegvárába. Az évek során a második otthonunkká vált hajlék a tudást, a szeretetet, a tiszteletet, a megbecsülést jelentette számunkra. Ezek voltak azok az idők, amikor mindennek őszintén tudtunk örülni.

Őrzik-e lépteinket a folyósok, csínytevéseinket az osztálytermek? Nem őrzik. Mert a tárgyak hűtlenek, megújulnak, elenyésznek, eltűnnek az örök változásban. De emlékeink elevenen őrzik a Csíkszentkirályon töltött iskolás éveket, amikor osztálytársaink nélkül el sem tudtuk volna képzelni az életet. Bennünk élnek azok az évek, amikor minden reggel a „trei culorral” kezdődött a tanítás, amikor az egyenruha viselete kötelező volt. Négy évtized távlatából jól esik visszagondolni ezekre, a ma már történelmi időkre, a szárnybontogatás éveire, amikor a délutáni iskolába járás nem okozott gondot sem nekünk, sem szüleinknek, a megsegítő órákat ingyen tartották, amikor a pedagógust tiszteltük és felnéztünk rá.

A jelenlegi csíkszentkirályi pedagógusok számára kívánok további lelkiismeretes munkát, hogy hivatástudatuk magaslatán állva túllépjenek a jelenlegi nehézségeken, és a rájuk háruló feladatokat, az oktató- és nevelőmunkát példásan teljesítsék. - *Gál Mária, volt tanítvány*

## Márton Áron Általános Iskola

### Csíkszentdomokos



92.

Iskolánk 1990. május 6-án vette fel boldogemlékü Márton Áron püspök nevét. A püspök Csíkszentdomokoson született, iskolánkban végezte az elemi tanulmányait. 1990 óta minden évben május 6-án iskolanapokat tartunk. Az idén, 2020-ban a 30 éves évforduló alkalmából iskolánk munkaközössége egy emlékkönyv kiadásával ünnepelt.

Az eddig ismert legrégebbi adatot arról, hogy mikortól létezik szervezett oktatás Csíkszentdomokoson, a Csíki Székely Múzeum (az egykori Csíksomlyói Ferences Állomány) egyik könyvének bejegyzése szolgáltatja (Muckenhaup E. 1992. 4). Ezt a vallástörténeti könyvet 1548-ban adták ki Antwerpenben, Eusebius Pomphilius és Bufimus munkáit



tartalmazza, fatáblás, vaknyomásos, barna bőrkötésben. E kiadvány második lapján a következő beírás és évszám található: „Nicolae Zen Damokosy 1597 Senior Rectoru”. Tehát őt, Miklós deákot tekinthetjük a szentdomokosi iskola első ismert tanítójának. Talán ő volt a felcsiki tanítóság rangidős tagja, amire a „senior Rectoru” utal.



1667–1669 között Szentmihályi Barla János tanít a faluban. Ugyanakkor harangozó és segédtanító Szentdomokosi Péter, aki bejegyzései a könyvbe: „Dum fui componator in Szent Domokos in anno 1667”. (Mészáros, Uo.) 1670-ben már Szentdomokosi Péter az iskolamester. A következő bejegyzés 1671-ből származik: „... de Szent Domokos Rector shcolae... Petrus Bálint 1671.” (Dr. Mészáros I. Uo.). 1700-ban az iskolamester Lakatos Tamás, akinek 1711–12-ben is van bejegyzése „Thomae Lakatos, alias Literati”. Ezek a tanítók és segédtanítók a falu írástudói is voltak egyben, ők örökítették meg bejegyzéseikkel a fontosabb eseményeket is. Az egyházközség fizette őket, anyagi juttatásokat a lakosságtól is kaptak. A XVII–XVIII. században ezek az iskolamesterek és segédjeik, akik egyben harangozók is voltak, inkább a tanulni vágyó fiúgyermekkel foglalkoztak. Tanítottak - akárcsak az Erdélyben létező többi iskolában - írást, olvasást, számolást és katekizmust. Tankönyv, tanrend nem létezett.

A község legrégebb iskolaépülete a mai templom melletti iskola, amelynek fő szárnya 1856-ban épült (az út felőli rész), a mellékszárny pedig 1890–1900 között. Ebben az iskolában az első iskolamester Székely Lajos tanító volt 1870-ig, aki egyben a falu harangozója is volt. (Mijea Aranka, 1972., kézirat). A tanulólétszám nagy a tanítók számához képest: egy oktatóra 50 tanuló jut, noha az iskoláskorú gyermekek 40–60%-a járt iskolába. A tanítás vallásos jellegű volt 1910-ig.

1901-től az iskola igazgatójává Xantus Dávid csíktaplocai születésű kántortanítót nevezik ki. 1903-ban a tanköteles gyermekek létszáma 643, amelyből 347 járt iskolába. 1907-ben nevezik ki Császár Dónát rákosi

származású kántortanítót. A század elején, az iskolai okmányok, jegyzőkönyvek tanúsága szerint a következő tantárgyakat tanították fokozatosan, az I–IV. osztályban: magyar olvasás, nyelvtan, helyesírás, folyékony olvasás, tartalomtárgyalás, fogalmazás, beszéd- és értelemgyakorlat, hit- és erkölcsstan, számtan, mértan, földrajz, történelem, polgári jogok és kötelességek, természetrajz, természettan és vegytan, szépírás, éneklés, rajzolás, gazdasági ismeretek (elmélet, gyakorlat), kézimunka, testgyakorlás. Az osztályozás számjegyekkel és minősítő szóval történik. Számjegyekkel 1–5-ig, az 1-es a legjobb osztályzat. Szóval: dicséretes, jeles, kitűnő, jó, elégséges, elégtelen. Értesítőt karácsonykor és húsvétkor állítottak ki a tanuló előmeneteléről.

Az 1910-es években a gyermeklétszám akkora, hogy az iskola szűknek bizonyult, ezért a falu különböző részein bérelt házakban is kezdenek tanítani. Ilyen „iskolák” működtek Garados alatt, Carina utcában, Cseralatt és a mostani központi óvoda mellett. 1910-ben az iskolák állami tulajdonba mennek át.

Az első világháború idején szünetel a tanítás: nem volt, aki tanítson, sem, akit tanítani. A lakosság nagy része elmenekült. A 30-as években hét osztályt nagyon kevesen végeztek, azok is inkább a felekezeti iskolában.

Az 1940–1944 közötti időszakban a román nyelvű állami iskola megszűnt, magyar nyelvű lett, igazgatója Blénessy Károly volt.

A háború után a gyermeklétszám növekedni kezd: nem elégséges az iskolaépület, a falu széleire kell járjanak a gyermekek iskolába. 1957-ben felépül a cseraljai I–IV. osztályos általános iskola, majd Sárosúton is 1961-ben.

A központi iskolát 1971–1975 között egy új szárnyal bővítik. A tanuló létszám az 1981–1982-es tanévben, községi szinten eléri az 1050-et. 1981-ben iskolává alakítják a falu régi egészségházát is.

Az 1989-es változás után a pedagógusok nagy lendülettel kezdenek hozza az iskola újraszervezéséhez.

(Forrás: Csíkszentdomokos monográfiája, 227–243., kivonat)

### **Az 1990–2020, vagyis az elmúlt 30 év igazgatói és aligazgatói a következők:**

1990. január–augusztus: Nagy Árpád – igazgató, Csapár Jolán – igazgatóhelyettes

1990–1992: Nagy Árpád – igazgató, Gáll Jenő – igazgatóhelyettes

1992–2010: Gáll Jenő – igazgató, Veress Anna-Aranka – igazgatóhelyettes

2010–2011: Veress Anna-Aranka – igazgató, Szabó Ida – igazgatóhelyettes

2011–2020: Veress Anna-Aranka – igazgató, Kalamár Mária – igazgatóhelyettes



A Márton Áron Általános Iskolában a 2020–21-es tanévet a beiratkozott 670 gyerekkel indítottuk. 164 óvodás van az óvodai ciklusban, két napközis csoport működik és hét normál programú csoport. Az elemi tagozaton 287 elemi iskolás tanul 15 osztályban, a felső tagozaton pedig 219 tanuló 9 osztályban. A pedagógusközösségünk negyvennyolc tagú, 11 óvónő, 15 tanító és 22 felső tagozaton tanító tanár. Az oktató-nevelő tevékenység hét alegységben zajlik. Mindennapi munkánkat négy kisegítő személy és 11 nemdidaktikai személy segíti.

Iskolánk pedagógusközösségének javaslatára minden évben díjazzuk azon tanulókat, akik 9,50-en felüli évi tanulmányi általánost érnek el. A 2019–2020-as tanévben a felső tagozaton 59 tanulót díjaztunk.

Az elemi és a felső tagozaton 12, sajátos nevelést igénylő tanulónk van, akikkel az iskola pszichológusa és a fejlesztő pedagógus külön foglalkozik.



### **Erasmus+, iskolai, óvodai stratégiai partnerség**

*Az Eszterlánc hagyományörző tevékenységek az óvodai nevelésben* című Erasmus+ projekt három partnerintézmény között valósult meg: Eszterlánc Óvoda Hajdúsámsonból, Ludas Község Óvodája és a csíkszentdomokosi Márton Áron Általános Iskola. A mi iskolánkból részt vettek a projektben az iskolaigazgató, az igazgatóhelyettes és a tíz óvónő. A projekt futamideje: 2018. október 1. – 2019. szeptember 30. Az egyéves időszakra hat találkozót terveztünk, kettő-kettőt mindegyik tanintézményben.

Az Erasmus+ projekt találkozóinak alkalmával tanultakat pedagógusaink nagy sikerrel vitték be az óvodai csoportokba. A partnerektől kapott tevékenységi tervek nagyon hasznosak voltak, hisz az óvónők tudták használni a napi tevékenységek alkalmával. A találkozók az óvónők beszélgettek az oktatási anyagok fejlesztéséről, bővítéséről, ezenkívül a projekt lehetőséget biztosított, hogy megosszák tapasztalataikat, gyakorlataikat.

Köszönjük szépen a lehetőséget a hajdúsámsoni Eszterlánc Óvodának.

A *Vigyázz, kész, zöld!* című Erasmus+ projekt szintén három intézmény között valósul meg: Eszterlánc Óvoda, Hajdúsámsonból, Csillagocska Református Zeneóvoda, Nagyváradról és a csíkszentdomokosi Márton Áron Általános Iskola. Iskolánkból részt vesznek a projektben az iskolaigazgató, az igazgatóhelyettes és a tizenegy óvónő. A projekt futamideje: 2020. október 1. – 2022. szeptember 30.

Iskolánk pedagógusai számos projektet terveztek és szerveztek:

Cirka-firka – rajzprojekt

Ne hagyjuk cserben az éneket – énekverseny

Védtelenül – helytörténeti projekt

Kedvenc mesehős – rajzpályázat

Emberkereskedelem elleni küzdelem

Az ajándékozás öröme

Én és a telóm – valóság és virtuális világ

A csíkszeredai Tanulók Házával partnerségben néptánc- és hangszeroktatás van iskolánkban. Az több műveltségi területet átfogó projektek szervezését pedagógusaink nagyon fontosnak tartják, és diákjaink is nagy-nagy lelkesedéssel kapcsolódnak be.

Iskolánk diákja volt Márton Áron, Erdély püspöke. „Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent, nekem szülőhazám itt e lángoktól ölelt kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.”

*Radnóti Miklós*

A költő sorai ránk is vonatkoznak, hisz mindketten Csíkszentdomokoson születünk, itt tanulunk írni, olvasni, számolni és tanulmányaink elvégzése után ide tértünk vissza volt iskolánkba, már tanárként. Azóta eltelt több mint 30 év, de ma is úgy gondoljuk, hogy mindannyiunk lelkét itt formálták e falak között.

Manapság felgyorsultak az események. A gyermekekkel való foglalkozás komoly pedagógiai folyamat. Az új, a modern oktatási formák, az online oktatás, a folyamatosan változó körülmények bizony nagy feladat elé állítanak minket. Minden erőnkkel arra törekszünk, hogy biztassuk és támogassuk iskolánk tanulóit, hiszen rajtunk is múlik a jövőjük. Meggyőződésünk, hogy a legjobb befektetés az őszinte, egészséges, együttérző, segítőkész és öntudatos személyiség nevelése. Tudjuk, hogy az iskola feladata, hogy értelmes, kulturált, becsületes, tisztességes, elkötelezett embereket neveljen.

Meglátásunk, hogy az egymás iránt érzett bizalom, a tisztelet, a közösségben jól elvégzett munka kövacsolt minket jó csapattá, jó közösséggé. Köszönjük



szépen munkaközösségünknek az áldozatos, lelkiismeretes munkáját.

Az iskola bejáratánál márványablán boldogemlékű Márton Áron püspök sorai olvashatóak: „Akik őrhelyen állanak éber figyelésre és megsokszorozott munkára vannak kötelezve”. Adja a jó Isten, hogy sok-sok év múlva is „őrhely” legyen az iskolánk, és hogy méltók tudjunk lenni a névadó szellemiségéhez és hagyatékához. – *Veress Anna-Aranka, iskolaigazgató, Kalamár Mária, igazgatóhelyettes*

Szabó Anna vagyok, VII.A osztályos tanulója a domokosi Márton Áron Általános Iskolának. Mind a kisiskolánál, általános iskolánál, mind a „Viháncka” óvodánál azt tapasztaltam, hogy nagyon felszerelt, mindent megad, ami a hatékony tanuláshoz szükséges. Vannak különböző laborok, amelyekben az adott tantárgyhoz minden kellék megtalálható. Minden osztálynak saját laptopot, vetítőt biztosít, annak érdekében, hogy mi, a diákok minél jobb, minél izgalmasabb órákon vegyünk részt. Emellett nagyon jó tanárikar tartja meg az órákat, kik mellett, hogy törekszenek arra, hogy minden tudásukat átadhassák nekünk, sok versenyre visznek minket, ahol tapasztalatokat és jó élményeket szerezhethetünk. Igazgatóink meg a diáktanács témérdek programmal teszik még színesebbé az átlagos napokat. Az iskolánk mindent biztosít a jó, eredményes tanulásért bármilyen körülmények között.

„Úgy még sose volt, hogy valahogy ne lett volna.” – egy „felsős” gondolatai.

Próbákat álltunk ki, amikor egy elgondolkodtató feladatot adtunk és kaptunk, elértük a céljainkat vagy kudarcot vallottunk. Tusakodtunk, fénymásoltunk, ügyeskedtünk. Ami a legfontosabb: mindig számíthattunk egymásra.

Az elmúlt év palettája színes, a gyermekekkel festettük színesre. Szárnyaltunk a madarakkal a Nagyhagymáson, őszi gyalogtúrán vettünk részt, kreatív ötleteket vittünk a vásárra, az Állatok Világnapját ünnepeltük, emlékeztünk a védtelenekre a Gábor-kertben. Voltak megyei, országos, határokon túli díjazottak. Volt felovasómaraton megzenésített versekkel, adventi készülődés, sulibuli.

A koronavírus átírta a forgatókönyvet. A bizonytalanság és kiszolgáltatottság mellett azonban nem maradt el a tusakodás, a fejlődés, a tanulás. A digitális oktatás új lehetőségeket nyitott. Csodálni tudom kollégáim munkabírását, kitartását, azt, hogy a megváltozott körülmények között is van türelmük egymáshoz, tisztességesen, higgadtan kezelik a helyzeteket, nem zúdítták egymásra a gondolataikat.

A jelen más, jóval szegényesebb a paletta, de él-

mények maradtak. *Élmény* egy jó beszélgetés, egy gyermekbemutató, mese, egy elgondolkodtató feladat, digitális felületek, alkalmazások lehetőségeinek a megismerése és kipróbálása, egy jó gondolat megfogalmazása, a gyermekek sikerélménye: a mindennapjaink. Most is vannak együtt töltött percek, mosoly, igaz, semmi se pótolja az élő kapcsolat nagyszerűségét. – *Mezei Erika magyartanár*

A csíkszentdomokosi Márton Áron Általános Iskola egykori diákja voltam. Ebben az intézményben dolgoztam 45 évet, és 20 évig voltam az intézmény igazgatója. Nyugdíjas pedagógus vagyok és örömmel nyugtázom, hogy az egykori iskolámban megvalósul a folyamatos zökkenőmentes oktató-nevelő tevékenység minden szinten. Márton Áron püspök szellemi nagysága kötelezi a mindenkori pedagógusokat, és azt látom, hogy a névadó szavait megfontolva tesznek is a cél elérése érdekében. Ma is aktuálisak a püspök sorai „...s megéri, hogy szerepet vállaljunk, összefogjunk, mint még soha, s a nyomasztó jelenben is tántoríthatatlan bizalommal dolgozzunk és mindent megtegyünk a szent célért, azokért, akik utánunk következnek”. Az iskola jelenlegi pedagógusközössége sikeresen folytatja azt a munkát, amit az „elődök” elkezdtek. – *Gáll Jenő, nyugdíjas pedagógus*

Falun élő szülőknek ritkán van lehetősége iskolát „választani”, ezért ritkán kérdezzük magunktól, „mit szeretünk a gyermekem iskolájában”, ugyanakkor tudjuk, hogy rajtunk, szülőkön is múlik, hogy milyenné alakítjuk napról napra az iskolát: elsősorban gyermekeink magatartásával, saját véleményünk őszinte megfogalmazásával, önkéntes hozzájárulásunkkal, a tanítók, tanárok „jó szóval” való támogatásával. A domokosi iskola elsöre felszereltségével tűnik ki, taneszköz-ellátottságát, berendezését illetően felveszi a versenyt a környék iskoláival. Szép számmal vannak osztályok, amelyek abban is elől járnak, hogy egyedített berendezéssel, a gyermekek érdeklődési körének megfelelő díszítéssel, a gyermekek munkáival „otthonná” tegyék a tanulásra szánt teret. A pedagógusok közül sokan jeleskednek a tehetségek gondozásban, bőven biztosítanak feladatot és sikerélményt a feszített munkára „fogható” gyermekeknek, ugyanakkor odafigyelnek a lemaradókra is, és jó közösséghez illően támogatják a rászorulókat. A mi iskolánkban érezhető, hogy nincs két egyforma gyermek, de egy sincs, aki a maga módján ne lenne értékes. Ki zenéből, ki sportból, ki művészetekből, ki egy-egy „elméleti” tantárgyból, ki mesterségből, ki gazdálkodásból, ki emberségből, de mindenki „kitűnhet” itt. – *Lázár Csilla*





A 20. század közepén alapított csíkszentmártoni középiskola Alcsík és Kászon térségének tanulni vágyó diákjait hivatott szolgálni. 2001-ben felvette Tivai Nagy Imre nevét. Tivai Nagy Imre a polgárosodó Csíkszereda és Csík vármegye sokoldalú, tevékeny polgára volt, aki nyáron a csíkszentkirályi mintagazdaságát vezette nagy szakértelemmel, míg a téli időszakban a megye közéletének rendkívüli meghatározó alakja volt. Nevéhez kötődik a vármegye első nyomtatványainak, napilapjainak, szaklapjainak szerkesztése, alapítása. Számos gazdasági írása mellett Csíkszék elismert krónikása is volt. 1849. május 16-án született Csíksomlyón, és 82 éves korában hunyt el Csíkszeredában 1931. június 27-én. Intézményünkben működik a Tivai Nagy Imre Társaság, amelynek feladatai, céljai között szerepel Tivai Nagy Imre szellemiségének ápolása is. A több évtizedes múlttal rendelkező iskolai alapítványként működő Társaság számos pályázatot nyert, és oktatási, nevelési tevékenységek százait szervezte meg.

A csíkszentmártoni középiskolai oktatás gyökerei 1958-ra nyúlnak vissza, amikor megalapítják Alcsík egyetlen középiskoláját. Ezt megelőzően 1823-ban báró Szepessy Ignác erdélyi püspök Csíkszentmártonban római katolikus iskolát hozott létre. Az iskola legrégebbi épülete 1891–1892 között épült és 1948-ig, az államosításig római katolikus hétosztályos elemi népiskolaként működött. 1958-ban az akkori oktatási igények hívták életre Csíkszentmárton község középiskoláját, amelyhez elegendő épületekkel, felszerelésekkel – mint volt járásközpont (Kászonalcsíki járás központja) – rendelkezett. Az alapítása óta a középiskolánk számos nevet viselt, de ez mit sem változtatott az itt folyó oktatási, nevelési folyamatokon, mert az iskola padjaiból számos neves szakember került ki. Napjainkban a helyi igényeknek és a munkaerő piac kívá-

nalmainak megfelelően zajlik a szakközépiskolai és szakiskolai képzés.

Az oktatási intézményünk jelenleg két óvodából (a csíkszentmártoni óvoda és a csíkcsekefalvi óvoda), a 0–4. osztályokból álló elemi iskolából, az 5–8. osztályból álló felső tagozatból, a 9–11. osztályokból álló szakiskolából és szakközépiskolai osztályokból tevődik össze. Iskolánkban a 2020–2021-es tanévben 408 diák tanul, 39 pedagógus irányításával. A pedagógusok munkáját felszerelt, oktatási eszközökkel is ellátott tantermek, szaktermek segítik.



A csíkszentmártoni óvoda a hajdani dr. Nagy Jenő közjegyző által építtetett kastélyszerű épületben kapott helyet, ahol tágas termek és egy több mint 100 éves gyönyörű park teszi hangulatossá, barátságossá az oktatási folyamatot. A csíkcsekefalvi óvoda Csekefalva Közbirtokosságának székházában működik, az ottani közbirtokosság jelentős támogatásával is. Itt két óvónő foglalkozik az óvodás gyerekek nevelésével.

Oktatási intézményünkben a legújabb épület 2004-ben készült el, és a 0–4. osztályoknak ad helyet. Központi fűtéssel, barátságos és tágas osztálytermekkel, nagy folyosóval, modern illemhelyekkel és külön udvarrészsel rendelkezik, ahol 7 tanító végzi pedagógusi munkáját.

Az 1961–1962-ben épült 5–8. osztályoknak helyet adó épületet 2010–2012 között korszerűsítették.

Az 1891–1892 között emelt főépület ad helyet a szakközépiskolai és a szakiskolai osztályoknak, melyet 2013-ban kívülről felújítottak, illetve teljesen újrafüzdtek. Itt vannak az iskola titkárságának és az iskola vezetőségének irodái, az emeleten kapott helyet – többek között – a korszerűen felszerelt informatika terem. A régi és tágas osztálytermekkel rendelkező épület belső felújítása, modernizálása



folyamatban van, mert itt még fatüzeléses kályhákat használnak. A tornateremben, öltözőkben, tanári szobában is zajlanak a javítgatások, a nyílászárók cseréje stb.

A tornaterem emeleti termében az ősszel sikerült a Bethlen Gábor Alap és Hargita Megye Önkormányzatának hathatós támogatásával egy önálló és korszerű tankonyhát felszerelni, berendezni. A tankertben zajlik a mezőgazdasági gyakorlat egy része. A növénytermesztési és kertészeti ismeretek hatékonyabb elsajátítását két fóliasátor és két kisebb palántanevelő is segíti.

A szakoktatás terén a környék gazdasági szereplőivel szorosán együttműködünk, és tanulóink szakmai tapasztalatra tehetnek szert gazdasági partnereinknél a gyakorlati hetek során.

Oktatási intézményünkhöz tartozik egy 1840-ben épített, de 1958-tól az induló csíkszentmártoni középiskola bentlakásának és konyhájának helyet adó épületegyüttes is, amely felújításra szorul, de amelyet a helyi önkormányzatnak köszönhetően egy pár évvel ezelőtt sikerült teljesen újrafődni. Az udvarban található az az emeletes, volt börtönépület is, ahol ma a Baka János Könyvtárközpont kapott helyet. Az iskola könyvtárával együtt itt működik a községi könyvtár, és 2010-óta egy helytörténeti állandó kiállítás is megtekinthető.

Intézményünkben szakoktatás szempontjából két területen történik a képzés: mezőgazdaság, valamint turisztika és közéleti területeken. Mindkét területen szakiskolai és szakközépiskolai osztályaink is vannak. Mezőgazdasági területen, szakiskolai szinten a hegyvidéki gazda és az agroturisztikai dolgozó szakmákban lehet szakképesítést szerezni. A turisztika és közéleti területen a pincér (felszolgáló), közéleti eladó szakképzés szerezhető meg a hároméves szakiskolai képzés alatt. A szaklíceum négyéves képzés, amely a mezőgazdaság területén hegyvidéki mezőgazdasági technikusokat vagy agroturisztikai technikusokat, a turisztika és közéleti területen pedig turisztikai technikusokat vagy gasztronómiai technikusokat képez. A szaklíceum elvégzése után diákjaink érettségi vizsgára is jelentkezhetnek, érettségi oklevelet szerezhetnek.

A tavaly decemberben a legkisebbek megszervezték Csíkszentmárton központjában az adventi vásárt, ahol az általuk készített karácsonyi díszeket, kis betlehemeket kínáltak a vásárlóknak.

A elemi osztályokban is számos rangos rendezvényt szerveznek évente a tanítók és a kisdíjak, megörvendeztetve az érdeklődőket kezdve a Szent

Márton-napi gyümölcsszobrászattól a „Mesék szárnyán” versenyig.

Az elmúlt tanévben az általános iskolás diákjaink a csíkszeredai Petőfi Sándor Általános Iskola szervezésében a Sapientia Erdélyi Tudományegyetemen megrendezett Bolyai János Emlékversenyen első helyezést értek el. A Hargita Megye Önkormányzata által meghirdetett Kiskertész projekt első díját három éven át mi hoztuk el általános iskolás diákjaink ügyessége és felkészítő tanáruk jóvoltából. Iskolánk ad helyet kistérségi szinten a Zrínyi Ilona Matematika- és a Dezső Gábor Emlékversenynek.

Számos program valósul meg iskolánkban. A Rose projekt keretén belül igyekszünk hatékonyabban felkészíteni a szaklíceumos tanulókat az érettségi vizsgákra. A szakiskolások számára a POT-projekt nyújt lehetőséget a szakmai ismeretek elmélyítésére. Az elmúlt tanévekben több alkalommal voltunk különféle tematikus kirándulások és gyakorlatok keretein belül Magyarországon, Ausztriában. Ezekben a programokon VII–XII. osztályos diákok vettek részt.

Szakmai és általános műveltségi vetélkedőkön is igyekszünk részt venni. A sepsiszentgyörgyi Művészeti Népiskola által megszervezett Schnitta Sámuel Emlékverseny állandó résztvevői vagyunk az utóbbi időkben, ahol diákjaink jó eredményeket érnek el. Tanulóink helytálltak a Bölcs Diákok vetélkedőn, a szakmai olimpiász megyei szakaszán is.

Végzőseink életútja nagyon változatos. Vannak, akik a szakképzésüknek megfelelően mezőgazdászként, vendéglátóként tevékenykednek, ugyanakkor vannak, akik szakirányú egyetemeken tanulnak tovább. Nem ritka, hogy orvosi asszisztensként, erdészeti technikusként szereznek további képesítést. Tanulóink között előfordulnak olyanok, akik orvosi, fogorvosi, informatikai, történelmi, zenei egyetemeken szereztek/szereznek egyetemi oklevelet.

„Ebben a felgyorsult világban, gyökeresen megváltozott kihívások keresztjében is iskolánk törekszik megőrizni az évek során kialakult szellemiséget, úgy nevelni a fiatal nemzedéket, hogy megkaphassák tőlünk mindazokat az alapvető értékeket, amelyek felnőtt korukban alapvetően meghatározzák az életfelfogásukat, alkalmazkodó képességüket, közösségi szerepvállalásukat.” (Vizi István, igazgató)

„Számomra nagyon fontos a Tivai Nagy Imre Szakközépiskola, mert első osztálytól ebbe az iskolába járok. Nekem ez az iskola védelmet, önbizalmat, szeretetet és tudást adott. Életre szóló barátságokat tudtam kialakítani, a tanárok mindig



segítőkészek, kedvesek és bármi gondod van, szívesen segítenek. A Tivai Nagy Imre Szakközépiskola az életem egy részévé vált, amelyre büszke vagyok. Itt találtam barátokra, itt kaptam tanácsokat, itt segítettek és biztattak, hogy elérjem céljaimat. Ez az iskola mindenkit tárt karokkal vár!” (Vitos Antónia, XII. osztályos tanuló)

„Nyolc éve vagyok a Tivai Nagy Imre Szakközépiskola tanári közösségének a tagja. Őszintén elmondhatom, hogy ez egy nagyon nyitott, összetartó, családi kis közösség, amelyhez azóta is szívesen tartozom és nagyon kötődöm. Hátrány talán, hogy több épületben működünk, és a tanítókkal, óvónőkkel nem egy tanári szobán osztozunk, de a közös ünnepeink (születésnapok, karácsonyozás stb.) gyakran összekapcsolnak minket. Jó ide hazajönni...” (Miklós Laura, pedagógus)

„Az iskola számomra a második otthonom volt, onnan indultam el mint diák, és oda érkeztem

vissza egy kis kerülővel mint pedagógus. Mindig olyan jó közösségünk volt, hogy úgy éreztem magamat, mintha otthonról haza érkeztem volna. Próbáltunk mindent megtenni az oktatás és az iskola érdekében, sikerült is építeni egy új elemi iskolát az évek során.” (Ábrahám Lajos nyugalmazott pedagógus, iskolánk volt diákja és tanára)

„A Tivairól elmondható, hogy gyermekközpontú intézmény. Szeretetteljes, családi légkör, jó kapcsolat jellemzi a tanító-tanuló kapcsolatot. Két elemis gyermekem jár az intézménybe, és biztos vagyok benne, hogy a pedagógusok szakmai tapasztalata, következetes oktatási-nevelési módszerei kitűnően felkészítik gyermekeimet az életre. Mindennap szívesen mennek, illetve most az online világot figyelembe véve mennének iskolába. Elmondásuk szerint jó itt iskolásnak lenni.”

(Birtalan Sándor szülő, Csíkszentmárton frissen megválasztott polgármestere)

## Endes József Általános Iskola

94.

Csíkszentsimon



Iskolánk 1991 februárjától a falu szülöttének, Endes József 48-as honvéddörtnagynak a nevét viseli.

A csíkszentsimoni iskolával kapcsolatos eddig ismert legrégebbi feljegyzés 1598-ból származik. Ebben az évben egy Csíkszentkirályon kötött szer-

ződés tanúi között említik a „szentsimoni schola mester Lőrincz diákot”.

Csíkszentsimon lakossága már 1868-ban iskolát és segédkantortanítói lakást építtet. 1908-ban, új épületben kezdődhet a tanítás. Az épületet a helyi közösség és az időközben létrejött közbirtokosság építtette.

1944 őszén a visszavonuló német katonaság felgyújtotta a község legnagyobb iskolaépületét. Minden berendezés, még az iskolai levéltár is megsemmisült. Több év alatt, de újjáépült a háborúban leégett iskola. A község és a közbirtokosság vezetősége 1947. február 1-én megegyezést írtak alá, amelynek értelmében a közbirtokosság által újjáépített és kibővített iskolát fele részben az állami, fele részben pedig a felekezeti iskola fogja használni. Az 1948-

ban bekövetkezett államosítás után az iskola teljesen az állam fenntartása, irányítása és ellenőrzése alá került. Ebben a tanévben azonban csak hatosztályos elemi iskola működött a faluban. Ide jártak a felsőtagozatos csatószegek is. 1949. január 12-én újra használatba vehették a háborúban megrongált iskola kijavított épületét. 1964-től nyolcosztályos lett az általános iskola. Szükség volt új tantermekre, ezért épült fel a Keményítőgyár melletti öt tantermes iskola 1965–1968 között. 1974 őszétől beindult a tízosztályos oktatás. Az 1980-as években kezdik meg egy új iskola építését, amely 1986-ra készül el. Jelenleg ez az iskola központi épülete. Az 1989-es változások után ismét nyolcosztályos lett az iskola. 2008-ban állami finanszírozásból új négyosztályos iskolaépületet adtak át.

A községben jelenleg 6 épületben folyik oktatási tevékenység. Az iskola központi épületébe az 5–8. osztályosokon kívül előkészítő, másodikos, harmadikos és negyedikes tanulók, a 2008-ban átadott „kicsi” iskolában előkészítő, elsős és másodikos gyerekek járnak.

A Katicabogár óvodába három napközis csoport, míg a 2015-ben átadott, felújított, építettőjéről, Dr. Gernárd Jenő orvostól elnevezett óvodaépületbe két normál programú csoport jár.





A község kisebb településén, Csatószegen különálló óvoda és iskolaépület van. A Mesevár óvodában két óvodai csoport, a Benedek Elek nevét viselő elemi iskolában az 1–4. osztályos csatószegi gyerekek tanulnak. 5–8. osztályba a csatószegieiek az iskola központi épületébe járnak, szállításukat iskolabuszsal oldjuk meg.

A 2020–2021-es tanévben hét óvodai csoportba összesen 118 óvodás gyermek jár, őket 10 szakképzett óvodapedagógus tanítja. Az előkészítő osztálytól negyedik osztályig 205 kisiskolás tanul 13 osztályban, 13 szakképzett tanító irányításával. Az 5–8. osztályainkban jelenleg 166 diák jár, 18 tanár gondoskodik a nevelésükről, tanításukról.

Az iskola szakképzett oktatóinak többsége címzetes, fele-fele arányban helyi, illetve ingázó pedagógus. A hat iskolaépületben 29 jól felszerelt tanterem, 1 számítástechnikai szakterem található. Mindenhol központi fűtés, az előírásoknak megfelelő mosdók, illemhelyek vannak. Az épülő községi sportcsarnokot remélhetőleg már a következő tanévtől használatba is vehetjük.

Az iskola tanulmányi eredményei közepes-jónak tekinthetők, végzős diákjaink többsége gimnáziumokban, illetve szakközépiskolákban tanul tovább, jelentős részük sikeresen érettségizik, és egyetemen folytatják tanulmányaikat. Az iskolai versenyeken és tantárgyversenyeken gyerekeink figyelemre méltó eredményeket érnek el. Két éve Európai Unió, Erasmus+ pályázatokban veszünk részt, egyelőre partneriskolaként.

*Lőrincz Zoltán, iskolaigazgató:* Iskolánk minden gyermek számára egyenlő esélyt kínál az oktatáshoz, barátságos és rugalmas oktatási környezetet biztosít, amelyben a tanítási-tanulási folyamat megközelítésének különféle módjait alkalmazzuk. Anyagi bázisunk jelentősen javult az épületek felújításával, az irodák és tantermek oktatási és informatikai eszkö-

zökkel történő felszerelésével. A színvonalas oktatás biztosítása érdekében együttműködünk más iskolákkal és partnerségekben veszünk részt. Pedagógusaink többsége továbbképző tanfolyamokon képezi magát. A szülőkkel és a helyi közösséggel együttműködve törekszünk tanulóink fejlesztésére. Az iskola vezetősége támogat minden olyan kezdeményezést, amely javítja az iskolai és a tanórán kívüli tevékenységeket. Együttműködésünk a község vezetőségével kiváló.

*Veress Sára, VIII. B. osztályos tanuló:* Élmények, kalandok, nevetések. E szavak hallatán csak egy dolog jut eszembe, az én drága iskolám. Életem eddigi legmeghatározóbb helye, ahol tudásszomjamat oltva kaptam választ megannyi kérdésemre. Emlékeimben él a sokatmondó tanterem képe, ahol annyi csodás, boldog pillanatot élhettem, élhetek meg. Nem beszélve a csodálatosan szép udvarunkról, ami mindig hangos a mi boldog zsidongásunktól, játszadózásunktól, beszélgetésünktől. Sosem fogom elfelejteni tanáraink, tanítóim vidám arcát, ahogy lelkesen magyarázzák az éppen felvett anyagot, mindig buzdítva minket a tanulásra. Boldog vagyok, hogy ebbe az iskolába járhatok, és nagyon hálás azért a sok mindenért, amit kaptam és még egy kis ideig kaphatok tőle.

*Vidám Beáta, tanítónő:* A csíkszentsimoni Endes József Általános Iskola tanítójaként tevékenykedem 23 éve, az intézmény ellenben többet jelent számomra egy munkahelynél. Egy nap mint nap megújuló iskoláról van szó, folyamatos változása követi a tanulók igényeit. Igazi megtartó közösség ez. Az iskola minden tanulója és pedagógusa számára kedvező élet- és munkafeltételeket biztosít, motivációt teremt. A közösség munkája a kölcsönös tiszteletre, együttműködésre, kreativitásra épül. A modern iskola, a digitális technológia támogat a munkámban, biztosítja a tanulóknak megfelelő előmenetelét.





*Danalizi-Eröss Éva, nyugdíjas pedagógus:* A csikszentsimoni Endes József Általános Iskola nyugdíjas tanáraként szeretnék megosztani néhány gondolatot, feltörő érzést az iskoláról, az iskolámról. Nem könnyű feladat összefoglalni 40 év tapasztalatait, harcait és győzelmeit. Nem könnyű elszakadni a helytől és az emberektől. Szeretem és büszke vagyok erre az iskolára! Nyugdíjasként is, bármikor és bárhol, kiállok ezért az iskoláért, a gyerekekért, a pedagógusokért. Továbbra is részesei lesznek az életnek.

*Szép Zsuzsánna, szülő:* Szülőként boldog vagyok, hogy gyerekeim ebben az iskolában tanulhatnak. A környék egyik legfelszereltebb iskolája, lehetővé teszi mind a minőségi oktatást, mind a tartalmas tanulást. Meghitt, családi hangulat uralkodik az iskolában, gyermekeink biztonságban érezhetik magukat. Gyermekeinket jól felkészült pedagógusok oktatják és nevelik. Sohasem jutott volna eszembe, hogy gyermekeimet más iskolába járassam. Az utóbbi években nagyon látványos fejlődéseknek voltunk tanúi, amelyek a gyermekeink javát szolgálják. Gyermekeink szívesen járnak ebbe az iskolába és egy szülőnek ez öröm, megnyugvás.

## Sfântu Andrei Általános Iskola

95.

Salamás



Az egykori 1. számú Általános Iskola 1920-ban épült és 1926-ban szentelték fel. Az iskolaépítéshez szükséges területet Suciú Dumitru adományozta. Abban az időben a település polgármestere Suciú Ioan, jegyzője Pop Iacob, az iskola igazgatója Bantșianu Ioan és a település plébánosa Codarcea Virgil volt. Az iskolának három osztályterme volt, egy raktára, mely kezdetekben igazgatói lakásként szolgált, egy tanári szobája és egy folyósója. Az órák egy része az iskolához közeli épületben zajlott.

1968-ban a helyi Polgármesteri Hivatal azt a döntést hozta, hogy épít egy nagyobb iskolát, hogy a diákoknak ne kelljen átjárniuk egyik épületből a másikba. A polgármester ekkor Moldovan Ioan, az iskolaigazgató pedig Mîndru-Mureșan Ana volt. Az iskola vezetősége, a tanárok, a diákok, a szülők Platon Gheorghe szülői-bizottsági elnök irányításával, együtt vettek részt az iskola felépítésében.

1975-ben az iskolát bővítették 8 tanteremmel és egy tágas sportteremmel. Ma az iskolának 30 különböző tevékenységekre használt helyisége van:

osztálytermek, laboratóriumok, kabinetek, irodák és öltözők.

2004-ben, Urunk mennybemenetelének ünnepén az iskola felvette Sfântu Andrei nevét. Ennek az emléket márványtábla őrzi az iskola folyósóján.

„Mától kezdve egy szent vigyázza a Maros-völgyét és a salamási iskolát, Szent András.” – emelte ki Ioan Selejean főtisztelendő püspökatyja.

Köszönettel tartozunk ezért a jelentős eseményért Tarcău Ileana igazgatonőnek, Țăran Doina-Dorina aligazgatonőnek, Pop Liliana titkárőnek, Cantor Gavril plébánosnak és Mîndru Mișu polgármesternek.

A névadás eseménye olyan jelentőséggel bírt, hogy Salamást jeles személyiségek is felkeresték ekkor, mint például: Ecaterina Andronescu, a képviselőház oktatási és kulturális bizottságának elnöke, Ioan Selejean, Hargita és Kovászna megye ortodox püspöke, Busuioc Stelian tanfelügyelő, Constantin Costea főtanfelügyelő-helyettes, Mîndru Elena tanfelügyelőnő.

A Sfântu Andrei Általános Iskola jogi személyiséggel rendelkező iskola, melyben előkészítő-től nyolcadik osztályig minden korcsoport megtalálható. Az iskolának 5 alegysége van, az alegységekben óvodai és elemi oktatás folyik: Hodos – Állomási Elemi Iskola, Fundoaia-i Elemi Iskola, Platonești-i Elemi Iskola, Hodos – Falu Elemi Iskola és a Salamási óvoda. A fejlesztő- és nevelő tevékenység 5 különböző, nemrégiben felújított és modernizált épületben zajlik köszönhetően Mîndru Valentin polgármester úrnak, Țepeluș Gelu-Gavril alpolgármester úrnak és a helyi önkormányzatnak.





Az óvodába 92 tanuló jár (6 vegyes csoport a román tagozaton és 1 vegyes csoport a magyar tagozaton); az elemi osztályokban 93 tanulónk van, 8 osztály a román tagozaton, 2 osztály a magyar tagozaton, a felső tagozaton 76 tanulónk: 4 osztály a román tagozaton és 2 osztály a magyar tagozaton.

A tevékenységek gördülékeny lezajlása érdekében az iskolában 7 óvónő, 10 tanító, 20 tanár, 1 titkárnő, 1 könyvelő dolgozik, a kisegítő személyzet száma pedig 10. Az iskola jelenlegi igazgatója Țăran Liliana egyes fokozattal rendelkező román nyelv és irodalom szakos tanárnő, aki a Brassói Transilvania Egyetemen végezte a bölcsészettudományi kart, majd a Nagyváradai Egyetem bölcsészettudományi karán szerezte meg a mesteri fokozatát. Az iskola aligazgatója Benedek Botond egyes fokozattal rendelkező földrajz–történelem szakos tanár, aki a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végezte tanulmányait és ugyanitt szerezte meg a mesteri fokozatot.

2018-ban a salamási Sfântu Andrei Általános Iskola és a Moldva Köztársaságbeli Mindresti-i D. Cantemir Gimnázium testvériskolai kapcsolatot létesített, amely lelkiekben felemelő volt mindkét közösség diákjai és tanárai számára, lehetőséget nyújtott visszatérni a gyökerekhez, és a múlt fényét felelevenítve keresgélni a nemzet „hozományos ládájában”. Ez a kapcsolat a „A román nyelv és kultúra követői” pályázat által jött létre, melyet Míndru Elena tanfelügyelő, a Hargita Megyei Tanítók Egyesületének elnöke kezdeményezett. A pályázat sikeres lebonyolítása a Ludmila Bosii és Liliana Țăran iskolai igazgatók által képviselt két csapat hozzáállásának tulajdonítható.

Egy hagyományos iskolának egyesítenie kell és működésbe kell hoznia saját erőit ahhoz, hogy intézményesen fejlődhessen, hogy újra és újra jól tel-



jesítő intézmény lehessen, amely minőségi nevelést biztosíthasson. Egy gyerek tanításának az a célja, hogy az majd egyedül is megállja helyét az életben. Hiába vannak jó gyerekeink, jó szülői és tanári közösségünk, ha nem dolgoznak együtt, nem az az eredmény születik, amelyre várunk. Így mindannyiunknak követni kell a „Csinálj mennyországot abból, amid van!” metaforát. - Țăran Liliana, igazgatónő

Mire való az iskola? Az iskola önmagában nem csak egy épületet jelent, hanem egy olyan helyet, ahová minden nap visszatérünk annak érdekében, hogy felkészüljünk a jövőnkre. Ezen épület falain belül ott van a holnap. Diákként úgy érzem, hogy az iskola célja nem az, hogy olyan információkkal lásson el, amelyet az idő elteltével elfelejtünk, hanem az, hogy felkeltse az érdeklődésünk az új iránt. Az iskolának megvan az az ereje, hogy felemeljen olyan szintre, ahonnan szégyen lealacsonyodni. - egy éltanuló

„Egy fennsíknak aljában, mennyország kapujában” születtem. A Sfântu Andrei Általános Iskolában diákként és emberként is formálódtam. Ez egy étellel teli, aktív iskola, mely nyitott a változásokra és az újra. Tanárai odaadóan és lelkesen nevelik a gyerekeket. Ez egy olyan iskola, amely segített, hogy művelt, felelősségteljes és hazafias felnőtté váljak. - Alb Vasile-Daniel, tanár

Nagyon örülök és nagy lelkesedéssel mesélek a Sfântu Andrei Általános Iskoláról. Köszönetet fejezem ki mint volt diák és mint jelenlegi szülő. Ki szeretném hangsúlyozni azt a tényt, hogy abban az időben, amikor tanuló voltam, bizalomra alapuló szakmaiság vezette (és a jelenben is vezeti) a mi iskolánkban a tanítási folyamatot. Az iskola személyzetének célja a tanítás gördülékennyé tétele, a kedvező munkakörnyezet megteremtése, a tanárok szakmaisága és a tanulók fejlődésének követése. Örülök a lehetőségnek, hogy kifejezhetem elismerésemet az iskolával szemben, amely a gyerekeinknek értékeket, etikai elveket és a személyiségük fejlődését biztosítja, mindezt egy hozzáértő tanári közösség segítségével. Köszönöm az iskolának, Țăran Liliana igazgatónőnek, Benedek Botond aligazgatónak és az egész tanszemélyzetnek mindazt, amit a következő idézet jelent: „A mi iskolánk – Minőségi nevelés”. - Egy szülő





A Bem József Általános Iskola az Újszékely községben működő jogi személyiséggel rendelkező oktatási intézmény, mely a következő alárendelt intézményeket foglalja magába: Pécsi Simon Általános Iskola, Székelyszenterzsébet, Benedek Elek Elemi Iskola, Alsóboldogfalva, székelyszenterzsébeti Óvoda, alsóboldogfalvi Óvoda.

A 2020–2021-es tanévben iskolánk 21 osztályal/csoporttal működik, 307 óvodás és iskolás gyereket 29 pedagógus tanít. Oktatási intézményeink három településen helyezkednek el, Újszékelyen, Székelyszenterzsébeten és Alsóboldogfalván.

Az iskoláink története az évek során településenként a következőképpen alakult:

Újszékelyen a XVII., XVIII. és a XIX. század első felében a református és az unitárius felekezet külön-külön tartott fenn elemi iskolát egy-egy tanító vezetésével. 1873-ban egyesítették a két felekezeti iskola tanulóit és tanszemélyzetét. Az unitárius egyházközség biztosított egy tantermet a kántori lakásban, a másik termet a község bérelte.

1897-ben felépül a mai iskola régi épülete. Az iskola 1950. szeptember 1-ig négy osztállyal működött. 1950-ben bevezették a hét osztályt. 1965-ben elkészült az iskola új épülete. Ekkortól az iskola 8 osztállyal működött. 1987-ben fejeződik be a tornaterem építése. 1993-ban az iskola felveszi a Bem József Általános Iskola nevet. Az 1950-es évek elején létesült az óvoda, kezdetben a régi szövetkezet épületében, majd az unitárius kántorlakban, végül átköltözött a régi iskola alsó felébe, ahol jelenleg is található.

Jelenleg 2 óvodai csoport, 4 elemi osztály és 4 felső tagozatos osztály működik.



Székelyszenterzsébeten Benkő Elek szerint a XVI–XVII. század folyamán iskola működött. A szombatos Eősi idejében Pécsi Simon volt az iskola rektora. Orbán Balázs pedig a Balácsi István Udvarhelyszék főtisztje által alapított akkor jeles Szent-Erzsébeti unitárius al-gymnáziumról beszél. 1878-ban a kebli tanács új iskola építését határozta el, mely el is készült. A régi népiskola helyére az 1970-es években új emeletes iskola épült, amely felvette a Pécsi Simon nevet. Itt jelenleg 4 elemi osztály és 3 felső tagozatos osztály működik. Óvodai oktatás is folyt ebben az épületben egészen 2018-ig, amikor elkészült a modern új óvodaépület, ahol jelenleg 2 óvodai csoport működik.

Alsóboldogfalván 1847-ben az unitárius egyház egy kis nádfödeles kunyhóban indította el a rendszeres oktatást négy elemi osztállyal. Ebben az épületben 1900-ig tanítottak. 1895-ben kezdték el építeni a mai iskolaépületet, mely 5 évig tartott. 1900-ban az új épületben kezdődött az oktatás. 1951-től napjainkig már csak elemi oktatás folyt. 1992-ben felvette a Benedek Elek Általános Iskola nevet. Jelenleg itt egy összevont elemi osztály működik. Az óvodai oktatás csak 1947-től folyamatos, napközitthon is működött, de 1986 óta csak óvodai oktatás van. Jelenleg egy óvodai csoport működik.

Iskolánk jelenlegi fő célkitűzése egy olyan iskolává válni, mely képes legyen, hogy a minőségi oktatás által segítse a gyerekeket önmaguk kibontakozásához, ezáltal hasznossá válni saját maguk és a társadalom számára is. Célunk egy közösségi, nyitott iskola működtetése, mely nemcsak a tanulók, de a szülők és a helyi közösség nevelési igényeinek is megfelelően. Vonzó és változatos tanmenettel, képzett, jól felkészült, lelkes pedagógusokkal, számtalan órán kívüli tevékenységgel is hozzájárulunk a gyerekek komplex személyiségének fejlődéséhez. Az értékek, melyekre hangsúlyt fektetünk: kommunikáció, csapatszellem, tolerancia, a gyermekek jogai.

Iskolaépületeink megfelelően felszereltek, az évek során igyekeztünk fejleszteni, jó körülményeket teremteni tanulóink és pedagógusaink számára. Nagyon sok minden megújult, vonzóbbá vált, ezáltal is azt a célt szolgálva, hogy minél több gyerek számára tudjunk minőségi oktatást nyújtani.

Az intézményeinkben tanuló diákok, azok szülei, pedagógusaink véleményeiből válogatva, elmondhatjuk, hogy egy olyan oktatási intézmény va-



gyunk, ahol kölcsönösen figyelünk egymásra, diák, szülő, tanár egyaránt, ahol együttműködéssel oldjuk meg a felmerülő problémákat és egy olyan környezetet teremtünk, amelyben mindenki jól érzi magát.

„Én szeretek a mi iskolánkba járni. Nagyon jó az osztályközösség, sokat nevetünk és játszunk együtt. Régebb a nagyobb gyerekek sokat verekedtek, de mára ez már a múlté. Jól érezzük magunkat az iskolában, a tanárok nagyon kedvesek és megértőek. Sokat segítenek nekünk a tanulásban főleg most, hogy online tanulunk. Kis közösségben vagyunk, ahol mindenki mindenkit ismer. Jó érzés olyan helyen tanulni, ahol bármikor bármelyik tanárt megállíthatom, mert problémám van a tanulásban. Családias a légkör. Szép nagy udvara van az iskolának, és ami a legfontosabb, van focipálya és tornaterem. Az összetartás ezerszer jobb, mint bármelyik iskolában. Szeretném, ha minden osztályban lenne mindenkinek egy tabletje, és azon lehetne dolgozni. Ja, és az iskola színe nem tetszik, szeretném, ha lila lenne. Amit még szeretek a mi iskolánkban az az, hogy nagyon sok ünnepélyt és kirándulást szerveznek.” (Lakatos István, V. osztályos tanuló)

A mi iskolánk tökéletes. Szeretek iskolába járni, mert ott nagyon sokat tanulok. A tanárok nagyon kedvesek és segítőkészek. Bármilyen kérdésre szívesen válaszolnak, nem kell félnem, hogy kinevetnek. Nem beszélnek lekezelően. Ami szerintem hiányosság az egy hatalmas tornaterem. A diákoknak szükségük van arra, hogy sportoljanak. Hiányzik az interaktív tábla. Krétával írunk egy zöld táblára. Szeretem az osztálytársaimat, nagyon-nagyon jó a társaság, minden a helyén van. Az oszi nagyon kedves és megértő. Szeretem, hogy új dolgokat tanulok. (Kóré Barbara, VI. osztály)

A pedagógusok odafigyelnek mindenkire, nevelgetik, terelgetik gyerekeinket a jó útra. Rengeteget tanulnak tanáraiktól, főként az osztályfőnöktől. Nagyon örülök, hogy a lányom ebbe az iskolába jár, mert kis közösségben, szakmailag jól felkészült tanároktól tanulhat. Nagyon meg vagyok elégedve. A legfontosabb számomra az, hogy a lányom szívesen jár iskolába, szeret ott lenni. Sokat köszönhetünk a tanároknak, igazi összetartó osztályközösséget alakítottak ki az elmúlt évek során. Az iskola vezetősége nagyon sokat dolgozik azon, hogy minél színvonalasabb legyen a tanítás, a gyerekek minél szebb és modernebb környezetben tanuljanak. (Csapai Júlia, szülő)

Kezdő pedagógusként kerültem ide, és azóta rengeteg olyan tapasztalattal gazdagodtam, amelyet máshol nem biztos, hogy megkaptam volna. Folyamatosan épült és szépült az iskola. Új óvoda épült Szentersébeten, de az épületeket folyamatosan karban tartják, újítják, modernizálják, szépítik kívül-belül egyaránt, hogy az oktatás minél jobb körülmények között történhessen. Az iskola felszereltsége is folyamatosan bővül minden olyan informatikai eszközzel, amely lassan-lassan a mindennapokhoz elengedhetetlen. Két nagyon fontos dolgot emelnék ki, amelyet elsajátítottam ennek a munkaközösségnek a részeként: ez pedig az empátia és a csapatmunka fontossága. Büszke vagyok azokra a tapasztalatokra, amelyeket itt szerezhettem, arra, hogy iskolánk felszereltsége és kinézete folyamatosan bővül, hogy pedagógusként nehéz körülmények között élő diákok mindennapjainak része lehetek és segíthetem őket. (Mátyás Helga, tanár)

1997-től vagyok pedagógusa az intézményünknek, 2012-től kezdve igazgatói tisztséget töltök be. Pedagógustársaimmal együttműködve dolgozunk, sokszor erőnk felett, hogy iskolánk támasza, segítője, iránymutatója, partnere legyen mind a gyerekeknek, mind a szülőknek, akik sok esetben nehéz körülmények között élnek, és az iskola szárnyai alatt méltán keresik a biztonságot, az elfogadást. A biztonságos iskolai környezet megteremtéséért rengeteg energiát áldoztunk és áldozunk, törekszünk az iskola anyagi bázisát fejleszteni folyamatosan, melyben támogatónk, partnerünk a helyi önkormányzat. Nyitott, befogadó és elfogadó iskola vagyunk, arra neveljük diákjainkat, hogy a jövő társadalmában becsülettel helyt tudjanak állni, életüket jobbra, szebbé tudják varázsolni, kamatoztatva az itt elsajátított tudás mellett az értékeket, melyekre nagy hangsúlyt fektetünk: becsület, tisztelet, elfogadás, szeretet. (Orbán Erika-Gabriella, igazgató)

Mi, a régi pedagógusok, a környezetünkkel együtt szemléltük a dolgokat, harmóniában éltünk a szülőkkel, gyermekekkel. Nem a negatív érzelmek, panaszok, hanem a jobbítani akarás, az önzetlen segítő szándék vezérelt munkánkban. Csodálatos nagy család voltunk, a szívünkkel láttunk. Különleges bánásmóddal, interaktív tevékenységekkel zárkoztattuk fel a problémás gyerekeket. Inkluzív oktatási módszereket alkalmaztunk. 1990–2006 között is próbáltam fenntartani a kialakított szellemet. A ma tanárai más módszerekkel dolgoznak, a kor szel-



leméhez igazodnak, így az iskola szelleme, személyisége is megváltozott. A nagy nehézségek ellenére is teszik a dolgukat, hisz a tanulók szüleit is be kell avassák az új tanítási, tanulási módszer alkalmazásába. Nem volt könnyű, nem lesz könnyű sosem. De érdemes volt mindig. Érdemes lesz, hiszem. (Szakács Amália, nyugdíjas pedagógus)

1995-től a Bem József Általános Iskola székelyszenterzsébeti alegységében tanítok. 25 év alatt nagyon sokat változott és fejlődött az iskola arculata. Felújult az iskola épülete, új nyílászárók kerültek a régi ablakok és ajtók helyére, központi fűtést szereltek, a villanyhálózatot is sikerült felújítani. Térfigyelő kamerákkal bővültek a folyosók. Az osztályokba új

bútorzat került. Internethálózattal is rendelkezik az épület, minden osztályban számítógép található, és egy jól felszerelt informatika labor is működik iskolánkban. Ebben az egységben szakképzett személyzet dolgozik. A diákok és tanárok közt családias hangulat. A tanügyi káderek közösen keresnek megoldást a tanulók gondjaira. Az iskola jó kapcsolatot ápol a falu közösségével és a szülőkkel. Hátrányos helyzetű diákjainkat felzárkóztató tanár és iskolai mediátor segíti. A tanulók jól érzik magukat ebben a közösségben, mert itt elhalványulnak a társadalmi különbségek. Iskolánk a tolerancia és integráció jelképe is lehetne. (Szabó Ibolya, tanár)

97.

## Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium

CsíkSZereda



A Csíksomlyón alapított egykori római katolikus gimnázium jogutódja, Erdély egyik legrégebb tanintézménye.

Történeti források alapján arra következtethetünk, hogy Csíkban a XVI. század második felében már működő középfokú oktatás létezett. Iskolánkat ferences szerzetesek alapították népünk ősi szent helyén, Csíksomlyón. Nevét a csíki székely katolikusok által mélységesen tisztelt Segítő Máriáról kapta, akinek oltalmát történelmünk során oly sokszor megtapasztalhattuk.

A történelem viharait is túlélő, kisebb-nagyobb megszakításokkal működő tanintézmény életének egyik legjelentősebb eseménye a CsíkSZeredába való

beköltözés volt. Mai iskolaépületünket Majláth-Gusztáv Károly püspök atya szentelte fel 1911-ben. A két világháború követően a római katolikus főgimnáziumot 1948-ban államosították. A keresztény szellemiségű iskola közel 40 éves száműzetés után, a rendszerváltást követően térhetett vissza eredeti hajlékába, elszántan folytatva a fiatalok hitben, tudományokban és erkölcsben való művelését.

Az 1991-ben újonnan életre hívott csíkSZeredai katolikus gimnázium immáron túl van újabb bő negyedszázadán. Az oktató-nevelői tevékenység két, most már teljesen egyházi tulajdonban lévő épületben történik:





A város státusszimbólumaként számontartott és 2011-re felújított gimnáziumépületben közel félezer diák tanul, 5–8. osztályos, valamint 9–12. osztályos középiskolai tagozaton. Utóbbi vokacionális-elméleti gimnáziumként működik: teológia, társadalomtudományok, illetve természettudományok szakágakkal, évfolyamonként 3–3 osztállyal. Általános iskolai tagozatunk nem körzetköteles.

Iskolánk másik helyszíne a 2020-ra teljeskörű ráncfelforráson áteső Kollégiumépület, amely 130 vidéki tanulónak szolgál otthonául. Az itt kialakított 450 férőhelyes kápolnatermünkben tartjuk egyházi és iskolai ünnepeinket is.

A kiváló adottságok, anyagi keretek biztosítása mellett igazi kihívás azonban eddig is, ezután is olyan kérdésekre adott válaszunkban rejlik, mint:

*Mitől más a katolikus iskola, a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium nevelésszemlélete?*

*Milyen többletet képes kimunkálni négy, illetve nyolc év alatt az itt tanuló diákokban?*

*Milyen útra hívjuk benne gyermekeinket, szüleiket?*

Oktató-nevelő tevékenységünket az a szemlélet határozza meg, hogy Isten minden embert személyesen szeret. Legfontosabb célunk fiataljaink erre való ráébresztése annak reményében, hogy ez a felismerés mozgásba hozza az ember válaszát. A teljes emberét.

Első pillantásra a teológiában, a társadalomtudományokban és a természettudományokban való elmélyülés elméleti jelleget mutat. Ezirányú munkánkról szép visszajelzés a Tanügyminisztérium országos középiskolai rangsora, amelyben felvételi átlagok, nyolcadikos- és érettségi záróvizsgák eredményei, tantárgyversenyek, tehetséggondozás, valamint továbbtanulási mutatók alapján az oktatás minőségéről kaphatunk képet. Ezek alapján – immáron több éve – iskolán-



kat Hargita megye első három legjobb középiskolája között jegyzik. Mindezzel azt a célt kívánjuk szolgálni, hogy tanulóinknak biztos alapot és ezzel jó esélyt biztosítsunk az egyetemi továbbtanuláshoz.

Modern tantermeink, szaktermeink igényes és következetes szellemi munkának a helyszínei, ahol nemcsak a záróvizsgákra, hanem számos tudományos szakkörre, tanulmányi versenyekre, nyelvvizsgára való felkészülés is zajlik.

Iskolapartnerségeink közül legjelentősebbek: a három tanéven átívelő Comenius együttműködés neves nyugat-európai felekezeti gimnáziumokkal, továbbá a Pannonhalmi Bencés Gimnáziummal való testvérkapcsolat.

A vallásos oktatás-nevelés értékírányítottságának ez azonban csak egy része. Minden erőfeszítésünkkel azt célozzuk, hogy az értelem képzése mellett az akarat és lélek munkálását is szolgáljuk: a tudást összekapcsolni a lelkiismeret fejlődésével, az erénnyel, mert csak így leszünk képesek értéké válunk környezetünkben. Meggyőződésünk, hogy iskolánk közösségre nevel: közösségre Istennel és embertársainkkal. Arra is törekszünk, hogy diákjainkban kialakítsuk a közösségi szerepvállalás igényét.

Közösségünk életében kiemelkedő jelentősége van a szentmisének, amely elindít egy új tanévet vagy egy hetet, hálaadással bezár egy szakaszt. Kiemel és megszentel olyan ünnepeket, mint a maturandusz vagy a ballagás. A liturgikus év során emlékezetes alkalmak az adventi koszorúfonást felvezető elmélkedések, az azt követő kedd reggeli gyertyagyújtások, a roraté szentmisék a környék falvaiban, az új esztendő beköszöntével az osztálytermekben végzett házszentelés. A nagyobb szeptemberben minden osztályközösség egy hétfégi lelkigyakorlattal készül a feltámadás megünneplésére, amelyet az egyes évfolyamok életkori sajátosságainak megfelelő téma köré építünk fel. Helyet kap itt az egyén és közösség viszonyának keresztény szemléletű értelmezése, az önértékelés-önbecsülés problematikája, függőségeinkhez való viszonyunk, az istenképünk értelmezése, a párkapcsolat, a keresztény házasság stb.

Diákok és tanárok együtt járjuk nagypénteken a keresztutat, férfitanáraink Passiót énekelnek. Kiemelt ünnepünk a csíksomlyói pünkösdi fogadalmi búcsún való részvétel, amely zárandoklat és szolgálat is egyben. Az évközi idő gyöngyszemei a szentségi kápolnában egymásért elmondott közbenjáró és hálaadó imák, az iskolánapi szentségimádások, a csendes esti imák, az ünnepeket megelőző szentgyónás ajándékai. Állandó imaháttérként működik a túlnyomórészt lányokból álló Mária Kongregáció. A szolgálatkészségben a fiainkat is aktivizáló 126. Kájoni János cserkészcsapat tagjai





„vannak mindig résen”. A diáktanácsunkban zajló igen sokrétű munka a közösségszervezés örömeit és nehézségeit teszi elérhetővé.

A tanév felfokozott ütemében helye van a közös kikapcsolódásnak, pihenésnek is. Minden tanév emlékezetes eseményei a Gólyabál, Maturándusz – és

farsangi bál, a Gimisztár, a Film-maraton. A tanévvégi honismereti biciklitúra közkedvelt mozzanata minden esztendőnek, amelynek évente új, kidolgozott lelki témája is van. A plébániákra való esti megérkezések egész Székelyföldön az „itt-hon vagyunk” – élmény legmélyebb megtapasztalását nyújtják.

Iskolánk így kíván a nevelés és oktatás találkozásának a helye lenni. Célunk, hogy elkísérjük diákjainkat a szabadság felelős használatának elsajátításában, hogy nyitottak legyenek az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, felülemelkedjenek a közönyön, és egyre jobban elkötelezzék magukat Isten és közösségünk szolgálatára.

## Sfântu Nicolae Gimnázium

98.

Gyergyószentmiklós



A gyergyószentmiklósi Szent Miklós Gimnázium a Gyilkostó Sugárút 3–5. szám alatt működik, és 1919-től kezdődően a város védőszentjének, Szent Miklós-nak a nevét viseli. Ezt az elnevezést az 19772-es számú rendelet biztosította számára, melyet 1919. november 6-án, a Gyulafehérvári Kormányzótanács adott ki. Az 1920-as tanév során, a Felső-Maros völgyében élő román lakosok azt kérvényezték egy beadványban, hogy Gyergyószentmiklóson, a magyar tagozat mellé, létesítsenek egy román tagozatot is. A beadványt Ilie Câmpeanu főesperes támogatta, melyet jóindulattal fogadtak. Így, az 1920–1921-es tanévben 19 diákkal létrejött az első román tannyelvű gimnáziumi osztály Csík megyében. Attól a pillanattól kezdve a Szent Mik-

lós Román Állami Gimnázium 1940-ig működött, és ebben az időszakban igazgatók voltak: dr. Szócs Géza (1919–1925), Alexe Mănculescu (1925–1928) és Teodor Chindea (1928–1940).

A második világháború nagy változásokat hozott. Egymást követően folytatták itt tevékenységeiket a Magyar Királyi Állami Gimnázium (magyar nyelven), az Állami Koedukációs Gimnázium (magyar nyelven), a Szent Miklós Gimnázium (román nyelven) az Állami Gimnáziummal párhuzamosan (magyar nyelven), ami 1948-tól a Vegyes Román Gimnázium nevet kapta. 1956-ban ez utóbbi összeolvadt a magyar tannyelvű Állami Gimnáziummal, 1968-ban felvette a „Salamon Ernő” nevet, és ebben a formában működött egészen 1990-ig. 1990-ben megalakult a Román Gimnázium (521/1990. május 12.-i Kormányhatározat). 1995-től az iskola visszatért a hagyományos, közkedvelt nevéhez, Szent Miklós Gimnázium lett ismét.

Ebben az időszakban, amelyben a gimnázium visszanyerte tekintélyét, a következő igazgatók irányítása alatt állt: Dezső Emilia (1990–1996), Baricz Ana (1996–2019) és Nan Cosmina Maria (2019-től). Ezen igazgatók és a tanári kar erőfeszítéseinek köszönhetően, valamint a helyi közösség segítségével, a Szent Miklós Gimnázium Hargita megyének az egyik leg-



jobb tanintézményévé vált, jól képzett tantestülettel. A gimnázium biztosítja a Gyergyói-medence, Gyilkostó és Békás diákjainak oktatását olyan területeken, mint a természettudományok és a filológia. A tantestület 17 osztályteremben, 4 laboratóriumban és 3 szakteremben végzi munkáját, melyek moduláris szerkezetű bútorokkal vannak berendezve. Az iskolához tartozik egy könyvtár is, melyben több mint 12 800 kötet található, valamint egy tornacsarnok az elemisták számára.

Mára az iskola hírneve a határon túlra is eljutott azoknak a tanulónak és tanároknak köszönhetően, akik európai mobilitási projektekben vettek részt. Ezáltal, 2009 és 2012 között zajlott a Comenius projekt, „Eurostart – Solutions Through Tales and Art”, melyhez partnerként csatlakoztak iskolák Litvániából, Angliából, Csehországból, Magyarországról, Törökországból és Olaszországból. Ezután következtek olyan projektek, mint az Erasmus+: „Technology for education” (2016–2018, partneriskolákkal Törökországból, Svédországból, Portugáliából, Olaszországból), „Birds without borders” (2018–2021, partneriskolákkal Szlovéniából, Törökországból, Portugáliából és Litvániából), „Incubator for future European entrepreneurs” (2018–2021, partneriskolákkal Lengyelországból, Görögországból, Portugáliából és Litvániából) és „Science is All Around Us” (2020–2022, partneriskolákkal Törökországból, Portugáliából, Horvátországból és Lengyelországból).

A magas szintű képzés, amelyben iskolánk tanulói részesülnek, visszatükröződik a kiváló eredményeiken, amelyeket különböző versenyeken, diákolimpiásokon, országos képességvizsgákon, valamint az érettségien értek el. Csak az utóbbi 10 évben körülbelül 70 tanuló képviselte az iskolát országos szintű diákolimpiásokon, kitűnő eredményeket elérve. Néhány példa ezek közül: 2010–2011, Mazilu Andrei és Amariei Diana (Különdíj a Kémia Olimpiász országos szakaszán, Suciú Elena tanárnő), 2011–2012, Dandu Simona (Dicséret a Román Kultúra és Szellemiség Olimpiász nemzetközi szakaszán, Nan Cosmina Maria tanárnő), 2013–2014 Boissy Logan tanuló (Első helyezés a Francia Olimpiász országos szakaszán, Hermeniuc Ionela tanárnő) stb. Ezenkívül, az említett diákok követik a sorban azokat az elődöket, akik kitűntek a karrierjük során elért sikereikkel, mint például: Gârbea Cornel (színész), Buzoianu Eugen (tanfelügyelő), Miheu Cerchez (matematikus), Ion Micu (erdész és vadász), Duşa Traian (a Marosvásárhelyi Művelődési Ház igazgatója), Suciú Petru (mérnök), Pintea Vasile (kortárs művész), Urzică Marius Daniel (élsportoló, három alkalommal vett részt az Olimpiai Játékokon, aranyérmet nyert a Sidneyben megrendezett Olimpiai Játékokon, 2000-ben).

*Baricz Ana*, a líceum egykori igazgatója: Az a 23 év, mialatt igazgató voltam, úgy maradt meg az emlékezetemben, mint egy eredményekkel és változásokkal teli időszak. Minden munkámban, amelyet szenvedéllyel végeztem ebben az iskolában, nagy segítségemre volt a tantestület és a kisegítő személyzet. A gimnázium örökre a szívemben marad, más szóval, a szívem egy része örökké ezért az iskoláért fog dobogni.

*Ducu Carmen*, az iskola egykori diákja, jelenleg tanár és tanfelügyelő: A hála az a szó, amely legjobban meg tudja határozni mit érzek az iskola iránt, ami az életem része már több mint 40 éve. 6-os számú Általános Iskola, Salamon Ernő Gimnázium, Román Gimnázium vagy Szent Miklós Gimnázium, nem számít, hogyan nevezték, mivel ez az iskola a részemé vált az életem során, és tanúja volt a felnőtté, tanárrá, igazgatóhelyettesé, majd tanfelügyelővé válásomnak. Ma már az vagyok, aki vagyok, mert azok az emberek, akik a tanári pályára teremtettek hittek bennem, példát mutattak nekem és segítettek megtalálni önmagam és felfedezni, hogy mi a hivatásom.

*Cosmina Maria Nan*, igazgató: A hely, ahol szakmai tapasztalatra tettem szert, a hely, ahol emberekkel találkoztam, a hely, amely segítette a fejlődésemet sok értékes emberrel való találkozásokon keresztül. Az ott-hon. A hely, ahol megváltoztattam a nézőpontomat az emberekhez való viszonyulással kapcsolatban. A hely, amely hosszú időn keresztül fenn kell maradjon. Nagyon kevés esetben használom ezt a szót, kell. Most egy lényeges szerepet tulajdonítok neki, a létünkét ezeken a helyeken, amelyek sokak számára Otthonná váltak. Beborítom, a folytonosság, a föld céljával való egyetértés és a nemzet eszméjének reményében.

*Dandu Simona*, 2012-es évfolyam: A gimnázium a fejlődésről szól. A tanárokról, akik megtanítanak minket egyedül repülni, azokról, akik megölelnek és példát mutatnak. Az iskola egy történet arról, hogyan győztük le a kudarcotól való félelmünket, léptünk be azokon a kapukon és éltük diákéletünket. Meggyőződésem, hogy a kapuin túl hagytuk a legfontosabb leckéket. Már csak az marad hátra, hogy köszönetet mondjunk mindazoknak, akik türelmesek voltak velünk fiatalságunk idején.





Egy 1842-ben keltezett dokumentumból megtudhatjuk, hogy Maroshévízen működött egy „görögkeleti” iskola, melyet a Bodor testvérek építettek. Aron Boieriu gyergyói főesperes, az iskolák körzeti felügyelője is megemlítette az iskolát egy 1858-ból származó jelentésben. Ebben az állt, hogy Maroshévízen „saját épületben” működik egy iskola, melyben egy Marcu Briciu nevezetű tanító az olvasás és írás titkaira tanítja az ide járó 161 diákot, fiút és lányt egyaránt.

A maroshévízi születésű Miron Cristea, Románia első pátriárkája is ebben az iskolában tanult 1875–1877 között.

Később, 1964-ben a régi iskola épületét lebontották, s helyébe a Sfântu Ilie Általános Iskola központi épülete épült, nyolc tanteremmel, egy fizika-kémia laboratóriummal és egy műhellyel. Az iskolát ebben az időszakban a 7-es számú Általános Iskolának nevezték, román és magyar tagozattal működött.

Az 1976–1977-es tanévben a 7-es számú Általános Iskola elveszíti jogi személyiségét. Az osztályokat a helység két másik iskolája között felosztják. 1984-ben újra megalakul az iskola, immár 4-es számú Általános Iskola néven.

2003-ban az iskola megkapja a Sfântu Ilie nevet a Dr. Elie (Ilie) Miron Cristea által alapított kolostorról. Úgy tűnik, hogy a telek, amelyen az iskola épült, a múltban a maroshévízi *Sfântu Ilie* kolostorhoz tartozott.

A maroshévízi *Sfântu Ilie* Általános Iskola három különböző helyszínen működik. A Központban egy elemi és nyolc felső tagozatos osztály működik. A Cornișa alegység hét elemi osztályból áll, a Zencani alegységben vegyes óvodai csoport és három elemi iskolai osztály működik (két szimultán osztály). Az utóbbi időben az épületeket teljesen felújították, az osztálytermeket pedig felszerelték internethez csatlakoztatott számítógépekkel, videoprojektorokkal, webkamerákkal, mágneses táblákkal stb.

A 2020–2021-es tanévben az iskolába beiratkozott tanulók száma 388 fő, akik 20 osztályba járnak az alábbiak szerint: 1 óvodai csoport, 11 elemi iskolai osztály és 8 felső tagozatos osztály. Iskolánk tanulási lehetőséget és esélyegyenlőséget kínál az óvodás, elemi iskolás és felső tagozatos diákok számára.

A diákok képzésének minőségét egy szakképzett, jó szakmai felkészültséggel rendelkező tanári kar biztosítja, akik gazdag tapasztalattal rendelkeznek, odaadással tanítanak, folyamatosan továbbképezve magukat. A tantestület 29 tanárból áll, akik I. és II. fokozattal rendelkeznek, az ő munkájukat segíti a 4 tagból álló adminisztratív személyzet és a nyolctagú takarító és karbantartó személyzet.

A maroshévízi *Sfântu Ilie* Általános Iskola esélyegyenlőséget kínál minden gyerek számára, beleértve a sajátos nevelési igényű vagy tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat is.

Az iskolát a versenyeken és az olimpiászokon való intenzív részvétel jellemzi, ahol számos díjat és kitüntetést nyert. 2007. február 13. óta iskolánk egyik büszkesége, hogy működtetheti a Környezeti Oktatásért Alapítvány (FEE) által nemzetközileg koordinált Nemzetközi Ökoiskolai Programot. Ez az alapítvány mintegy 10 millió diákot, tanárt, szülőt és a helyi közösség képviselőit gyűjti össze 48 országból, összetett oktatási tevékenységekbe vonva őket. 2010. november 12-től mostanáig Hargita megyében mi vagyunk az egyetlen olyan iskola, amely rendelkezik az ökoiskolai tanúsítvánnyal és a zöld zászlóval – a fenntartható fejlődés szimbólumaival. A Sfântu Ilie Általános Iskola felelősséggel folytatja ezt a programot, mert a zöld zászló megtartása minőséget jelent az oktatásban, etikai értékek kialakítását, jól irányított erőforrásokat, következetességet, ötletgazdaságot, valamint fenntarthatóságot.





Az iskola jóhírének növelése érdekében különféle projekteken vett részt.

Közülük megemlíthető az Erasmus + „Aktív és egészséges európai fiatalok” projekt, mely során Románia a maroshévízi Sfântu Ilie Általános Iskolán keresztül képviseltette magát a projektben résztvevő lengyel, lett, litván, spanyol és portugál iskolák partnereként. A projekt célja a fiatalok egészséges életmódra való nevelése volt. 2017–2019 között a projektben résztvevő diákoknak lehetősége nyílt az egészséges életmód kialakításával és fenntartásával kapcsolatos ismereteik bővítésére. Az alkalmazott nonformális oktatási módszerek aktív részvételen, csapatmunkán és az angol nyelvű kommunikációs készségek fejlesztésén alapultak.

A kidolgozott projektek összes tevékenysége elősegítette a személyes kapcsolatok fejlesztését, valamint a tanárok szakmai fejlődését.

Az iskola eredményeit nemcsak a statisztikák és dokumentumok tükrözik, hanem az alábbi vallomások is, melyek olyan személyektől származnak, akik itt dolgoznak/dolgoztak vagy itt tanulnak.

2016 decemberétől kezdve vettem át az iskola irányítását, amely városszinten pozitív fejlődési tendenciát mutatott. Elhatároztam, hogy folytatom az intézmény fejlesztését azáltal, hogy vállalom az osztálytermek korszerűsítését, az iskola bevonását még több projektbe, a tanárok közötti együttműködés megerősítését és a tanulók, szülők elégedettségének növelését. A közös erőfeszítéseknek köszönhetően iskolánk jelenleg jól felszerelt tantermekkel rendelkezik, amelyek alkalmassak minőségi oktatás lebonyolítására. A minőségi tanítási-tanulási tevékenységnek köszönhetően elnyertük a diákok és a szülők elismerését és támogatását. – *Tun Daniel-Liviu, igazgató*

Az idő telik, és az ember nosztalgikus lesz. Mi, tanárok, nosztalgiával próbálunk hangot adni az emlékeknek. Mindig emlékezetünkben s lelkünkben élnek a tanárok és a diákok egyaránt, az első iskolai nap, az első tankönyv, egy-egy tanárunk arca, az iskola képe, az őszi illata. Emlékeinket fényképekben, mappákban, üzenetekben, kimondott szavakban, emlékezetes tanulságok visszhangjaiban őrizzük. Emlékeinket lelkünkben őrizzük. Az iskola lelke olyan tanárokból áll, akik szeretik a munkájukat, és olyan nyitott és kíváncsi diákokból, akik szeretnek tanulni. A Sfântu Ilie Általános Iskolának pedig nagy lelke és élő szíve van. Abban a reményben élek, hogy sok év múlva is szakszerűen és sok szeretettel fogják folytatni ezt a csodálatos munkát itt. Számomra tanárként fontos volt, hogy hittem a di-

ákjaim sikerében, a teljesítményben, a barátságban és a szolidaritásban. Azt hiszem mindent beleadtam tanári munkámba, amit Istentől kaptam: a matematika iránti szenvedélyt, a diákok iránti szeretetet és a szüleik iránti tiszteletet. Egy csodálatos közösségben leélt teljes emberi élet után nem tudom mit tudnék papírra vetni. Minden pillanatban csak azt tettem, amit tennem kellett. Tökéletesítettük ismereteinket, feltétel nélkül gazdagítottuk tanulóink elméjét és lelkét, felkészítve őket az életre oly módon, hogy mindenki példamutató módon megtalálhassa hivatását. Más szavakkal: az iskola küldetése teljesült. Ma nyugdíjas tanárként büszke vagyok és örülök, hogy a maroshévízi Sfântu Ilie Általános Iskola nagy családjának tagja lehettem. Még akkor is ha számomra némán szólal meg a csengő, meghajlok az iskola előtt, és azt kívánom neki: „Legyen örök fiatalságod, és neved maradjon híres”. – *Csatlos Blaga Maria, nyugdíjas tanár és igazgató (1996–2016).*

Az évek során részesei voltunk az oktatási reformoknak, iskolánk fejlődésének, diákjaink első lépéseinek az emberré válás útján. Olyan csapat voltunk és vagyunk, amelyben együtt döntünk és együtt dolgozunk céljaink érdekében, ésszel és lélekkel. Hiszünk tanulóinkban. Értéket és jelentőséget tulajdonítunk az emberi kapcsolatoknak, s legtöbbször sikerül elérni, hogy a tanítás és a tanulás örömet okozzon. Az általunk végzett egyszerű dolgok révén igyekszünk megérteni és elérni minden gyermek lelkét. A gyerekek azoktól az emberektől tanulnak, akiket szeretnek és tisztelnek. Amikor volt diákjaink visszatérnek – egyesek látogatóként, mások fiatal munkatársainkként – elismerést kaptunk munkásságunkért. De számomra az iskola nem csak a munkáról szól. Egész életemet az iskolában, az oda vezető úton töltöm, vagy épp mesélek arról, ami az iskolában történt. Az iskola jelenti azt a pontot, amely körül az életem forog. – *Hîrlav Maria, tanító*

Számomra ez az iskola a második otthonom. Gyerekkoromban ez az iskola tárt karokkal fogadott. Minden tanár, az igazgató, a könyvtáros, kedves volt hozzám. Sikerült megtanulni tanulni és motivált a fejlődésre. Ebben a nehéz időszakban az iskola támogatja azokat a diákokat, akik nem rendelkeznek megfelelő technikai felszereléssel. Osztálytársaimmal együtt nagyon szeretjük a tanórán kívüli tevékenységeket is. Ez az iskola gyarapította ismereteim, segített a fejlődésben, és sok csodálatos lelkű emberrel összehozott. Sok barátot, gyönyörű pillanatot és emléket szereztem. – *Coțan Raluca, 8. osztályos tanuló*



A Sfântu Ilie Általános Iskola egy elismert oktatási intézmény a helyi közösségben, melyet a diákok, a szülők, valamint a helyi önkormányzat nagyra értékelnek. Ebben az intézményben a teljesítmény nem öncél, hanem az oktatásban részt vevő valamennyi ember erőfeszítésének és odaadó munkájának eredménye. A siker kulcsa a csapatmunka: a diákok, tanárok és szülők közös munkája. Az iskola elkötelezett amellett, hogy

minőségi szolgáltatásokat nyújtson a diákok és a helyi közösség számára. Az iskola adottságai megfelelnek a modern oktatási-nevelési feltételeknek. A tanárok elkötelezettségének s képezésének eredményeképp a tanulók örömmel jönnek az iskolába, tanulnak és különleges eredményeket érnek el. – *Vodă Dana, szülő.*

100.

## Siklódi Lőrinc Általános Iskola

Gyergyóditró



Tehetségpont TP 101002216

537090 Ditrău, str. Libertății nr. 3,  
jud. Harghita  
Tel./fax:(+4)0266-353215  
siklodilorinc.uv.ro  
e-mail: sc.siklodilorinc@eduhr.ro

Iskolánk az 1994–1995-ös tanév elején vette fel a Siklódi Lőrinc nevet. Siklódy Lőrinc szobrászművész művei állnak a község nagytemplomának oltárán mint a megmaradás, a helytállás jelképei. Iskolánk törekvése a templom és az iskola olyanszerű együttműködése, amelyben a székely gyermekek alakítása és formálása megfelel mind a munkaerőpiaci elvárásoknak, mind a keresztény értékrendnek. A szobrászművészhez hasonlóan mi, pedagógusok minden gyermekben egy-egy csiszolatlan gyémántot látunk, amely irányításunkkal, segítségünkkel csillogó drágakővé válhat.

A ditrói oktatás kezdete a XV. századra nyúlik vissza, amikor a kialakuló egyházi filia mellett időszakos tanítás indult a településen. A ditrói scholamesterek közül a feljegyzések elsőként György Deákot említik 1614-ből. Az első iskolaépületet az 1640-es években építették.

Az intézményes oktatást képviselő egyházi oktatás Ditró önálló egyházközséggé válásával indult meg 1711-ben. 1806-ban bevezették a kötelező elemi oktatást. 1868-ig egyetlen osztatlan osztályba jártak a tanulók, sokszor a számuk a 200-at is elérte. 1895-ben már közel 700 tanuló járt iskolába, akiket 15 pedagógus tanított. 1878. január 8-án kezdődött el a polgári iskolai oktatás. Ide továbbtanulás céljából iratkozhattak be a helyi népiskola négy osztályt végzett növendékei. 1907-ben épült az úgynevezett földszintes iskola az egyház tulajdonaként.

A háború utáni fordulat sötét éveket hozott községünk magyar gyerekei számára. 1925-től kezdődően fokozatosan ellehetetlenítették a magyar oktatást. 1932-ben megszűnt a polgári iskola. Az 1940-es év ismét változásokat hozott, újrászervezték a polgári iskolát főleg a katolikus egyház irányításával, és az elemi oktatás is magyarul folyt tovább. A kommunista rezsim hatalomra kerülése után és az 1949-es tanügyi reform intézkedései következtében a polgári iskola napjai meg voltak számlálva. 1956-ban avatták fel a ditrói középiskolát, amely '68-ban a Reál Líceum nevet vette fel, és az általános iskola annak a részévé vált egészen 1977-ig. Ekkor a líceum Faipari Szaklíceummá alakult, a nyolcosztályos Általános Iskola levált tőle, és 5-ös számú Általános Iskola néven külön egységként működött. Megkapta az úgynevezett földszintes iskola épületét, ahol az I–IV. osztályok működtek. Az 1980-ban átadott új emeletes épületben tanulnak ma is az V–VIII. osztályos tanulók.

Iskolánkba 3 éves kortól VIII. osztályig járnak a ditrói gyerekek. A Siklódi Lőrinc Általános Iskolához tartozik a három napközis csoporttal működő Eszterlánc Napköziotthon. Így az oktatás öt épületben zajlik. Az épületek állapota jó, vannak teljesen és vannak részben felújítottak, ahol a feltételek jónak, sőt nagyon jónak mondhatók. A felszerelésekkel való ellátottság közepes, van néhány modern eszközzel felszerelt terem és egy informatika terem. Az eszközökkel való felszerelést szponzorálásokból és adományokból oldottuk meg. A minőségi oktatást mi sem bizonyítja jobban, mint a nagyon jó tanulmányi- és versenyeredmények. Az iskola feladata felfedezni és támogatni azokat a tehetséges gyermekeket, akikre majd később egy egész falu vagy régió büszke lehet, akárcsak a község nagy szülöttjére, Siklódi Lőrincre.





Nagy hangsúlyt fektetünk a tehetséggondozásra, ennek köszönhetően gyermekeink évről évre kiemelkedő eredménnyel szerepelnek a körzeti, megyei és országos tanulmányi versenyeken. Az anyanyelvi, a román, a matematika, a földrajz, a biológia versenyeken és a sportvetélkedőkön kiváló teljesítményt nyújtanak. A pedagógusok igyekeznek minden tanulóba kihozni a képességeinek megfelelő legjobb eredményt. Nevelőmunkánk során maximálisan odafigyelünk a hátrányos helyzetből induló gyermekek felkarolására, hátrányaik csökkentésére, illetve kompenzálására is. Értékaló tudást nyújtunk, mely biztosítja annak, hogy gyermekeink sikerrel feleljenek meg a középiskola magasabb követelményeinek is.

Iskolánkban hagyománnyá vált a Benedek Elek mesemondó és a Regemondó verseny megyei szakaszának a megszervezése. Ugyanakkor bekapcsolódunk minden környezetvédelmi projektbe, ezzel is elültetve tanulóinkban a környezet iránti érze-



kenységet. Jelenleg zajlik egy Erasmus+ projekt, melynek célja a pedagógusok tapasztalatcseréje és fejlődése. Ebben partnereink franciaországi, lengyelországi, törökországi, észak-macedóniai iskolák. Van egy jól működő testvérkapcsolatunk a veszprémi Dózsa György Általános Iskolával, amely a szakmai tapasztalatszerzésen túl óriási közösségformáló erővel bír.

Oktatáskutatók felmérései alapján a kistérség legeredményesebb magyar iskolái közé sorolják iskolánkat. Ha rangsorolásról beszélünk, akkor a Hargita megyei falusi iskolák között a VIII. osztályt követő vizsga nyolc éves átlaga alapján (2011–2018) az 5. helyen vagyunk. Az elmúlt tanév eredményei alapján pedig a régió falusi iskolái között a harmadik helyen szerepelünk. Az iskolánkban végzett tanulók teljes létszámmal továbbtanulnak, duál képzésben, szakiskolában, szaklíceumban, gimnáziumban, illetve vokacionális oktatásban folytatják tanulmányaikat. Mint a fenti helyzetelemzésből is kitűnik, a ditrói oktatás mintegy 400 éves múltat tekint vissza, hagyományokban és mérhető eredményekben nagyon gazdag. Ez az irányvonal befolyásolja az iskola küldetésének meghatározását és a főbb stratégiai célpontok megfogalmazását.

Iskolánkba ebben a tanévben közel 400 gyerek jár, ez a létszám így oszlik meg szintenként: négy óvodai csoport 100 óvodással, 8 elemi osztály 153 diákkal és 8 felső tagozatos osztály 143 tanulóval. Alternatív, step by step osztályunk is működik, ugyanakkor az after school programot is elindítottuk az előkészítő osztályokban. Az oktatást 37 szakképzett pedagógus végzi ebben a tanévben, hozzáértő és lelkiismeretes kisegítő személyzettel.

#### **Meghatározó személyiségek, akik iskolánkban tanultak:**

Bajkó Mátyás (1925–1999) – a neveléstudomány doktora, egyetemi tanár. 50 évig tanított a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészeti Karán.

Csiby Lőrinc (1849–1903) – erdőmérnök. 1895-től a Selmeci Academia Erdőhasználati Tanszékének tanára.

Siklódy Lőrinc (1876–1945) – szobrászművész, a budapesti Iparművészeti Főiskolán folytatja tanulmányait, majd Párizsban, ahol Rodin tanítványa is volt. Siklódy Lőrinc így nyilatkozott: „A Székelyföldnek vagyok gyermeke. Hálámat másképp nem róhatom le, szobor-tervezetét és megmintázását díjtalanul vállalom magamra.”

Vendl Aladár (1886–1971) – Kossuth-díjas geológus, egyetemi tanár. 1926–60 között az Ásvány- és



Földtani Tanszék vezetője, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Az iskola feladata, hogy a gyermekek megkapják mindazt a tudást, ami az életben való eligazodáshoz, az őket körülvevő világ megismeréséhez szükséges. Az eredményekhez, a sikerhez vezető út az oktató-nevelő tevékenységben, a szülő, a gyerek és a pedagógus együttműködésével válik eredményessé. Ebben a tanintézményben ez gyümölcsöző együttműködés, mely a diákok sikerében, eredményeiben és teljesítményében mutatkozik meg. A Siklódi Lőrinc Általános Iskolát a minőségi oktatás, a jó kommunikáció, a jó kapcsolat, a problémák megoldása, a tudás szeretettel való átadása jellemzi, és az az irányelv, hogy minden tanuló egyedi, és ezért egyéni bánásmódban részesül. Az iskolában a magas színvonalú oktatás párosul a barátságos, harmonikus tanár-diák kapcsolattal. A gyermeki élet fontos színtere az iskola, ahol a gyerek számára örömteli, színes, kiegyensúlyozott életet szeretnénk biztosítani. Ezért szerető gondoskodással vesszük őket körül, érzelmi és szociális biztonságot igyekszünk nekik nyújtani. Büszke vagyok arra, hogy ehhez a csodálatos iskolához tartozom, és ennek a közösségnek a csapattagja lehetek. – *Puskás Anna, igazgató*

Idén már 30. éve dolgozom a Siklódi Lőrinc Általános Iskolában. Akkor megfelelő egy munkahely, ha az ember második otthonának tekintheti, ha jó kedvvel megy oda, ha jól érzi magát ott. Én mindent elmondhatom az iskoláról, mert mind igaz, amit előbb említettem. Csodálatos munkaléggörben, felkészült, képzett kollegákkal dolgozhattam, dolgozhatok, akiktől mindig lehetett, lehet tanulni. Talán ezért is nem jutott eszembe soha, hogy más iskolában is taníthatnék. Ebben az iskolában végeztem tanulmányaimat VIII. osztályig, és nagyon megtisztelő számomra, hogy ebben a neves iskolában taníthatok. Sok köszönettel tartozom ennek az iskolának, amit a munkámmal próbálok meghálálni. – *Mezei László, pedagógus*

Lassan kilenc éve vagyok diákja ennek az iskolának. Ez a kilenc év meghatározó időszak lesz az életemben. Az évek alatt sok sikert tudhatok magam mögött. Eszembe jutnak a

versenyek, a kirándulások, a vetélkedők, a tanórák. Tanárain mindig mellettem vannak, megmutatják az értékeket, amit magammal vihetek, és azt, hogy hogyan kell tanulni. Számomra varázsa van ennek az iskolának, amit a diákok színes egyénisége, a tanárok odaadása, türelme, a tanítás és a tanulás szeretete ad. Büszke vagyok, hogy a Siklódi Lőrinc Általános Iskola diákja vagyok. – *Szőcs Tímea VIII.A, osztályos tanuló*

A Siklódi Lőrinc Általános Iskola falai között magas fokú szellemiség honol. Ezt elődeink évről évre, évtizedről évtizedre hagyták ránk, és ez az örökség kötelez. Negyvenegy éves pályám szempontjából meghatározó élményeket szereztem itt. A sikeres munkát lehetővé tették az állandó, összeszokott, egymás munkáját segítő tantestület és a jól szervező, összehangoló, irányító igazgatók. Öröm volt bejönni, dolgozni, a csapat tagja lenni. Mindig őszinte szívvel és örömmel fogok visszatekinteni az itt eltöltött időszakra, büszke vagyok iskolámra. Ha az iskolában az iskoláért munkálkodó pedagógusok, szülők továbbra is felelősséggel folytatják áldozatos munkájukat, a Siklódi Lőrinc Általános Iskola változatlanul jó, szeretett iskolája lesz a következő generációknak is. – *Köllő Edit, nyugdíjas pedagógus*

Az iskola szülőbizottságának elnökeként és három ott tanuló gyermekem édesanyjaként nagyon elégedett vagyok az iskolai oktatás színvonalával, a pedagógusok felkészültségével és hozzáállásával, a szervezett programokkal. A kisegítő személyzet megfelelőképpen végzi munkáját, reggel tiszta és meleg tantermek várják a tanulókat. Az iskola titkárságán a személyzet segítőkész a tanulókkal és szülőkkel egyaránt. Az igazgatónőhöz bármilyen kéréssel fordultunk, operatív hozzáállást tanúsított. – *Csibi Edit, szülő*







A Marosi Gergely Általános Iskola jogi személyiséggel rendelkező oktatási intézmény. Siménfalva község összes tanintézménye idetartozik, azaz a rugonfalvi Makkai András Általános Iskola, a kobátfalvi Gálfi Sándor Általános Iskola, a szentmihályi I–IV. osztályos iskola, a rugonfalvi óvoda, a siménfalvi óvoda, a kobátfalvi óvoda, a szentmihályi óvoda.

Ezen intézményekben 375 gyermek vesz részt az oktatásban. Alkalmazottak száma 59 fő, amelyből 45 pedagógus.

Az oktatás nyelve a magyar, a népességet illetően magyar és roma nemzetiségű gyermekeket oktatunk hozzávetőlegesen fele-fele arányban.

A pedagógusok felkészültségét illetően elmondhatjuk, hogy teljes mértékben szakképzett pedagógusaink vannak, akik megfelelő felkészültséggel kezelik mindazon problémákat, amelyek a sokszínűségből adódnak.

Legsúlyosabb problémánk a lemorzsolódás, ami az elvándorlásból és a hiányzásokból adódik. A szociálisan hátrányos helyzetű családokból származó gyermekek nem járnak óvodába, így a kötelező oktatásba való belépéskor sok diákunk hátránnyal érkezik.

Erősségeink: az európai normáknak megfelelő infrastruktúra, felszereltség, szakképzett és szakmai tapasztalattal rendelkező pedagógusok, rendezvényeink és versenyek száma, amely meghaladja a nyolcvan évente.

A hagyományaink és annak ápolása különös hangsúlyt élvez a mindennapi életünkben.

Befogadó iskola vagyunk, ahol a törvények tiszteletben tartásával mindenkinek helye van, így családi otthonokban élő gyermekeink is vannak.

Oktatási rendszerünkön belül nagy hangsúlyt fektetünk a gyakorlatias oktatásra, amely során tanulóink felhasználható tapasztalattal vértéződnék fel az élet kihívásaira. Intézményeinkben a hangulat családias, sokat foglalkozunk diákjaink nevelésével is.

Erasmus pályázat még nem futott az iskolánkban, uniós pályázat iskolaépületek építését, felújítását illetően viszont igen, 2014-ben zárult 1 000 000 eurós strukturális alapokból finanszírozott pályázatunk.

Iskolánk vezetőségének és pedagógusainak állandó feladata a községünkben élő gyermekek felterképezése, nyomon követése, családi helyzetének megismerése, ezt a munkát folyamatosan végezzük.

Jól működő kapcsolatrendszerünknek és felméréseinknek köszönhetően pontosan tudjuk gyermekeink életkorának megfelelő felkészültségi szintjét.

Pályázataink során könnyen be tudjuk azonosítani célcsoportunkat, és követni tudjuk azok fejlődését. Partnereinkkel napi szinten követjük a pályázatban megfogalmazott lépéseinket a kitűzött célok elérésében.







### Iskolánk névadójáról

Sövér Elek (1937–1982) Gyergyóalfaluban született, itt kezdte tanulmányait, majd a marosvásárhelyi Képzőművészeti Középiskolában érettségizett. Miután államvizsgázott a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola festészeti karán, Aradra



helyezték. Innen jött haza Gyergyóalfaluba rajztanári állásba.

Rajztanári és művészi egyénisége olyan befolyást gyakorolt a község felfogására, hogy hatására több tanítványa vonzódott a képzőművészeti pálya felé. Művészegyénisége nem szélsőséges magatartást jelentett, hanem olyan emberi magatartást, amely tekintélyével meghódította környezetét. Embersége, ragaszkodása a falustársaihoz, a székely ember népi hagyományaihoz, meghódította nemcsak barátait, kollegáit, de annál inkább tanítványait. Igazi „lokálpatrióta” volt. A szülőföldhöz való ragaszkodás, az öreg ember iránti végtelen szeretete, tisztelete és ebből fakadó művészete az az értékes szellemi hagyaték, amelyet ránk örökölt. Ez megmaradásunk záloga ma is, elnéptelenedő Székelyföldünkön, itthon Gyergyóalfaluban. Tanítványai szellemi apjukként tartják számon, elsősorban a festőművészek, de azok is, akik más pályát választottak. Élete delén, 47 éves korában halt meg, de életműve után így is a székely és erdélyi festészet élvonalába sorolják. (*Balázs József összeállítása*)

Gyergyóalfaluban a szakközépiskola és a művelődési ház viseli nevét, szülőházán márványtábla őrzi emlékét. 2002. március 14-én emléklakettet helyeztek el a Csíkszeredai Nagy István Művészeti Középiskola falán, 2002. május 10-én pedig Gyergyóalfaluban emlékszobát avattak a fiatalon elhunyt festőművész tiszteletére.

### Iskolánk története

A rendelkezésünkre álló források szerint a XV–XVI. században már számos erdélyi faluban működött az írni-olvasni tanítás valamilyen fokú intézménye.

Az iskolai oktatás folyamata a székelyeknél is a falusi iskolákkal kezdődött. A plébániai székelyhelyeken általában az iskola is megszületik. Ez rendszerint a templom mellett lévő úgynevezett „parochiális fundusun”, vagyis egyházi telken létesült. A XVI–XVII. században rendszerint ezen a telken foglal helyet a papi parochia és az iskolamester háza. A későbbi időből külön iskolamesteri telekről tudósítanak a források. Az 1590-es évektől az iskola működése Alfaluban folyamatosnak tűnik annak ellenére, hogy a tanítókról szóló adatok elég-



g e hézagosak. 1614 februárjában a Bethlen Gábor által elrendelt lustra-hadiszemle alkalmával az alfalviak között találjuk György deák nevét. Az 1848-as forradalom után a tanügy terén is lényeges változások történtek. Orbán Balázs megjegyzi, hogy 1849–1860 között Gyergyóban úgyszólván nem létezett jelentősebb iskolai  let. Csak 1860-ban, a Bach-korszak elmúltával sikerült Haynald Lajos katolikus püspöknek – a községek anyagi támogatása mellett – az iskolákat  jj  leszteni. Az 1867-es osztrák–magyar kiegyezés után mind Magyarországon, mind pedig Erdélyben tovább javult az oktatásügy. 1868-t l bevezették az Eötvös-f ele oktatási törvényt, amely el irta a kötelező népiskolai oktatást. A törvény értelmében a 6–12 éves gyermekeknek el kellett v gezni k a hat elemi.

Az 1860-as évektől megfigyelhető a katolikus egyház és a község vezetőségének arra irányuló törekvése, hogy jól működő és az  g nyeket kielégítő iskolahálózatot teremtsen. Ennek is betudható, hogy az 1880-as évektől lendületesen növekedett az írni-olvasni tud k s ma. Az 1881., 1900., 1910.  vi népszámlálás adatai ezt meggyőzően bizonyítják. M g 1881-ben az 5064 lelket s ml l  községben 821  rstud t vettek nyilvántartásba, ami a lakosság 16,21 %-át tette ki; az 1900 évi népszámláláskor az 5811 lakos közül már 1991, vagyis 34,22% tud írni-olvasni. Az 1910.  vi népszámlálás adatai pedig azt mutatják, hogy a 6442 lakosra 3071  rni tudó esett, vagyis a népesség 47,72 s z al ka.

Az alfalvi tanügy rangját mutatja, hogy Cs k megyében 1900-ban két gazdasági profilú fels iskola volt, Csíkszeredában 72 tanulóval, Gyergyóalfaluban 28-cal. Csupán ez utóbbit tartotta fenn az  llam.

A háborút követő években az egyházi iskola nagy nehézségekkel küzködött. Az 1918–19-es iskolai évben sikerült 10 osztályt beindítani. Azonban m g az 1922–23-as iskolai évben sem normaliz ldott a helyzet. A 700 tanköteles gyermekből mind-

 ssze „198 járt mindennapi iskolába. Az  llami iskolába m g csak a görög kath. tanulókat kötelezték, tanköteles tanulóink nagy rése lógott. 9 tanterem volt  gy-ahogy berendezve”. Ebből 8 a Veress iskolában, 1 pedig az alszegi iskolában volt.

A leányiskolát a polgári iskola foglalta el. Felvetődött a háború alatt tönkrement borzonti iskola helyett új épület felhúzása. Azonban ebben az évben nem jutottak az illetékesek d l re a kivitelezés m dj  fel l. Csak következő év október 1-jén kezdődött el az építkezés.

1933 szeptemberében nevezt k ki Alfaluba Gaál Tamás meghívására kántornak és tanítónak Domokos Pál Pétert, akit a csíksomlyói tan t k pz b l az állami hatóságok fegyelmi úton eltávolítottak. „Ettől kezdve velünk együtt k z d tt és ha kellett, éhezett” 1936 márciusáig, amikor tanulmányi szabadságot k rt s ezt követően  thelyezt k Kolozsvárra egyházi seg dntanfel gyel nek.

A pedagógusok egyik legnehezebben megoldható feladata az analfabetizmus fels amol sa volt. Az analfabéták s ma 300–400 közötti. Az iskolában, a házaknál, a gyárakban tanították őket írni-olvasni. K t  v elteltével vizsg zniuk kellett idegen bizottság előtt. Hivatalosan – országosan – 1959-ben fejeződött be az analfabetizmus fels amol sa, hogy 1970-ben újból napirendre kerüljön – ekkor csaknem mindenkinek bizonyítványt adtak az elemi osztályok elvégzéséről.

Az 1961–1962-es tanév fontos változást hozott az iskola életében. Elindult a középiskolai oktatás. Ez jelentős változást jelentett mind a diákok, mind a tanárok munkájában, azonban ez 1974-ben meg is sz nt.

Az 1980-as években a ceausizta politika miatt a romániai iskolahálózat a tönkremenés sz l re jutott. Ez érvényes az alfalvi iskolákra is. Az adminisztrációs személyzetet cs kkentett k, az iskolák rendben tartásáról a tanulók gondoskodtak önellátó alapon. A nyári nagytakar t sokat, a meszelést a szülők, valamint a tanórák v gezt k, az úgynevezett kötelező  nad  fejében.

### Iskolánk a mában

Az 1989-es változás utáni időszakban sikerült rendbe tenni, modernizálni, kibővíteni az iskola-épületeinket, és 1990 őszén újra elkezdődött az oktatás a középiskolai osztályokban is.  gy jelen pillanatban modern körülmények között folyik az oktatás négy szinten: nyolc óvodai csoportban, amelyekből hat normál és kettő napközis; tizenkét elemi osztályban, nyolc felső tagozatos osztályban és négy középiskolaiban.



Gy alfalu.

Alszegi elemi népiskola.



Ebben a tanévben kilenc egységünkben 678 tanuló jár, ebből 197 óvodás, 229 elemi osztályos, 164 felső tagozatos és 88 középiskolás. Megoszlásuk:

#### **Alfaluban**

1. A Mesevár Óvodában 17 óvodás van egy vegyes csoportban.

2. A Bóbita Óvodában 20 óvodás van egy vegyes csoportban.

3. A Manó Óvodában 19 óvodás van egy vegyes csoportban.

4. A Becevári Óvodában 21 óvodás van egy vegyes csoportban.

5. A Központi Iskolában 25 óvodás van egy vegyes csoportban, 49 kisgyerek két napközis csoportban és 18 első.

6. A Veress Iskolában 155 elemista tanul hét osztályban.

7. A főépületben és a hozzá tartozó „Leányiskolában” 48 tanuló jár két előkészítő osztályba, 164 tanuló 5–8 osztályba és 88 tanuló négy középiskolai osztályba.

#### **Borzonton**

8. Méhecske Óvodában 28 óvodás van egy vegyes csoportban.

9. Gaál Tamás Iskolában 26 elemis tanuló két összevont osztályban.

#### **Meglátások, tapasztalatok az alfalvi iskolával kapcsolatosan**

*Benedek Tamás, X. osztályos tanuló, így vélekedik az iskolánkról:*

Én azért választottam ezt az iskolát, mert a jövőben is turisztikával szeretnék foglalkozni, nagyon érdekel a vendéglátóipar, és ez az iskola nagyon jó lehetőséget biztosít arra, hogy jobban megismerjem a turisztikát és a vendéglátást, emellett a tanárok is nagyon jófejek. Ahhoz viszonyítva, hogy ez egy falun működő középiskola, megvan a kellő modern

berendezése és felszereltsége a városokban levő intézményekhez hasonlóan, valamint az oktatás is hatékony, megfelelő, a tantárgyak is hasznosnak bizonyulnak, és úgy gondolom, hogy ha van egy ilyen szuper lehetőségünk, akkor éljünk vele.

Tanári szemszögből több szempontot is kiemelnék, ami számunkra fontos. Leghamarabb, amit nagyon lényegesnek tartunk az az, hogy jó légkörben zajlik ebben az intézményben a munka. A másik alapvető tényező, ami meghatározza a mindennapjainkat, főként most online munkavégzés közben, hogy nagyon segítőkész az iskola vezetősége, személyzete és a kollégák is. Nagyon jól működik a kommunikáció a diákok, a kollégák, az osztályfőnökök, módszertani felelősök és az iskola vezetősége között. Az oktatás szempontjából teljes egészében a fegyelem, a lelkiismeretesség és következetesség jellemzőivel tudnánk megragadni ezt az intézményt. Nincsenek kiemelkedő fegyelmi problémáink, amely nagyban segíti a munkánkat, osztályfőnökként és tanárként egyaránt. Kollégáink is lelkiismeretesen és következetesen, felkészülten tartják óráikat. Ezekre visszajelez a diák, tudniillik ők a tükrök számunkra, s jelzik tévedéseinket, de eredményességünket is. Nagyon sok versenyben részt vesznek diákjaink, ezzel is lehetőséget kapnak a fejlődésre, tudásuk és képességük fejlesztésére. A Határtalanul és a ROSE felzárkóztató program keretein belül a líceumi osztályaink sok új lehetőséget kapnak. Nem utolsó szempont, hogy tiszta és télen meleg környezet vár mindannyiunkat ebben az intézményben. Az épület felszereltsége modern, a szakoknak speciális termek vannak berendezve, így a korszerű oktatáshoz szükséges eszközök is adottak. Összességként elmondható, hogy az együttműködésen alapszik ebben az intézményben az oktatás.





# Miron Cristea Gimnázium

103.

Gyergyóvárhegy



A gyergyóvárhegyi Miron Cristea Gimnázium 1990 óta viseli Nagy-Románia első pátriárkájának nevét, aki Maroshévízről származott.

A várhegyi román tannyelvű oktatás kezdetéről Atanasie Rednic püspök ír 1765-ben, mely szerint egy felekezeti iskola létezett itt abban az időben. Erdély-szerte összesen 55 román iskola működött akkoriban. A várhegyi tanító neve George volt, az oktatás szervezésével pedig a lelkész foglalkozott. Az egyház és az iskola együtt karolta fel a közösség lelki életének irányítását. A falunak az idők során kiváló papjai és tanítói voltak, akik hitre, szeretetre, nemzet- és nyelvszeretetre, valamint tudásszomjra nevelték az itt élőket.

1810–1815 között emelték fából, zsindeyes tetővel az első, kizárólag oktatás céljára szánt épületet. Ez egy helyiségből állt, ahol a falu összes diákját oktatta az egyetlen tanító. 1868–1876 között egy újabb iskolai épület készült el, melyben helyet kapott a polgármesteri hivatal is. 1940-ben 185 diák tanult a központi iskolában, hét osztályban, négy tanítóval. A kálnácsi elemi iskolában 78 diák tanult egy tanítóval, Fülpén pedig megközelítőleg 100 diákra jutott az egyetlen tanító.

A második világháború után lényeges erőfeszítéseket tesznek az új iskola építése érdekében,

melyet 1955-ben avatnak fel. Így jön létre az új épületben Hévíz környékén az első gimnázium, az egyetlen Szászrégen és Gyergyószentmiklós között, Școala Medie Mixtă (Vegyes Középiszkola) néven. Három év után átköltöztetik a diákokat és a tanárokat Hévízre, a rajonközpontba.

1961-ben újraszervezik a középiszkolai oktatást Várhegyen (Școala Medie Mixtă, 1961–1965). Az évek során többször váltott nevet az intézmény: Gimnázium (1961–1965), Általános Művelődési Gimnázium (1970–1973), Reál Gimnázium (1974–1978), Ipari Líceum (1978–1990), *Miron Cristea Gimnázium* (1990–1996), Miron Cristea Ipari Iskolacsoport (1996–2001), *Miron Cristea Iskolaközpont* (2002–2006), Miron Cristea Szakközépiszkola (2006–2012), és jelenleg *Miron Cristea Gimnázium*.

Az épületet 1965–1967 között 8 osztályteremmel bővítették ki, majd újabb 4 tanteremmel és 2 műhellyel 1976–1980 között. Az intézmény jelenleg is felújítás alatt áll az Országos Önkormányzati Fejlesztési Programon keresztül.

Az igazgatók névsora 1955-től: Ioan Sandu (1955–1956), Alexandru Conțiu (1956–1958), Victor Tatu (1961–1962), Dan Cremenciug (1962–1972), Alexandru Iliescu (1972–1974), Dumitru Gavril Țepeluș (1974–1982; 1988–2000), Doi-



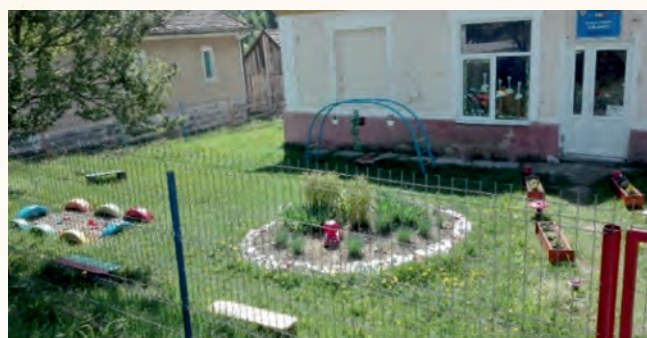


nița-Ana Dobrean (1982–1986), Gheorghe Laczko-Cotfas (1986–1988), Vasile Dobrean (2000–).

A több mint 250 éves elemi és a több mint 60 éves középiskolai oktatás után Várhegyen valóságos apostoli hivatással végzik munkájukat az itteni pedagógusok.

A tanintézmény jelenlegi felépítése: 3 óvodai csoport 45 gyerekkel, 7 kisiskolás osztály 94 diákkal, négy V–VIII. osztály 76 diákkal, 4 nappali középiskolai osztály 81 diákkal (matematika–informatika és filológia szak), 5 esti és részben látogatott osztály 122 diákkal (gépész, technikus szakirány). Hozzá tartozik még a kálnácsi és a fülpei iskola. 35 pedagógus dolgozik itt összesen a kisegítő személyzeten kívül.

Iskolánk diákjainak mindig is dicséretes tanulmányi eredményeik voltak, sikeresen vettek részt az országos értékelő felméréseken és iskolai olimpiázon. Számos tanuló vesz részt országos és nemzetközi projektekben (például ROSE, melynek értéke 75.000 euro).



### Vélemények:

Mivel időm nagy részét ebben az iskolában töltöttem, minden bizonnyal szubjektív lehet a véleményem a várhegyi iskola tevékenységéről, de természetesen örömmre szolgál, hogy egész tevékenységem során több mint 35 nemzedéknek tudtam segíteni, honfitársaknak, hogy alapos ismereteket szerezzenek ahhoz, hogy sikeresen kirepül-

hessenek a nagyvilágba. A jubileumi találkozón örömmel fejezik ki elismerésüket a tanárok iránt, mert általuk valós szakmai és erkölcsi alapokat kaphattak. Mi, tanárok, nagyon elégedettek vagyunk, amikor volt diákjaink ajkáról elhangzik az egyszerű KÖSZÖNÖM! - *Vasile Dobrean, igazgató*

Visszatekintve az iskolánkban eltöltött évekre, őszintén szólva elmondhatom, hogy a várhegyi Miron Cristea középiskolában végzett munka állandó kihívást jelent. Kihívást, mert amikor a középiskola 1955-ben megalakult, a tanári kar rangos egyetem diplomásaiból, nagy szakmai felkészültségű emberekből állt, egy olyan csapatból, amelyet idővel új tanárok és oktatók tettek teljessé. Ehhez az öröklött professzionalizmushoz hozzáadódik manapság az oktatás új megközelítése, a paradigmaváltás és az információáramlás, amelyhez az oktatás elsődleges és másodlagos kedvezményezettjei hozzáférhetnek. De a kihívásokon túl, számomra a várhegyi Miron Cristea Gimnázium az a hely, ahová örömmel járok, minden nap, fizikailag, vagy csak a gondolatban, és az a hely, amelyet egész lényemmel családként, ott-honként értelmezek az összes kihívásaival együtt. - *Balog Anișoara, igazgatóhelyettes*

Minden tisztelem a várhegyi tanárainak, hogy miként alakították létezésem értelmét; ők bizonyosan ott vannak, a várhegyi időkben és emlékeimben. - *Dr. Psich. Prof. Pavel Mureșan, Toronto*

Az én nemzedékem megkapta azt a kiváltságot, hogy művelhette szenvedélyét a költészet, a kultúra, a szép iránt elhivatott tanárainak irányításával. Milyen más meghatározását lehet adni a hivatásnak, mint azt, hogy ez a tanár azon belső ereje, amellyel megérti, hogy a fiatalok elméje nem tégely, hanem fáklya, amelyet úgy kell meggyújtani, hogy az egyedül is legyen képes világítani. Köszönjük, várhegyi tanáraink ... - *Dr. Doina Butiurcă, egyetemi előadótanár*

A nagyszerű karriert befutott végzőseink listája lenyűgöző, különös tekintettel arra, hogy egy vidéki kis középiskola vagyunk. További büszkeségeink:

Dan-Lazăr Trifan (sz. 1951., Várhegy; jelenlegi lakóhelye Québecben, Kanada), matematikus / vezető nemzetközi tanácsadó a számítógépes rendszerekben. Tanulmányok: Matematika Kar Bukarestben, ahol informatikát, elméleti mechanikát és magnetohidrodinamikát tanult, a plazma lökéshullám-elmélet csúcskutatását Ioan Roșca professzor-



ral végezte (Ioan Roșca szintén iskolánk végzőse 1965-ből). Tíz év után a kanadai IBM-nél (2000–2010) úgy döntött, hogy független tanácsadóvá válik, és létrehoz egy informatikai tanácsadó céget.

*Dr. Nicolae Cotfas* (sz. 1954., Várhegy), egyetemi tanár. Tanulmányok: várhegyi középiskola, Bukaresti Egyetem Matematikai Kar. 1996-ban matematika doktorátust szerzett a Bukaresti Egyetemen, 1998-ban pedig fizika doktori címet a grenoble-i Országos Műszaki Intézetben. Tevékenység: doktor professzor a Bukaresti Egyetemen.

Várhegy az én szülőhelyem. Várhegy a családom, a szülői otthonom, az egykori falu világa a hit titokzatos békéjével, oly sok kedves emlékekkel. Életem Várhegyen körvonalazódott... Gyakran utaztam el otthonról egyetemi tanulmányokra és pedagógiai gyakorlatokra, iskolai projektek alkalmával, kirándulni, de az otthonom, a családom, a falum továbbra is hazám jelképe maradt, bárhol is voltam és bármennyire is izgatott, amit láttam. A falut elsősorban lakosainak tiszta lelkéért szerettem, a szeretet és a megbocsátás által megszerzett szentségükért. A várhegyi iskolában tanultam, ahol 1969-ben érettségiztem. 1957-ben, amikor beléptem az első osztályba, az iskola középiskola volt, Hévíz körzetében az egyetlen. Intelligens, lelkes és tanulni vágyó osztálytársaim voltak, komolyak, szorgalmasak, kitartóak és ambíciózusak, amit nemcsak az érettségi sikere, hanem a nagyszámú sikeres egyetemi felvételi is alátámasztott. A középiskola „arany generációjának” számítottunk,

és lendületet adtunk az utánunk következőknek. Frissen végzett kolozsvári bölcsész-diplomásként tértem szülőfalumba vissza, ahol nyugdíjazásomig dolgoztam. Kijelenthetem, hogy ebben az iskolában dolgozni megtisztelő volt számomra. Nem tettem semmit szeretet és lelkesedés nélkül. A lelkesedésem és az önbizalmam adták a szükséges bátorságot és energiát, segítettek legyőzni a nehézségeket, az ismeretlent, az újtól való félelmet, és segítettek merni. - *Doinița-Ana Dobrean*, nyugdíjas tanár

Szülői vélemény: Szüleim, András és Maria, várhegyi tanítók, tanácsolták, hogy érettségi után térjek vissza szülőfalumba, hogy legyünk együtt és tudjunk segíteni egymásnak, és hogy tanítsam matematikára községünk gyermekeit. Voltak kivételes diákjaim, matematikában nagyon tehetségesek. Ilyenek Ioan Roșca, Nicolae Cotfas, Pavel Mureșan, valamint sok későbbi középiskolai tanár, mérnök, közgazdász, tisztviselő... - *Laczkó-Cotfas Gheorghe*, nyugdíjas tanár

#### **Bibliográfia:**

Doina Dobreanu és Vasile Dobreanu, Hargita megye - Várhegyi középiskola. Monográfiai bemutatató. 1956–1958; 1961–2002, Scoruș Kiadó, 2002.

Doina Dobreanu és Vasile Dobreanu, Marosvárhegy. Monográfiai bemutatató, Cezara-Codruța Marica Kiadó, 2017.

„Miron Cristea” Szakközépiskola és „Dobreanu” Kulturális Egyesület, Várhegyi Középiskola 50 éves korában, 2011.

## **Székely Károly Szakközépiskola**

104.

*Csíkszereda*



A csíkszeredai Székely Károly Szakközépiskola és Szakmunkásképző jogutódja az 1948-ban Gyimesfelsőlokon létesített vasúti iskolának. Az épületegyütttest, amelyben az iskola létrejött, eredetileg kaszárnyának építették. Az iskola 1948-ban kezdte el működését vasúti szakmunkásokat képezve. 1980 és 1982 között, a felmerülő műszaki problémák miatt az iskola párhuzamosan működött Csíkszeredában és Gyimesfelsőlokon. A 4-es számú Gépipari Iskolaközpont 1983-ban kezdte el működését önálló csíkszeredai tanítási intézményként.

Az értékek átmentése, gondozása és gyarapítása kulcskérdésként jelentkezik egy földrajzilag és gazdaságilag meghatározott körzet jövőjében. Ezen elgon-

dolás vezérelt bennünket, amikor az iskola névadójaként Székely Károlyt választottuk. Székely Károly tizennyolc éven keresztül titkára volt a Csíkszeredai Ipartestületnek, jóban-rosszban barátja a csíkszeredai kisiparosoknak. Az ő titkári munkája rendszerezi mindazt a sok szép iparos törekvést, amelyet a kiváló iparos vezeték elgondoltak. Az ő alakja adja ennek a múltnak keretét, ennek a sok szép küzdelemnek az összefogó tartamát. Ebben a munkában összeforrott a helybéli iparossággal, annak minden szakmai, közművelődési, szociális vetületével.

Iskolánk eredeti rendeltetése a város és környezete számára a munkaerő biztosítása volt. 1990-ig a beiskolázási tervet és a létszámot az anyavállalat –





Csíkszeredai Traktorgyár – igényei határozták meg. 1992-ben felkutattuk a frissen létesült gazdasági egységeket, amelyek már részben a szolgáltatás felé irányultak. Így szakképzési rendszerünkbe, az eredetileg hagyományosnak számító szerelőlakatos, szerszámlakatos, esztergályos, hegesztő, kovács szakmák mellé, újabb szakmákat honosítottunk meg: számítástechnika, szállítás, autóvillamosság, ruhatervező, média, mechatronika, autószerelő, karosszerialakatos és festő, háztartási gépjavító, valamint hálózati villanszerelő.

A Székely Károly Szakközépiskola beiskolázási tervének elkészítése a partnereink megkérdezésével veszi kezdetét. Ennek egyik hozadéka három év múlva szakiskolások elhelyezkedésében, négy év múlva pedig líceumi végzősök munkavállalásában válik láthatóvá. Mindazok, akik a líceum elvégzése után a továbbtanulás mellett döntenek, ezt megtehetik technikai keretek között, vagy sikeres érettségi vizsga után jelentkezhetnek az egyetemi képzésre. A szakiskolás végzősöknek is lehetőségük van a továbbtanulásra, tehát mind a líceumi, mind a szakiskolás oktatásunk egy szakmai pálya alapjait biztosítja.

A Székely Károly Szakközépiskola sokrétű pályorientációs tevékenysége a képzési rendszernek a piaci igényekhez való igazítására és a végzősök munkavállalási lehetőségeinek biztosítására irányul. A szakmai pályakövetési rendszerünk eredményeit rendszeresen és érdemben figyelembe vesszük a szakmaindítási, létszám-meghatározási és pályorientációs döntések előtt. Ennek a törekvésünknek egyik mutatója a végzőseink elhelyezkedése a tanult szakmában, valamint a volt diákjaink által alapított vagy vezetett cégek jelenléte az iskola jelenlegi partnereinek között.

A szakoktatás átalakításával párhuzamosan az intézmény anyagi-tárgyi fejlesztésére is nagy gondot fordítottunk. Az infrastruktúra, és ezen belül a

szaktermek és az oktatóműhelyek korszerű berendezése, karbantartása, bővítése volt az egyik feladat. Sikeres pályázatok sora hozzásegített az audio-vizuális eszköztárunk bővítéséhez (1998., 1999.), majd 2003-ban és 2004-ben az autódiagnosztikai műhely létrehozásához.

Törekvéseink eredményeként 2004-ben elnyertük a PHARE pályázatot, amelynek legfőbb hozadéka a szakoktatás rehabilitációja. Ezzel lehetőséget teremtettünk a korszerű szakoktatáshoz való felzárkózáshoz. Az utóbbi években a helyi és megyei önkormányzat pályázati lehetőségei a média, az autós és a villanszerelő szaktermek kialakításában segítettek.

Pályázati rendszerünk az intézményfejlesztés nevelési részére is kiterjedt. Ebben a rendszerben a vállalkozói („Tanulva gazdálkodni”, EBC\*L, Erasmus ENTRE YOU), a környezetvédelmi (vetélkedők, mérések, környezetvédelmi programok), valamint a néprajzi-helytörténeti tevékenységek (KÚTFŐ, helytörténeti ülésszakok és kirándulások, a néprajzi múzeum állományának bővítése és rendszerezése) hagyományossá váltak.

Az elmúlt huszonöt évben a tanítás szerves része volt az órákon kívüli tevékenységrendszer: irodalmi vetélkedők, Sapi, Zrínyi versenyek, műszaki kreativitási verseny, SzékLap iskolai újság szerkesztése, GTP és YOU TOO kommunikációs csoport



működtetése, tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek – Kiskarácsony, Iskolanapok, nagykorúsítás, farsangi bál. Mindezen tevékenységek növelték az oktatás hatékonyságát.

**Az iskola** biztosítja a képzéshez szükséges tárgyi feltételeket:

- 14 osztályterem, 12 laboratórium és szakterem, díszterem, könyvtár, 12 iskolai műhely, sportterem, 120 férőhelyes bentlakás és étkezdé;
- 35 tanár látja el a közel 410 diák oktatását és nevelését;
- a szakmai oktatás érdekében 58 gazdasági egységgel tart fenn partneri kapcsolatot.



SZABÓ JUDIT DÍJ			SZÉKELY KÁROLY DÍJ
1997	Imre Hajnalka		
1998	Bene Attila		
1999	Tánczos Attila	1999	Juhász Csaba András, Mészáros Erika
2000	Gegő Rebeka Tünde	2000	Bakó Szabó László, Bíbó Domokos
2001	Lakatos Csaba	2001	Görbe István, Lőrincz Gábor
2002	Abrudbányai Sándor	2002	Antal Imre, Rácz Ildikó
2003	Bálint Réka	2003	András Levente, Bartis Csaba, Balog Endre
2004	Gergely Szilárd	2004	Biró Brigitta, Fogarasi Attila
2005	Bartis Csaba	2005	Barabás Csaba, Kerekes Attila
2006	Bodor Szilárd	2006	Balázs Barna, Bányai Gábor, Cerghezán Zsolt
2007	Tatár Tibor	2007	Gergely Levente, Tatár Tibor
2008	Erőss Lehel	2008	Benkő Loránd Ernő, Prigye Szabolcs
2009	Szócs Zsombor	2009	Szabó-Varga Katalin, Tánczos Tamás
2010	Nagy László	2010	Lakatos Tamás
2011	Lajos Henrietta	2011	Benkő Szilárd, Biliboc Cristian, Varga Loránd
2012	Kiss Mónika	2012	Mátyás Arnold
2013	Incze László	2013	Kovács Arnold
2014	Incze Csaba	2014	Fábián Balázs
2015	Máthé Noémi Bernadett	2015	Kosa Arnold István
2016	Polcovnicu Celina	2016	Karda Zsigmond
2017	Szabó Szilárd	2017	Dobos István
2018	Péter Bernadett	2018	Mihály Péter
2019	Dobos István	2019	Póra János
2020	Bíró Zsombor	2020	Szekeres Róbert

Tevékenységünket helyi és megyei önkormányzatok, iskolai partnereink, együttműködő intézményeink segítették. Eredményeink e széleskörű partnerrendszerünknek is köszönhetőek. Az általános iskolák a pályorientációs és a beiskolázási munkánkban vettek részt. A megye szakközépiskolaival és gimnáziumaival szakmai és a pályázati téren működünk együtt. A Hargita Megyei Tanfelügyelőség, a Pedagógusok Háza, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége az oktatási folyamat szervezésében és a tanári képzések lebonyolításában voltak jelen. A helyi és megyei tanácsok az intézményi pályázati rendszer és működés anyagi megvalósítását biztosítják. Az ádándi, a seregélyesi,

a kaposvári, a galántai testvériskoláink hozzájárultak a közös múlt, kultúra és nyelv tudatosításához, valamint a szakmai együttműködés kiterjesztéséhez. A szakoktatás leghatékonyabb partnerei a jelenleg ötvennyolc céget számláló rendszerünk. Partnercégeink biztosítják a munkahelyi képzést, a szakkvizsgák közös szervezését, egy hathatós anyagi támogatást és a munkahelyet a végzőseink számára. Jelenlétük és együttműködésünk a továbbiakban is lehetővé teszik a korszerű és az igényeknek megfelelő szakmai képzés folytatását és korszerűsítését.



## Tanárnőnek tisztelettel jelentem...

Igen, tisztelettel jelent az egykori diák, akit nem kevés év és élmény köt ehhez az iskolához.

Még általános iskolás voltam, amikor birtokba vettük az iskola vadonatúj épületét, és egy év múlva már az akkori nevén a 4-es számú Ipari Líceum kezdte meg működését benne. Két év általános iskola után sikeresen felvételiztem ebbe a középiskolába, ahová az vonzott, ellentétben egy másik híres középiskolával, hogy az elméleti oktatás mellett szakmai oktatást is biztosított, nagyobb esélyt adva az önmegvalósításhoz.

Új iskola, új tanerők, új energiák, lendület, tanulni és bizonyítani akarás jellemezte az iskolai légkört. Az eredmények sem maradtak el, hiszen nem kevés megyei tantárgyversenyről hoztunk díjakat, sikeresen versenyre kelve és megelőzve a nagyobb hagyományokkal rendelkező iskolákat, mind elméleti, mind szakoktatási téren. Harminc év telt el azóta, hogy az ezermester székely nép diákjait neveli és oktatja ez az iskola, és egyik fellegvára lett a csíki oktatási rendszernek.

Tanárnőnek tisztelettel jelentem, hogy az 1987-ben végzett XII.B osztály szeretettel köszönti a harminc éves iskolánkat, köszönti egykori és jelenlegi pedagógusait.

*Székely Lehel, 1987-ben érettségizett tanuló, a Székely Károly Szakközépiskola Szülői Bizottságának elnöke*

Mintha a tegnap lett volna, mégis néha úgy érzem, hogy igaz sem volt. Annyira szép volt, annyira jó volt. Úttörők voltunk. A szó szoros és átvitt értelmében egyaránt. Elsőként vettük birtokba az építőteli környezetben két évharmadnyi csúszással átadott festékszagú épületet. Birtokba vettük a falakat, a termeket, a folyosókat, a földszinti műhelyeket, az emeleten berendezett kémia- és fizikalaborokat. Belaktuk a termeket, tereket alakítottuk ki, és iskolát varázsoltunk a Nyúl völgyébe. Azonnal nekiláttunk az otthonossá tételnek. Nem voltak fák. Elmentünk és a Madicsán túlról nyírfacsemetét hoztunk. Nem volt sportpálya. Az út túloldalán lévő felhagyott kaszálót vettük birtokba, vonalaztuk meg és kövekkel raktuk ki a kapukat. Nem voltak virágok. Hoztunk otthonról. Nem volt jókedv. Csináltunk. Ellenőrző vagy pionír nyakkendő hiányában nem engedtek be a kapun, beszöktünk az ablakon. Csak a gyerekek képesek ilyen csodákat művelni: néhány hét telt el, és máris a miénk volt az iskola. A magas fák jelzik, emberöltő telt el azóta. A magas fák azt is megmutatják, hogy egy rész belőlünk örökre ott maradt. Akár a falevél, amely ősszel lehull, mégis boldog, mert tudja, hogy tavasszal újabb nemzedék veszi át a helyét. – *Ráduly Róbert Kálmán, Csíkszereda volt polgármestere*

**A SZÉKELY KÁROLY SZAKKÖZÉPISKOLA PARTNERCÉGEI**

**CSÍKSZEREDA MIERCUREA CIUC**

**Utozójegyzék • Indexul Stărilor**

**JELMAGYARÁZAT - LEGENDĂ**

**AUTÓS CÉGEK** **VILLANYSZERELÉS** **FÉMMEGMUNKÁLÁS** **SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÉS MÉDIA** **TEXTILIPAR**

**Partners list:**

- AUTOSPORT SERVICE
- MIDA
- CSÍRÉZ SERVICE
- ECO-CAR SERVICE
- HARGITA SERVICE
- HINDE SERVICE
- MAGYARI ENGINERING
- SIGMA-GUM
- AUTOWORKSHOP
- CSÉBŐ AUTOSERVICE
- GOLD COMPANY
- VAL CHIC
- NIRO-TANK SERVICE
- BOÓD STEFAN
- B.L. AUTO PLASTIC
- LÁSZLÓ CSM SERVICE
- GRANDI SYSTEM
- ERŐSS SERVICE
- AUTOELECTRIC-ANDRES
- RAUTU CONSTANTIN
- ANTAL ANDRÁS
- CSÍR AUTO LAND
- VOP AUTO DOCK AVALLON
- ELECTROMATIC SYSTEMS
- VARTONI
- ELECTRIC INSTEL
- SYCOMAT ELECTROTEHNIC
- BAROTOMATIC
- DATALUX ELECTROSERVICE
- INSTEL
- TIGRA-WILL
- ELECTRO BISSZ SERVICE
- DAMSOM
- METAGALAX
- MECOM CALUC
- RESORANDI
- METECSA EU
- SAN
- RIFAB CNC
- PRECIZIA
- STEELWELD TECHNIC
- ENOMATEC
- HARGITA MEGYE TANÁCSA
- SKY-SOFT
- NETXTRA SERVICE
- NETCOMP
- DYNABEB
- MICRO-ATLAS
- IBUC SERVICE
- COMPUTER TRADE
- HAROLT





Intézményünk 1955. december 1-én létesült, a 100/1955. 11. 28 határozat alapján, Csíkszeredában, 16-os számú Speciális Agrár Szakiskola néven, melynek célja volt a gyógyult tuberkulózisos fiatalok biológiai és társadalmi beilleszkedése agrár szakmák elsajátítása révén.

Az évek során a tanintézmény szakágazat szerint több besorolást is kapott, így az 1955–1956-os tanévtől szakiskola, az 1980–1981-es tanévtől pedig sajátos nevelési igényű fiatalokat oktató szakiskolaként működik. 2014 szeptemberétől napjainkig Szent Anna Speciális Szakiskola néven van bejegyezve.

Az idei tanévben intézményünk 61 sajátos nevelési igényű diák számára biztosít 3-as szintű szakképzést három területen, azaz általános asztalos, készruhágyártó, illetve áruszakértő-polcrendező szakmában szerezhetnek oklevelet tanulóink az oktatási ciklus végén. Az itt oktató tanárok – 22 pedagógus – mindenike rendelkezik gyógypedagógiai felkészültséggel, munkájuk hatékonyságát pedig összesen 6 kiegészítő, illetve nem didaktikai személy, valamint két nevelő segíti.

Az elmúlt négy évben számos olyan befektetés történt, ami a tanulmányi feltételeket igyekezett javítani, így diákjaink jól felszerelt műhelyekben és osztálytermekben, korszerű didaktikai eszközök felhasználása révén sajátíthatják el a szakmát.

Fontos megemlítenünk azt, hogy intézményünk az országban az egyetlen magyar nyelvű speciális iskola, ugyanakkor egyedüli lehetőség megyénk román ajkú, sajátos nevelési igényű gyerekei számára is.

Egy picit több erőfeszítéssel diákjaink egyre korszerűbb körülmények között tanulhatnak iskolánkban, éppen ezért továbbra is célom, hogy a jövőben ez az állapot csak jó irányba változzon!  
(*Kristó Kinga, intézményvezető*)

Szerettem és tiszteltem a diákjaimat. Vidám hangulatban teltek el az órák. Játékos módszerekkel, énekelve tanítottam a ruhavarrás technológiáját.  
(*Becze Ildikó, nyugdíjas pedagógus*)

Minden tanárnak ki kellene próbálnia ezt az iskolát, ahhoz, hogy saját pedagógiai tudását, képességeit megfelelő perspektívába helyezhesse.  
(*Molnár Szilvia, fejlesztő pedagógus*)

Számunkra ez az iskola a tulajdonképpeni segítséget jelentette. Sok olyan dolgot sajátított el itt a gyerekünk, amiről korábban azt hittük, hogy nem fog menni.  
(*Szabó Enikő, szülő*)







Iskolaalapító: Berszán Lajos  
Igazgató: Bálint Róbert

## Iskolánk rövid története:

1994. szeptember 15-én különleges ünnep volt a gyimesfelsőlóki plébániatemplomban. A szentmisét Bálint Lajos érsek úr végezte, a templom pedig a hétköznap ellenére zsúfolásig megtelt. A szentmise elején harminc nevet szólítottak, harmincszor hangzott el a „jelen”, és ezzel a jelentkezéssel megindult az Árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett Római Katolikus Gimnázium élete.

Eleinte ennek az iskolának épülete sem volt, csak tervrajza. De az alapok megásása már elkezdődött. A tanítás a község klubtermében kezdődött. Időközben a debreceni Keresztény Értelmiségiek Szövetsége gyűjtést indított az iskola felépítésére. Sok önkéntes segített az építésben, és lassan odáig jutottunk, hogy nagy örömünkre felkerülhetett az épület tornyára a kettős kereszt. A harmadik tanév második hónapjára annyira elkészült az iskola épülete, hogy már be is költözhetett a három osztály az új épületbe. Igaz, hogy még sok belső munka várt elvégzésre, de az öröm, hogy saját épületünkben dolgozhattunk, újabb lendületet adott a munkára, a fejlődésre.

1998 pünkösdjén beérett munkánk gyümölcse, megtarthattuk az első ballagást. Nagy volt az öröm, hiszen ez az ünnep bebizonyította, hogy iskolánk életképes.

Az ezredfordulón már az osztályok megduplázására kellett gondolnunk (így van ma is egy teológiai és egy természettudományi osztályunk). A Magyar Kulturális Örökség Minisztériumához benyújtott épületfejlesztési pályázatunk sikeres volt. Az építéshez szükséges területet az Apáczai Közalapítvány segítségével vásároltuk meg, az Illyés Közalapítvány is több alkalommal támogatta az iskolát. Alig fejeződött be az első épület, egy új iskolaépület építését kezdtük el. Az új épületben, amely két év alatt épült fel, megindult a párhuzamos osztályok működtetése. Külön öröm volt, amikor az új épületben megjelentek az első V. osztályosok is, majd iskolánkhoz csatlakozott az ugrai, komjáti és a görbei óvoda és az I–IV. osztályos iskola is. Így már mondhatjuk, hogy iskolánk az óvodától egészen az érettségiig terjesztette ki működését.

2007 őszén új színnel gazdagodott az iskola, megjelentek az esti tagozatosok is, hogy tudásukat gyarapítva érettségi oklevélhez jussanak.

2014-ben szakoktatást vezettünk be intézményünkben, agroturisztika szakiránnyal. Így a paletánk még színesebb lett.

Hisszük, hogy innen kikerült növendékeink az életben a keresztény értékrendet fogják képviselni életvitelükkel. Büszkék vagyunk az orvosainkra, papjainkra, tanárainkra, ápolónőinkre. De büszkék vagyunk azokra a személyekre is, akik érettségi után valamilyen okból nem folytathatták tanulmányaikat tovább, de lelkiiségüket és tudásukat családjuk javára fordíthatják.

Jelenleg 317 diákunk van, moldvai csángók, gyimesi csángók és székelyek. Intézményünk működését 47 alkalmazott segíti, ebből 28 pedagógus.

Isten áldja meg mindazokat, akik segítettek az iskola fejlesztésében imájukkal és munkájukkal, áldja meg minden tanár életét, akik tanítottak iskolánkban, mindazokat, akik itt dolgoznak, és kedves növendékeinket, akik itt tanultak, de már végeztek és azokat is, akik most itt tanulnak.

A kis mustármag fejlődésnek indult, és erősödik. Istené a dicsőség! Istennek hála!

## Diákjaink beszámolója:

A Sziklára Épített Házban úgy gondolom, megtaláltam azt az alapot, Jézus Krisztust, akire építhetem életemet. Középiskolai éveim alatt mélyült el és erősödött meg bennem a papi hivatásom. Az imádság és a tanulás együtt jó irányt mutattak, hogyan is kell az életben élni: imádkozva és dolgozva. Az iskolánk névadójának, Szent Erzsébetnek a példája, hite, bátorsága, Isten és embertárs iránti szeretete erőteljes hatással volt életemre. A diákokat, végzősöket arra bátorítom, hogy a reménytelennek tűnő helyzetekben is őrizzék meg reményüket és hitüket Istenben. Az Ő kezében van az életünk, és „tudjuk azt is, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra válik.” (Róm 8,28) *(Ambrus Ábel-István plébános, Kapnikbánya)*

Számomra a Szent Erzsébet Gimnázium: Az ISKOLA! Életem legszebb éveit töltöttem ott, mindig megdobban a szívem, ha csak rá gondolok. A legjobb döntés volt oda járni, ha tehetném, újrakezde-



ném. Hihetetlen élmény volt, és ezt nem csak utólag mondom, ottlétem alatt is minden percét élveztem! A családi hangulat, ami jellemezte, melegséggel tölti el a szívem. Kiváló és örök barát iskolatársak, a szeretet, a figyelem és a törődés, amit a tanároktól és az ott dolgozó emberektől kaptunk, kiemelkedő számomra. A misék, a közös imák, a programok... mindezért hálás vagyok. Pár mondatba nem is lehet belefoglalni, hogy mi mindent kaptam a nyolc év alatt, amit ott töltöttem. [...] Üzenem az ott tanuló diákoknak, hogy a legjobb helyen vannak! (Fábián Emília, élelmiszeripari dolgozó)

Éveken keresztül, esténként az ágyam mellett, mikor senki nem látott, azt kértem Istentől, hogy egy helyet készítsen nekem, hogy iskolába járhassak. És Ő meghallgatta imáimat: bár szegények voltunk

és nem volt lehetőségem iskolába menni, mégis kel-  
lő időben kellő helyre vitt engem a jó Isten, az Ár-  
pádházi Szent Erzsébet Római-Katolikus Gimnázi-  
umba, ahol fiatalkorom négy évét tölthettem el. Az  
első, ami szépnek tűnt, az a kápolna, ami a bentlakás  
része, és igazán örültem, hogy az Úr Jézussal egy  
épületben lakhatunk. Igazán különleges ajándéknak  
éreztem. Megismerhettem az osztálytársaimat és  
sok jó barátot, akikhez szívem nagyon közel került.  
Azt hiszem, nyugodt szívvel tudom mondani, hogy  
ilyen mély barátságok csak a gimnáziumi évek alatt  
tudnak kibontakozni, talán mert a nap nagyrészt  
együtt töltjük, együtt izgulunk, örülünk, szomorko-  
dunk, csintalankodunk. [...] Áldott legyen a jó Is-  
ten, aki meghallgatta egy egyszerű kis lélek imáját,  
hogy iskolába járhatott és szép hivatást kapott! (Ba-  
ricz Jonella belgyógyász szakorvos, Marosvásárhely)



## Tamási Áron Gimnázium

Székelyudvarhely

107.

### A tanintézmény rövid története:

A gimnáziumot a tudományok művelését és kegyesség gyakorlását hirdető a jezsuiták alapították 1593-ban. Első alapítóként Vásárhelyi Gergely szerzetest, a rend egyik legképzettebb magyar tagját tartja számon a hagyomány. Kezdetben a római katolikus plébánia egy-két helyiségét használták oktatási célokra. A XVI. század végén kialakult bizonytalan helyzet miatt a gimnáziumban megszűnt az oktató-nevelői tevékenység. 1651-ben a jezsuita rendnek sikerült újjászervezni a székelyudvarhelyi rendházat és újraindították az oktatást a gimnázi-

umban. Ilyen értelemben az iskola második alapítója a barokk hitvitázó irodalom jeles képviselője, Sámbar Mátyás jezsuita pap volt. Ugyancsak ő kezdeményezte a gimnázium első önálló épületének és a convictusnak az építését. 1666-ban a jezsuita iskola már különálló épületben működött.

A „Tanodát” az 1660-as években építették. Egyemeletes épület volt, nyolc tanteremmel, egy pedellusi lakással. Zsindellyel fedték be, középen kis toronnyal díszítették. Egy fedeles feljáró, a „jezsuita lépcső” kötötte össze a plébániával. Lebon-  
tották 1909-ben. 1871-ben helyszűke miatt mellette



épült fel az Iskola utcai „Póttanoda”, amelyben három tanterem kapott helyet. Ez utóbbit 1990-ben lebontották, mivel ekkorra már romos állapotba került. Helyére épült a mai Márton Áron Ifjúsági Ház.



*A convictus (fiúnevelde). Kováts Fényképészet. 1909.*

A jezsuiták 1773-ig, a rend feloszlataáig vezették a gimnáziumot. Az iskola fenntartója 1773-tól az 1948-as államosításig a Római Katolikus Egyház, illetve a Római Katolikus Státus volt. A mai középiskola épülete helyén állott az 1735-ben épült fiúnevelde (convictus), az alapítványos tanulók internátusa, vagy „Táplálda” ahogy még nevezték, amelyet majd 1909-ben lebontottak. Az újabb iskolaépületet (a mai bentlakást), 1890-ben kezdik el építeni és 1892-ben lett átadva.

Az erdélyi Római Katolikus Státus 100 000 forintot meghaladó költségén kívül az udvarhelyi katolikus falvak járultak hozzá az építéshez. A pléhlemezrel fődött, neoklasszikus épületben 24 szoba, 8 tanterem szertárokkal, 2 tanári, könyvtár, tanácskozóterem, igazgatói szállás 4 szobával, tornahelyiség, díszterem kapott helyet. A régi Tanoda és a Fiúnevelde 1909-ben lett lebontva, ez utóbbi helyébe épült a magyar állam és a Római Katolikus Státus költségén 1909–1910 között a háromemeletes, impozáns iskolaépület, mely tornateremmel és igazgatói lakással is rendelkezett. Pápai Sándor, a kor neves építőmestere kapott megbízást az eklektikus-szecessziós stílusú épület kivitelezésére. Az új iskolaépületet Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi római katolikus püspök szentelte fel 1910. november 20-án.

A két világháború közti időszak nehéz próbatételek elé állította a kisebbségi sorba került magyarság iskoláit. A gimnáziumot fenntartó Római Katolikus Státus elveszítette anyagi forrásainak nagy részét, így az iskola vendiákjai segélyező egyesületet hoztak létre az iskola fenntartásának támogatására. 1940–44 között a gimnázium felvette az egykori neves tanítvány, Baróti Szabó Dávid nevét, reményekkel tele, az anyaországi iskolákkal testvér-

kapcsolatokat kialakítva folytatta tevékenységét. A második világháború után, 1948-ban sor került az egyházi iskolák államosítására, a kisebbségben élő magyarság kultúrájának, intézményeinek a lassú elsorvasztására, felszámolására. A megszorító intézkedések lépésről lépésre építették le a magyar intézményrendszert.

A székelyudvarhelyi jezsuita alapítású Római Katolikus Főgimnázium nevét az 1948. január 9-i Oktatásügyi Minisztériumi rendelet értelmében Magyar Tannyelvű, Elméleti Líceummá változtatták, majd 1958 és 1990 között a román kommunista vezető után Dr. Petru Groza Ipari Líceum lett. A kommunista vezetés iskolákat egyesített, így kerültek a magyar gimnáziumba román tannyelvű osztályok, így vált egyre nehezebbé a kisebbségi sorban élő szellemi elit képzése. 1960 és 1977 között a gimnázium reál–humán líceumként, 1977-től 1984-ig matematika–fizika profilú líceumként működött. 1984-ben ipari líceummá nyilvánították. A megszorító intézkedések következtében az 1985/86-os tanévben a matematika–fizika szakágú kezdő osztályok már román tannyelven indultak. Egyértelművé vált, hogy a kommunista román állam célja a magyar nemzeti kisebbség teljes felszámolása, asszimilálása volt.



*Az 1910-ben felszentelt Gimnázium. Kováts István korabeli felvételén.*

1990-ben vette fel egykori diákja, Tamási Áron nevét. Ma a hivatalos megnevezése a Tamási Áron Elméleti Líceum, de magyarul a Tamási Áron Gimnázium nevet használjuk. A rendszerváltás utáni években átszerveződött az iskola élete, ismét csak magyar tannyelvű elméleti osztályokat hoztak létre, valamint évfolyamonként egy római katolikus osztály is beindult. A gyulafehérvári Római Katolikus Érsekségnek 2004-ben visszaszolgáltatták a három ingatlant, a Gimnázium Szent Miklós-hegyi főépületét, a Márton Áron-téri régi iskolaépületet, a mai bentlakást és az Iskola utcai régi „zárdát” a mai elemi és általános iskolai épületet.

Ebben a három épületben működik a Gimnázium. Mindhárom épület műemléképületként van



nyilvántartva Hargita megye hivatalos jegyzékében. Az épületek a Kolozsvár székhelyű, 1990-ben újra-indított Római Katolikus Státus Alapítvány kezelésébe kerültek.

**Az iskola jelenlegi helyzete:** osztályok, diáklétszám, tantestület, anyagi bázis, épületek állapota:

A 2020–2021-es tanévben 998 tanulója van az iskolának a következő megoszlásban: 113 tanuló az elemi tagozaton, 121 tanuló az általános iskolai tagozaton és 584 tanuló a líceumi tagozaton. Az posztliceális egészségügyi asszisztensképzőben 160 diák tanul.

A líceumban a tanulók megoszlása szakok szerint a következő:

119 - matematika–informatika (intenzív informatika)

115 - természettudományok (kétnyelvű–angol)

118 - természettudományok

118 - filológia

114 - római-katolikus teológia

Intézményünkben 62 tanár végez oktatói-nevelői munkát.

#### **A tanintézmény sajátossága:**

Intézményünk 2 entitást foglal magában:

1. A Tamási Áron Gimnáziumban elemi, általános és középiskolai szinteken folyik az oktatás. A középiskolai elméleti oktatásvonal, reál, humán és teológia profillal rendelkezik, melyek intenzív matematika–informatika, természettudományok–angol kétnyelvű, természettudományok, filológia, valamint teológia szakokat foglalnak magukba.

2. Posztliceális oktatás, amely 3 éves egészségügyi asszisztensképzés, általános egészségügyi asszisztens szakosodással.

#### **Eredmények (tanulmányi- és vizsgaeredmények, felzárkóztató tevékenységek, projektekben való részvétel)**

*A 2019–2020-as tanév vizsgaeredményei:*

a.) a VIII.-os nemzeti teszt eredményének általánosa: 8, 47

b.) az érettségi vizsga eredményeinek általánosa: 8,25. Ez százalékban kifejezve 95% -os átmenési arányt jelent.

A Tamási Áron Gimnázium végzős diákjainak 79,1%-a folytatja tanulmányait felső oktatási szinten, egyetemeken, főiskolán.

#### **Iskolánk több nemzetközi projektben vesz részt, így például:**

- nemzetközi Erasmus+ projektben
- nemzetközi projektekben
- országos szintű partnerségi projektekben
- regionális IT fejlesztési partnerprogramokban

Iskolánk diákjai számos versenyen vettek részt, több tantárgyból is továbbjutottak országos, illetve nemzetközi szakaszokra. Ezek közül néhány, amelyen évente vesznek részt diákjaink:

- Tantárgyversenyek megyei és országos szakaszai
- Nemzetközi tantárgyversenyek
- Különböző matematikaversenyek: Országos Magyar Matematika Olimpia, Bolyai János Emlékverseny
- Nemes Tihamér Informatika Verseny
- Implom József Középiskolai Helyesírási Verseny
- Különböző fizikaversenyek: Fizikavalkád, Ez gáz
- Candin Liteanu Professzionális Kémiaverseny
- Apáthy István Felvételi Tantárgyverseny biológiából
- Közgazdaságtani versenyek országos és nemzetközi szakasza: Pénzszár, Álmom a vállalkozásom, Pegazus esettanulmányi verseny



*A felújított Gimnázium. Dávid Botond felvétele. 2019.*



Különböző történelemversenyek: Civitas, Fortissima, Gimittud

Iskolánkat a Romániai Oktatási Minisztérium 9 alkalommal jutalmazta érdemkleffel az országos és nemzetközi különböző tantárgyversenyeken és más versenyeken elért kiváló eredményeiért.

#### Neves személyiségek, kik iskolánk diákjai voltak:

Zöld Péter, történetíró, lelkész, a madéfalvi székelly ellenállás hőse

Keserű Mózes, püspök apát-kanonok, csillagász  
Baróti Szabó Dávid, költő és műfordító, a görög-római verselés meghonosítója irodalmunkban

Orbán Balázs, író, néprajzi gyűjtő, az MTA levezető tagja

Demeter Endre, prépost

Boros Fortunát, egyháztörténész

Kadicsfalvi Török Ferenc, pap, templomépítő

Nyíró József, író

Tamási Áron, író, az iskola névadója

Tomcsa Sándor író, karikaturista, Székelyudvarhely művelődési életének meghatározó egyénisége

Mihály László, költő, író újságíró

Szemlér Ferenc, költő;

Ugron Gábor, politikus, közíró

Jodál Gábor, zeneszerző

Márton János, színész

Tompa Miklós, színgazgató, rendező

Balogh Ferenc, hegedűművész, zenepedagógus

Petelei István, író

#### Vélemények az iskoláról:

Hargita megye egyik legrangosabb intézményét irányítani immár két évtizede megtisztelő feladat. Az iskola múltja, jelene, a tanulók felkészültsége, arra kötelez mindenkit, aki itt tevékenykedik, hogy a legjobb tudása szerint végezze munkáját. A felújított impozáns épületbe járni tanulni, büszkén viselni az egyenruhát, azt gondolom a legtöbb tanulóknak megtiszteltetést jelent, és büszkének rá, hogy ők „Gimisek”. - *Laczkó György, igazgató*

#### Miért szeretem az iskolát?

A legfőbb ok, amiért szeretem az iskolámat, az a tanulás és társaság zavartalan, egyidejű jelenléte. Tanáraimtól szinte minden kérdésemre választ tudok kapni, jól el tudok beszélgetni velük számos témáról, hiszen sokan közülük közvetlenül viszonyulnak hozzánk, a diákokhoz. Szoros és őszinte barátságokat köszönhetek az iskolámnak, az iskola berkein belül szervezett tevékenységeknek, hiszen az ott töltött idő alatt ezeket a kapcsolatokat sikerült

elmélyítenem, sikerült új embereket megismernem, mindezeket egy folyamatosan fejlődő, épülő, bővülő intézmény falai között. (*Andrészek Mátyás*)



Sok székelyudvarhelyi emberhez hasonlóan engem is több szál fűz a Tamási Áron Gimnáziumhoz, s e többszörös kötelék teszi számomra is, mint sok más udvarhelyi számára ezt az iskolát oly fontos, szimbolikus értékű mérföldkövé életemben.

Ide járt édesapám, nagybátyáim, testvéreim, magam is ennek a nagymúltú, gyönyörű intézménynek a diákja voltam, ráadásul itt is dolgozom mióta elvégeztem az egyetemem.

Itt lehettem kezdő tanár, ami azzal az áldással járt, hogy a remek gyerekeknek köszönhetően, a sikerélményekben gazdag golyaévek erőt adtak a szakmához való hűségem kitartáshoz.

Itt voltam először osztályfőnök, kipróbálhattam, milyen az, amikor nem csak a gyermekek néznek rám bizakodva, de a szülők is belém helyezik azt a felelősségterhet, de ugyanakkor felemelő erejű hitet, hogy jól vigyázok majd gyermekeikre.

Most már az én gyermekem is ennek az iskolának a diákja, s szülői szemmel is belelátok az intézmény bonyolult mindennapjaiba.

Bármelyik irányból is tekintek a Tamási Áron Gimnáziumra, vendiákként, tanárként, szülőként mondhatom mindig, hogy büszkeséggel, szeretettel és hálával gondolok rá. (*András Ágnes Krisztina, angolszakos tanár*)

Tamási Áron Gimnázium, Székelyudvarhely. Az épület szimbolikája pontosan jelzi az intézmény lényegét. A sok érdekes szecessziós elem ötvözésével kialakított épület masszivitása, a rengeteg apró részletből összeálló alapos tudás hatalmát hirdeti. A Gimnázium a város fölé emelkedő dombot koronázza, erőfeszítés feljutni oda, de lélegzetelállító a panoráma, pont olyan lenyűgöző, mint a kemény munkával megszerzett tudás biztonsága. Azt a megmagyarázhatatlan erőt, amivel az épület a tekintet



vonzza, a benne munkálkodó közösség összetartozása biztosítja. Mint több évtizedes munka után nyugalomba vonult tanár bizonyíthatom, hogy aki bármilyen minőségben gimis volt, az mindig gimis marad. *(Sándor Mária, nyugalmazott angoltanárnő)*

Alulírott Bekő István Márton, székelyudvarhelyi lakos, szülői minőségben nyilatkozom a Tamási Áron Gimnáziumról.

Az iskolában folyó oktatási-nevelési munkát kiválóan minősítem. A tanárok felkészültek, hivatástudattal dolgoznak.

Az igazgatóság odaadással és szakszerűen irányítja és fejleszti az iskolát. A nevezett gimnázium évszázados gyökerekkel és tapasztalattal rendelkezik a nevelés-oktatás munka területén, amelyet a pedagógusok az igazgatósággal és a szülőkkel karöltve a diákok fejlődése érdekében kamatoztatnak.

A szülői közösség támogatja az igazgatóságnak a munkáját és segíti a pedagógiai tevékenységeket.

Bátran állítom, hogy a Székelyudvarhelyen működő Tamási Áron Gimnázium a városnak, a megyének és az országnak kiemelkedő iskolája. *(Dr. Bekő István Márton - szülő, szülőbizottsági elnök)*

## Tamási Áron Általános Iskola

Farkaslaka

108.



Farkaslaka község a Fehér-Nyikó völgyében, a Gordon hegy lábánál fekszik és kilenc településből áll.

A farkaslaki oktatás első írásos említése 1785-ből származik. Az akkori iskola katolikus iskolaként működött. Ez az épület ma is áll, felújítva az egyház kezelésében van, egyházi és kulturális eseményeknek ad otthont.

Egy új iskola építésének gondolata az 1930-as években merült fel, amit tett követett, és 1936-ban adták át azt az épületet, amelyben ma is zajlik az oktató-nevelő tevékenység.

Ebben épületben tanulnak a farkaslaki, a firtosváraaljai és a székelypálfalvi V–VIII. osztályos tanulók, és itt van az iskola adminisztratív részlege is.

Az 1970-es években egy új épülettel gazdagodott az iskola, amely az elemi osztályoknak és a tornate-

remnek ad otthont. Ezen az épületen 2019-ben teljes felújítást végeztetett az önkormányzat, így ebben az épületben is a XXI. század elvárásainak megfelelő körülmények között zajlik az oktató-nevelő tevékenység.

2020-ban megvalósult a szülői közösség rég dédelgetett álma, felépült a napközinek otthont adó épület. A 2020–2021-es tanévtől 3 csoporttal Farkaslaka községben is működik a napközi.

Az iskola névadója ki más lehetne, mint a falu nagy szülöttje, a magyar irodalom gyöngyszeme, Tamási Áron író, aki így vallott a faluról: „Van nekem egy falum. Némelykor, ha lelkeimmel burkolom magam körül, úgy tetszik, mintha én építettem volna őt, mikor még Isten szándékában laktam. Máskor meg szülömnek érzem, aki egy csillagos estén, szomorú-mókás mese után fogant engem.”





A Tamási Áron Általános Iskola központi iskolaként működik 138 óvodással és 406 iskolással. A községben, a farkaslaki iskolán kívül még hat településen, nyolc épületben működik iskola.

Székelyszentléleken 1764-ben épült az első, ki-mondottan iskolának szánt épület, 1965–1968 között pedig az a héttantermes iskola, amelyben napjainkban alsó és felső tagozaton zajlik az oktató-nevelő tevékenység. Az iskola névadója a Székelyszentléleken született Benedek Fidél ferences szerzetes, aki a teológiai tanulmányai mellett történelem-földrajz tanári oklevelet is szerzett. Az iskola 2011-ben elveszítette jogi személyiségét, azóta a Tamási Áron Általános Iskola alintézményeként működik.

Malomfalván, Bogárfalván, Kecsetben, Székelypálfalván és Firtosváralján elemi iskolák és óvodák működnek. A község minden települése ragaszkodik a saját iskolájához, mert mindenik közösségnek megvan a saját maga hagyománya, amelyet igyekeznek fenntartani, továbbadni, ünnepeiket megélni.

Az elemi iskolák tanulóit két, az iskola tulajdonában levő iskolabusz szállítja a farkaslaki, illetve a szentléleki iskolába. Évek óta kialakult szokás, hogy Firtosváraljáról és Székelypálfalváról a Tamási Áron Általános Iskolában, míg Malomfalváról, Bogárfalváról, Kecsetből és Kisfaludból a szentléleki Benedek Fidél Általános Iskolában folytatják tanulmányaikat a IV. osztályt végzett tanulók.

*Tanulólétszámok és osztályok településenként számokban:*

Település	Óvodák		Alsó tagozat		Felső tagozat	
	Létszám	Csoport	Létszám	Osztály	Létszám	Osztály
Farkaslaka	61	3	97	5	88	4
Székelyszentlélek	17	1	33	2	84	4
Malomfalva	21	1	38	2		
Bogárfalva	10	1	16	1		
Kecset	10	1	23	2		
Székelypálfalva	9	1	15	1		
Firtosváralja	10	1	12	1		

*A 2020–2021-es tanévben 41 főállású és 5 rész-munkaidős, szakképesítéssel rendelkező, szakmailag jól felkészült pedagógus oktatja-neveli a község tanulóit. A feltételeket 12 alkalmazott biztosítja.*

A folyamatos fejlesztéseknek, karbantartásoknak köszönhetően az oktatásnak otthont adó épületek megfelelnek a XXI. század elvárásainak.

Mindenik oktatási intézményben van internetkapcsolat, számítógépek, laptopok, fénymásolók, projektorok segítik a pedagógusok munkáját, teszik vonzóbbá a diákok számára tanulást.

A farkaslaki és szentléleki iskolákban 20–20 számítógéppel ellátott informatika terem, illetve könyvtár is van.

Tanulóink évek óta sikeresen vesznek részt matematika, fizika, magyar, szavaló-, illetve népdalversenyeken és színjátszó fesztiválokon.

A rendszeres, következetes pedagógusi munkának, a szülők és a tanulók hozzáállásának köszönhetően a VIII. osztályos tanulóink elfogadható eredményeket érnek el a képességvizsgán. Évek óta minden VIII. osztályt végzett tanuló folytatja tanulmányait a megye valamelyik tanintézményében.

A 2019–2020-as tanévben végzett 50 tanuló közül 26% gimnáziumban, 6% vokacionális líceumban, 34% szakközépiskolában és 34% szakiskolában folytatta tanulmányát. Bár iskolánkból nem kerültek ki kimagaslóan híres-neves emberek, volt tanítványaink közül számtalan felsőfokú végzettséggel rendelkező felnőtt van, és sok kitűnő szakember, akik a világ minden táján becsülettel helytállnak.

Az oktatási tevékenység mellett fontos szempont, hogy a tanulóink jól érezzék magukat, marandó élményekkel fejezzék be az általános iskolás éveiket. Ezért rendszeresen szervezünk iskolán kívüli tevékenységeket. Minden település iskoláiban a pedagógusok a szülői közösség támogatásával megszervezik a szüretibálokat, a farsangot, megemlékeznek a történelmi eseményekről. Rendszeresen látogatják a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor színház előadásait, tanulók 70%-a színházbérlettel rendelkezik, és bábelőadásokat is szervezünk az iskolákban és óvodákban.

Évente szervezünk osztály- és iskolakirándulásokat, megismertetve tanulóinkkal Erdély kulturális és történelmi nevezetességeit, természeti csodát. A „Járd végig! Határtalanul Magyarországon” pályázattal négy osztállyal Magyarországra is sikerült eljutni.

Az önkormányzat sikeres pályázatának köszönhetően több mint öt éve fúvóshangszer-oktatás van a farkaslaki és szentléleki iskolákban. Fúvósaink rendszeres fellépnek az iskola és a község rendezvényein. Minden település iskolájában heti rendszerességgel néptáncoktatás is zajlik. A Tamási Áron





Általános Iskola Virgonc néptánccsoportja a falut több ízben képviselte a helyi rendezvényeken: Tamási Áron ünnepségek, Szenes Napok, Szépkorúak köszöntése, Székely Kultúra napja, Magyar Kultúra napja, tanévzáró, de több ízben felléptek Székelyudvarhelyen, Farkaslaka magyarországi testvértelepülésein: Ajakon, Lengyeltóiban, Kemencén, valamint Isaszegen, Nyíradonyban, Brüsszelben, a bulgáriai Aheloyban stb.

### Miért jó Farkaslaka község iskoláiba járni?

Mert lehetőség van megfelelő körülmények között, szakképzett pedagógusoktól tanulni, mert nem csak tanulásról szól az iskola, mert biztonságban vannak, mert vannak szabályok, mert aránylag kicsi közösségek lévén a gyermekek ismerik egymást már óvodás kortól, mert ...!

## O. C. Tăslăuanu Gimnázium

Maroshévíz

109.



A Maroshévízen található O.C. Tăslăuanu Gimnázium példaértékű oktatási intézmény, jeles képviselője a Hargita megyei oktatásnak.

Víziója: Hűség, Tolerancia, Becsületesség, Kompetencia, Hagyomány.

Az iskola küldetése: olyan minőségi oktatás biztosítása, amely segítségével tanulóink jól felkészültek, toleránsak, kreatívak, nyitottak, szakmailag tájékozottak és társadalmilag beilleszkedők lesznek.

„Iskolánk hangsúlyt fektet a tanuló képességeinek azonosítására és fejlesztésére, olyan oktatást nyújtva, amely a diákok együttműködésre és csapatmunkára ösztönzi; a diákoknak lehetőséget kínálunk jövőjük építésére és a dinamikus társadalomhoz való alkalmazkodásra.”

A középiskola jelenlegi neve Octavian Codru Tăslăuanu, aki lelkivezető és hazafi volt. 1876. február 1-én született a Hargita megyei Bělbor községben. Ion Tăslăuanu, maroshévízi lelkész és Anisia (született Stan) tizenegy gyermeke közül a második volt. Tanulmányait 1880-ban kezdte a falu általános iskolájában, ahol megtanulta a cirill betűket, majd a gyergyószentmiklósi általános iskolában folytatta. Gimnáziumi tanulmányait Naszódon és Brassóban

végezte, majd Balázsfalván fejezte be. 1895-ben a nasszói gimnáziumban tette le az érettségi vizsgát.

1898 és 1902 között a Bukaresti Egyetem Bölcsészettudományi és Filozófia Karának tanfolyamaira járt. Kitűnő tanárai voltak, mint pl. Titu Maiorescu, Nicolae Iorga, Ovidiu Densusianu, Simion Mehedinți.

Hallgatóként kitűnő tanulmányai miatt kitüntették, megszerezte az I. Károly Alapítvány Hiler-díját a Hunyadiak eredete című munkájáért.

1902-től a budapesti román konzulátus titkári tisztségét töltötte be, és kapcsolatba került a Luceafărul újság szerkesztőségével. Ettől kezdve élete egybefonódik a Luceafărul-lal.

Tisztként részt vett az első világháborúban, ahol megsebesült.

1918. december 1-jén megválasztották az Erdélyi Nemzeti Nagytanács tagjává.

Tăslăuanut publicistaként, íróként, irodalomtörténészként, irodalmi kiadványok vezetőjeként, kulturális intézmények szerkesztőjeként és szervezőjeként, országos harcosként, memorandistaként tartják számon. Írása fény volt, amely megvilágította az erdélyi, de a Kárpátokon túli románok útját is az egység és a szabadság felé.

*Megjelent művei:*

1910 Irodalmi és kulturális információk

1915 Három hónap a csatatéren, kötet

1916 A lövedékek órája – a háború jelenetei és ikonjai

1924 Politikai tanulmányok – Termelés – közgazdaságtani tanulmány

1924 Kelet Amerikai Egyesült Államok (francia nyelvre fordítva)

1929 A hajnalcsillag generációja – tanulmány

1931 Románia gazdaságpolitikája, 1930 – kötet

1933 Politikai hullámok – kötet

1935 Nemzeti zászlók alatt – kötet

1936 Luceafărul emlékei – kötet



1939 Octavian Goga – emlékek és hozzájárulás a Luceafărul folyóirat történetéhez, I. rész, Budapest, 1902–1906

A Vallomások, válogatott írások emlékezőskötete 1976-ban jelent meg Bukarestben, 30 évvel a szerző halála után.

1942. október 22-én halt meg Bukarestben, a Bellu temetőben temették el.

Az O.C. Tâslăuanu Gimnázium az első gimnázium, amelyet az egykori maroshévízi kerületben hoztak létre, az 1955–1956-os tanévtől kezdve. Működése különböző helyszínekhez és különböző nevekhez köthető: Gergyóvárhegyen az 1955–1957-es évek között középiskolaként működött Vasile Roaită néven, folytatva a maroshévízi Kereskedelmi Iskola (1927) hagyományát, amely később Egyedi Gimnázium (1945) lett. Az 1957-es és 1958-as években a gimnázium a mai Miron Cristea Általános Iskolában talált otthonra. 1970 óta a jelenlegi helyen működik, Maroshévízen, a Dealului (Domb) utca 9-es szám alatt.

A fennállása óta eltelt hat évtized alatt a következő neveket viselte:

1955–1967: 11 éves középiskola, Vasile Roaită Középiskola

1967–1970: Maroshévízi (vegyes) Gimnázium

1970–1975: Általános Kultúra Gimnázium

1975–1978: Reál–Humanista Gimnázium

1978–1982: Matematika–Fizika Gimnázium

1982–1990: 2. sz. Ipari Líceum

1990–1994: O.C. Tâslăuanu Gimnázium

1994–2004: O.C. Tâslăuanu Iskolacsoport

2004-től a mai napig: O.C. Tâslăuanu Gimnázium

Létének kezdetétől fogva – nevéből függetlenül – a „felső gimnázium” néven vált ismertté, nem csak elhelyezkedése miatt (dombon van), hanem az oktatás-nevelés minősége és a diákok által elért nagyon jó eredmények miatt is.

A csapatszellem, az együttműködés, de a versenyszellem is jellemző volt rá. A tantestület mindig odafigyelt a folyamatos szakmai fejlődésére.

Mostanáig 40 végzős diákunk tért vissza tanárként az iskolába. Vannak, akik a mai napig is itt tanítanak. Ez a tény a tanári szakma iránti szeretetet támasztja alá, és az iskola tekintélyének növeléséhez is hozzájárul. A kiegészítő didaktikai személyzet tagjai közül nyolcan végeztek itt.

Jelenleg 701 diákunk van, elemi oktatásban 5 osztály, felső tagozaton 4 osztály és gimnáziumban 16 osztály. A tantestületnek 41 alkalmazottja van, ebből 35 címzetes. 30 pedagógus I. fokozatú vizsgával rendelkezik, 6 pedagógus II. fokozatú vizsgával,

5 pedagógus véglegesítő vizsgával, 2 pedagógus tudományos doktori fokozattal. 2 doktoranduszunk is van. Az didaktikai kiegészítő személyzetet tekintve 6,5 állásunk van (főkönyvelő, főtitkár, titkár, programozó, adminisztrátor, könyvtáros, laboratóriumi dolgozó). A nem didaktikai kiegészítő személyzet 11 alkalmazottból áll (munkások, gondnokok, biztonsági őrök, kazánfűtő).

Az anyagi alapok megfelelőek ahhoz, hogy minőségi oktatást nyújthassunk. Az elmúlt években komolyan foglalkoztunk az iskola korszerűsítésével, az iskolai bútorok és didaktikai eszközök beszerzésével, de a legnagyobb probléma továbbra is a 2008-ban elkezdett, de be nem fejezett Iskolakampusz című beruházási projekt, amely a sportbázis, az étkezdé és bentlakás felújítását szolgálná. Ezek állapota nem megfelelő.

Az iskola hagyománya az elméleti oktatás, kezdetektől fogva otthont adott a matematika-fizika szaknak, amelynek tanulói figyelemre méltó eredményeket értek el versenyeken és olimpiászokon. Sokan a végzős diákjaink közül egyetemre mentek és fontos szakemberekké váltak a következő területeken: orvostudomány (több mint 200), politika (több mint 500), közgazdász (300), ügyvéd (200), tanár (100). Az idők során reál és humán szakok léteztek. A kommunista rendszerben ipari és szakoktatás folyt. 1997-től kezdődően a román oktatás átszerveződött. Ennek eredményeként, a hagyományt követve, az elméleti oktatás visszaállításáról döntöttek, megszüntetve a technológiai és ipari szakképzést. A meglévő emberi és anyagi erőforrások optimális kiaknázása érdekében, az 1999–2000-es tanévtől kezdve átszervezték a középiskolai oktatást, és 2006-tól iskolánk ismét otthont ad – sokéves megszakítás után – az elemi oktatásnak.

A tanárok által szakszerűen és odaadással felkészített diákjaink által elért eredmények feljogosítanak, hogy büszkék legyünk arra, hogy a gimnázium neve ismert a megyében és az országban, és végzős diákjaink a társadalom aktív tagjaivá, elismert szakemberekké válnak.

Évről évre nőtt az átmenési arány, megközelítve a 100%-ot, a diákok általánosa is nagyon jó. Az országos vizsgákon (érettségi, VIII. osztály utáni értékelés) tanulóink nagyon jó eredményeket érnek el, amelyek a megye toplistájának élére sorolnak minket; az elmúlt években iskolánknak 3 tízes érettségisikerült megszereznie. A megye egyetlen iskolája volt ilyen teljesítménnyel.



Az iskolai olimpiászokon elért eredmények szintén feljogosítanak minket arra, hogy elégedettek legyünk:

Tanév	Megyei szakasz					Országos szakasz					
	I. Díj	II. Díj	III. Díj	Dicséret	Össz.	Résztvevő	I. Díj	II. Díj	III. Díj	Dicséret	Speciális Díj
2018-2019	18	11	18	16	63	15	-	-	-	-	1
2017-2018	15	10	9	11	45	15	-	1	-	1	2
2016-2017	15	16	11	17	59	10	-	-	-	-	-
2015-2016	25	20	12	9	66	15				1	3
2014-2015	17	14	10	17	58	16					3
2013-2014	14	11	17	29	70	16					2
2012-2013	12	13	7	13	45	14					
2011-2012	10	10	10	25	55	10				1	1
2010-2011	13	15	10	20	58	8					
2009-2010	10	17	6	16	49	12				4	
2008-2009	5	10	5	21	41	5					
2007-2008	15	8	6	14	43	12				2	
2006-2007	9	7	8	12	36	5					
2005-2006	6	10	15	9	40	5				2	
2004-2005	11	10	2	3	26	4				1	
2003-2004	10	8	9	13	40	9				2	
2002-2003	12	11	10	10	43	7					
2001-2002	8	13	9	15	45	6					
2000-2001	8	7	8	20	43	7					
1999-2000	9	6	4	12	31	7					
1998-1999	5	6	5	18	34	5		1		2	
1997-1998	13	15	9	13	50	14		1	1	2	
1996-1997	11	8	3	11	33	12		1		3	
1995-1996	11	4	7	10	32	9				6	
1994-1995	8	8	6	7	29	11				5	
1993-1994	13	7	5	4	29	10				2	1
1992-1993	6	6	2	10	24	6				4	1
1991-1992	5	?	?	?	?	5			2	1	
1990-1991	6	3	2	2	13	6				3	
1989-1990	?	?	?	?	?	4	1		1	2	
<b>Összes</b>	<b>320</b>	<b>284</b>	<b>225</b>	<b>377</b>	<b>1206</b>	<b>280</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>44</b>	<b>14</b>

Nagyon jó eredményeket értek el az Országos iskolai sportolimpiáson, különösen a röplabdában, de más sportágakban is (kosárlabda, foci).

A díjak és a dicsérek száma lenyűgöző:

A megyei szakaszon 67 díjat és dicséretet szereztek (36 I. díj, 9 II. díj, 6 III. díj, 16 dicséret).

A megyei szakaszon 28 díjat szereztek (7 I. díj, 11 II. díj, 10 III. díj)

Az országos szakaszon: 1 első hely, 1 második hely, 2 harmadik hely és 2 dicséret született.

Emellett iskolai szinten számos helyi, megyei, országos és nemzetközi projektet valósítottak meg (Comenius, Erasmus+, határokon átnyúló, transzkontinentális), amelyekben sok diák és tanár részt vállalt.

Számomra az O.C.Tásláuanu Gimnázium egyszerűen a következőt jelenti: az én iskolám! És nem tévedek, amikor ezt mondom, mert ez az az iskola, ahol tanulóvá formálódtam, a második osztálytól kezdve, középiskolásként és később mint végzős diák; itt tanultak a szüleim, a férjem, a gyermekeim. Szeretem az iskolát, azonosulok vele, mert itt teljesítettem szakmai küldetésemet, a tanári pálya csaknem három évtizede alatt. A munkám eredménye nem késett: számos díj megszerzése olimpiászokon és iskolai versenyen, kivételes eredmények az érettségien és sikeres felvételi az egyetemre. Igazgatóként bevallom, hogy minden alkalommal örömet és büszkeséget érzek, amikor az iskolai elismerés jeleit kapom, és ezek a diákoktól, a szülőktől, a közös-



ségtől származnak. Minden sikerrel, minden díjjal, minden eredménnyel, minden elnyert projekttel gazdagabbnak, kiteljesedettebbnek, boldogabbnak érzem magam és hálát adok Istennek, hogy ő vezette a lépéseimet arra az útra, amit megélhetek!  
*Camelia-Mirela Petruț, tanár, igazgató*

Az O. C. Tăslăuanu Gimnázium mindig is a megye egyik elismert iskolája volt, a diákok évek óta tartó kivételes eredményei és a tanárok odaadó munkája révén, akik nélkül az iskola nem lenne ugyanaz. Ez egy olyan hely, amelyre minden generáció rányomta bélyegét. Itt mindenki jól és biztonságban érezte magát, egy színes és modern környezetben nem is lehetne másképp. Számos projektben vett részt, mint például az EPAS, az ERASMUS + és még sok más, ezért ez egy mindenki által nagyrabecsült iskola. Örülök, hogy részese vagyok ennek a csapatnak, mert rengeteg lehetőségem volt!  
*Andreea Stoian, a Diáktanács elnöke*

Nekem mint szülőnek, akinek gyermekei a „O.C.T.” diákjai, örömet és garanciát jelent. Örömet, hogy egy híres iskola egyenruháját viselik, és garanciát, hogy magas szintű oktatásban lesz részük, amely jövőjüket biztosítja.  
*Dr. Costel-Cristian Lazăr, tanár és szülő*

Az O.C.T. az a hely, ahol erősek vagyunk, motíváltak vagyunk, csapat vagyunk!  
*Sorin-Gavril Stan, tanár és a Szülők Egyesületének elnöke*

A katedránál végzett tevékenység több mint egy szakma, magába foglalja a munkát, az odaadást, a hivatást. Egész életemet ennek szenteltem. Tanári pályafutásom csúcspontját a maroshévízi O.C.T. Gimnázium jelentette, ahol 27 évig tanítottam. Ez volt a szakmai életem legszebb időszaka. Csodálatos pillanatokat éltem át, egy hozzáértő csapattal magam mellett, sok olyan diákot oktatva, akik hírnevet szereztek ennek az iskolának, az országban és a világban. Ezen iskola évtizedekig minta volt a maroshévízi körzetben és büszkeség volt ennek az iskolának végzőse lenni. A Tăslăuanu-i tevékenység olyan volt, mint egy szép álom, amely talán túl korán ért véget a nyugdíjazással, de a tettek és az emlékek megmaradtak. Ezek nem vesznek el és mindig élni fognak. A Tăslăuanu dicséretes hagyománya ezentúl is sokáig tartson, az eljövendő nemzedékek érdekében. Büszke vagyok arra, hogy az „O. C. Tăslăuanu” Gimnázium családjának tagja lehettem! - *Dionisie-Pompei Șerban, volt igazgató és nyugdíjas tanár*

A maroshévízi „O. C. Tăslăuanu” Gimnázium számomra a második családot jelenti, mivel úgy gondolom, hogy nagyon erős lelki kapcsolat van ezzel az iskolával. Itt érettségiztem, és jelenleg ennek a hírneves iskolának vagyok a tanára és aligazgatója. Ez járult hozzá emberi mivoltom kialakulásához és fejlődéséhez. Ez az a hely, ahol minden nap ott vagyok, szakszerű és minőségi oktatói csapattal, olyan diákokkal, akiket érdekel az igazi értékek felfedezése, és akik fel akarnak emelkedni a mai társadalom követelményeihez. Olyan csapatot alkotunk, ahol minden nap összefogunk, hogy a legjobbak legyünk.  
- *Maria-Cristina Mureșan, igazgatóhelyettes és tanár.*

## Bálint Vilmos Általános Iskola

### Csíkszenttamás

110.



Csíkszenttamás Csíkszeredától 22 km-re, északra fekszik. 2004-ig közigazgatásilag Karcfalvához tartozott, azóta önálló község. A község lakossága a 2011-es népszámlálási adatok alapján 2563 fő, melynek 99,4%-a magyar nemzetiségű.

Az iskolai oktatással kapcsolatos legrégebbi okmányok az 1856-os évből származnak. Az ezt megelőző időszakról csupán két tanító neve maradt fenn: 1592-ben Lőrinc deáké és 1779–1820 között Fogarasi Mihályé.

Az iskola épülete 1937-ben, az óvodáé pedig 1976-ban épült. Az utóbbi 15 évben zajló korszerűsítési munkálatok, kormányprogramok, pályázatok és

a helyi önkormányzat támogatása által megfelelő feltételeket teremtettek az oktatói-nevelői tevékenység megszervezéséhez.

2003. szeptember 1-től az iskola Bálint Vilmos plébános nevét viseli, aki 1921–1945 között volt a falu lelképásztora. Rendkívül nagy gondot fordított a gyermekek és ifjúság nevelésére. Falufejlesztési tanfolyamokat szervezett, segítette a fiatalok továbbtanulását, fúvószenekart működtetett, színdarabokat írt és tanított. A dúsgazdag című színdarabja nemcsak a községben, de az egész országban közkedvelt volt.

A 2020–2021-es tanévben a csíkszenttamási iskolahálózatához tartozó egységek: székhely a Bálint



Vilmos Általános Iskola, a legysége a Csíkszenttamási Óvoda. Az iskola szomszédságában egy modern tornaterem és egy műgyepes futballpálya kínál teret a különféle sportolási lehetőségeknek. Az intézmény központi székhelyén hat elemi és négy felső tagozatos osztály működik, az alintézmény 4 óvodai csoportnak ad otthont. Összesen 266 gyerek jár óvodába és iskolába, 21 pedagógus tanít óvodától VIII. osztályig.

Az intézményünkben folyó oktató-nevelő tevékenység legfontosabb célkitűzése a diákok korszerű általános műveltségének megalapozása, a modern ismeretszerzési készségük kialakítása, és a felsőfokú intézményekbe történő sikeres felkészítés biztosítása. Fontosnak tartjuk olyan értékrend átadását is, amelyben központi szerepet kap mások tisztelete, a tudás és a kreativitás becsülete, a nemzeti-, kulturális hagyományaink ápolása, a jó hangulat kialakítása.

A tanórákon kívül is tartalmas, gazdag programokat kínálunk a diákoknak, mint pl. szabadidős foglalkozások, művészeti- és sporttevékenységek, tanulmányi kirándulások. Az iskolai diákönkormányzat által szervezett színes programok gazdagítják intézményünk kínálatát.

### **Vélemények az iskoláról**

*Hodgyai László, tanfelügyelő*

1982-ben, az egyetem elvégzése után helyeztek ki Csíkszenttamásra, ahol három év megszakítással, 1990 szeptemberéig dolgoztam. Az utolsó négy évben igazgatóként tevékenykedtem. A kihelyezés a mostani nyolcadik osztály utáni elosztáshoz hasonlóan történt, csak nem számítógéppel. Az egyetemi központok rádióösszeköttetésben voltak egymással,



és az egyetemi eredmények alapján összeállított lista szerint történt a kinevezés. Először a legjobb eredményt elért diák választott, majd sorra a többi végzős, a tanulmányi eredményei alapján.

Összehasonlítva a mostani helyzettel egészen mások voltak a körülmények. Két példát említenék ezzel kapcsolatosan.

Csíkszenttamás, Jenőfalva és Karcfalva egy község volt Karcfalva központtal, így a karcfalvi iskola volt az úgynevezett koordinátor iskola. A mobiltelefon és internet helyett a kapcsolatot a koordinátor iskolával,



a tanfelügyelőséggel vagy a néptanáccsal személyesen vagy a posta segítségével tartottuk. A gyors információközlésre pedig ott volt a kurbilis telefon.

Akkoriban hosszan tartó hideg telek voltak. Sok hóval és kemény fagyokkal. Az iskolában nem volt központi fűtés és sosem volt tűzifatartalék. Abban az időben az iskoláknak nem volt saját költségvetése, a néptanács feladata volt az anyagi feltételek biztosítása. Nagyon sokszor a hó alól kellett kiásni a tűzifát, a





nyers fa könnyezett a tűzön. Ma állandó hőmérsékletet biztosít a központi fűtés, senkinek nem kell didegnie hétfő reggelenként a kihűlt termekben.

A gyereklétszám sokkal nagyobb volt a mostaniánál, majdnem minden évfolyamon párhuzamos osztályok voltak. A pedagógusközösség is népesebb volt, több tantárgyból két tanár dolgozott az iskolában. A tanárok közül többen ingáztak Karcfalváról, Dánfalváról vagy Csíkszeredából. A stabilitást a tanítók és néhány helybéli tanár és óvónő jelentette. Minden évben érkeztek új tanárok, mindig volt olyan tantárgy, amit helyettesítő tanárok tanítottak. Az irányított kihelyezésnek „köszönhetően” pedig az évek során volt reszcabányai, bodzavásári, galaci és temesvári kollégánk is.

Az új kollégákat hamar befogadta a közösség, az általános hangulat jó volt, mindenki igyekezett jól végezni a munkáját, és ha szükség volt rá összefogtak a közös cél érdekében.

Számomra mindig kellemes emléket jelentenek a Csíkszenttamáson eltöltött évek.



#### *Mákszem Hunor, alpolgármester*

1998-ban kezdtem az általános iskolát, és 2006-ban fejeztem be. Amikor elballagtunk, már Bálint Vilmos Általános Iskola volt a neve. Ha visszagondolok, azt mondhatom, hogy szerencsések voltunk, hogy abban az időszakban voltunk diákok. Akkoriban nem volt a községben sportolási lehetőség, ifjúsági fúvószenekar, úszásprogram, korcsolyaprogram, de volt egy nagyon jó tanári csapat. Aki akart tanulni és fejlődni, az tudott. Abban az időben az határozta meg a diákeveinket, hogy a 10 perces szünetekben fociztunk, ezért sokszor előfordult, hogy a tanárokkal egyszerre értünk be az osztályba a becsengetés után. Olyankor előkerült a legendás sárga pálca. De még a törpejárás az udvar körül is hagyott némi emléket maga után. Nem volt termopán ablak, központi fűtés, wifi, és a szolgálatos diák felelt a fűtésért és a fáért az osztályban. Az iskola szervezett gyermeknapokat, ahol voltak tanulmányi versenyek, kézilabda- és

focimeccsek, legendások voltak a tanár-diák meccsek, amelyekre sokszor egy évet készültünk, hogy következő évben legyőzzük a tanárokat. Számomra nagy élmény volt az iskola, mindig szerettem tanulni, és jó eredményeket elérni, de olykor kivettem a részem az iskolai csínytevésekből is. Gyermekek voltunk. Most 14 évvel később a község egyik vezetőjeként azt mondhatom, hogy a tanulás és a fejlődés az egyedüli dolog, ami fejlesztheti a társadalmunkat, segíthet jobba tenni a mindennapjainkat, megoldani községünk problémáit és hozzájárulni ahhoz, hogy gyermekeink jövője jobb legyen. Azt szoktam mondani, hogy nem kell mindenki egyetemre menjen, de aki egyetemre megy, az legyen a szakmájában a legjobb. Legyen a legjobb orvos, a legjobb tanár, a legjobb közgazdász, mérnök vagy vállalkozó. Aki nem megy egyetemre, és szakmát tanul, az legyen a legjobb asztalos, a legjobb kőműves, a legjobb szakács vagy a legjobb fodrász. Azért, hogy községünk ne egy átlagos község legyen, nekünk átlagon felüli diákokra, értelmiségiekre, tanárookra vagy szakmunkásokra van szükségünk. Ehhez tanulni kell minden nap.

#### *Imecs Orsolya, tanuló*

Ha az iskolámra gondolok, az a szó jut először eszembe: ősz. Nem azért, mert ilyenkor kezdődik az iskola, hanem azért, mert eszembe jut egy színes lombhullató erdő, ami tükrözi a mi változatos közösségünket. Ahány diák annyi személyiség, stílus. A tanáraink is mind különbözőek, és mi épp ezért szeretjük őket. Mindenkitől más és más útravalót kapunk az előttünk álló évekre. Ha tehetném, soha nem mennék ki szünetre az osztályomból, mert nagyon szeretem. Minden reggel tisztaság vár, hála a takarító néniknek. Az osztályom tágas, világos és hangulatos, mivel általunk díszített falak vesznek körbe.

Az intézmény számos lehetőséget biztosít azoknak a diákoknak, akik meg szeretnék mérettetni tudásukat más iskolák tanulóival irodalom, természettudomány vagy akár társadalomtudomány témakörökben. Nem mondom, hogy minden nap könnyű, hisz diák vagyok, és akadnak néha felmérőkkel „boldogított” zsúfolt napok, de minden napban van valami jó és vicces, ami jókedvre derít. Szeretem az iskolámat, mert megtanított arra, hogy soha nem szabad feladni, megtanított arra, hogy különböző helyzeteket hogyan kell kezelni. Találtam magamnak igazi barátokat, része vagyok egy csodálatos közösségnek, ami által értékesnek tudhatom magam.



# Tompa László Általános Iskola

111.

Székelyudvarhely



Iskolánk múltja és jelene Székelyudvarhely szombatfalvi részéhez kötődik. A falut 1895-ben kapcsolták a városhoz. Ez nemcsak a falu életében hozott jelentős megújulást, hanem a városéban is. A mai Tompa László Iskola elődje az 1896–97-es tanévben alakult át községi fiúiskolává. Kezdetben a szombatfalvi templom melletti épületben zajlott a tanítás, később az osztálylétszámok növekedésével bérelt helyiségekben tartották az órákat. A mai épületet 1935-ben építették, majd 1965-ben bővítették. Ekkor Állami Elemi Népiskola lett. Az 1918–19-es tanévig hat osztálya volt az iskolának, 1919-től 1940-ig hétosztályos, 1940–1944 között nyolcosztályos, 1944–49 között ismét hétosztályos iskolaként működött. Az 1964–65-ös tanévben ismét nyolcosztályos iskola lett. Az 1956–57-es tanévben megszűnt mint fiúiskola, és egyes iskolává alakult át. Ebben az évben az iskola tanulójának létszáma megduplázódott, emiatt be kellett vezetni a kétváltásos tanítási rendszert.

Névadóink, a neves költő, Tompa László, 1883. december 14-én Betfalván született. Iskolai tanulmányait Segesváron és Szebenben végezte, majd Kolozsváron jogot tanult. Közigazgatási gyakornoknak nevezték ki Udvarhelyre. Ideiglenesnek tekintette székelyudvarhelyi tartózkodását, mely azonban egy egész életre szólt. Szolgabíró, majd 1918-tól főlevéltáros lett. Első verseskötete 38 éves korában jelent meg. A születő új erdélyi magyar irodalomnak elismert, kiemelkedő költőjévé vált. Mindig haladó nézeteket

vallott. Költészetére a vidékiesség, erdélyiség és európaiság egyaránt jellemző, 1964. május 13-án halt meg. Emlékét őrizni fogjuk mindörökké.

A Tompa László Általános Iskola a városközponttól nem messzire, a Tamási Áron utca 19. szám alatt található. Iskolánkban tizenkét tanító, harminchét tanár oktatja-neveli a 424 tanulót. A főépületben tizenöt tanterem és szakterem, két kisebb méretű tornaterem, egy jól felszerelt informatika labor, egy könyvtár, logopédia-pszichológia szakterem és egy integrációs központ áll az oktatás rendelkezésére. A 2018–2019-es tanévben Székelyudvarhely vezetősége 49 évre kölcsönadta a Budvár utcai épület egy részét az iskolánknak, amelybe beköltözött a Tompa László Általános iskola budvári alegysége. Az Orbán és a Szent Ferenc alegységünkben halmozottan sérült gyerekeket próbálunk fejleszteni, és segítséget nyújtani nekik a társadalomba való beilleszkedésbe. Az alegységeinkben is modern felszereléseknek örvendhetnek a tanulóink. Székelyudvarhely vezetőségével közösen egy pályázatot sikerült megnyernünk, ami a főépület kibővítését tartalmazza, valamint az intézmény teljes felújítását, amely 2023. december végére kell elkészülnön. ([https://www.udvarhely.ro/megvan-a-varos-ujabb-nyertes-eu-s-palyazata/?fbclid=IwAR3bu53alNTugRS2qgq-e8rwfZ5ev-Hw7jn3NS9juOvOU1CH3JxdjCwJJx\\_Q](https://www.udvarhely.ro/megvan-a-varos-ujabb-nyertes-eu-s-palyazata/?fbclid=IwAR3bu53alNTugRS2qgq-e8rwfZ5ev-Hw7jn3NS9juOvOU1CH3JxdjCwJJx_Q))

Iskolánk tanulóközössége sokszínű. Tanulási eredményeik hasonlóan sokszínűek. Törekszünk a





minőségi oktatásra. Elemi osztályaink néhány tanítója/tanára a Babeş-Bolyai Tudományegyetem hallgatói számára bemutató órákat tart, lehetőséget biztosítva a gyakorlati tudás megszerzésére. A felső tagozatos osztályokban (az 5–8. évfolyamon) a tanáraink arra törekednek, hogy változatos, gyerekközpontú, a tanulók aktivitására alapuló módszerek alkalmazásával minden tanulóból a maximumot hozzák ki. A párhuzamos osztályaink eredményeit nem lehet összehasonlítani, mert osztályaink különböző összetételűek. Iskolánkban 68 sajátos nevelési igényű tanulót sikerült integrálnunk.

Projektjeinkről is híresek vagyunk. Hagyományyá vált a délutáni tanítás projektünk, melyet Hargita Megye Önkormányzata finanszíroz szeptember-november folyamán, de tanítóink és a bekapcsolódó tanárok önkéntes munkaként egész tanévben tartják az érdekes, tanulókat motiváló, délutáni tevékenységeket. Nemzetközi projekteken is próbálunk részt venni. 2019-ben a „Legyen okos, ha forgalomban van” projektünkkel Európa szinten az első díjat nyertük, amit iskolánk képviselői Brüsszelben vettek át. [https://ec.europa.eu/transport/road\\_safety/excellence-road-safety-awards-meet-years-winners\\_en](https://ec.europa.eu/transport/road_safety/excellence-road-safety-awards-meet-years-winners_en).

Az idei tanévben sikeresen vettünk részt egy nemzetközi Klíma cselekvési projektben, ahol 136 országból kapcsolódtak be iskolák. Szinkron- és aszinkron tevékenységekkel, iskolánk két osztálya sikeresen bekapcsolódott a természetvédelmi tevékenységekbe. Hagyományos rendezvényeink: az iskolai kirándulás, az őszi vásár, a karácsonyi ünnepi műsor, a szüreti bál, a farsangi bál, a Föld-napi vetélkedő, a Tompa László-emlékünnepe. Rendszeresen részt veszünk a tantárgyversenyeken, a Zrínyi Ilona matematikaversenyen, a városi és megyei, regionális, valamint országos sportvetélkedőkön, művészeti versenyeken, közlekedési versenyen, ahol tanulóink kitűnő eredményeket értek el az évek során egyéni, valamint csapatversenyeken. Több helyi, megyei verseny szervezői és házigazdái is vagyunk. 1990 óta rendszeres testvériskolai kapcsolatban állunk az egeri Lenkey János Általános Iskola tanulóival, pedagógusaival, szülői közösségével, idén ünnepeltük a 30 éves testvériskolai kapcsolatot. 2014 óta rendszeres testvériskolai kapcsolatban állunk a ceglédi Várkonyi István Általános Iskola tanulóival, pedagógusaival. Pedagógusaink rendszeresen képezik magukat, hogy lépést tudjanak tartani mindig az új irányelvekkel és a lehető legtöbbet tudják átadni a tanulóinknak és reménykednek, hogy tanítványaik megtalálják azt a foglalatosságot, amiben örömeiket lelik, és sikert ér-

nek el. Iskolánkban minden tantárgy oktatása fontos, és minden gyerek megtalálhatja a képességeinek megfelelő fejlesztést. Iskolánk célja, hogy tanulóink megtapasztalhassák és megértsék: a tanulás munka. A játék is munka, csak örömmel végzett tevékenység. Minden munka játékká válhat, ha szeretettel, örömmel végezzük, ha felismerjük erejét, mely által értékes emberré válunk. Reménykedünk, hogy tanulóink megértsék, hogy becsületes munkával tudásra tehetnek szert, és hogy minden ember annyit ér, amennyit tud. Az elmúlt százhuszonöt év nemcsak az idő múlását jelzi, hanem tartalmazza mindazt a fáradhatatlan küzdelmet, munkát, ami ezt az iskolát azzá tette, ami ma. Iskolánk tizenkét évtizeden át nem csak falakból, diákokból, tanárokból, szabályokból állt. Mindezeket átszötte a szeretet, az egymás megbecsülése, valami belső sugárzás, amiben emberré formálódhatott az, aki ide belépett. Az eltelt idő alatt az itt dolgozók igyekeztek olyan iskolát létrehozni, ahol a diákokat emberségre, kitartó munkára, a munka szeretetére, a tudás és egymás munkájának megbecsülésére neveljük, oktatjuk. Igyekeztünk maradandót alkotni, emellett az újra való törekvés is következetes és áldozatos munkát követelt. De a volt tanítványaik közül többen pedagógusként, orvosként, mérnökként, ügyvédként, sportolóként, operaénekesként, vállalkozóként, alpolgármesterként, egyetemi tanárként, kutatóként dolgoznak. A hagyományok kialakítása, ápolása az iskolához való kötődést, az összetartozást erősítette. Őszintén kívánom, hogy iskolánk legyen őrzője továbbra is embert gazdagító hagyományainak, őrizze meg a közös erőfeszítéssel kivívott maradandó értékeit! - *Libik Győző, igazgató*

### **Gondolatok az iskolámról**

Reggelente, ahogy belépek az iskolába, melegség járja át a szívem. Körbenézek. Micsoda nyüzsgés! Az épület falait beragyogja, kivilágítja a gyermekek kacagása, ami megtölti az egész iskolát békével és szeretettel. Hét évvel ezelőtt lelkes kisdiaikként kerültem ebbe az iskolába, ami egyesek szerint nem tartozik a város „elit” iskolái közé. Számomra mégis ez a legjobb iskola. Itt szereztem sok-sok barátot, és nem utolsó sorban tudást, amelyet gyarapíthatok a későbbiekben is. Mindig emlékezni fogok arra, ahogy kezdetben lógó nyelvvél gyakoroltam az iskolaudvaron a biciklizést, hogy én is részt vehessek a közlekedési versenyeken. Most már bevallom ez sem volt hiába. A kitartó munka gyümölcse mindig beér. Hálás szívvel gondolok tanáraimra, akik kifogyhatatlan szeretettel, lelkiismeretes és áldozatos munkával adják át a legjobb tudásukat mindannyiunknak, hogy az emberiség méltó



tagjai lehessünk. Száz szónak is egy a vége, örülök, hogy ennek az iskolának a diákja lehetek! - Péterfi Dávid-József, VIII. A osztályos tanuló

A mi ISKOLÁNK...

„*Én, amíg minden omlik, összedül,  
Gyökereimmel e kopár fokon  
– Bús székelly fenyő – megkapaszkodom,  
S állok, daccal, társ nélkül, egyedül.*”

Tompa László, névadónk sorai nincsenek kiírva nagy múltú iskolánk (alapítva 1896-ban) homlokzatára, de tudom, hogy ebben az iskolában a valami-kor is tanító pedagógusok és a mai nevelők is ebben a szellemben végzik mindennapi tevékenységüket. „Egy véka tudomány mellé egy köböl erkölcs” gondolat kíséri hivatástudatunkat. Mert tudnunk kell, hogy erkölcs nélkül az emberiség olyan, mint a hordó abroncs nélkül. Romlott szívvel a legeszesebb ember sem fog az emberiségre áldásos cselekedetet elkövetni. Jó és nemes lélekkel a legkorlátoltabb ember is hasznos tagjává lesz nemzetünknek. A jövőt nem tudhatjuk, de mi pedagógusok reménykedünk, hogy tanítványaink megtalálják azt az elfoglaltságot, ami-ben örömet lelik és sikerre jutnak. Az elmúlt évek során iskolánkból útra indított tanulóink bizonyítják ezt szerte a nagyvilágban. Székely nemzetünknek különösen fontos a műveltség minél magasabb színvonalra emelése, hogy tudással, szakértelemmel pótolni lehessen hiányzó erőforrásainkat.

Az iskolát és benne minden nevelőt mindig életeti a remény, a hit, hogy millió kudarccal végre sikerül, amit akar, amit szeretne elérni „... hátha végre elkészül a mű, hátha az Ember végre sikerül.” (Tóth Árpád).

Mottónk: semmi sem lehetetlen annak, aki hisz, semmi sem nehéz annak, aki szeret. - Nagy Mária Enikő, 30 éve itt tanító tanár, volt igazgatóhelyettes és igazgató

### **Szimfóniaiskola – Befogadó iskola vagyunk.**

Ez azt jelenti, hogy szín pompás a gyermekközösségünk. Mint egy szimfonikus zenekar. Ez a sokszínűség, sokrétűség felismeri és megbecsüli ezt a természetességet. Igazá akkor válik a fenti mondat, ha elmondom magamról, hogy meg kellett küzdenem az előítélettel, elismerés-függőségemmel, személyválogató ösztöneimmel, külsőségekből ítélkező magatartással, arc- és testbeszédem irányíthatatlanságával, megfelelési kényszereimmel, beidegződött szóhasználataimmal. A mi azonosság tudatunkat látható és kézzelfogható különbözőségek határozzák meg. A befogadás törődés a legkisebbek közül is a legkisebbel. A törődés a legnagyobb felelősség, hogy

eljuthassak a csodáig, ami minden gyermekben ott rejtőzik. Örökös körforgás ez az egymásra hangolódo tanulás. Nálunk csak mellérendelt kapcsolatok működnek: gyermek-tanító-fejlesztőpedagógus-tanár, szülő. Az alá-fölérendelésben mindig sérül valamelyikünk. Az Én mint Ego háttérbe kell hogy szoruljon. Minden módszertani eljárás, készség-képességfejlesztő játék, gyakorlat, ötlet egymás szolgálatát erősíti. A megoldás keresésén, megtalálásán van a hangsúly. Nem vagyunk különbek és kevesebbek sem. De nehezebb, sokoldalúbb, idegezőbb minden napunk. Támasztóvonalakká kell válnunk. Ez egyetlen vonás csupán, de nyomot hagy és megtart betűt, szót, mondatot, majd MONDANIVALÓT. - Tamás Mária-Terezia, nyugdíjas pedagógus

### **Az egyes számú iskola**

Sok esetben találkozom azzal az életérzéssel, hogy életünk egyes eseményeit, történéseit annak megtörténte idején nem értékeljük sokra, később pedig sóvárgunk utána. Én így jártam az iskolás éveimmel kapcsolatosan. Mert milyen is a diák? Valljuk be igazán, főként kisiskolás korában nem tartja sokra az iskolát, sőt sokszor kívánja azt a háta mögé, s legszívesebben bekenné azt a bizonyos szalonnával – amiről a felnőttek mesélnek –, hogy a kutya vigye el. Én is ilyen diák voltam, nem tagadom: a szünetekre váró, az osztálykirándulás megmentő szerepében bízó, a matek és román órák kínos elszenvedője, a sétatér gesztenyéinek melán rugdosója, a hinták legmagasabbra kilengetője, de az iskola gyerekkínját katonásan viselő diák. Ma már más lélekkel nézek vissza erre a történetre. Hálával és igen mély köszönettel tekintek az 1996–2004 közötti s mára igencsak boldognak tűnő időszakra. Aranyéletünk volt! A tanító néni és a tanárok mély gondoskodásában formálódhattunk, s otthon is nagy szeretettel vártak minden nap haza. Ez a tündérmese is, ahogyan az szokott lenni, csak ideig-óráig tartott, s ma már én vagyok az otthonról aggódó szülő, aki az uncsinak mondott iskolából elviszi délből gesztenyét rugdosni, s a hintát legmagasabbra kilengetni a kislányát. Fordult a világ, de ez az oldala is nagyon szép. Az a bizonyos Valaki lett belőlem, amiről tanárain sokat beszéltek, sőt sokak szerint nem is Akárki lettem, hiszen lelkész vagyok. Nagy öröm számomra az, hogy kislányomat egy mesebeli nyolc évre elindíthattuk, amikor szeptemberben belépett az iskola kapuján; az egyes számú iskolába, mert számomra igenis a város első iskolája, amely a legkitűnőbb helyszínen fekszik, s remélem, a tündérmese sokaknak boldogan folytatódik. - Tőkés-Bencze Zsuzsánna, szülő-lelkész





„A legrégebbi írásos emlékek a gyergyótölgyesi iskoláról az 1780–90-es évekből, II. József császár idejéből származnak. A dokumentumok egy román nyelvű iskola létezését említik a helységben.” (Sandru Ilie: *Tölgyes monográfiája*, Constant Kiadó, 2000.)

Az akkoriban létező iskolák felekezeti iskolák voltak, az egyházak igazgatása alatt álltak. 1841-ben a görög-katolikus egyház felekezeti iskolát működtetett, egy erre a célra szánt épületben. A két világháború között a tölgyesi oktatás virágkorát élte. A helységben 8 elemi iskola, 1 római katolikus felekezeti iskola és egy óvoda működött. 1963-ban egy új épületet adtak át, amelyben ma az elemi osztályok működnek, a főépületben pedig 1981-ben indult be az oktatás. Mindkét épületet 2009-ben felújították.

Jelenleg az iskolának 5 alegysége van: a Putnai Elemi Iskola, a Tűlsóvízi Elemi Iskola, a Piticii și Voinicii Óvoda, a Dumbrava Minunată Óvoda, és a Régimező Óvoda.

Az iskola román tagozatán 4 óvodai csoport, 7 elemi és 5 felső tagozatos osztály van, a magyar tagozaton pedig 1 óvodai csoport, 2 összevont elemi, valamint 2 összevont felső tagozatos osztály működik. Az épületek állapota jó, a tantermek új bútorokkal és informatikai eszközökkel (számítógép, plazma tv, videoprojektor, nyomtató, internet) rendelkeznek. Az iskolában 28 pedagógus irányításával 344 gyerek tanul.

Az iskola „lelki projektjei”: „Öröm a templom pitvarában” – nyári tábor, „Adakozva kapsz” – jó-

tékonyági projekt a hátrányos helyzetű gyermekek segítésére, „Multimédia osztály” – számítógépterem berendezése utolsó generációs számítógépekkel, „Online iskola” – a projekt keretén belül minden tanuló internethez kapcsolt táblagépet kapott a Polgármesteri Hivataltól, „Meleg ebéd” – a projekt napi egy étkezést biztosít a hátrányos helyzetű gyerekeknek.

A Tölgyesi Általános Iskola az a szeretett hely, ahol tanultam és ahová visszatértem, hogy az oktatás oltárán szolgáljak. – *Rusu-Curcă Mihaela, igazgató*

A Tölgyesi Általános Iskola a második otthonom, ahol odaadással végezhetem munkámat. – *Rugină Ionela, tanár*

Henry Brook Adams szavai szerint: *A tanár az, aki egy gyerek álmában beszél*, az iskola pedig az a hely, ahol az álmok szárnyra kelnek. Szeretném azt hinni, hogy én is megszólaltam azoknak a gyermekeknek az álmában, akik a több mint 40 év oktatói tevékenységem alatt tanítványaim voltak a Tölgyesi Általános Iskolában. Én is itt voltam diák, majd tanulmányaim befejezése után visszatértem, és az a megtiszteltetés ért, hogy egy alapos szakmai felkészültséggel rendelkező tanári közösségben dolgozhattam. Mi okozhat nagyobb boldogságot, örömet egy pedagógusnak, mint az, amikor egy volt tanítványa felnőtté válik, megvalósítja gyermekkora óta dédelgetett merész álmát, megtalálja célját és szerepét a társadalomban, hasznossá válik a közösségben és büszkeséget hoz volt iskolájára? Csodálatos nézni a gondosan csiszolt gyémánt ragyo-

gását, amint azt mondja: én is a tölgyesi iskola diákja voltam. – *Ungureanu Viorica, nyugdíjas tanítónő*

A gyermekeink számára végzett tevékenységekben és projektekben a szülők mindvégig az iskola partnerei voltak. A szülők és az iskola közötti együttműködés a kölcsönös bizalomra és a hatékony kommunikációra épült. – *Moldovan Marius, a szülői bizottság elnöke*







A Vasláb községben található Teodor Chindea Általános Iskola, a gyergyói községek között „csodának” tekinthető, amint azt O.C. Tăslăuanu állította, 1995-ben megkapta Teodor Chindea nevét, aki Hargita vidékének kiemelkedő személyisége volt kulturális, pedagógiai és szociális területen, s aki az iskola szellemi védnöke lett.

A község első iskoláját Rednic püspök 1765-től kezdődő katonai összeírása igazolja, az iskolát akkor Dumitrașcu tanító vezette.

A jelenlegi iskola elődjét Nicolae Lateș tanító hozta létre, akit időközben tanfelügyelővé léptettek elő, az új iskola felavatására, ahol jelenleg a központi egység működik, 1935-ben került sor.

Jelenleg a községi oktatás a koordináló egység, a Teodor Chindea Általános Iskola, és a négy alegység szintjén működik: Vaslábban normál programú óvoda, a Heveder Általános Iskola, a Ion Creangă Általános Iskola és az Ebner Jenő Általános Iskola. Az oktatás román és magyar nyelven, beleértve az óvodai, az elemi és az általános iskolai oktatást.

Iskolánk kiváló oktatási környezetet alakít ki, mely biztos alapokon nyugvó értékeket képvisel, és nyitott mindazok számára, akiknek oktatásra van szükségük. Véleményünk szerint az oktatás nem egyesek kiváltsága, hanem mindenkinek alapvető joga. Ezért kielégítjük a hallgató azon igényét, hogy

illetékesnek, a közösséghez tartozónak és függetlennek érezze magát. Tiszteletben tartunk minden diákot, függetlenül attól, hogy mennyire szerények az eredményei, azonosítva mindegyikük erősségeit és készségeit, hogy kamatoztathassuk őket.

A diákjaink által elért eredmények, mind az országos vizsgákon, mind az iskolai versenyeken, az a mód, ahogyan részt vesznek az oktatási projekteken, valamint az általunk nyújtott szellemi-erkölcsi-polgári képzés az iskolánk névjegykártyája.

A román társadalom jeles személyiségei szellemi és lelki szempontból alakultak és fejlődtek ebben az oktatási egységben. Jelenleg ezek a diplomások fontos pozíciókat töltenek be megyei, országos és természetesen nemzetközi szinten.

„A vaslábi iskola – Öreg Hölgy – ahogy én szeretem nevezni, az a hely, ahol csodálatos tanárok alapozták a képzésemet, az a hely, ahol most szakmailag teljesnek érzem magam, az a hely, ahol minden falba egy-egy szép emléke vésődött az iskolai évekből, de azt a fáradhatatlan erőfeszítést is, amely a nemes erény szellemének és okának megadására, a lelkek és az elmék modellezésére vonatkozik.” – *Bucur Georgeta, igazgató*





# Toró Tibor Általános Iskola

114.

Kányád



Iskolánk történetének kutatása az egyházi levéltárakban kezdődik, ahol az 1780-as évekből feljegyzés található az iskoláról. Pontos helyét nem részletezik, feltehetően a kornak megfelelő tanrenddel, tanítóval működött.

Egy 1810-es egyházi dokumentum kántortanítói lakásról és iskoláról tesz említést, mely a XIX. század folyamán folyamatosan bővül, átalakul, négyosztályos, 3 tanítóval működik. 1920-ban kezdődik a község falvaiban (Székelypetek, Székelydália, Ége, Miklósfalva) az új iskolaépületek építése. 1928-ban alakul ki a mostani épület egy kis része 3 osztállyal, tanári szobával és könyvtárral. Ma is talány, hogy a '70-es évek végén miért nem építettek új iskolát, mint sok más nagyobb falu tette a környéken. A mostani épületet kibővítették a '70-es években, majd 2008–2010 között felújították. Bevezették a vizet, modern mosdókat alakítottak ki, kazánházat építettek, és központi fűtés váltotta fel a régi kályhákat. Sok ajtót és ablak kicseréltek, a tetőt és az elektromos hálózatot rendbetették, informatikai szaktermet alakítottak ki. Tornatermet 2016-ban építettek az iskola egyik szárnyának folytatásában. Az idén kicseréltek 50 m kerítést az iskola frontján, új kapukat csináltak, megjavították a tetőteret, a bejárati lépcsőfeljárót modernizálták, és 110 négyzetméter térkövezést készítettek el. A község



falvai 2021-ben: Kányád, Jásfalva, Székelydália, Ége, Petek, Miklósfalva, Abránfalva, Szentlászló.

A kányádi iskola 2013-ban felvette Toró Tibor atomfizikus nevét, kinek hamvai a szomszédos templomkertben nyugszanak. Ebben a tanévben 3 (ebből 2 szimultán) elemi osztállyal és 4 felső tagozatos osztállyal működik. Alegységeink a kányádi Napraforgó Óvoda, és a székelydályai Elemi Iskola, mely óvodai vegyes csoportot is működtet, és szimultán osztállyal működik (3 osztály). 2010–2017 között sajnos bezárta kapuit a csökkenő gyermeklétszám miatt a petki elemi iskola és óvoda, valamint a miklósfalvi óvoda és elemi iskola.





## Általános Iskola

115.

Hidegség



Gyimesközéplok a Keleti Kárpátok keleti lejtőin eredő Tatros folyó völgyében meghúzódó Gyimesek vidékének középső községe, ahol Hargita megye határos Bákó és Neamț megyékkel. A Csíkszereda és Egyedhalma (Adjud) települések között húzódó 12 A nemzeti úton közelíthető meg a megyeszékhelytől 38 kilométerre. A „patakország” földrajzi adottságaiból adódóan az iskolahálózat is szerteágazó a nagy távolságok miatt. A Hidegség pataka a Tatros völgyétől északra fekvő völgyben folyik a Barackos és Bükkhavas patakok találkozásától 7,5 kilométert megtéve ömlik bele a Tatrosba. E völgy közepén a Gyimesközéplok faluközpontjától 5,5 kilométerre található a központi iskola épülete az 1166-os házszám alatt – a Hidegségi Általános Iskola, a valamikori Hidegségi 3-as számú Általános Iskola jogutódja. Ebben az épületben 7 osztályterem, 3 elemi, 4 gimnáziumi osztály működik, valamint az iskolánk könyvtára. Ugyanezen a házszámon található a Fonócska óvoda épülete, amiben 3 óvodai csoportnak van helye, az iskola igazgatósága, titkársága, könyvelősége, informatika terme, óvodás tornaterme, meg egy tanári lakás is található ugyanitt. Hidegség út 897 szám alatt található a Hidegségszádi Általános Iskola, amelyet a faluban Süket iskolának ismernek, ahol 2 elemi osztály és egy óvodai csoportnak van terem. Hidegség patak végén az 1411-es házszám alatt működik a Bükkhvasi Általános Iskola, ahol 2 elemi osztály és 2 óvodai csoport működik. A Barackos patak 1514 szám alatt működik a Barackosi Általános Iskola 1 elemi osztállyal. Háromkúton az iskolaközponttól kb. 25 kilométerre az 1686-os házszámon működik a Háromkúti Általános Iskola 2 elemi osztállyal és egy óvodai csoporttal. 2020 szeptemberétől a Fonócska óvoda 2 csoportja és a Hidegségszádi Iskola 1 óvodai csoport-



ja beköltözött a helyi római-katolikus plébánia által magyarországi támogatással épített Árpádházi Szent Margit napköziotthon modern épületébe, ahol a tágas terek mellett játszótér is a gyermekek rendelkezésére áll. 2021 szeptemberétől tervben van a napköziotthon szolgáltatásainak elindítása is.

A 2020–2021-es tanévet iskolánk 7 épületben kezdte meg – 6 óvodai csoportban 105 gyermekkel, 11 elemi osztályban 172 kisiskolással, 4 alsó tagozatú osztályban pedig 92 tanulóval – összesen 369 gyermek. A gyermekek oktatását 27 pedagógus látja el, amelyből 2 kivétellel mindenki szakképesített és többségük címzetes is. Az iskola működéséhez hozzájárul egy titkárnő, egy könyvelőnő, 7 takarítónő (2 egész normás, 3 fél normás és 2 negyed normás), 2 karbantartó–kazánfűtő és egy fél normás iskolabusz sofőr.

Iskolánk nagyon fontosnak tartja a helyi népszokások ápolását, a gyermekek rendszeresen részt vesznek a néptánc oktatásokon, furulyázni tanulnak, előadásokkal teszik emlékeztetést a nemzeti és vallási ünnepeinket. Az iskola jó működése érdekében együttműködik az önkormányzattal, az egyházzal és szoros kapcsolatot ápol a testvériskoláival a magyarországi Tordas község Sajnovics János Általános Iskolával, valamint a Zagyvarékas község Damjanich János Általános Iskolájával.

## Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola

116.

Székelyvarság



A varsági oktatás gyökerei 1875-re nyúlnak vissza, ekkor alapítják meg az első iskolát. Az iskolai infrastruktúra, valamint a tanerőhiány nehézségeinek orvoslása után az 1880-as években két iskolaközpont jön létre: a Központ és a Nagykút, melyek mind a mai napig működnek, és VIII. osztályig képezik a tanulókat. A két központ külön igazgatósággal működött 2005-ig.

A nagy távolságok miatt több helyszínen volt oktatás, gyakran magánházaknál is. A kommunista időszakban, az oktatás minőségének javítása érdekében, a Központ részen egy, a kornak megfelelő többszintes korszerűen felszerelt iskolát építettek.

Mivel a falu távol esik a legközelebbi várostól, Székelyudvarhelytől, ezért 1975-től a központi iskolaépü-



letben IX–X. osztályok is működtek, egészen 1991-ig.

Jelenleg három iskolaépületben folyik tanítás: Tisztáson, Központban és Nagykútban. Az elmúlt évek folyamán a fontosabb épületek megújultak, tornateremmel és műfüves sportpályával gazdagodott az iskola és ezáltal a faluközösség is. 1993-ban a központi iskola a Kőrösi Csoma Sándor nevét, míg a nagykúti a József Attila nevét vette fel.

Jelenleg a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolában három óvodás csoport négy óvónővel, az elemi oktatás hat tanítóval, az V–VIII. osztályok pedig 13 tanárral működnek. A 2020–2021-es tanévben összesen 248 gyerek részesül oktatásban Székelyvárságon.



## Vaskertes Általános Iskola

Gyergyószentmiklós

117.



**Igazgató:** Bernád Ildikó  
**Aligazgató:** Benedek Csaba  
**Cím:** Kossuth Lajos utca 2. szám  
**Alintézmény:** Csillagszem Napköziotthon  
(Testvériség sugárút, 2. szám)  
**Telefonszám/fax:** 0266-362.075  
**E-mail:** sc.vaskertes@gmail.com  
**Web oldal:** www.vaskertesiskola.ro  
**Facebook:** <https://www.facebook.com/vaskertes>

A gyergyószentmiklósi Vaskertes Általános Iskola impozáns épületével a város központját ékesíti, megfelelő körülményeket biztosítva a tanuláshoz, alkotáshoz, sportoláshoz, szórakozáshoz. Gyermekközpontú iskola vagyunk, mert nemcsak tanítunk, hanem igyekszünk nevelni is a gyerekeket – hiszen ez egy intézmény feladata. Nagy gondot fordítunk az alapkészségek fejlesztésére, a tehetséges gyerekek versenyztetésére, a tanulási nehézségekkel küzdők segítésére. Az iskola eredményei bizonyítják, hogy következetes, értéket teremtő és átadó nevelői munka folyik az épület falai között.

### Történelmi áttekintő:

Gyergyószentmiklósan már a 19. század második felében megfogalmazódott egy polgári fiúiskola alapításának igénye, ahol olyan diákok tanulhatnak, akik nem készülnek tudományos pályára, de olyan általános műveltséget kaphatnak, amire minden tehetősebb állampolgárnak szüksége van. Az iskola alapításával kapcsolatban konkrét határozatok 1875. év folyamán születtek, majd 1875. november 22-én megnyílt a polgári fiúiskola 17 tanulóval, akiknek tanításáról kezdetben 5 tanár gondoskodott. Az első világháború befejezése után, melynek következtében a várost is Romániához csatolták, a polgári fiúiskola román tannyelvű iskolává vált. 1945-től itt volt a tanonciskola székhelye is 1968-ig, amikor az iskola épületét katonai kaszárnyává alakították át. Az épület az 1980–81-es iskolai tanévtől ismét I–IV. osztályos általános iskolásoknak





adott otthont. Ekkor az úgynevezett 6-os számú iskolához tartozott. 1990-től román és magyar tannyelvű diákok közösen tanulhattak az épületben, felváltva délelőtti-délutáni programban. 1992-ben a Vaskertes Iskolát a Salamon Ernő Gimnáziumhoz csatolták. 2006. szeptember 1-től ismételten különálló intézményként kezdte meg a tanévet Vaskertes Általános Iskola néven. Mivel a 90-es években az iskola állapota folyamatosan romlott, 2006-ban sikerült a megfelelő anyagi támogatás megszerzése ahhoz, hogy átfogó bővítő, illetve felújító munkálatokra kerülhessen sor. A 2008-as tanévtől az addigi nyolctantermes épület 20 tanteremmel, díszteremmel, tornateremmel rendelkező épületté vált. A Csillagszem Napköziotthont 2012 őszétől iskolánk alintézményeként működik.

### Intézményünk bemutatása

Intézményünkben jelenleg 520 tanulónk (előkészítő és I–VIII. osztályban) és 130 óvodásunk van (hat csoport a Csillagszem Napköziben és egy óvodai vegyes csoport). A tantestület létszáma 69, mind szakképesítéssel rendelkező pedagógus. A pedagógusok munkáját iskolapszichológus, logopédus, könyvelő, titkárnő, adminisztrátor és informatikus, valamint 13 fős személyzet segíti.

Iskolánk tárgyi felszereltsége sokat fejlődött az utóbbi években a pályázati források kihasználásának köszönhetően: korszerűen felszerelt tanterem, tornaterem, játszótér, informatika szakterem, tanakonyha, felszerelt műterem, interaktív tábla, internet hozzáférés, modern didaktikai eszközök és szoftverek segítik a minőségi oktató-nevelő tevékenységet.

2017 óta intézményünk a Magyar Génius Program tehetségsegítő hálózatának tagjaként Tehetségponttá vált. Feladatunk a tehetséges fiatalok felfedezése, azonosítása, tehetségük kibontakoztatása, tanácsadás, pályaorientáció, személyre szabott támogatás. Diákjainknak lehetőséget biztosítunk tantárgyi és más versenyen (városi, megyei, országos) részt venni, amelyekre a felkészülést kiváló pedagógusaink

biztosítják. A tehetséggondozáson kívül a vizsgatárgyakból felzárkóztató és felkészítő foglalkozásokat is tartunk tanulóink számára.

A környezeti neveléssel a gyerekek kezébe „eszközöket” kívánunk adni, amelyekkel a környezeti problémákat legalább részben orvosolhatják, és így saját életminőségükön is javíthatnak.

A sportolási lehetőség is sokrétű iskolánkban. A testnevelés oktatása nem merül ki a tornatermi órákban, hiszen diákjaink heti rendszerességgel korszolyaoktatásban, sportkörökön vehetnek részt. Boldog Iskolaként kiemelt küldetésünk, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjunk segítséget tanulóinknak, mely kihat önismeretük egészséges fejlődésére, eredményeikre és kapcsolataikra. Tanulóink számára délutáni foglalkozás, after school keretében biztosítjuk az eredményes tanórai felkészülést, a hatékony önálló tanulási technikák elsajátítását, a szabadidő hasznos eltöltését.

Hagyományaink: nemzeti ünnepek méltó megünneplése, Gólyabál, Családi nap, Zenei világnap, Őszbúcsúztató, Adventi gyertyagyújtás, Mikulásvárás, Karácsonyi ünnepség: koncert és vásár, Iskolaváró, Farsang, Tavaszköszöntő, Projektnapok, Egészségnap, Sportnap, hangversenyek, színházlátogatások, kirándulások, kiállítások,

1998-tól iskolánkban a hagyományos osztályok mellett művészeti oktatás is zajlik zene, illetve képzőművészet szakokon; a Gyergyói-medence egyetlen művészeti oktatást biztosító intézménye vagyunk. A képzés bevezetésének fő célja volt, hogy a művészeti oktatás-nevelés sajátos eszközeivel, érzelmileg gazdag, kreatív, sokoldalúan művelt fiatalokat neveljünk, a tanulók a művészeti ágak révén felfedezzék a világot, megismerjék önmaguk képességeit, fejlődjön ízlésük, értékelésük és kapjanak lehetőséget az önkifejezésre. Nagyon sok bemutatkozási lehetőséget biztosítunk számukra: pl. évnnyitó, nemzeti és egyházi ünnepek, iskolai és városi koncertek, kiállítások, ballagás és évzáró alkalmával. Iskolánk tehetséges diákjai kiváló eredménnyel szerepelnek külföldi és belföldi





pályázati kiírásokon, versenyeken, kiállításokon. Az elmúlt 22 év számos szép eredménye bizonyítja, hogy van létjogosultsága az intézményünkben folyó művészeti nevelésnek.

Iskolánk az 1998–1999-es tanévtől kezdődően kiemelkedő hangsúlyt fektet a településen élő roma gyermekek oktatására, jelen tanévben 20 óvodás, 69 elemi osztályos és 27 felső tagozatos tanuló jár a Vaskertes Iskolához tartozó téglagyári alintézményünkbe. Az elmúlt 22 évben több mint 250 roma tanulót sikerült beiskolázni, közülük 119-en sikeresen befejezték a VIII. osztályt is, közülük néhányan szakiskolai vagy gimnáziumi osztályokban folytatták elkezdett tanulmányaikat. Az analfabetizmus megszüntetésének céljából iskolánk a Második esély program keretében lehetőséget biztosított fiatal, valamint idősebb korosztályú romáknak elemi osztályos tanulmányaik befejezésére. Ebben a programban 24 résztvevőnek sikerült elsajátítani az írás-olvasás alapjait – foglalta össze Kari Attila roma nyelvtanár.

#### **Intézményünk partneri kapcsolatai**

Intézményünk sikerének, zavartalan működésének záloga a szoros, harmonikus munkakapcsolat az önkormányzattal, a tanfelügyelőséggel, oktatási intézményekkel, a rendőrség képviselőivel, a Művelődési Központtal, könyvtárral, múzeummal, az egyházak képviselőivel, civil szervezetekkel. A szülőkkel való kapcsolattartás és együttműködés alapvetően meghatározza nevelőmunkák eredményességét. A családlátogatások, a szülői értekezletek, fogadóórák, valamint a közös programok szervezésével érjük el, hogy a szülők és pedagógusok jobban megismerjék egymást, eredményesebb nevelőmunkát végezhesenek.

Fontosnak tartjuk testvériskolánkkal, a dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolával kapcsolataink ápolását – ezáltal határokon átívelő barátságok születtek, közös rendezvényeken vettünk részt.

**Kiemelkedő pályázataink:** Intézményünk különös figyelmet fordít a helyi, megyei és nemzetközi pályázati lehetőségek nyomon követésére és az azokon való részvételre.



#### **Nemzetközi pályázataink:**

2015–2017– Erasmus+ KA2 – TALÁLD MEG ÖNMAGAD pályaaorientációs program

2020–2021 – POWER PROJECT – We discover the beauty and diversity of Europe

2020–2022 – Erasmus+ KA229 – OUT OF THE BOX – Ready to use classroom tools for non-violent communication and creative thinking

2020–2022 – Erasmus+ – KA229-WIN-WIN CONFLICT

#### **Vélemények iskolánkról**

Iskolánk egykori diákja, Ráduly Kinga, jelenleg erdőmérnök, így fogalmazott iskolánkról: .... az itt eltöltött 8 év úgy hatott ránk, mint gazdag termőtalaj a rajta cseperedő fára. Az iskola lehetőséget adott, hogy felismerjük és fejlesszük képességeinket, adottságainkat, hogy küzdjünk és céltudatos és becsületes fiatalokká cseperedjünk.

*Benedek Miklós Balázs*, a Vaskertes Általános Iskola egykori diákja, jelenleg a kolozsvári „Gheorghe Dima” Zeneakadémia hallgatója: A Vaskertes Iskola a legmegfelelőbb alapképzést nyújtotta számomra a zenei pályán való továbbtanuláshoz és azok számára is, akik nem művészeti pályán szeretnének továbbtanulni. Személy szerint elmondhatom, hogy nagyon jó tanároktól tanulhattam, akik nem csak a zenére, az életre is tanítottak. Ezzel a hozzáállással a tanárok megteremtették a tökéletes légkört, aminek hatására mi, gyerekek, boldogan jártunk iskolába. A tanárok érdeme továbbá a színesebbnél színesebb programok megszervezése, mint például az adventi gyertyagyújtás rituáléja, vagy az Iskola másként heti tevékenységek. Ezekkel a programokkal egy nagyon családias hangulatot teremtettek az iskolában. Továbbá említésre méltó, hogy a Vaskertes Iskola minden évben megszervezi a Városi Pedagógusnapot, amelyen elbúcsúztatják a város nyugdíjba vonuló pedagógusait, valamint egy gálaműsorral ünneplik a pedagógusokat.

*Varga Gyöngyi*, nyugdíjas pedagógus gondolatai iskolánkról:

Büszke vagyok arra, hogy a Vaskertes Általános Iskola tanára lehettem hosszú évtizedeken át. Tanári pályafutásom vége felé közeledve különös nyugtalanság kerített hatalmába: nem a közelgő szabadság euforikus hangulatát éltem át, hanem egyfajta szorongást, amely nem hagyott nyugodni. Azóta eltelt egy iskolai év, és sikerült megfejtenem szorongásom okát: imádtam az iskolát, amely kicsi családom mellett igazi otthonom volt, igényes, de megértő igazgatókkal,



segítőkéss és lelkes kollégákkal, alkotóképességgel is megáldott tanítványokkal. Az évek során hozzáértő tanárkollégák vezették az intézményt, alakították és fejlesztették arcukat és szellemiségét. Teszi ezt ma is két fiatal tanárkolléga, akik dinamikus egyéniségükkel és fiatalos ötleteikkel, a jól felkészült pedagógus társaikkal együttműködve sokszínűvé és eredményessé teszik az oktatási folyamat mindennapjait. Az intézmény legjellemzőbb vonása az, hogy felkarolja a kezdeményezéseket, és lehetőséget biztosít az alkotókedv kibontakozásához, pedagógus és tanuló eseté-

ben egyaránt. És ami nagyon fontos, hogy iskolánk figyelemmel kíséri a volt növendékei kibontakozását, szárnyalását. Itt mindig történik valami, ami feldobja a hangulatot, és ami a tanulók személyiségét formálja: változatos tematikájú vetélkedők, zenei műsorok és képzőművészeti kiállítások, sportrendezvények és emlékezetes pedagógusnap i ünnepek, emlékműsorok és hagyományörző tevékenységek. Örömmel tölt el, hogy jómagam is részese voltam ennek a folyamatnak román–magyar szakos tanárként és sok-sok tanulóközösség osztályfőnökeként.

## Venczel József Szakközépiskola

118.

CsíkSZereda



Iskolánk 1997-ben vette fel a csíkSZeredai születésű Venczel József (1913–1972) társadalomkutató nevét.

Venczel József munkásságát a Magyar Örökség és Európa Egyesület 2012. szeptember 22-én a Magyar Örökség díjjal tüntette ki, s ezzel Venczel József neve bekerült a magyarság Láthatatlan Szellemi Múzeumának tagjai közé.

Dr. Venczel Józsefnek, a csíkSZeredai Faipari Iskola névadójának emlékére, az iskola ráérdemesült tanulóinak anyagi támogatására, leszármazottai-gyermekei Venczel-emlékdíj címen emlékdíjat alapítottak. A Venczel-emlékdíj az iskola szakterületén a három legjobb eredményt elért diákot kívánja jutalmazni minden tanévben.

### Az iskola rövid története

Országosan elfogadott t ípusterv alapján 1972–1974 között épült fel iskolánk mai épülete, amely akkor CsíkSZereda legmodernebb oktatási intézménye volt.

A csíki faipari képzés gyökerei 1855-re nyúlnak vissza. CsíkSZeredában a modern faipari szakképzés azonban csak 1947-ben kezdődött. Ekkor 21 tanulóval alakult meg a Faipari Szakközépiskola a mai Márton Áron Főgimnázium balszárnyában. Ugyanott kezdte meg párhuzamosan működését az Erdészeti

Műszaki Középiskola, összevonásukra 1961-ben került sor Erdészeti Iskolaközpont elnevezéssel. Az oktatás magyar nyelven történt erdész, erdőkitermelő és fafeldolgozó szakokon.

Az Erdészeti Minisztérium 1963-ban váratlanul megszüntette az Erdészeti Iskolaközpontot, majd 1971-ben 580 tanulóval újraindult a faipari szakoktatás CsíkSZeredában, amely időközben Hargita megye központja lett.

### Iskolánk jelenlegi helyzete

2020–2021-es tanévben iskolánkban 20 osztályban 490 diák tanul különböző oktatási formákban (nappali tagozat, szakközépiskola, szakiskola, esti tagozat, posztliceális képzés), illetve különböző szakokon (élelmiszeripar, erdészet, faipar, vegyész laboráns, kertészet, pék). Az oktatás nyelve minden osztályban a magyar.

Fontos itt megjegyeznünk, hogy élelmiszeripari oktatást a csíki térségben csak mi biztosítunk, magyar nyelvű erdésztechnikus képzésben pedig az egyetlenek vagyunk az egész régióban.

Iskolánk épülete európai uniós és állami társfinanszírozásban teljes energetikai felújítás alatt van.





## Eredményeink, sikereink

A Venczel József Szakközépiskola több projekthez is csatlakozott az utóbbi években. Ezek közül fontos megemlíteni az Erasmus uniós programban való részvételt, amelynek keretén belül németországi diákok és iskolánk tanulói cserélik ki tapasztalataikat. Ugyancsak a tanulók ismereteinek és tapasztalatainak a bővítését szolgálja a Határtalanul program, amely lehetővé teszi, hogy számos magyarországi iskolába, településre ellátogathassanak a diákjaink, ezzel is gyarapítva szakmai fejlődésüket. Az iskolánk bekapcsolódott a tanügyminisztérium által kezdeményezett ROSE programba is, amely a diákok érettségire való felkészülését segíti elő. Emellett a Venczel József Iskola tanulói minden évben sikeresen vesznek részt szakmai versenyeken, és tanulmányaik befejezésével többségük kiválóan integrálódik a hazai munkapiacon. Számos diákunk továbbtanul, többnyire az erdészeti, élelmiszeripari és kémia mérnöki vagy technikus szakon.

## Gondolatok iskolánkról

*Bálint Gabriella, iskolaigazgató:* A Csíkszeredai Venczel József Szakközépiskola nem a tökéletes iskola, de sok tanár, diák számára az a hely, ahová szívesen bejár, az a hely, ahol a szülő biztonságban tudja gyermekét, a diákok a felnőtt életre készülve a társadalmi beilleszkedéshez szükséges ismeretek elsajátítása mellett szakmát tanulva megteremtik saját egzisztenciájuk alapjait.

*Domokos Erika, iskolánk kémia szakos tanára:* Iskolánk pedagógusaként azon munkálkodom, hogy a rám bízott gyermekekben – megfelelő megértéssel,

ráérzéssel, emberi hozzáállással – segítsem felismerni és tudatosítani saját emberi értékeiket, ezáltal keltve életre azt a fejlődési folyamatot, amely hozzásegíti a fiatalokat egy kiegyensúlyozott, boldog felnőttkor eléréséhez.

*György Dávid, XII.C osztályos tanuló:* Büszke vagyok az iskolámra, hiszen nem csak tudást kaptam, hanem nevelést is. Neveltek az életre. Tanáraimnak, osztályfőnökömnek nem tudom megköszönni azt a gondviselést, szeretetet, törődést, amit kaptam. Nagyon sok lehetőséget tárt fel az iskola előttem a tanulmányaim szempontjából, sok támogatást kaptam. Mint egy második otthon, olyan ez az iskola. Ami különösen megfogott, az a családi, baráti hangulat, amely kiszínezte napjaimat. Tudásnak sem volt hiánya, büszke vagyok arra, amit megtanultam, és amit magaménak tudhatok. Megerősített gyermekkori álmomban, hogy képes vagyok rá... Összefoglalva mindezt, menő vencesnek lenni.

*Tőke Ervin, iskolánk volt diákja:* A középiskolai évek minden fiatal életében meghatározó jelleggel bírnak. Úgy gondolom, hogy a Venczel József Szakközépiskolában szolgálatot teljesítő tanárok nagyban hozzájárultak ahhoz, ami ma lehetek, és ezért hálás vagyok az alma materemnek. Ha átnézzük azokat a szakokat, amelyeket ma is tanítanak ebben az intézményben, akkor világossá válik, hogy az új világ emberének erre van szüksége igazán a folyamatosan fejlődő technológiák mellett, mármint a természetközeli gondolkodásra és az ember teremtő képességének a támogatására.

## Vitézke Óvoda

Maroshévíz

119.



A Hargita megyében található maroshévízi hosszú programú Vitézke Óvoda megalakulása óta a helyi közösség alapvető igényét elégítette ki nevelői és oktatói tevékenységével.

1963-tól az óvoda a Napközi Otthon néven, a maroshévízi C.P.L. fafeldolgozó üzemhez tartozott és annak irányítása alatt működött. Abban az időben az óvodások 96%-a az üzem dolgozóinak a gyerekei voltak. 1983-ban a 7-es Számú Óvoda nevet kapta, 2005 óta pedig a Vitézke Óvoda néven működik. 2010-ben az iskolahálózat átszervezését követően az intézményhez rendelték a normál programú Kis Ökológusok óvodát.

2020-ban a Vitézke Óvodának 7 napközis és 3 normál programú csoportja, 185 óvodása, 18 szakképzett óvodapedagógusa, valamint 11 alkalmazottja van, akik biztosítják a tevékenységek lebonyolításához szükséges feltételek megteremtését. Az óvoda két felújított épületben működik, ahol a didaktikai eszközök sokasága biztosítja a minőségi oktatást.

Abból az elvből kiindulva, hogy „Minden gyermek szabadon, egyenlő joggal és méltósággal születik, és a gyerekeknek jól kell kezdeni az életet”, biztosítani akarjuk azt, hogy a „A gyermekek számára jobb világ az a világ, ahol minden gyermek élvezheti gyermekkorát – a játék és a tanulás idejét”.



A Vitézke Óvoda az „Egy jó indulás az életben” oktatási projekttel esélyegyenlőséget biztosít az gyermekeknek. Az önkéntes munkán alapuló projekt a hátrányos helyzetű gyerekek számára készült, a nevelési projekt pedig a gyerekek fejlődését segíti elő.

A gyermekek reakciója az óvodába lépéskor, az óvodai életben való aktív tevékenység iránti vágyuk, nyitottságuk a tanulásra és a tudásra, társadalmi, fizikai és érzelmi fejlődésük értékes visszajelzés, amely megkoronázhatja a tantestület elkötelezettségét és szakmaiságát.

„Az élet és a tapasztalatok formálnak minket emberré, az óvodai környezet, az igazgatói évek kihívásai, a versenyképes tanári csapat, a szülők megbecsülése és az óvodánk küszöbét átlépő gyermekek szemében megjelenő csillogás segített abban, hogy emberként és szakemberként fejlődjek, értelmet és egyensúlyt keressék minden helyzetben és tapasztalatban.” - *Ionela Adriana-Buzilă, igazgató*

„A Vitézke Óvoda egy tiszteleten, bizalmon, felelősségvállaláson alapuló közösséget biztosít nekem, egy ösztönző környezetet, amelyben a pedagógusi tevékenység szeretettel végezhető és ugyanakkor lehetőséget ad, hogy szakmai és személyi téren fejlődhessek.” *Ana Adriana Vodă, óvónő*

„A Vitézke Óvoda nemcsak egy munkahely volt, hanem egy olyan környezet is, amelyben pedagógusi szerepem segített a lelkek formálásában, a gyerekek első lépéseinek irányításában, az élet első szokásainak kialakításában.” *Adriana Eugenia Fichtel, nyugdíjas pedagógus*

A Vitézke Óvoda gyermekem és a családom számára egy olyan mesebeli hely, ahol vigasztalást, támogatást, nyitottságot és megbecsülést találtunk.” - *Cristina Harpa, szülő*

120.

## Villanytelepi napköziotthon

Székelyudvarhely



Óvodánk Székelyudvarhely központi részén helyezkedik el, 1972-ben napköziotthonos óvodának épült. Az oktató-nevelő tevékenység nyolc magyar és egy román csoportban valósul meg. Az 1100 m<sup>2</sup>-es épületben a 180 gyermek oktatását 18 szakképzett óvodapedagógus végzi. Az oktató nevelő munkát 5 dajka, kéttagú konyhai személyzet és 2 adminisztrációs személyzet segíti.

Intézményünkben kilenc jól felszerelt csoportterem van. Játszóterünk füvesített, modern játékokkal felszerelt játszótérrel és egy sportpályával is büszkélkedhetünk, amely kézilabda, labdarúgás, kosárlabda, röplabda, tenisz és lánstenisz oktatására alkalmas.

Óvodánk munkaközössége, amikor megfogalmazta a helyi nevelési tervet fontosnak tartotta a gyermekek felkészítését a változásra, a változásokhoz való minél tökéletesebb alkalmazkodásra. A „mindenki egyforma” helyét átvette az egyéni értékek megismerésére irányuló törekvés, a fontos az, hogy minden gyermek ön maga lehetőségeihez képest fejlődjen. Napköziotthonunk egyenlő esélyeket biztosít minden gyermek számára.

Élményközpontú programjainkban biztosítjuk a munkálkodás, alkotás, önkifejezés lehetőségét. Nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmód kialakítására,

valamint a tanulási zavarok megelőzésére. Logopédiai terápiás fejlesztést, pszichológiai tanácsadást biztosítunk. Heti egy alkalommal tartásjavító tornafoglalkozásokat tartunk. Az úszástanítást, a játékos táncos mozgásfejlesztést szakképzett oktatók végzik hetente egy alkalommal. Egészséges életmódra nevelési és néphagyományörző programjaink a szülők bevonásával történnek.

Kapcsolataink belföldi és külföldi óvodákkal, Erasmus+ projektjeink hozzájárulnak munkatársaink szakmai fejlődéséhez, megújulásához és egy európai szintű oktató-nevelői környezet biztosításához, nem feledkezve meg a hagyományainkról.





# Xantus János Általános Iskola

121.

Csíkszereda



1809-ben kezdődött az egyházi oktatás Csíktaplocán, egy olyan épületben, amely a templomnál is korábban épült, és valahol a jelenlegi iskola udvarán állt. Első tanítója Major József volt, aki közel 30 évig tanított. Egy 1863-ban készült feljegyzés szerint 45 fiú- és 38 lánygyermek tanulta az iskolában az alábbi tantárgyakat: keresztény tudomány, evangélium magyarázás, a betűk ismerése, foglалása és szótagolása, olvasás – nyomtatott és írott szöveg, szépírás, helyesírás, számvetés.

1879-ben emelték iskolánk ma is álló épületét, mely akkor egyszerre adott otthont iskolának és községházának is. Azokban az években a taplociaiak kitartóan hangoztatták, hogy semmilyen körülmények között nem hajlandóak egy közigazgatási egységbe tömörülni a várossal. De, mint tudjuk, 1959-ben – felülről jövő politikai nyomásra – a város bekebelezte a falut, a taplocai iskola pedig Csíkszereda legidősebb oktatási intézményévé vált.

1883-tól külön fiú- és leányosztályok működtek, ebben az évben a beírt tanulók száma 75 volt.

1948-ban az iskola egyházi tulajdonból állami tulajdonba került. Hét osztállyal működött, tíz pedagógussal, egy nevelővel és egy titkárral.

1989-ben a rendszerváltás véget vetett a kommunista korszaknak, ezt a korábbi szemléletet néhány évig új utak tétova keresése követte. Az iskolaépület visszaigényelte a római katolikus egyház, de mindedig nem történt meg egyházi tulajdonba való visszahelyezése.

1990-ben iskolánk felvette a Tamási Áron Általános Iskola nevet.

1995-ben – a taplocai közösség kérésére – iskolánk nevét Xantus János Általános Iskolára módosította.

2005-ben, az új tanügyi reformintézkedések következményeként, a 200 diáknál kevesebbel rendelkező intézményeket tömbösítették. A taplocai Xantus János Általános Iskola iskolaközponttá vált, és azóta is ide tartozik a taplocai óvoda, a csíksomlyói (1–4. oszt.), a csobotfalvi (waldorf osztályok), az erdőalji (1–4. oszt.), a hargitafürdői (1–4. oszt.) és a csíkszögödi (1–4. oszt.) iskola.

2013-ban létesült a felszámolt csobotfalvi intézmény épületében a csíkszeredai Waldorf iskola. Az akkor indult osztály napjainkra már a 7. évfolyamról tart. Bizakodásra ad okot, hogy az említett 7. osztályon kívül napjainkban még működik egy előkészítő, egy első, egy második, egy harmadik és egy ötödik osztály.

2020–2021 Napjainkban iskolánk igazgatója Székely Adél, igazgatóhelyettes Páll-Tankó Kinga.

A fentiekben felsorolt alegységekben óvodai csoportok, alsó- és felsőtagozatos iskolai osztályok működnek, tehát elmondhatjuk magunkról, hogy mindennapjaink változatos, sokszínű és felelősségteljes munkával telnek. A 499 főből álló gyermekközösség oktatását-nevelését 53 tanerő végzi, melyből 7 óvónő, 17 tanító, 24 tanár, 1 kinevelőterapeuta, 1 pszichológus és 3 fejlesztő pedagógus. A munkaközösség része továbbá az a 19 személy, akik az iskola mindenrétű adminisztrációs tevékenységét végzik.

## Vélemények, gondolatok

Tavaly ünnepeltük a csíktaplocai iskolaépület fennállásának 140 éves évfordulóját. Amikor még





nem állt mai helyén a csíktaplocai templom, már akkor létezett fehér falaival a jelenlegi iskolaépület. Ez az intézmény a köztudatban csak egy városszéli iskola, noha épülete a legrégebbi a városban.

Idén iskolánk 141 éves. Jómagam 18 éve tanítok ebben az iskolában. Amikor idekerültem, tapasztaltam, hogy nagyon baráti a hangulat, családi a környezet, ami azóta sem változott. Változást csupán abban tapasztaltam, hogy az évek folyamán egyre több alegységünk lett és sokkal több pedagógusunk. De vajon mit jelent ez az iskola ma a csíktaplocai közösség és a város életében? Az az iskola, melyben nemcsak a taplocai gyerekek tanítását vállaltuk fel, hanem a városban szétszóródó, hátrányos helyzetű gyerekek oktatását is, annak érdekében, hogy megmentsük iskolánk fennmaradását. Nekem Reményik Sándor szavai jutnak eszembe, amikor erre gondolok: „Ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát!” Köszönet illeti azokat a régi és jelenlegi kollégákat, akik önzetlen kitartásukkal, erőt és fáradságot nem kímélő munkájukkal végezték és végzik mindennapi tevékenységüket, és gyermekközpontú szemléletükkel arra törekedtek/törekednek, hogy a világ változásaira nyitott embereket neveljenek. - Székely Adél, igazgató

Az elmúlt két évben sokat kirándultunk, nekem nagyon tetszettek a kézdivásárhelyi és sepsiszentgyörgyi múzeumok, de nagy élmény volt az ivói vadspark meglátogatása is. Voltunk a marosvásárhelyi állatkertben, és nagyon jó volt a csibai farmlátogatás is. Ezek a közös foglalkozások jó csapatépítők voltak. Ezért is szeretem a sulit! - Cilip Nóra, III. osztályos tanuló

Szeretettel és hálával gondolok vissza iskolás éveimre, az első nyolc osztályra, az akkori 3-as számú, később a Tamási Áron nevet viselő csíktaplocai iskolára. Taplocai kislányként ez természetes volt, hogy ide fogok járni. 1984-ben kicsit félve léptem át az első osztály küszöbét 15 gyermektársammal együtt. Bartha Dalma tanító néni kedvességgel, sok-sok szeretettel, türelemmel bátorított minket. Az elemi osztály évei meghatározóak voltak számomra, elkezdtem vonzódni a foglalkozás iránt. Szabad időmben is gyakran tanítósdit játszottam, az iskolai színdarabos előadásainkon is én kaptam a tanítói szerepet. Így megfogadtam, hogy Dalma tanító néni példáját követve, tanító néni leszek. V–VIII. osztályban is lelkiismeretes pedagógusok tanítottak, akik megpróbálták kihozni belőlünk a legjobbakat. Magyar és matematika tantárgyversenyeken vettünk részt, így lehetőséget kaptunk, hogy összemérjük tudásunkat városi és megyei szinten más gyermekek tudásával. Osztályfőnökeink – Raffain Enikő és Péter László – vállalták az emberré formálás nehéz feladatát. Kitartásra, munkaszeretetre, önállóságra buzdítottak, hogy bárhová visz is a sorsunk, meg tudjuk állni a helyünket. Osztálytársaim közül van, aki tanár lett, van, aki orvos, van, aki munkás, de mindenki tisztességes ember. Felnőttként visszatekintve, mikor a pályaválasztást illetően vágyaim teljesültek, Ady Endre szavai jutnak eszembe: „Én iskolám, köszönöm most neked...” azt a sok figyelmet, törődést, bátorítást, hiszen tanítónőként térhettem vissza egykori iskolám falai közé. Most már 11 éve, hogy a csíktaplocai Xantus János iskolában tanítok. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy kolléga lehettem, lehetek volt tanáraimmal, tanító nénimmel. - Kinda Szidónia, tanító

tem, lehetek volt tanáraimmal, tanító

nénimmel. - Kinda Szidónia, tanító

Én 1985. szeptember 1-jén kezdtem tanítani az iskolában egészen 2006-ig, nyugdíjazásomig. Ez az iskola volt huszonnégy éven át küzdelmeim, reményeim, sikereim, néha kudarcaim helye, második otthonom. Itt mindig vidám és baráti volt a hangulat, családi a környezet. Együtt dolgoztunk, közösen beszéltük meg a felmerülő problémákat, közösen hoztunk döntéseket. Munkánkat szívvel-lélekkel végeztük arra törekedve, hogy minél többet nyújthassunk tanulóinknak. S a tanulók? Ők adták igazi értelmét munkánknak, velük-értük dolgoztunk. Nyugdíjazásom után sokáig hiányzott az iskola, a gyerekek, akik között min-





dig fiatal a tanár. Sok értékes ember került ki iskolánkba: tanár, tanító, mérnök, állatorvos, ügyes szakmunkás, akiknek formálásában – úgy gondolom –, nekem is volt némi szerepem, a többi pedagógussal együtt. Az 1989-es fordulat után külön kihívás volt ebben az iskolában tanítani. Az ismeretközlés, nevelés mellett sok olyan feladatnak kellett eleget tennünk, amelyek néha meghaladták erőnket, tehetségünket. Közös munkálkodva legyőztük a nehézségeket, s megtartottuk az iskolát eredeti rendeltetésének. 141 éve koptatják lépcsőit a tanulók, reméljük, hogy nem szűnik meg funkciója, s tanulók hosszú sorának lesz még második otthona az épület.

Köszönöm a lehetőséget, a mostani pedagógusközösségnek kívánok erőt, kitartást, optimizmust munkájuk végzéséhez. - *Ferencz Erzsébet, nyugdíjas pedagógus*

Valamikor 38 évvel ezelőtt ebben az iskolában kezdtem az első iskolai éveket. Szerettem iskolába járni, mert akárcsak most, a léleknek egy kedves hely volt, ahová most negyedikes lányom is jár. A pedagógusok nagyon kedvesek és segítőkészek, bármilyen kéréssel fordulunk hozzájuk, lehetőségükhöz mértén próbálnak segíteni. A másik dolog, ami nagyon tetszik, hogy ebben az iskolában nagy hangsúlyt fektetnek a sportra, a vallásoktatásra, az ünnepekre, a szülőkkel való közös programokra, igyekeznek dicsérni és ösztönözni a gyerekeket a tanulásban. Külön köszönet illeti kislányom tanítóját, Páll-Tankó Kingát, aki a jelenlegi rendkívüli helyzetben mindent megtesz, hogy a gyermekeink fejlődjenek. Jó egészséget kívánok mindannyiuknak! - *Szép Gabriella, szülő*

## Dr. P. Boros Fortunát Középiskola

122.

Zetelaka



Zetelaka a Hargita hegység lábánál elterülő Havasalja legnagyobb települése. Nevét a legenda szerint Zete pogány várúrról kapta. Nagy múltra tekint vissza, a székelység megtelepedése óta lakott terület, Szent László korában, 1092-ben őseink már templomot építettek. Első fennmaradt írásos említése a falunak az 1332-es és az 1333-as pápai tizedjegyzékekben szerepel, itt még Zokaloka, ill. Zachalaka néven tűnik fel, Benedictus nevű papja 3 banalist fizet.

Zetelaka természeti adottságai, a szokásostól eltérő jövedelmi forrásai, a megélhetés körülményessége szükségessé tették az adónak a szék többi részétől eltérő formában történő törlesztését. A zord környezet és küzdelmes megélhetés kitermelte azt a leleményes,

alkalmazkodó és egyben konok embertípust, akinek talpraesettsége és kitartása igencsak szükséges volt a kiváltságok megszerzéséhez, többszöri felújításához és annak minél további megőrzéséhez. A falu első kiváltságlevelét Bethlen Gábortól kapta 1622. szeptember 25-én. Az adományozás megindokolásában az áll, hogy a fejedelem arra való tekintettel, hogy a falu lakói kopár havasok közt élve, mindennapi élelmüket is csak nagy nehézségek árán tudják megszerezni, őket és utódaikat minden rendes és rendkívüli adók, taxafizetés, tized és kilenced alól kiveszi, hadiszolgáltatoktól mentesíti, és a szék tisztsége alól kivéve önálló hatósági joggal ruházza fel, cserébe a maga és fejedelmi utódai számára évente 100000 zsindely Gyulafe-





hívásra való szállítását követelve. Ezen kiváltságok jórészt Zetelaka a XVIII. század végéig megőrzi.

A település életének egyik fontos tényezője az iskola. Hogy mikori kezdetű az egyházi iskolai élet Zetelakán, erre még nem tudjuk a választ, de a XVII. században már komoly oktatás folyt. Erre bizonyíték az is, hogy 1689–1848 között a székelyudvarhelyi jezsuita gimnáziumban 82 zetelaki tanulót találunk, akikből 27-en el is végeztek a gimnáziumot.

Egy 1792-ből fennmaradt látogatási jegyzőkönyvből tudjuk, hogy *az emberemlékezet óta emelt háromosztályos iskolában ... a tanítómester magyar nyelven tanít minden gyereket az írás és hit elemeire.* Az 1863–1864-es tanévben a zetelaki római katolikus néptanoda Rangosztályozási naplójában 177 gyerek neve szerepel, ezekből 74 alsó osztálybeli fiúgyerek, 18 második osztályba járó fiúgyerek, 85 pedig alsó és felső osztályos lány.

Az általános iskolai tankötelezettség bevezetése, valamint a lakosság létszámának gyarapodása szükségessé tette egy nagyobb befogadóképességű iskolaépület építését, melyet 1874–1877 között, három év alatt építettek fel, majd 1908-ban még két tanteremmel egészítették ki. Ebben az iskolaépületben zajlott az oktatás 1975-ig, ekkor lebontották és helyére felépült a jelenlegi iskola központi épülete.

Az iskola eredményes működését igazolja, hogy 1911-ben megszervezik az iskolaszéket. Ennek elnöke a községi bíró, tagjai pedig a községi képviselőtestület tagjai és a tanítók. Az iskolaszék nevezte ki a tanítókat, megszabta a fizetésüket, szabályozta az oktató-nevelő tevékenységet.

1907-ben a község területén egy újabb iskola is elkezd működni, amikor Zsigmond telepen (ma Zeteváralja) a Klein Zsigmond cég intézősége a gőzfűrésztelepen dolgozó munkások gyerekei számára magán elemi népiskolát állíttat fel.

Az 1926–27-es tanévtől Zetelakán beindul a hétosztályos oktatás, ugyancsak ettől az évtől, habár az iskola továbbra is egyházi iskolaként működik, az igazgatást kiveszik a plébános kezéből, kinevezik az első igazgató-tanítót Pál Albert személyében. Az 1929–30-as tanévtől kezdi el működését a zeteváraljai állami iskola is.

Közben az 1925-ös törvény a felekezeti iskolát magániskolává fokozta le. Ez volt az első lépés a csak román tannyelvű állami iskolák megszervezésére. Udvarhely vármegye és az Udvarhelyi Tanfelügyelőség 1933-ban Zetelakán is állami iskola alapítására utasítja a zetelaki községi elöljáróságot. Habár a községi tanács becsületesen kiállt a magyar iskola mellett, az állami iskolát a vármegye ennek ellenére felállította,

de az gyerekhiány miatt nem tudott működni. Ezért a tanfelügyelőség 1934. február 5-én ellenőrzést végzett a katolikus felekezeti iskolánál és megállapította, hogy ott 173-mal többen járnak, mint amennyit a minisztériumi rendelet megenged, utasítva az elöljáróságot a helyzet megoldására. Ilyen előzmények után, 1934 szeptemberétől a tófalvi részen bérelt épületben kezdi meg működését az állami iskola. A község és a felekezeti iskola vezetősége úgy oldotta meg a színtiszta magyar falu gyerekeinek kényszerű elosztását az állami és a felekezeti iskolák közt, hogy az állami iskolába főleg a Tófalvi falurészben lakó gyerekeket írták be. Az állami iskola építéséhez 1936-ban beleegyezését adta a községi tanács is, az építkezéshez 1938 őszén kezdtek hozzá, és az 1939–40-es tanévben nyitotta meg kapuit.

A II. világháború idején a férfi tanerők katonai szolgálata miatt az iskolák többször működtek csökkentett létszámmal, de a tanítás nem szünetelt. Ebben az időszakban az iskola keretei között „levente” képzést is tartottak a fiúgyerekeknek.

A kommunista diktatúra bevezetésével egy időben, az 1948-as tanügyi reformmal, Zetelakán is felszámolták a felekezeti oktatást, az egyházi iskolaépületeket államosították. A rendszer minden negatívuma ellenére ebben az időszakban kezdődik meg az analfabetizmus felszámolása, azáltal, hogy kötelezővé tették a négy-, majd a hétosztályos oktatást, illetve, hogy az 1959–60-as tanévtől a felnőtt lakosság beiskolázásának elősegítésére beindították az esti tagozatot. Az 1960–1970-es években a nappali és esti tagozat mellett megjelenik a látogatás nélküli oktatás is. A község iskolahálózata is kibővül, a meglévő központi, tófalvi, zeteváraljai, ivói és sikaszói iskolák mellett új iskolaegységek alakulnak Tölgyesuruban, Deságon, Küküllőmezőn és a varsági eltérőnél. (Ezek, gyerekhiány miatt, sajnos azóta már meg is szűntek.)

Az 1959–60-as tanévtől új iskolatípus indul be a gyümölcsstermesztési szakiskola megnyitásával. Két évfolyam kibocsátása után a szakiskola tanulóhiány miatt megszűnt.

Mérföldkőnek számít a zetelaki oktatás történetében, hogy az 1961–1962-es tanévtől beindították az elméleti középiskolát, mely pozitív hatással volt a település gazdasági, társadalmi és kulturális életére. Reál szakon, 8 évfolyam 211 diákja végzett, amíg az 1973–74-es tanévtől falvakon, így Zetelakán is, megszüntették az elméleti oktatást.

Az elméleti középiskola megszűntetése után a Zetelakán csak általános, nyolc osztályos iskolák működnek, majd az 1975–76-os tanévtől a központi iskolában bevezetik a tízosztályos képzést.



Az 1989 decemberi rendszerváltás lehetővé tette, többek között, a romániai magyar nyelvű oktatás újjászervezését is. Az iskola akkori vezetősége, kihasználva az adódott lehetőséget az 1990–91-es tanévtől újraindította az elméleti oktatást, reál szakon, matematika-fizika szakágazattal. A XX. század végére, a számítógépek térhódítása időszakában, iskolánkat sikerült modern informatika laboratóriummal felszerelni, a 2002–2003-as tanévtől pedig átváltani a szintén reál szakú matematika–informatika profilra. Az igények változásával az 2019-es évben újabb váltásra került sor, ezúttal kettős szakoktatásra váltott középiskolánk, így napjainkban az erdőszet és a turizmus-vendéglátás szakok közül választhatnak azok, akik Zetelakán szeretnének középiskolába járni.

1990 után az ország – addig nagyrészt számozott – iskoláiban elkezdődött a névadás, a magyar iskolák döntő többsége magyar irodalmi vagy történelmi személyiségek nevét vette fel. A Zetelaki Középiskola életének egyik kiemelkedő eseménye volt az 1994. június 12-ére szervezett névadó ünnepség. Ekkor iskolánk felvette falunk nagy szülöttének, a mártírhaltalt halt ferences főatjának, Dr. P. Boros Fortunátnak a nevét.

A Dr. P. Boros Fortunát Középiskola jelenleg a község három településén, hét épületben működik a következő alegységekkel: Tündérket Napközi, Felső Tófalvi Óvoda, Székely János Elemi Iskola Ivó, Tófalvi Elemi Iskola, Belső Elemi Iskola és Jókai Mór Általános Iskola, Zeteváralja. Tanulóink létszáma 758, ebből 184 óvodás, 280 elemis, 226 V–VIII. osztályos és 68 középiskolás tanuló, akiket 13 óvónő, 15 tanító és 29 tanár tanít.

123.

## Zeyk Domokos Szakközépiskola

Székelykeresztúr



A székelykeresztúri Zeyk Domokos Szakközépiskola megalakulását hosszas folyamat előzte meg. 1998-ban egy kormányrendelet értelmében a gyermekotthon ingatlanjai és alapeszközei a megyei köztulajdon részét képezték, majd hosszas utánajárás következtében 2003. május 30-án az említett ingatlanok és eszközök Székelykeresztúr város tulajdonába kerültek. 2003. május 22-én önkormányzati határozat alapján az akkori iskolaközpont használatba kapta a Hargita út 14 sz. alatti iskola épületét, melléképületekkel és a hozzá tartozó területtel együtt. Mindezt a megyei és a helyi önkormányzat szentesítette a mostani Molnár István Múzeumban egy ünnepség által, amikor sor került az iskola kulcsának szimbolikus átadására a megyei önkormányzat elnöke részéről. Ezt a kulcsot minden évben kicsengetéskor a végzős

diákok átadják megőrzésre a XI. osztályos diákoknak.

Az intézmény névadója Zeyk Domokos, aki Bem József csapatában hadnagyként, majd később századosként harcolt. Rokonságban volt a keresztúri Gyárfás családdal, és ő hívta meg Petőfit vacsorára a Gyárfás kúriába 1849. július 30-án. (Egy nappal később, 1849. július 31-én Petőfi hősi halált halt a fehéregyházi csatamezőn.)

Az iskola rövid idő alatt sokat fejlődött. Kialakult egy szakképzett tantestület, és pályázatok során sikerült feljavítani az épületet és biztosítani a szakoktatáshoz szükséges eszközöket és felszereléseket.

Az intézmény kb. 2 hektár területen fekszik, van egy főépülete, több melléképülete (tornaterem, fitnessterem, bentlakás, műhelyek, üvegház, gazdasági épületek, tankert) és sportpályái (futball, kézilabda,





röplabda, sportcsarnok). Az iskolában 333 tanuló, 27 szakképzett pedagógus, 8 szakképzett óraadó tanár és egyéb, 12 alkalmazott van. A szakképzés 20 osztályteremben, 6 laboratóriumban és 6 műhelyben zajlik, illetve a város gazdasági egységeinél, akikkel partnerségben vagyunk.

Megalakulásától kezdve a következő szakok léteztek, illetve léteznek nappali és esti tagozaton: mechanika, mezőgazdaság, textil, faipar és szolgáltatás (közgazdaság, kereskedelem). Inkluzív iskola lévén, az iskolában működő II. esély osztály lehetőséget ad az oktatásból korán kiesett diákok felzárkóztatására. A felzárkóztatásra egyéni, illetve csoportos formában, az iskolában működő pedagógiai szakteremben is lehetőség kínálkozik.

A 2019–2020-as tanévtől két alegységgel bővült az iskola: a betfalvi Tompa László elemi iskolával és óvodával, valamint a fiatfalvi Benedek Elek elemi iskolával. Ily módon a tantestület 2 óvodapedagógussal és 4 tanítónővel egészült ki, és nem csak az infrastruktúra, az intézmény strukturális felépítése és az alkalmazottak létszáma növekedett, hanem az iskolán kívüli tevékenységek skálája is.

Fenntartóink, illetve a pályázatok során szerzett pénzzel sikerült felújítani az iskolaépületet, új műhelyt építeni, a régieket feljavítani, és ellátni a szükséges gépekkel, felszerelésekkel és szemléltető anyagokkal. Több Leonardo-pályázat során sikerült néhány diákcsoporthoz kijuttatni Magyarországra, illetve Franciaországba, ahol szakgyakorlaton, illetve kulturális programokban vettek részt, továbbá Németországba, Olaszországba, Portugáliába, Finnországba különböző Erasmus+ projektek keretén belül, valamint számtalan Határtalanul program által Magyarország különböző városai, helyszíneire (Ózd, Budapest, Karcag, Hódmezővásárhely). Felnőtteket célzó programoknak is résztvevői és lebonyolítói lehettünk az iskolánkban. A rendezvényekről, programokról részletesebben az iskola weboldalán, a [www.zeyk.ro](http://www.zeyk.ro) oldalon, valamint a Balázs Mihály, közgazdász tanár irányításával működtetett Zeyk Tv tudósításai révén lehet részletesebb képet kapni.

Eredményeink jónak mondhatók, hiszen az iskola típusát, célkitűzéseit, szakágait figyelembe véve, a szakmai vizsgát majdnem 100%-ban sikerült tanulóinknak teljesíteniük, és a XII. osztályt végzett diákjaink megszerezték a technikus oklevelet. Évente részt vesznek az iskola érdeklődő diákjai a Szakmasztár versenyeken, kiváló eredményeket érve el.

A város gazdasági egységeibe, bankjaiba, cégeihez nem tudunk úgy betérni, hogy az iskolában végzett volt diákokkal mint alkalmazottakkal, cégvezetőkkel, cégvezetőkkel ne találkozzunk.

*Baciu Gyöngyvér*, az intézmény igazgatója az iskola-épület infrastrukturális fejlesztései mellett kiemeli a szakoktatást segítő eszközök folyamatos bővülését, a nemzetközi projektek fontosságát mind a diákok, mind a pedagógusok szemszögéből tekintve. Továbbá hangsúlyozza, hogy nagyon fontos a partnercégekkel, alapítványokkal, a város többi oktatási intézményével fenntartott kapcsolatok ápolása, a párbeszéd és tapasztalatcsere lehetőségének az egyéni és intézményi fejlődés-fejlesztés szempontjából.

*Sebesi Klaudia*, XI-es diák az osztálytársak, diáktársak segítőkészségét emeli ki. Továbbá kifejezetten hangsúlyozza az iskolában zajló oktatás differenciális voltát: itt minden diák sikeres tud lenni, apró lépéseket tud tenni önmaga fejlesztése irányába.

*Kornis Melinda*, iskolapedagógus, magyar nyelv és irodalom szaktanár az elmúlt évek megéléseiből merítkezve kiemeli, hogy az iskolai oktató-nevelő tevékenység, a pályázatokban való aktív részvétel, a különleges bánásmódot igénylő gyerekekkel való tevékenységek során a tapasztalatai gazdagodtak. Egy támogató iskola közösségének lehet a tagja.

Jóleső érzéssel gondolok vissza a pedagógiai pályafutásom utolsó évtizedére, amelyet a Zeyk Domokos Szakközépiskolában töltöttem. – kezdi emlékezését az intézmény előző igazgatója, nyugalmazott tanára, Bartos László. Egy induló iskola nehéz, küzdelmes évei voltak, de ugyanakkor öröm volt látni az intézmény előrehaladását a fejlődés útján. Rövid idő alatt felzárkóztunk és hírnévre tettünk szert a megyében, az országban és külföldön is a hasonló profilú iskolák között. Testvér- és partneriskolai kapcsolatokat hoztunk létre magyarországi, németországi és franciaországi iskolákkal, akikkel közös szakmai és kulturális tevékenységeket szerveztünk. Eredményeink annak tulajdoníthatók, hogy volt egy lelkes, szakmailag felkészült, bizonyítani akaró munkaközösségünk, szakmát elsajátítani akaró diákjaink és pályázati lehetőségeink. Nem hagyhatom figyelmen kívül a közel 100 éves múltú szakoktatást, beleértve a megszakításokat és a több mint 200 éves Gimnázium hagyományait, tapasztalatait és szellemi örökségét. Nagy öröm volt számomra az idej tanévkezdés, mert a Zeyk Iskola betöltötte a 20. évét, de ugyanakkor bánat is vegyült az öröömömbé, mert nem lehetett ünnepelni, csak lélekben. – összegzi gondolatait *Bartos László*.

Ez az az iskola, amelyik eddig a leginkább megfelelt az elvárásainknak, figyelembe véve, hogy a gyerekek különleges bánásmódot igényel. Egy befogadó, kedves és figyelmes pedagógus- és osztályközösség veszi körül. A lányom itt igazi segítő szándékú osztálytársakra lelt. – megnyugvással nyilatkozik *Imreh Melinda*, szülő.



## Zöld Péter Általános Iskola

Madéfalva

124.



A Zöld Péter Általános Iskola Hargita megyében, Felcsíkon, Madéfalva központjában, a Bogát szorosban található.

Ez az intézmény már 1867-ben működött elemi iskolaként. A hivatalos nevét 1993-ban, december 16-án az intézmény vezetőtanácsa adta, a 940/1990-es Kormányhatározat alapján. A Hargita Megyei Tanfelügyelőség vezetőtanácsa ezt a döntést elfogadta, és a megyei önkormányzat javaslatára, az intézménynevek változtatása értelmében Zöld Péter nevet vette fel az iskola. Zöld Péter katolikus lelkész volt, aki 1727-ben született Madéfalván. Ő volt a székelység vezetője az 1764-es madéfalvi vérengzéskor (SICULICIDIUM), amikor az osztrákok több mint 200 székely határőrt gyilkoltak le ártatlanul Mária Terézia rendeletére.

Jelenleg a mi iskolánk általános iskolaként működik: elemi osztályokban 126 tanulóval és az V-VIII. osztályokban 88 tanulóval. Ide tartozik a Törpíke Óvoda, valamint a Micimackó Napköziotthon. Összesen 103 óvodás gyerekünk van. Intézményünkben léteznek az ún. After School, ahol délutáni oktatásban részesülnek azok a gyerekek, akik igénylik ezt a foglalkoztató programot. Iskolánkban összesen 317 tanuló készül a tudományok világának a meghódítására. Ennek értelmében próbálunk megfelelő körülményeket teremteni a tanulásra, hogy az iskola vonzóvá váljon a gyermekek számára.

Iskolánk egy biztató katalizátor szeretne lenni és a helyi hagyományokat is szeretné ápolni. Megfelelő fej-

lődési körülményeket szeretne biztosítani az egész közösség számára. Azt szeretné, hogy minden diák válaszolni tudjon az élet kihívásaira, és így a legjobb jövőt tudja megteremteni saját maga számára.

**Amit szeretnénk mi a diákjainknak nyújtani:**

- európai standardoknak megfelelő oktatást
- egy állandó változásban levő társadalomhoz való alkalmazkodást
- jó eredményeket az országos szintfelmérő vizsgákon
- az anyanyelv és az idegen nyelvhasználat készségének fejlesztését
- magas tanulmányi teljesítményt minden tantárgyból

Minden tanulónk számára esélyegyenlőséget szeretnénk biztosítani etnikai, társadalmi, vallási különbség nélkül.



## Zsibongó Napköziotthon

Székelyudvarhely

125.



A székelyudvarhelyi Zsibongó Napköziotthon a Nagy-Küküllő bal partján helyezkedik el, egy csendes zsákutcában, közel a központhoz, a városi parkhoz, a sportlétesítményekhez és a művelődési házhoz.

1979-ben létesült mint a Tanító-óvóképző gyakorló óvodája, annak idején a 3-as számot viselte. 1990-től költözött a Malom utca 33. szám alá, ahol az évek során a nem megfelelő bölcsődei épületet egy

saját hőközponttal ellátott, igazi, varázslatos helyé alakítottuk. Óvodánk ma háromszintes, 8 csoporttal működünk, melyben 220 gyerek, 16 óvónő, orvosi asszisztencia, 5 dada, 1 karbantartó, 1 szakácsnő, 1 kisegítő, 1 adminisztrátor, 1 könyvelő dolgozik Tot-Harsányi Éva igazgatása alatt.

2017-től hozzánk csatolták a Csicsergő Napköziotthont, amely a Tamási Áron utca 13. szám alatt



működik, most már 4 csoporttal, 82 gyerekkel, 8 óvónővel, 2 dadával. Ez az egység is saját konyhával, ebédlővel és orvosi asszisztenciával rendelkezik.

Munkaközösségünk mottója, hogy minden gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát.

Ha a „zsibongó” szót halljuk, az energiával telt életre gondolunk, számunkra a gyerekek jókedvét és mindennapi zsongását jelenti. Napközink egy igazi vidám, izgalmas, mozgalmas tér, ahol minden gyermek megtalálhatja a kedvére való tevékenységet, mivel az országos oktató-nevelő program mellett nagyon sok színes projektet tervezünk és vitelezünk ki.

Az óvodai épületet nagy tágas udvar veszi körül, sok árnyékot adó fával, jól felszerelt sodronypálya, mászkálók, hinták, libikókák, homokozók és egy fedett sportpálya áll a rendelkezésünkre. Óvodánk jól felszerelt: projektor, laptop, okostábla segíti munkánkat. Sok interaktív feladatot készítünk, alkalmazunk jó eredménnyel.

Fő célunk magabiztos, kreatív, teherbíró, aktív, egészséges, vidám, iskolaérett gyermekeket nevelni. Ehhez igyekszünk bevonni a szülőket is. Mindezt csak egészséges, életvidám munkaközösség tudja igazán kivitelezni. Szakmailag magasan képzett, céltudatos káderek alkotják a csapatot. Jó „zsibongósoknak” lenni!

„Sporttevékenységünk, a foci, az asztalitenisz szakember vezetésével történik akárcsak a nyelvtanulás. Minden gyereknek jár a „Szivárvány” gyermeklap, báb-színházba látogatunk, de az a legkedvesebb, ha helybe jönnek a színészek. Hagyományos ünnepeink: Szent Mihály napja, szüreti bál, Mindenszentek napja, Szent Márton napja, Mikulás, Karácsony, Karnevál – szülő bál

(farsang). Történelmi projektjeink: Honfoglalás, Szent István, Szent László, Mátyás király, 1848-as szabadságharc és más történelmi legendák feldolgozása. Megünnepeljük a gyermeknapot. Aktív környezetvédelmi tevékenységet fejtünk ki: a Zöld óvoda címet tisztelettel fenntartjuk (ROREC, Mit eszem, ha van eszem?). A román nyelvű tevékenységeket a Ce face? -programunk követésével oldjuk meg.” (Tót-Harsányi Éva)

„A Zsibongó Napköziotthonról a személyes élményeim keresztül szólok. A lányomat alig két és fél évesen vezetem be a napközibe egy szeptemberi reggelen. És végül az óvoda azzá a helyé tudott válni számára és nekünk, szülők számára is, ahol közösségi élményeket élünk meg, ahol a valahová tartozás élményével gazdagodtunk: ahol az óvó nénikkel, gyerekekkel és szülőkkel együtt tudtuk megérezni a karácsonyra való készülődés hangulatát, az év végi szereplések büszke, meghatódó, nevetős érzését. A Zsibongó Napköziotthon az a hely volt a lányom számára, ahol kinyílhatott, és az óvoda közösségében, az óvó nénik mellett azzá a hatévesé válhatott, aki érdeklődő, fontos neki a közösség, bízik magában és büszke arra a tudásra, amit a világról szerzett az óvodában.” (Szántó Bíborka, szülő)

„A Zsibongó Napközi hangulata páratlan! Az én szívemhez nagyon közel áll a hely, mivel oda jártam óvodába, az iskolai gyakorlataim is ott zajlottak, és az egyetemi gyakorlatok is ott fognak. Szép, tiszta, higiénikus környezet várja az odaérkezőket. Környezetbarát megoldások, felszerelt csoportok, intelligens, lelkiismeretes pedagógusok között a hangulat is mesés. Csak is jó véleménnyel vagyok mint volt és jelenlegi diák!” (Szabó Aletta-Brigitta)







A csíkszeredai Louis Pasteur Egészségügyi Posztlíceum a 2000–2001-es tanévben jött létre annak érdekében, hogy lehetőséget biztosítson a fiataloknak továbbtanulásra a csíki medencében. Iskolánk célkitűzése, hogy olyan egészségügyi asszisztenseket képezzen, akik a jelenkor változásaiban is képesek legyenek az egyén és a társadalom egészségének megőrzésére és helyreállítására bármilyen egészségügyi egységben.

Az iskolában folyó oktatás szakszerűségét és színvonalát elismerve 2009-ben a 4120-as számú Miniszteri Rendelettel a Tanügyminisztérium az iskolát akkreditálta, ugyanakkor közhasznú intézménnyé nyilvánította. Az általános egészségügyi asszisztensképzés időtartama 3 év, és a Tanügyminisztérium által jóváhagyott tanterv szerint történik, magyar nyelven. Iskolánk tevékenységét a csíkszeredai Márton Áron Főgimnáziumban folytatja, jelenleg 173 diákkal, 6 osztályban. Az elméleti oktatáshoz szükséges tantermeket, laboratóriumokat, valamint a bemutató terem és az adminisztráció számára szükséges helyiségeket béreljük. Korszerű audiovizuális berendezések és más hagyományos szemléltető eszközök állnak az oktatók rendelkezésére. Az oktatók kiválasztásában a fő szempont a magas szakmai felkészültség, jó kommunikációs készség, kitűnő erkölcsi magatartás voltak, kiindulva abból az alapvető követelményből, hogy aki oktat, az mindenekelőtt nevel is. A 2020–2021-es tanévben az intézménynek 19 al-

kalmazott oktatója van. Ebből 7 orvos, szakorvos és főorvos, 8 tanár és 4 főasszisztens. Az elméleti oktatás mellett nagy hangsúlyt fektetünk a gyakorlati képzésre. Ennek egy részét a tanterv által előírt óraszám keretében a bemutató teremben tartjuk, másik része a kórházakban, szaklaboratóriumokban, családorvosi és szakorvosi rendelőekben folyik. Iskolánkban közel 1000 diák végzett, melyből több mint 70% a szakmában dolgozik, kórházakban, családorvosi, fogorvosi és szakorvosi rendelőekben, mentőszolgálatnál, laboratóriumokban, otthongondozásban.

Megalakulása óta az iskola meghatározó szerepet tölt be térségünk egészségügyi szakemberképzésében, lehetőséget biztosítva a diákoknak a továbbtanulásra egy olyan szakterületen, amely mindannyiunk számára kiemelkedő fontossággal bír, vagy talán a legfontosabb, és ez az egészség.



## F.E.G. „EDUCATION” V. SZINTŰ FELSŐFOKÚ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKKÉPZÉS



A F.E.G. EDUCATION oktatási intézményt 1998-ban alapították Jászvásáron, egy tanári csoport kezdeményezésére, akik szerettek volna egy életké-

pes lehetőséget, alternatívát biztosítani mind az állami, mind a magánoktatásra. Felismerve a szakképzés iránti reális igényeket az ország más területein is, a F.E.G. EDUCATION létrehozott képviseleteket Bukarestben, Brassóban, Ploiești-en, Nagyszebenben, Târgoviștén, Râmnicu Vâlceán, Giurgiu-n, Pitești-en, Kolozsváron, Suceaván, Konstancán, Buzău-ban, Kézdivásárhelyen.



2011-ben megalapult a F.E.G. EDUCATION szé-  
kelyudvarhelyi képviselete, Székelyudvarhely megyei  
jogú városban, kiszolgálva Hargita megye dél-nyugati  
régióját, amely az udvarhelyi és keresztúri medencé-  
ket foglalja magába.

Két szakterületre összpontosított, az általános  
asszisztens, illetve a gyógyszerész asszisztens szakte-  
rületekre, magyar nyelvű oktatással.

Összesen hat osztályban folyik oktatás, három-há-  
rom osztályban szakterületenként, összesen 127 diák,  
illetve tizenegy oktató, orvos részvételével, a székelyud-  
varhelyi Marin Preda középiskola épületében.

### **Szakképesítésekre való eloszlás szerint:**

Gyógyszerész asszisztens

Általános asszisztens.

Ebben a pillanatban az egyetlen Hargita megyei in-  
tézmény vagyunk, amely 5-ös oktatási szinten, gyógy-  
szerész asszisztens szakképesítésben oktatást biztosít.

Diákjaink 100%-os sikerességi rátával teljesítet-  
tek az 5-ös szintű szakképesítési vizsgákon. Diákjaink  
döntő többsége ezen a szakterületen helyezkedik el,  
gyógyszertárakban, orvosi rendelőkben.

Iskolánk lehetőségeket teremt. Diákjaink számá-  
ra, életkortól függetlenül megteremtjük a lehetőségét  
annak, hogy javítsanak életminőségükön egy olyan  
szakma által, amely egy megálmodott jövőt biztosít.  
- *Mózes Csongor, igazgató*

Boldog vagyok, hogy a F.E.G. csapatának tagja  
lehetek, ahol nagyon jó a kommunikáció a diákok  
és a tanárok között, nagyon sok iskolán kívüli tevé-  
kenységet szervezünk, tanulóink motiváltak. - *Kovács  
Emőke, tanár*

Nagyon örülök, hogy ezt az oktatási intézményt  
választottam, mert a tanáraink nagyon jó szakembe-  
rek. Úgy gondolom, tovább tudok fejlődni szakmai-  
lag, ezáltal új távlatok nyílnak meg előttem. - *Lőrincz  
Jácinta, diák*

## **Iskolás Sportklub**

### *Gyergyószentmiklós*

128.



„A győztesek soha nem adják fel. Akik feladják, so-  
hasem győznek.” (Németh Pál)

Iskolánk fő tevékenysége az ifjúsági versenysport  
kereteinek megteremtése a Gyergyói-medencében,  
valamint a felnőtt korú sportolásra való felkészítés,  
de ugyanakkor hivatásunknak érezzük az egészséges  
életmódhoz tartozó sportolás, a mozgás megszerette-  
tését minél több fiatallal.

A Gyergyószentmiklói ISK létezésének több  
mint hat évtizede alatt szerves részévé vált kisváro-  
sunk életének, sportbázisaink az évek során mindig  
nyitva álltak a sportolni vágyó közönség előtt, helyet  
adtunk a városban megrendezett különböző sport-  
rendezvényeknek, és tanáraink készségesen részt vet-  
tek ezek megszervezésében, lebonyolításában.

### **66 éve a sportért**

A Gyergyószentmiklói Iskolás Sportklub 1954-  
ben alakult, id. Basilides Tibor testnevelő tanár  
kezdeményezésére, a Salamon Ernő Gimnázium  
alegységéeként; 1971-től független intézmény Gyer-  
gyószentmiklói Sportiskola néven, 1978-tól pedig a  
Gyergyószentmiklói Iskolás Sportklub nevet viseli.  
Fennállásának 66 éve alatt öt igazgató vezette az in-

tézményt: id. Basilides Tibor (1954–1973 között),  
Nagy Zoltán (1973–1978 között), Basilides Csaba  
(1978–2007 között), Jánosi Béla (2007–2020 között),  
2020 szeptemberétől pedig Jánosi István lett az iskola  
vezetője.

1954-ben két szertorna csoporttal indult a Spor-  
tiskola élete. 1960-ban újabb három szakosztállyal bő-  
vült: jégkorong, sífutás és női kosárlabda. A Sportis-  
kola kérésére az Oktatásügyi Minisztérium 1969-ben  
engedélyezte a tenisz szakosztály indítását. 1975-ben  
létesül az alpesi sízszakosztály. Szintén ebben az évben  
alakult meg a labdarúgó szakosztály, amely 1989-ban  
megszűnt.

Intézményünkben az évek során számos olyan  
sporttanár tevékenykedett, aki országos és nemzetközi  
hírnévként és elismerésnek örvend: id. Basilides Tibor,  
Nagy Zoltán, Basilides Csaba, Elekes Antal, Hoffman  
Ferenc, ifj. Basilides Tibor, Ferencz József, Kercsó Ár-  
pád, Kercsó Csaba, Marosi Sándor, Gyulai Adalbert,  
Jánosi Béla, Hoffman Gabriella, Molnár Levente.

Az iskola szakosztályaiból az évek során több  
mint 300 sportoló vett részt a romániai országos ifjú-  
sági és olimpiai válogatottak tagjaként rangos nem-  
zetközi versenyeken (Európa-bajnokság, Világbaj-  
nokság, Ifjúsági Olimpia, Európai Ifjúsági Olimpiai



Fesztivál, Európa-kupa, Világkupa, Balkán-bajnokság), melyekről számos dobogós helyezéssel tértek haza.

Téli és Nyári Olimpiai Játékokon részt vettek a következő sportolók: Fórika Ferenc, Tamás József, Kiss Gyula, Tankó Elemér, Antal Zsolt, György Mónika, Sára Tímea (sífutás), Ferencz Réka (biatlon), Molnár Levente, Stroia Nicu Florin, Urzică Marius (szertorna), Marosi Katalin (tenisz – Magyarországot képviselte).

### **Sportolóink kiemelkedő sikerei dióhéjban:**

Szertorna: Molnár Levente (edző: Hoffman Ferenc) egyetemi világbajnok, bronzérmes az ifjúsági és felnőtt Európa-bajnokságon. Urzică Marius (edző: Ferencz József): többszörös Európa- és világbajnok, olimpiai bajnok. Biatlon: Ferencz Réka (edző: Gyulai Adalbert) ifjúsági világbajnok, világ- és Európa-kupa győztes, 10. helyezett az Olimpiai Játékokon. Sífutás: Sára Tímea (edző: Jánosi Béla) ifjúsági világ- és Európa-kupa győztes, Sára Erzsébet (edző: Jánosi István) bronzérmes az ifjúsági Európa-bajnokságon, Darvas Zsanett (edző: Jánosi István) ifjúsági Európa-kupa győztes, Fórika Szabolcs (edző: Jánosi István) ifjúsági Európa-kupán ezüstérmes. Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztiválon részt vettek a következő sífutók: Benedek Loránd, György Mónika, Ferencz Réka, Sára Tímea, Ferencz Katalin, Sára Péter, Bajkó Réka, Sára Erzsébet, Vakaria Edit, Kacsó Bernadett, György Sándor, Darvas Zsanett, Kémenes Anna, Vakaria Áron, Fórika Szabolcs és Lőrincz Eszter lesikló. A Téli Ifjúsági Olimpiai Játékokon Antal Csongor jégkorongozó vett részt. Az évek során a legtöbb válogatott sportolót a jégkorong szakosztály „termelte” ki (közel 200-at), évente több válogatott játékos vett részt a román U18-as és U20-as válogatott keret részeként a jégkorong világbajnokságokon.

### **Napjainkban**

Jelenleg a Gyergyószentmiklósi ISK keretében 25 csoportra osztva, 13 tanár-edző segítségével 328 sportoló vesz részt a felkészüléseken, a következő szakosztályokban: sífutás, alpesi sí, jégkorong, kosárlabda és tenisz. A sífutó szakosztály keretén belül 4 kezdő, 1 haladó és 2 minőségi csoportra osztva 74 sportoló vesz részt az edzéseken Jánosi Béla, Jánosi István, Romfeld László és Kolumbán Csaba edzők irányításával. Az alpesi sí szakágban 2 kezdő, 1 haladó és 1 minőségi csoportra osztva 34 sportoló tanulja a lesiklás fortélyait Elekes László és Balázs Lehel edzők irányításával. Legtöbb sportoló a jégkorong szakon sportol: 3 kezdő, 2 haladó és 1 minőségi csoportban 136 gyerek ismerkedik a legnépszerűbb gyergyói

sportág titkaival Farkas Csaba Levente, Molnár Szabolcs és Daradics Csaba edzők vezetésével. Kosárlabdázni 2 kezdő, 1 haladó és 1 minőségi csoportban 58 fiatal tanul iskolánkban Kercsó Zoltán és Hobaj Levente edzők segédletével. A tenisz szakosztály keretén belül 26 gyerek ismerkedik az ütögetés-adogatás fortélyaiival 2 kezdő, 1 haladó és 1 minőségi csoportban Elekes Éva, Elekes László és Elekes Krisztina edzők irányításával.

### **Ahol élünk és dolgozunk**

Intézményünk és sportbázisunk Gyergyószentmiklós központjában, a Salamon Ernő Gimnázium udvarán található. A Hargita Megyei Tanfelügyelőség és az Oktatásügyi Minisztérium támogatásának köszönhetően 2012-től saját székhellyel rendelkezünk, amelyben helyet kaptak az irodák, erőterem, raktárhelyiségek, öltözők, valamint nyolc háromágyas szoba, ahol többek között a hozzánk érkező csapatoknak, sportolóknak is szállást tudunk biztosítani. A szakágak edzéseit nagyrészt saját sportbázisainkon tartjuk. Ezek között van egy 1977-ben épült és feljavított tornaterem, amelyben a szertorna szakosztály megszűnése óta kosár- és teniszedzések zajlanak. A Sportiskola adminisztrálásában van 2008 óta a Basilides Tibor Sportcsarnok is, melyben délelőtt tornaórákat,





délután pedig kosáredzéseket tartanak. A tenisz szakosztályt 4 salakos tenispálya szolgálja, amit körülölel egy aszfaltozott görsi- vagy szaladópálya, továbbá van egy szabadtéri kosárlabdapálya és egy bekerített és megvilágított multifunkcionális szabadtéri pálya. Ezen kívül a Bucsín-tetőn kialakítottunk egy futós pályát, amelyen országos versenyeket is szervezünk.

### **Gondolatok a Sportiskoláról**

*Jánosi István*, az iskola igazgatója: Egy város életében nagy szerepe van a hagyományoknak, mind a kulturális, a vallási, mind a sporthagyományoknak. A megyénk joggal büszkélkedhet, mivel négy sportiskola kínál lehetőséget különböző sportágak versenyszerű üzésére, illetve kipróbálására úgy a nagy hagyományokkal rendelkező sportágakban (jégkorong, lesiklás, sífutás, sílövészet), mint a csapatjátékok, illetve egyéni sportok terén. A Gyergyószentmiklósi Iskolás Sportklub létezése óta nemcsak a versenysportra fókuszált, hanem a helyi sportélet bölcsője, fellegvára, számos példaértékű gyergyói sportolót adott közösségünknek, akik a mai fiatalság számára követendő példák lehetnek. A fair-play, a célok megvalósítása, az eredményesség, az erkölcsi nevelés átadása intézményünk és a kollégák fő célkitűzése, és hiszem, hogy erre van ma szüksége a fiatalságnak, hogy merjen nagyot álmodni és alkotni. Fontosnak tartom, hogy büszké legyünk az iskolánk által elért eredményekre, őrizzük azokat, adjuk át a következő generációknak a sportszeretetet, mert sport nélkül nem lehet teljes életet élni. „Mens sana in corpore sano”. (D.J. Juvenalis)

*Kercsó Zoltán*, kosárlabda szakos tanár-edző: Hivatalosan a Gyergyószentmiklósi Iskolás Sportklub egy intézmény, mely a Román Tanügyminisztérium és a Hargita Megyei Tanfelügyelőség alárendeltségébe tartozik. De ha bárkit megkérünk, mindenki a városunkban, a megyénkben Sportiskolának ismeri az intézményünk. Ha jellemezni akarnám a Sportiskolát, akkor mindenképp a „több mint egy intézmény” jelzőt használhatnám rá. Olyan, mint egy család. Az összes jelenlegi és egykori sportoló, edző, szülő büszkén mondhatja el, hogy ő ennek a családnak a része. Ez a család készítette fel az életre a sport által. Megtanította emelt fővel veszíteni. De megtanította ugyanakkor felállni egy-egy kudarc után. Megtanította alázattal nyerni. Megtanította a gyermekeket, hogy kövessék álmaikat, hogy merjenek nagyot álmodni, hogy bízzanak csapattársaikban, tanáraikban, de legfőképpen önmagukban. A családuink tagjai hálásak. Az a gyermeki (és későbbi felnőtt) mosoly, amely a hálából, megvalósításokból ered, fényesebben csillog

bármilyen éremnél. Ezek a mosolyok életnek, adnak erőt nekünk a továbbiakban, és ezek a mosolyok jellemeznek minket. Ez a Sportiskola, ez a szervezet vagyunk mi.

*Béres Villő*, a kosárlabda szakosztály jelenlegi sportolója: Véleményem szerint köszönettel tartozunk a Sportiskolának, mivel rengeteg lehetőséget adott mindenféle téren. Lehetővé tette, hogy sportoljunk, azon belül fejlődjünk az edzéseken, meccseken, táborokban. Azáltal, hogy a Sportiskolához csatlakoztunk, bekerültünk egy csapatba, egy közösségbe, ahova jókedvvel megyünk délutánonként edzeni. A Sportiskola diákjaiként rengeteg meccsen és versenyen volt lehetőségünk küzdeni, miközben körbeutaztuk az országot, barátságokat kötöttünk és tapasztalatokat szereztünk, megtanultunk önállóak lenni. Az edzések megtanítottak minket úgy beosztani az időnket, hogy sose maradjon ki a tanulás. Sokan kisgyermekként csatlakoztunk, így a Sportiskola által edzőink a sportág minden apróságán kívül megtanítottak minket kitartónak lenni, harcolni egy célért, csapatban dolgozni, és legfőképpen arra, hogy kitartó munkával bármit el lehet érni. Én személy szerint hálás vagyok, hogy a sportiskolához tartozom, és örvendek, hogy az itt élő gyerekek, fiatalok számára lehetőség van a sportolásra.

*Jánosi Béla*, nyugdíjas tanár, az iskola volt igazgatója: Úgy érzem, elmondhatom, hogy életem nagy részét a Sportiskola közelségében éltem, hiszen az intézmény megalakulásának 13. évében abban a reményben és vágytól fűtve, hogy versenyszerűen sportolhassak, beiratkoztam a sportiskola sífutó szakosztályának kezdő csoportjába. Az akkori felkészítő tanárok profizmusa, a sportoló diákokhoz való hozzáállása révén és sportolási szeretetemből adódóan elhatároztam, hogy életemet a versenysportnak szentelem. Miután elvégeztem a bukaresti Testnevelési Egyetemet, utam visszakanyarodott a Sportiskolához, immár tanárként, az engem felkészítő edzők kollégájaként folytattam pályafutásom. Érdekes tény, hogy az intézményben dolgozó egykori és jelenlegi tanár-edzők nagy része ifjú korában a Sportiskola színeiben versenyzett. Az eredmények és sportbázis terén megfigyelhető fejlődés mind a didaktikai, mind a kiegészítő személyzet tenniakarásának és nagyszerű hozzáállásának, az igazi csapatmunkának köszönhető. Szerencsésnek érzem magam, mert ha újrakezdehetném, gondolkodás nélkül ugyanezt a csodálatos pályafutást választanám.



Balázs Gyöngyvér, egykori sportoló, jelenlegi szülő: Az alpesi sízakosztály első generációs sportolójaként lettem aktív tagja ennek a lüktető, tettekész, motivált csapatnak, amely Sportiskola néven vált ismertté a térségben. Emlékszem, sportolóként mindig büszkék voltunk arra, hogy „sportiskolások” vagyunk – mint egy varázsige, olyannak tűnt ez a szó nekünk akkoriban. Később mindhárom gyeregem – követve a családi hagyományt – tagja lett a Sportiskola nagycsaládjának, egy jégkorongozó és két lesikló személyében. Nem volt újdonság tehát, ha szinte minden téli hétvégén a hajnali órákban már úton voltunk egy-egy síversenyre, esetenként a hokipálya vált második otthonunkká. Életünkben felváltva jöttek az örömpere-

cek, a nagy sírások, küzdelmes edzések, nagy sikerek, sérülések, gyógyulások, győztes meccsek, elbukott futamok, kupák, érmek, oklevelek... Akinek a gyerekei sportolnak, nagyon jól tudják, miről beszélek, tudják, hogy ez egy életforma, egy kimondhatatlan érték, amit mindenkinek meg kéne tapasztalni. Hálás szívvel gondolok a Sportiskola mindenkori tanáira, akik velünk, szülőkkel karöltve nevelik az ifjakat az életre, a kitartásra, a küzdelemre, a kudarcok és sikerek megélésére, és – nagyon sok esetben – egy életre szóló hivatásra. Kívánok a Sportiskolának minél több tehetséges, kitartó, sportszerető és nem utolsó sorban sikeres fiataalt, akik megvalósítják, továbbviszik és továbbadják edzőik, nevelőik álmait!

129.

## Iskolás Sportklub

Székelyudvarhely



Egyes források szerint 1956-ban, mások szerint 1957-ben alakult a Sportiskola Előre névvel, a mai Tamási Áron Gimnázium mellett. Ádám Attila testnevelő tanár volt az igazgató.

A megyésítés után, 1969-ben lett önálló intézmény a Székelyudvarhelyi Iskolás Sportklub, első igazgatója Török Béla, atlétika szakos tanár. 1969-től 1976-ig vezette az iskolát, ezalatt atlétika (Török Béla, Kebelei Dezső, Öreg András), birkózás (Elekes András, Verestóy Tibor, Szörnyi Árpád, Téglás Ernő), labdarúgás (Lőrincz Géza, Péter József), asztalitenisz (Nagy Ferenc, Pál János), jégkorong (Tarcsi András, Veress Mihály), kézilabda (Szabó Dénes, Tamás Ignác, Mészáros Imre), síugrás (Eröss József, Ilyés Árpád), férfi torna (Sántha Csaba) szakosztályok voltak. 1976-tól 1988-ig Kovács János az intézmény igazgatója, ebben az időszakban új szakosztályok alakultak a régiékek mellé, mint az alpesi sí (Alexandrescu), női torna (Kovács Katalin), valamint bővült a tanáredzői

létszám: Máthé Alpár, Jakócs Zoltán, Nagy József atlétika, Kovács János, Kémenes András, Bodrogi Csaba birkózás, Mátyás István torna, Vladu Liviu kézilabda, Bálint Ferenc, Lőrincz Attila labdarúgás, Vladu Marika asztalitenisz szakosztályoknál. Ebben az időszakban, pontosabban 1980-ban adták az ISK ügykezelésébe a Sportcsarnokot, lelátó épült, mely alatt helyet kapott a birkózó terem, asztalitenisz- és sporttornatermet kaptunk, melyet közösen használt a két szakosztály.

1988-tól 1998-ig Vladu Liviu veszi át a vezetést, ekkor alakul át a jégkorong gyeplabdára, Bán Széll István edző segíti Tarcsi Andrást, az atlétika szakosztálynál edzőcserék történnek, Szabó Márta és Bartus Attila kerülnek az iskolához, kézilabdánál Bakó Lajos, Ilyés Miklós Magda, Balácsi Ildikó, Gálovits Sándor.

1998-tól 2008-ig Péter József veszi át a stafétabotot a vezetői székben, cserélődnek a tanárok, edzők egyrészt a nyugdíjba vonulások, másrészt a szakosztályok átalakítása miatt. A labdarúgókhöz érkezik Szabó Attila, birkózáshoz Katona László, kézilabdához Rigó Béla, Sipos Loránt, megalakul a sakkszakosztály Balázs István edzővel, asztalitenisznél György István fiatalít. A 2005-ös árvíz kemény feladat elé állít mindenkit, gyakorlatilag tönkremegy a csarnok, az atlétikapálya, asztalitenisz terem, birkózó terem, ezek helyrehozatalában kaptunk óriási segítséget a kormánytól, a polgármesterről, civil szervezetektől.

2008-tól 2016-ig Bakó Lajos az új igazgató, és az első nagyobb fiatalítási hullám történik. Atlétikánál Buti László, birkózásnál László Szabolcs, kézilabdánál Mester Zsolt, Sándor Aliz, Kocs Levente, Szabó Le-



vente jönnek, valamint megalakul a tenisz szakosztály Orbán Erzsébet tanárnővel.

2016-tól az iskola igazgatója Bartus Attila, atlétika szakos tanár.

És a legfontosabbak... a sportolóink, akikre nagyon büszkék vagyunk, a teljesség igénye nélkül és csak a legkiemelkedőbbek: Ilyés Ferenc, Bartok Csaba, Bakó Botond és Kerekes Éva kézilabdások, Anton Valentin, Cseresznyés Zsolt, Bartus Attila, Kuti László, Nunu Mihaela, Bálint Noémi, Karamán Hunor, Telekfalvi Krisztina válogatott atléták, Bodrogi Csaba, Miklós László, Jakab Attila, László Szabolcs, Kovács Krisztián, Molnos Sándor, Gergely László, Szabó László, Elekes Endre, Sándor Csaba Roland, Fancsali Zsolt, Üveges Béla, Sándor Lajos, birkózók, Fejér András, Fejér Zoltán, György Szilárd, Lőrincz Barna, Sánduly Levente, Tamás Szabolcs, asztaliteniszezők, Árgyó Nóra, Ádám Andrea, Rendi Éva sakkosok, a folyamatosan az ifi gyeplabda válogatott nagy részét adó gyeplabdások, és itt CSAK, azokat az országos bajnokokat soroltam fel, akik világ-, Európa- vagy Balkán bajnokságokon is szerepeltek a különböző korosztályos válogatottakban. Ahogy fogják látni,

számos országos bajnokunk van, nem beszélve ezüst- és bronzérmes sportolóinkról. Ezalatt a négy év alatt annyi a változás, hogy a sakk szakosztályra Rendi Éva fiatal tanárnő jött, az asztalitenisz szakosztályhoz György Szilárd.

Jelenleg a Székelyudvarhelyi Iskolás Sportklub 8 szakosztállyal, 37 csoporttal, 508 beiskolázott sportolóval végzi tevékenységét a következő felállításban:

atlétika: Jakócs Zoltán, Bartus Attila és Buti László

asztalitenisz: György István és György Szilárd

birkózás: Bodrogi Csaba, Katona László és László Szabolcs

gyeplabda: Bán Széll István

kézilabda: Bakó Lajos, Sipos Lóránt, Orbán Levente, Mester Zsolt, Sándor Aliz

labdarúgás: Szabó Attila

sakk: Rendi Éva

tenisz: Orbán Erzsébet

Kisegítő személyek: Fábián Ildikó főkönyvelő, Bakó Lajos adminisztrátor, Bodrogi Hajnal titkárnő, Bartus Gabriella versenyszervező, Bencze Zsolt buszsofőr, Varga Erzsébet, Nagy Dénes, Fekete István, Pál Zsolt takarítók.

## Iskolás Sportklub

130.

Maroshévíz



1967 nyarán Marinél Oancea tanfelügyelő ismételt kérésére a Tanügyminisztérium engedélyezte egy sportszak létrejöttét a Maroshévízen akkor működő középiskola keretében. (Akkori nevén: Maroshévízi Elméleti Líceum,

korábbi nevén: *Vasile Roaită Líceum*, melynek 1958-as létrejöttéhez hozzájárult Varga Titus testnevelésszakos tanár is, aki a feljegyzések szerint 1965-ig, Marosvásárhelyre költözéséig, dolgozott az újonnan létrejött intézményben.)

Az újonnan engedélyezett szakon két szakágban oktattak: röplabda, illetve futósi. A női röplabdakatedrán Ioan Moldovan, a fiú röplabdakatedrán Lucian Samson szaktanár dolgozott. A futósi szakág tanára Stan Damian-Alexandru volt.

A fenti adatok tükrében kijelenthetjük, hogy 1967. szeptember 1-jén jött létre a maroshévízi Is-

kolai Sportklub elődje, a sportszak, mely 1994-ig a különböző helyi iskolák keretében foglalkoztatta csoportjait, főképp az akkori 8-as Számú Általános Iskola, illetve az 2-es Számú Szakközépsíkola keretében. 1994-től önálló intézményként működik, jelenlegi nevén: maroshévízi Iskolás Sportklub.

Megalakulásától napjainkig számos jól képzett szaktanár és edző fejtette ki tevékenységét a különböző szakokon:

- futball: Petru Lăcătuș, Szabó Mihály, Pompiliu Buterez Ilyés Elemér és Valer Ianoși;

- úszás: Szabó Mihály, Petru Lăcătuș és Chitta Anton;

- futósi: Cornelius Bâra, Stan Damian, Mesaroș Alecsandru, Vasile Runcan, Petru Dobrean és Orbán Berta;

- alpesi sí: Șerban Cojocar, Mesaroș Alecsandru, Pop Benedek Ionel, Bodor (Kató) Franciska és Kis Vilmos;

- szánkó: Ioan Rizea, Ilyés Elemér, Cristian Ilie Coșarcă, Livia Dobrean és Ionuț Țăran;



- röplabda: Ioan Moldovan, Lucian Samson, Chitta Anton, Mugurel Rugină, Alecsandru Mesaros, Marius Macarie, Ovidiu Macarie, Pană (Pantea) Maria, Ioan Rizea, Musulin (Lőrincz) Erika, Pușcaș Marin, Mariș (Precup) Emilia és Stoian (Iacob) Mariana.

Fennállásának 53 éve alatt a klub sportolói számos eredményt értek el. Ezek az eredmények az edzők és a sportolók közös, kitartó munkáját dicsérik. A sportbázis felszereltsége folyamatosan fejlődik. Habár kezdetben nem felelt meg a versenysport-felkészítés elvárásainak, a klub minden egyes vezetői csapatának elsődleges célja volt a sportolók felkészítésére és felépülésére szánt legjobb felszereltség megszerzése, biztosítása. A maroshévízi Iskolás Sportklub sportolói a város, illetve a környék iskoláinak diákjaiból kerülnek ki. Maroshévíz iskolái: Andrei Șaguna Általános Iskola, Miron Cristea Általános Iskola, Sfântu Ilie Általános Iskola, Kemény János Gimnázium, Mihai Eminescu Főgimnázium, O.C.Tăslăuanu Gimnázium. A környékbeli intézmények: Sfântu Andrei Általános Iskola, Salamás; Miron Cristea Iskolaközpont, Várhegy; Dumitru Gafton Általános Iskola, Galócás, O.C.Tăslăuanu Általános Iskola, Bélbor.

A maroshévízi Iskolás Sportklub önként vállalt célkitűzése – az 5035/14.11.2001.-es országos szabályzata alapján megfogalmazott intézményterv szerint – „lehetőséget biztosítani Maroshévíz és környéke azon diákjai számára, akik rendelkeznek a megfelelő fizikai és lelki adottságokkal, hogy elsajátítsák, illetve versenyszerűen gyakorolják azt a 4 sportágat, mely a legnagyobb hagyománynak örvend, s ismereteiket felhasználva élsportolókká válhassanak.”

Napjainkban a maroshévízi Iskolás Sportklub megfelelő felkészülési körülményeket biztosít sportolóinak sporttermében, konditermében az együttesen 2,5 millió lej értékű felszerelés és sporteszköz segítségével. Ugyanakkor sportolóinkat kiszolgálja egy 19+1 helyes mikrobusz. A legnagyobb kihívást jelenti a téli sportok gyakorlói számára biztosítani a megfelelő felkészülési, illetve versenyzési körülményeket, lévén, hogy ezek a sportágak nagyon költségesek. Ezek ellenére a maroshévízi Iskolás Sportklub a megye egyik sportközpontja marad. A 2019–2020-as tanévben négy szakágban működünk: szánkó, futósi, alpesi sí, illetve röplabda.

## Iskolás Sportklub

131.

Csíkszereda



1968-ban alapították a tanintézményt Bálint Ákos szaktanfelügyelő javaslata nyomán. 2018-ban ünnepelte az 50. jubileumi évfordulóját, göröngyös utat járt végig, alakultak és szűntek meg szakosztályok, többször költözött a székház ötven

év alatt, több ezer fiatal csíki sportoló szerzett érmet az országos bajnokságokon, került be az ifjúsági és felnőtt válogatottakba, akik magukkal vitték Csíkszereda és az I.S.K. hírét. Az ötven év alatt nyolc igazgatója volt az iskolának, jelenleg az igazgatói szerepet Márton Simon tölti be. Napjainkban alpesi sí, cselgáncs, műkorcsolya, gyorskorcsolya és short-track, sífutás, biatlon és jégkorong szakosztályokon belüli oktatások/edzések vannak.

### Alpesi sí

A lesiklás az alpesi sí leggyorsabb versenye, ahol az elérhető sebességet – nem ritkán akár 150 km/órát – a lejtő jellege adja. A lesiklopálya 2000–4000 mé-

ter hosszú, szintkülönbsége a férfi versenyeken 500–1000 méter (1,5–2 perc körüli lesikló idővel), nőknél 500–800 méter (1:40 körüli lesikló idővel), maximális szélessége 30 méter. A pályát kapuk jelölik, ezek között haladva kell teljesíteni a versenytávot. A pályán egyenes és íves, nem ritkán erősebb kanyarok követik egymást. A sítot ívelt kialakítású, és gyorsításra egyáltalán nem használják a versenyzők. Kötelező felszerelés a gerincvédő, a bukósisak és a védőszemüveg.

### Jégkorongkorong

A jégkorongcsapatok általában 20 mezőnyjátékosból és 2 kapusból állnak, ebből 1 kapus és 5 mezőnyjátékos van egyszerre a jégen. Mivel a jégkorong egy nagyon gyors és intenzív játék, az 5 játékosból álló úgynevezett sorok általában 45 másodpercenként váltják egymást a jégen. A játék célja, hogy a korongot az ellenfél kapujába juttassák, lehetőleg többször, mint az ellenfél. A játékosok egy ütő segítségével irányítják a korongot a jégen. Érvényes gólt csak az ütővel lehet szerezni, valamint akkor, ha a korong bármely testrésztől a kapuba pattan.



### Cselgáncs

A cselgáncs vagy dzsúdó a 19. század végén kialakult japán küzdősport. Jellemzői a test-test elleni harc, az ellenfél földre dobása, gáncsolása, földön való leszorítása, karjának feszítése, illetve az ellenfél fojtó fogással való ártalmatlanná tétele.

### Sífutás

A sífutás téli sport, része az északi sportcsaládnak (sífutás, síugrás, északi összetett – sífutás+síugrás) melynek során a sízők a havas terepen – általában – sítobok segítségével hajtják előre magukat a sílécen. Rokonsportág a sílövészet vagy biatlon, amely szintén kombinációs sportág, sífutásból és lövészetből áll. Létezik még tájékozódási sífutás is. A sífutás nyári változata a síroller. Ősi eredetű, ma már rendkívül népszerű tömegsport. A jól kialakított pályán (a klasszikus stílusú futáshoz mindig) nyomokat fektetnek le, amely nyomokban, mint csatornában siklik a síléc. A szabadstílusú versenyeken csak a rajtnál vannak előre lefektetett nyomok. A sífutó pályán emelkedők,

lejtők, kanyargós és egyenes szakaszok követik egymást, de a legnagyobb szintkülönbség meghatározott. A pálya tengerszint feletti magassága nem haladhatja meg az 1800 métert.

### Gyorskorcsolya

A gyorskorcsolyázás téli sport, amely Hollandiában született meg. Olimpiai sportág, melyet ma már főleg fedett jégpályán, jellemzően páros verseny formájában bonyolítanak le – 500 és 10 000 méter közötti távokon.

### Műkorcsolya

A műkorcsolya egy olimpiai sportág. Gyakran együtt emlegetik egyik ágával, a jégtáncossal. Értékelésük pontozással történik. A versenyző vagy versenyzők külön pontokat kapnak a technikára és külön az előadásmódra. Mindkét ágba adott elemeket kell zenére bemutatni.

(<https://www.cssm-ciuc.ro/index.php>)

## Inkluzív Oktatási Központ

132.

Oklánd



Iskolánk Oklánd község központjában található, tanulási és értelmi akadályozottság miatt sajátos nevelést igénylő tanulók számára létesített, kizárólag magyar tannyelvű intézmény. Mint ilyen, egyedülálló az országban. Kilencévfolyamos képzéssel ezen tanulók nevelését, oktatását, gyógypedagógiai fejlesztését látjuk el.

1963-ban alapították, a bentlakásos iskola akkor 20 hallás- és látássérült tanulónak nyújtott otthont. A szakágazatváltás már 1965-ben megtörtént. 1987-ig fokozatosan növekedett a gyereklétszám és bővült a szerepkör, akkor az intézmény gyerekotthoni státust is kapott. Az állami gondozásban levő tanulók azóta a vakációkat is a bentlakásban töltik. Egy 2000-ben

történt újabb átszervezés nyomán intézményesen szétvált az oktatást biztosító iskola a szociális jellegű szolgáltatásokat nyújtó bentlakástól, mely azóta a gyermekvédelmi igazgatóság keretében elhelyező központként működik.

E két önálló intézmény jelenti az otthont és a nevelés színterét annak a 48 tanulónak, akit a Nevelési Tanácsadó és Erőforrás Központ bizonylata alapján a 2020–2021-es tanévben beiskoláztunk.

A tanulók egésznapos foglalkoztatásban részesülnek. Dél előtt hagyományos tanórák keretében az alapműveltség megszerzéséhez szükséges képességek kialakítása történik, míg délután a gyógypedagógia eszközeivel a sajátos szükségletekhez igazított egyéni felzárkóztató foglalkozások, valamint az eredményes társadalmi beilleszkedést elősegítő és alapvető gyakorlati ismereteket biztosító tevékenységek folynak. Célunk tehát, hogy a gyermekközponturn szemlélettel a tanulók személyiségét fejlesszük, felkészítsük őket a speciális szakképzésre, a munkavállalásra és az önálló életvitelre.

Mindehhez az iskola rendelkezésére áll 12 megfelelő bútorzatú, központilag fűtött tanterem, pszichológiai és számítástechnikai kabinet, sportoláshoz pálya és terem. Az épületek és a felszereltség korszerűsítése az iskola fenntartójának, Hargita Megye Önkormányzatának pályázata révén folyamatban van.





A VIII. osztály elvégzése után tanulóink vizsga nélkül, szakiskolában folytathatják tanulmányaikat.

Noha iskolánk pedagógusközössége fiatal, nagy tapasztalattal rendelkezik a speciális nevelést igénylő tanulókkal való munka terén. E közösség részét képezi az a 44 fejlesztő pedagógus, aki Hargita megye 24 integráló iskolájában lát el gyógypedagógiai feladato-

kat. Az egyéni, illetve csoportos ellátásban részesített több mint 300 tanuló révén iskolánk szervesen kapcsolódik a megye oktatási rendszeréhez. Közvetlen, kézen fogó közösség a miénk. Viszonylagos földrajzi elszigeteltségét kellőképpen pótolja az a barátságos, már-már családias légkör, mely az iskolát övezi.

133.

## Inkluzív Oktatási Központ

Bélbor



A Bélbori kisegítő iskola 1960-ban épült, bentlakásként működött, és értelmileg sérült gyerekek lakták az egész országból. Régebben ezeknek az épületeknek más rendeltetésük volt, katonai alakulatok működtek benne, volt balneoterápiás fürdőhely, valamint értelmileg sérült gyerekek kórháza is.

Az idők során az intézménynek több elnevezése is volt: Kisegítő Iskola, Speciális Iskola, Speciális Gimnázium, ma pedig Bélbori Inkluzív Tanulásegítő Iskolaközpont.

Az iskola 40 évig saját bentlakással és étkezdével rendelkezett, de 2001-től kettévált, és két külön intézmény lett: Speciális Iskola és Elhelyező Központ.

A 60 éves múlttal rendelkező iskola a kezdetektől egy jól körvonalazott rendszerrel működött a sérült gyerekek tanítását és fejlesztését illetően. Napjainkban tanulási tevékenységeket biztosítunk a sajátos nevelési igényű gyerekeknek, modern és technikailag felszerelt tantermekben: osztálytermek, informatika terem, logopédiai kabinet, különböző speciális terápiáknak termek, multiszenzoriális terem, valamint sportterem.

A beírt gyerekek száma az évek során 100–200 volt évente, viszont 2015-től kezdődően az intézmény 200 sajátos nevelést igénylő gyereket lát el a megyéből, pszichopedagógiát végzett szakemberek segítségével. Itt Bélborban 25 gyerek részesül speciális tanításban.

- *Vodă Teodora-Veronica, igazgató*



Égész tanári pályafutásomat ebben az intézményben töltöttem, 1984 óta. Frissen végzett tanárként, aki nemrég hagyta el az iskola padjait, a munka ebben az intézményben nagy kihívás volt, ami eleinte nehéznek tűnt, később az életem része lett. Itt értettem meg, hogy a szakmai elégtétel nem magától jön, rájöttem, hogy szükség van itt rám, valamint, hogy itt tudom igazán gyümölcsöztetni azokat az adottságokat, melyekkel a természet felruházott. - *Truța Sanda-Gabriela, tanító-tanár*

Szeretettel emlékszem vissza azokra az időkre, amikor a Bélbori Inkluzív Tanulásegítő Iskolaközpontban dolgoztam. Az intézményben nagyon kedves volt a személyzet, segítőkész, együttműködő, kitartó. A tanulás együttműködést igényelt, a programokat a képességekre alapoztuk. Kellemes élményeket őrzök, minden elismerésem az egész tanári karnak. - *Țifrea D. Maria, nyugalmazott gyógypedagógus*

Ilyés János a nevem, 8 évet töltöttem a Bélbori iskolában, valamint az elhelyező központban, volt benne jó is és rossz is. Figyelembe véve, hogy az élet egy központban nem olyan egyszerű, mint amilyennek tűnik, a törődés, amit tanáraimtól és nevelőimtől kaptam segített abban, hogy ember legyek a talpamon. Ezeknek az embereknek köszönhetően továbbtanultam, estiben befejeztem a líceumot, több kurzust



végeztem el azért, hogy szakmailag fejlődjek. Nagyon könnyű tévútra térni, megfelelő anyagi, családi háttér nélkül, amire oly nagy szüksége van minden gyereknek. Őszintén köszönöm mindazoknak, akik segítet-

tek, az iskolának, tanároknak, hogy olyan ember lettem, amilyen és amilyent próbálnak a többi gyerekből is faragni. - *Ilyés János, tanuló*



## Hargita Megyei Nevelési Tanácsadó- és Erőforrásközpont

134.

Csíkszereda



Csíkszereda, M.Sadoveanu utca 54. sz.,  
Tel./fax: 0266-317048  
e-mail: [cjrae\\_hr@yahoo.com](mailto:cjrae_hr@yahoo.com)

### Kik vagyunk?

... a Tanügyminisztérium alárendeltségébe tartozó, a megyei tanfelügyelőség módszertani koordinálásával működő tanügyi intézmény.

Munkánk alapelve az egész személyiség harmonikus fejlesztése és a lelki egészség megőrzése.

Szakembereink pszichológia, pedagógia, gyógy-pedagógia és szociológia alapvettségűek.

### Kik fordulhatnak hozzánk?

- óvodás- és iskoláskorú gyerekek
- pedagógusok
- szülők

### Tevékenységi területeink

- az önismeret/társismeret fejlesztése
- kommunikációs készségek fejlesztése
- konfliktuskezelési készségek fejlesztése
- tanulási technikák
- értékfeltárás
- pályaorientáció
- a viselkedészavarok, veszélyeztetett magatartás, pszichés túlterheltség megelőzése
- iskolai kudarc, iskolaelhagyás megelőzése
- iskola-tanuló-szülők közötti kapcsolat optimalizálása
- részképességek fejlesztése
- egészségnevelés
- drogprevenció
- mentálhigiénia
- felmérések, kutatások szociológiai, pszichológiai, pedagógiai témákban
- beszéd- és kommunikációs zavarok felismerése és azonosítása
- beszédhibák javítása

### Az alkalmazott módszerek

- Pszichopedagógiai tanácsadás (egyéni és csoportos)
- Pszichoterápia és pszichológiai tanácsadás
- Pszichopedagógiai felmérések
- Információnyújtás és előadások
- Prevenációs programok
- Logopédiai terápia





A csíkszeredai Gyermekek Háza a romániai oktatási rendszer szerves része. Olyan oktatási és szolgáltatási erőforrás, amely arra hivatott, hogy a gyermekek és fiatalok kreatív és hasznos időtöltésének adjon lehetőséget és helyet. Ily módon hozzájárul a hazai oktatáspolitikai egyik célkitűzésének megvalósításához, a szabad, harmonikus és kreatív egyéniség fejlesztéséhez. A Gyermekek Háza olyan oktatási intézmény, amely iskolán kívüli specifikus oktató-nevelő munkát folytat. Tevékenységei révén elmélyíti és kiegészíti a tanulók iskolai tudástárát és egyéni, sajátos kompetenciájukat fejleszti, kinek-kinek érdeklődési köre és adottságai mentén.

Célunk a nyitottság és olyan jellegzetes, modern módszerek alkalmazása, amelyek révén a tevékenységeken részt vevő tanulók tudásuk és képességeik szerint felfedezhetik tehetségüket, illetve ízelítőt kaphatnak a pályaválasztásukat illetően. Ez az oktatási szolgáltatás szervezése és milyensége révén egyedi a román oktatási rendszerben. Emiatt versenyképességi előnyt is jelent. A tevékenységek alapvetően hozzájárulnak a kreativitás, a szépérezék és a művészetek iránti érzékenység fejlesztéséhez, a testmozgás és sport megkedveléséhez. Mindezek lehetővé teszik a tanulók versenyképességének kialakulását, ezáltal - alkotó energiájukat levezetendő – az Oktatási Minisztérium versenykalendáriumában meghirdetett különböző versenyeken való szereplést is.

A szakirodalom szerint az énkép alakulása szempontjából az iskolán kívüli elfoglaltságok nagyobb szerepet töltenek be, mint az iskolán belülieknek. Az iskolán kívüli tevékenységek esetében inkább megvan a gyermekeknek az esélye arra, hogy az iskolai értékrendtől, a tanulmányi előmeneteltől függetlenül megmérettessenek valamely speciális képesség tekintetében, vagy akár az iskolai teljesítménytől függetlenül találjanak elfogadásra egy közösségben. Éppen ezért tárt karokkal várjuk a gyermekeket és fiatalokat, hogy kibontakoztathassák tehetségüket. Ebből a perspektívából tekintve a befogadás, az integrálás is fontos helyet foglal el oktatási kínálatunkban. Nem zárkózunk el a sajátos nevelési és oktatási igényű vagy a sebezhető családból származó tanulóktól sem. Folyamatosan arra törekszünk, hogy a gyermekek a művészetek, a sport és a technológia vonzásába kerüljenek, és felszabadultan, jókedvvel tevékenykedjenek. Az iskolán

kívül egy másik közösséghez való tartozás növelheti a társas biztonságot. További lehetőségek nyílnak előttük önmaguk kipróbálására olyan területeken is, amelyeket az iskola nem nyújt számukra.

A Csíkszeredai Gyermekek Házának kirendelt egységei is működnek Balánbányán, Gyergyószentmiklóson és Maroshévízen. Összesen a négy helyen 1800 tanuló vesz részt a különböző körök tevékenységeiben.

Köreink: népi játékok, népzene, ének/hangszer, tájfutás, logikai játékok, elektronika, repülőmodellezés/robotika, autómódellezés, rajz/fotó, aerobik, állampolgársági nevelés, asztali tenisz, alpesi sí, népi tánc, fantázia műhely, hajómódellezés, ritmikus torna, turizmus/fotó, futball, szobrászat, modern tánc.

A Gyermekek Háza eredményességét leginkább a versenyeken, fesztiválokon és kiállításokon való részvételekkel mérjük. Ezeket a tanügyi, illetve a szakszövetségek írják ki. Nagyon büszkék vagyunk a közösségünk kitűnő eredményeire. Vannak azonban olyan tevékenységek is, amelyeknek hasznosságát a nagy gyereklétszám bizonyítja.

A népi gyermekjáték- és kézműves körre évente többszáz főként elemista, valamint óvodás gyermek jár. Az ünnepek, jeles napok hagyományvilágát követve szerveződnek a tevékenységek. A gyermekek a természetes anyagok felhasználásával, a népi kismesterségek megismerésével, az ősi kézműves technikák elsajátításával, a népi gyermekjátékok játszása közben alakítják viszonyukat az élethez. A hagyományátörökítő foglalkozások, a nyári kézműves és néptánc táborok, népi játszóházak összekapcsolnak a múlttal, segítenek kiigazodni a jelenben, valamint környezetünk lélekkel áthatott formálásában. Ezek a szabadidős tevékenységek majd felnőtté válásukban segítik tanítványainkat, hogy közösségükben teljes értékű emberként bontakozzanak ki. - *Ádám Kati, körvezető*

A társadalom, a szűkebb közösség számára nyereséget jelent a tehetség kibontakozása. Példaként áll két vallomás.

Gyermekkorom egyik legmeghatározóbb helyszíne volt a Gyermekek Háza. Óvodás koromtól jártam rendszeresen néptáncre, sízni, kézművességre és furulyára, amelyek mai napig életem fontos elemei. Itt



alakult ki a baráti köröm javarésze, innen van a legtöbb maradandó emlékem, amelyekből mostanság is táplálkozom. Hálás vagyok, hogy harmadik éve részese lehetek a tanári közösségnek. Öröm számomra, hogy tovább adhatom, mindazt, amit kaptam a népi kultúra terén. Feltöltöttek a gyerekekkel való vidám közös éneklések, táncházak, kántálások... - *Ádám Rebeka, tanár*

A Gyermek Ház nagyon sokat jelent számomra, hiszen ez volt az első lépcsőfok, ami a pályafutásomat illeti. A tanár úr irányítása által elsajátíthattam a sízés alapjait, fortélyait, és ezáltal mélyebben

megismerhettem egy olyan sportágat, amely rögtön elnyerte tetszésem, és amely köré most már az életem is épül, illetve amelyhez már elért eredmények kapcsolódnak és számos további cél is fűz. Mindemellett ez idő alatt egy nagyon összetartó és motiváló csapat, mondhatni, egy kis család részese lehettem, akik társaságában mindig jó hangulatban teltek az edzések, és úgy vélem ez szintén hozzájárult a megfelelő fejlődéshez. Összeségében úgy gondolom, hogy többek között első sorban a Gyermek Házának köszönhetem a sízés iránti komolyabb elköteleződésem. - *Szöke Hunor, síbajnok, a román síválogatott tagja*

## Cimbora Gyerekek Klubja

136.

Székelyudvarhely



A több mint hatvan éves múlttal rendelkező hajdani Pionírok Háza, később Tanulók Háza hivatalosan is felvette a Cimbora Gyerekek Klubja nevet (az intézmény működésének kezdő éve 1953, jogelődje a Pionírok és Sólymok Háza). Jelenleg két alegységgel működik az intézmény Székelykeresztúron és Szentegyházaán.

A névválasztás nem véletlen: intézményünk munkaközössége azt kívánja elérni, hogy a különböző szakkörökre járó diákok számára a Gyerekek Klubja legyen az egyik legjobb cimborájuk. Fontos, hogy diákjaink milyen szellemi, lelki háttérrel rendelkeznek az itt töltött évek során. Célunk, hogy a szakkörös gyerekek a szabadidejüket hasznosan töltsék el a

szakköri tevékenységeken. A nyitottság, a tolerancia, a kreativitás, az önképzés igényének felkeltése jelenti nevelőmunkánk alapelveit. Gondolkodó, egészséges nemzedék oktatása a cél, amit igényes tanári munkával kívánunk elérni.

### Személyi feltételek:

A szakkörök irányító tanárok felkészültek, sokuk 10–25 éves gyakorlati tapasztalattal rendelkezik. A tantestület létszáma: 18 fő, ebből 14 fő címzetes tanár, 1 fő szakképzett helyettesítő és 3 fő szakképzetlen helyettesítő. A munkánkat 5 főből álló kisegítőszemélyzet segíti. A 2020–2021-es tanévben Székelyud-





varhelyen 833, Székelykeresztúron 498 és Szentegyházán 533 gyerek látogatja a szakköri tevékenységeket. A továbbképzési lehetőségek meglehetősen szűkek, ezért az intézmény vezetőjének kiemelt figyelmet kell fordítania a manapság kínálkozó szakmai továbbképzők felkutatására, és az azokon történő részvétel feltételeinek megteremtésére. Munkánkat pályázatok útján a Cimbora egyesület segíti.

#### **Tárgyi feltételek:**

*A nevelő-szakoktató munka színterei:*

A szakköri tevékenységek nagy része a székelyeinken zajlanak, oktatóink szakköröket tartanak Székelyudvarhely, Szentegyháza és Székelykeresztúr iskoláiban is.

#### **Az intézményben folyó nevelés és oktatás célja:**

A szakkörök szerepe a gyerekek/fiatalok életében, fejlődésében manapság egyre jobban felértékelődik. Valamennyi szakkör egyfajta tehetséggondozást szolgál.

#### **A szakkörök megnevezése és a szakkörök célja:**

Székelyudvarhelyen működő szakkörök: repülőmodellezés, elektrotechnika, elektronika, hajómodellezés, rajz, textilművészet, informatika, fotó, néptánc.

Székelykeresztúri szakköreink: népi hangszerek, néprajz/folklór, fantáziaműhely, repülőmodellezés.

Szentegyházi szakköreink: fotó/turisztika, ének/kórus, fantáziaműhely, informatika, fúvós hangszerek.

#### **Szakköreink célja:**

- a választott tevékenységi terület iránti érdeklődés felkeltése, megszerettetése;
- az alkotó fantázia kibontakoztatása;
- a továbbtanulás megalapozása;
- a kez ügyesség és a kreativitás, illetve az egyéni adottságok fejlesztése;
- alapvető tudományos ismeretek átadása;
- erkölcsi, etikai értékek átadása;
- helyes magatartási, viselkedési normák közvetítése;
- az igazi emberi értékek felismerésének és fontosságának közvetítése.

Fontosnak tartjuk az iskolai élet minden területén a demokráciára nevelést. Mindemellett a szakkörökön kívüli foglalkozások, rendezvények, versenyek

szervezésével figyelünk az egészséges életmód, a lelki és fizikai épség erősítésének fontosságára is.

#### **Fejlesztjük diákjaink**

- gondolkodását, hogy értelmes, kritikus, kreatív legyen;

- kommunikációs képességét;
- folyamatos igényét a tanulásra;
- döntési képességét;
- érdeklődését a világ dolgai iránt;
- egészséges életmódra törekvését;
- akaraterejét;
- önismeretét, önfegyelmét;
- manuális készségének képességgé alakulását;

#### **A fentiek segítségével célunk, hogy**

- váljanak megbízhatóvá
- legyenek nyitott szellemiségűek és toleránsak
- önértékelésük helyes legyen
- rendelkezzenek önfegyelmel, szorgalommal, tisztességgel
- pontosakká, rendszeretőkké, tisztelettudóvá váljanak;
- magas műveltség és jó szervezőkészség birtokában legyenek;

- legyenek felelősek önmagukért és környezetükért;

- értsék és gyakorolják az együttműködést társaikkal

#### **Alapfeladataink**

- fejleszteni a tanulóknak a korszerű technika, technológia iránti érdeklődést;
- megfelelő gyakorlat biztosítása a szakkörökhöz tartozó készülékek, berendezések karbantartásában, javításában;
- megfelelő kommunikációs képességek kialakítása;
- az adott szakkörön az alkotó gondolkodás fejlesztése, az újszerű megoldások keresésének és alkalmazásának ösztönzése
- a népi hagyományok őrzése;
- az igényes alkotásra/ munkára való törekvés;
- a munkavédelmi, biztonságtechnikai, környezetvédelmi előírások megismertetése a szakköri tevékenységek során;
- a célszerű, takarékos és környezetkímélő anyagfelhasználás és kezelés ösztönzése.







530241 Taploca utca 20. Szám,  
Csíkszereda, Hargita megye

*Mottó:*

*Azon fáradozzunk tehát mindnyájan, hogy mások példáján felbuzdulva, a legnagyobb nehézségek árán is magasabba törjünk.* (Apáczai Csere János)

### Rövid leírás:

A Hargita Megyei Pedagógusok Házát minisztériumi rendelettel, 1990-ben alapították újra. Alapszabályzatából adódóan szakmai erőforrásközpont, amelynek küldetése az innováció és az oktatási reform támogatása, valamint hogy a pedagógus-továbbképzési, minőségbiztosítási standardoknak és nemzeti oktatáspolitikai stratégiáknak megfelelően keretet biztosítson a közoktatás szereplőinek szakmai és személyes kompetenciáinak fejlesztésére. Elsődleges célja a megye pedagógusainak, tanintézményvezetőinek, valamint a közoktatásban dolgozó kisegítő személyzetnek a szakmai továbbképzése.

Az intézmény 1997-ben vette fel az Apáczai Csere János nevét, aztán 1999-ben az épület előtt helyet kapott a névadó mellszobra, Bodó Levente szobrászművész alkotása.

Az elmúlt 30 évben a Taploca utca 20. szám alatti omladozó bentlakás-épületből (több mint 2 évtizednyi kitartó építkezéssel) egy olyan képzési központ született, ahol ízléses környezetben és 21. századi technológiával felszerelten a 180 férőhelyes Aula Magna, a 84 személyes Bolyai terem, a 25 helyes Concordia terem, a 25 személy tréning jellegű képzésére is alkalmas Scientia és Revelatio termek, valamint az informatika-labor (Neumann terem) várja a pedagógusokat. Ezek mellett könyvtárunkban lehetőség van szakmai informálódásra vagy csak egyszerűen kikapcsolódásra, az épületben pedig 53 személy számára 2-4 ágyas, összesen 10 szobában és 2 apartmanban történő elszállásolásra is van lehetőség.

Hogy az elmúlt 30 év alatt szakmai erőforrásközponttá vált a Hargita Megyei Pedagógusok Háza, azt a képzéseken, konferenciákon, szimpóziumokon, kere-

kasztal-megbeszéléseken vagy más kulturális rendezvényeken megforduló és elégedettségüket visszajelző közoktatásban dolgozók bizonyíthatják. Az intézmény akkreditált képzésein átlagosan évi 400–500 pedagógus vesz részt, a jóváhagyott programokat mostanra évente több mint 1500 pedagógus tisztelt jelenlétével, és ma már akadnak szép számban, akik más megyéből (Kovászna, Maros, Kolozs) is eljönnek, vagy kéri a programok ottani megszervezését.

Az évek során az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza kisebb projektek mellett, amelyek egy-egy program lebonyolítását célozták kis létszámú célcsoport számára, részt vett néhány Európai Unió által támogatott projektben is, például a PHARE program keretében vagy partnerintézményként. „A pedagóguspálya professzionalizálása – új kompetenciák az oktatásfejlesztés szereplői számára Hargita és Neamț megyében” (POS DRU/87/1.3/S/62468) című projektben 1300 Hargita megyei pedagógus vett részt 3 akkreditált programon, összesen 290 órában (90 továbbképzési kreditpont), a Brassói Transilvania Egyetem oktatói, valamint helyi képzőink közreműködésével. Hasonlóan nagy projektünk a „Professzionizmus a közoktatás minden szintjén” (POS DRU/87/1.3/S/63038) című, amelyben szintén partnerintézményként járultunk hozzá, ugyancsak Hargita és Neamț megyében az összesen 400 tanintézményvezető, 350 könyvelő, 310 iskolai könyvtáros és 400 iskolai titkár továbbképzéséhez. A Pedagógusok Háza pillanatnyilag is helyszínt és humánerőforrást biztosít a romániai Nevelési és Kutatási Minisztérium „Releváns curriculum – nyílt oktatás mindenki számára” (SMIS 2014+: 118327) című projektje keretében, a Hargita megye pedagógusai számára ajánlott továbbképzési program megszervezésében és partnerintézmény a „REAL – Nyitott iskola minden korosztály számára” (POCU/665/6/23/133608) című projektben.

A 21. század harmadik évtizedének elején a csíkszeredai Apáczai Csere János Pedagógusok Háza megyei és regionális szakmai helyszíne kíván lenni a legkorszerűbb gyermekközpontú pedagógiai gondolkodásnak, szakmai támasza a 21. századi pedagógiai gyakorlatra alapozott kezdeményezéseknek, projekteknek, támogatója, partnere és kezdeményezője a pedagógiai paradigmaváltást, a módszertani korszerűséget, az oktatási innovációt és a közoktatásban érdekelt szereplők oktatási-nevelési jólétét szolgáló továbbképzési programoknak.





A Hargita Megyei Tanfelügyelőség történetét érdemes kutatni, feltárni és közzétenni. Ez az intézmény, bár mindig alárendeltje volt az oktatási minisztériumnak, úgy tartotta a kapcsolatot a megyei iskolai intézmények képviselőivel, úgy ültette életbe az új rendelkezéseket, hogy alig keltett konfliktusokat, egészséges egyensúlyt biztosított a minisztérium és az oktatási intézmények közt, figyelembe véve a megye sajátosságait is.

Megyénkben a tanfelügyelőség létezett már az előző századokban, még akkor is, hogy más szerepköre volt, mint jelenleg.

A 18. században, a felvilágosult abszolutizmus egyik hozadéka az oktatás szekularizációja volt, amelynek eredményeként az állam kötelessége lett közügyként kezelni az oktatásügyet. Mária Terézia az 1760-as évek végén indította meg a Habsburg Birodalom közoktatás-politikájának és iskolaügyének korszerűsítését. 1777 nyarán hagyta jóvá a magyarországi állami tanügyigazgatás első, országosan érvényes dokumentumát, a Ratio Educationist, amely először alkotta meg a tanügy egységes rendszerét, és megvalósította az állami felső vezetést, élükön – a főigazgatók és népiskolai tanfelügyelők személyében – világi hivatalnokokkal.

Erdélyt 1765-ben emelte Mária Terézia Nagyfejedelemség rangra. Erdély iskolaügyét a II. József által 1781-ben jóváhagyott Norma Regia szabályozta, az egységes állami irányítás és felügyelet alatt álló iskola-rendszer kereteinek a létrehozási szándékával a korábbi, felekezetek szerinti széttagoltság helyében. Ez egy tanügyi szabálykönyv volt, mely csak a középiskolára vonatkozott. Egy 1789-es utasítás a tankerületi „főtanfelügyelők” mellé tanfelügyelők kinevezését is szorgalmazta. Ez valójában csak a 19. század második felében valósult meg, mint például a laikus helyi iskolafelügyeletről szóló rész is.

Az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követően, egészen az 1867-es kiegyezésig az erdélyi iskolai felügyelet a nagyszombeni székhelyű Erdélyi tankerület hatáskörébe tartozott. Így 1849-től a neoabszolutizmus központosító törekvésének megfelelően a nevelés és oktatás fölött az állam gyakorolta a főfelügyeletet. Ez nemcsak a katolikus és protestáns iskolákra vonatkozott, hanem kiterjedt a házi oktatásra, a családi nevelésre is.

Az 1868 után a vármegyék számával megegyező tankerületet hoztak létre, így jöttek létre a székelyföldi tankerületek is. A tankerület élén a miniszter által kinevezett tanfelügyelők álltak, akik az iskolai tanács elnökei voltak.

A XX. század elején a tanfelügyelőség revizorátussá alakult át.

A két világháború közt létezett az állami és az egyházi tanfelügyelőség is, hisz abban az időben még működtek felekezeti iskolák.

Például Szentegyháza esetében a felekezeti iskolát egy püspök-tanfelügyelő és egy állami tanfelügyelő ellenőrizte (az állami tanfelügyelők akkor Brassóhoz tartoztak).

Hargita megye Állami Archívumának állományai közt a következőket találjuk:

Udvarhely megye iskolai revizorátusa  
(1919–1946)

Csík megye iskolai revizorátusa (1920–1950)

Az 1948-as évben az iskolai tanfelügyelőség és iskolai szakszervezet által több kimutatás is megjelent a 8 és 85 év közti analfabéták nyilvántartásáról. Például Oroszhegy községben a 2451 lakosból 848 tudott olvasni és írni, 75 analfabéta volt (nem vették számításba a 0-8 év közti gyermekeket).

Mihály Tibor, az oroszhegyi Petőfi Sándor Általános Iskola igazgatója közléséből megtudjuk, hogy az 1949–1950-es tanévben a tanfelügyelők rövid és előre be nem jelentett ellenőrzéseket végeztek, a tanfelügyelőség élén akkor Kiss Géza tanfelügyelő állt.

Ugyanabból a forrásból tudtuk meg, hogy a tanfelügyelőség akkori szerepe az volt, hogy megijessze és fegyelmezze az akkori törvényeket be nem tartó tan személyzetet, az utalás az 1950-es évekre, a szocializmus „hőskorára” vonatkozik.

A 3860/1951-es Rendelet előírása szerint áttértek a tanulók régi osztályozásáról az új osztályozásra. 1951 előtt az 5-ös jegy nagyon jó minősítést jelentett, a 4-es jegy jót, a 3-as elégségest, a 2-ös elégtelent, az 1-es gyengét. Az 5-ös magaviseleti jeggyel rendelkező tanulók szerezhettek csak oklevelet. A kulákok gyerekei nem látogathatták az V–VII. osztályt. A pedagógusok tanácskozásait a rajoni városokban tartották.





**ORGANIZAREA ADMINISTRATIVĂ A ROMÂNIEI (1950-1952)**

([https://ro.wikipedia.org/wiki/Regiunile\\_Republicii\\_Populare\\_Rom%C3%A2ne#/media/Fi%C8%99ier:Administrative\\_map\\_of\\_Romania,\\_1950-1952.svg](https://ro.wikipedia.org/wiki/Regiunile_Republicii_Populare_Rom%C3%A2ne#/media/Fi%C8%99ier:Administrative_map_of_Romania,_1950-1952.svg))

1950-ben egy pedagógus tevékenysége heti 48 óra, melyből 18 tanítási óra volt. Viszont a pedagógusok „népi demokratikus tevékenységeket” kellett végezzenek, azaz népnevelő iskolán kívüli tevékenységeket kellett folytassanak. A pedagógusok feladatai közé tartozott, hogy meggyőzzék az írástudatlan személyeket az iskolába való beiratkozás és az írás-olvasás elsajátításának fontosságáról, ugyanakkor családi látogatásokat kellett végezzenek, mely során meg kellett győzniük a parasztokat a szocialista földművelés felsőbbrendűségéről.

Egy másik feljegyzésből megtudjuk, hogy Oroszhegy községben az 1953-as évben az iskolázottság növekvő tendenciát mutatott, az állam a szegényebb családok gyerekeit ingyen tankönyvekkel, iskolai felszerelésekkel és ruházati cikkekkel segítette. Bővült a tanintézmény felszereltsége is: a tanfelügyelőség az iskola számára didaktikai eszközöket, a könyvtárállomány bővítésére könyveket, a kémia és fizika laboratórium számára különböző eszközöket biztosított.

Sokat vitatott probléma volt akkor is a megyénk magyar ajkú diákjai általi román nyelv elsajátításának kérdése. 1959-ben rendeletbe foglalták és kötelezték a diákokat bizonyos számú román szavak elsajátítására: első osztályban 100–150, második osztályban 300–350, harmadik osztályban 450–500, negyedik osztályban 500–600, ötödik osztályban 600–700, hatodik osztályban 700–800, míg hetedik osztályban 800–900 darab román szót kellett megtanuljanak. Így hetedik osztály végére összesen 3550–4100 román szó került egy diák tarsolyába.

Egy 1961-ben írt jegyzőkönyvből kitűnik, hogy az ülkei iskolát két tanfelügyelő látogatta meg: Hermann Gusztáv és Trieb József, akik -többek között- megállapították, hogy az igazgatónak több nehézséggel is szembesülnie kellett, mint például a kisszámú szakképzett pedagógussal.

Egy 1964. március 8-án írt jegyzőkönyvből megtudjuk, hogy olyan dokumentumokat kellett elkészítenek, mint munkatervek, a módszertani közösségek tervei, osztályfőnöki tervek, az igazgató pedig általánosan, mindent átfogó munkatervet állított össze.



Egy másik jegyzőkönyv, mely 1968. november 29-én íródott, arról tanúskodik, hogy ezen a napon Fülöp Zoltán és Sántha Ioan tanfelügyelők tematikus ellenőrzést végeztek. Ellenőrizték a diákok beiskolázását, a felnőttek tanulmányaik kiegészítése céljából látogatás nélküli vonalra való irányítását, az első félévi lezárások helyzetét.

Egy következő forrás lejegyezte, hogy a tanügyi törvény értelmében, az 1964–1965-ös tanévtől kezdődően kötelezővé vált a nyolc osztály elvégzése, valamint az első osztályba hat éves korukban írták be a gyerekeket.

1971-től kötelezték a hetedik és nyolcadik osztály tanulóit, hogy mezőgazdasági és ipari gyakorlatokon vegyenek részt, ezáltal hozzászoktatva őket a termeléshez. Ugyancsak a munka általi nevelés volt a célja a diákok őszi mezőgazdasági gyakorlatának.

A Hargita Megyei Tanfelügyelőséget 1968-ban hozták létre. A törvények betartása mellett feladata volt a tanulók megfelelő tudásszintjének biztosítása, az iskolaelhagyás csökkentése, az országos vizsgák megszervezése, pedagógusok kinevezése, a tanintézményekben megjelenő problémás helyzetek, konfliktusok kezelése, megoldása.

#### **Főtanfelügyelők és helyetteseik (1968-1989)**

<i>Időszak</i>	<i>Főtanfelügyelők</i>	<i>Főtanfelügyelő-helyettesek</i>
1968. március	Albert Dávid	Kristó Andrei Moraru Aurel
1968. október	Ilyés Ladislau	Kristó Andrei Moraru Aurel
1969. november	Ilyés Ladislau	Moraru Aurel Buzoianu Eugen
1972. január	Ilyés Ladislau	Moraru Aurel
1976. november	Ilyés Ladislau	Haba Elena
1979. június	Ilyés Ladislau	Feleki Adina
1979. december	Lászlófy Pál	Feleki Adina
1984. május	Becze Anton	Croitor Irina
1984. november- 1989. december	Vrabie Nicu	Croitor Irina

#### **Főtanfelügyelők: (1990-től)**

1. Beder Tibor (1990–2002)
2. Kálmán Ungvári Zsófia (2002–2005)
3. Bondor István (2005–2009)
4. Ianoși Anda Elena (2009–2010)
5. Ferencz-Salamon Alpár-László (2010–2012)
6. Bartolf Hedwig (2012–2015)
7. Gârbea Petru-Ioan (2015–2019)
8. Demeter Levente (2019–)

#### **Főtanfelügyelő-helyettesek: (1990-től)**

1. Kovács János (1990–1991)
2. Hăgătiș Ioan (1990–1991)
3. Costea Constantin-Ioan (1991–2009)
4. File István (1991–1995)
5. Burus Siklódi Botond (1995–1996)
6. Bondor István (2002–2005)
7. Bartolf Hedwig (2005–2009)
8. Mîndru Elena (2009–2010)
9. Kálmán Ungvári Zsófia (2009–2010)
10. Ványolós István (2010–2011)
11. Parfeni Aurora (2010–2016; 2017)
12. Bucur Georgeta (2016–2017)
13. Vodă Lică Adrian (2017)
14. Glodeanu Cristinel-Fănel (2017-től)

Hogy milyen volt tanfelügyelőnek lenni az 1989 előtt és utáni időszakban, arról két volt munkatárs mesél:

Az elmúlt 25 évben a Hargita megyei Tanfelügyelőség helyzetét nagymértékben befolyásolta a tanügyi rendszer folyamatos változása, megreformálására tett kísérletek. Lassan, odaadással és szakmaisággal, nagyon jó eredmények születtek, melyek közül több esemény is országosan elismert, más tanfelügyelőségek számára követendő példaként szolgáltak. Ezen nagyszerű eredmények alapját, elsősorban, a csapatmunka jelentette. A csapatban való nagyszerű együttműködés és a tanfelügyelők szakértelme, alaposága tette lehetővé olyan szükséges változások megjelenését, mint:

- az ellenőrzések és a tanfelügyelőség szerepéről kialakult felfogás megváltozása;
- igazgató-tanfelügyelő, tanár-tanfelügyelő, tanár-tanuló viszonyának átalakulása;
- a tanintézményeken belül önértékelések bevezetése;
- az oktatási partnerségek, kapcsolatok hatékonyabbá tétele;
- az intézmények közötti párbeszéd javítása a közösségek szintjén is;
- az oktatás meghatározó elemei közötti jobb együttműködés szorgalmazása, beleértve a családot is;
- az oktatási törvénykezés változására összpontosított nagyobb figyelem.

Ugyancsak meg kell említeni a megfelelő infrastruktúra biztosítását és az egészségügyi előírások feltételeinek javítására tett erőfeszítéseket is, bár az erre a célra előirányzott anyagi források közel sem voltak elegendők.





Úgy gondolom, hogy a tanfelügyelőség szerepe a következőkben még fontosabbá válik, a továbbiakban is egy «összekötő kapocs» szerepét fogja betölteni, mely elősegíti az ország oktatásának megfelelő működését. *(Constantin-Ioan Costea)*

1979. december elsején neveztek ki a földrajz oktatásáért és a pedagógusok továbbképzéséért felelős tanfelügyelőnek a Hargita megyei Tanfelügyelőségen. 1984 tavaszáig sikerült olyan biztos alapokra helyeznünk a tanfelügyelőség tevékenységét, mely megteremtette a lehetőségét a magyar nyelven történő oktatás továbbfejlesztésének. Az 1989-es eseményeket követően a tanfelügyelőség tevékenysége teljesen más irányba fejlődött. Beder Tibor irányítása alatt főtanfelügyelő-helyettes lettem. Fontosabb feladataim közé tartozott a megyei

iskolahálózat újjászervezése és fejlesztése, új beruházások irányítása és az új verseny- és vizsgarendszer bevezetése és gyakorlatba ültetése. 1991-ben megszüntették a magyar főtanfelügyelő-helyettesi állást, és a csíkszeredai Művészeti Líceum igazgatója lettem. *(Kovács János)*

Jelenleg, a 2011-ben kiadott egyes számú oktatási törvény szerint a megyei tanfelügyelőség szerepe különböző tevékenységeket foglal magába: az oktatási minisztérium oktatáspolitikájának gyakorlatba ültetése, az országos vizsgák és versenyek megszervezése, irányítása és összehangolása, a különböző konfliktushelyzetek megoldása, a tanügyi intézmények segítése, tanácsadás, az oktatást érintő különböző statisztikai adatok begyűjtése.



A Hargita Megyei Tanfelügyelőség munkaközösségét egy főtanfelügyelő, egy főtanfelügyelő-helyettes, 21 tanfelügyelő (akik közül két tanfelügyelő fél-fél állásban dolgozik intézményünkben) és 15 kisegítő személyzet alkotja: főkönyvelő és könyvelők, akik a bérezésért és a közbeszerzésekért felelnek, egy könyvvizsgáló, két titkárnő, egy rendszergazda, két informatikus és egy gépkocsivezető.



## A tanintézményeket bemutató anyagot készítette:



Abrán Enikő	Bucur Georgeta	Fodor Tünde
Ádám Erika-Izabella	Buzilă Ionela Adriana	Forró Albert
Ádám Zsolt	Buzogány Anna-Zsuzsanna	Forró-Bartha Tibor
Albert Ibolya	Ciologa Mălina	Fülöp Erzsébet
Ambrus Hajnalka	Citirigă Dumitru	Gábos Anna
Ambrus István	Costea Andrea	Gáll Anna
András Ignác	Csáki Péter	Gáll Árpád
András Izabella	Császár Krisztina	Gáll Enikő
Antal Csilla	Csíki Zoltán	Goró Mária
Antal Monica	Csillag Ottó	Groza Ileana
Antal Teréz	Czikó Gergely	Györfy Ildikó
Axinte Simona	Czimbalmos Zita	Hadnagy Lóránt
Babos-Darvas Anna-Mária	Czire Alpár	Hitter-Kovács Andrea
Baciu Gyöngyvér	Dáné Endre	Hobaj Levente
Bajkó Csilla	Dáné Szilárd	Holló Edit
Bakcsi Anikó	Danel Edit Maria	Ilyés Attila
Balázs Gyöngyvér	Dávid Gertrud	Imecs-Gáll Izabella
Balázs Réka Emese	Dávid Zoltán	Imre Ildikó
Balázs-Gudor Margit	Deaky Reka Iringo	Iszlai Kinga
Bálint Emma	Deme Gabriella	Ivácsony Zsuzsanna
Bálint Gabriella	Demeter Csanád	Jakab Enikő
Bálint Hajnal	Demeter Éva	Jánosi Béla
Bálint Irma	Demeter Ilona	Jánosi István
Bálint Róbert	Dénes Attila	Józsa Kinga
Ballo Zsuzsanna	Dénes Margit	Juhász-András Réka-Zsuzsanna
Barabás Gyöngyvér	Domokos Csilla	Kajtár Csaba
Bartha Éva	Dr. Farkas Zoltán-Béla	Kalamár Mária
Bartha Irén	Dr. Lakatos Sándor	Kánya László
Bartus Attila	Dr. Simó Ildikó	Kari Attila
Bălan Melania-Delia	Dr. Szatmári Ilona	Kedves Enikő
Benedek Andrea	Dumbravă Magdalena-Camelia	Kedves Ildikó
Benedek Csaba	Dunkler Réka-Kinga	Kedves Tihamér
Benedek József-Gyula	Egyed Emilia	Kelemen Erzsébet
Bereczki Orbán Zselyke	Elekes-Köllő Tibor	Kémenes-Köllő Izabella
Béres Villő	Erőrdi Edit	Kenéz Szilárda Ágnes
Bernád Ildikó	Fákó Hajnal	Kercsó Zoltán
Bilibok Julianna	Fancsali Éva	Kerekes Szilárd
Biró Éva	Farkas Ildikó	Kiss-Márton Rozália
Biró Zsolt	Fehér Ilona	Koncz Melinda
Birta Mária	Fejér Csengelle-Judit	Konsztandi Ibolya
Birtalan Réka	Fekete-Bartos Kinga	Kopacz Edwárd-László
Bogács Nóra-Ágnes	Ferency József Tihamér	Kornis Melinda
Bogos Róbert	Ferencz Károly	Kőrössy Ildikó
Bogos Rozália	Ferencz Lilla	Kovács Dénes
Bogos Tibor	Ferencz Piroška	Kovács Enikő
Bokor Gábor Emánuel	Ferencz Salamon Alpár	Kovács Ilona Etelka
Bucur Carmen Mariana	Ferenczi Attila	Krizbai Györgyi





Kulcsár Mária  
Laczkó György  
Laczkó Szentmiklósi Endre  
Lakatos Mihály  
Lakatos Sándor  
Lapohos Anna-Mária  
László Károly  
Lázár Nóra  
Libik Győző  
Lőrincz Juli  
Lőrincz Zoltán  
Lukács Kinga  
Mag István  
Mastaleriu Elisabeta  
Máté Sándor  
Mátyus István  
Mereş Erika  
Mihály Edit  
Mihály Katalin  
Mihály Melinda  
Mihály Tibor  
Mihok Attila  
Mihók Emőke-Mária  
Miklós Krisztina  
Miklós Réka  
Móga Renáta  
Mondics Mirela Alina  
Mózes Csongor  
Nagy Emese Tímea  
Nagy Endre  
Nagy Éva-Gyöngyi  
Nagy Mária Enikő  
Nagy Zsuzsanna  
Neagu Daniela  
Novák Károly  
Novák Károly-István  
Nuţ Steluţa  
Nuţ Ştefan  
Oláh Enikő  
Oniga Nicoleta  
Orbán Erika-Gabriella  
Orbán Zsolt  
Ozsváth Júlia  
Pál Csaba  
Pál László  
Pál Tamás  
Pál Zoltán  
Pál Zsuzsanna

Pál-Katona Katalin-Timea  
Páll-Tankó Kinga  
Pálosi Veronika  
Panaite Liliana Izabela  
Pap Zsolt  
Péter Edit  
Péter Melinda  
Péter Zoltán  
Popoviciu Vasile  
Portik Maria-Erika  
Puskás Anna  
Rabya Edith  
Rácz Árpád  
Sándor György  
Sata Ignác  
Sebestyén István Elemér  
Sebestyén Jolán  
Seres Erika  
Simma Edit  
Simó Gáspár  
Simó Juliánna  
Simon Katalin  
Somorai Árpád  
Sükösd Annamária  
Szabó Ilona  
Szabó Nándor  
Szabó-Mező László  
Szakács Anikó  
Szakács Paál István  
Szasz Anna Maria  
Szász Enikő  
Szász Zoltán  
Székely Adél  
Szekeres Adél  
Szén János  
Szente Ibolya  
Szócs Beáta  
Szócs Enikő  
Szócs Huba  
Tamás Levente  
Tamás Mária Terézia  
Tamás Sándor  
Tamás Tünde  
Tankó Csilla  
Tankó Mária-Edit  
Tiboldi Sándor  
Tifán Irén  
Todor Gizella-Mária

Tomonicska Ingrid  
Tot-Harsányi Éva  
Tepeş Paula Andreea  
Urkon Erzsébet  
Varga László  
Vaslaban Emese  
Veber Brigitta  
Végh Jenő  
Veress Anna-Aranka  
Vornicu Monica